

ΠΑΝΑΓ. ΓΑΒΡΕΣΣΕΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Η ΠΕΙΡΩΝ

Α Σ Ι Α Σ

Α Φ Ρ Ι Κ Η Σ

Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η Σ

Ε Α Ν Ι Α Σ

Τ Α Ρ Κ Τ Ι Κ Η Σ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

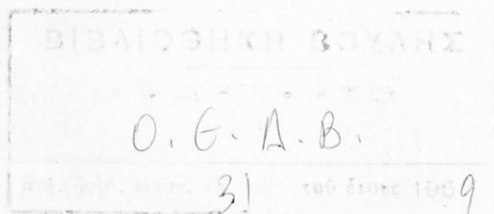
ΑΘΗΝΑΙ 1968

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Γαβριέλου (Γουαγιώτης)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ / 47

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΣΤ' 89 ΣΧΒ
Γαβρεσέας (Γαλαριώτης)
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΓΑΒΡΕΣΕΑ

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Α Α Σ Ι Α Σ
Η Π Ε Ι Ρ Ω Ν Α Φ Ρ Ι Κ Η Σ
 Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η Σ
 Ω Κ Ε Α Ν Ι Α Σ
 Α Ν Τ Α Ρ Κ Τ Ι Κ Η Σ

ΕΛΛΑΣ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1968

002
LNS
ST2B
1331

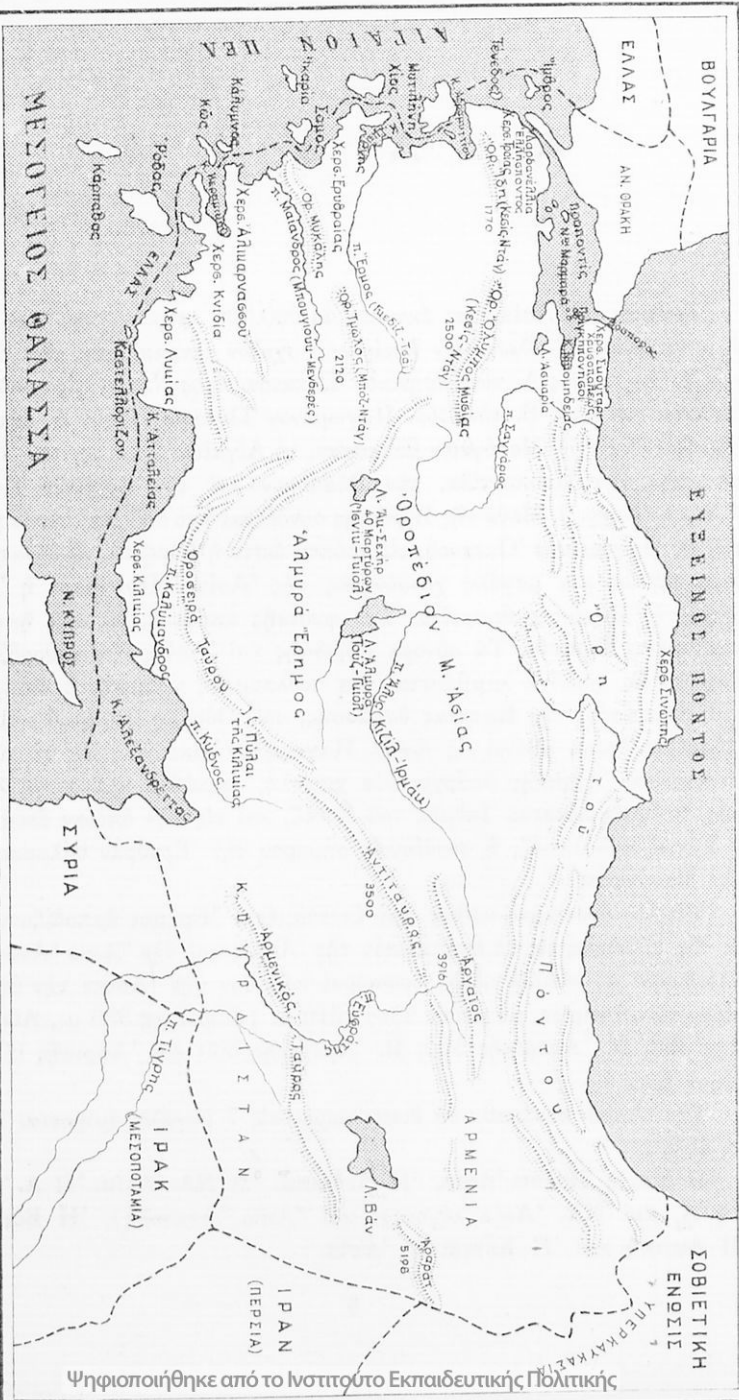
Α. Α Σ Ι Α

Γενικά. Ἡ Ἀσία ἔχει ἑκτασιν 44.000.000 τετρ. χιλιομ. καὶ εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἐξ ὅλων τῶν ἡπείρων (σχεδὸν τετραπλασία τῆς Εὐρώπης). Ἔχει πρὸς Α. τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν, πρὸς Ν. τὸν Εἰρηνικὸν καὶ Ἰνδικὸν καὶ πρὸς Β. τὸν Βόρ. Παγωμένον Ὠκεανόν. Πρὸς Δ. ἔχει τὴν Ἐρυθρὰν καὶ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, τὸν Ἑλλησποντον, τὴν Προποντίδα, τὸν Βόσπορον καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον (Χαρτ. Ἔγχο.). Μετὰ τῆς Εὐρώπης συνδέεται ἀπὸ τοῦ Καυκάσου μέχρι τοῦ Β. Παγωμένου Ὠκεανοῦ, εἰς τρόπον ὥστε ἡ Εὐρώπη, νὰ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μία μεγάλη χερσόνησος τῆς Ἀσίας. Πράγματι ἡ Ἀσία μετὰ τῆς Εὐρώπης θεωρεῖται ἀπὸ φυσικῆς ἀπόψεως ὡς μία ἡπειρος, καλουμένη **Εὐρασία**. Τὰ σύνορα Εὐρώπης καὶ Ἀσίας δὲν καθορίζονται σαφῶς ὡς τοιαῦτα λαμβάνεται μία τεθλασμένη γραμμὴ, ἡ ὁποία διὰ τοῦ Καυκάσου, τῆς Κασπίας θαλάσσης, τοῦ Οὐράλῃ ποταμοῦ καὶ τῶν Οὐραλίων ὀρέων φθάνει εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανόν. Εἰς τὰ σύνορα Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς ὑπάρχει μία χαμηλὴ, ἀμμώδης καὶ στενὴ λωρὶς γῆς, ἡ ὁποία λέγεται Ἰσθμὸς τοῦ Σουέζ, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεσκάφη ἡ διώρυξ τοῦ Σουέζ, ἡ συνδέουσα σήμερον τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν μετὰ τὴν Μεσόγειον.

Υψηλαὶ ὄροσειραι καθὼς καὶ ἐκτεταμέναι ἔρημοι ἐμποδίζουν τὴν ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀσίας καὶ τὴν Ἀπὼ Ἀνατολὴν διεισδυσιν· αἱ ὑψηλαὶ αὐταὶ ὄροσειραι κάμνουν τὴν Ἀσίαν τὴν ὑψηλοτέραν τῶν ἡπείρων, μὲ μέσον ὕψος 1010 μ. (Εὐρώπης 330 μ., Αὐστραλίας 360, Ν. Ἀμερικῆς 550, Β. Ἀμερικῆς 600 καὶ Ἀφρικῆς 660 μ. μέσον ὕψος).

Τὴν Ἀσίαν δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν εἰς 7 μεγάλα τμήματα. Εἶναι τὰ ἑξῆς :

Ἡ ΝΑ. ἢ **Πρόσω Ἀσία**. Ἡ Ν. Ἀσία. Ἡ ΝΑ. Ἀσία. Ἡ Α. Ἀσία (ἢ Α. καὶ ΝΑ. Ἀσία λέγονται καὶ Ἀπὼ Ἀνατολή). Ἡ Βόρειος. Ἡ Δυτικὴ καὶ Ἡ Κεντρικὴ Ἀσία.

Χαρ. 1. Φυσικός Χάρτης Ἀσιατικῆς Τουρκίας.

Ι. ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ Ή ΠΡΟΣΩ ΑΣΙΑ

Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν, ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία, ἡ Κύπρος, ἡ Συρία, ὁ Λίβανος, τὸ Ἰσραήλ, ἡ Ἰορδανία, ἡ Σαουδικὴ Ἀραβία, ἡ Ὑμένη καὶ τὰ διάφορα ἄλλα μικρὰ κρατίδια τῆς χερσονήσου τῆς Ἀραβίας καὶ τέλος τὸ Ἰράκ.

Ἀσιατικὴ Τουρκία

Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν χερσονήσον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπὸ μέρος τοῦ Κουρδιστάν καὶ τῆς Ἀρμενίας (Χαρτ. Ι) καὶ ἀπὸ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Ἰμβρον καὶ Τένεδον καὶ τέλος τὰς νήσους τοῦ Μαρμαρᾶ καὶ τὰς Πριγκηπονήσους εἰς τὴν Προποντίδα.

Ἔκτασις. Ὅρια. Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ἀποτελεῖ τὸ μέγιστον τμήμα τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας ἔχουσα ἑκτασιν 743.634 τετρ. χιλιομ. (ἐπὶ συνολικῆς ἐκτάσεως 767.980 τετρ. χιλιομ. ἐξ ὧν τὰ 23.485 ἀνήκουν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν ἢ Ἀνατολικὴν Θράκην, ἐξετασθεῖσαν μὲ τὴν Εὐρώπην). Εἶναι δηλ. ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία σχεδὸν ὅπλασία εἰς ἑκτασιν τῆς Ἑλλάδος (ἑκτασις Ἑλλάδος 132.563 τετρ. χιλ.). Πρὸς τὰ Β. καὶ τὰ ΒΔ. βρέχεται ἀπὸ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, τὸν Βοσπορον, τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἢ Δαρδανέλλια (Χαρτ. Ι). Πρὸς Δ. ἀπὸ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. Πρὸς Ν. συνορεύει μὲ τὴν Μεσόγειον, τὴν Συρίαν καὶ τὸ Ἰράκ καὶ πρὸς Α. ἀπὸ τὸ Ἰράν (Περσίαν) καὶ τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν (Ὑπερκανασίαν).

Μορφολογία ἐδάφους. Φυσικαὶ περιοχαί. Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ ἓν ὄροπέδιον, μέσου ὕψους 1000 μ., τὸ ὁποῖον περιβάλλεται πανταχόθεν ἀπὸ ὄρη ἀφίνοντα ὀλίγας μόνον διαβάσεις, διὰ τῶν ὁποίων γίνεται ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὴν ἔξω τοῦ ὄροπεδίου ὑπόλοιπον χώραν. Μεγάλου μέρους τοῦ ὄροπεδίου τὰ ὕδατα τῶν βροχῶν δὲν ἔχουν διέξοδον πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ ἢ συλλέγονται εἰς τὰ χαμηλότερά του μέρη, ὅπου σχηματίζουν λίμνας κατὰ τὸ πλεῖστον ἀλμυράς, ἢ χάχονται εἰς τὰς ἀμμώδεις ἐρήμους ἐκτάσεις τοῦ ὄροπεδίου, καταπνόμενα ἀπὸ τὴν ἄμμον. Βορείως τοῦ ὄροπεδίου ἐκτείνονται αἱ ὄροσειραὶ τοῦ Πόντου ἢ Ποντικαὶ Ἀλπεις, αἱ ὁποῖαι ἢ ἀρχονται ἀμέσως ἀπὸ τῆς πα-

ραλίας ἢ ἀφίνουν στενάς πρὸς αὐτὴν πεδιάδας. Ἀρχίζουσι αἱ ὄροσειραι τοῦ Πόντου ἀπὸ τὴν Προποντίδα καί, βαίνουσαι παραλλήλως πρὸς τὰς ἀκτάς, φθάνουσι μέχρι τῶν πρὸς τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν συνόρων. Τὸ ὕψος των ποικίλλει, φθάνον τὰ 3.000 μ., ἔχουσι δὲ ἀρκετὸν πλάτος. Πρὸς τὰ Ν. καὶ τὰ Α. τῆς Μ. Ἀσίας ἐκτείνονται αἱ ὄροσειραι τοῦ Ταύρου καὶ τοῦ Ἀντιταύρου (3.500 μ.), τὸ ἐσβεσμένον ἡφαίστειον Ἀργαίος (3916 μ.) καί, πρὸς τὰ μετὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως καὶ τοῦ Ἰρὰν σύνορα, τὰ ἐσβεσμένα ἡφαίστεια μέγα καὶ μικρὸν Ἀραράτ (5198 καὶ 3911 μ.), τὰ ὁποῖα προεκτείνονται καὶ ἐντὸς τῶν ὡς ἄνω χωρῶν. Πρὸς τὰ Δ. τῆς χερσονήσου εὐρίσκονται τὰ ὄρη Ὀλυμπος τῆς Μυσιάς (2.500 μ.), ἡ Ἰδη (1.770 μ.) εἰς τὴν χερσονήσον τῆς Τροίας, ὁ Τρωῶλος (2120 μ.) καὶ τίνα ἄλλα χαμηλότερα ὄρη. Τὰ ὡς ἄνω ὄρη ἀφίνουν, καθὼς καὶ ἀνωτέρω ἀναφέρομεν, ὀλίγας μόνον διαβάσεις. Ὀνομαστή εἰς τὴν ἀρχαιότητα διάβασις διὰ τῆς ὄροσειράς τοῦ Ταύρου εἶναι ἡ καλουμένη «πῦλαι» ἢ «θῦραι» τῆς Κιλικίας· διὰ ταύτης διέρχεται αὐτοκινητόδρομος καὶ ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Κων/λεως—Βαγδάτης. Μεταξὺ τῶν ὄροσειρῶν σχηματίζονται διάφοροι, ἀρκετὰ εὐφοροὶ, κοιλάδες καί, εἰς τὰ δυτικὰ καὶ τὰ πρὸς νότον παράλια, εὐφοροὶ πεδιάδες.

Ὁ θαλάσσιος διαμελισμὸς εἶναι μέγας εἰς τὰ δυτικὰ παράλια, ἀλλ' ἀσήμαντος εἰς τὰ Ν. καὶ ἰδίως τὰ Β. παράλια. Εἰς τὰ Β. σχηματίζεται ἡ χερσονήσος τῆς Σινώπης καὶ ἡ χερσονήσος Σκούταρι ἢ Χρυσουπόλεως (μεταξὺ Εὐξείνου καὶ Προποντίδος). Εἰς τὰ Δ. σχηματίζεται ἡ χερσονήσος τῆς Τροίας. Νοτιώτερον ταύτης σχηματίζονται οἱ κόλποι τοῦ Ἀδραμυττίου, τῆς Σμύρνης καὶ αἱ χερσονήσοι τῆς Ἐρυθραίας ἀπέναντι τῆς Χίου, τῆς Μυκάλης ἀπέναντι τῆς Σάμου καὶ αἱ τῆς Ἀλικαρνασσοῦ καὶ Κνιδία ἀπέναντι τῆς Κῶ. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων χερσονήσων σχηματίζεται ὁ κόλπος τοῦ Κεραμεικοῦ. Εἰς τὰ νότια σχηματίζονται αἱ χερσονήσοι τῆς Λυκίας καὶ τῆς Κιλικίας καὶ μεταξὺ τούτων ὁ κόλπος τῆς Ἀτταλείας.

Κλίμα. Αἱ εἰς τὰ παράλια ὑφύμεναι ὄροσειραι ἐμποδίζουν τοὺς θαλασσίους ἀνέμους νὰ προχωρήσουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χερσονήσου καὶ νὰ φέρουσι εἰς αὐτὸ τὴν εὐεργετικὴν των ἐπίδρασιν (δηλ. βροχάς, ὄχι θερμὰ θέρη καὶ ἡπίους χειμῶνας). Ἐχει διὰ τοῦτο τὸ ἐσωτερικὸν ὁροπέδιον κλίμα ἡπειρωτικὸν μὲ θερμὰ θέρη, ψυχροὺς χειμῶνας καὶ μεγάλην διαφορὰν θερμοκρασίας, ὄχι μόνον μεταξὺ θέρους καὶ χειμῶνος,

αλλά και μεταξύ των ὥρων μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας. Αἱ βροχαὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας εἶναι γενικῶς ὀλίγαι καὶ τὸ ἔδαφος στεπ-
 πῶδες, καλύπτεται δηλαδὴ ἀπὸ χαμηλὸν χόρτον καὶ εἶναι κατάλληλον
 μόνον διὰ κτηνοτροφίαν. Εἰς τινας περιοχὰς αἱ βροχαὶ εἶναι τόσον ὀλί-
 γαι (κάτω τῶν 0,25 μ. ἐτησίως), ὥστε νὰ σχηματίζονται ἐκεῖ ἀρκετὰ
 ἐκτεταμέναι ἔρημοι, ὅπως ἡ Ἑλμυρὰ ἔρημος. Εἰς τὰ δυτικὰ καὶ τὰ νό-
 τια παράλια τὸ κλίμα, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Μεσογείου, εἶναι μεσο-
 γειακόν, δηλ. μὲ ὄχι θερμὰ θέρη, ἡπίους χειμῶνας καὶ βροχὰς κυρίως
 κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα. Εἰς τὰ πρὸς νότον ὅμως παράλια
 ἡ θερμοκρασία εἶναι ὑψηλότερα, λόγῳ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ἐκ τῆς Ἀ-
 φρικῆς πνεόντων θερμῶν νοτίων ἀνέμων, φθάνουσα ἐνίοτε κατὰ τὸ θέρος
 τοῦς 50° K. Διὰ τοῦτο εἰς τὰ παράλια αὐτὰ καλλιεργούνται καὶ φυτὰ
 θερμῶν χωρῶν, ὅπως τὸ σακχαροκάλαμον καὶ ἡ βανανέα, μερικὰ δὲ ἔτη
 κατορθώνουν νὰ ὀρμιάσουν τοὺς καρπούς των καὶ αὐτοὶ οἱ φοῖνικες
 (*χορμαδιές*). Τὰ πρὸς Β. παράλια ἔχουν, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ὑγρῶν
 καὶ ψυχρῶν ἐκ τοῦ Εὐξείνου ΒΑ. ἀνέμων, ἰδιάζον κλίμα. Λέγεται
 τοῦτο ποντικὸν καὶ προσομοιάζει πρὸς τὸ μεσογειακόν τοιοῦτον, ἀλλὰ
 ἔχει ψυχροτέρους χειμῶνας καὶ περισσοτέρας βροχὰς, διὰ τοῦτο δὲ αἱ
 Ποντικαὶ Ἄλπεις καλύπτονται ἀπὸ δάση.

Ποταμοὶ—Λίμναι. Λόγῳ τῶν ὀλίγων βροχῶν, αἱ ὁποῖαι πίπτουν
 εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μ. Ἀσίας, οἱ ποταμοὶ εἶναι γενικῶς ὀλίγοι καὶ μι-
 κροί. Ὁ μεγαλύτερος εἶναι ὁ Ἄλυσ γνωστὸς ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν, διότι
 παρ' αὐτὸν ἠττήθη ὁ Κροῖσος. Ὁ Σαγγάριος, γνωστὸς διὰ τὰς παρ'
 αὐτὸν μάχας μεταξύ τῶν στρατευμάτων μας καὶ τῶν Τούρκων κατὰ τὴν
 Μικρασιατικὴν ἐκστρατείαν (1919 - 1922). Καὶ οἱ δύο αὐτοὶ ποταμοὶ
 χύνονται εἰς τὸν Εὐξείν. Ὁ Γρανικός, γνωστὸς διὰ τὴν παρ' αὐτὸν
 ἦτταν τῶν Περσῶν ἀπὸ τὸν Μ. Ἀλέξανδρον (344 π.Χ.), ὁ ὁποῖος χύ-
 νεται εἰς τὴν Προποντίδα. Ὁ Ἑρμος, χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς
 Σμύρνης καὶ ὁ παραπόταμός του Πακτωλός, γνωστὸς κατὰ τὴν ἀρχαι-
 ότητα, διότι οἱ ἄμμοι του περιεῖχον χρυσόν. Ὁ Μαϊάνδρος, ὁ ὁποῖος ἐκ-
 βάλλει παρὰ τὴν ἀρχαίαν Μίλητον ἀπέναντι τῆς Σάμου, σχηματίζων
 κατὰ τὸν ροῦν του πλείστους μαιάνδρους. Ὁ Κῦδνος, εἰς τὸν ὁποῖον
 λουσθεῖς ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἠσθένησε, ὁ Καλύκανδρος, χυνόμενος εἰς τὴν
 Μεσόγειον καὶ ὁ Εὐφράτης καὶ ὁ Τίγρης εἰς τὰ Ν.Α. τῆς χώρας, οἱ ὁ-
 ποῖοι χύνονται εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον.

Αἱ μεγαλύτεραι λίμναι εἶναι ἡ Ἀλμουρά λίμνη ἢ Τάτα, τὸ ὕδωρ τῆς ὁποίας ἐξατμιζόμενον ἀφίνει κατ' ἔτος εἰς τὰς ὄχθας τῆς στρῶμα ἁλατος, πάχους πολλάκις ἐνὸς μέτρου· ἡ Ἀκ - Σεχέρ, ἡ Ἀσκανία παρὰ τὴν Προποντίδα καὶ ἡ λίμνη Βάν, ἡ μεγαλυτέρα ὄλων εἰς τὰ ἀνατολικά τῆς χερσονήσου.

Γεωργία καὶ Κτηνοτροφία. Κυρία ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων εἶναι ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία. Τὸ ὄρεινόν ὅμως τῆς χώρας καὶ αἱ στέππαι καὶ ἔρημοι, αἱ ὁποῖαι καταλαμβάνουν μεγάλας ἐκτάσεις λόγῳ τῆς ἀνομβρίας, κάμνουν, ὥστε τὸ καλλιεργήσιμον ἔδαφος νὰ εἶναι πολὺ ὀλίγον, μόλις τὸ $\frac{1}{20}$ τῆς ὅλης ἐκτάσεως. Τὸ περισσότερον τοῦ καλλιεργουμένου ἐδάφους εὐρίσκεται εἰς τὰς παραλιακὰς πεδιάδας. Καλλιεργοῦνται (Χαρτ. 2) δημητριακά, καπνός, τοῦ ὁποίου γίνεται μεγάλη παραγωγή καὶ ἐξαγωγή (ἰδίως εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας), βάμβαξ εἰς τὰ νότια, σῖκα καὶ σταφίς εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Σμύρνης, ξηροὶ καρποὶ (καρύδια, ἀμύγδαλα, φουντούκια) καθὼς καὶ βερύκοκκα, κεράσια καὶ κάστανα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Πόντου (ἡ Κερασσοῦς ὀφείλει τὸ ὄνομά της εἰς τὰ ἄφθονα κεράσια της). Εἰς τὰ μεσογειακοῦ κλίματος παράλια καλλιεργοῦνται ἐλαῖαι (ἡ Τουρκία μετὰ τῆς Ἰσπανίας, Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος εἶναι αἱ μεγαλύτεραι παραγωγαὶ ἐλαιολάδου). Εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἀφίον - Καραχισάρ καλλιεργεῖται ἡ μήκων ἢ ὑπνοφόρος (κοινῶς ἀφίονι, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τῆς περιοχῆς), ἐκ τῆς ὁποίας παράγεται ὕπιον διὰ φαρμακευτικούς σκοπούς. Ἐσχάτως ἤρχισεν ἡ εἰς εὐρεῖαν κλίμακα καλλιέργεια σακχαροτεύτλων μὲ παραγωγὴν ἐκ τούτων σακχάρως, ἡ ὁποία ἐπαρκεῖ διὰ τὴν ἐπιτόπιον κατανάλωσιν. Ἀντιθέτως εὐρίσκεται εἰς παρακμὴν ἡ καλλιέργεια μορεῶν, διότι ἔχει κατὰ πολὺ μειωθῆ ἡ σήμερον ἡ ἐκτροφή μεταξοσκωλήκων καὶ ἡ παραγωγή μετάξης, ἡ ὁποία εὐρίσκετο κυρίως εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ Κτηνοτροφία ἐπικρατεῖ εἰς τὰς στεππώδεις ἐκτάσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ ὁροπεδίου. Διατρέφονται κυρίως πρόβατα (26,5 ἑκατομ.) καὶ αἰγες (11,5 ἑκατομ.), ἀλλὰ καὶ βόες, βοῦβαλοι, ἵπποι, ὄνοι, ἡμίονοι καὶ κάμηλοι. Οἱ ποιμένες διάγουν ζωὴν νομαδικὴν μετακινούμενοι ἀπὸ περιοχῆς εἰς περιοχὴν ἀναλόγως τῆς υπάρξεως χόρτου. Κατὰ τὸ θέρος ἀνέρχονται εἰς τοὺς ὑψηλοὺς ὄρεινους βοσκοτόπους. Μία ποικιλία ἐκ τῶν διατρεφόμενων εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀγκύρας αἰγῶν, αἱ λεγόμεναι αἰγες τῆς Ἀγκύρας, ἔχουν μετάξινον μαλλίον, τὸ ὁποῖον εἶναι

περιζήτητον γίνεται εξαγωγή ἐξ αὐτοῦ κυρίως εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν ἔχει καὶ ἡ πτηνοτροφία καὶ γίνεται εξαγωγή ἐτησίως ἀρκετῶν αὐγῶν.

Δάση ἀνευρίσκονται κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Πόντου καὶ εἰς τὸν Ταῦρον καὶ Ἀντίταυρον· εἶναι ταῦτα κυρίως ἀπὸ κωνοφόρα καὶ δρύς.

Ὅρυκτός πλούτος. Ἐχει ἄνθρακας εἰς ἀρκετὴν ποσότητα εἰς τὴν περιοχὴν Ἡρακλείας (Ἑργελῇ). Ἐχει ἐπίσης σμύριδα, χαλκόν, θεῖον, χρώμιον κλπ. Δὲν γίνεται ὅμως ἀρκετὴ ἐκμετάλλευσις τοῦ ὀρυκτοῦ πλούτου τῆς χώρας λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν.

Ἡ **ἀλιεία** διενεργεῖται εἰς ὅλα τὰ παράλια, κυρίως ὅμως εἰς τὴν Προποντίδα, ὅπου ἀφθονοῦν οἱ ἰχθύες. Ἀλιεύονται παντὸς εἶδους ἰχθύες, εἰς τὰ νότια δὲ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας καὶ σπόγγοι. Αἱ ἀλιευόμεναι ὅμως σήμερον ποσότητες εἶναι κατὰ πολὺ μικρότεραι ἐκείνων, αἱ ὅποια ἤλπευοντο πρὶν ἐκδιωχθῶν ἐκ τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας καὶ ἰδίως ἐκ τῶν παραλίων τῆς Προποντίδος οἱ ἐκεῖ ἀπὸ αἰῶνων διαμένοντες Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἐπιδεξιότατοι ἀλιεῖς.

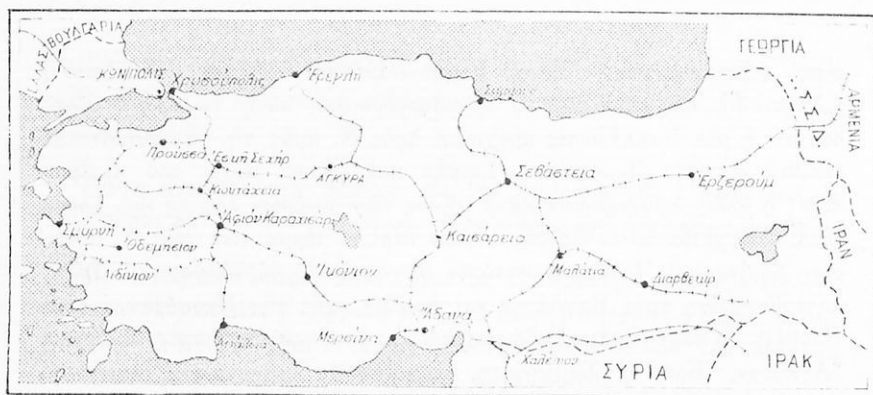
Ἡ **Βιομηχανία** εἶναι ὑποτυπώδης. Ἡ παλαιότερον ἀκμάζουσα βιομηχανία κατασκευῆς ταπήτων (*χαλιῶν*) εὐρίσκεται εἰς παρακμὴν μετὰ τὴν ἐκδιώξιν ἐκεῖθεν τῶν Ἑλλήνων, εἰς χεῖρας τῶν ὁποίων κυρίως εὐρίσκετο. Μόνον ἡ βιομηχανία παραγωγῆς σακχάρους καὶ ἡ ὑφαντουργία, ἰδίως βαμβακερῶν ὑφασμάτων, ἐσημείωσαν ἐσχάτως ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. Ὑπάρχουν σήμερον ἀρκετὰ ἐργοστάσια κατασκευῆς βαμβακερῶν ὑφασμάτων, ἰδίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀδάνων, ὅπου παράγεται ἀρκετὸς βάμβαξ.

Ἡ **συγκοινωνία καὶ τὸ ἐμπόριον.** Ἡ συγκοινωνία δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη. Αἱ κατὰ μῆκος τῆς θαλάσσης ὑψούμεναι ὁροσεῖραι καθιστοῦν δύσκολον τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν παραλίων μετὰ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας. Ἡ ἔλλειψις καλῶν συγκοινωνιῶν καθιστᾷ δύσκολον καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου· οἱ Τοῦρκοι ἄλλως τε δὲν εἶναι ἐπιδέξιοι ἔμποροι. Ὑπάρχουν σιδηροδρομικαὶ γραμμαί, αἱ ὅποια ἐνώνουν τὰς μεγαλυτέρας πόλεις μετὰξὺ των. Σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, ἀρχίζουσα ἀπὸ τὴν ἀπέναντι τῆς Κων/πόλεως καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς ἀκτῆς πόλιν *Χρυσούπολιν* (*Χαϊδάρ-Πασᾶ*) φθάνει εἰς τὴν Βαγδάτην (Ἰράκ), ἀφοῦ διέλθῃ καὶ διὰ τῆς Συ-

ρίας (Χρυσούπολις — Έσκι Σεχίρ — Ικόνιον — Άδανα — Χαλέπιον) (Χαρτ. 3). Είς τὸ Χαλέπιον ἡ σιδηροδρομικὴ αὐτὴ γραμμὴ διακλαδούται· ἡ μία διακλάδωσις προχωρεῖ πρὸς Ν. πρὸς τὴν Δαμασκὸν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἰορδανίαν — Ἰσραήλ καὶ φθάνει μέχρι τοῦ Καῖρου κλπ., ἡ ἄλλη, προχωροῦσα κατὰ μῆκος τῶν συνόρων Συρίας καὶ Τουρκίας, εἰσέρχεται πάλιν εἰς τὴν Συρίαν περὶ τὸ τέρμα τῶν πρὸς Α. συνόρων Συρίας καὶ Ἰράκ καὶ κατόπιν εἰσχωρεῖ εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ Ἰράκ, κατευθυνομένη πρὸς Βαγδάτην καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὴν Βασσόραν καὶ τὸ Κουβέιτ. Ὑπάρχουν διακλαδώσεις τῆς ὡς ἄνω γραμμῆς πρὸς Σμύρνην, Ἀγκυραν, Ἐρεγλίη, Σαμψούντα, Καισάρειαν, Σεβάστειαν, Μαλάτιαν, Δαρβεκίρ καὶ Ἐρζερούμ, ἐκεῖθεν δὲ πρὸς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν. Ἐξάγει ἡ Τουρκία κυρίως δημητριακά, καπνόν, βάμβακα, σταφίδα, σύκα, ξηροὺς καρπούς, ζῶα, δέρματα, αὐγὰ καὶ μεταλλεύματα. Εἰσάγει καύσιμα καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα.

Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας εἶναι 22.496.000 κ. καὶ ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ 29 κατὰ τετρ. χιλομ. (ὁ συνολικὸς πληθυσμὸς τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, δηλ. τῆς Ἀσιατικῆς καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, εἶναι 24.122.000 κ.). Οἱ κάτοικοι, πλὴν τῶν Κούρδων καὶ τῶν Ἀρμενίων, οἱ ὅποιοι ἀνήκουν εἰς τὴν λευκὴν φυλὴν, εἶναι Τουρανικῆς καταγωγῆς καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, λόγῳ ὅμως τῆς μεγάλῃς ἐπιμιξίας τῶν μὲ λευκοὺς ἔχουν πολὺ ἐξησθενημένα τὰ μογγολικὰ χαρακτηριστικά. Εἶναι Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρησκευμα καὶ γλῶσσα τῶν εἶναι ἡ Τουρκικὴ, πλὴν τῶν Κούρδων, οἱ ὅποιοι ἀνέρχονται εἰς 1,5 ἑκατομ. καὶ ὁμιλοῦν ἰδίαν γλῶσσαν, τὴν Κουρδικήν. Διὰ τὴν γραφὴν χρησιμοποιεῖται σήμερον τὸ Λατινικὸν ἀλφάβητον ἀντὶ τοῦ Ἀραβικοῦ, τὸ ὅποion ἐχρησιμοποιεῖτο πρὶν. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν κατοίκων εἶναι συγκεντρωμένον εἰς τὰ πρὸς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον παράλια, τὸ ἐσωτερικὸν δὲ τῆς χώρας εἶναι ἀραιότατα κατοικημένον. Ὀλόκληρος ἡ Τουρκικὴ Δημοκρατία ὑποδιαιρεῖται εἰς 63 Βιλαέτια (Νομούς), τὰ 4 ἐκ τῶν ὁποίων ἀνήκουν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν.

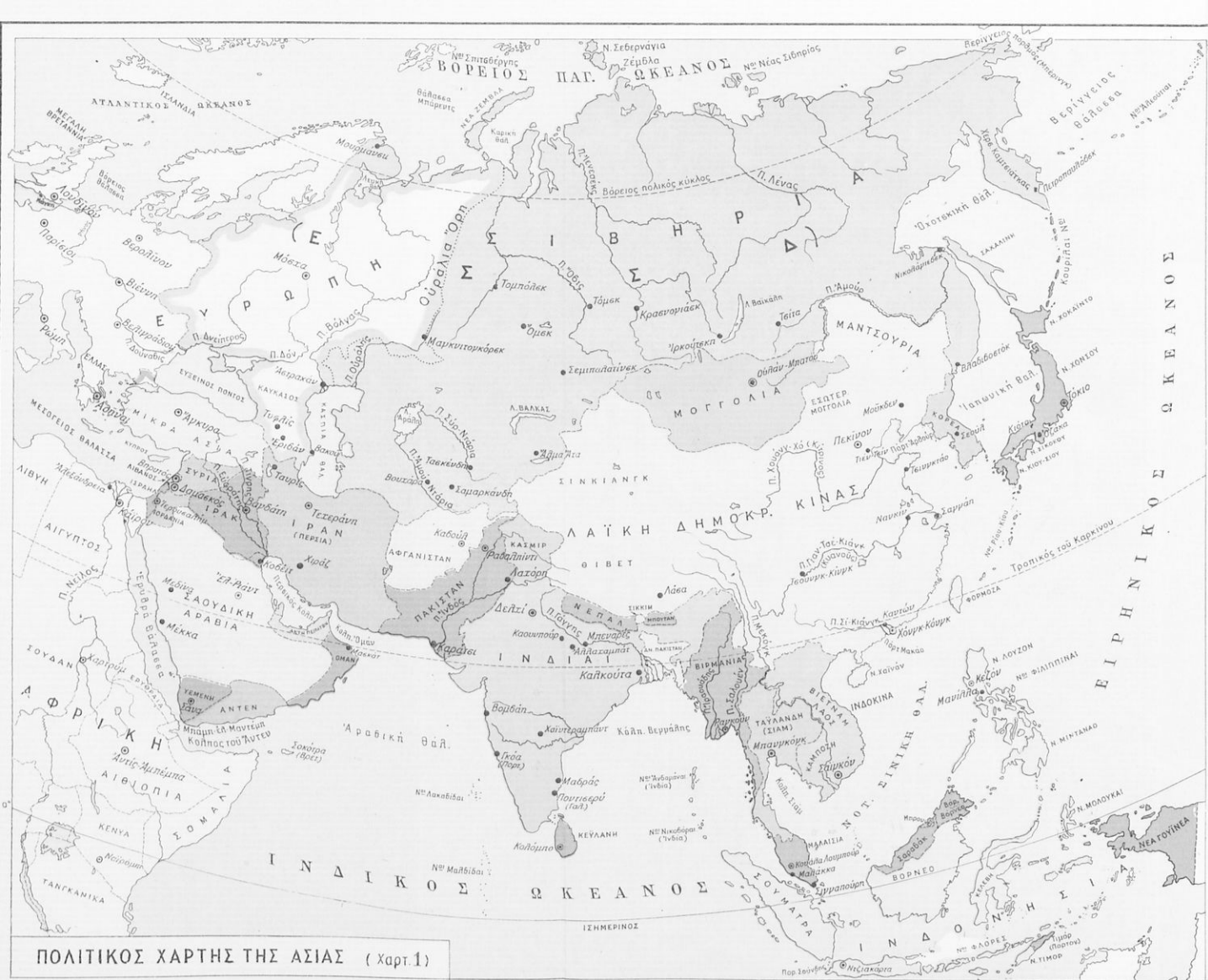
Ἡ Ἀγκυρα (450.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας καὶ εὐρίσκεται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὁροπέδιον, εἰς ὕψος 800 μ., περιβαλλομένη ἀπὸ γυμνὰ ὄρη. Εἶναι ὀνομαστὴ διὰ τὰς ὁμωνύμους γαλάς καὶ τὰς αἰγας μὲ τὸ μετὰξινον τρίχωμα (Χαρτ. 4) Σμύρνη (286.000

Χαρτ. 3. 'Ασιατική Τουρκία : Σιδηροδρομικαί γραμμαί.

κ.), ή τρίτη εις πληθυσμόν πόλις τῆς Δημοκρατίας (μετὰ τὴν Κων/πολιν καὶ τὴν ᾿Αγκυραν) καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς, ἐκτισμένη εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁμαλῆς κόλπου καὶ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ ᾿Ερμου. Μέχρι τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς τοῦ 1922 τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἦσαν Ἕλληνες, ὑποχρεωθέντες νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πατρίδα των καὶ νὰ ἔλθουν ὡς πρόσφυγες εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Προύσσα (130.000 κατ.) ἐκτισμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ᾿Ολύμπου τῆς Μυσίας, ἔχει θερμὰς πηγὰς καὶ βιομηχανίαν κατασκευῆς φημισμένων ταπήτων. ᾿Αδανα (172.000 κ.) πλησίον τοῦ κόλπου τῆς ᾿Αλεξανδρέττας. **Καδὴ - Κιοϊ** (78.000 κ.)· κεῖται ὀλίγον νοτιώτερον τῆς Χρυσουπόλεως καὶ εἶναι ἡ παλαιὰ Χαλκηδών, εἰς τὴν ὁποίαν ἔγινεν ἡ Δ' Οἰκουμένη Σύνδος (415 μ.Χ.). Μικρότεραι πόλεις εἶναι εἰς τὰ νότια αἱ : ᾿Αλεξανδρέττα καὶ ἡ ᾿Αντιόχεια, ἀμφότεραι ἀνατολικῶς τοῦ κόλπου τῆς ᾿Αλεξανδρέττας, ἡ ᾿Αττάλεια καὶ ἡ **Μερσίνα**, μικροὶ λιμένες εἰς τὰ νότια πρὸς τὴν Μεσόγειον παράλιαν. Μέχρι τῆς Μερσίνης φθάνει διακλάδωσις τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ΒΑ. δὲ ταύτης εὐρίσκεται ἡ πολίχνη **Ταρσός**, πατὴρ τοῦ ᾿Αποστόλου Παύλου. Εἰς τὴν **Προποντίδα** εὐρίσκονται ἡ **Νικομήδεια** (᾿Ισμὶντ) καὶ τὰ **Μουδανιά**, νοτιῶς δὲ τῆς Νικομηδείας ἡ σήμερον μικρὰ πολίχνη ᾿Ισνίκ· εἶναι αὕτη ἡ ὀνομαστὴ Βυζαντινὴ πόλις **Νίκαια**, εἰς τὴν ὁποίαν ἔγινεν ἡ Α' Οἰκουμένη Σύνδος (325 μ.Χ.). Εἰς τὰ πρὸς τὸν **Εὐξείνιον** παράλιαν σημαντικώτεραι πόλεις εἶναι : ἡ **Σινώπη**, ἡ **Σαμψούς**, ἡ **Κερασούς** καὶ ἡ **Τραπεζοῦς**, ὅλαι πόλεις μετ' ἀκμάζοντας Ἕλληνικοὺς πληθυσμοὺς (τοὺς Ποντίους) ἐκρίζωνέντας ἐκεῖθεν παρὰ τῶν Τούρκων τὸ 1922. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν

Χαρτ. 4β. Περιοχή Ἑλλησπόντου κατὰ τὴν Ἀρχαιότητα.

τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας εὐρίσκονται αἱ πόλεις : Ἀιδίνιον, Ὀδεμήσιον, Οὐσάκ, Δορύλαιον (Ἑσκή - Σεχίρ), Ἀφιόν - Καρά - Χισάρ, Ἰκόνιον (Κόνια), Καισάρεια (ἡ πατρίς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου), Σεβάστεια, Ἐρζερούμ, Διαρβεκίρ καὶ Μαλάτια.

Ἱστορία τῆς Μ. Ἀσίας. Ἀπὸ τῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς διάφοροι λαοὶ κατώκησαν τὴν Μ. Ἀσίαν, διότι αὕτη ἀποτελεῖ τὴν γέφυραν μεταξὺ τῶν δύο ἡπείρων, Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, ἀφοῦ διὰ τῶν στενῶν τοῦ Βοσπόρου ἦτο εὐκόλος ἡ διάβασις ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἡπειρον. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς ἱστορίας, ἡ Μ. Ἀσία διεκρίνετο εἰς μικροτέρας περιοχάς. Πρὸς τὰ παράλια ἦσαν ἡ Λυδία, ἡ Καρία καὶ ἡ Μυσία. Πρὸς τὰ νότια ἡ Λυκία, ἡ Παμφυλία καὶ ἡ Κιλικία. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἡ Λυκαονία, ἡ Καπαδοκία, ἡ Πισιδία καὶ ἡ Φρυγία. Ἐνωρίτατα ὅμως, ἀπὸ τοῦ 14ου π.Χ. αἰῶνος, οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληγες ἐπεδίωξαν νὰ ἐγκαταστήσουν, εἰς τὰ παράλια κυρίως, ἀποικίας. Ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος εἶναι ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς πολεμικῆς προσπάθειας τῶν Ἑλλήνων νὰ ἐγκατασταθοῦν ἐκεῖ.

Αἱ Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι, ἰδρυθεῖσαι καθ' ὅλην τὴν παραλίαν τῆς Μ. Ἀσίας (Αἰολεῖς — Ἴωνες — Δωριεῖς), ἀνεπτύχθησαν οἰκονομικῶς, πολιτικῶς καὶ πνευματικῶς καὶ ἀπέβησαν πόλεις ἰσχυραὶ καὶ εὐημεροῦσαι, ἀναπτύξασαι λαμπρὸν πολιτισμόν. Εἶναι γνωστὰ ἐκ τῆς ἱστορίας αἱ

σπουδαιότεραι ἐξ αὐτῶν, ὡς αἱ : Φώκαια (Χάρτης 4a), Σμύρνη, Ἐφεσσος, Κολοφών, Ἀλικαρνασὸς καὶ ἡ μεγίστη πασῶν Μίλητος, ἡ ὁποία ἱδρυσε πληθος ἀποικιῶν, ἰδίως εἰς τὰ πρὸς τὸν Εὐξείνιον παράλια τῆς Μ. Ἀσίας.

Ὁ Ὅμηρος, ὁ μέγιστος τῶν ποιητῶν, ὁ Ἡρόδοτος, πατὴρ τῆς ἱστορίας, ὁ Θαλῆς, ὁ μέγας σοφός, ὁ Ἡράκλειτος, μέγας φιλόσοφος, ὁ Ἀναξίμανδρος καὶ πολλοὶ ἄλλοι, εἶναι τὰ ἐκλεκτὰ τέκνα τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἀρχ. Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ Μ. Ἀσία ὑπετάχθη ἀργότερον εἰς τοὺς Πέρσας, ἐλευθερωθεῖσα ἀπὸ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον. Περιῆλθεν ὅμως ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ρωμαίων ἀργότερον καί, μετὰ τὸν χωρισμὸν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους εἰς Ἀνατολικὸν καὶ Δυτικόν, ἀπετέλεσε τὸν κορμὸν τῆς Βυζαντινῆς Αυτοκρατορίας, ἐξελληνισθεῖσα πλήρως. Ἐν συνεχείᾳ περιῆλθεν ὑπὸ τοὺς Ὀθωμανοὺς Τούρκους, παρὰ ὅμως τὴν ὑπ' αὐτοὺς μακρὰν καὶ φοβερὰν δουλείαν, ὁ Ἑλληνισμὸς διετηρήθη ἀκμαῖος εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις, στοιχεῖον πολιτισμοῦ καὶ ἀνθρωπισμοῦ τῆς Ὀθωμανικῆς Αυτοκρατορίας.

Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Μ. Ἀσίας μετὰ τρισχιλιετῇ ἔνδοξον ἱστορικὴν ζωὴν ἐξερριζώθη ἐκεῖθεν κατὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ 1922 (Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ) καὶ ἡ Ἑλλάς ἐδέχθη, περιέθαλψε καὶ ἐγκατέστησε περὶ τὸ ἓν καὶ ἥμισυ ἑκατομμύριον προσφύγων.

Κύπρος

Ἡ Ἑλληνικὴ Μεγαλόνησος Κύπρος εἶναι ἡ μεγαλύτερα νῆσος τῆς Α. Μεσογείου καὶ ἡ τρίτη ὡς πρὸς τὴν ἑκτασιν (μετὰ τὴν Σικελίαν καὶ τὴν Σαρδηνίαν) ὅλης τῆς Μεσογείου. Ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες μὲ μεγάλυτερον μῆκος 212 χιλίοι. (ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Δρέπανον μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀγ. Ἀνδρέας) καὶ μεγαλύτερον πλάτος 96 χιλιοι. (ἀπὸ τοῦ ἀκρ. Γάτα μέχρι τοῦ ἀκρ. Κορμακίτη, (Χαρτ. 5)).

Ἑκτασις. Πληθυσμός. Μορφολογία ἐδάφους. Ἡ Κύπρος ἔχει ἑκτασιν 9251 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 549.000 κ., ἐκ τῶν ὁποίων μόνον 80.000 εἶναι Τοῦρκοι, οἱ δὲ ὑπόλοιποι Ἕλληνες (ὑπερπενταπλάσιοι τῶν Τούρκων).

Μέγα μέρος τῆς νήσου καλύπτεται ἀπὸ δύο ὁροσειράς, ἐκ τῶν ὁποίων ὑψηλοτέρα εἶναι ἡ πρὸς τὰ νότια· λέγεται Ὀλυμπος καὶ ἡ ὑψηλοτέρα τῆς

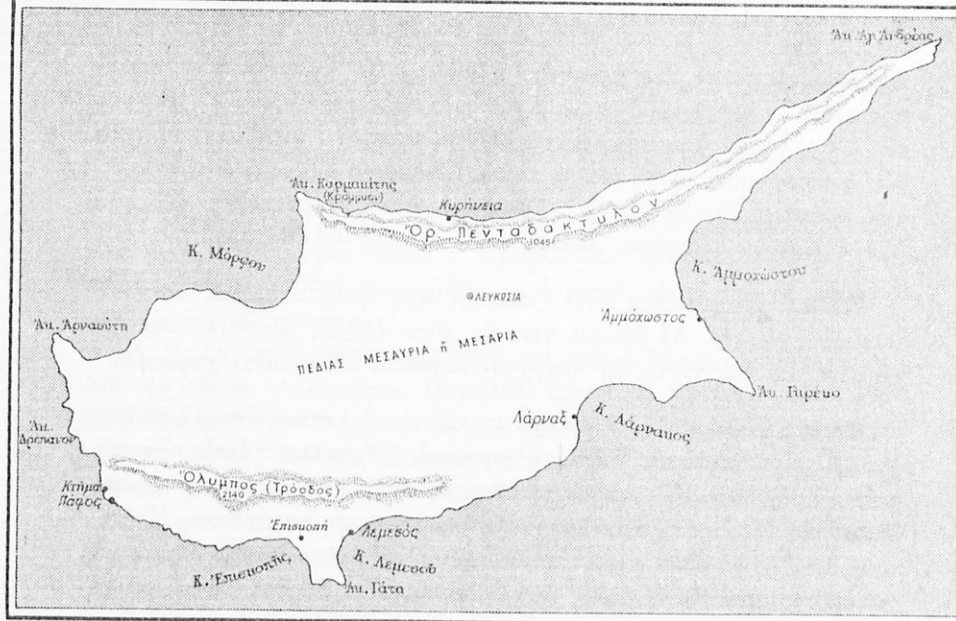
κορυφή είναι εις τὸ ὄρος **Τρόδος** (2140 μ.). Ὁ Ὀλυμπος εἶναι κατάφυτος ἀπὸ πεῦκα, ἔχει δὲ ὥραϊα ξενοδοχεῖα πρὸς παραθερισμόν. Ἡ πρὸς τὰ Β. τῆς νήσου ὁροσειρὰ λέγεται **Πενταδάκτυλον** (1045 μ.). Μεταξὺ τῶν δύο ὁροσειρῶν ἐκτείνεται ἡ πεδιάς **Μεσαορία** ἢ Μεσαριά μήκους 96 καὶ πλάτους 16 - 32 χιλιομ. Σημαντικώτεροι κόλποι εἶναι οἱ : τῆς Ἀμμοχώστου, Λάρνακος, Λεμεσοῦ, Ἐπισκοπῆς καὶ Μόρφου.

Κλίμα. Οἱ χειμῶνες εἶναι ἥπιοι, τὰ θέρη ὅμως θερμὰ καὶ συνήθως τελείως ἄνομβρα. Αἱ βροχαὶ γενικῶς εἶναι ὀλίγαι, πίπτουν κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχουν ποταμοί, ἀλλὰ μόνον χεῖμαρροι.

Φυτά. Εὐδοκιμοῦν τὰ ἀντέχοντα εἰς τὴν ξηρασίαν, ὅπως ἡ πεύκη, ὁ κέδρος, ἡ κυπάρισσος, ἡ δρῦς, ἡ χαρουπιά, ἡ ἄμπελος, ἡ ἐλαία, ἡ συκῆ, ἡ ἀμυγδαλῆ, κλπ. Καλλιεργοῦνται δημητριακά, ἰδίως σῖτος, εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Μεσαριάς, ἄμπελοι καὶ σταφιδάμπελοι παράγουσαι ἐξαιρετικῆς ποιότητος οἶνον καὶ σταφίδα, ἐλαῖαι καὶ ἐσπεριδοειδῆ. Παράγονται ἐπίσης ἀρκετὰ γεώμηλα, ἀμύγδαλα, καπνός, βάμβαξ, λίνον, μὲ τὸ ὅποιον κατασκευάζονται ὥραϊα ἐγχώρια λινὰ ὑφάσματα, ὕσπρια, λαχανικά καὶ ἀρκετὰ χαρούπια, ἐκ τῶν ὁποίων γίνεται ἐξαγωγή. Ἡ ἄνομβρία ὅμως καὶ ἡ ἔλλειψις ἀρδευτικῶν ἔργων δὲν ἐπιτρέπει οὔτε τὴν καλλιέργειαν μεγάλων ἐκτάσεων, οὔτε τὴν ἐπίτευξιν μεγάλων ἀποδόσεων ἀπὸ τὰς καλλιεργουμένας τοιαύτας.

Ἡ **Κτηνοτροφία** εὐρίσκεται εἰς καλυτέραν κατάστασιν. Διατρέφονται ἵπποι, ὄνοι μεγάλωσμοι ἐξαιρετικῆς ἀντοχῆς, ἡμίονοι καὶ χοῖροι. Ἡ πτηνοτροφία καὶ ἡ μελισσοκομία ἔχουν ἐπίσης ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. Γενικῶς τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ὅχι μόνον ἐπαρκοῦν διὰ τὴν ἐπιτόπιον κατανάλωσιν, ἀλλὰ γίνεται καὶ ἐξαγωγή των. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν ὑπάρχει χαλκός (σήμερον ὀλίγος, ἐνῶ παλαιὰ ἐφημίζετο ἡ Κύπρος διὰ τὸν χαλκὸν της), σίδηρος, γύψος καὶ ἀμίαντος.

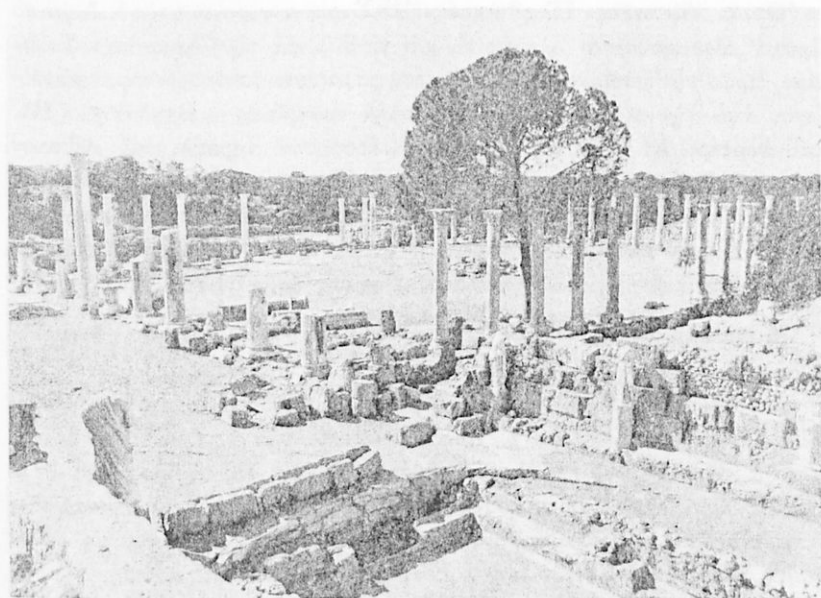
Ἡ **συγκοινωνία** εἶναι καλή. Ὑπάρχουν ἀρκετοὶ δρόμοι, πολλοὶ τῶν ὁποίων εἶναι ἀσφαλτοστρωμένοι. Λιμὴν ἀξιόλογος εἶναι μόνον ὁ λιμὴν τῆς Ἀμμοχώστου. Κυριώτερα ἐξαγόμενα εἶδη εἶναι μεταλλεύματα, ἀμίαντος, οἶνοι, ξυλοκέρατα (χαρούπια) καὶ γεώμηλα. Εἰσάγονται κυρίως ἄλευρα, ὑφάσματα, μηχαναὶ καὶ μηχανήματα διάφορα καὶ ξυλεία.

Χαρτ. 5. Κύπρος.

Οἱ κάτοικοι τῆς Κύπρου, πατρίδος τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, ἐδέχθησαν ἐκ τῶν πρώτων τὸν Χριστιανισμόν (45 μ.Χ.) καὶ ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου εἶναι αὐτοκέφαλος. Ὁ ἡγέτης αὐτῆς Ἀρχιεπίσκοπος ἀνεγνωρίσθη κατὰ τὴν μακρὰν τῆς νήσου δουλείαν ὡς Ἐθνάρχης. Ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἠργάσθη πάντοτε ὑπὲρ τοῦ ἔθνους καὶ ἐπρωτοστάτησεν εἰς πατριωτικὰς ἐκδηλώσεις. Μυηθέντες ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὴν «Φιλικὴν Ἑταιρίαν» οἱ ἡγέται τῆς Κυπριακῆς ἐκκλησίας καὶ ἄλλοι ἐξέχοντες Κύπριοι, ἐπρωτοστάτησαν κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος (1821). Ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Κύπρου, τρεῖς Μητροπολίται (ὁ Πάρου, Κιτίου καὶ Κυρηνείας) καὶ πλεῖστοι ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ ἀπεκεφαλίσθησαν ἢ ἀπηγχονίσθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων. Καὶ οὐχὶ μόνον κατὰ τοὺς σκληροὺς χρόνους τῆς Τουρκικῆς δουλείας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς ἐπίσης σκληροὺς χρόνους τῆς Βρετανικῆς κυριαρχίας τῆς νήσου, κατὰ τοὺς ὁποίους μεθοδικῶς ἐπέδιώθη ὁ ἀφελληνισμὸς τῆς Παιδείας καὶ συνεπῶς καὶ τῶν κατοίκων τῆς νήσου, ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος ἐκκλησία ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀγῶνος κατὰ τοῦ κυριάρχου. Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ Κύπριοι ἱεράρχαι μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον καὶ Ἐθνάρχην τῆς Κύπρου Μακάριον ἐπρωτοστάτησαν εἰς τὸν 4ετῇ (1955-

1959) σκληρόν ἀγῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπεδύθησαν οἱ ἀδελφοί μας κά-
 τοικοι τῆς Μεγαλονήσου, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς Ε.Ο.Κ.Α. καὶ τοῦ
 ἀρχηγοῦ τῆς Διγενῆς. Πλεῖστοι Κύπριοι ἐξωρίσθησαν, ἄλλοι ἐνεκλει-
 σθησαν εἰς τὰς φυλακὰς ἢ εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Εἰς ἑκατον-
 τάδας ἀνῆλθον, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 4ετοῦς ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος
 τῶν Κυπρίων ἀδελφῶν μας, οἱ φονευθέντες εἰς συμπλοκάς μὲ τὰ Ἀγγλικά
 στρατεύματα καὶ οἱ ἀποσταλέντες εἰς τὰς ἀγχόνας ἀπὸ τὰ Ἀγγλικά
 δικαστήρια τῆς Μεγαλονήσου, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ ἔφηβοι 18ετείς.
 Ὁ 4ετὴς ἄνισος καὶ σκληρὸς ἀγὼν καὶ τὸ ἀκατάβλητον ψυχικὸν σθένος
 τῶν Ἑλλήνων Κυπρίων, ὠδήγησαν τὴν Κύπρον εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν.
 Διὰ συμφωνίας ὑπογραφείσης ἐν Λονδίῳ κατὰ Μάρτιον τοῦ 1959 ὑπὸ
 τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ἡν. Βασιλείου, τῆς Τουρκίας, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου
 καὶ Ἐθνάρχου Μακαρίου, ἐκπροσωποῦντος τοὺς Ἕλληνας τῆς Κύπρου
 καὶ τοῦ Κιουτσούκ, ἐκπροσωποῦντος τὴν μειονότητα τῶν Τουρκοκυ-
 πρίων, ἡ Μεγαλὸνῆσος Κύπρος ἀνεγνωρίσθη ὡς ἀνεξάρτητος Δημοκρα-
 τία. Πρῶτος πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐξελέγη ὁ Ἐθνάρ-
 χης Κύπρου Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος.

Ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Σαλαμῖνος.

Πόλεις. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Κύπρου εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀγροτικός, κατοικῶν εἰς μικρὰ χωρία. Πόλεις ὑπάρχουν αἱ: **Λευκωσία**, πρωτεύουσα τῆς νήσου καὶ τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας (86.000 κ.). Αἱ ἄλλαι πόλεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι πρωτεύουσαι τῶν ὁμωνύμων τῶν ἐπαρχιῶν, εἶναι αἱ: **Κυρήνεια**, **Ἀμμόχωστος**, **Λάρναξ** καὶ **Λεμεσός**. Πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Πάφου εἶναι ἡ πόλις **Κτήμα**. Ὅλοι ὅμως αἱ πόλεις αὐταὶ δὲν συγκεντρώνουν ὁμοῦ πλεόν τῶν 190.000 κ., μεγαλύτεραι δὲ ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ Λεμεσός, καὶ ἡ Λάρναξ.

Συρία

Ἡ Συρία, τελούσα ὑπὸ Γαλλικὴν Ἐντολήν, ἐγένετο ἀνεξάρτητος Δημοκρατία κατὰ τὸ 1947. Τὸ 1958 ἠνώθη μὲ τὴν Αἴγυπτον εἰς ἓν Κράτος, τὸ ὁποῖον ὀνομάσθη «**Ἡνωμένη Ἀραβικὴ Δημοκρατία**» καὶ τοῦ Κράτους τούτου ἀπετέλει ἐπαρχίαν μέχρι τοῦ ὁκτωβρίου 1961, ὅτε, κατόπιν ἐπαναστάσεως, ἀπεσχίσθη, ἀποτελέσασα ἀνεξάρτητον Δημοκρατίαν.

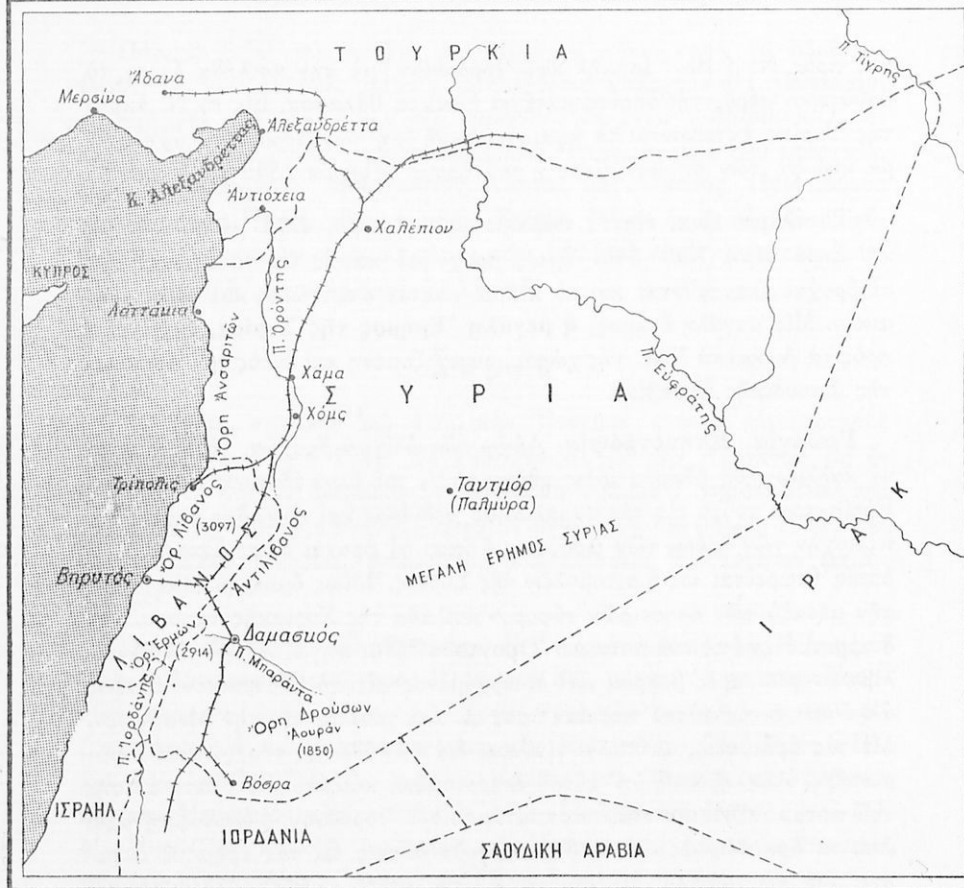
Ὅρια. **Ἑκτασις.** **Πληθυσμὸς.** Ἡ Συρία συνορεύει πρὸς Ν.Α. μὲ τὸ Ἰράκ (*Μεσοποταμίαν*), πρὸς Β. καὶ τὰ ΒΔ. μὲ τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, πρὸς τὴν ὁποίαν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν συνόρων της καθορίζεται ἀπὸ τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν Κων/λεως — Βαγδάτης (Βλ. καὶ ἀνωτέρω). Πρὸς Δ. ἔχει τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραήλ, τὸν Λίβανον καὶ τὴν Μεσόγειον καὶ πρὸς τὰ Ν. τὴν Ἰορδανίαν (*Χαρτ. 6 καὶ 7*). Μετὰ τοῦ Ἰσραήλ, τῆς Ἰορδανίας, τοῦ Ἰράκ καὶ τῆς Ἀραβίας ἀποτελεῖ τὴν λεγομένην **Μέσην Ἀνατολήν**. Ἐχει ἑκτασιν 185.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 4.560.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 24 κ. κατὰ τετρ. χιλ.).

Μορφολογία ἐδάφους. Ὁ πρὸς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν διαμελισμὸς εἶναι ἀσήμαντος, εὐθὺς δὲ σχεδὸν ἀπὸ τῆς παραλίας ἀρχίζουν τὰ λεγόμενα ὄρη τῶν **Ἀνσαριτῶν** (1500 μ.). Ταῦτα συνεχίζονται πρὸς νότον διὰ τοῦ **Λιβάνου** (3097 μ.). Ἀνατολικώτερον τῶν ὡς ἄνω ὁρέων ἐκτείνεται ὁ **Ἀντιλίβανος** (ὑψηλότερα κορυφὴ 2814 μ. εἰς τὸ ὄρος *Ἑρμών*). Μεταξὺ τοῦ Ἀντιλίβανου, τοῦ Λιβάνου καὶ τῶν ὁρέων τῶν Ἀνσαριτῶν ἐκτείνεται μία ταφροειδὴς ἐδαφικὴ ἐγκατακρήμνισις, ἡ λεγομένη «**Συριακὴ Τάφος**» ἢ **Κοίλη Συρία**. Εἶναι αὕτη μία εὐφορος κοιλάς, ἡ ὁποία διαρρέεται ἀπὸ τὸν ποταμὸν **Ὀρόντην**. Ἡ Συριακὴ τάφος συνεχίζεται

καὶ πρὸς Ν. (Βλ. Ἰσραήλ καὶ Ἰορδανίαν, μὲ τὴν κοιλάδα Γῶρ, τὸ βαθύτερον μέρος τῆς ὁποίας κατέχει ἡ νεκρὰ θάλασσα. Εἰς τὸ Ν. ἄκρον τῆς Συρίας ἐκτείνονται τὰ ἡφαιστειογενῆ ὄρη τῶν Δρούσων (ὑψηλοτέρα κορυφὴ τῶν ὁποίων εἶναι ἡ τοῦ ὄρους Ἀουράν 1850 μ.)

Τὸ κλίμα εἶναι εἰς τὰ παράλια μεσογειακόν, ἀλλὰ μὲ πολὺ θερμὰ καὶ ξηρὰ θέρη. Καθ' ὅσον ὅμως προχωρεῖ κανεὶς εἰς τὸ ἐσωτερικόν, αἱ βροχαὶ ἐλαττοῦνται καὶ τὸ κλίμα γίνεται στεπτῶδες καὶ τέλος ἐρημικόν. Μία μεγάλη ἐρημος, ἡ **μεγάλη Ἐρημος τῆς Συρίας**, ἐκτείνεται πρὸς τὰ Α. καὶ τὰ Ν.Α. τῆς χώρας, συνεχιζομένη καὶ ἐντὸς τοῦ Ἰράκ καὶ τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Λόγω τῶν ὀλίγων βροχῶν, τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῇ ἔδαφος μόλις φθάνει τὸ $\frac{1}{5}$ τοῦ ὅλου ἐδάφους τῆς χώρας. Εὐρίσκεται τοῦτο εἰς τὰς παραλιακὰς πεδιάδας καὶ κοιλάδας καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὀρέων τῶν Δρούσων (ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί), ἡ ὁποία θεωρεῖται ὡς ὁ σιτοβολῶν τῆς Συρίας. Ἰδίως ὅμως εὐρίσκεται εἰς τὴν μεταξὺ τῶν ὀροσειρῶν εὐφορον κοιλάδα τῆς Συριακῆς τάφρου, τὴν διαρρεομένην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ **Ὀρόντου**. Οὗτος πηγάζων ἀπὸ τὸν Ἀντιλίβανον ρεεὶ πρὸς βορρᾶν καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὸ Τουρκικόν ἔδαφος ἀλλάσσει ἐντὸς αὐτοῦ πορεῖαν πρὸς Δ. καὶ χύνεται εἰς τὴν Μεσόγειον. Μὲ τὰς ἀρδεύσεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται διὰ τῶν ὑδάτων του, γίνεται εὐφωρῶτατή ὁλόκληρος ἡ ὑπ' αὐτοῦ διαρρεομένη κοιλάς. Τὰ ὕδατα ἐπίσης τοῦ ποταμοῦ **Μπαράντα**, παραποτάμου τοῦ Ἰορδάνου, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὰ ὄρη τῶν Δρούσων, δημιουργοῦν ὀάσεις εἰς τὰς ἐρήμους ἐκτάσεις, διὰ τῶν ὁποίων διέρχονται· ἡ μεγαλυτέρα ἐκ τῶν ὀάσεων τούτων εἶναι ἡ τῆς **Δαμασκοῦ**. Καλλιεργήσιμα ἔδάφη ὑπάρχουν καὶ εἰς τὴν ΒΑ. Συρίαν, ὅπου εἶναι δυνατὰ ἀρδεύσεις μὲ τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ **Εὐφράτου** καὶ **Τίγρητος**, οἱ ὁποῖοι τὴν διαρρέουν. Ὅλη ἡ ἄλλη Συρία εἶναι στέπη ἢ ἐρημος. Ἄν ὅμως κατασκευασθοῦν τεχνηταὶ λίμναι καὶ ἀρδευτικὰ ἔργα, μεγάλαι στεππῶδεις σήμερον ἐκτάσεις δύνανται νὰ μεταβληθοῦν εἰς ἀποδοτικὸς ἀγρούς. Καλλιεργοῦνται δημητριακὰ, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὄρυζα εἰς τὰ ἀρδευόμενα ἔδάφη, σιτάμι, βάμβαξ, καπνός, μορέαι διὰ τὴν ἐκτροφὴν μεταξοσκωλήκων, ἄμπελοι, ἐλαῖαι, ἐσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ δαμασκηνέα (ἰδίως εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Δαμασκοῦ, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως). Ἡ **κτηνοτροφία** ἔχει, λόγῳ τῆς υπάρξεως

Χαρτ. 6. Συρία.

ἐκτεταμένων στεππωδῶν ἐκτάσεων, ἀνάπτυξιν μεγαλυτέραν τῆς γεωργίας. Ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἰγες ἀπὸ κτηνοτρόφους νομάδας, τοὺς λεγομένους **Βεδουῖνους**, οἱ ὅποιοι μετακινοῦνται διαρκῶς διὰ τὴν ἀνεύρεσιν χλόης. Κατὰ δεύτερον λόγον ἐκτρέφονται βοοειδῆ, ἵπποι, ἡμίονοι, ὄνοι καὶ κάμηλοι. Τὰ γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ἔχῃ μόνον ἐπαρκοῦν διὰ τὴν διατροφήν τῶν κατοίκων, ἀλλὰ γίνεται καὶ ἐξαγωγή των.

Ἡ ἀλιεία ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν, διότι ὑπάρχουν εἰς τὰ παράλια ἀρκετοὶ ἰχθύες καὶ ἀρίστης ποιότητος σπόγγοι.

Ὁ ὀρυκτός πλοῦτος εἶναι ἀσήμαντος, περιοριζόμενος εἰς ὀλίγους ἀνθρακας καὶ ὀλίγον πετρέλαιον. Ἡ βιομηχανία ἔχει ἀνάπτυξιν μικράν, περιοριζομένη κυρίως εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ὀνομαστῶν μεταξωτῶν τῆς Συρίας, ταπήτων, ἐγχωρίων ὑφασμάτων, ἐπεξεργασίαν δερμάτων, ἐλαιουργίαν καὶ οἶνοποιάν.

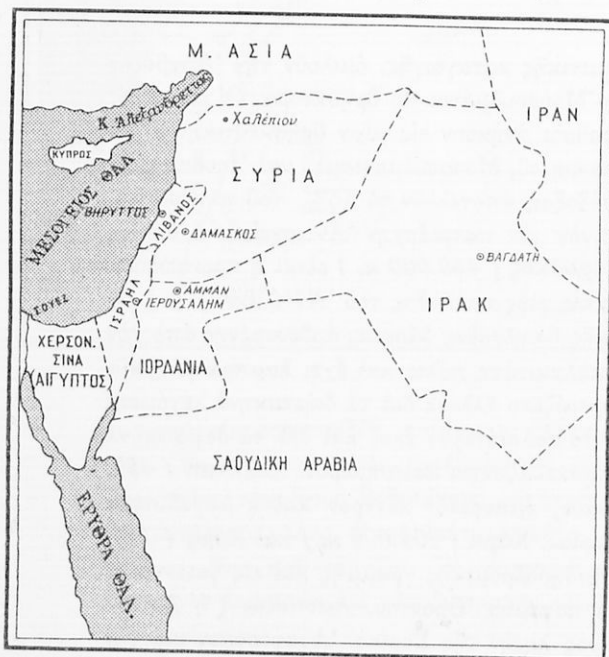
Ἡ συγκοινωνία δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν. Μία σιδηροδρομικὴ γραμμὴ (βλ. καὶ Ἀσιατικὴν Τουρκίαν) προερχομένη ἐκ τοῦ Χαλεπίου φθάνει εἰς Δαμασκὸν καὶ ἐκεῖθεν, διακλαδουμένη νοτιώτερον, προχωρεῖ ἀφ' ἐνὸς μὲν πρὸς τὴν Ἰορδανίαν καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς τὸ Ἰσραήλ.

Ἐξάγει ἡ Συρία κυρίως ἐγχώρια ὑφάσματα καὶ μεταξωτά, καπνόν, ἔλαιον, ἐλαίας, πορτοκάλια, ξηροὺς καρπούς καὶ σπόγγους. Εἰσάγει κυρίως ὑφάσματα, μηχανὰς καὶ μηχανήματα διάφορα, χημικὰ καὶ φαρμακευτικὰ προϊόντα.

Οἱ κάτοικοι εἶναι Σημιτικῆς καταγωγῆς, ὁμιλοῦν τὴν Ἀραβικὴν καὶ εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον Μουσουλμάνοι τὸ θρησκεῦμα. Οἱ εἰς τὰ Ν. τῆς χώρας κατοικοῦντες Δροῦσοι ἀνήκουν εἰς μίαν θρησκευτικὴν αἵρεσιν, ἥτις εἶναι κρᾶμα Χριστιανισμοῦ, Μουσουλμανισμοῦ καὶ Ἰουδαϊσμοῦ. Οἱ Χριστιανοί, κυρίως Ὀρθόδοξοι, ἀποτελοῦν τὸ 15% τοῦ πληθυσμοῦ, ἔχουν δὲ θρησκευτικὸν ἀρχηγὸν τὸν πατριάρχην Ἀντιοχείας, ὁ ὁποῖος ἐδρεύει εἰς Δαμασκόν. Ἡ Δαμασκὸς (450.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Συρίας. Εἶναι ἐκτισμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀντιλιβάνου καὶ εἰς ὕψος 700 μ. εἰς τὸ μέσον μιᾶς θαυμασίας ὁάσεως, ἀρδευομένης ἀπὸ τὸν ποταμὸν Μπαράντα. Εἶναι παλαιότατη πόλις καὶ ἔχει λαμπρὰ μνημεῖα Ἀραβικῆς τεχνοτροπίας. Ἐφημίζετο ἄλλοτε διὰ τὰ δαμασκηνὰ λεγόμενα ξίφη, τὰ ὁποῖα κατεσκευάζοντο παλαιότερον ἐκεῖ καὶ διὰ τὰ δαμασκηνὰ τῆς ὑφάσματα, τὰ ὁποῖα κατασκευάζονται καὶ σήμερον. Χαλέπιον (450.000 κ.) κόμβος συγκοινωνιῶν, ἐμπορικὸν κέντρον καὶ ἡ μεγαλύτερα καὶ παλαιότερα πόλις τῆς Συρίας. Χάμα (104.000 κ.) καὶ Χόμς (146.000 κ.) ἀμφότεραι ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς καὶ εἰς γεωργικὴν περιοχὴν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Ὀρόντου. Λαττάκια (ἡ Λαοδικεῖα, 60.000 κ.), ὁ κυριώτερος λιμὴν τῆς Συρίας. Ἀναφέρομεν καὶ τὴν πολίχνην Ταντμόρ (Χαρτ. 6) κειμένην παρὰ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως Παλμύρας.

Λίβανος

Ὁ Λίβανος ἀνεκηρύχθη εἰς ἀνεξάρτητον Δημοκρατίαν τὸ 1947. Ὅπως καὶ ἡ Συρία, ἦτο τμῆμα τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας μέχρι τοῦ 1920 καὶ κατόπιν ἐτέλει ὑπὸ Γαλλικὴν ἐντολήν. Εὐρίσκεται μεταξὺ τῆς Μεσογείου πρὸς Δ., τοῦ Ἰσραὴλ πρὸς Ν. καὶ τῆς Συρίας πρὸς Β. καὶ πρὸς Α. Ἔχει ἑκτασιν 10.400 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 1.425.000 κ. (πυκνότης πληθ. 137). Εἰς τὰ παράλια ἐκτείνεται ἡ πεδιάς τῆς **Φοινίκης** (Χαρτ. 8) καὶ ἀνατολικῶς ταύτης ἡ ὄροσειρά τοῦ **Λιβάνου**, πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν δὲ ὁ **Ἀντιλίβανος**, χωριζόμενος τοῦ Λιβάνου διὰ τῆς εὐφορωτάτης πεδιάδος **Μπέκα** (ἢ Μπουκάα). Εὐφορώτατα ἐπίσης εἶναι καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ Λιβάνου ὀροπέδια καὶ οἱ κλιτύες του, κατάφυτοι σήμερον ἀπὸ ὀπωροφόρα δένδρα, τὰ ὅποια ἀντικατέστησαν τοὺς ἄλλοτε ἐκεῖ ὑπάρχοντας κέδρους (κέδροι τοῦ Λιβάνου), ἀπὸ τοὺς ὁποίους σήμερον δὲν ἀπομένουν παρὰ ἑκατοντάδες τινές. Ὅλοι αἱ

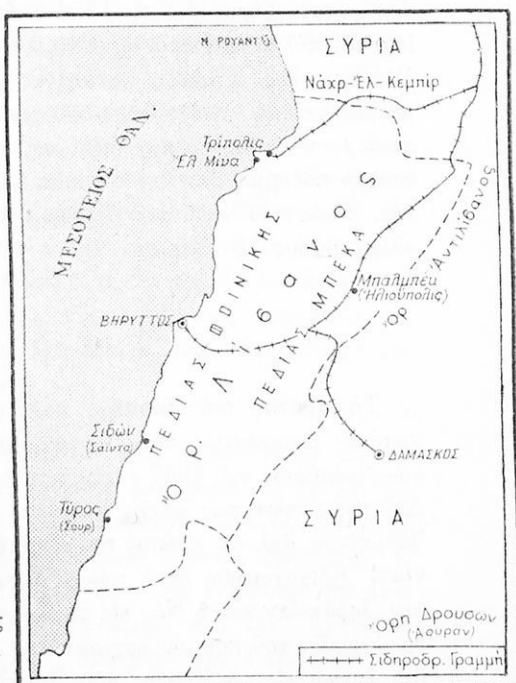

Χαρτ. 7. Κράτη Μέσης Ἀνατολῆς.

κλιτύες τοῦ ὄρους τοῦ-του ἔχουν μεταβληθῇ εἰς ἀγρούς, διατεταγμένους κατ' ἀναβαθμίδας, αἱ ὅ-ποια φθάνουν εἰς ὕψος ἄνω τῶν 1000 μ. Ὑψη-λότερον ὑπάρχουν δάση καὶ θερινὰ λειβάδια. Ὑ-πάρχουν ἐπίσης ὀλόκλη-ροι περιοχαὶ μὲ φυτεῖας μορεῶν. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, ἄμ-πελοι (οἱ γλυκεῖς οἶνοι τοῦ Λιβάνου ἐφημιζοντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα) ἐλαῖαι, ἐσπεριδοειδῆ (πα-ράγονται πολλὰ πορτο-κάλια) καπνός, βάμβαξ καὶ ὀπωροφόρα διάφο-ρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ βανανέα.

Ἡ **Κτηνοτροφία** ἔχει μικρότερον ἢ ἡ γεωργία ἀνάπτυξιν, εἶναι ὅμως ἀνεπτυγμένη ἢ σηροτροφία.

Ἡ **Βιομηχανία** περιορίζεται κυρίως εἰς τὴν κατασκευὴν μεταξωτῶν καὶ τὴν ἐπεξεργασίαν δερμάτων, ὑπάρχει δὲ εἰς Τρίπολιν καὶ ἓν μέγα διυλιστήριον πετρελαίου, διότι ἐκεῖ πλησίον καταλήγει ὁ πετρελαιοαγωγὸς ὁ μεταφέρων τὰ πετρέλαια τοῦ **Κιρκούκ**, τὸ ὅποιον εὑρίσκεται παρὰ τὴν Μοσούλην τοῦ Ἰράκ. Ὁ Λίβανος ἐξάγει ξηρούς καὶ νωπούς καρπούς, ὑφάσματα καὶ δέρματα, εἰσάγει δὲ κυρίως βιομηχανικὰ εἶδη καὶ ἄλλερα, διότι ὁ παραγόμενος σῖτος δὲν ἐπαρκεῖ διὰ τὴν διατροφὴν τῶν κατοίκων, ἐπειδὴ ὁ Λίβανος εἶναι πυκνῶς κατοικημένος.

Χαρτ. 8. Λίβανος.

Ἡ **συγκοινωνία** εἶναι ἀρκετὰ καλή, τὰ δροσερά δὲ θέρετρα τοῦ Λιβάνου προσελκύουν πολλοὺς παραθεριστὰς ἀπὸ τὰς γειτονικὰς του χώρας καὶ ἰδίως τὴν Αἴγυπτον.

Γλῶσσα τῶν κατοίκων εἶναι ἡ Ἀραβική, ὁ δὲ Λίβανος συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν Ἀραβικῶν κρατῶν, μολοντί ἀρκετοὶ τῶν κατοίκων του εἶναι Χριστιανοὶ (Μαρωνῖται), ἀποτελοῦντες τὰ 61% τοῦ πληθυσμοῦ. Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Μουσουλμάνοι.

Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι αἱ : Βηρυτὸς (500.000 κ.) ἀσφαλὴς λιμὴν, διὰ τοῦ ὁποίου διεξάγεται τὸ πλεῖστον τοῦ ἐμπορίου ὄχι μόνον τοῦ Λιβάνου, ἀλλὰ καὶ τῆς Συρίας. Τρίπολις (120.000 κ.) λιμὴν, ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις τοῦ Λιβάνου. Εἰς τὴν Βηρυτὸν καὶ τὴν Τρίπολιν φθάνουν διακλαδώσεις τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Χαλεπίου-

Δαμασκού. Τύρος (Σούρ) καὶ Σιδῶν (Σάϊντα), ἄλλοτε μεγάλαι καὶ ἰσχυραὶ πόλεις· σήμερον ἔχει 15.000 κ. ἡ πρώτη καὶ 45.000 ἡ δευτέρα. Πλησίον τῆς Σιδῶνος καταλήγει μέγας πετρελαιοαγωγὸς μεταφέρων πετρέλαια ἀπὸ τὸν Περσικὸν κόλπον (Χαρτ. 9). Ἡλιοῦπολις (Μπααλ-πιέκ), ἡ ὁποία, μικρὰ πολίχνη σήμερον, ὑπῆρξε κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν πόλις μεγάλη καὶ πλουσία. Σώζονται μέχρι σήμερον εἰσέπια ναῶν της, ὅπως τοῦ ναοῦ τοῦ Ἡλίου, τοῦ ὁποίου περισώζονται μαρμάρινοι κίονες ὕψους 18 μέτρων.

Ἰ σ ρ α ῆ λ

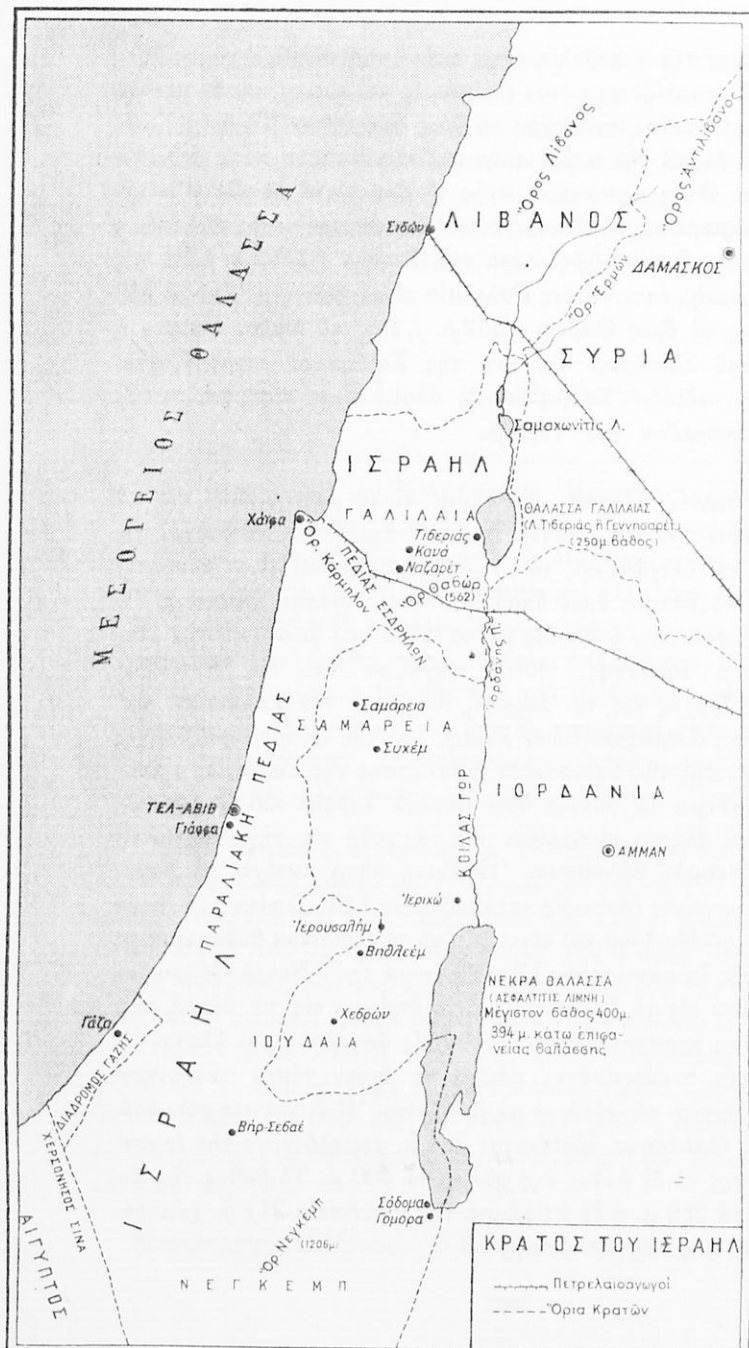
Τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ, καλούμενον καὶ ἀπλῶς Ἰσραήλ, ἰδρύθη κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν (Ο.Η.Ε.) τὸν Νοέμβριον τοῦ 1947 (μέχρι τότε ἐτέλει ὑπὸ Βρετανικὴν ἐντολήν). Διὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἐχωρίσθη ἡ Παλαιστίνη εἰς δύο : ἐν κράτος Ἑβραϊκόν, δηλ. τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ καὶ ἄλλο Ἀραβικόν, τὴν Ἰορδανίαν. Ἐδιχοτομήθη δὲ ἡ πόλις Ἱερουσαλήμ· ἡ παλαιὰ πόλις ἐδόθη εἰς τὴν Ἰορδανίαν καὶ ἡ Νέα εἰς τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραήλ. Ἑβραῖοι ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου ἤρχισαν ἀπὸ τοῦ 1948 μεταβαίνοντες καὶ ἐγκαθιστάμενοι εἰς τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραήλ καὶ ἀπετέλεσαν τοὺς κατοίκους του, οἱ ὅποιοι λέγονται Ἰσραηλινοί, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους τοὺς ζῶντας εἰς ἄλλα κράτη, οἱ ὅποιοι λέγονται Ἰσραηλίται.

Ὅρια. Ἐκτασις. Πληθυσμός. Τὸ Ἰσραήλ ἔχει πρὸς Δ. τὴν Μεσόγειον, πρὸς Α. τὴν Συρίαν καὶ τὴν Ἰορδανίαν καὶ πρὸς Ν. καὶ τὰ ΝΔ. τὸν κόλπον Ἀκαμπα καὶ τὴν Χερσόνησον τοῦ Σινᾶ (Αἴγυπτον). Μικρὸν τμήμα εἰς τὰ ΝΔ. λεγόμενον διάδρομος τῆς Γάζης μετὰ τῆς πόλεως Γάζης, διεκδικούμενον καὶ ἀπὸ τὸ Ἰσραήλ καὶ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἀποτελεῖ αἰτίαν διαρκῶν ἐρίδων μεταξὺ των (Χαρτ. 9 καὶ 10) Ἡ ἔκτασις τοῦ Ἰσραήλ εἶναι 20.678 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς ὑπερβαίνει τὰ 2.000.000 κ., ἐνῶ τὸ 1922 οἱ κατοικοῦντες εἰς τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ Ἑβραῖοι ἦσαν 84.000 καὶ τὸ 1948 700.000. Διαρκῶς ὁ πληθυσμὸς αὐξάνεται, διότι μεταβαίνουν καὶ ἐγκαθίστανται ἐκεῖ Ἰσραηλίται ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Γῆς.

Μορφολογία ἐδάφους. Ὁ θαλάσσιος διαμελισμὸς εἶναι ἐλάχιστος

Καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ἡ παραλία εἶναι πεδινὴ καὶ εὐθεῖα (χωρὶς δηλ. κόλπους κλπ.). Σχηματίζεται μόνον εἰς μικρὸς κολπίσκος καὶ ἐν μικρὸν ἀκρωτήριον, εἰς τὸ ὁποῖον καταλήγει τὸ ὄρος **Κάρμηλον**. Τὸ ὄρος Κάρμηλον κλείει ἀπὸ βορρᾶ τὴν παραλιακὴν πεδινὴν ἑκτασιν' αὕτη πρὸς τὰ νότια τῆς γίνεται ὁλοὲν πλατυτέρα, πρὸς τὰ ἀνατολικά δὲ φθάνει μέχρι τῶν ὄρεων τῆς Σαμαρείας, τῆς Ἰουδαίας καὶ νοτιώτερον μέχρι τῶν ὄρεων **Νεγκέμπ**, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ὑψηλότερα τοῦ Ἰσραὴλ (1260 μ.) Ἡ εἰς τὰ βόρεια τοῦ Ἰσραὴλ ἐκτεινομένη **Γαλιλαία** εἶναι πεδινὴ μὲ ἐν καὶ μόνον χαμηλὸν ὄρος, τὸ ὄρος **Θαβὼρ** (562 μ.), ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος. Τὰ ὄρη τῆς Σαμαρείας τερματίζονται πρὸς Β. εἰς τὴν πεδιάδα **Ἑσδρηλὼν**, ἡ ὁποία εἶναι εὐφορωτάτη καὶ ἀποτελεῖ τὸν σιτοβολῶνα τοῦ Ἰσραὴλ.

Κλίμα. Ποταμοί. Λίμναι. Τὸ κλίμα εἶναι μεσογειακὸν εἰς τὰ παράλια· καθ' ὅσον προχωρεῖ κανεὶς πρὸς τὰ ἀνατολικά, αἱ βροχαὶ γίνονται διαρκῶς καὶ ὀλιγώτεραι, τὸ κλίμα ἐρημικὸν καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ καλλιεργηθῇ τὸ ἔδαφος ἐκεῖ ὅπου δὲν εἶναι δυνατὰ ἀρδεύσεις. Ὁ μόνος ἀξιόλογος ποταμὸς, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ ὕδωρ του ζωογονεῖ τὴν Παλαιστίνην, εἶναι ὁ **Ἰορδάνης**. Οὗτος, πηγάζων ἀπὸ τὸν Ἀντιλίβανον, ἀνήκει κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ Ἰσραὴλ, διαρρέων τὴν Γαλιλαίαν· ἀφ' οὗ διέλθῃ διὰ τῆς **Σαμαχωνίτιδος** λίμνης καὶ τῆς ἰχθυοτρόφου λίμνης **Τιβεριάδος** (ἡ λίμνης τῆς Γεννησαρὲτ ἢ θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας) ἀποτελεῖ ἐπὶ τι διάστημα τὰ φυσικὰ ὅρια μεταξὺ Ἰσραὴλ καὶ Ἰορδανίας, εἰς τῆς ὁποίας τὸ ἔδαφος εἰσέρχεται διὰ νὰ χυθῇ εἰς τὴν **Ἀσφαλιτίδα λίμνην** ἢ **Νεκρὰν θάλασσαν**. Ἡ λίμνη αὕτη κατέχει τὸ βαθύτερον μέρος τῆς μεγάλης ἐδαφικῆς καταβυθίσεως (βλ. Συρίαν), ἡ ὁποία σχηματίζει τὴν κοιλάδα **Γῶρ** καὶ εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ βαθύτερα βυθίσματα τὰ ὑπάρχοντα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς. Τὸ ὄνομά της « Νεκρὰ Θάλασσα » ἡ λίμνη τὸ ὀφείλει εἰς τὸ ὅτι οὐδεμία ζωὴ ὑπάρχει εἰς τὰ ὕδατά της, λόγῳ τῆς μεγάλης περιεκτικότητος αὐτῶν εἰς ἄσφατον καὶ ἅλατα. Ἡ μεγάλη εἰς ἅλατα περιεκτικότητος κάμνει νὰ ἔχουν τόσῃ πυκνοτητα, ὥστε αὐτὸν ριπτόμενον εἰς αὐτὰ νὰ μὴ βυθίζεται. Ἡ ἐπιφάνεια τῶν ὑδάτων τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης, εὐρίσκεται 394 μ. χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης τὸ δὲ βάθος της φθάνει τὰ 400 μ. Τὸ βάθος τῆς **Τιβεριάδος** φθάνει τὰ 250 μ. ἡ δὲ ἐπιφάνειά της εὐρίσκεται 212 μ. χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Γεωργία — Κτηνοτροφία.
Τὰ μακρὰ καὶ ξηρὰ θέρη κάμνουν ἀδύνατον τὴν καλλιέργειαν χωρὶς ἀρδεύσεις. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα τὰ ἐκεῖ ὑπάρχοντα ἀρδευτικά ἔργα ἐπέτρεπον παντὸς εἶδους καλλιέργειας μὲ πλουσίας ἀποδόσεις. Οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς περιγράφουν τὴν Παλαιστίνην ὡς γῆν, εἰς τὴν ὁποῖαν ἔρρεε «Γάλα καὶ Μέλι» δηλ. ὡς πλουσιωτάτην χώραν. Οἱ Ἀραβες, μὲ τὰς ἐπιδρομάς των, τὰς λεηλασίας καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν ἀρδευτικῶν ἔργων, ἔκαμαν, ὥστε οἱ εὐφοροὶ ἀγροὶ νὰ μεταβληθοῦν εἰς ἀκαλλιεργήτους ἐκτάσεις, σκεπασμένας κατὰ τὸ πλεῖστον μὲ ἄμμον. Οἱ νέοι κάτοικοι τοῦ Ἰσραήλ, οἱ Ἰσρα-
Χαρτ. 9. Τὸ Ἰσραήλ.

ηλινοί δηλαδή, τὸ πρῶτον τὸ ὁποῖον ἐπεδίωξαν ἦτο ἡ ἀνεύρεσις ὕδατος. Κατεσκευάσαν φρέατα, διὰ τῶν ὁποίων ἀντλοῦν τὸ ἀφθόνως ὑπάρχον ὑπογείως ὕδωρ, καὶ ἀρδευτικά ἔργα διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ὕδατος τοῦ Ἰορδάνου καὶ μετέβαλον τὰς πρὶν καταξήρους ἐκτάσεις εἰς εὐφόρους ἀγρούς. Καλλιεργοῦνται εἰς ὅλην τὴν παραλιακὴν ἐκτασιν ἀφθόνως ἐσπεριδοειδῇ (γίνεται ἐξαγωγή πορτοκαλιῶν καὶ λεμονιῶν, εἶναι δὲ ὀνομαστά τὰ πορτοκάλια τῆς Γιάφας καὶ τῆς Χάιφας), δημητριακά, ἀρκεταὶ βανανέαι, ἐλαῖαι, ἀμυγδαλαῖ, ἄμπελοι, συκαῖ, βάμβαξ, γεώμηλα, λαχανικά, καπνός, σιγάμιον κλπ.

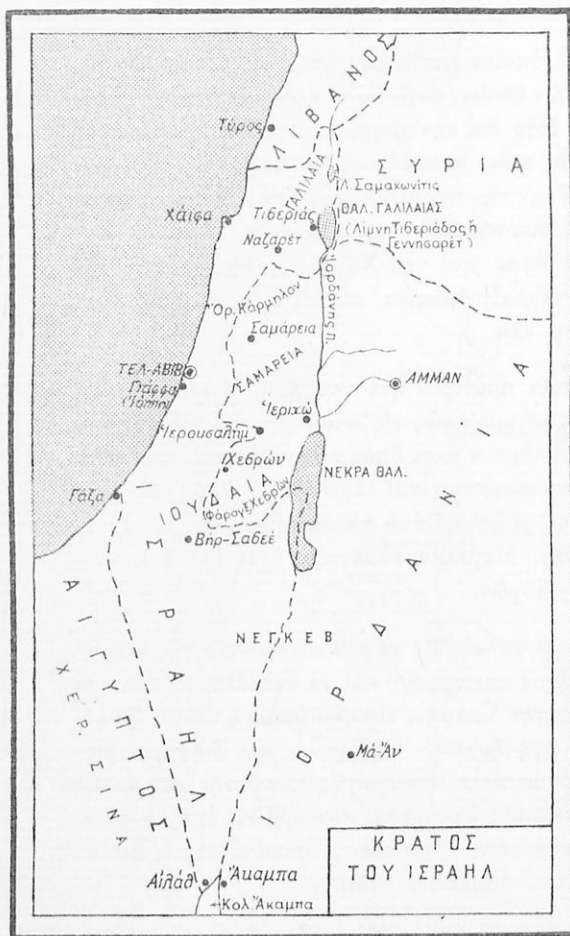
Ἡ **κτηνοτροφία**, ἡ ὁποία πρότερον ἦτο νομαδική, ἀνεπτύχθη καὶ γίνεται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπιστημονικῶς εἰς σταύλους καὶ εἰς τεχνητὰ λειβάδια, τὰ ὁποῖα ἐδημιουργήθησαν ἐκεῖ ὅπου εἶναι δυνατὰ ἀρδεύσεις. Ἐκτρέφονται κυρίως γαλακτοπαραγωγικαὶ ἀγελάδες, ἀλλὰ καὶ πρόβατα, αἴγες, κάμηλοι καὶ ὄνοι, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ παλαισμάτων ἐποχῶν ἐχρησιμοποιοῦντο εἰς Παλαιστίνην. Μεγάλην ἀνάπτυξιν ἔχει καὶ ἡ πτηνοτροφία, γίνεται δὲ ἐξαγωγή αὐγῶν.

Ἐκ τῶν **ὀρυκτῶν** ὑπάρχει χαλκός εἰς τὰ παλαιὰ ὀρυχεῖα τῆς ἐποχῆς τοῦ Σολομῶντος, τὰ ὁποῖα εἶχον καταχωσθῇ καὶ τὰ ἀνεκάλυψαν πάλιν οἱ Ἰσραηλινοὶ ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὴν Γραφήν, εἰς τὴν ὁποίαν ταῦτα ἀναφέρονται. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἤρχισαν ἰδρυόμεναι καὶ διάφοροι βιομηχανίαι· οὕτω ὑπάρχουν ἐργοστάσια παραγωγῆς ποτάσσης καὶ ἄλλων ἀλάτων ἀπὸ τὰ ὕδατα τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης, κονσερβῶν, ἐπεξεργασίας καπνοῦ, ὑποδημάτων, ὑφασμάτων, βερνικίων, σοκολάτας, χημικῶν προϊόντων, τεχνητῶν ὀδόντων, τσιμέντων κλπ.

Ἡ **συγκοινωνία** εἶναι ἀρκετὰ καλή. Μία σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, κατὰ μῆκος τῆς παραλίας, συνδέει τὴν Χάιφαν ἀφ' ἑνὸς μὲ τὴν Συρίαν καὶ ἀφ' ἑτέρου μὲ τὴν Αἴγυπτον, διακλάδωσίς της δὲ φθάνει εἰς τὴν Νέαν Ἱερουσαλὴμ (χωρὶς νὰ προχωρῇ εἰς τὴν Παλαιάν, τὴν κατεχομένην ἀπὸ τοὺς Ἀραβας).

Ἐξάγει τὸ Ἰσραὴλ κυρίως πορτοκάλια καὶ λεμόνια, τεχνητοὺς ὀδόντας, ὑφάσματα καὶ κατεργασμένους ἀδάμαντας. Εἰσάγει κυρίως δημητριακά, σάκχαριν, καύσιμα καὶ βιομηχανικά εἶδη.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : ἡ Νέα Ἱερουσαλὴμ, δηλ. ἡ ἔξω τῶν

Χαρτ. 10. Ίσραήλ.

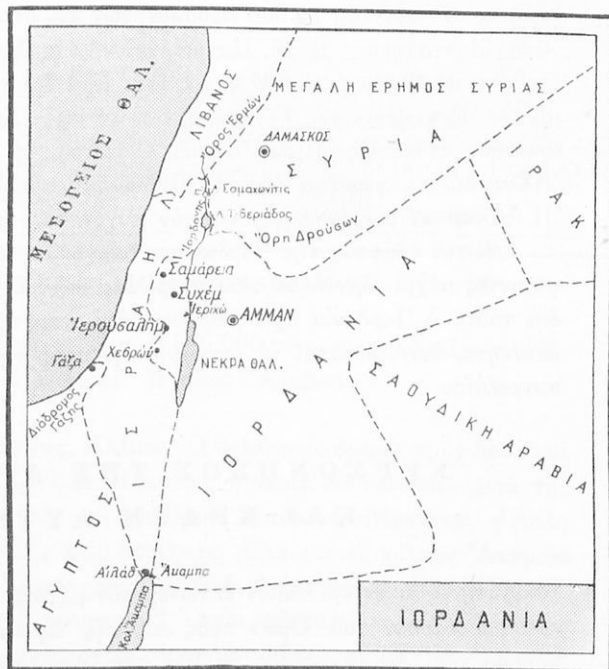
του ὁ Κύριος Ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Τὴν **Τιβεριάδα**, εἰς τὰς ὄχθας τῆς ὁμωνύμου λίμνης, τὴν **Κανά**, ὅπου ἔγινε τὸ θαῦμα τῆς μετατροπῆς τοῦ ὕδατος εἰς οἶνον καὶ τὴν **Βήρ-Σεβαί**, πρωτεύουσαν τοῦ Νεγκέμπ. Εἰς τὸ νοτιώτερον ἄκρον τοῦ Ἰσραὴλ καὶ εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου Ἀκαμπα εὐρίσκεται ὁ λιμὴν **Αἰλάθ**, μόνῃ διέξοδος τοῦ Ἰσραὴλ πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν.

τειχῶν εὐρισκομένη νέα πόλις, (ἡ ἐντὸς τῶν τειχῶν παλαιὰ πόλις ἀνήκει εἰς τὴν Ἰορδανίαν, δηλ. εἰς τοὺς Ἀραβας). Εἶναι αὕτη ἀπὸ τοῦ 1950 ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἰσραὴλ (μέχρι τότε ἦτο τὸ Τέλ - Ἀβιβ) καὶ ἔχει 150.000 κ. Ἡ **Γιάφα - Τέλ Ἀβιβ** (400.000 κ.) εἶναι μία διπλῇ πόλις : ἡ παλαιὰ πόλις **Γιάφα** ἡ Ἰόππη καὶ ἡ συνενωθεῖσα με αὐτὴν νέα πόλις **Τέλ Ἀβιβ**. **Χάιφα**, ὁ μόνος καλὸς λιμὴν, πλησίον τοῦ ὁποίου καταλήγει καὶ πετρελαιοαγωγὸς μεταφέρων μέχρις ἐκεῖ πετρέλαια ἀπὸ τὸν Περσικὸν κόλπον. Αἱ ἄλλαι πόλεις εἶναι μικραὶ, κάτω τῶν 25.000 κ. ἐκάστη. Ἀναφέρονται ἐξ αὐτῶν τὴν **Ναζαρέτ** (24.000 κ.), εἰς τὴν ὁποίαν διῆλθε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ζωῆς

Ιορδανία

Έχει έκτασιν 96.610 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 1.607.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 14). Μέχρι τοῦ 1920 ἀνῆκεν εἰς τὴν Τουρκίαν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1920 μέχρι τοῦ 1946 ἦτο ὑπὸ Βρετανικὴν ἐντολήν. Συνορεύει μετὰ τῆς Συρίας (πρὸς Β.), τῆς Ἀραβίας (πρὸς Α. καὶ Ν.), τοῦ Ἰράκ (πρὸς Α.) καὶ τοῦ Ἰσραὴλ (πρὸς Δ.). Πρὸς Ν. φθάνει μέχρι τοῦ κόλπου Ἀκαμπα. Ἐπειδὴ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς εὐρίσκεται πέραν τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, ἐλέγετο μέχρι τοῦ 1949 Ὑπεριορδανία μετονομασθεῖσα ἀπὸ τοῦ 1949 εἰς Ἰορδανίαν. Τὸ κλίμα κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τῆς χώρας εἶναι στεππῶδες ἢ ἐρημικὸν λόγῳ τῆς σπανιότητος βροχῶν. Μόνον εἰς τὴν δυτικῶς τοῦ Ἰορδάνου ὄρεινὴν Ἰουδαίαν καὶ Σαμάρειαν (ὅπου εὐρίσκονται τὰ γνωστὰ ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς ὄρος τῶν Ἐλαιῶν καὶ ὄρος τοῦ Πειρασμοῦ) καθὼς καὶ εἰς τὰ ἐδάφη τῆς κοιλάδος Γὼρ (Χάρτ. 9), τὰ ἀρδευόμενα διὰ τῶν ὑδάτων τοῦ Ἰορδάνου, εἶναι δυνατὰ αἱ καλλιέργειαι.

Γενικῶς ἡ Ἰορδανία εἶναι σήμερον ἡ πτωχοτέρα χώρα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Τὸ $\frac{1}{3}$ τῶν κατοίκων τῆς χώρας εἶναι πρόσφυγες καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἄστεγοι. Προῆλθον ἀπὸ τὸ Ἰσραήλ, ἔνθα κατόικουν πρὸ τῆς δημιουργίας του ὡς κράτους. Εἶναι, σχεδὸν εἰς τὸ σύνολόν των, Ἀραβες ὁμι-

Χάρτ. 11. Ἰορδανία.

λοῦντες τὴν Ἀραβικὴν καὶ εἶναι Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀναλφάβητοι καὶ ἀπολίτιστοι.

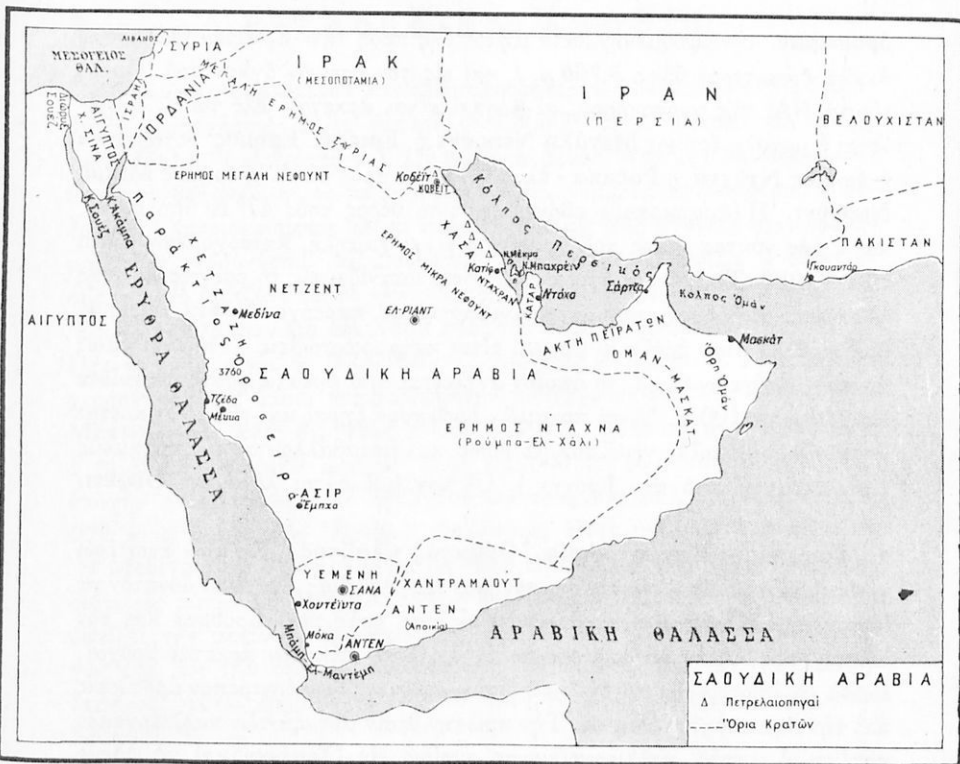
Ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ εἶναι νομάδες κτηνοτρόφοι (Βεδουῖνοι) μὲ μεγάλα ποίμνια προβάτων καὶ αἰγῶν διατρέφονται ἐπίσης βοοειδῇ καὶ κάμηλοι. Εἰς τὰ δυνάμενα νὰ καλλιεργηθοῦν ἐδάφη καλλιεργοῦνται σῖτος, κριθή, κέχρος, ὕσπρια, ἄμπελοι, ἐλαῖαι, φοίνικες, λαχανικά καὶ εἰς μεγάλας ποσότητας ἀγγούρια καὶ πεπόνια.

Ἡ **βιομηχανία** εἶναι ἀνύπαρκτος καὶ ἡ **συγκοινωνία** ὑποτυπώδης, γινομένη κυρίως διὰ καμήλων. Ὑπάρχει σιδηροδρομικὴ γραμμὴ διερχομένη διὰ τῆς πρωτεύουσας Ἀμμὰν καὶ συνδέουσα τὴν Ἰορδανίαν μετὰ τῆς Συρίας. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Ἀμμὰν (200.000 κ.), πόλις παλαιολιθική μὲ ἐρείπια Ρωμαϊκῶν μνημείων, ἡ ὁποία ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν Γραφήν. Ἄλλαι πόλεις εἶναι : Ἡ Παλαιὰ Ἱερουσαλὴμ (δηλ. ἡ ἐντὸς τῶν μὲ 8 πύλας τειχῶν παλαιὰ πόλις), ἡ ὁποία εἶναι ἱερὰ διὰ τοὺς Χριστιανούς. Εἰς αὐτὴν εὐρίσκεται ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως, δυνάμενος νὰ περιλάβῃ 10.000 προσκυνητῶν καὶ ὅπισθεν τούτου τὸ Ἑλληνικὸν Μοναστήριον μὲ τὸ Πατριαρχεῖον, τὰς Σχολάς, τὰ Νοσοκομεῖα τοῦ κλπ. Βηθλεὲμ (20.000 κ.) ἐπίσης ἱερὰ διὰ τοὺς Χριστιανούς πόλις μὲ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Γεννήσεως καὶ τὸ ἱερὸν Σπήλαιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη ὁ Κύριος Ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ἡ Χεβρὼν (35.000 κ.). Ἄλλαι πόλεις, γνωσταὶ ἀπὸ τὴν Βίβλον, εἶναι αἱ Ἱεριχώ καὶ Σαμάρεια. Ἡ Ἀκαμπα, μικρὸς λιμὴν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ὁμανύμου κόλπου.

Διὰ τοῦ ἐδάφους τῆς Ἰορδανίας, διέρχονται πετρελαιοαγωγοὶ μεταφέροντες μέχρι τῆς Μεσογείου πετρέλαια ἐκ τοῦ Περσικοῦ Κόλπου καὶ διὰ τοῦτο ἡ Ἰορδανία ἔχει μεγάλην ἀπὸ στρατηγικῆς ἀπόψεως σπουδαιότητα, διότι δύναται νὰ διακόψῃ τὴν πρὸς τὴν Μεσόγειον ροὴν τοῦ πετρελαίου.

ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΤΗΣ ΑΡΑΒΙΑΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗ ΑΥΤΗΣ

Αὕτη εἶναι ἓν ὁροπέδιον ἐκτεινόμενον μεταξὺ τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τοῦ κόλπου τοῦ Ὀμὰν πρὸς Α., τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ κόλπου τῆς Ἀκαμπα πρὸς Δ. καὶ τῆς Ἀραβικῆς Θαλάσσης πρὸς Ν. (Χαρτ. 12). Πρὸς Β. ἔχει τὴν Ἰορδανίαν, τὸ Ἰράκ καὶ τὸ Κουβέιτ.

Χαρτ. 12. Κράτη της 'Αραβικής Χερσονήσου.

Ἡ συνολικὴ τῆς ἑκτασίς εἶναι 2.586.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 13.000.000 κ. οἱ κάτοικοι δὲ εἶναι Ἀραβες.

Μορφολογία ἐδάφους. Κλίμα. Ὁ θαλάσσιος διαμελισμὸς δὲν εἶναι σημαντικὸς. Εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἡ ὁποία συγκοινωνεῖ μετὰ τῆς Ἀραβικῆς θαλάσσης διὰ τοῦ πορθμοῦ Μπάμπ-ἐλ-Μαντέμπ (πόλη τῶν Δακρῶν), σχηματίζεται ὁ ἐπιμήκης, ἀλλὰ στενὸς κόλπος Ἀκαμπα (ἢ Ἀκάμπα) καὶ ἡ Χερσόνησος τοῦ Σινᾶ, ἀνήκουσα εἰς τὴν Αἴγυπτον. Πρὸς Α. σχηματίζεται ὁ κόλπος τοῦ Ὁμάν καὶ βορειότερον ὁ Περσικὸς κόλπος, εἰς τὸν ὅποιον εὐρίσκονται αἱ νησίδες Μπαχρέν μετὰ τὰς πλουσίας πετρελαιοπηγὰς των. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Χερσονήσου καλύπτεται ἀπὸ ἐρήμους, διότι αἱ βροχαὶ εἶναι ἐλάχισται. Μόνον εἰς τὴν Παράκτιον

όροσειράν, τὴν ὑψουμένην κατὰ μῆκος τῆς πρὸς τὴν Ἑρυθρὰν Θάλασσαν ἀκτῆς (ἀνώτερον ὕψος 3.760 μ.) καὶ εἰς τὸν ὀρεινὸν ὄγκον τοῦ Ὀμάν, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς χερσονήσου, αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί. Εἰς τὰ Β. ἐκτείνεται ἡ μεγάλη ἔρημος **Μεγάλη Νεφούντ** ἢ Ἑρυθρὰ Ἑρημος· νοτιώτερον ἡ ἔρημος **Ντάχνα** ἢ **Ρούμπα** - ἔλ - **Χάλι** καὶ πρὸς τὰ Α. ἡ ἔρημος **Μικρὰ Νεφούντ**. Ἡ θερμοκρασία φθάνει κατὰ τὸ θέρος τοὺς 47° Κ ὑπὸ σιάν, κατὰ τὰς νύκτας ὅμως τοῦ χειμῶνος εἶναι χαμηλὴ, κατερχομένη μέχρι τῶν -10Κ°. Τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὕδωρ σπανίζει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀραβίας, αἱ βροχαὶ πίπτουν σπανιώτατα καὶ παρέρχονται ἔτη χωρὶς νὰ βρέξῃ, ἀλλὰ ὅταν βρέξῃ αἱ βροχαὶ εἶναι καταρρακτώδεις. Ὑπάρχει ὅμως ἀρκετὸν ὑπόγειον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ἀντλεῖται ἀπὸ φρέατα φθάνοντα ἐνίοτε εἰς βάθος τὰ 100 μ. Ἀντὶ ποταμῶν ὑπάρχουν ξηραὶ καὶ πλατεῖαι κοῖται ποταμῶν, αἱ ὁποῖαι γεμίζουν μὲ ὕδωρ καὶ μεταβάλλονται εἰς ποταμοὺς (μόνον μετὰ ἀπὸ τὴν βροχὴν). Οἱ ποταμοὶ οὗτοι λέγονται **Οὐάντι**.

Γεωργία — Κτηνοτροφία. Ὀρυκτὸς πλοῦτος. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται φανερόν ὅτι εἰς τὴν χερσονήσον τῆς Ἀραβίας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχουν καλλιέργειαι παρὰ μόνον εἰς τὰς πρὸς τὴν Ἑρυθρὰν καὶ τὸν κόλπον τοῦ Ὀμάν παρακτίους περιοχάς, ὅπου πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαί, εἰς δὲ τὸ ἐσωτερικὸν μόνον ἐκεῖ, ὅπου ὑπάρχει ὕδωρ ἐπιτρέπον ἀρδεύσεις καὶ τὴν δημιουργίαν ὁάσεων. Τὴν πρώτην θέσιν μετὰ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ὁ καφές, καλλιεργούμενος κυρίως εἰς Ἑμενὴν καὶ τὸ Ἀσίρ τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας (Χαρτ. 12)· εἶναι ὀνομαστός ὁ καφὲς τῆς Μόκας τῆς Ἑμενῆς. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης δημητριακά, σησάμι, βάμβαξ, ἄμπελοι καὶ διάφορα ὀπωροφόρα, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ φοῖνικες (χουρμαδιές). Ἀπὸ τὰς Ἀραβικὰς ἀκακίας ἐξάγεται ἀρκετὸν ἀραβικὸν κόμμι καὶ ἀπὸ διάφορα ἄλλα φυτὰ ἀρωματικὰ ρητίναι (ὅπως σμύrna, λιβάνι κλπ.). Πολὺ μεγαλυτέραν ἀνάπτυξιν ἔχει ἡ κτηνοτροφία, ἡ ὁποία διεξάγεται ἀπὸ νομάδας κτηνοτρόφους, τοὺς **Βεδουίνους**, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὰ ποῖμνια τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν τῶν καὶ τὰς καμήλους τῶν εὐρίσκονται εἰς διαρκῆ μετακίνησιν πρὸς ἀναζήτησιν χόρτου. Ἐκτρέφονται ἐπίσης ἀρκεταὶ κάμηλοι (τὸ κατ' ἐξοχὴν τοῦτο ζῷον τῆς ἐρήμου) καὶ μικρόσωμα βοοειδῆ. **Μεταλλεύματα** δὲν ὑπάρχουν πολλὰ εἰς τὴν Ἀραβίαν· ὑπάρχουν ὅμως ἀφθόνως πετρέλαια, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸν κυριώτερον πλοῦτον τῆς. Εἰς τὴν χερσονήσον τῆς Ἀραβίας εὐρίσκονται τὰ κάτωθι κράτη :

1. Σαουδική 'Αραβία

Είναι τὸ μεγαλύτερον καὶ πολυπληθέστερον τῶν κρατῶν τῆς 'Αραβικῆς χερσονήσου. Ἔχει ἑκτασιν 1.600.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 7.000.000 κ. (πυκνότης 4). Οἱ κάτοικοι εἶναι Ἀραβες, Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα· οἱ περισσότεροι εἶναι νομάδες κτηνοτρόφοι (Βεδουῖνοι), περιφερόμενοι μὲ τὰ ποίμνιά των εἰς τὰς ἀχανεῖς στεπποερήμους τῆς χερσονήσου. Ἡ Σαουδική 'Αραβία χωρίζεται εἰς 4 διαμερίσματα : Τὸ **Νετζέντ** εἰς τὸ κέντρον, τὴν **Χετζάζην** καὶ τὸ **'Ασίρ** πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ τὴν **Χάσα** πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον (Χάρτ. 12). Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **'Ελ - Ριάντ** (150.000 κ.) περὶ τὸ κέντρον τῆς χερσονήσου, εἰς ὅσιν περιβαλλομένην πανταχόθεν ὑπὸ τῆς ἐρήμου. Ἡ **Μέκκα**, ἱερὰ πόλις διὰ τοὺς Μουσουλμάνους, διότι εἰς αὐτὴν ἐγεννήθη ὁ Μωάμεθ (τὸ 570 μ. Χ.). Ἔχει 150.000 κ., οἱ ὅποιοι φθάνουν τὴν ἐποχὴν μεταβάσεως ἐκεῖ προσκυνητῶν τοὺς 300.000. Ἡ **Τζέδα** (100.000 κ.), λιμὴν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, εἶναι ἐπίνειον τῆς Μέκκας. Ἡ **Μεδίνα** (50.000 κ.) εἶναι δευτέρα ἱερὰ πόλις τῶν Μουσουλμάνων, διότι εἰς αὐτὴν ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ὁ Μωάμεθ. Ἡ Σαουδική 'Αραβία ὀφείλει τὴν μεγάλην σπουδαιότητά της εἰς τὰς πλουσίας πετρελαιοπηγὰς της, ἐκ τῶν ὁποίων παράγει περὶ τὰ 47.000.000 τόν. πετρελαίου ἐτησίως. Αὗται εὐρίσκονται εἰς τὸ πρὸς Α. διαμέρισμά της, δηλ. τὴν Χάσα.

2. Ὑεμένη

Εὐρίσκεται εἰς τὰ ΝΔ. τῆς χερσονήσου, ἔχει ἑκτασιν 195.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 4.500.000 κατ. (πυκνότης 23), οἱ ὅποιοι ἐν τῷ συνόλῳ των εἶναι Ἀραβες καὶ Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα. Ἡ Ὑεμένη δέχεται ἀρκετὰς βροχὰς καὶ ἔχει εὐφορα ἐδάφη καὶ ἀρκετὰ γεωργικὰ προϊόντα, ἰδίως δὲ καφὲν ἐξαιρετικῆς ποιότητος. Καλλιεργοῦνται δημητριακὰ, σησάμιον, ἄμπελοι, καπνός, ἰνδικὸν (λουλάκι), συκαῖ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα. Ἡ **Σάνα** κειμένη ἐπὶ τῆς ὁροσειρᾶς καὶ εἰς ὕψος 2.200 μ. εἶναι ἡ πρωτεύουσα (80.000 κ.). Ἡ **Μόκα** εἶναι λιμὴν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν καὶ δι' αὐτῆς γίνεται ἐξαγωγή καφὲ ἐξαιρετικῆς ποιότητος, ὁ ὅποιος φέρει τὸ ὄνομά της (καφὲς Μόκας).

3. Τὰ Σουλτανᾶτα Ὅμάν καὶ Μασκάτ

Τὰ Σουλτανᾶτα Ὅμάν καὶ Μασκάτ εὐρίσκονται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ὅμάν. Συνολικῶς ἔχουν ἔκτασιν 295 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 630.000 κ. Εἶναι κρατίδια ἡμιανεξάρτητα, ὑπὸ Σουλτάνους, τελοῦντα ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς Μεγάλης Βρεταννίας. Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν ἀλιείαν, ἰδίως τὴν ἀλιείαν μαργαριτῶν.

4. Τὰ Ἐμιράτα ἢ Σεϊχάτα

Τὰ Ἐμιράτα ἢ Σεϊχάτα τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου εἶναι : Τοῦ **Κατάρ** (ἔκτασις 22.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 35.000 κ.), τῶν νήσων **Μπαχρεῖν**, αἱ ὁποῖαι εἶναι 8 μικραὶ νησίδες εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον (ἔκτασις 598 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 120.000 κ.), καὶ τοῦ **Κουβέϊτ** (ἢ Κοβέϊτ), τὸ ὅποιον εὐρίσκεται εἰς τὰ ΒΑ. τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας καὶ μετὰ τὴν ταύτην καὶ τοῦ Ἰράκ (15.540 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 203.000 κ.). Εἶναι ὅλα τὰ ὡς ἄνω κρατίδια, δηλ. τὸ Κατάρ, τὸ Μπαχρεῖν καὶ τὸ Κουβέϊτ ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν καὶ ἡ μεγάλη των σπουδαιότης ἔγκειται εἰς τὰς πλουσίας πετρελαιοπηγὰς των, ἀπὸ τὰς ὁποίας παράγονται περὶ τὰ 56.000.000 τόν. πετρελαίου ἑτησίως (Ο.Η.Ε. τοῦ 1936). Κατέχουν τὴν τετάρτην σειρὰν εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν πετρελαίου (μετὰ τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, τὴν Βενεζουέλαν καὶ τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν).

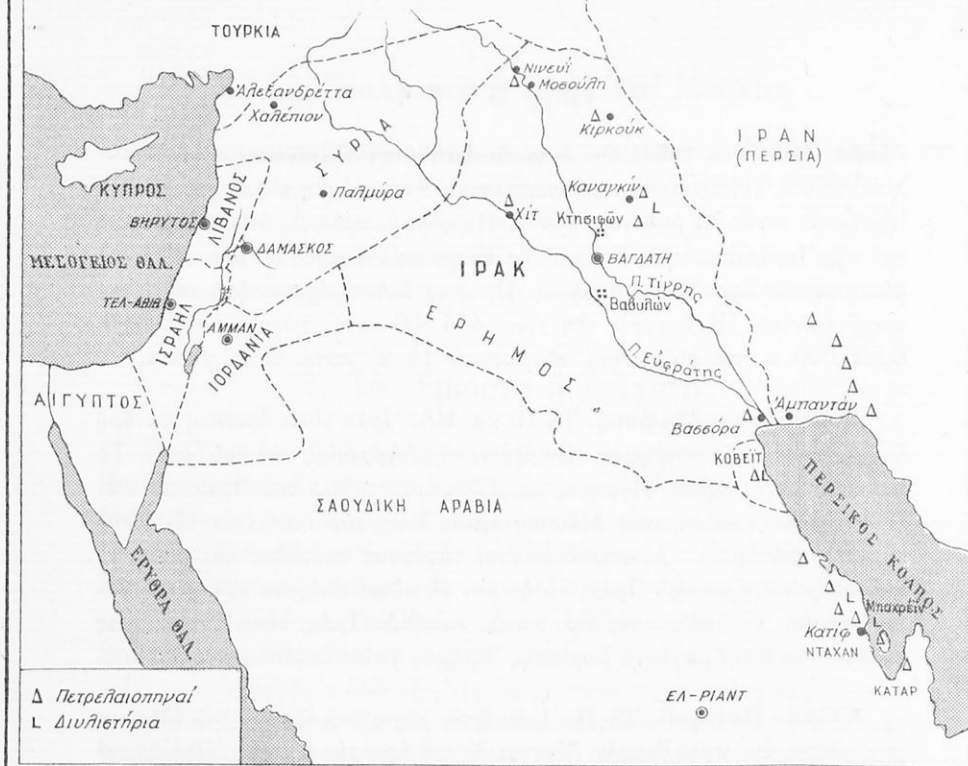
5. Ἀποικία καὶ Προτεκτοράτον τοῦ Ἄντεν

Ἀνήκουν ἀμφότερα εἰς τὸ Ἑνωμένον Βασίλειον τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ Βορείου Ἰρλανδίας. Ἡ ἀποικία Ἄντεν εἶναι μία μικρὰ ἀπόκρημνος καὶ καλῶς ὠχυρωμένη χερσονήσος, εὐρισκομένη πλησίον τῆς εἰσόδου τοῦ πορθμοῦ Μπάμπ-έλ-Μαντέμπ. Ἔχει ἔκτασιν 207 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 140.000 κ., οἱ ὅποιοι κατοικοῦν τὴν πόλιν—λιμένα Ἄντεν, σημαντικώτατον λιμένα ἐπὶ τῆς θαλασσίας ὁδοῦ πρὸς τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Ἀπὸ Ἀνατολήν. Τὸ Προτεκτοράτον Ἄντεν ἔχει ἔκτασιν 290.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. μόλις 650.000., διότι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐρήμους ἐκτάσεις (λέγεται καὶ Χαντραμάουντ).

Τὸ Ἰράκ ἀπὸ τοῦ 1930 ἐγένετο ἀνεξάρτητον Βασίλειον, τὸν Ἰούλιον δὲ τοῦ 1958 κατόπιν ἐπαναστάσεως ἀνεκηρύχθη εἰς Δημοκρατίαν. Ὅρίζεται πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἰράν (Περσίας), πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Συρίας καὶ τῆς Ἰορδανίας, πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Τουρκίας καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Κουβέιτ καὶ τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας. Πρὸς τὰ ΝΑ. βρέχεται ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Ἡ ἔκτασίς του εἶναι 444.500 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθ. 6.500.000 κ. μὲ πυκνότητα πληθυσμοῦ 14 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.

Μορφολογία ἐδάφους. Τὸ Β. καὶ ΒΑ. Ἰράκ εἶναι ὄρεινόν, τὰ ὄρη του δὲ ἀποτελοῦν συνέχειαν τῶν ὀρέων τῆς Ἀρμενίας καὶ τοῦ Ἰράν. Τὸ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Τίγρης καὶ Εὐφράτου τμήμα τοῦ Ἰράκ εἶναι ἐν λεκανοπέδιον, καλούμενον **Μεσοποταμία**, διότι εὐρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο ποταμῶν. Ἀποτελεῖται ἀπὸ εὐφόρους πεδιάδας καὶ εἶναι τὸ κυριώτερον τμήμα τοῦ Ἰράκ, τὸ ὁποῖον ἐξ αὐτοῦ ἐλέγετο πρότερον Μεσοποταμία. Τὸ ὑπόλοιπον, δηλ. τὸ Δ. καὶ ΝΔ. Ἰράκ, εἶναι εἴτε ἔρημος (προέκτασις τῆς μεγάλης Συριακῆς Ἐρήμου) εἴτε ἐκτάσεις στεππῶδεις.

Κλίμα. Ποταμοί. Τὸ Β. Ἰράκ ἔχει, λόγῳ τοῦ ὄρεινοῦ τοῦ ἐδάφους του, κλίμα ὄχι πολὺ θερμὸν, δέχεται δὲ καὶ ἀρκετὰς βροχάς. Ὀλόκληρον ὅμως τὸ ὑπόλοιπον Ἰράκ ἔχει κλίμα θερμὸν καὶ πολὺ ξηρὸν. Αἱ πλησίον τοῦ Περσικοῦ κόλπου περιοχαὶ του θεωροῦνται ἀπὸ τὰς θερμότερας τῆς Γῆς, ἡ δὲ θερμοκρασία τῶν 50°K. κατὰ τὸ θέρος εἶναι τι τὸ σύνθηες. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Βαγδάτης καὶ Βασόρας καταφεύγουν κατὰ τὸ θέρος εἰς βαθέα ὑπόγεια, διὰ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὸν ἀνυπόφορον καύσωνα καὶ ἡ περιοχὴ τῆς Βαγδάτης, ἂν καὶ εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ βόρειον γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Κρήτην, εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ θερμότερα μέρη τῆς Γῆς. Αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, πίπτουν ὅμως ἀποτόμως καὶ εἶναι ραγδιχαί, δίδουσαι εἰς μικρὸν χρονικὸν διάστημα μεγάλας ποσότητας ὕδατος, διὰ τοῦτο οἱ δύο ποταμοὶ τοῦ Ἰράκ, ὁ Τίγρης (ὁ μεγαλύτερος) καὶ ὁ Εὐφράτης, συχνὰ πλημμυρίζουν, προξενοῦντες καταστροφάς. Πηγάζοντες οἱ ποταμοὶ οὗτοι ἀπὸ τὸν Ἀρμενικὸν Ταῦρον καὶ Ἀντίταυρον εἰσέρχονται, διαρρέοντες τὸ ΒΑ. μέρος τῆς Συρίας, εἰς τὸ Ἰράκ, διὰ τὸ ὁποῖον εἶναι πολύτιμοι, διότι παρέχουν τὸ ὕδωρ των δι' ἀρδεύσεις. Εἰς αὐτοὺς ἄλλωστε καὶ εἰς τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα εἶχον γίνει

Χαρτ. 13. Ίράκ : Πετρελαιοπηγαί, Διυλιστήρια.

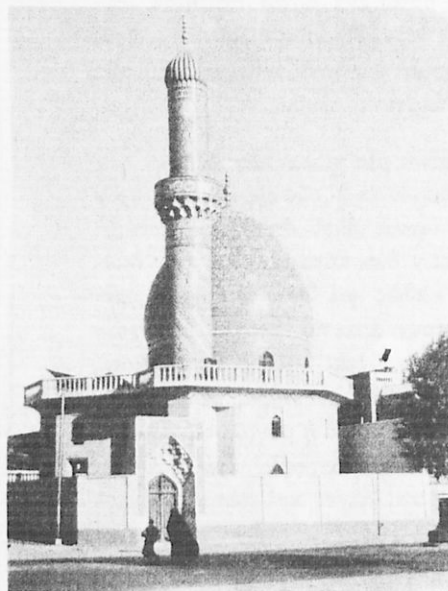
ἐκεῖ εἰς παλαιότερας ἐποχάς, ὥφειλε παλαιότερον ἢ ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο τούτων ποταμῶν χώρα τὴν εὐημερίαν καὶ τὸ πολυάνθρωπόν της. Ἐπιδρομαὶ ὅμως διαφόρων ξένων λαῶν καὶ ἰδίως τῶν Μογγόλων καὶ τῶν Τούρκων κατέστρεψαν τὰ ὑπάρχοντα ἀρδευτικὰ ἔργα, (ἴσως νὰ ἤλλαξαν μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου κοίτην καὶ οἱ ποταμοί, ὥστε νὰ μὴ δύνανται πλέον νὰ ἀρδεύουν ἐδάφη, τὰ ὅποια πρότερον ἤρδευον), μὲ συνέπειαν νὰ μεταβληθοῦν μεγάλα καλλιεργούμενα παλαιότερον εὐφοροὶ καὶ πυκνῶς κατοικούμενα ἐκτάσεις εἰς ἐρήμους. Ἀνευρίσκονται σήμερον ἐν μέσῳ ἐρήμων ἐρείπια πολυανθρώπων ἄλλοτε πόλεων, αἱ ὅποια ἤγκμασαν ἐκεῖ παλαιότερον, ὅπως τῆς **Νινευί** (τῶν Ἀσσυρίων), τῆς **Βαβυλώνος** (τῶν Βαβυλωνίων), τῆς **Κτησιφώντος** κλπ. Οἱ δύο ποταμοὶ πλησιάζουν ἀλλήλους παρὰ τὴν Βαγδάτην καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀπομακρυνόμενοι πάλιν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου πλησιάζουν ἐκ νέου συνενούμενοι εἰς ἀπόστασιν 190 χιλιομ.

από τὸν Περσικὸν κόλπον. Σχηματίζουν οὕτω ἓνα μόνον ποταμόν, τὸν Σάτ-ἐλ-Ἀράμπ, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον, ὅπου σχηματίζει μέγα Δέλτα, ἀπὸ ἐδάφη, τὰ ὁποῖα ὑπολογίζονται μεταξὺ τῶν εὐφορωτέρων τῆς Γῆς, ἀποδίδοντα τὸ ἑκατονταπλοῦν.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Τὸ Ἰράκ εἶναι μία χώρα κατ' ἐξοχὴν γεωργοκτηνοτροφικὴ καὶ τὰ 78% τῶν κατοίκων τῆς ζοῦν εἰς τὴν ὑπαίθρον χώραν. Οἱ καλλιεργήσιμοι ἀγροὶ εὐρίσκονται ἐκεῖ ὅπου καθίστανται δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις, δηλ. κατὰ μῆκος τῶν δύο ποταμῶν καὶ τῶν διωρύγων, αἱ ὁποῖαι συνδέονται μὲ αὐτοὺς, καθὼς καὶ ὅπου ὑπάρχουν φρέατα. Μόνον εἰς τὸ Β. Ἰράκ, ὅπου πίπτουν ἀρκετὰ βροχαί, ὑπάρχουν ἀγροὶ καὶ εἰς μέρη μὴ ἀρδευόμενα. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, λαχανικά, βάμβαξ, ὄρυζα καὶ διάφορα ὁπωροφόρα δένδρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ φοῖνικες (χουρμαδιές). Τὸ Ἰράκ εἶναι ἡ μεγαλύτερα παραγωγὸς χουρμάδων χώρα τοῦ κόσμου. Ἡ κτηνοτροφία ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν· διατρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἰγες καὶ κατὰ δεύτερον λόγον βοοειδῆ, ἵπποι, κάμηλοι καὶ ὄνοι. Τὰ γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ὄχι μόνον ἐπαρκοῦν διὰ τὴν διατροφὴν τῶν κατοίκων, ἀλλὰ γίνεται καὶ ἐξαγωγή τῶν· εἶναι ὅμως πολὺ ὀλιγώτερα ὅσων θὰ ᾔτο δυνατόν νὰ παραχθοῦν, καὶ τοῦτο διότι ἐλλείπουν ὄχι μόνον ἀρδευτικὰ ἀλλὰ καὶ ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα διὰ νὰ ἀποφεύγωνται αἱ ἐκ τῶν πλημμυρῶν καταστροφαί. Ἐσχάτως ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ ἀρδευτικῶν καὶ ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἀξιοποιηθοῦν καὶ θὰ δοθοῦν εἰς τὴν καλλιέργειαν μεγάλοι, στεππῶδεις μέχρι σήμερον, ἐκτάσεις.

Πετρέλαια. Τὸν πλοῦτον ὅμως τοῦ Ἰράκ ἀποτελοῦν τὰ πετρέλαιά του καὶ αὐτὰ εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα τοῦ δίδουν μεγάλην ἀξίαν καὶ σημασίαν ὡς κράτους. Ὑπάρχουν πλούσιαι πετρελαιοπηγαὶ εἰς **Μοσούλην, Κιρκούκ, Καναγκίν, Χίτ** καὶ πλησίον τῆς **Βασόρας (Χαρτ. 13)**. Τὰ πετρέλαια αὐτὰ ἐξάγονται εἴτε διὰ τοῦ Περσικοῦ κόλπου, εἴτε διὰ τῆς Μεσογείου, μέχρι τῆς ὁποίας μεταφέρονται διὰ πετρελαιοαγωγῶν (βλ. Συρίαν, Λίβανον, Ἰσραήλ). Ἡ παραγωγή πετρελαίων ὑπολογίζεται εἰς 41 ἑκατομ. τόν. ἐτησίως.

Ἡ **συγκοινωνία** δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη. Ὑπάρχει ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Κων/πόλεως—Βαγδάτης, προεκτεινομένη μέχρι τῆς Βασόρας καὶ ἔχουσα διακλαδώσεις τινὰς (πρὸς Κιρκούκ, Καναγκίν κ.λ.π.). Οἱ

Ἐν Γέμενος (Τζαμί) εἰς τὴν Βαγδάτην

αὐτοκινητόδρομοι εἶναι ὀλίγοι καὶ οἱ περισσότεροι τούτων δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν μετὰ ἀπὸ βροχὴν.

Ἐξάγει τὸ Ἰράκ πλὴν τοῦ πετρελαίου, σῖτον, κριθήν, ὄρυζαν, βάμβακα, χουρμάδες, δέρματα καὶ ζῶντα ζῶα. **Εἰσάγει** κυρίως ὑφάσματα, μηχανὰς καὶ μηχανήματα διάφορα, αὐτοκίνητα καὶ διάφορα ἄλλα βιομηχανικὰ εἶδη.

Οἱ κάτοικοι εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον (περὶ τὰ 6.500.000) Ἀραβες, περὶ τὸ ἓν ἑκατομμύριον εἶναι Κοῦρδοι, ζῶντες κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Κιρκούκ, οἱ δὲ ὑπόλοιποι εἶναι Τουρκομάνοι, Πέρσαι, Ἑβραῖοι κλπ. Κατὰ τὸ θρήσκευμα εἶναι Μουσουλμάνοι (πλὴν τῶν Ἑβραίων καὶ 200.000 Χριστιανῶν). Ζοῦν οὗτοι κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν καὶ τῶν διωρύγων (κατὰ τὰ 70%-80%).

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : Ἡ **Βαγδάτη** (730.000 κ.) πρωτεύουσα τοῦ Ἰράκ, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Τίγρητος καὶ πλησίον τῆς ἀρχαίας πόλεως Κτησιφῶντος. Εὐρίσκεται εἰς εὐφορον, δυναμένην νὰ ἀρδευθῇ, περιοχὴν, ἡ ὁποία εἶναι ἀπὸ τὰς πυκνότερον κατοικουμένας περιοχὰς τοῦ κόσμου (350 κ. κατὰ τετρ. χίλιον). Λόγῳ τῆς εὐφορίας τοῦ ἐδάφους ἤκμασαν εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν μεγάλαι πόλεις, ὅπως ἡ Βαβυλὼν, ἡ Σελεύκεια, ἡ Οὐρ καὶ ἡ Κτησιφῶν, ἡ ὁποία ἐκτίσθη ἀπὸ τοὺς διαδόχους τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου. **Μοσούλη** (133.000 κ.), ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις τοῦ Ἰράκ, κειμένη παρὰ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Νινευτ (μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐρίσκονται καὶ τὰ ἐρείπια τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Βασιλέως Σαρδαναπάλου) πρωτεύουσας τοῦ παλαιοῦ Βασιλείου τῶν Ἀσσυρίων. **Βασόρα** (ἡ Μπάρα) (160.000 κ.), εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Εὐφράτου, ἀπὸ τὰς πλημμύρας τοῦ ὁποίου ἔχει πολυτάκως κινδυνεύσει. Λόγῳ τῶν πολλῶν διωρύγων τῆς λέγεται καὶ «ἡ Βενετία τῆς Ἀνατολῆς». **Κιρκούκ** (85.000 κ.) εἰς περιοχὴν ἔχουσαν πλουσίαν πετρελαιοπηγὰς.

II. Ν Ο Τ Ι Ο Σ Α Σ Ι Α

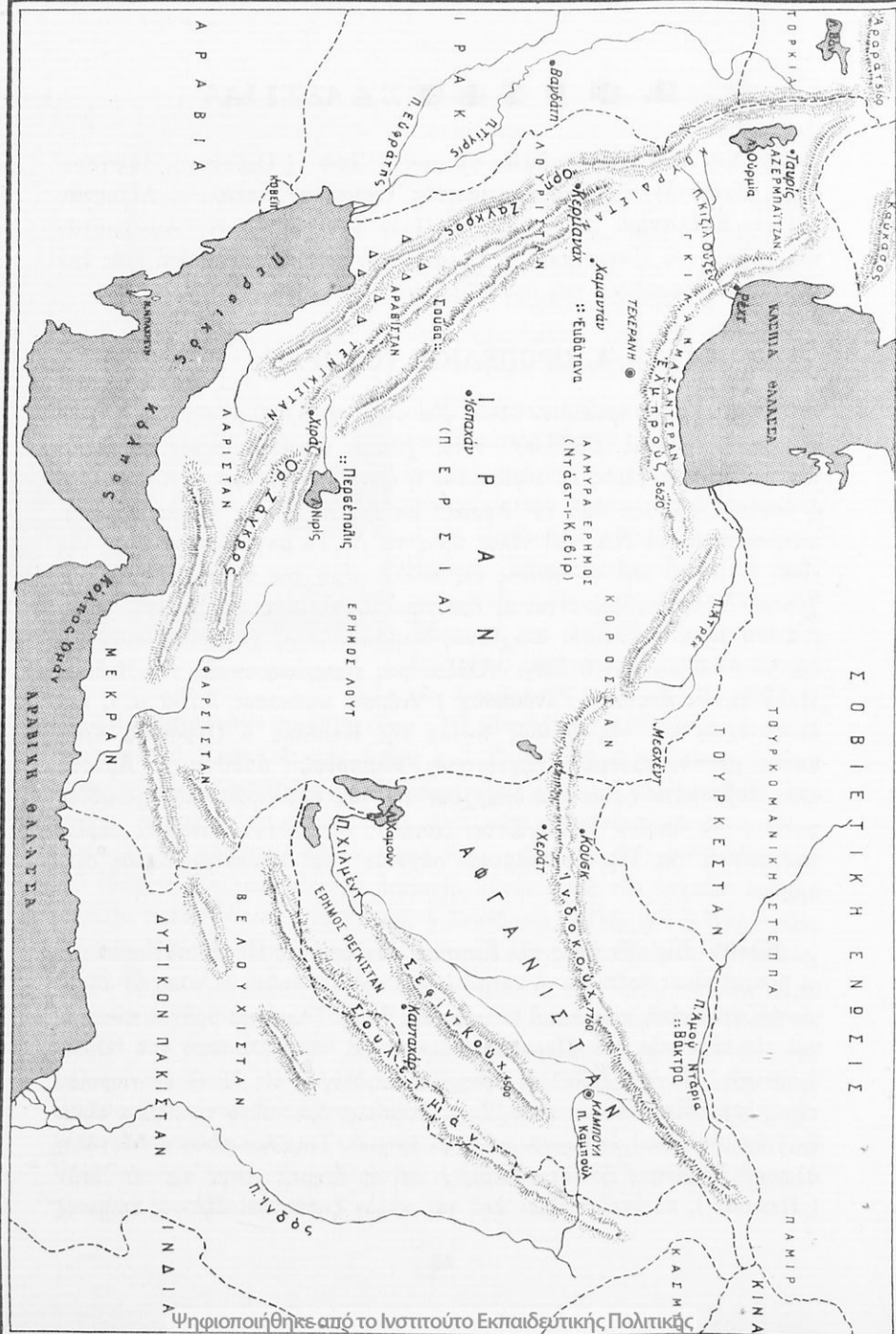
Ἡ Ν. Ἀσία περιλαμβάνει τὰ κράτη Ἰράν (Περσίαν), Ἀφγανιστάν, Πακιστάν, τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας, τὸ Νεπάλ, τὸ Μπουτάν καὶ τὴν Κεϋλάνην. Ἐξ αὐτῶν τὸ Ἰράν (Περσία), τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τμήμα τοῦ Πακιστάν (τὸ Βελουχιστάν), εὐρίσκονται ἐπὶ ἐνὸς ἐκτεταμένου ὁροπεδίου, τοῦ ὁροπεδίου τοῦ Ἰράν.

Α. ΟΡΟΠΕΔΙΟΝ ΤΟΥ ΙΡΑΝ

Εἶναι ἐν μέγα ὁροπέδιον ὕψους φθάνοντος τὰ 2.000 μ. εἰς τινὰ σημεῖα του καὶ ἐκτάσεως 2.500.000 τετρ. χιλιομ. περιβαλλόμενον πανταχόθεν ὑπὸ ὀρέων. Πρὸς Δ. εὐρίσκεται ἡ ὁροσειρὰ Ζάγκρος (Χαρτ. 14), ἡ ὁποία ἀρχίζουσα ἀπὸ τὸ Ἀραράτ κατευθύνεται κατ' ἀρχὰς πρὸς Ν. κατόπιν πρὸς τὰ ΝΑ. καὶ τέλος πρὸς τὰ Α. Τὸ μεγαλύτερον ὕψος τῆς εἶναι 5.150 μ. καὶ τὸ πλάτος εἰς πολλὰ μέρη τῆς ὑπερβαίνει τὰ 300 χιλιομ. Πρὸς Α. ὑψώνονται αἱ ὁροσεirái Σουλεϊμάν καὶ Σεφίντ - Κούχ (4.500 μ.), ἀφίνουσαι ἐλαχίστας διαβάσεις δηλ. χαμηλοὺς αὐχένους, διὰ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Μεγ. Ἀλέξανδρος εἰσεχώρησεν εἰς τὰς Ἰνδίας. Πρὸς Β. ἐκτείνεται ὁ Ἰνδοκοῦχ (Ἰνδικὸς καύκασος 7.760 μ.), καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὰς νοτίους ἀκτὰς τῆς Κασπίας ὁ Περσικὸς Καύκασος μὲ τὸ ἐσβεσμένον ἡφαίστειον Ἐλμπούρζ (5620 μ.). Ἀρκετὰ ἄλλα ἐσβεσμένα ἡφαίστεια ὑπάρχουν εἰς τὰς ὁροσειράς τοῦ ὁροπεδίου τούτου, τὸ ὁποῖον ὑπολογίζεται μεταξὺ τῶν πλέον ἀσταθῶν μερῶν τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς ὑφιστάμενον συχνοὺς καὶ καταστρεπτικοὺς σεισμούς.

Κλίμα. Εἰς τὰς πρὸς τὴν Κασπίαν πλευρὰς τοῦ Περσικοῦ Καυκάσου αἱ βροχαὶ εἶναι ἄφθονοι, τὸ κλίμα ὑγρὸν καὶ διὰ τοῦτο αἱ πλευραὶ αὗται σιεπάζονται ἀπὸ πυκνὰ καὶ ἐκτεταμένα δάση. Ἀρκετὰ βροχαὶ πίπτουν καὶ εἰς τὰς πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ τὴν θάλασσαν τοῦ Ὀμάν ὁροσειράς. Παντοῦ ἄλλοι αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, εἰς δὲ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας δὲν φθάνουν τὰ 0,25 μ. ἐτησίως· διὰ τοῦτο τὸ κλίμα εἶναι ἐκεῖ ἐρημικὸν καὶ ὑπάρχουν μεγάλοι ἐρημοί. Τοιαῦτα εἶναι ἡ **Μεγάλη ἄλμυρὰ ἐρημος** (Ντάστ-ι-Κεβίρ) καὶ ἡ ἐρημος Λούτ εἰς τὸ Ἰράν (Περσίαν), αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπὸ τὰς πλέον ξηρὰς καὶ ἀξένους ἐρήμους

Χάρτ. 14. Φυσικός Χάρτης "Οροσiediu 'Ιραν.

της Γῆς καὶ ἡ ἔρημος **Ρεγκιστάν** εἰς τὸ Ἀφγανιστάν. Οἱ ἄνεμοι εἶναι συχνοὶ καὶ σφοδροί, πνέοντες πολλάκις συνεχῶς ἐπὶ τρίμηνον. Ἡ θερμοκρασία χαμηλὴ κατὰ τὸν χειμῶνα (φθάνει τοὺς -20°K . εἰς περιοχὰς τοῦ Ἰράν, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται εἰς μικρότερον Β. Γεωγραφικὸν πλάτος ἀπὸ τὸ Κάϊρον), φθάνει κατὰ τὸ θέρος ὄχι σπανίως τοὺς 50°K . Ἔχει δηλ. τὸ ὁροπέδιον τοῦ Ἰράν κλίμα ἡπειρωτικόν. Αἱ ὑψηλαὶ ὁμως θερμοκρασίαι δὲν εἶναι καταθλιπτικαὶ εἰς τὴν Περσίαν, ἐξαιρουμένων τῶν ὑγρῶν παρὰ τὴν Κασπίαν περιοχῶν της, λόγῳ τῆς μεγάλης ξηρότητος τῆς ἀτμοσφαιρας (ἐνῶ εἰς ὑγρὰ κλίματα καὶ ἡ θερμοκρασία τῶν 30°K . γίνεται ἀνυπόφορος)· διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἡ ἀτμόσφαιρα (ἐπειδὴ δὲν ἔχει ὕδρατμους) εἶναι διαυγής, ὥστε νὰ βλέπη κανεὶς πολὺ μακράν, τὰ δὲ σιδηρᾶ ἀντικείμενα δυσκόλως ὀξειδοῦνται (σκουριάζουν) ἐκτιθέμενα εἰς τὸ ὑπαιθρον.

Ποταμοί. Λίμναι. Ποταμοὶ ὑπάρχουν εἰς τὰς πρὸς τὴν Κασπίαν ὁροσειρὰς καθὼς καὶ εἰς τὰ ὄρη Ζάγκρος, διότι ἔχει πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαί. Γενικῶς οἱ ποταμοὶ αὗτοι εἶναι μικροὶ καὶ χύνονται εἰς τὴν Κασπίαν, ἢ εἶναι παραπόταμοι τοῦ Τίγρητος, ἢ χύνονται εἰς μικρὰς λίμνας, αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὁροπεδίου. Αἱ μεγάλυται τούτων, ἔχουσαι ἄλμυρον ὕδωρ, εἶναι: Ἡ **Οὐρμιά**, εὐρισκομένη εἰς τὸ Ἀζερμπαϊτζάν τῆς Περσίας (εἰς ὕψος $1330 \mu.$), με ὕδωρ ἄλμυρῶτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ ὕδατος τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης. Ἡ **Νιρὶς** εἰς τὰ Ν. τῆς Περσίας, ἡ ὁποία εἶναι καὶ αὕτη λίμνη με ἄλμυρον ὕδωρ. Καὶ ἡ **Χαμοὺν** εἰς τὰ σύνορα Περσίας καὶ Ἀφγανιστάν.

Οἱ **κάτοικοι** τοῦ ὁροπεδίου, λεγόμενοι **Ἰράνιοι**, ἀνήκουν κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν λευκὴν φυλὴν. Εἶναι οἱ Πέρσαι, οἱ Ἀφγάνες, οἱ Κούρδοι καὶ οἱ Βελούχοι. Εἰς τὰ Β. τοῦ ὁροπεδίου κατοικοῦν κατὰ πλειοψηφίαν Τούρκοι, Τουρκομάνοι καὶ Τουρκαρμένιοι, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν.

Κυριαρχοῦσα **γλῶσσα** εἶναι ἡ Περσικὴ με διαφόρους ὅμως διαλέκτους ὁμιλουμένας ἀπὸ τοὺς Κούρδους, Ἀφγάνας καὶ Βελούχους.

Θρησκεία εἶναι ὁ Μουσουλμανισμός, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ κάτοικοι προσηλυτίσθησαν ἀπὸ τοὺς Ἀραβας, ὅταν οὗτοι κατέλαβον τὴν χώραν. Οἱ περισσότεροι ὅμως Μουσουλμάνοι τοῦ Ἰράν ἀνήκουν εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν **Χιϊτῶν**, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἴδιον Θρησκευτικὸν ἀρχηγόν.

Θέσις. Ἑκτασις. Πληθυσμός. Τὸ Βασίλειον τοῦ Ἰράν, τὸ ὁποῖον παλαιότερον ἐλέγετο Περσία, καταλαμβάνει τὸ κέντρον καὶ τὸ Δ. μέρος τοῦ ὁροπεδίου. Ἐκτείνεται μεταξὺ τοῦ Βελουχιστάν (τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὸ Δ. Πακιστάν) καὶ τοῦ Ἀφγανιστάν πρὸς Α., τῆς Τουρκίας, τοῦ Ἰράκ καὶ τοῦ Περσικοῦ Κόλπου πρὸς Δ., τῆς Κασπίας καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως πρὸς Β. καὶ τῆς Ἀραβικῆς θαλάσσης, τοῦ κόλπου τοῦ Ὁμάν καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου πρὸς Ν. (Χαρτ. 14). Ἔχει ἑκτασιν 1.630.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 21.146.000 κ. Εἶναι χώρα ἀραιῶς κατοικημένη (πυκνότης πληθ. 13) λόγῳ τῶν μεγάλων στεππωδῶν ἐκτάσεων, τῶν ἐρήμων καὶ τῶν ὀρέων, τὰ ὅποια κατέχουν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς χώρας. Μόνον αἱ ὀλίγαι περιοχαί, αἱ δεχόμεναι ἀρκετὰς βροχὰς καὶ αἱ δυνάμεναι νὰ ἀρδευθοῦν, εἶναι καλλιεργήσιμοι εἰς τὸ Ἰράν.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Αἱ εὐφορώτεραι περιοχαί τοῦ Ἰράν εἶναι :

1) Αἱ πρὸς τὴν **Κασπίαν** ἐπαρχίαι ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαί, τὰ δάση πυκνὰ καὶ μεγάλα καὶ ὑπάρχουν μεγάλαι ἐκτάσεις, καλλιεργούμεναι κυρίως μὲ ὄρυζαν, σακχαροκάλαμον καὶ ὀπωροφόρα δένδρα. Πολλὰ ἐκ τῶν εἰς τὴν Εὐρώπην καλλιεργουμένων ὀπωροφόρων προέρχονται ἀπὸ τὴν περιοχὴν αὐτήν. Τὸ κλίμα ὅμως τῆς περιοχῆς εἶναι ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν, ἡ θερμοκρασία δὲ κατὰ τὸ θέρος ἀνυπόφορος λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης ὑγρασίας. 2) Αἱ μεταξὺ τῶν ὀρέων **Ζάγκρος** εὐφοροὶ κοιλάδες καὶ 3) Ἡ μεταξὺ τῶν ὀρέων **Ζάγκρος** πρὸς Δ. καὶ τῆς ἐρήμου πρὸς Α. ἑκτασις, ἡ ὁποία συγκεντρώνει καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἔχει τὰς μεγαλυτέρας πόλεις τοῦ Ἰράν. Εἰς αὐτὴν ἤκμασαν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μεγάλαι πόλεις, ὅπως τὰ **Ἐκβάτανα**, ἡ **Περσέπολις** κλπ.

Καλλιεργοῦνται εἰς τὸ Ἰράν κυρίως δημητριακά, σακχαροκάλαμον, μήλων ἡ ὑπνοφόρος, διὰ τὴν παραγωγὴν ὀπίου, ἄμπελοι, ἐλαῖαι, καπνός, βάμβαξ, μορέαι, διὰ τὴν διατροφήν μεταξοσκωλήκων καὶ πολλὰ ὀπωροφόρα δένδρα. Αἱ ὀπώρα εἶναι πάμφθινοι εἰς τοὺς τόπους παραγωγῆς ταν, ἀκριβαὶ ὅμως καὶ εἰς τὰ γειτονικὰ ἀκόμη μέρη ὅταν ταῦτα δὲν ἔχουν παραγωγὴν, διότι στοιχίζει πολὺ ἡ μεταφορὰ των λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν. Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πόλεως **Χιράξ** ὑπάρχουν ἐκτεταμένοι ροδῶνες καὶ παράγεται ἐξάιρετον ροδέλαιον, εἰς τὰ Ν. δὲ τοῦ Ἰράν καλλιεργοῦνται καὶ φοῖνικες (χουρμαδιές). Ἡ **Κτηνοτροφία** ἐπικρατεῖ

εἰς τὰς ὄρεινὰς καὶ τὰς στεππώδεις ἐκτάσεις· εἶναι νομαδικὴ καὶ ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα (15.000.000) καὶ αἰγες (7.500.000) εἰς μικρότερον δὲ ἀριθμὸν βοοειδῶν, ἵπποι, ἡμίονοι, ὄνοι καὶ κάμηλοι. Τὰ γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα πλεονάζουν, ὥστε νὰ γίνεταί καὶ ἐξαγωγή των, θὰ ἦτο δὲ δυνατόν νὰ εἶναι ταῦτα πολὺ περισσότερα ἂν ἐκαλλιεργεῖτο ὅλον τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῇ ἔδαφος καὶ οὐχὶ μόνον τὸ 1/2 αὐτοῦ.

Ἡ **συγκοινωνία** εἶναι ἀνεπαρκεστάτη καὶ εἰς τοῦτο συντείνει καὶ τὸ ὄρεινόν τοῦ ἐδάφους καὶ αἱ ὑπάρχουσαι μεγάλαι ἔρημοι. Σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ἀξία λόγου ὑπάρχει μόνον μία, ἥτις ἀρχίζουσα ἀπὸ τὸν Περσικὸν κόλπον καταλήγει εἰς τὴν Κασπίαν, ἀφοῦ διέλθῃ ἐκ τῆς Τεχεράνης. Μία ἄλλη σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, μικροῦ αὐτῆ μήκους, εἰσχωρεῖ εἰς τὸ Ἰράν, προερχομένη ἀπὸ τὸ Πακιστάν καὶ τέλος τρίτη, προερχομένη ἐκ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, φθάνει μέχρι τῆς Ταυρίδος.

Ἡ **Ὀρυκτά. Βιομηχανία.** Τὸ Ἰράν ἔχει ἄφθονα πετρέλαια καὶ πλὴν τούτων ἄνθρακας, σίδηρον, χαλκόν, πολυτίμους λίθους κλπ. Λόγῳ ὅμως ἐλλείψεως συγκοινωνίας, ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος τῆς χώρας μένει σχεδὸν τελείως ἀνεκμετάλλετος. Γίνεται κυρίως ἐκμετάλλεσις μόνον τῶν πετρελαιοπηγῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας παράγονται περὶ τὰ 18 ἑκατομ. τόν. ἐτησίως (1956). Ἡ **Βιομηχανία** ἐπίσης εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος, ἂν ἐξαιρέσῃ κανεῖς τὴν βιομηχανίαν κατασκευῆς τῶν περιφήμων Περσικῶν ταπήτων, τοῦ ὁπίου καὶ τοῦ ροδελαίου. Εἶναι, ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως, τὸ Ἰράν μὲ τὰ πρωτόγονα μέσα, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιεῖ διὰ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν, μὲ τὴν ὑποτυπώδη του συγκοινωνίαν, τὸ ἀνεκμετάλλετον τοῦ ὀρυκτοῦ τοῦ πλούτου καὶ τὴν ἑλλειψίν βιομηχανίας, μία ἐκ τῶν πλέον καθυστερημένων χωρῶν τῆς Γῆς· ἔχει ὅμως μεγίστας δυνατότητας διὰ νὰ γίνῃ χώρα πλουσία καὶ εὐημεροῦσα. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Ἰράν ζῇ εἰς χωρία καὶ εἰς πλινθοκτίστους οἰκίας μὲ στέγας ἐπιπέδους ἢ θολωτάς ἀπὸ ἀργιλλόχωμα, τὸ ὅποῖον συμπιεζόμενον γίνεται ἀδιαπέραστον ἀπὸ τὴν βροχήν.

Μεγάλαι πόλεις εἶναι: Ἡ **Τεχεράνη** (1.150.000 κ.), πρωτεύουσα τοῦ Ἰράν, ἐκτισμένη κατὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν τρόπον. Ἔχει μεγαλοπρεπῆ τεμένη (*τζαμιά*). Τὸ **Ἰσπαχάν** (250.000 κ.), παρὰ τὰ ἀρχαῖα Σούσα, πρόφην πρωτεύουσα τῆς Περσίας. Ἡ **Μεσχέντ** (250.000 κ.), πρωτεύ-

ουσα τῆς ἐπαρχίας Κοροσσάν εἰς τὰ ΒΑ. τῆς χώρας. Εἶναι ἱερὰ πόλις διὰ τοὺς Χιῖτας Μουσουλμάνους (ὅπως ἡ Μέκκα διὰ τοὺς ἄλλους Μουσουλμάνους). **Ρέχτι** (120.000 κ.), εἰς τὰς ὄχθας τῆς Κασπίας. **Ταυρίς** (300.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν, πλησίον τῆς Οὐρμίας λίμνης· συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως. **Κιρμανάχ** (100.000 κ.) εἰς πετρελαιοῦχον περιοχὴν. **Ἀμπαντάν** (250.000 κ.), εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Περσικοῦ κόλπου μὲ μεγάλα διυλιστήρια πετρελαίου (τὰ μεγαλύτερα τοῦ κόσμου). Μικρότεραι πόλεις εἶναι ἡ **Χαμαντάν** παρὰ τὰ ἀρχαῖα Ἐκβάτανα καὶ ἡ **Χιράζ** παρὰ τὴν ἀρχαίαν Περσέπολιν, φημιζομένη διὰ τοὺς ροδῶνας καὶ τὸ ροδέλαιόν της.

Ἀφγανιστάν

Τὸ Ἀφγανιστάν εἶναι βασιλεῖον ἀνεξάρτητον ἀπὸ τοῦ 1921, κατέχει δὲ μετὰ τοῦ Βελουχιστάν (τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὸ Δ. Πακιστάν) τὸ Α. μέρος τοῦ ὁροπεδίου τοῦ Ἰράν. Εἶναι ὀρεινὴ χώρα, συνορεύουσα πρὸς Β. μετὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, τὰ μετὰ τῆς ὁποίας φυσικὰ σύνορα καθορίζονται, ἐπὶ τοῦ μεγαλύτερου μήκους των, ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ἀμοῦ - Ντάρια (τὸν Ὡξον τῶν ἀρχαίων). Πρὸς Ν. συνορεύει μὲ τὸ Δ. Πακιστάν, πρὸς Α. μὲ τὴν Κίναν, τὸ Κασμίρ καὶ τὸ Δ. Πακιστάν καὶ πρὸς Δ. μὲ τὸ Ἰράν. Ἔχει ἔκτασιν 650.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 13.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 19). Τὰ ὑψηλὰ ὄρη Ἰνδοκοῦχ (Ἰνδικὸς Καύκασος), Σεφίντ - Κούχ καὶ Σουλεϊμάν διασχίζουν τὴν χώραν.

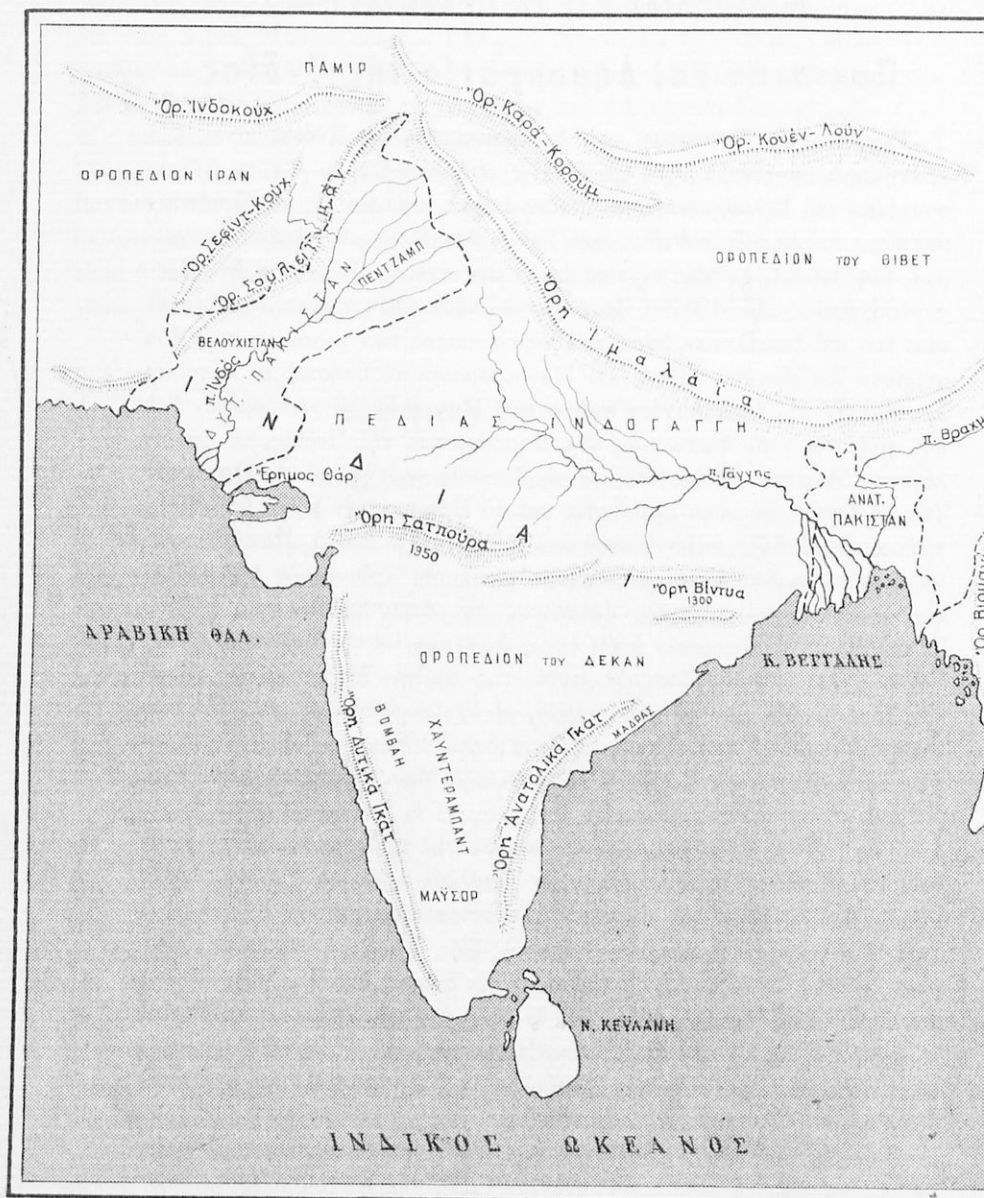
Ἔχει κλίμα ἡπειρωτικὸν μὲ δριμυτάτους χειμῶνας, θερμὰ θέρη καὶ ὀλίγας βροχάς. Ἡ κτηνοτροφία κατὰ τὸ πλεῖστον νομαδική, ἀποτελεῖ τὴν κυρίαν ἀπασχόλησιν τῶν κατοίκων· ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἰγες, ἀλλὰ καὶ κάμηλοι, ἵπποι καὶ ζῶα γιάκ (εἶδη βοοειδῶν), τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται ὡς ὑποζύγια. Οἱ Ἀφγάνες ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν, ἔχουν ὑποστῇ ὅμως μεγάλην ἐπιμιξίαν. Τὴν περιοχὴν τοῦ Ἀφγανιστάν κατέλαβεν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος καὶ ἵδρυσεν εἰς αὐτὴν διάφορα βασίλεια, ὅπως π.χ. τὸ βασίλειον τῆς Βακτριανῆς μὲ πρωτεύουσαν τὰ Βάκτρα· Μογγόλοι, Τοῦρκοι, Τουρκαρμένιοι καὶ Ἀραβες ἐγκατεστάθησαν ἐπίσης διαδοχικῶς εἰς τὴν χώραν αὐτήν. Ὁρσκειὰ τῶν Ἀφγάνων εἶναι ὁ Μουσουλμανισμὸς καὶ πρωτεύουσα ἡ Καμποῦλ (250.000 κ.) εἰς τὰς ὄχθας ὁμωνύμου ποταμοῦ καὶ εἰς κοιλάδα ἀρδευομένην καὶ εὐφορον.

Πακιστάν καὶ Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας

Γενικά. Τὸ Πακιστάν καὶ ἡ Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας εἶναι δύο κράτη δημιουργηθέντα μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον. Ταῦτα (ἐξαιρουμένου τοῦ Βελουχιστάν, τὸ ὁποῖον ἀνήκει σήμερον εἰς τὸ Πακιστάν καὶ εἶναι τμῆμα τοῦ ὀροπεδίου τοῦ Ἰράν) ἀπετέλουν μίαν ἀπέραντον χώραν, τὰς Ἰνδίας, ἡ ὁποία εἶχε τὸ ὄνομα Βρεταννικαὶ Ἰνδία καὶ ἦτο Βρεταννικὴ ἀποικία. Τὸ 1947 αἱ Βρεταννικαὶ Ἰνδία ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των καὶ ἀπετέλεσαν, βάσει τοῦ θρησκευματος τῶν κατοίκων των, δύο χωριστὰ ἀνεξάρτητα κράτη. Οἱ Μουσουλμάνοι τὸ θρησκευμα κάτοικοι ἀπετέλεσαν τὸ **Ὁμόσπονδον κράτος τοῦ Πακιστάν**, ἀποτελούμενον ἀπὸ δύο τμήματα: τὸ ἀνατολικῶς τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδίας, τὸ ὁποῖον λέγεται **Ἀνατολ. Πακιστάν**, καὶ τὸ δυτικῶς ταύτης, τὸ **Δ. Πακιστάν** (εἰς τὸ ὁποῖον συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ Βελουχιστάν). Τὸ ὑπόλοιπον τμῆμα τῶν Ἰνδιῶν, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ Α. μέχρι τοῦ Δ. Πακιστάν καὶ κατοικούμενον ἀπὸ κατοίκους πρεσβεύοντας τὸν Ἰνδουϊσμὸν ἢ Βραχμанизμὸν καὶ τὸν Βουδισμόν, ἀπετέλεσε τὴν **Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας**. Τόσον ὅμως τὸ Πακιστάν ὅσον καὶ ἡ Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας δὲν ἀπέκοψαν τελείως τοὺς δεσμοὺς μετὰ τῆς πρώην Μητροπόλεως, διότι περιλαμβάνονται μετὰξὺ τῶν χωρῶν, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν **Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν**. Ἀναγνωρίζουν δηλ., τύποις, ὡς ἀνώτατον ἄρχοντα τὸν βασιλέα τοῦ Ἡν. Βασιλείου τῆς Μεγ. Βρεταννίας καὶ Βορ. Ἰρλανδίας.

Τὰς Ἰνδίας δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν εἰς τρεῖς φυσικὰς περιοχάς. Ἡτοι: Τὸ μέγα ὄρεινόν τεῖχος τῶν Ἱμαλαίων. Τοῦτο, (μήκους 2414 χιλιομ. καὶ πλάτους 240), εἶναι ἡ ὑψηλότερα ὄροσειρά τῆς Γῆς· ἡ ὑψηλότερα δὲ κορυφή της καὶ ὑψηλότερα τῆς Γῆς, ἡ κορυφή τοῦ ὄρους **Ἐβερεστ**, φθάνει τὰ 8882 μ. Τὸ Ἐβερεστ εὐρίσκεται εἰς τὰ σύνορα Νεπάλ καὶ Θιβέτ (βλ. Νεπάλ), ὑπάρχουν δὲ ἀρκεταὶ ἄλλαι κορυφαὶ τῶν ὁποίων τὸ ὕψος κυμαίνεται περὶ τὰ 8500 μ. Ἡ κορυφή τοῦ Ἐβερεστ κατεκτήθη τὸ πρῶτον τὸ 1953 ἀπὸ τὸν Νεοζηλανδὸν **Χίλλαρυ** καὶ τὸν ἐκ Νεπάλ ὁδηγόν του **Τένσινγκ** (βλ. Νεπάλ).

Τὴν πεδιάδα τοῦ Ἰνδογάγγη, ἥτις εἶναι μία ἀπέραντος πεδινὴ ἑκτασις διαρροεμένη ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς Ἰνδόν, Γάγγην, Βραχμαπού-

Χαρτ. 15. Φυσικός Χάρτης Χερσονήσου Ίνδιων.

τραν και τους παραποτάμους των· τὸ ὕψος τῆς πεδιάδος οὐδαμοῦ ὑπερβαίνει τὰ 280 μ. καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῶν δέλτα τῶν ποταμῶν (Ἰνδοῦ, Γάγγη) εἰς μεγάλην ἔκτασιν τῆς εἶναι μόλις ὀλίγα ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου ὑψηλότερα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Τὸ ὁροπέδιον τοῦ Δεκάν, τὸ ὁποῖον, ἔχον σχῆμα τριγώνου, ἐκτείνεται νοτίως τῆς πεδιάδος καὶ περιβάλλεται πανταχόθεν ἀπὸ χαμηλᾶ ὄρη. Ταῦτα εἶναι : πρὸς Β. τὰ ὄρη Βίντια καὶ Σατπούρα (1350 μ.), πρὸς Δ. τὰ δυτικὰ Γκάτ (2600 μ.) καὶ πρὸς ἀνατολὰς τὰ Α. Γκάτ (1850 μ.).

Κλίμα. Εἰς οὐδεμίαν χώραν ἀνευρίσκεται ἡ ποικιλία τοῦ κλίματος, ἡ ὁποία ὑπάρχει εἰς τὰς Ἰνδίας (Πακιστάν καὶ Δημ. τῆς Ἰνδίας). Ὑπάρχουν περιοχαί, ὅπως οἱ πρόποδες τῶν Ἰμαλαίων καὶ τὸ δέλτα τοῦ Γάγγη, ὅπου πίπτουν περισσότεραι βροχαὶ παρὰ εἰς οἷονδήποτε ἄλλο μέρος τῆς Γῆς (ἡ βροχόπτωση εἰς τὸ δέλτα τοῦ Γάγγη φθάνει τὰ 12 μ. ἑτησίως). Ὑπάρχουν ὅμως καὶ περιοχαί, ὅπως π.χ. εἰς τὰ ΒΔ. τῶν Ἰνδιῶν, ὅπου ἡ βροχόπτωση εἶναι τόσον μικρὰ ὥστε νὰ δημιουργοῦνται ἐκεῖ ἔρημοι, ὅπως ἡ ἔρημος Θάρ (Χαρτ. 15 καὶ 16). Αἱ περισσότεραι βροχαὶ πίπτουν ἀπὸ τοῦ Μαΐου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου, ὅτε πνέουν οἱ ἀπὸ τὴν θάλασσαν πρὸς τὴν ξηρὰν ἄνεμοι (φορτωμένοι μὲ ὕδρατμους), οἱ ὁποῖοι λέγονται « **θερινοὶ Μουσῶνες** » (χαρτ. 17). Τούναντίον ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Μαΐου πνέουν ἄνεμοι ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου πρὸς τὴν θάλασσαν, οἱ ὁποῖοι λέγονται « **χειμερινοὶ Μουσῶνες** ». Εἶναι οὗτοι ψυχροὶ καὶ ξηροὶ (Χαρτ. 18), καθ' ὅλην δὲ τὴν διάρκειάν των ἐπικρατεῖ μεγάλη ἀνομβρία. Εἰς τὰς περιοχὰς ὅπου πίπτουν πολλαὶ βροχαί, ὀργιάζει ἡ βλάστησις καὶ τὰ δάση εἶναι μεγάλα καὶ πυκνά (πρόποδες Ἰμαλαίων, δέλτα τοῦ Γάγγη). Ἡ βλάστησις εὐνοεῖται καὶ ἀπὸ τὴν θερμοκρασίαν, ἥτις εἶναι ὑψηλὴ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν Ἰνδιῶν, πλην τῶν ὑψηλῶν ὁροσειρῶν, φθάνουσα κατὰ τὸ θέρος τοὺς 46° K, ἐνῶ κατὰ τὸν χειμῶνα εἰς τὰ πεδινὰ τῆς χώρας οὐδέποτε κατέρχεται αὕτη μέχρι τοῦ 0° K. Ἡ περιοχὴ Πεντζάμπ (Πενταποταμία) θεωρεῖται ὡς μία ἀπὸ τὰς θερμότερας περιοχὰς τῆς Γῆς.

Ποταμοί. Διαρρέουν τὰς Ἰνδίας τρεῖς μεγάλοι ποταμοί, οἱ ὁποῖοι πηγάζουν ἀπὸ τὰ Ἰμαλάια καὶ τὸ ὁροπέδιον τοῦ Θιβέτ, εἰς ὕψος ἄνω τῶν 5.000μ.. Οὗτοι εἶναι : Ὁ Ἰνδός, ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τῶν Ἰνδιῶν· πηγάζει οὗτος ἀπὸ τὰ Ἰμαλάια καὶ δεχόμενος εἰς τὸ Πεντζάμπ,

τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ ΒΔ. τῶν Ἰνδιῶν, 5 παραποτάμους (διὰ τοῦτο ἡ περιοχή αὐτὴ λέγεται *Πεντζάμπ*, δηλ. Πενταποταμία) χύνεται εἰς τὴν Ἀραβικὴν θάλασσαν. Διασχίζει τὸ τμήμα τῶν Ἰνδιῶν, τὸ δεξιόμενον τὰς ὀλιγωτέρας βροχὰς καὶ εἶναι διὰ τοῦτο πολὺτιμος, διότι μὲ τὰς ἀρδεύσεις του καθιστᾷ εὐφορα καὶ ἀποδοτικὰ τὰ ἐδάφη διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται. Μέχρι τοῦ ποταμοῦ τούτου ἔφθασεν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος κατὰ τὴν εἰς Ἀσίαν ἐκστρατεῖαν του. Ὁ Γάγγης, ἱερὸς ποταμὸς διὰ τοὺς Ἰνδουιστὰς καὶ ὁ μεγαλύτερος τῶν Ἰνδιῶν, εἶναι καὶ οὗτος πολὺτιμος διὰ τὰς Ἰνδίας, διότι τὰ ὕδατά του, διοχετευόμενα διὰ διωρυγῶν, ἀρδεύουν μεγάλας ἐκτάσεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀποζοῦν πλέον τῶν 100.000.000 ἀνθρώποι. Εἰς ἀπόστασιν 480 χιλιομ. ἀπὸ τὴν θάλασσαν ὁ Γάγγης χωρίζεται εἰς πολλοὺς βραχίονας σχηματίζων μέγα δέλτα καὶ τέλος χύνεται εἰς τὸν κόλπον τῆς Βεγγάλης. Εἶναι πλωτὸς διὰ ποντοπόρα πλοῖα μέχρι τῆς Καλκούτας καὶ διὰ μικρότερα μέχρι τῆς Κουνπούρ (Χαρτ. 19).

Τρίτος σημαντικὸς ποταμὸς τῶν Ἰνδιῶν εἶναι ὁ **Βραχμαπούτρας**, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὸ Θιβέτ. Συμβάλλει οὗτος πλησίον τῶν ἐκβολῶν του μὲ ἓνα ἐκ τῶν βραχίωνων, εἰς τοὺς ὁποίους χωρίζεται ὁ Γάγγης, σχηματίζων μέγα δέλτα κατὰ τὰς ἐκβολὰς του.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Τὸ Πακιστάν καὶ ἡ Ἰνδία εἶναι χῶραι καθαρῶς γεωργικαὶ καὶ τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ των ζῇ εἰς τὴν ὑπαιθρον. Τὰ ἐδάφη των εἶναι εὐφορα καὶ εἰς τὰ δυνάμενα νὰ ἀρδευθοῦν ἐξ αὐτῶν ἐπιτυγχάνονται δύο καὶ τρεῖς ἐσοδεῖαι κατ' ἔτος, ἂν καὶ αἱ καλλιέργειαι γίνονται πολλάκις μὲ πρωτόγονα μέσα π.χ. μὲ ζύλινα ἄροτρα. Αἱ μὴ ἀρδευόμεναι ὅμως ἐκτάσεις οὔτε μίαν ἐσοδεῖαν δύνανται νὰ δώσουν, ἂν παραταθῇ ἡ ἀνομβρία· τότε ἐπακολουθεῖ λιμὸς μὲ συνέπειαν νὰ ἀποθνήσκουν χιλιάδες ἀνθρώπων ἐκ πείνης. Ὁ κίνδυνος τοῦ λιμοῦ λόγῳ ἀνομβριῶν ἦτο συχνὸς ἄλλοτε, σήμερον ὅμως μὲ τὰς κατασκευασθείσας διώρυγας καὶ τὰ ἄλλα ἀρδευτικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα διαρκῶς πληθύνονται, ὁ κίνδυνος οὗτος ὅλοεν καὶ ἀπομακρύνεται. Τὰ τεράστια ἀρδευτικὰ ἔργα καὶ μία τῶν μεγαλυτέρων τεχνητῶν λιμνῶν τοῦ κόσμου μετέβαλον τὸ ἄλλοτε ἄγονον καὶ διαρκῶς ὑφιστάμενον τὸν κίνδυνον λιμῶν Πεντζάμπ, εἰς μίαν τῶν ἀποδοτικωτέρων εἰς γεωργικὰ προϊόντα περιοχῶν τῶν Ἰνδιῶν. Τὰ καλλιεργούμενα φυτὰ εἰς Ἰνδίας εἶναι κατὰ σειρὰν ἐκτάσεως καλλιεργειῶν τά: **Ὀρυζα**, τῆς ὁποίας ἡ καλλιέργεια

καλύπτει τὸ 1/3 τῶν καλλιεργουμένων ἐδαφῶν καὶ εἶναι ἡ κυριωτέρα τροφή τοῦ μεγαλύτερου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας (τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδίας καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ Πακιστάν). Καλλιεργεῖται περισσότερο κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν καὶ εἰς τὰ δέλτα των, εἰς ἐδάφη δηλ. δυνάμενα νὰ πλημμυρισθοῦν με ὕδωρ. Ὁ **κέχρος**, καλλιεργούμενος κυρίως εἰς τὸ ὀλίγας βροχὰς δεχόμενον Δ. Πακιστάν, ὅπου ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων. Ὁ **σίτος**, καλλιεργούμενος κυρίως, εἰς τὰ δυνάμενα νὰ ἀρδευθοῦν ἐδάφη τοῦ Δ. Πακιστάν, τὸ ὅποῖον κάμνει ἐξαγωγὴν σημαντικῆς ποσότητος σίτου ἐκ τοῦ λιμένος τοῦ **Καράτσι**. Ὁ **βάμβαξ**, καλλιεργούμενος εἰς μεγάλας ἐκτάσεις, ὥστε ἡ Ἰνδία νὰ εἶναι ἡ δευτέρα (μετὰ τὰς Ἡν. Πολιτείας) βαμβακοπαραγωγὸς χώρα τοῦ κόσμου. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης τὸ σακχαροκάλαμον, τὸ τεῖοδένδρον (ἰδίως εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀσσάμ τῆς Ἀνατολ. Ἰνδίας, ἡ ὁποία θεωρεῖται πατρὶς τοῦ τεῖοδένδρου), ἐλαιόσποροι (ἰδίως ἀραχίδες), καφέες, γιούτα (εἶδος καννάβεως χρησιμοποιουμένης διὰ τὴν κατασκευὴν σάκκων κ.λ.π.), κιγγόνη (εἰς τὰς ὄρεινὰς περιοχὰς) διὰ τὴν παραγωγὴν κινίνης, καπνός, ἡ ἰνδικοφόρος (ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς ὁποίας παράγεται τὸ φυτικὸν λουλάκι), ἡ ἔβεια (καουτσουκόδένδρον), μήκων ἡ ὑπνοφόρος καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐσπεριδοειδῆ, δαμασκηνέαι, φοίνικες (χουρμαδιές) καὶ κοκκοφοίνικες (παράγοντες τὰς Ἰνδικὰς καρύδας).

Ἡ **κτηνοτροφία** δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν, διότι λόγῳ τῆς πυκνότητος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας καλλιεργεῖται ὅλον τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῇ ἔδαφος. Ἡ θρησκεία ἄλλως τε τῆς πλειονότητος τῶν κατοίκων (Ἰνδουϊσμός καὶ Βουδισμός) ἀπαγορεύει τὴν σφαγὴν ζώων καὶ τὴν χρῆσιν κρέατος, πρᾶγμα, τὸ ὅποῖον φυσικὰ δὲν εὐνοεῖ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν μεταξὺ τῶν διατρεφόμενων ζώων ἔρχονται τὰ βοοειδῆ (200.000.000), ἐξ ὧν 30 ἑκατομ. εἰς τὸ Πακιστάν καὶ τὰ ὑπόλοιπα εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας, ἧτις ἔρχεται πρώτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὰ διατρεφόμενα βοοειδῆ. Εἰς ταύτην αἱ ἀγελάδες θεωροῦνται ἱερὰ ζῶα καὶ ἀφίνονται νὰ κυκλοφοροῦν ἐλεύθεραι εἰς τοὺς δρόμους, πολλάκις δὲ εἰσέρχονται καὶ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν ἀναζητοῦσαι τροφήν. Εἰς τὸ Δ. Πακιστάν διατρέφονται καὶ ἀρκετὰ πρόβατα, παντοῦ δὲ οἰκίστοι αἰγες ὑπολογιζόμεναι εἰς 100 ἑκατομ. Διατρέφονται ἐπίσης ἵπποι, ὄνοι, ἡμίονοι, κάμηλοι καὶ ἐξημερωμένοι ἐλέφαντες, χρησι-

μποιούμενοι κυρίως διὰ τὴν μεταφοράν μεγάλων κορμῶν δένδρων ἀπὸ τὰ δάση.

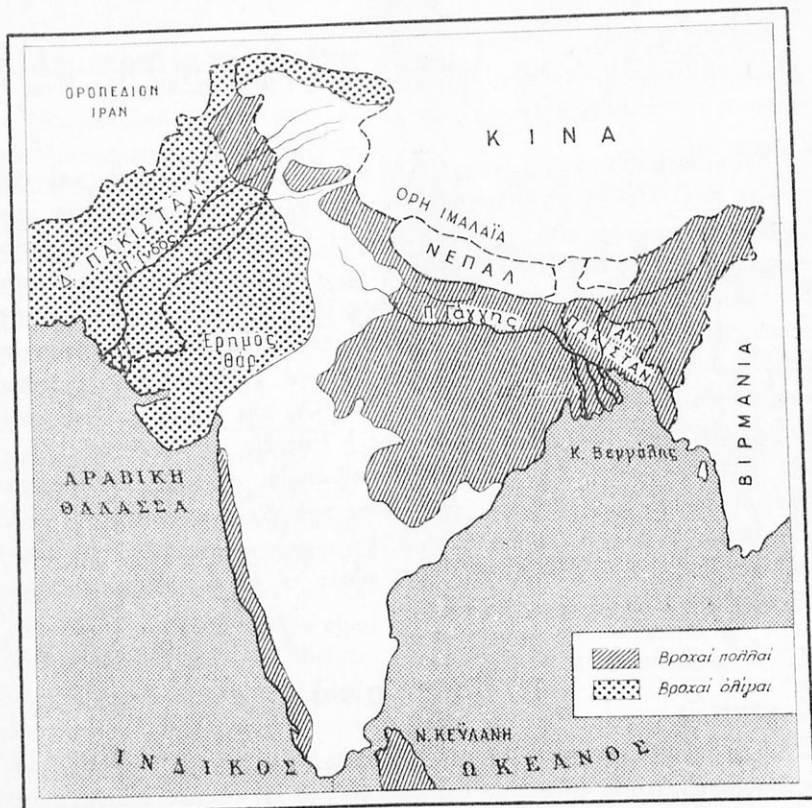
Τὰ δάση καταλαμβάνουν τὰ 15% τοῦ ἐδάφους τῆς Δημ. τῆς Ἰνδίας καὶ μόλις τὸ 5% τοῦ Πακιστάν. Τὰ πυκνότερά καὶ μεγαλύτερα εὐρίσκονται εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Ἰμαλαίων καὶ τὰ δέλτα τῶν ποταμῶν. Εἰς ταῦτα ζοῦν πολλὰ ἄγρια ζῶα, ὅπως τίγρεις, πάνθηρες, λεοπαρδάλεις, ἐλέφαντες, πλήθη πιθήκων, πτηνὰ διαφόρων εἰδῶν καὶ πλῆθος ἐρπετῶν, πολλὰ τῶν ὁποίων εἶναι δηλητηριώδη. Μεταξὺ τούτων

Ἐξημερωμένοι ἐλέφας μεταφέρων κορμούς δένδρων.

εἶναι καὶ ἡ Ναϊὰς (Κόμπρα), τὸ δῆγμα τῆς ὁποίας προξενεῖ τὸν θάνατον εἰς χιλιάδας Ἰνδῶν ἐτησίως.

Ὅρυκτά αἱ Ἰνδαὶ ἔχουν: ἄνθρακας, γραφίτην, ὀρυκτὸν ἄλας, ὀλίγον πετρέλαιον εἰς τὸ Δ. Πακιστάν, ἄργυρον, χρυσὸν καὶ πολυτίμους λίθους.

Βιομηχανία. Οἱ Ἰνδοὶ εἶναι πολὺ ἐπιτήδειοι εἰς τὴν κατασκευὴν χειροποιήτων εἰδῶν καὶ δὲν ὑπάρχει οἰκία χωρὶς ἀργαλεῖον διὰ τὴν ὕφανσιν βαμβακερῶν ὕφασμάτων. Ἔχουν μεγάλην ἐπιτηδειότητα εἰς τὴν ὕφανσιν μεταξωτῶν, εἰς τὴν κατασκευὴν σανδαλίων καὶ εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ ξύλου, τοῦ ἐλεφαντοστοῦ καὶ τῶν μετάλλων. Σήμερον ἀντικαθίστανται ὅλοεν καὶ περισσότερον τὰ χειροποίητα εἶδη διὰ τῶν ὑπὸ τῆς βιομηχανίας κατασκευαζομένων, διότι τὰ δευτέρα κοστίζουν πολὺ ὀλιγώτερον. Ὑπάρχουν μεγάλα ἐργοστάσια κατασκευῆς βαμβακερῶν ὕφασμάτων, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται πολὺ δι' ἐνδυμασίας, διότι αἱ Ἰνδαὶ εἶναι θερμὴ χώρα καὶ τὰ μάλλινα μόνον εἰς τὰ ὀρεινὰ διαμερίσματα χρησιμοποιοῦνται. Ὑπάρχουν ἐργοστάσια ἐπεξεργασίας τῆς γιούτης, μεταξουργεῖα, ἐργοστάσια κατασκευῆς μαλλίνων ὕφασμάτων, ταπήτων καὶ περιωμιῶν (σάλια) διὰ τὰ ὁποῖα φημίζεται τὸ Κασμίρ. Ὑπάρχουν ἐπίσης μεγάλα χαλυβουργεῖα, πριονιστήρια ξυλείας, ὀρυζόμυλοι, ἀλευρόμυλοι κλπ.

Χαρτ. 16. Κατανομή βροχῶν εἰς Ἰνδίας.

Ἡ συγκοινωνία βασίζεται κυρίως εἰς τοὺς σιδηροδρόμους καὶ τὰς ποταμίας ὁδοὺς, διότι ὁδοὶ οὔτε πολλαὶ οὔτε καλὰὶ ὑπάρχουν. Ὑπάρχει ὅμως πυκνὴ ἀεροπορικὴ ἐπικοινωνία, τόσον μεταξὺ τῶν πόλεων τοῦ ἐσωτερικοῦ, ὅσον καὶ μετὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Τὸ εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον διεξάγεται κατὰ τὸ πλεῖστον διὰ θαλάσσης, κυρίως δὲ μετὰ τὰς Ἡν. Πολ. τῆς Ἀμερικῆς, τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον, τὴν Αὐστραλίαν, τὸν Καναδᾶν, τὴν Ἑνωσιν Σοβ. Σοσ. Δημοκρατιῶν καὶ τὴν Κίναν. Τὸ Πακιστὰν ἐξάγει κυρίως πλεονάσματα τῶν τροφίμων, τὰ ὅποια παράγει καὶ ἰδίως σῖτον, ἀκατέργαστον βάμβακα καὶ γιούταν, δέρματα, τέξον καὶ ἐλαιοσπόρους. Ὁ κυριώτερος ἐξαγωγικὸς λιμὴν εἶναι τὸ Καράτσι. Ἡ Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας ἐξάγει ἀκατέργαστον βάμβακα, γιούταν, τέξον, ἐλαιοσπόρους, μεταλ-

λεύματα, δέρματα, καπνόν. Οί κυριώτεροι λιμένες εξαγωγής είναι ή **Βομβάη** και ή **Καλκούτα**.

Κάτοικοι. Τά 464 εκατομ. τών κατοίκων τοῦ Πακιστάν και τῆς Ἰνδίας εἶναι άνίσως κατανεμημένα εἰς τήν χώραν. Τά πυκνότερον κατοικούμενα τμήματα εἶναι ή Βεγγάλη και ή κοιλάς τοῦ Γάγγη, όπου ή πυκνότης εἶναι 158 - 376 κ. κατά τετρ. χιλιομ. (Χαρτ. 19). Εἰς τὸ Πεντζάμπ ή πυκνότης μόλις φθάνει τοὺς 80. Οἱ Ἰνδοί, παρὰ τὸ σιτόχρουν, τὸ ἐνίοτε ἀποκλῖνον πρὸς τὸ μέλαν, χρῶμα τοῦ δέρματος, ἀνήκουν εἰς τήν Λευκὴν τήν καλουμένην ἐκ τούτων και Ἰνδοαρίαν φυλὴν, ἔχουν ὅμως ὑποστῇ μεγάλην ἐπιμιξίαν. Εἰς τὰ ΒΑ. τῆς χώρας και τήν περιοχὴν τών Ἰμαλαίων εἶναι καταφανὴς ή ἐπιμιξία με Μογγολικὰς φυλάς. Εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Δεκάν (οἱ ὅποιοι καλούμενοι **Δραβίδοι** ἦσαν οἱ παλαιότεροι κάτοικοι τῆς χώρας πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεως ἐκεῖ τών Ἀρίων) παρατηροῦνται Νεγροειδῆ χαρακτηριστικὰ λόγω τῆς ἐπιμιξίας των με τοὺς αὐτόχθονας Νεγροειδεῖς, οἱ ὅποιοι σήμερον ἔχουν ἐξαλειφθῇ τελείως ἀπὸ τὸ Δεκάν.

1. Πακιστάν

Τοῦτο εἶναι ἐν ἀνεξάρτητον Ὁμόσπονδον Κράτος ἀποτελούμενον ἀπὸ 5 αὐτοδιοικουμένας ἐπαρχίας. Αὐταὶ εἶναι : Ἡ Ἀνατ. Βεγγάλη, ή ὁποία εὑρίσκεται πρὸς Α. τῆς Ἰνδίας, τὸ Δ. Πεντζάμπ, ή Βορειοδυτικὴ ἐπαρχία, τὸ Σιντ και τὸ Βελουχιστάν (ή Δ. Βεγγάλη και τὸ Ἀνατ. Πεντζάμπ ἀνήκουν εἰς τήν Δημ. τῆς Ἰνδίας). Αἱ 5 αὐτοδιοικούμεναι αὐταὶ ἐπαρχαίαι ἔχουν μίαν ὁμόσπονδον Κυβέρνησιν. Ἐχει τὸ Πακιστάν ἑκτασιν 945.000 τετρ. χιλ. και πληθυσμὸν 93.440.000 (πυκνότης 97 κ. κατά τετρ. χιλ.).

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : Ἡ Ραβαλίντι (240.000 κ.), πρωτεύουσα τοῦ Πακιστάν. Τὸ Καράτσι (1.300.000 κ.) τέως πρωτεύουσα· εἶναι σημαντικὸς λιμὴν. Λαχώρη (850.000 κ.). Πασαβάρ (152.000 κ.), πλησίον τών πρὸς τὸ Ἀφγανιστάν συνόρων. Ντάκκα (410.000 κ.), πρωτεύουσα τοῦ Ἀνατολ. Πακιστάν. Τὸ ὄρεινόν και ἀραιότατον κατοικούμενον Βελουχιστάν (2 κ. κατά τετρ. χιλιομ.) ἔχει πρωτεύουσαν τήν Κέττα.

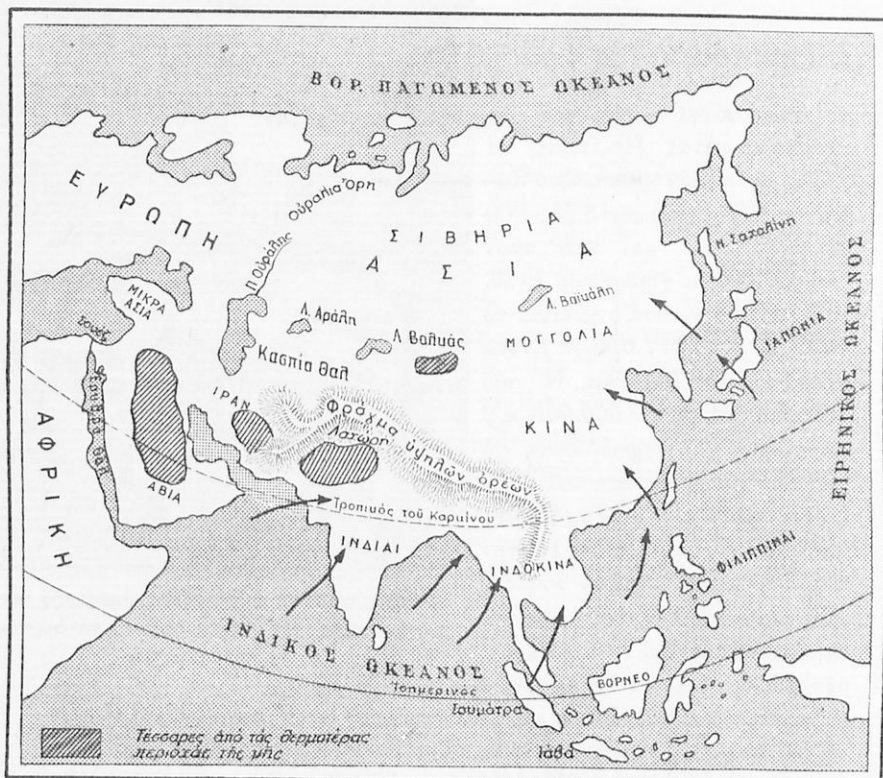
2. Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας

Ἀποτελεῖται αὕτη ἀπὸ 14 αὐτοδιοικουμένης Πολιτείας, αἱ ὅποια ἔχουν μίαν ὁμόσπονδον Κυβέρνησιν. Ἔχει ἔκτασιν 3.288.000 τετραγ. χιλμ. καὶ πληθυσμὸν 440.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 125). Πρωτεύουσά της εἶναι τὸ **Νέον Δελχί** (277.000 κ.), νέα πόλις κειμένη 8 χιλιομ. Ν. τοῦ Παλαιοῦ Δελχί (1.600.000 κ.) (πρότερον ἦτο πρωτεύουσα τὸ Παλαιὸν Δελχί καὶ πρὸ τοῦ 1911 ἡ Καλκούτα). Ἀλλαχαμπάντ (312.000 κ.), ἱερὰ πόλις εἰς τὴν συμβολὴν μὲ τὸν Γάγγην τοῦ παραποτάμου τοῦ **Τζάμνα**, ἥτις εἶναι ἱερὰ τοποθεσία διὰ τοὺς Ἰνδοὺς μεταβαίνουν ἐκεῖ κατ' ἔτος χιλιάδες πιστῶν διὰ νὰ λουσθοῦν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ καὶ ἐξαγνισθοῦν ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματά των (ἰδίως ἀνὰ 12ετίαν, ὅποτε τὰ ὕδατα θεωροῦνται ἱερώτερα). Τὸ Ἀλλαχαμπάντ εἶναι διὰ τοὺς Ἰνδοὺς ὅ,τι ἡ Μέκκα διὰ τοὺς Μουσουλμάνους καὶ ἡ Ἱερουσαλὴμ διὰ τοὺς Χριστιανούς. Ἱερὰ πόλις διὰ τοὺς Ἰνδοὺς εἶναι ἡ **Μπεναρὲς** (360.000 κ.) καὶ μεταβαίνουν εἰς αὐτὴν Ἰνδοὶ διὰ νὰ λουσθοῦν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Γάγγη. **Καουνπούρ** (705.000 κ.). **Ἀγκρα** (334.000 κ.) παλαιὰ πόλις, ἄλλοτε πρωτεύουσα τῶν Μογγόλων, μὲ ἀρχαῖα ἐξ ἐρυθροῦ μαρμάρου Ἀνάκτορα καὶ μεγαλοπρεπῆ παλαιὰ οἰκοδομήματα καὶ ναοὺς. Ὅλαι αἱ ὡς ἄνω πόλεις ἀνήκουν εἰς τὴν Πολιτείαν **Οὐνάρ Πραντὲς** (Χαρτ. 19), τὴν πυκνότερον κατοικουμένην καὶ πολυανθρωποτέραν Πολιτείαν τῆς Δημοκρατίας.

Βομβάη, χειμερινὴ πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας Βομβάης, ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς Δημοκρατίας (2.840.000 κ.). Εἶναι μέγα κέντρον βαμβακουργίας. **Πούνα** (480.000 κ.) ἐπὶ τῶν ὁρέων Δ. Γκάτ, θερινὴ πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας. Ἀχμενταμπάντ

Ἰνδοὶ λουόμενοι εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ Γάγγη παρὰ τὴν Μπεναρὲς διὰ νὰ ἀποπλύνουν τὰ ἁμαρτήματά των.

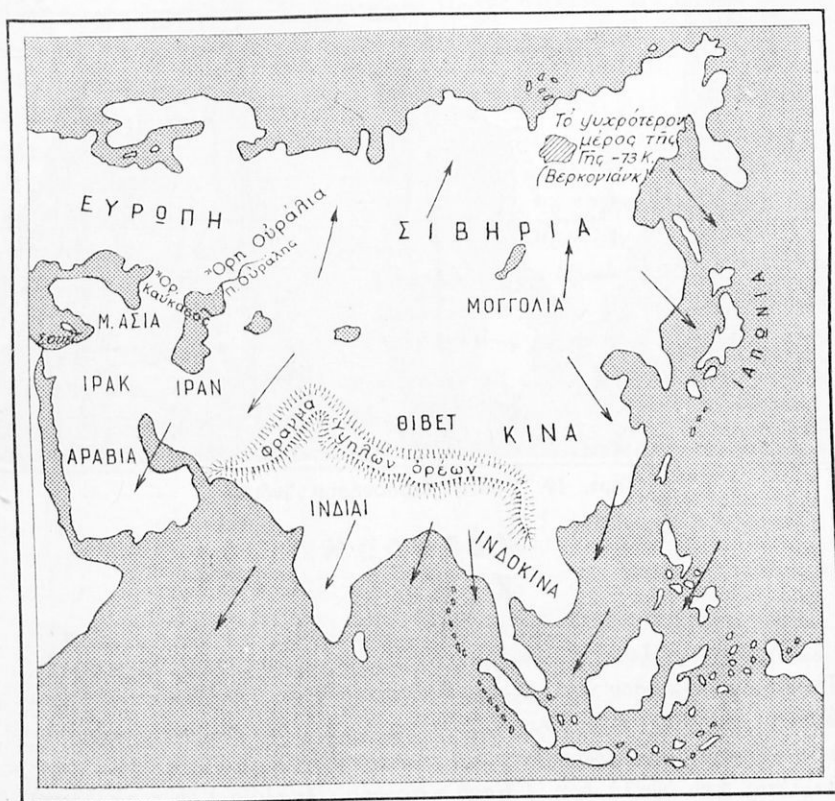
Χαρτ. 17. Θερνοί μουσδῶνες.

(794.000 κ.) κέντρον συγκοινωνιῶν καὶ βιομηχανίας βαμβακερῶν ὑφασμάτων.

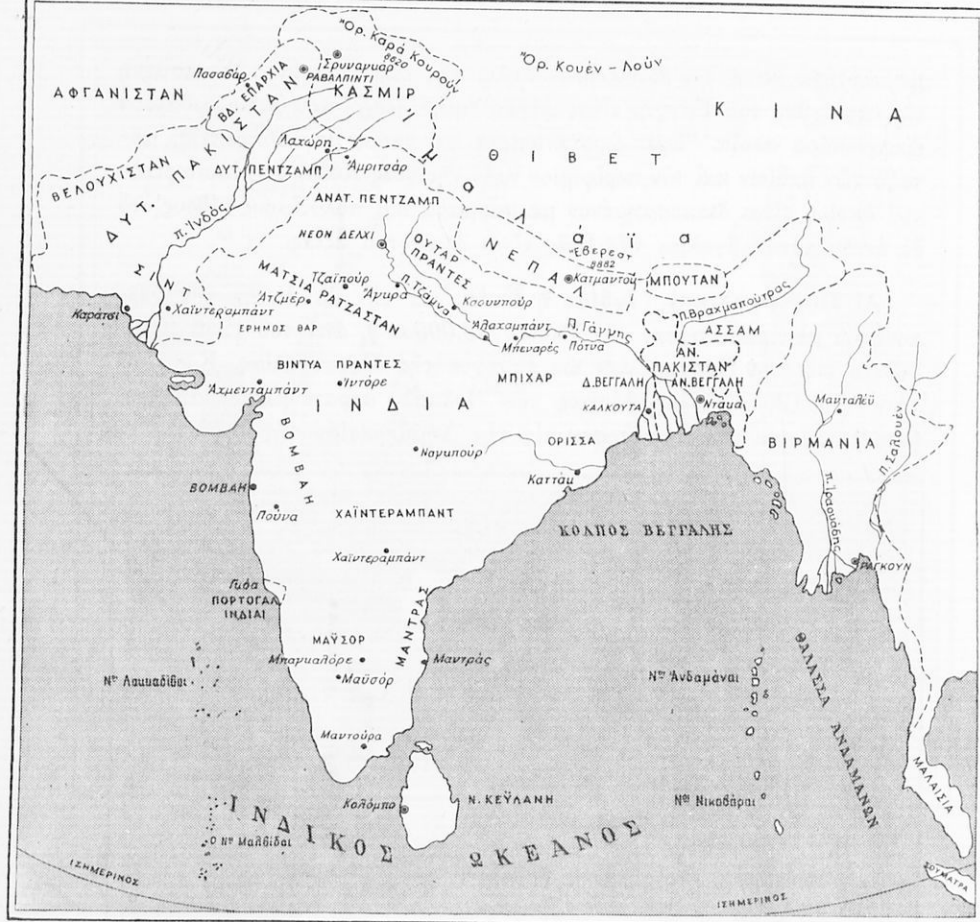
Εἰς τὴν **Πολιτείαν Μαντράς** αἱ : **Μαντράς**, πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας (1.416.000 κ.), τρίτη κατὰ τὸν πληθυσμὸν πόλις τῆς Δημοκρατίας καὶ σημαντικὸς λιμὴν. **Μαντούρα** (361.000 κ.) με ὠραίους Ἰνδικῆς τέχνης ναοὺς. **Μαῦσὸρ** (245.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου Πολιτείας, μεγαλυτέρα πόλις τῆς ὁποίας εἶναι ἡ **Μπαγκαλόρε** (780.000 κ.) **Χαῦντεραμπάντ** (1.085.000 κ.) πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου Πολιτείας καὶ ἡ τετάρτη ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν πόλις τῆς Δημοκρατίας. **Ναγκπούρ** (450.000 κ.) **Καλκούτα** (2.550.000 κ.) καὶ με τὰ προάστια (4.578.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας τῆς Δ. Βεγγάλης, ἡ

μεγαλύτερα κατά τὸν πληθυσμὸν πόλεις τῆς Δημοκρατίας. Ἐκτισμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Γάγγη, εἶναι μέγας λιμὴν μέχρι τοῦ ὁποίου φθάνουν ὠκεανοπόρα πλοῖα. Ἔχει ὠραῖα κτίρια καὶ ναοὺς μεγαλοπρεπεῖς, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸν περίφημον ναὸν τῆς θεᾶς Κάλι, τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὁποίου εἶναι διακοσμημένον με μάρμαρα καὶ πολυτίμους λίθους, τὸ δὲ ἐντὸς αὐτοῦ ἄγαλμα τῆς θεᾶς εἶναι ἀμυθῆτου ἀξίας.

Αἱ Πορτογαλικοὶ Ἰνδαὶ ἢ Γκόα, εἰς τὴν Δ. ἀκτὴν τῆς χερσονήσου με πρωτεύουσαν τὴν Γκόα (73.000 κ.), ἀπὸ τοῦ 1946 ἐθεωροῦντο εἰς τὴν Πορτογαλίαν ὡς ἐπαρχία τῆς Πορτογαλίας. Κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1961 δι' ἐπεμβάσεως τῶν Ἰνδικῶν στρατευμάτων ἀπηλευθέρωθησαν καὶ προσηρθήθησαν εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας.

Χαρτ. 18. Χειμερινοὶ μουςσῶνες.

Χαρτ. 19. Κράτη Χερσονήσου 'Ινδιών.

Κασιμίρ

Τὸ **Κασιμίρ** ἀποτελεῖ ἐν ἡμιανεξάρτητον κράτος ὑπὸ Μαχαραγιαῶν. Τὸ διεκδικοῦν τόσοι ἡ Δημ. τῆς 'Ινδίας ὅσον καὶ τὸ Πακιστάν. Ἔχει ἑκτασίην 220.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 3,5 ἑκατομ. κατ. καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ μίαν ἀρδευομένην καὶ εὐφορωτάτην κοιλάδα, ἡ ὅποια περιβάλλεται ἀπὸ ὑψηλὰ ὄρη (Καρὰ - Κοροῦμ, 'Ιμαλάια). Εἰς τὰ ὄρεϊνα

τῆς χώρας διατρέφεται ἐν εἶδος αἰγῶν (αἱ αἰγες τοῦ Κασμίρ), αἱ ὁποῖαι ἔχουν μετὰξινον τρίχωμα, ἐκ τοῦ ὁποίου κατασκευάζονται τὰ περιφῆμα περιώμια (σάλια) τοῦ Κασμίρ. Διὰ τὸ Πακιστάν ἔχει τὸ Κασμίρ με- γάλῃν σημασίαν, διότι εἰς αὐτὸ εὐρίσκονται αἱ πηγαὶ τῶν ποταμῶν, οἱ ὁποῖοι ἀρδεύουν καὶ δίδουν ζωὴν εἰς τὸ Πακιστάν.

Νεπάλ

Τὸ **Νεπάλ** εἶναι ἀνεξάρτητον κράτος, ἔχει πολίτευμα μοναρχικόν (διοικεῖται δηλ. ἀπὸ ἑνα ἀνώτατον Ἀρχοντα, τὸν Μονάρχην, ἔχοντα ἀπεριόριστα δικαιώματα). Εὐρίσκεται Β. τῆς πεδιάδος τοῦ Γάγγη, ἔχον πρὸς Β. τὸ Θιβέτ (Λαϊκὴν Δημ. τῆς Κίνας) καὶ πρὸς Ν. καὶ τὰ Δ. τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας. Τὸ ἔδαφός του κατὰ τὰ 9/10 εἶναι ὑψηλὰ ὄρη, εἰς τὰ πρὸς τὸ Θιβέτ δὲ σύνορά του εὐρίσκεται καὶ τὸ **Ἑβερест**. Μεταξὺ τῶν ὁρέων ὑπάρχουν ἀρκεταὶ μικραὶ μὲν ἀλλ' εὐφοροὶ κοιλάδες. Ἡ ἔκτασις τοῦ Νεπάλ ἀνέρχεται εἰς 140.750 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς εἰς 8.500.000 κ. (55 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τῆς χώρας κατοικεῖ ἡ φυλὴ τῶν **Σέρπα**, ἡ ὁποία δίδει ὁδηγούς θαυμασίους διὰ τὴν κατάκτησιν τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν τῶν Ἰμαλαίων. Ὁδηγὸς ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Σέρπα ὀνομαζόμενος **Τένσινγκ** μετὰ τοῦ Νεοζηλανδοῦ **Χίλλαρυ** εἶναι οἱ πρῶτοι, οἱ ὁποῖοι ἀνῆλθον εἰς τὴν κορυφὴν Ἑβερест (τὴν 29 Μαΐου τοῦ 1953). Ἡ **Κατμαντοῦ** εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ μόνη ἀξιόλογος πόλις τοῦ Νεπάλ (200.000 κ.), διότι τὸ Νεπάλ ἔχει κατοίκους κατοικοῦντας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς χωρία.

Μπουτάν

Εἶναι μικρὸν ἀνεξάρτητον κρατίδιον, εὐρισκόμενον εἰς τὰς νοτίας κλιτῆς τῶν Ἀνατολ. Ἰμαλαίων. Ἐχει ἔκτασιν 50.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 623.000 κ. Οἱ κάτοικοί του εἶναι Θιβητιανῆς καταγωγῆς καὶ Βουδισταὶ κατὰ τὸ θρήσκευμα. Διοικοῦνται ἀπὸ ἑνα θρησκευτικὸν καὶ ἑνα πολιτικὸν ἀρχηγόν. Εἶναι χώρα κατ' ἐξοχὴν ὀρεινὴ μὲ ὄρη τῶν ὁποίων τὸ ὕψος ὑπερβαίνει τὰ 6.500 μ.

Κεϋλάνη

Ἡ Κεϋλάνη, πρότερον Βρεταννική ἀποικία, εἶναι ἀπὸ τοῦ 1957 ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, ἀνήκουσα ὅμως εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἔχει ἔκτασιν 65.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 9.600.000 κ. (πυκνότης 145). Εἶναι μία νῆσος κειμένη ΝΑ. τοῦ ἄκρου τῆς χερσονήσου τοῦ Δεκάν καὶ ἔχει κλίμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν, διότι εἶναι πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ· λόγῳ τούτου ἔχει ἄφθονα δάση ἐκ τῶν ὁποίων παράγει ἄφθονον ξυλείαν, μεταξὺ τῆς ὁποίας καὶ πολύτιμον τοιαύτην, ὅπως ἔβενον καὶ τὸ δυσκόλως σηπόμενον ξύλον **Τήκ**, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται πολὺ εἰς τὴν ναυπηγικὴν. Εἰς τὰ δάση τῆς ἀφθονοῦν τὰ ἄγρια ζῶα παντὸς εἵδους (ἐλέφαντες, λεοπαρδάλεις, κροκόδειλοι, παντὸς εἵδους ὄφεις, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ δηλητηριώδεις κ.λ.π.).

Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν. Καλλιεργοῦνται μεγάλαι φυτεῖαι δένδρων, τὰ ὁποῖα δίδουν τὰ λεγόμενα μπαχαρικά, ὅπως τὸ κινάμωμον (κανέλλα), μοσχοκαρέαι (αἱ ὁποῖαι δίδουν τὰ μοσχοκάρυα), πέπερι, καθὼς καὶ βανίλιαι, ἀρτόδενδρα καὶ κοκκοφοίνικες, ἅπαντα ἰθαγενῇ φυτὰ τῆς Κεϋλάνης. Ἀπὸ τὰ ἔξωθεν εἰσαχθέντα φυτὰ ὑπάρχουν φυτεῖαι ἀπὸ κιγχόνας, τειόδενδρα, κακαόδενδρα καὶ ἐβέας (καουτσουκόδενδρα). Καλλιεργεῖται ἐπίσης πολὺ ἡ ὄρυζα, ἡ ὁποία μὲ τὰ ἰνδικὰ κάρυα, τὰ παραγόμενα ἀπὸ τοὺς κοκκοφοίνικας, ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων.

Τὰ **ὄρυκτά** εἶναι ἄφθονα καὶ ποικίλα, ὅπως μεταλλεύματα χαλκοῦ, νικελίου, σιδήρου, γραφίτης κλπ. δὲν ἔλλειπει δὲ καὶ ὁ χρυσὸς καὶ ὁ λευκόχρυσος.

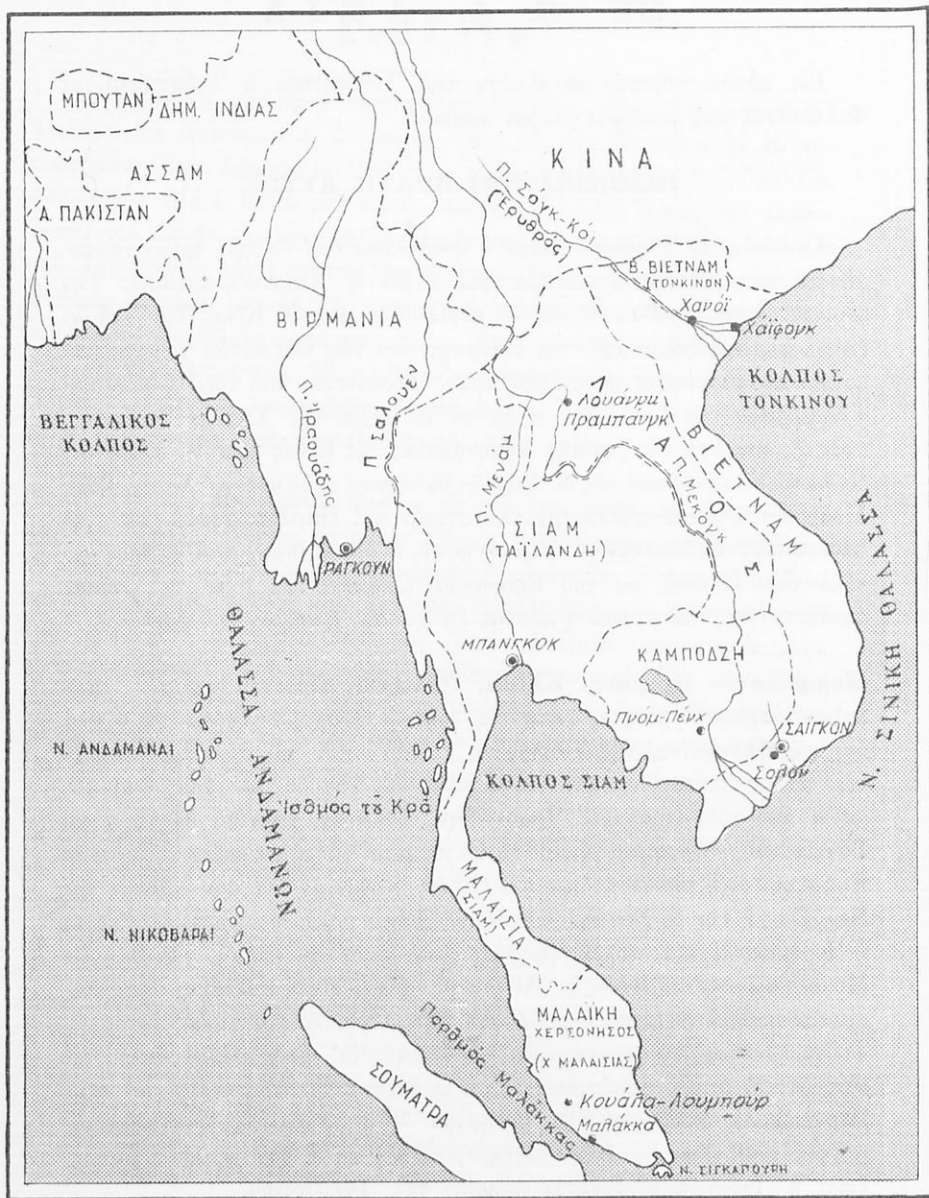
Ἐξάγει ἡ Κεϋλάνη κυρίως τέϊον, ἰνδικὰ κάρυα καὶ «κόπρα», κακάο, ἐλαστικὸν κόμμι καὶ μπαχαρικά, διὰ τὰ ὁποῖα φημίζεται. **Εἰσάγει** ὄρυζαν (ἡ παραγομένη δὲν ἐπαρκεῖ) καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα. Οἱ κάτοικοι ἀνῆκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν, ἔχουν ὅμως χρῶμα βαθέως σιτόχρουν (μελαφὸν) ὅχι ὅμως μέλαν. Τὸ **Κολόμπο** (430.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ πολὺ καλὸς λιμὴν. Εἰς τὴν Κεϋλάνην ἀνῆκουν καὶ αἱ πρὸς τὰ δυτικὰ τῆς νήσοι **Μαλδίβαι** καὶ **Λακαδίβαι**, αἱ ὁποῖαι ἔχουν περὶ τοὺς 100.000 κ. ἀνήκοντας εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν.

Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν τὰ Κράτη τῆς Ἰνδοκίνας, ἡ Ἰνδονησία, αἱ Φιλιππῖναι καὶ διάφοροι μικραὶ ἀποικίαι.

ΙΝΔΟΚΙΝΑ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗ ΑΥΤΗΣ

Γενικά. Ἡ Ἰνδοκίνα εἶναι ἡ ἀνατολικωτέρα ἐκ τῶν τριῶν χερσονήσων, τὰς ὁποίας σχηματίζει πρὸς νότον ἡ Ἀσιατικὴ ἥπειρος. Τὴν ὀνομασίαν της ὀφείλει εἰς τὸ ὅτι εὐρίσκεται μεταξὺ Κίνας καὶ Ἰνδιῶν καί, ὑποστᾶσα ἐπὶ μακρὸν τὴν ἐπίδρασιν καὶ τῶν δύο αὐτῶν χωρῶν, παρρυσιάζει ὁμοιότητος πρὸς ἀμφοτέρας. Ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν Ἰνδιῶν καὶ τοῦ κόλπου τῆς Βεγγάλης πρὸς τὰ Δ. μέχρι τῆς Σινικῆς θαλάσσης, πρὸς Α. καὶ ἀπὸ τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας πρὸς Β. μέχρι τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Ν. Σινικῆς θαλάσσης πρὸς νότον (Χαρτ. 20). Πρὸς νότον προεκτείνεται μὲ τὴν στενὴν καὶ ἐπιμήκη χερσόνησον τῆς Μαλαισίας ἢ Μαλαϊκὴν Χερσόνησον, ἡ ὁποία προχωρεῖ βαθέως μεταξὺ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ μετὰ τῆς ὁποίας συνδέεται διὰ τοῦ στενοῦ (πλάτος 70 χιλιομ.) ἰσμοῦ τοῦ Κρά.

Μορφολογία ἐδάφους. Κλίμα. Ποταμοί. Προεκτάσεις τῶν Ἰμαλαίων εἰσχωροῦν βαθέως ἐντὸς τῆς Ἰνδοκίνας, σχηματίζουσαι τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῆς Βιρμανίας, τῆς Ταϊλάνδης (Σιάμ) καὶ τοῦ Βιετνάμ. Μεταξὺ τῶν ὀρέων τούτων ἐκτείνονται εὐρεῖαι καὶ εὐφοροὶ κοιλάδες, διαρρέομεναι ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς Ἰραουάδην, Σαλουέν, Μενάμ, Μεκόγκ καὶ Σόγκ - Κόϊ (Ἐρυθρὸν ποταμόν). Οἱ ποταμοὶ οὗτοι, πηγάζοντες κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὸ ὀροπέδιον τοῦ Θιβέτ, χύνονται εἰς τὸν κόλπον τῆς Βεγγάλης ἢ τὴν Ν. Σινικὴν θάλασσαν. Εἶναι πολὺνδρoι, διότι ὀλόκληρος ἡ Ἰνδοκίνα δέχεται πολλὰς βροχάς, ἰδίως κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν θερινῶν Μουσσώνων (βλ. Ἰνδίας). Αἱ βροχαὶ αὗται εἶναι πολλὰκις κατακλυσμιαῖαι καὶ οἱ ποταμοὶ ἐκχειλίζουσιν, πλημμυρίζοντες μεγάλας ἐκτάσεις. Τοῦτο, καθὼς καὶ αἱ τεχνηταὶ ἀρδεύσεις δι' ἀρδευτικῶν διωρύγων εὐνοοῦν τὴν ὀρυζοκαλλιέργειαν, ἡ ὁποία ἔρχεται πρώτη μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἰνδοκίναν. Ἡ θερμοκρασία, σχεδὸν ὁμοιόμορφος καθ' ὅλον τὸ ἔτος, διατηρεῖται καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα ὑψηλή, διότι ἡ Ἰνδοκίνα εὐρίσκεται πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ.

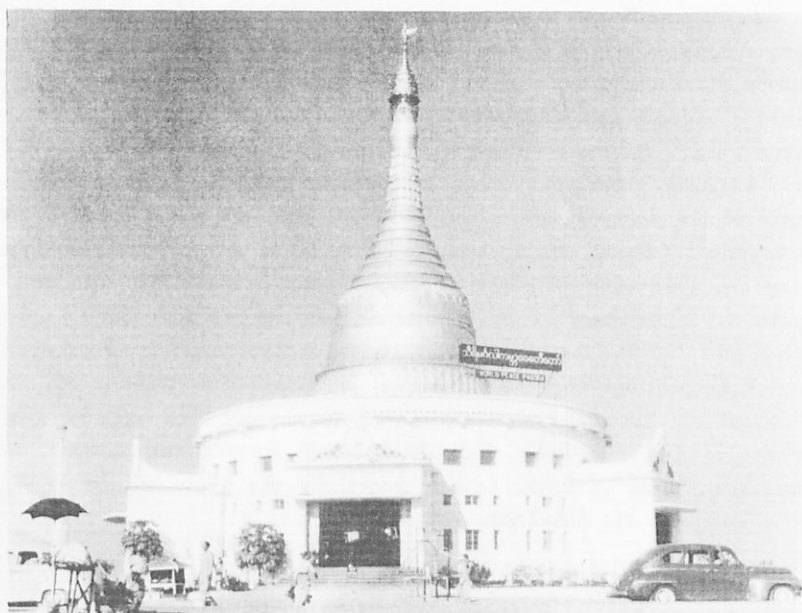

Χαρτ. 20. Ίνδοκίνα καὶ Κράτη αὐτῆς.

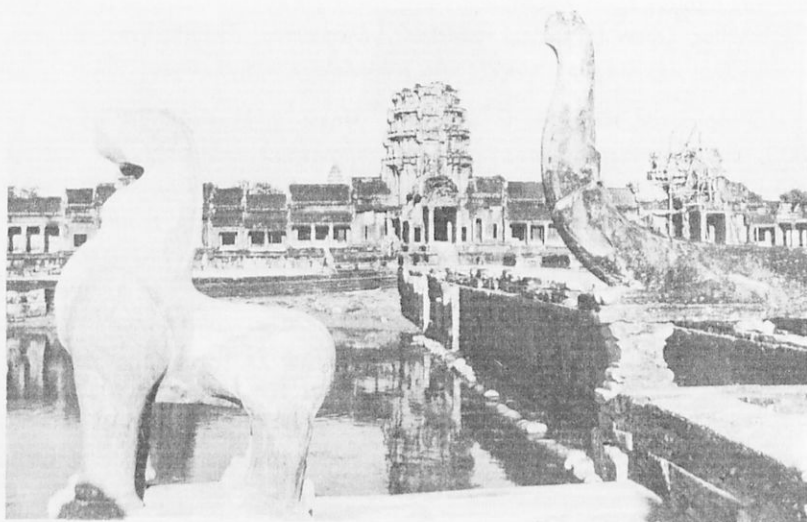
Γεωργία. Κτηνοτροφία. Άλιεία. Ἡ Ἰνδοκίνα εἶναι μεγάλη παραγωγὸς καὶ ἐξαγωγὸς ὀρύζης : (Βιρμανία 6 ἑκατομ. τόννοι ἐτησίως, Ταϊλάνδη 8 καὶ ἀναλόγως αἱ λοιπαὶ χῶραι τῆς Ἰνδοκίνας). Καλλιεργοῦνται ἐπίσης βάμβαξ, ἀραχίδες, κέχρος, σησάμιον καὶ ὑπάρχουν μεγάλαι φυτεῖαι ἐβέας (καουτσουκόδενδρον) ἰδίως εἰς τὴν Μαλαισίαν, μορεῶν διὰ τὴν ἐκτροφήν μεταξοσκωλήκων, σακχαροκαλάμου, κοκκοφοινίκων, καφεοδένδρων, καπνοῦ καθὼς καὶ δένδρων, ἀπὸ τὰ ὅποια παράγονται μπαχαρικά (ὅπως καὶ εἰς τὴν Κεϋλάνην). Ἡ κτηνοτροφία δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν· ἐκτρέφονται παντοῦ βόες, βοῦβαλοι χρησιμοποιοῦμενοι ὡς ζῶα ἑλξεως καὶ δι' ἀρόσεις εἰς τοὺς ἀγρούς τῆς ὀρύζης (διότι εἶναι κατ' ἐξοχὴν ζῶα τῶν ἐλωδῶν μερῶν, ἀντέχοντα εἰς τὴν ὑγρασίαν) καὶ ἐξημερωμένοι ἐλέφαντες διὰ τὴν μεταφορὰν ἀπὸ τὰ δάση κορμῶν δένδρων. Ἡ ἔλλειψις κτηνοτροφικῶν προϊόντων καὶ ἰδίως κρέατος ἀναπληροῦται ἀπὸ τοὺς ἰχθῦς, οἱ ὅποιοι ἀφθονοῦν εἰς τοὺς ποταμούς καὶ τὰ παράλια. Οὗτοι μετὰ τῆς ὀρύζης ἀποτελοῦν τὴν βᾶσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων εἰς ὅλην τὴν Ἰνδοκίαν.

Δασικὸς καὶ ὀρυκτὸς πλοῦτος. Βιομηχανία. Ἡ μεγάλη θερμότης καὶ αἱ ἀφθονοὶ βροχαὶ κάμνουν, ὥστε νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἰνδοκίαν μεγάλα, πυκνὰ καὶ ἀδιαπέραστα δάση (ζοῦγκλαι). Εἰς ταῦτα, ἀρκετὰ ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ σήμερον ἀνεξερεύνητα λόγω τῆς πυκνότητός των, ζῇ πλῆθος ζώων (τίγρεις, πάνθηρες, ἐλέφαντες, ἀναρίθμητοι πῖθηκοι, παπαγάλοι καὶ διάφορα πολύχρωμα παραδείσια πτηνὰ, ὄφεις κ.λ.π.).

Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος εἶναι μέγας. Μόνον ἡ Μαλαισία παράγει τὰ 30% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου κασσιτέρου καὶ ὑπάρχουν παντὸς εἶδους μεταλλεύματα, ἀπὸ τοῦ σιδήρου μέχρι τοῦ ἀργύρου καὶ τοῦ χρυσοῦ, καθὼς καὶ πολύτιμοι λίθοι. Εἰς τὴν Βιρμανίαν ὑπάρχει καὶ ἀρκετὸν πετρέλαιον. Ἡ **Βιομηχανία** ὅμως, παρὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν πρώτων ὑλῶν, τῶν προσερχομένων ἀπὸ τὴν γεωργίαν καὶ παρὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν μεταλλευμάτων, δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη. Τοῦτο, διότι αἱ χῶραι τῆς Ἰνδοκίνας ἦσαν, (ἐξααιρουμένης τῆς Ταϊλάνδης), μέχρις ἐσχάτων ἀποικίαι. Αἱ μητροπόλεις, ἐνδιαφερόμεναι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἰδικῶν των βιομηχανιῶν, δὲν ἐφρόντιζον διὰ τὴν ἱδρυσιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν βιομηχανιῶν εἰς τὰς ἀποικίας των. Ταύτας ἤθελον μόνον διὰ νὰ προμηθεύωνται ἀπὸ αὐτὰς πρώτας ὑλὰς καὶ διὰ νὰ τοποθετοῦν εἰς αὐτὰς τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα των. Εἶναι ὅμως, αἱ χῶραι τῆς Ἰνδοκίνας, χῶραι πλούσιαι καὶ ἂν ἐξασφα-

Μία παγόδα εις τὴν Ραγκούν.

Τὰ ἔρείπια τοῦ μεγαλοπρεποῦς ναοῦ τοῦ Ἄνγκ-Κὸρ εις τὴν Καμπότζην.

λίσουν μίαν έσωτερικήν ασφάλειαν καί πολιτικήν σταθερότητα, θα γίνονουν συντόμως χώραι εύημεροῦσαι καί θα δύνανται νά διαθρέψουν πολύ μεγαλύτερον πληθυσμόν εκείνου, τόν όποϊον έχουν σήμεραν. Μεγάλοι εύφοροι έκτάσεις μένουν εἰς αὐτάς άκαλλιέργητοι (εἰς τήν Βιρμανίαν π.χ. ἐπὶ 20 έκκ.τμ. έκταρίων καλλιεργήσιμου γῆς καλλιεργοῦνται μόνον τὰ 7) καί πλούσια όρυχεῖα μένουν τελείως άνεκμετάλλευτα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰνδοκίνας άνήκουν εἰς τήν Κιτρίνην φυλήν. **Θρησκείαν** έχουν τόν Βουδισμόν πλὴν τῶν Μαλαιίων τῆς Μαλαισίας, οἱ όποιοι εἶναι Μουσουλμάνοι. Ἔχουν μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς Βουδικούς, καλουμένους **παγόδας** οἱ όποιοι εἶναι συγχρόνως καί **μοναστήρια** καί σχολεῖα. Ὁ άρχιτεκτονικός ρυθμός τῶν ναῶν φέρει κατάδηλα τὰ ἔγνη τῆς επιδράσεως τῶν Ἰνδιῶν.

Εἰς τήν Ἰνδοκίαν άνήκουν τὰ ανεξάρτητα κράτη **Βιρμανία** ἢ **Μπούρμα**, **Ταϊλάνδη** (**Σιάμ**), τὰ σήμεραν ανεξάρτητα κράτη τῆς τέως Γαλλικῆς Ἰνδοκίνας, δηλ. ἡ **Καμπότζη**, τὸ **Λάος**, τὸ **Βόρ. καί Νότ. Βιετνάμ**, ἡ **Μαλαισία** καί ἡ **Σιγκαπούρη**.

1. Βιρμανία ἢ Μπούρμα

Ἡ **Βιρμανία** ἢ **Μπούρμα** ἔγινεν ανεξάρτητον κράτος μετὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον (μέχρι τότε ἦτο Βρεταννικὴ άποικία). Ἐκτείνεται μεταξύ τοῦ Ἀνατολικοῦ Πακιστάν καί τῆς Δ. τῆς Ἰνδίας, τῆς Λαϊκῆς Δ. τῆς Κίνας, τοῦ Λάος, τῆς Ταϊλάνδης καί τοῦ κόλπου τῆς Βεγγάλης. Ἔχει έκτασιν 678.000 τετρ. χιλ. καί πληθυσμόν 19.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 29 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Ἡ **Ραγκούν** (719.000 κ.), κειμένη πλησίον τοῦ δέλτα τοῦ ποταμοῦ Ἰραουάδη με' ωραίους Βουδικούς ναοὺς (**παγόδες**), εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Δευτέρα εἰς πληθυσμόν πόλις εἶναι ἡ **Μανταλάυ** (182.000 κ.).

2. Ταϊλάνδη (Σιάμ)

Ἡ **Ταϊλάνδη**, πρότερον όνομαζομένη **Σιάμ**, εἶναι ἡ μόνη χώρα τῆς Ἰνδοκίνας, ἡ όποία παρέμεινεν άνέκαθεν ὡς ανεξάρτητον Βασιλείον. Τοῦτο, διότι εύρέθη μεταξύ δύο ισχυρῶν άποικιακῶν κρατῶν (Γαλλίας καί Μεγ. Βρεταννίας) καί οὐδέν ἐκ τούτων ἤθελε νά καταληφθῇ ἡ Ταϊ-

Ἡ Μπανγκόκ με τὰς μεγαλοπρεπεῖς παγόδας τῆς.

λάνδη ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ὡνομά-
σθη Ταϊλάνδη ἀπὸ τὴν φυλὴν
τῶν Τάϊ, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ
τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πλη-
θυσμοῦ τῆς χώρας. Εὐρίσκε-
ται μεταξὺ τῆς Βιρμανίας,
τοῦ Λάος, τῆς Καμπότζης, τῆς
Μαλαισίας, τῆς Ν. Σινικῆς
θαλάσσης καὶ τοῦ κόλπου τῆς
Βεγγάλης. Ἡ ἑκτασίς της εἶ-
ναι 514.000 τετρ. χιλιομ. καὶ
ὁ πληθυσμὸς της 21.500.000
κ. (πυκνότης 40 κ. κατὰ τετρ.
χιλ.). Ἡ Μπανγκόκ 1.300.000
κ.) εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποτα-
μοῦ Μενάμ εἶναι ἡ πρωτεύου-

σα. Ἐχει μεγάλα ἐργοστάσια καυχορισμοῦ καὶ στυλβώσεως ὀρύξεως,
διασχίζεται ἀπὸ πολλὰς διώρυγας καὶ κοσμεῖται ἀπὸ μεγαλοπρεπεῖς
Βουδικοὺς ναοὺς.

3. Καρνόδζη

Συνορεύει πρὸς Β. μετὴν Ταϊλάνδην καὶ τὸ Λάος, πρὸς Ν. μετὸ
Ν. Βιετνάμ καὶ τὸν κόλπον τοῦ Σιάμ, πρὸς τὰ Δ. μετὸ Βασίλειον καὶ
τὸν κόλπον τοῦ Σιάμ καὶ πρὸς Α. μετὸ Ν. Βιετνάμ (Χαρτ. 20). Ἐχει
ἑκτασιν 175.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 5.000.000 (πυκνότης
πληθ. 25). Τὸ κλίμα του εἶναι ὑγρὸν καὶ θερμὸν (μέση ἐτησίᾳ θερμο-
κρασίᾳ 26° Κ.). Ὁ ποταμὸς Μεκόνγκ τὴν διασχίζει ἀπὸ Β. πρὸς Ν.
Ἐχει πολλὰ πυκνὰ δάση, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀνευρίσκονται ἐρείπια πό-
λεων, αἱ ὁποῖαι ἤκμασαν παλαιότερον, ἀλλὰ παρήκμασαν κατόπιν καὶ
ἐγκαταλειφθεῖσαι ἐκαλύφθησαν ἀπὸ τὸ δάσος. Μεταξὺ τῶν ἐρειπίων
τούτων ὑπάρχουν καὶ τὰ ἐρείπια μεγαλοπρεπῶν ναῶν π.χ. τοῦ περιφή-
μου ναοῦ Ἀνγκ - Κόρ. Τὸ Πνὸμ - Πένχ (500.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ
Μεκόνγκ εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Ἐχει μεγαλοπρεπεῖς Ἀνάκτορον καὶ με-
γαλοπρεπεῖς παγόδας.

4. Λάος

Εύρίσκεται μεταξύ των Βιετνάμ, τῆς Κίνας, τῆς Βιρμανίας, τῆς Ταϊλάνδης καὶ τῆς Καμπότζης. Ἡ ἔκτασίς του εἶναι 237.000 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς του 2.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 8 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Κατοικεῖται ἀραιῶς, διότι εὐρισκόμενον εἰς τὰ Β. τῆς Ἰνδοκίνας, εἰς τὰς προεκτάσεις τῶν Ἰμχαίων, εἶναι ὀρεινόν· ἐκτὸς τούτου μεγά-
λαι ἐκτάσεις του καλύπτονται ἀπὸ πυκνά παρθένα δάση. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Βιεντιάν** (60.000 κ.). Ἄλλη σπουδαία πόλις εἶναι ἡ **Λουάνγκ - Πραμπάνγκ** (18.000 κ.) κειμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Μεκόγκ.

5. Βορ. Βιετνάμ καὶ Νοτ. Βιετνάμ

Τὸ Βιετνάμ κατέχει τὸ Α. μέρος τῆς Χερσονήσου καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ Βόρ. καὶ ἀπὸ τὸ Νοτ. Βιετνάμ. Τὸ **Βορ. Βιετνάμ** εἶναι Λαϊκὴ Δημοκρατία, δηλ. κράτος κομμουνιστικόν. Ἔχει ἔκτασιν 158.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 14.000.000 κατ. Πρωτεύουσά του εἶναι ἡ **Χα- νοϊ** (600.000 κ.). Τὸ **Νοτ. Βιετνάμ** εἶναι Δημοκρατία. Ἔχει ἔκτασιν 170.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 12.300.000 κατ. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Σαϊγκὸν - Σολὸν** (1.800.000 κ.).

6. Μαλαισία

Κατέχει τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Μαλαϊκῆς Χερσονήσου, ἔχουσα ἔκτασιν 131.300 τετρ. χιλιομ. Βρετανικὸν προτεκτοράτον πρότερον, ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἀπὸ τοῦ 1957, ἀνήκει ὅμως εἰς τὴν Βρετανικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἔχει μεγάλα καὶ πυκνά δάση, (λόγῳ τοῦ θερμοῦ κλίματος καὶ τῶν πολλῶν βροχῶν, ἐπεὶδὴ εὐρίσκεται πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ), τὰ ὅποια καὶ σήμερον μένουσιν κατὰ μεγάλα μέρη τῶν ἀνεξερευνήτων. Εἶναι γνωστὴ ἡ Μαλαισία διὰ τὰς μεγάλας φυτείας τῆς ἐβέας (καουτσουκοδένδρου) καὶ διὰ τὰ πλούσια ὄρυχεῖα τῆς κασσιτέ-
ρου. Ὁ πληθυσμὸς εἶναι 6.600.000 κ. (πυκνότης πληθ. 44 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.)· ἐκ τούτων, οἱ ἡμίσεις εἶναι Κινέζοι, οἱ δὲ ὑπόλοιποι Μαλαῖοι, οἱ ὅποιοι ἀνήκουν μὲν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ἀλλ' εἶναι Μουσουλμάνοι τὸ Θρήσκευμα. Εἰς τὰ δάση τῆς Μαλαισίας

ζούν και μερικοί Νεγροειδεῖς Πυγμαῖοι. Ἡ Κούαλα - Λουμπούρ εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Μαλαισίας καὶ λιμὴν σημαντικῶς (320.000 κ.).

7. Σιγκαπούρη

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν πλησίον τῆς ἀκτῆς νῆσον Σιγκαπούρην καὶ δύο ἄλλας μικροτέρας νησίδας (Κόκκος καὶ νῆσος τῶν Χριστουγέντων). Ἐχει ἔκτασιν 581 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 1.600.000 κ., οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων κατοικοῦν εἰς τὴν πόλιν Σιγκαπούρην (1.000.000 κ.). Αὕτη εἶναι εἰς τῶν μεγαλυτέρων λιμένων τοῦ κόσμου, ἔχει δὲ καὶ στρατηγικὴν σημασίαν, διότι δεσπόζει τῆς θαλασσίας ὁδοῦ πρὸς τὴν Ἄπω Ἀνατολήν. Διὰ τοῦτο οἱ Βρεταννοὶ τὴν ἔχουν ἰσχυρῶς ὀχυρώσει. Συνδέεται μετὰ τῆς πλησίον ἀκτῆς τῆς χερσονήσου διὰ γεφύρας, διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ὁδὸς καὶ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ. Ἡ Σιγκαπούρη, Βρεταννικὴ ἀποικία πρίν, εἶναι ἀπὸ τοῦ 1959 ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, ἀνήκει ὅμως εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν.

Ἰνδονησία

Ἡ Ἰνδονησία ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι ἐκτείνονται ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς χερσονήσου τῆς Μαλαισίας μέχρι τῆς Αὐστραλίας καὶ αἱ ὁποῖαι πρότερον ἦσαν Ὀλλανδικὴ ἀποικία, ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ὀλλανδικαὶ Ἰνδία». Αἱ νῆσοι αὗται μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των, ἀνακηρυχθεῖσαι εἰς Δημοκρατίαν. Μεγαλύτεραι εἶναι ἡ Βόρνεο (ἐξαπλασία τῆς Ἑλλάδος), ἡ Σουμάτρα (τριπλασία τῆς Ἑλλάδος), ἡ Ἰάβα καὶ ἡ Κελέβη (ἐκάστη τῶν ὁποίων εἶναι ἴση πρὸς τὴν Ἑλλάδα) καὶ αἱ μικρότεραι νῆσοι Τιμόρ, Μολούκαι, Σούνδης, κλπ. (Χαρτ. 21). Ἐκ τῶν νήσων τούτων ἡ Β. Βόρνεο ἀνήκει εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον, ὡς ἀποικία του, ἡ δὲ ἀνατολικὴ Τιμόρ εἶναι Πορτογαλικὴ ἀποικία. Ἐχουν αἱ νῆσοι τῆς Ἰνδονησίας πολλὰ ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα ἡφαιστεία (περὶ τὰ 100 εἰς τὴν Σουμάτραν καὶ 120 εἰς τὴν Ἰάβαν)· τὸ ὕψος μερικῶν ἐξ αὐτῶν ὑπερβαίνει τὰ 3.000 μ. Ἡ κατὰ τὸ 1883 γενομένη ἐκρηγξίς τοῦ ἡφαιστείου Κρακατάο εἶναι ἡ μεγαλυτέρα παρατηρηθεῖσα μέχρι σήμερον ἡφαιστειακὴ ἐκρηγξίς. Οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοὶ καὶ καταστρεπτικοί. Ἡ Ἰνδονησία ἔχει

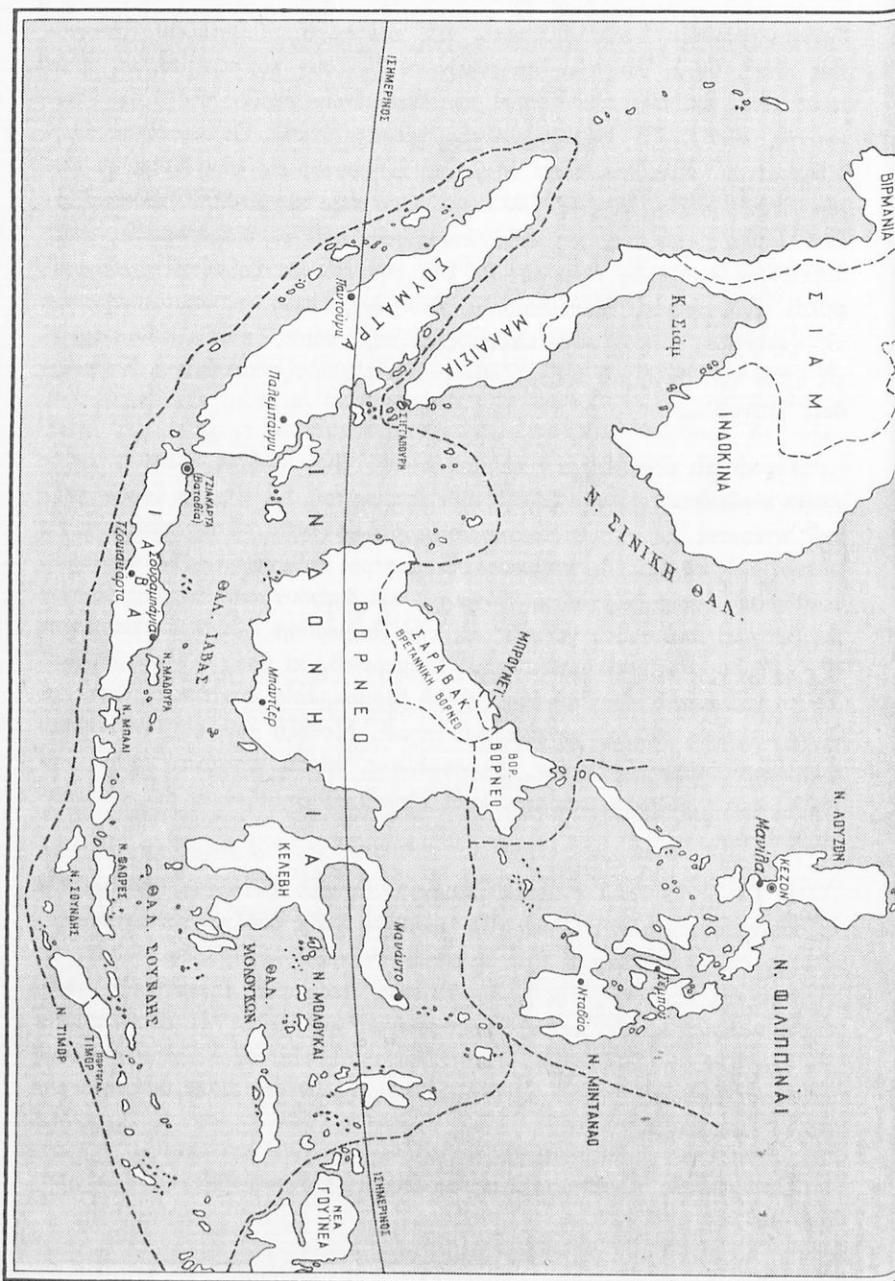
ἔκτασιν περίπου 1.500.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 90.000.000 (πυκνότης πληθ. 60). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ $\frac{2}{3}$ ζοῦν εἰς τὴν Ἰάβαν, ἡ ὁποία εἶναι ἐκ τῶν πυκνότερον κατοικουμένων μερῶν τῆς Γῆς (πυκνότης 400). Ἡ Βόρνεο κατοικεῖται ἀραιότατα. Οἱ κάτοικοι, πλὴν 1,5 ἑκατομ. Κινέζων, εἶναι Μαλαῖοι, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν· οἱ Εὐρωπαῖοι, κυρίως Ὀλλανδοί, εἶναι περὶ τὰς 250.000, ἐλλατοῦται δὲ ὁ ἀριθμὸς των διαρκῶς, διότι ἀναχωροῦν ἐκεῖθεν, ἐπειδὴ οἱ ἰθαγενεῖς διάκεινται δυσμενῶς πρὸς αὐτοὺς. Εἰς τὴν Βόρνεο ζοῦν καὶ ἡμιμάγριαι φυλαὶ Ἰνδονησίων, ἀποτελούμεναι ἀπὸ ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἀγνοοῦν τὴν γεωργίαν, τρέφονται μὲ καρπούς, ρίζας, ἔντομα, ὄφεις κλπ. καὶ ἔχουν ὡς ὅπλα των βέλη καὶ τόξα. Ζοῦν ἐπίσης εἰς αὐτὴν καὶ ὀλίγοι Νεγροεῖδεῖς Πυγμαῖοι.

Τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καθ' ὅλον τὸ ἔτος, διότι ἡ Ἰνδονησία εὐρίσκεται εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰσημερινοῦ. Οἱ εἰς τὴν ζώνην ταύτην πνέοντες ἐκ τῆς θαλάσσης ἄνεμοι ἀνέρχονται, ὅταν φθάσουν εἰς αὐτὴν, πρὸς τὰ ἄνω, διότι γίνονται θερμότεροι καὶ ἐπομένως ἐλαφρότεροι. Καθ' ὅσον ὅμως ἀνέρχονται, ψύχονται καὶ ἀφίουν τοὺς ὑδρατμούς των ὡς βροχάς. Διὰ τοῦτο γενικῶς εἰς τὴν Ἰσημερινὴν ζώνην, ἐκτεινομένην 8° - 10° βορείως καὶ νοτίως τοῦ Ἰσημερινοῦ, αἱ βροχαὶ εἶναι πολλάι. Τοῦτο καὶ ἡ καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑψηλὴ θερμοκρασία συντείνουν, ὥστε τὰ δάση νὰ εἶναι πολλά, μεγάλα καὶ πυκνά. Μεταξὺ τῶν εἰς Ἰνδονησίαν φυομένων φυτῶν ὑπάρχουν κοκκοφοίνικες, ἐβέαι, κιγχόνοι καθὼς καὶ πολλὰ φυτὰ, δίδοντα μπαχαρικά· οἱ Μολούκαι φημίζονται διὰ τὰ μπαχαρικά των.

Ἡ Γεωργία εἶναι ἡ κυρία ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων, τὴν πρώτην δὲ θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ἡ τῆς ὀρύζης. Καλλιεργεῖται ἐπίσης σακχαροκάλαμον (μὲ παραγωγὴν τῆς σακχαρώδους, ὥστε νὰ γίνεται καὶ ἐξαγωγή της), ἀραβόσιτος, γεώμηλα, ἐξαιρετικῆς ποιότητος καπνός, καφές, τέιον, κοκκοφοίνικες καὶ ἐβέαι. Ἡ Κτηνοτροφία δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν, ὑπάρχει ὅμως εἰς τὰς γύρω ἀπὸ τὰς νήσους θαλάσσας ἀφθονία ἰχθύων, οἱ ὅποιοι ἀναπληροῦν τὴν ἔλλειψιν κτηνοτροφικῶν προϊόντων.

Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος εἶναι ἀρκετός· ὑπάρχουν ἄνθρακες καὶ πετρέλαιον.

Χάρτ. 21. Ίνδονησία Φιλιππίνι

Ἡ **Βιομηχανία** ὅμως δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη, διότι ἡ Ἰνδονησία ἦτο μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου Ὀλλανδικὴ ἀποικία.

Ἐξάγει ἡ χώρα αὕτη κυρίως πετρέλαιον, μεταλλεύματα, καπνόν, σάκχαριν, τέϊον, καφέν, καουτσούκ καὶ κόπρα (ἀπὸ τὰ ἰνδοκάρυα).

Εἰσάγει κυρίως ὄρυζαν καὶ ἄλλα εἶδη διατροφῆς, καθὼς καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα.

Ἐπικρατοῦσα **θρησκεία** εἶναι ὁ Μουσουλμανισμός· εἰς τὰς ἡμιαγρίας φυλάς, αἱ ὁποῖαι ζοῦν εἰς τὰ δάση, διατηρεῖται ἡ εἰδωλολατρεία. Ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ Βουδισταὶ καθὼς καὶ Χριστιανοὶ (προσηλυτισθέντες ἀπὸ τοὺς Ὀλλανδοὺς).

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: Ἡ **Τζιακάρτα**, (πρῶτην *Βαταβία*) εὐρισκομένη εἰς τὴν νῆσον Ἰάβαν, πρωτεύουσα (2.800.000 κ.). Ἡ **Μπαντούγκ** (950.000 κ.) καὶ ἡ **Σουραμπάγια** (1.100.000 κ.) (*Χαρτ. 21*) Ὅλαι αἱ μεγάλαι πόλεις εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἰάβαν.

Βρεταννικὴ Βόρνεο

Βρεταννικὴ Βόρνεο εἶναι τὸ Β. καὶ τὸ ΒΔ. μέρος τῆς Βόρνεο. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν Βρεταννικὴν ἀποικίαν **Β. Βόρνεο** καὶ **Σαραβὰκ** καὶ τὸ Προτεκτοράτον **Μπρουνέϊ**. Συνολικὴ ἔκτασις 203.800 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 970.000 κ.

Πορτογαλικὴ Τιμόρ

Εἶναι τὸ ἀνατολικὸν ἡμισυ τῆς νήσου **Τιμόρ**, τὸ ὁποῖον εἶναι Πορτογαλικὴ ἀποικία καὶ ἔχει 469.000 κ.

Φιλιππῖναι

Αἱ Φιλιππῖναι, ἀνήκουσαι εἰς τὰς Ἑν. Πολιτείας, ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον. Ἀποτελοῦνται ἀπὸ πληθὺς νήσων (περὶ τὰς 7.000), ἐκ τῶν ὁποίων αἱ δύο μεγαλύτεραι εἶναι ἡ **Μιντανάο** καὶ ἡ **Λουζόν**. Ἡ συνολικὴ ἔκτασις εἶναι 300.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 21.850.000 (πυκνότης πληθ. 73). Οἱ

κάτοικοι ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, μεταξύ δὲ αὐτῶν εἶναι καὶ ὀλίγοι (περὶ τὰς 40.000) πυγμαῖοι Νεγροειδεῖς, προσόμοιοι πρὸς τοὺς τῆς Μαλαισίας καὶ τοὺς τῆς Βόρνεο. Ἡ θάλασσα, ἀβαθὴς εἰς τὰ παράλια, βαθύνεται ἀποτόμως ἀνατολικώτερον καὶ συναντᾶται ἐκεῖ τὸ μεγάλυτερον βάθος τῆς θαλάσσης (10.838 μ.) ὀλίγον ἀνατολικῶς τῆς νήσου Μιντανάο. Τοῦτο, διότι ἐκεῖ ὑπάρχει μία βαθυτάτη ὑποθαλασσία τάφρος, ἡ ὁποία προεκτείνεται καὶ πρὸς βορρᾶν μέχρι τοῦ τέλους τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων. Διὰ τοῦτο, καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν ἑκτασιν, ὁ φλοιὸς τῆς Γῆς δὲν εἶναι παγιωμένος καὶ συνεπεία τούτου ὑπάρχουν πολλὰ ἡφαιστεία ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα καὶ οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοί.

Τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ τὰ δάση, λόγῳ τούτου, καλύπτουν σχεδὸν τὸ $\frac{1}{2}$ τῶν νήσων, σπανίζουσι ὅμως εἰς αὐτὰ τὰ ἄγρια ζῷα. Πολλάκις πνέουσιν σφοδροὶ ἄνεμοι, τυφῶνες, ἀναρπάζοντες ἀκόμη καὶ στέγας οἰκιῶν καὶ συνοδευόμενοι ἀπὸ ραγδαιοτάτας βροχάς.

Ἡ Γεωργία εἶναι ἡ κυριωτέρα ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων μὲ μεγάλην παραγωγὴν ἰνδοκαρῶν, καπνοῦ καὶ τῆς λεγομένης καννάβεως τῆς Μανίλλας, ἡ ὁποία εἶναι φυσικαὶ ἴνες, ἐξαγόμεναι ἀπὸ ἓν εἶδος βανανέας.

Ὅρυκτὰ ὑπάρχουν ἄρκετὰ καὶ μεταξύ τούτων ἄνθρακες καὶ πετρέλαιον, ἡ βιομηχανία ὅμως δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη, διότι μέχρις ἐσχάτως αἱ Φιλιππῖναι ἦσαν ἀποικία.

Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶναι ὁ Χριστιανισμός, εἰς τὸν ὁποῖον προσηλυτίσθησαν οἱ κάτοικοι ἀπὸ Ἱεραποστόλους, ὑπάρχουν δὲ καὶ περὶ τὸ $\frac{1}{2}$ ἑκατομ. Μουσουλμάνοι, ὀλίγοι Βουδισταὶ καὶ τινες Εἰδωλολάτραι. Τούλαχιστον τὰ 30% τῶν κατοίκων ὁμιλοῦν τὴν Ἀγγλικήν.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: Ἡ Κεζὼν (108.000κ.) πρωτεύουσα τῆς Δημοκρατίας. Εὕρεσκειται εἰς τὴν νήσον Λουζόν, πλησίον τῆς δὲ εἶναι ἡ Μανίλλα (1.200.000 κ.) ἡ μεγαλύτερα πόλις καὶ λιμὴν τῶν Φιλιππίνων.

IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ

Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἀσίαν ἀνήκουν ἡ Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Κίνας, ἡ Φορμόζα (Ἐθνικιστικὴ Κίνα), αἱ νῆσοι Ρίου-Κίου, ἡ Ἰαπωνία καὶ ἡ Ν. καὶ Β. Κορέα. Ἡ Α. μετὰ τῆς Ν. Α. Ἀσίας λέγονται καὶ Ἄπω Ἀνατολή.

Κίνα

Ἡ Κίνα, Λαϊκὴ Δημοκρατία (κράτος κομμουνιστικόν) ἀπὸ τοῦ 1949, εἶναι τὸ μεγαλύτερον εἰς πληθυσμὸν καὶ τὸ δευτερον εἰς ἔκτασιν (μετὰ τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν) κράτος τῆς Γῆς. Ἡ ἔκτασίς της εἶναι 9.700.000 τετρ. χιλιομ., σχεδὸν ἴση πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς Εὐρώπης, καὶ ὁ πληθυσμὸς της 650.000.000 κ. δηλ. σχεδὸν τὰ 1/4 τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τῆς Γῆς. Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 66 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν κυρίως Κίναν, ἡ ὁποία εἶναι τὸ μεγαλύτερον καὶ πολυανθρωπότερον τμῆμα της, κατοικοῦμενον ἀπὸ 500.000.000 κ. καὶ τὰ δυτικῶς τῆς κυρίως Κίνας εὐρισκόμενα Θιβέτ, Κινεζικὸν Τουρκεστάν ἢ Σινκιάνγκ καὶ Ἑσωτερικὴν Μογγολίαν (καὶ τὰ τέσσαρα αὐτὰ τμήματα τῆς Κίνας ἀνήκουν εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν) καὶ τέλος, πρὸς τὰ ΒΑ., ἀπὸ τὴν Μαντζουρίαν (Χαρτ. 22).

Μορφολογία τοῦ ἐδάφους. Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Κίνας καὶ τὸ νότιον εἶναι ἐκτάσεις ὄρειναι. Εἰς τὰ δυτικὰ ὑπάρχουν ὕψηλὰ ὄρη, ὅπως τὰ Ἀλτάϊα (4.550 μ.), τὰ Οὐράνια ἢ ὄρη Τιέν-Σάν (7.310 μ.) καὶ τὰ ὄρη Καρά-Κοροῦμ (8.620 μ.) καὶ Κουέν-Λοὺν (7.860 μ.), τὰ ὁποῖα προεκτείνονται καὶ εἰς τὰ ὀροπέδια Κασμίρ καὶ Παμίρ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀρχίζουν ὅλοι αἱ ὡς ἄνω ὀροσειραί, πλὴν τῶν Ἀλταίων, καὶ τέλος τὰ Ἱμαλάϊα (βλ. Ἰνδία). Τὰ ὄρη τῆς Ν. Κίνας εἶναι προεκτάσεις τῶν Ἱμαλαίων (βλ. Ἰνδία). Πλὴν τῶν ὡς ἄνω ὀρέων εἰς τὰ ΝΔ. μεταξὺ Κουέν-Λοὺν, Καρά-Κοροῦμ καὶ Ἱμαλαίων εὐρίσκεται τὸ ἀπέραντον ὀροπέδιον τοῦ Θιβέτ (μήκους 2.600 καὶ πλάτους 800 χιλιομ.), τὸ ὁποῖον ἔχει μέσον ὕψος 4000—5000 μ.. Δυτικώτερον τοῦ Θιβέτ εὐρίσκεται τὸ ἐξ ἴσου ὕψηλὸν ἀλλὰ πολὺ μικρότερον κατὰ τὴν ἔκτασιν ὀροπέδιον Παμίρ, (ἀνῆκον ἐν μέρει εἰς τὴν Κίναν καὶ ἐν μέρει εἰς τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τὸ

Ἀσιατικὸν τμήμα τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως). Τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς Κίνας εἶναι μία τεραστία πεδινὴ ἔκτασις, ἡ ὁποία κατὰ μέγα μέρος τῆς (Βόρ. τμήμα) καλύπτεται ἀπὸ παχὺ καὶ μαλακὸν στρῶμα κιτρίνου χρώματος. Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ κίτρινον κονιορτόν, τὸν ὁποῖον μετέφερον μέχρι τῆς Κίνας καὶ ἀπέθεσαν ἐκεῖ οἱ ἐκ τῶν ἐρήμων τῆς Μογγολίας πνέοντες χειμερινοὶ μουσσῶνες.

Κλίμα. Μολονότι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Κίνας εὐρίσκεται εἰς τὴν εὐκρατον ζώνην, τὸ κλίμα τῆς ἀποκλίνει πρὸς τὸ ἡπειρωτικόν, λόγῳ τῆς γειτνιάσεώς της μὲ τὸν ὄγκον τῆς ξηρᾶς τῆς Ἀσιατικῆς ἡπείρου· οἱ χειμῶνες εἶναι δριμεῖς καὶ τὰ θέρη θερμά. Τὸ Πέϊ-Πίνγκ (Πεκῖνον) π.χ., τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας, ἔχει μέσῃν ἐτησίαν θερμοκρασίαν $5^{\circ},2$ K., ἐνῶ ἡ Νεάπολις ἔχει $8^{\circ},2$ K. Ἡ θερμοκρασία τῶν -20° K. δὲν εἶναι ἀσυνήθης κατὰ τὸν χειμῶνα (καὶ ἰδίως ὅταν πνέουν Β.Δ. ἄνεμοι, οἱ χειμερινοὶ μουσσῶνες, ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου) εἰς τὰ τμήματα τῆς μεγάλης πεδιάδος, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ Β. γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Πελοπόννησον. Εἰς τὰ ἀνατολικά τῆς χώρας πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν θερινῶν μουσσῶνων (βλ. Ἰνδία), ἀλλὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ξηρῶν χειμερινῶν μουσσῶνων αἱ βροχαὶ εἶναι ἐλάχισται. Ὅσον προχωρεῖ κανεὶς πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, αἱ βροχαὶ γίνονται ὀλιγώτεραι καὶ τὸ κλίμα στεππῶδες καὶ τέλος ἐρημικόν. Τοιοῦτον εἶναι τὸ κλίμα τοῦ Κινεζικοῦ Τουρκεστάν καὶ τῆς Μογγολίας (Κεντρικὴ Ἀσία), ὅπου συναντῶμεν τὰς μεγάλας ἐκτάσεις τῶν ἐρήμων Γκόμπι εἰς τὴν Μογγολίαν καὶ Ταρίμ εἰς τὸ κεντρικὸν Τουρκεστάν. (Χάρτ. 22).

Ποταμοί. Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Κίνας εἶναι: ὁ **Χοάνγκ-Χὸ** ἢ **Κίτρινος** ποταμὸς, ὁφείλων τὸ ὄνομά του εἰς τὸ κίτρινον χρῶμα τῶν ὑδάτων του, λόγῳ τοῦ κιτρίνου χρώματος, τὸ ὁποῖον ὁ ποταμὸς παρασύρει. Χρωματίζεται κιτρίνῃ καὶ ἡ θάλασσα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκβάλλει ὁ ποταμὸς καὶ ἡ ὁποία λέγεται διὰ τοῦτο **Κιτρίνη θάλασσα**. Τὸ χῶμα τοῦτο, ἐπεὶ εἶναι μαλακόν, ἀνασκάπτεται εὐκόλως ἀπὸ τὸν ποταμὸν καὶ διὰ τοῦτο οὗτος ἀλλάσσει συχνὰ κοίτην, προξενῶν μεγάλας πλημμύρας καὶ καταστροφάς. Ὅταν ὅμως τὰ ὕδατα ἀποσύρωνται μετὰ τὰς πλημμύρας, ἀπομένει παχὺ στρῶμα κιτρίνης ἱλύος, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλεται ἡ εὐφορία τῶν ἀγρῶν, ἃν καὶ οὗτοι καλλιεργοῦνται ἀπὸ χίλι-

Γέφυρα εις τὸν ποταμὸν Γιάνγκ-Τσε-Κιάνγκ, ἡ μεγαλύτερα εις τὸν κόσμον.

Ὅλοι οἱ ποταμοὶ οὗτοι εἶναι πλωτοὶ καὶ διευκολύνουν πολὺ τὴν συγκοινωνίαν εἰς τὴν ἀπέραντον Κίναν.

στηρίδων. Διὰ τὴν προφύλαξιν ἀπὸ τὰς πλημμύρας ἔχουν γίνει εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ὑψηλὰ ἀναχώματα. Ὁ Γιάνγκ - Τσε - Κιάνγκ ἢ Κιανουὺς ποταμός, ὁ ὁποῖος, πηγάζων ἀπὸ τὸ Θιβέτ, χύνεται εἰς τὴν Σινικήν θάλασσαν. Εἰς τὴν Ν. Κίναν εἶναι οἱ ποταμοὶ Σι - Κιάνγκ καὶ Σόγκ - Κόϊ, (λεγόμενος καὶ Ἐρυθρὸς ποταμός, λόγῳ τοῦ ἐρυθροῦ χρώματος, τὸ ὅποιον λαμβάνουν τὰ ὕδατά του ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς ἰλύος, τὴν ὁποίαν παρασύρουν).

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἀλιεία. Ἡ Κίνα εἶναι ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων καθαρῶς γεωργικὸν κράτος, τὴν πρώτην δὲ θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει εἰς αὐτήν, ὅπως καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἀπὼ Ἀνατολήν, ἡ ὄρυζα. Κατόπιν ἔρχεται ὁ κέχρος καὶ εἰς τὰ βόρεια ἐπικρατεῖ ὁ αἴτος. Ἡ παραγωγή ὀρύζης υπερβαίνει τὰ 50 ἑκατ. τόν. ἐτησίως καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ἡ Κίνα ἔρχεται πρώτη εἰς τὸν κόσμον. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης τέτοιον, τὸ ὅποιον εἶναι ἐθνικὸν ποτὸν διὰ τοὺς Κινέζους, (ἀφθονοῦν τὰ τεῖοποτεῖα παντοῦ τῆς Κίνας), ὅσπρικ, βάμβαξ, γεώμηλα, σακχαροκάλαμον, φυτὰ μὲ ἐλαιοῦχα σπέρματα, ἡ μήκων ἡ ὑποφόρος διὰ τὴν παραγωγὴν ὀπιοῦ, μορεόδενδρα διὰ τὴν ἐκτροφὴν μεταξοσκωλήκων, (ἡ Κίνα ἔρχεται πρώτη εἰς τὴν παραγωγὴν μετὰξξης), ὁπωροφόρα δένδρα κλπ. Ἡ Κίνα εἶναι αὐτάρκης εἰς γεωργικὰ προϊόντα, ἡ κτηνοτροφία ἀντιθέτως ὑστερεῖ. Οἱ Κινέζοι δὲν ἀρέσκονται εἰς τὸ βόειον κρέας καὶ γενικῶς τὰ γαλακτοκομικὰ προϊόντα καὶ διὰ τοῦτο διατρέφονται βόες

καὶ βούβαλοι μόνον διὰ τὰς ἀγροτικὰς ἐργασίας. Χρησιμοποιοῦν ὅμως πολὺ οἱ Κινέζοι τὸ χοίριον κρέας καὶ ἐκτρέφονται διὰ τοῦτο πολλοὶ χοῖροι. Ἡ ἔλλειψις κτηνοτροφικῶν προϊόντων ἀναπληροῦται ἀπὸ τοῦς ἰχθῦς, οἱ ὅποιοι ἀφθονοῦν εἰς τοὺς ποταμούς καὶ τὰ παράλια, ἀντικαθιστῶντες τὸ κρέας (ὅπως γίνεται καὶ εἰς τὴν Ἰνδοκίνα). Ἀνεπτυγμένη ἀρκετὰ εἶναι καὶ ἡ πτηνοτροφία.

Τὰ ὀρυκτὰ ἀφθονοῦν εἰς τὴν Κίνα· ὑπάρχουν σχεδὸν ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ μεταλλεύματα, ἄφθονος ἄνθραξ καὶ ὀλίγον πετρέλαιον. Ἡ ἐκμετάλλευσις ὅμως τοῦ ὀρυκτοῦ πλούτου τῆς χώρας δὲν εἶναι εἰσέτι σημαντική, λόγῳ τῆς ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν, κεφαλαίων καὶ εἰδικῶν ἐπιστημόνων.

Ἡ Βιομηχανία ἀσήμενοντος πρὸ τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου, ἤρχισεν ἐσχάτως νὰ ἀναπτύσσεται μὲ γοργὸν ρυθμὸν καὶ παρουσιάζει μεγάλης δυνατοῦτητας περαιτέρω ἀναπτύξεώς της, διότι ἔχει ἄφθονα μεταλλεύματα, ἄνθρακας, καθὼς καὶ ἀφθόνους καὶ εὐθηνὰ προσφερομένης ἐργατικῆς χεῖρας.

Οἱ κάτοικοι τῆς Κίνας ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ὃ δὲ πολιτισμὸς τῶν εἶναι παλαιότατος· δὲν ἔκαμον ὅμως, παρὰ τοῦτο, οἱ Κινέζοι τὰς προόδους, ὡς πρὸς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας, τὰς ὁποίας ἐπέτυχον οἱ Εὐρωπαῖοι καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Β. Ἀμερικῆς. Ἐγνώριζον πολὺ πρὸ τῶν Εὐρωπαίων τὴν ναυτικήν πυξίδα, τὴν πορσελάνην καὶ τὴν σιτροτροφίαν καὶ εἶχον κατασκευάσει ἀπὸ παλαιοντάτων ἐποχῶν ἔργα τὰ ὅποια καὶ σήμερον ἀκόμη, παρὰ τὰς συντελεσθείσας τεχνικὰς προόδους, νὰ θεωροῦνται

Θερινὰ ἀνάκτορα τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Κίνας
εἰς τὸ Πεκίνο.

ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα, τὰ ὅποια κατεσκεύασεν ὁ ἄνθρωπος. Τοιοῦτον εἶναι π.χ. τὸ λεγόμενον «**Μέγα Σινικὸν Τεῖχος**», τοῦ ὁποῖου ἡ κατασκευὴ ἤρχισε τὸν 3ον π.Χ. καὶ ἐτελείωσε τὸν 16ον μ.Χ. αἰῶνα. Κατεσκεύασαν τὸ τεῖχος τοῦτο οἱ Κινέζοι διὰ νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τὰς ἐκ βορρᾶ ἐπιδρομὰς τῶν Μογγόλων· ἔχει μῆκος 2.200 χιλομ. (ἂν ὑπολογισθοῦν καὶ τὰ τμήματά του, εἰς τὰ ὅποια τὸ τεῖχος εἶναι διπλοῦν, τότε τὸ μῆκος του φθάνει τὰς 4.000 χιλομ.), πλάτος 7 μέτρα εἰς τὴν κορυφὴν του, 10 εἰς τὴν βάσιν του καὶ μέσον ὕψος 11 μ.

Θρησκεία τῶν Κινέζων εἶναι ὁ Κομφουκισμός καὶ ὁ Βουδισμός.

Πόλεις μὲ πληθυσμὸν ἄνω τοῦ 1.000.000 εἰς τὴν Κίναν εἶναι αἱ: **Πέϊ - Πίνγκ** (*Πεκῖνον* 2.768.000) πρωτεύουσα τῆς Κίνας. Ἐχει πρὸς τὰ Β. καὶ Δ. του τὸ Μέγα Τεῖχος (*Χαρτ. 22*) τὸ στολίζουσιν δὲ κῆποι, ναοί, τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα τῶν ἄλλοτε Αὐτοκρατόρων τῆς Κίνας, τὸ Πανεπιστήμιον κλπ. Ἡ **Σαγκάη**, ἡ μεγαλύτερα πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς Κίνας (6.204.000 κ.) καὶ μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας πόλεις τοῦ κόσμου· εὐρίσκεται εἰς τὸ Δέλτα τοῦ ποταμοῦ Γιάνγκ - Τσέ - Κιάνγκ. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ εἶναι καὶ τὸ **Νανκίν**, λιμὴν ποτάμιος (1.020.000 κ.). Ἡ **Καντὼν** (1.600.000 κ.), λιμὴν εἰς τὴν Ν. Κίναν. **Τιέν - Τσίν**, ποτάμιος λιμὴν ἐπὶ τοῦ μικροῦ ἀλλὰ πλωτοῦ ποταμοῦ Πέϊ - Χό (2.694.000 κ.). **Τσουνγκ - Κίνγκ** (1.038.000 κ.) εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Γιάνγκ - Τσέ - Κιάνγκ. **Σιένγιάνγκ** (*Μοῦδκεν*) εἰς τὴν Μαντζουρίαν (1.550.000 κ.), λιμὴν ποτάμιος. **Λῦ - Τῦ**, λιμὴν ἀποτελούμενος ἀπὸ τὰς σήμερον συνηγόμενας δύο πόλεις, αἱ ὅποια παλαιότερον ὀνομάζοντο *Ντάϊρεν* καὶ *Πόρτ* - Ἀρθούρ. Ὅλαι αἱ ὡς ἄνω μεγάλαι πόλεις εὐρίσκονται πρὸς τὰ παράλια τῆς χώρας. Ἀπὸ τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Κίνας ἀναφέρομεν: τὴν **Τιχβά** (47.000 κ.) πρωτεύουσαν καὶ μεγαλυτέραν πόλιν τοῦ Κινεζικοῦ Τουρκεστάν, τὸ ὅποion εἶναι κατὰ μέγιστον μέρος του κοίλωμα, ἡ λεγομένη **λεκάνη Ταρίμ**. Τὸ κοίλωμα τοῦτο κατὰ τὸ πλεῖστον του εἶναι ἔρημος. Ὅασεις καὶ καλλιεργούμενα ἐδάφη ὑπάρχουσιν μόνον ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ὕδωρ. Τὴν **Λάσα** (20.000 κ.), πρωτεύουσαν τοῦ Θιβέτ οἱ κάτοικοι τοῦ ὁποῖου, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ἰδίως προβάτων, ἵππων καὶ γαῖα

(ζῶον βοοειδὲς χρησιμοποιούμενον διὰ φόρτον καὶ μεταφοράς). Ἡ Λάσα εἶναι ἡ ἔδρα τοῦ θρησκευτικοῦ ἀρχηγοῦ, τοῦ λεγομένου **Δαλάι-Λάμα** τῶν Θιβετιανῶν, οἱ ὅποιοι εἶναι Βουδισταί· εἶναι ἱερὰ πόλις διὰ τοὺς Βουδιστάς.

Χόνγκ - Κόνγκ

Τὸ **Χόνγκ-Κόνγκ** περιλαμβάνει τὴν ὁμώνυμον μικρὰν νῆσον, εὐρισκομένην εἰς τὸ στόμιον τοῦ κόλπου τῆς Καντῶνος καὶ μικρὸν τμήμα τῆς ἀπέναντι ἀκτῆς. Ἔχει ἑκτασιν 1.012 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 2.800.000 κ., τῶν ὁποίων ἡ ὁλότης σχεδὸν κατοικεῖ εἰς τὴν πόλιν - λιμένα **Χόνγκ - Κόνγκ**, ἡ ὁποία μετὰ τῆς Σαγκάης εἶναι ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς Ἀπω Ἀνατολῆς. Τὸ Χόνγκ - Κόνγκ εἶναι Βρεταννικὴ ἀποικία, ἀλλὰ οἱ κάτοικοι, πλὴν ὀλίγων Εὐρωπαίων, εἶναι Κινέζοι.

Μακάο

Τὸ **Μακάο** εὐρισκόμενον ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὀχθῆς τοῦ στομίου τοῦ κόλπου τῆς Καντῶνος (Χαρτ. 22) εἶναι Πορτογαλικὴ ἀποικία. Ἔχει ἑκτασιν 16 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 200.000 κ., ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 9.000 εἶναι Πορτογάλοι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Κινέζοι.

Φορμόζα ἢ Ταϋβάν

Ἡ **Φορμόζα**, λεγομένη καὶ **Ταϋβάν**, εἶναι μετὰ τινων μικρῶν νήσων, ὅπως αἱ νῆσοι **Κεμού** κλπ., εὐρισκομένων πλησίον τῆς ἡπειρωτικῆς Κίνας, ὅ,τι ἀπομένει ἀπὸ τὴν Ἑθνικιστικὴν Κίναν, μετὰ ἐπικράτησιν εἰς αὐτὴν τῆς κομμουνιστικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς εἰς Λαϊκὴν Δημοκρατίαν (1949). Ἡ Φορμόζα εἶναι μία νῆσος ἔχουσα ἑκτασιν 36.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 9.400.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 250 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Εἶναι ὀρεινὴ (ὄρη ὕψους μέχρι 4.145 μ. καὶ μόνον εἰς τὰ παράλια συναντῶνται πεδιάδες. Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ἀλιείαν (Χαρτ. 22) Πρωτεύουσα ἡ **Ταϊπέχ** (800.000 κ.).

Νῆσοι Ρίου - Κίου

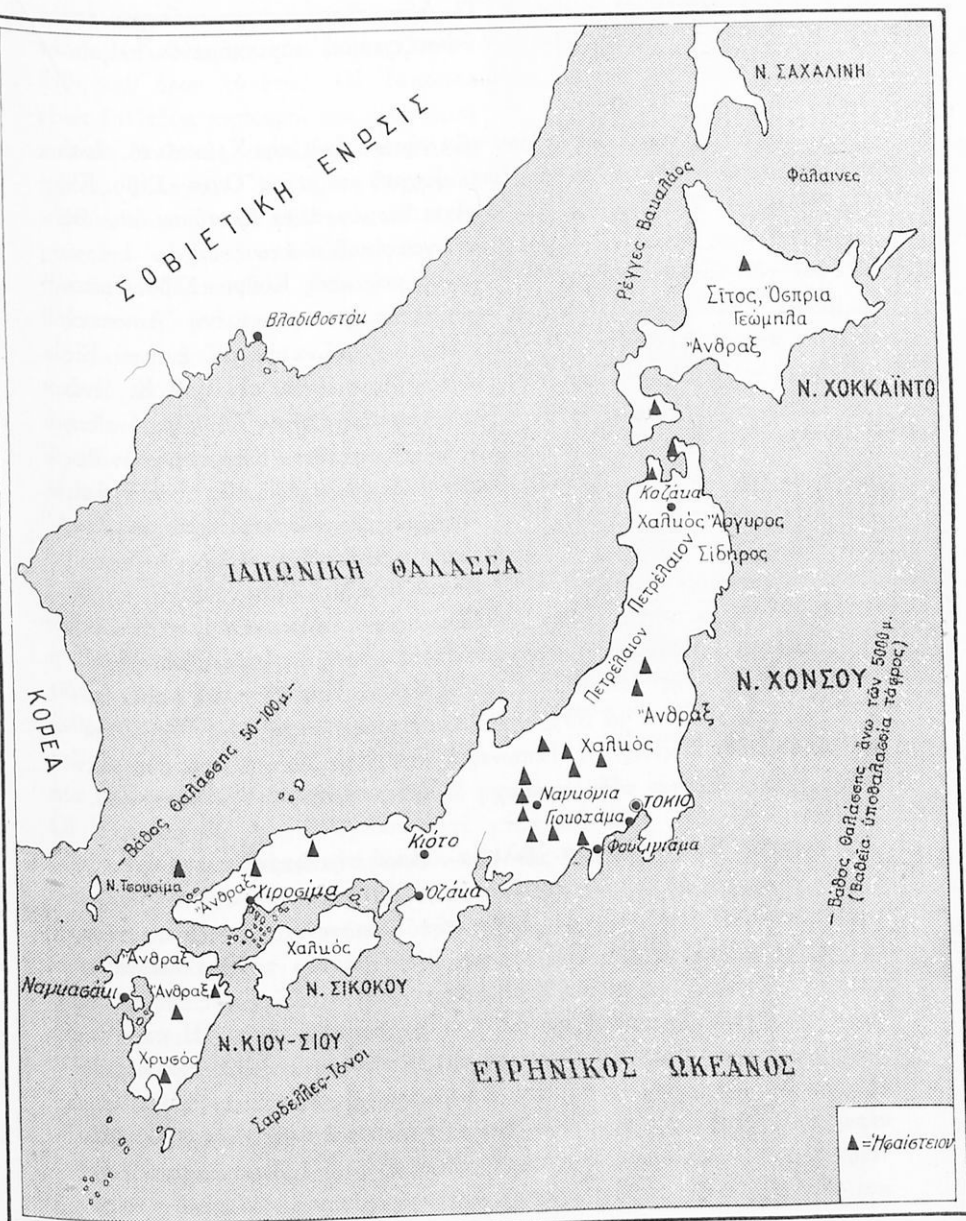
Ἀπὸ τὴν Φορμόζαν μέχρι τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων ὑπάρχουν κατὰ σειρὰν, ὡς ἐν εἶδος γεφύρας, μικραὶ νησίδες, αἱ ὁποῖαι κατεχόμεναι πρὸ τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου ἀπὸ τοὺς Ἰάπωνας, ἀνήκουν σήμερον εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας. Ἐχουν αὗται συνολικὴν ἑκτασιν (Χαρτ. 22) 2.200 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 800.000 κ., τὸ ἥμισυ τῶν ὁποίων εἶναι Ἰάπωνες καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ Κινέζοι. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν. Μεταξὺ τῶν νήσων τούτων εἶναι καὶ ἡ Ὀκινάβα, γνωστὴ διὰ τὴν ἐκεῖ ἦτταν τῶν Ἰαπῶνων ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς κατὰ τὸ τέλος τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου.

Ἰαπωνία

Ἡ Ἰαπωνία εἶναι κράτος καθαρῶς νησιωτικόν, ἀποτελούμενον ἀπὸ 4 μεγάλας νήσους (Κίου - Σιοῦ, Σικοκου, Χονσου καὶ Χοκκαϊντο) καὶ τινὰς ἄλλας μικροτέρας. Ἐκτείνονται αὗται ἀπὸ τῶν νήσων Ρίου-Κίου μέχρι τῆς νήσου Σαχαλίνης (Χαρτ. 23).

Ἐκτασις. Πληθυσμός. Μορφολογία ἐδάφους. Ἡ σημερινὴ ἑκτασις τῆς Ἰαπωνίας (διότι ἀπώλεσεν αὕτη ἄρκετὰ ἐδάφη μετὰ τὸν Παγκόσμιον πόλεμον, ὅπως τὴν Μαντζουρίαν, τὴν Φορμόζαν, τὴν Χερσονήσον τῆς Κορέας κ.λ.π.) εἶναι 370.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 93.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 242). Εἶναι μία χώρα πυκνῶς κατοικουμένη, ὁ πληθυσμὸς τῆς δὲ αὐξάνεται κατὰ ἓν ἑκατομύριον ἐτησίως. Εἶναι τὸ ἰσχυρότερον καὶ τὸ πλέον πολιτισμένον κράτος τῆς Ἀσίας. Ὁ Ἰαπωνικὸς λαὸς εἶναι λαὸς καρτερικὸς, δραστήριος, πειθαρχικὸς, θαρραλέος, ἀγαπᾷ δὲ πολὺ τὴν καθαριότητα.

Τὰ παράλια τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων, βαθύτατα διαμελισμένα, σχηματίζουν πολλοὺς κόλπους καὶ χερσονήσους. Πρὸς τὰ Δ. ἡ θάλασσα εἶναι ἀβαθής, πρὸς τὰ Α. ὅμως εἶναι βαθυτάτη, διότι συνεχίζεται μέχρις ἐδῶ ἡ ὑποθαλασσία τάφρος, τὴν ὁποίαν εἶδομεν εἰς τὰς Φιλιππίνας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν εἶναι καὶ ἐδῶ ὁ φλοιὸς τῆς Γῆς παγιωμένος· τὰ ἡφαίστεια ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα πλέον τῶν 100 καὶ οἱ σεισμοὶ συχνοὶ καὶ δχι σπανίως καταστρεπτικοί· (ἀπὸ ἑνα τοιοῦτον σεισμὸν ὑπέστη, τὸ 1923,

Χάρτ. 23. Οικονομικός Χάρτης Ήαπωνίας.
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸ Τόκιο μεγάλως καταστροφάς). Τὸ ὑψηλότερον καὶ γνωστότερον ἀπὸ τὰ Ἰαπωνικὰ ἡφαίστεια εἶναι τὸ **Φουζιγιάμα**, εὐρισκόμενον πλησίον τοῦ Τόκιο.

Τὸ **κλίμα** εἰς τὴν βορειοτέραν τῶν νήσων, δηλ. τὴν Χοκαϊντο, εἶναι ψυχρὸν λόγῳ τοῦ ἐκεῖθεν διερχομένου ψυχροῦ ρεύματος **Ὁγια - Σίβο**. Εἰς τὴν ὑπόλοιπον Ἰαπωνίαν τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν, ἀλλὰ ὅχι τόσον ὅσον θὰ ἔπρεπε νὰ ᾔτο, λόγῳ ἀφ' ἑνὸς τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ διὰ τῶν ἀκτῶν διερχομένου θερμοῦ ρεύματος **Κοῦρο - Σίβο**. Τοῦτο συμβαίνει, ἐπειδὴ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ κλίματος ἡ παρακειμένη Ἀσιατικὴ ἡπειρος καὶ οἱ ἐκεῖθεν πνέοντες κατὰ τὸν χειμῶνα ψυχροὶ ἄνεμοι. Εἰς τὸ Τόκιο π.χ. ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι 3^ο Κ., ἐνῶ εἰς τὸ εὐρισκόμενον εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος Ἀλγέριον αὕτη εἶναι 12^ο Κ. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλάι, ἰδίως κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν θερρινῶν μουσῶνων (βλ. Ἰνδίας), πολλοὶ δὲ εἶναι ἐδῶ καὶ οἱ ποταμοί, ἔχουν ὅμως οὗτοι μικρὸν μῆκος λόγῳ τῆς στενότητος τοῦ ἐδάφους τῶν νήσων. Κατερχόμενοι οἱ ποταμοὶ οὗτοι ἀπὸ τὰ ὄρη (διότι ἡ Ἰαπωνία εἶναι χώρα ὄρεινῃ), παρέχουν ἀφθονον λευκὸν ἄνθρακα διὰ τὴν παραγωγὴν ὑδροηλεκτρικῆς ἐνεργείας. Ὑπάρχουν καὶ πολλαὶ μικραὶ ἀλλὰ γραφικαὶ λίμναι, σχηματισθεῖσαι εἰς τοὺς κρατῆρας ἐσβεσμένων ἡφαιστείων. Τὰ ὄρη τῆς Ἰαπωνίας εἶναι κατάφυτα ἀπὸ δάση, τὰ ὅποια γενικῶς καταλαμβάνουν τὰ 59% τοῦ ἐδάφους τῆς, παρὰ τὸ ὅτι ἡ Ἰαπωνία κατοικεῖται πυκνῶς. Οἱ Ἰάπωνες ἀγαποῦν τὰ δάση καὶ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν δίδεται τόση προσοχὴ δι' αὐτά, ὅση εἰς τὴν Ἰαπωνίαν.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἀλιεία. Παρὰ τὴν διαρκῆ ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, τὰ 44% τῶν κατοίκων τῆς Ἰαπωνίας ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν, τὸ ἕδαφος δέ, λόγῳ τῆς ἡφαιστειογενεοῦς προσελεύσεώς του, εἶναι εὐφορώτατον. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ἡ ὄρυζα, τῆς ἑποίας λαμβάνονται δύο ἐσοδεῖαι κατ' ἔτος ἀπὸ τὸν αὐτὸν ἀγρόν, ἡ μία ὀρύζης καὶ ἄλλη βάμβακος ἢ σίτου. Ἡ παραγόμενη ὄρυζα εἶναι ἀρίστης ποιότητος καὶ ἡ περισσοτέρα ἐξάγεται εἰς τὸ ἐξωτερικόν, εἰσάγεται δὲ διὰ τὴν διατροφήν τῶν κατοίκων ὄρυζα δευτέρας ποιότητος ὡς εὐθηνότερα. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης σῖτος, βάμβαξ, τέιον, σακχαροκάλαμον, λαχανικά, ὀπωροφόρα (ἰδίως δαμασκηναὶ καὶ κερασέαι) καὶ μορέαι διὰ τὴν ἐκτροφήν μεταξοσκωλήκων (παρά-

γίνονται μεγάλοι ποσότητες ζωϊκῆς με-
τάξης). Καλλιεργοῦνται ἐπίσης πολλὰ
ἄνθη καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Οἱ Ἰάπωνες
εἶναι ἐπιδέξιοι κηπουροὶ καὶ ἀνθοκόμοι
καὶ εἰς ὅλας τὰς μεγάλας Ἰαπωνικὰς
πόλεις ὑπάρχουν δημόσιοι βοτανικοὶ
κῆποι, θεωρούμενοι ἀπὸ τοὺς καλλιτέ-
ρους τοῦ κόσμου, σπανίως δὲ ἀνευρί-
σκεται εἰς Ἰαπωνίαν οἰκία χωρὶς ἀν-
θόκηπον ἢ τουλάχιστον χωρὶς ἄνθη
εἰς γλάστρες. Τὸ πράσινον τῶν δασῶν
καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθέων κάμνουν
ὥστε νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν
ὡραιότατα τοπία. Τὸν Φεβρουάριον τὰ
λευκὰ ἄνθη τῶν δαμασκηνεῶν, τὸν
Ἀπρίλιον τὰ ρόδινα τῶν κερασεῶν, τὸ
φθινόπωρον τὰ χρυσάνθεμα, τὰ ὅποια
καλλιεργοῦνται σχεδὸν παντοῦ καὶ εἰς
ποικίλους χρωματισμοὺς τόσον, ὥστε
ἡ Ἰαπωνία νὰ λέγεται καὶ «**ἡ χώρα
τῶν Χρυσανθέμων**» καὶ πλῆθος ἄλλο
ἀνθέων καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς ἐποχὰς
τοῦ ἔτους, κάμνουν τὰ Ἰαπωνικὰ το-
πία ὡραιότατα. Ἡ **κτηνοτροφία** ἀντιθέτως δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη.
Οἱ Ἰάπωνες δὲν πίνουν σχεδὸν ποτὲ γάλα καὶ ἀντὶ κρέατος κατανα-
λίσκουν ἰχθῦς, οἱ ὅποιοι ἀφθονοῦν εἰς τὰς θαλάσσας τῶν. **Ἀλιεύον-**
ται μεγάλοι ποσότητες ἰχθύων ἀπὸ σαρδίνας μέχρι φαλαινῶν καὶ ὁ
ἀλιευτικὸς Ἰαπωνικὸς στόλος ὑπολογίζεται μετὰξὺ τῶν μεγαλυτέρων
τοῦ κόσμου, φθάνων τὰ 4,5 ἑκατ. τόν. Καταναλίσκει ὁ Ἰάπων ἐτη-
σίως μεγάλας ποσότητας ἰχθύων καθὼς καὶ στρειδιῶν, μυδιῶν, καβου-
ριῶν καὶ γενικῶς μαλακοστράκων καὶ βρωσίμων θαλασσίων φυκῶν, τὰ
ὅποια καὶ καλλιεργοῦνται εἰς τὰ ἀβυθῶν παράλια. Εἰς οὐδεμίαν ἄλλην
χώραν τοῦ κόσμου ἡ θάλασσα παίζει τόσον σημαντικὸν ρόλον, ὡς πρὸς
τὴν διατροφήν τῶν κατοίκων της, ὅσον εἰς τὴν Ἰαπωνίαν. Παρὰ τὴν με-
γάλην ὅμως κατανάλωσιν περισσεύουν καὶ μεγάλοι ποσότητες ἰχθύων,
ὥστε νὰ γίνηται ἐξαγωγή αὐτῶν εἰς κονσέρβας. Ἐξάγονται ἐπίσης εἰς

Τυπικὸν νεαρὸν ζεῦγος μετ' Εὐρωπαϊκὴν
ἐνδυμασίαν εἰς τὸ Τόκιο.

κονσέρβας στρείδια, μύδια, καβούρια, κ.λ.π. δὲν εἶναι σπάνια δὲ περὶ πτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας οἱ ἀλιευόμενοι ἰχθύες εἶναι τόσοι πολλοί, ὥστε νὰ ρίπτωνται τὰ πλεονάσματα εἰς τοὺς ἀγροὺς ὡς λίπασμα.

Συγκοινωνία. Βιομηχανία. Ἡ συγκοινωνία εἶναι ἀρίστη καὶ ὑπάρχει πλήθος σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ καλῶν αὐτοκινητοδρόμων. Τὰ ὀρυκτὰ εἶναι ἀρκετὰ καὶ μεταξὺ τούτων ἄνθρακες καὶ πετρέλαιον καθὼς καὶ λευκὸς ἄνθραξ· τὰ ἡμερομίσθια ἐπίσης εἶναι εὐθηνά. "Ολα αὐτὰ συντελοῦν ὥστε ἡ Ἰαπωνία νὰ ἔχῃ ἀνεπτυγμένην βιομηχανίαν καὶ μάλιστα νὰ προσφέρῃ τὰ βιομηχανικά της προϊόντα πολὺ εὐθηνότερα ἀπὸ ἄλλας χώρας, λόγῳ κυρίως τῶν χαμηλῶν ἡμερομισθίων. Ἡ ὕφαντουργία, ἰδίως βαμβακερῶν ὑφασμάτων, ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν· ἡ **Ὀζάκα** εἶναι μεγάλον ὕφαντουργικὸν κέντρον (ὅ,τι εἶναι τὸ Μάντσεστερ διὰ τὸ Ἦν. Βασίλειον). Κατασκευάζονται ἐπίσης ἐξαιρετικὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα. Ἡ οἰκοτεχνία ἔχει ἐπίσης μεγάλην ἀνάπτυξιν, καθὼς καὶ ἡ βιομηχανία κατασκευῆς παιδικῶν παιγνιδίων καὶ χαρτίνων καὶ πλεκτῶν ἀντικειμένων. Κατασκευάζονται παντὸς εἶδους μηχαναί, ὅπλα, αὐτοκίνητα, ἀεροπλάνα, πλοῖα κ.λ.π. Εἰς τὴν **ναυπηγικὴν** ἡ Ἰαπωνία ἔχει δυνατότητας μεγαλυτέρας καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἦνωμένου Βασιλείου. Τὰ βιομηχανικά προϊόντα θὰ κατέκλυζον τὰς διεθνεῖς ἀγοράς, λόγῳ τῆς χαμηλῆς τιμῆς των, ἂν δὲν εἶχον ἐπιβληθῇ δι' αὐτὰ εἰς πλείστας χώρας μεγάλοι εἰσαγωγικοὶ δασμοί, οἱ ὅποιοι νὰ τὰ κάμνουν ἀκριβώτερα καὶ νὰ παρεμποδίζουσιν τὴν εἰσαγωγὴν των.

Ἐξάγει ἡ Ἰαπωνία κυρίως ὑφάσματα, μηχανὰς καὶ μηχανήματα, χημικὰ προϊόντα, χάρτην, πυρεῖα, μέταξαν ἀκατέργαστον, ὄρυζαν, τέιον, εἶδη πορσελάνης, παιδικὰ παιγνίδια, κονσέρβας διαφόρους κ.λ.π. **Εἰσάγει** ὄρυζαν δευτέρας ποιότητος, ἔρια, λίνον, κάνναβιν καὶ γενικῶς πρώτας ὕλας διὰ τὴν βιομηχανίαν της.

Ἡ ἐπικρατοῦσα **θρησκεία** εἶναι ὁ **Σιντουϊσμός**, ἡ λατρεία δηλ. τῶν προγόνων καὶ μερικῶν θεοτήτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Θεὸς "Ἡλιος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον, κατὰ τοὺς Ἰάπωνας, ἔλκει ἀπ' εὐθείας τὴν καταγωγὴν της ἡ Αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια. Οἱ Ἰθαγενεῖς κάτοικοι τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων εἶναι οἱ Ἀἰνώ, οἱ ὅποιοι ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν· ἐκ τούτων ὅμως ἀπομένουν σήμερον μόνον μερικαὶ χιλιάδες. Οἱ Ἰάπωνες διεπεραιώθησαν εἰς τὰς Ἰαπωνικὰς νήσους ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν.

Ἄγροι ὀρύξης εἰς τὴν Ἰαπωνίαν. Εἰς τὸ βάθος τὸ ἡφαίστειον Φούζι - Γιάμα.

Σπουδαιότεραι πόλεις: Τὸ Τόκιο. Εἶναι ἡ πρωτεύουσα, μία ἐκ τῶν μεγαλυτέρων πόλεων τοῦ κόσμου (9.000.000 κ.), λιμὴν καὶ πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ. Ὑποφέρει πολὺ ἀπὸ τοὺς συχνοὺς σεισμοὺς. **Γιοκοχάμα** (1.200.000 κ.), μέγας εἰσαγωγικὸς καὶ ἐξαγωγικὸς λιμὴν, εὕρισκομένη πλησίον τοῦ Τόκιο, μετ' ὁποῖον συνδέεται διὰ διώρυγος εἰς τρόπον, ὥστε νὰ δύνανται νὰ φθάνουν, μέσῳ τῆς Γιοκοχάμα, μέχρι τοῦ Τόκιο καὶ τὰ μεγαλύτερα πλοῖα. **Κιότο** (1.200.000 κ.) καὶ **Ὁζάκα** (2.500.000 κ.) πόλεις βιομηχανικαί, αἱ ὁποῖαι παλαιότερον καὶ ἀλληλοδιαδόχως ὑπῆρξαν πρωτεύουσαι τῆς Ἰαπωνίας καὶ ἔχουν μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα καὶ ναοὺς. **Ναγκόγια** (1.300.000 κ.). **Χιροσίμα** (400.000 κ.) καὶ **Ναγκασάκι** (280.000 κ.) δύο πόλεις, αἱ ὁποῖαι κατεστράφησαν τελείως μετ' ἑκαστὴν ἀτομικὴν βόμβαν ἐκάστη, κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον, ριφθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν. Αἱ βόμβαι αὗται ἐδημιούργησαν ἑκατοντάδας χιλιάδας θυμάτων εἰς τὰς καταστραφείσας ταύτας πόλεις καὶ ἐξηνάγκασαν τοὺς Ἰάπωνας νὰ συνθηκολογήσουν ἄνευ ὄρων.

ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΚΟΡΕΑΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗ ΑΥΤΗΣ

Ἡ Χερσονήσος τῆς Κορέας, ἐκτεινομένη μεταξὺ τῆς Ἰαπωνικῆς καὶ τῆς Κιτρίνης θαλάσσης, συνορεύει πρὸς Δ. καὶ Β. μὲ τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Κίνας καὶ μὲ τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν. Ὁ παράλληλος τῶν 38° Β. πλάτους χωρίζει τὴν χερσονήσον τῆς Κορέας εἰς δύο κράτη. Πρὸς βορρᾶν τοῦ παραλλήλου τούτου εὐρίσκεται ἡ **Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Β. Κορέας** καὶ πρὸς νότον ἡ **Δημοκρατία τῆς Ν. Κορέας** (*Χαρτ. 22*).

1. Δημοκρατία Νοτ. Κορέας

Ἔχει αὕτη ἑκτασιν 99.600 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 21.570.000 κ. (πυκνότης πληθ. 230 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Πρωτεύουσάν ἔχει τὴν Σεούλ (1.750.000 κ.).

2. Λαϊκὴ Δημοκρατία Βορ. Κορέας

Ἔχει ἑκτασιν 124.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 10.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 80 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Πρωτεύουσάν ἔχει τὸ Πιονγκ—Γιάγκ (450.000 κ.).

Οἱ Κορεᾶται ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχουν ἔντονα τὰ μογγολικὰ χαρακτηριστικὰ (ἰδίως τὴν Μογγολικὴν πτυχὴν τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ ὁποία σπανίως συναντᾶται εἰς αὐτούς). Ἐπίσημον **θρησκείαν** ἔχουν τὸν Βουδισμόν καὶ εἶναι λαὸς καθαρῶς **γεωργικός**, (τὰ 85% τούτων ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν). Ὑπάρχει ἀρκετὸς **ὀρυκτὸς πλοῦτος**, ἀλλ' ἡ **βιομηχανία** εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος. Τὰ ἐδάφη εἶναι εὐφορά, αἱ ἀποδόσεις καλαὶ καὶ αἱ δύο αὗται χῶραι ἔπρεπε νὰ εὐμερεῖν. Μακρὰ ὅμως ἔνοπλος ρῆξις μεταξὺ τῆς Βορ. καὶ τῆς Νοτ. Κορέας. προκλήθεῖσα ἐξ ἀπροκλήτου ἐπιθέσεως τῆς πρώτης κατὰ τῆς δευτέρας τὸ 1950, ἡρμήωσε τὴν χώραν (εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν ἀπέστειλαν στρατεύματα πρὸς βοήθειαν τῆς Ν. Κορέας τὰ Ἑνωμένα Ἔθνη καὶ μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἡ Ἑλλάς, ἀρκετοὶ δὲ Ἕλληνες στρατιῶται ἐφονεύθησαν ἐκεῖ).

V. ΒΟΡΕΙΟΣ, ΔΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ

Ἐκτὸς τοῦ Θιβέτ, τοῦ Κινεζικοῦ Τουρκεστάν καὶ τῆς Ἑσωτερικῆς Μογγολίας, (τὰ ὁποῖα ἂν καὶ ἀνήκοντα εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν ἐξητάσθησαν μετὰ τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν), εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν ἀνήκει καὶ ἡ **Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Ἑξωτερικῆς Μογγολίας**, εἰς δὲ τὴν Β., τὴν Δ. καὶ τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν ἀνήκει τὸ **Ἀσιατικὸν τμήμα τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως**. Τὴν Ἑξωτερικὴν Μογγολίαν καὶ τὸ Ἀσιατικὸν τμήμα τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως θὰ ἐξετάσωμεν κατωτέρω.

Ἑξωτερικὴ Μογγολία

Αὕτη ἀποτελεῖ τὸ βόρειον μέρος τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας, ἡ ὁποία φέρει τὸ ὄνομα **Μογγολία** (τὸ Νότιον μέρος ταύτης ὀνομαζόμενον Ἑσωτερικὴ Μογγολία ἐξητάσθη μετὰ τῆς Κίνας) (Χαρτ. 22). Ὀλόκληρος ἡ Μογγολία εἶναι ὁροπέδιον μέσου ὕψους 1.000 μ., τὸ μέγιστον μέρος τοῦ ὁποίου, λόγῳ τῶν ὀλίγων βροχῶν, ἀποτελοῦν ἔρημοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ μεγάλη ἔρημος Γκόμπι περὶ τὸ μέσον τῆς χώρας. Οἱ κάτοικοί της ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ἡ ὁποία ἐξ αὐτῶν λέγεται καὶ **Μογγολικὴ φυλὴ**. Ζοῦν κατὰ τὸ πλεῖστον ὡς νομάδες κτηνοτρόφοι ὑπὸ σκηνὰς καὶ μετακινοῦνται διαρκῶς εἰς τὰς ἀπεράντους στέππας τῆς πατρίδος των μετὰ τὰ μέγιστα ἐξ αἰγῶν καὶ προβάτων ποίμνια των καὶ τοὺς μικροσώμους ἵππους των. Ἡ Ἑξωτερικὴ Μογγολία εἶναι **Λαϊκὴ Δημοκρατία** ἡ ἑκτασίς της εἶναι 1.531.000 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 1.000.000 (ἀναλογεῖ δηλαδὴ εἰς κάτοικος κατὰ τετρ. χιλ.). Πρωτεύουσα καὶ μοναδικὴ πόλις εἶναι τὸ **Οὐλάν - Μπατόρ** (πρῶην **Οὐργκα 120.000** κ.).

Ἀσιατικὸν Τμήμα τῆς Σοβ. Ἑνώσεως ἢ Ἀσιατικὴ Ρωσία

Θέσις. Ἔκτασις. Πληθυσμὸς. Αὕτη περιλαμβάνει τὸ τμήμα τῆς Ἑνώσεως τῶν Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν, τῆς ἄλλως καλουμένης καὶ Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, τὸ ἀνήκον εἰς τὴν Ἀσίαν. Συνορεύει τοῦτο πρὸς Ν. μετὰ τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, τὸ Ἰράν, τὸ Ἀφγανι-

ἐπὶ τῆς Γῆς (ἐξαιρουμένης τῆς Ἀνταρκτικῆς ὅπου παρατηρήθη τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1957 ἡ θερμοκρασία τῶν -102,10 K.). Γενικῶς τὸ **κλίμα** εἶναι ἡπειρωτικὸν καὶ αἱ βροχαὶ ὀλίγαι, γινόμεναι ἐλάχισται εἰς τὸ τμήμα τῆς, τὸ ἀνήκον εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν, εἰς τὸ ὁποῖον διὰ τοῦτο ἐπικρατοῦν αἱ στέππαι καὶ αἱ ἔρημοι.

Ποταμοί. Λίμναι. Παρὰ τὰς ὀλίγας βροχὰς εἶναι τόσον μεγάλαι αἱ ἐκτάσεις, τὰ ὕδατα τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ἀποστραγγισθοῦν, ὥστε νὰ ὑπάρχουν ἀρκετοὶ μεγάλοι ποταμοί. Τοιοῦτοι χυνόμενοι εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὁκεανὸν εἶναι οἱ : **Ὀβις, Ἰενεσέης καὶ Λένας**, τὸ ὕδωρ τῶν ὁποίων κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἔτους εἶναι παγωμένον. Εἰς τὸν Εἰρηνικὸν (ἀπέναντι τῆς νήσου Σαχαλίνης) χύνεται ὁ **Ἀμοῦρ**. Εἰς τὰ νότια ὑπάρχουν δύο ποταμοὶ χυνόμενοι εἰς τὴν Ἀράλην, ὁ **Ἀμοῦρ - Ντάρια** (ὁ Ὡξος τῶν ἀρχαίων) καὶ ὁ **Σὺρ - Ντάρια** (ὁ Ἰαξάρτης τῶν ἀρχαίων). Τέλος ὁ **Οὐράλης**, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν. **Λίμναι** ὑπάρχουν πολλαὶ καὶ μεγάλαι. Ἡ μεγαλύτερα, ὅχι μόνον τῆς Ἀσίας ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τῆς Γῆς, εἶναι ἡ **Κασπία**, λεγομένη διὰ τοῦτο καὶ θάλασσα. Εἶναι ὑπερτριπλασία τῆς Ἑλλάδος (439.000 τετρ. χιλ.) ἔχει ἀλμυρὸν ὕδωρ, μέγιστον βάθος 980 μ. καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατός τῆς εἶναι κατὰ 26 μ. χαμηλότερα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ἡ **Ἀράλη**, ἀλμυρὰ καὶ αὕτῃ λίμνη καὶ ἡ δευτέρα εἰς μέγεθος λίμνη τῆς Ἀσίας (τετάρτη ὅλης τῆς Γῆς), εἶναι μεγαλύτερα ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, τὴν Στερεάν καὶ τὴν Θεσσαλίαν ὁμοῦ λαμβανομένης. Ἡ **Βαλκάς**, μετὰ τὴν Στερεάν καὶ τὴν Θεσσαλίαν ἐκτασιν περίπου τῆς Πελοποννήσου. Ἡ **Βαϊκάλη** καὶ αὕτῃ μετὰ τὴν Στερεάν καὶ τὴν Θεσσαλίαν ἐκτασιν περίπου τῆς Πελοποννήσου. Ἡ **Βαϊκάλη** καὶ αὕτῃ μετὰ τὴν Στερεάν καὶ τὴν Θεσσαλίαν ἐκτασιν περίπου τῆς Πελοποννήσου. Ἡ **Βαϊκάλη** καὶ αὕτῃ μετὰ τὴν Στερεάν καὶ τὴν Θεσσαλίαν ἐκτασιν περίπου τῆς Πελοποννήσου. Ἡ **Βαϊκάλη** καὶ αὕτῃ μετὰ τὴν Στερεάν καὶ τὴν Θεσσαλίαν ἐκτασιν περίπου τῆς Πελοποννήσου. καὶ εἶναι ἡ βαθυτέρα λίμνη τοῦ κόσμου (βάθος 1.313 μ.).

Βλάστησις. Ὡς πρὸς τὴν βλάστησιν διακρίνομεν : Τὴν **Ζώνην τῆς Τοῦνδρας** (Χαρτ. 25) εἰς τὰ βόρεια τῆς χώρας, ὅπου τὸ δριμὺ ποικίλον ψῦχος ἐπιτρέπει τὴν βλάστησιν μόνον εἰς βρύα καὶ λειχήνας. Τὴν **Ζώνην τῶν δασῶν**. Νοτίως τῆς Τοῦνδρας ἐκτείνεται μία ἀπεραντος ζώνη, καλυπτομένη ἀπὸ δάση, ἡ καλουμένη **Τάϊγκα** (ἢ **Τάιγα**). Τὰ δένδρα τῶν δασῶν τούτων εἶναι τὰ ἀντέχοντα εἰς τὸ ψῦχος κωνοφόρα, εἰς δὲ τὰ νότιά τῆς καὶ φυλλοβόλα δένδρα. Τὴν **Ζώνην μετὰ τὰ μαυροχόματα**. (τὸ μαῦρον χρῶμα τοῦ χώματός των ὀφείλεται εἰς τὴν κατ' ἔτος καὶ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν σηπομένην ἐκεῖ γλῶν). Ἡ

ζώνη αὕτη εἶναι κατ' ἐξοχὴν κατάλληλος διὰ τὴν καλλιέργειαν σιτηρῶν καὶ τὴν **Ζώνην τῶν στεππῶν καὶ τῶν ἐρήμων**, ἡ ὁποία ἐκτείνεται εἰς τὸ νοτιώτερον μέρος τῆς χώρας.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς **Τούνδρας** καὶ εἰς τὴν **Ζώνην τῶν δασῶν** ἡ δριμύτης τοῦ κλίματος δὲν ἐπιτρέπει τὴν ὑπαρξιν ἀξίας νὰ ἀναφερθῇ γεωργίας. Ὑπάρχουν ὅμως εἰς τὴν **Ζώνην τῶν δασῶν** ἀρκετὰ ἄγρια ζῶα μὲ παχὺ καὶ μακρὸν τρίχωμα, τὸ δέρμα τῶν ὁποίων χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν κατασκευὴν γουναρικῶν. Ἀπὸ τὰ κατοικίδια ζῶα ὑπάρχουν μόνον οἱ **Τάρανδοι**, διατρεφόμενοι διὰ τὸ γάλα καὶ τὸ κρέας των, καθὼς καὶ ὡς ζῶα ἐλξεως καὶ οἱ **πολικοὶ κύνες**, χρησιμοποιούμενοι διὰ νὰ σύρουν ἐπὶ τῶν πάγων ἑλκυθρα. Εἰς τὴν **Ζώνην** μὲ τὰ **μαυροχρώματα** καὶ τὰς **στεππώδεις ἐκτάσεις**, τὰς εὐρισκομένας ἀνατολικῶς τῆς **Κασπίας**, ἰδίως ἐκεῖ, ὅπου εἴτε φυσικῶς εἴτε διὰ τεχνητῶν ἔργων εἶναι δυνατὰ ἀρδεύσεις, ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία ἀκμάζουν. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ὁ **βάμβαξ** μὲ παραγωγὴν τόσῃν, ὥστε νὰ ἐπαρκῇ αὕτη διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς **Ρωσικῆς βαμβουργίας**. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης ὁ **σῖτος**, ἰδίως εἰς τὴν **Ζώνην** μὲ τὰ **μαυροχρώματα**, τὸ **λίνον**, ἡ **κάνναβις**, τὰ **σακχαρότευτλα**, φυτὰ μὲ **ἐλαιῶνα** σπέρματα, κλπ. Ἐκτρέφονται ἐπίσης εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς μεγάλα ποίμνια αἰγῶν καὶ προβάτων.

Οἱ **ἰχθύες** ἀφθονοῦν εἰς τοὺς ποταμούς, τὰς λίμνας καὶ τὰ πρὸς τὸν **Εἰρηνικὸν παράλιον**. Εἰς τὸ **Πετροπαυλόσκ**, λιμένα ἐπὶ τῆς **χερσονήσου τῆς Καμτσιάτκας**, ὑπάρχει καὶ βιομηχανία κατασκευῆς **κονσερβῶν ἰχθύων**.

Ὁ **ὀρυκτὸς πλοῦτος** εἶναι ἀφθονος ὑπάρχουν ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ μεταλλεύματα, ἀρκετὸς χρυσὸς καὶ λευκόχρυσος. Τὰ **πετρέλαια** εἶναι ἀφθονα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς **Κασπίας**, ὑπάρχουν δὲ τοιαῦτα καὶ εἰς **Καζακστάν**, **Τουρκμενιστάν** καὶ τὴν νῆσον **Σαχαλίην**.

Ἡ **Βιομηχανία** ἔχει λάβει μεγάλην ἀνάπτυξιν κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν. Ὁλὴ ἡ **Ρωσικὴ πολεμικὴ βιομηχανία** καὶ πολλοὶ ἄλλαι βιομηχανίαι ἔχουν μεταφερθῇ εἰς τὰ **Οὐράλια** καὶ τὴν **Σιβηρίαν**, διὰ νὰ εὐρίσκωνται μακρὰν τῆς δράσεως τῶν ἀεροπλάνων.

Ἡ **συγκοινωνία**, λόγω τῆς ἀχανοῦς ἐκτάσεως καὶ τοῦ ἐπικρατοῦντος ψύχους, δὲν εἶναι καλὴ, παρὰ μόνον εἰς τὰ νότια, περὶ τὴν Κασπίαν, μέρη. Εἰς τὰ βόρεια διενεργεῖται κατὰ τὸν χειμῶνα δι' ἐλκύνθρων, συρομένων ἀπὸ κύνων, διότι ὅλα εἶναι παγωμένα· καὶ αὐτὸς ἀκόμη, ὁ εἰς τὰ Ν.Α. τῆς χώρας εὐρισκόμενος λιμὴν τοῦ **Βλαδιβοστόκ**, δὲν εἶναι προσιτὸς καθ' ὅλον τὸ ἔτος εἰς τὰ πλοῖα, διότι ἡ θάλασσα παγώνει. Μία σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, ἡ ἐπιμηκεστέρα τοῦ κόσμου (ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ Κράτους) ἐνώνει τὴν Μόσχαν μετὰ τὸ Βλαδιβοστόκ (διακλαδουμένη καὶ πρὸς τὴν Κίναν). Τὸ μῆκος τῆς εἶναι 7.600 χιλιομ. καὶ λέγεται Ὑπερσιβηρικὸς σιδηρόδρομος. Δύο ἄλλαι γραμμαὶ ἐνώνουν τὴν Μόσχαν, εἴτε διὰ τῆς Καστίας (Ὑπερκασπιακὸς σιδηρόδρομος) εἴτε ἀπ' εὐθείας, μετὰ τὴν Τασκένδην, προεκτεινόμεναι καὶ ὀλίγον πέραν τῶν συνόρων ἐντὸς τοῦ Ἀφγανιστάν.

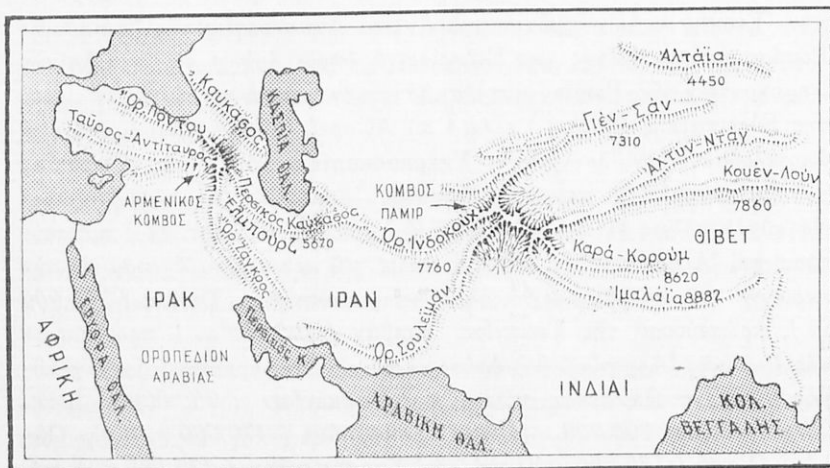
Κάτοικοι. Λαϊκαὶ Δημοκρατίαι. Σπουδαιότεραι πόλεις. Οἱ κάτοικοι τῆς Σιβηρίας ἀνήκουν κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν, ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀρκετοὶ τῆς Κιτρίνης φυλῆς (ὅπως οἱ Τουρκομάνοι, οἱ Τουρκομένοι, οἱ Τάταροι, οἱ Βουριᾶται Μογγόλοι, οἱ Κιρκίζοι, οἱ Καλμοῦκοι, οἱ Σαμογέται, οἱ Τσιούκσοι κ.λ.π.). Ἡ Ἀσιατικὴ Ρωσία ὑποδιαιρεῖται εἰς διαφόρους Λαϊκὰς Δημοκρατίας, αἱ ὁποῖαι μετὰ τῶν Λαϊκῶν Δημοκρατιῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας ἀποτελοῦν τὴν « Ἐνωση τῶν Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν » ἢ « Σοβιετικὴν Ἐνωση ». Αἱ σπουδαιότεραι Λαϊκαὶ Δημοκρατίαι τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας (ἐξαιρουμένης τῆς Σιβηρίας, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὴν Λευκὴν Δημοκρατίαν τῆς Ρωσίας καταλαμβάνουσιν καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας) εἶναι : α) Αἱ τρεῖς Λαϊκαὶ Δημοκρατίαι αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν λεγομένην Ὑπερκαυκασίαν, δηλ. τῆς Γεωργίας τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν καὶ τῆς Ρωσικῆς Ἀρμενίας. Αἱ σπουδαιότεραι εἰς αὐτάς πόλεις εἶναι : Τὸ Βακού (1.000.000 κ. Χαρτ. 24) πρωτεύουσα τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν. Εἶναι ἡ πόλις τοῦ πετρελαίου, ἔχουσα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πολλὰς καὶ πλουσίας πετρελαιοπηγὰς. Τυφλίς (700.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Γεωργίας. Ἐριβάν (400.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Ρωσικῆς Ἀρμενίας. β) Διάφοροι ἄλλαι Δημοκρατίαι (5 τὸν ἀριθμὸν) μετὰ σπουδαιότερας πόλεις τὴν Τασκένδην (900.000 κ.), τὴν Ἀλμα-Ἀτα (400.000 κ.), τὴν Ἀσκαμπάντ (170.000 κ.), τὴν Οὐλάν-Οὐντέ (130.000 κ.) καὶ τὴν Σαμαρκάνδην (135.000 κ.) παλαιὰν πρωτεύουσιν τοῦ Ταμερλάνου.

VI. ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

Ἡ Ἀσία θεωρουμένη καιτὶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἦτο γνωστὴ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ εἶχον εἰς τινὰς χώρας αὐτῆς ἀναπτυχθῆ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἀξιόλογοι πολιτισμοὶ (Σουμερίων, Χαλδαίων, Ἀσσυρίων, Βαβυλωνίων, Κινέζων). Παρὰ τοῦτο ὅμως ἐν τῷ συνόλῳ τῆς ἐγένετο πολὺ ἄργά γνωστὴ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, διότι, καθὼς εἶδομεν, λόγῳ τῶν παρεμβαλλομένων ὑψηλῶν ὄροσειρῶν καὶ ἐκτεταμένων ἐρήμων, ἦτο δύσκολος ἡ εἰς τὸ ἐσωτερικόν τῆς διείσδυσις.

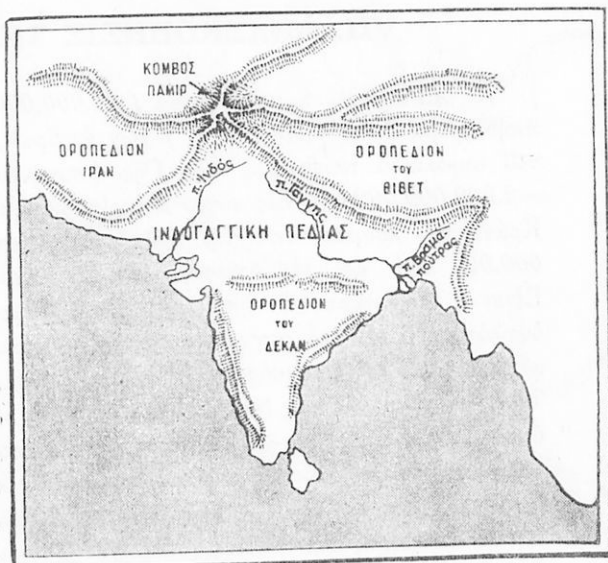
Πρῶτος, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς Ἱστορίας, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐκστρατεύσας κατὰ τοῦ μεγάλου Περσικοῦ κράτους (335-325 π.Χ.) κατῴρθησε νὰ προχωρήσῃ πέρα τοῦ μέχρι τότε γνωστοῦ εἰς τὴν Εὐρώπῃν τμήματος τῆς Ἀσίας, πέρα δηλ. τῆς Περσίας, καὶ νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ. Δὲν ἐπροχώρησεν ὅμως περισσότερο, μολονότι ἐπληροφορήθη ἀπὸ τοὺς κατοίκους ὅτι ἀνατολικώτερον ὑπῆρχε μία χώρα πεδινὴ, εὐφορος καὶ πυκνῶς κατοικημένη, ἡ ὁποία διερρέετο ἀπὸ ἓνα μεγάλον ποταμὸν (δηλ. ἡ πεδιάς τοῦ Γάγγη).

Διὰ τὰς χώρας τῶν μπαχαρικῶν καὶ τῆς μετᾶξης, δηλαδὴ διὰ τὴν Ἰαπωνίαν, τὴν Κίναν, τὴν Ἰνδοκίναν καὶ τὴν Ἰνδονησίαν, διὰ τὴν Ἀπὸ Ἀνατολὴν δηλαδὴ, ἐλάχιστα ἦσαν γνωστὰ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους μέχρι τοῦ 1298.

Χαρτ. 26. Ὁροσειραὶ τῆς Ἀσίας.

Τότε ο Μάρκο Πόλο, ὅστις ἐπὶ μακρὸν εἶχε ζήσει εἰς τὴν Ἄπω Ἀνατολήν, ἐδημοσίευσεν βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον διηγεῖτο μὲ ζωνεῖα χρώματα ὅλα τὰ θαυμαστὰ πράγματα, ποῦ εἶχε παρατηρήσει ἐκεῖ. Αἱ διηγήσεις τοῦ Μάρκο Πόλο ἐκίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Εὐρωπαίων διὰ τὰς χώρας αὐτὰς καὶ τοὺς παρώτρυναν νὰ μεταβοῦν ἐκεῖ διὰ θαλάσσης.

Χαρτ. 27. Ἡ διαμόρφωσις τοῦ ἐδάφους τῶν Ἰνδιῶν.

Πρῶτος ὁ μέγας Πορτογάλος θαλασσοπόρος Βάσκο - δὲ - Γάμα (1498) κατώρθωσε, περιπλέων τὴν Ἀφρικὴν, νὰ φθάσῃ μέχρι τῶν πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Ὁμὰν παραλιῶν τῶν Ἰνδιῶν. Ἐν συνεχείᾳ ἄλλοι θαλασσοπόροι ἔφθασαν εἰς τὴν Χερσονήσον τῆς Μαλαισίας, ἀργότερον εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Κίνας καὶ κατὰ τὸ 1543 εἰς τὰς Ἰαπωνικὰς νήσους.

Οἱ Ρῶσοι διαβάντες τὰ Οὐράλια ἀπὸ τοῦ 1580 ἤρχισαν νὰ ἐξερευνοῦν καὶ νὰ κατακτοῦν ὅλην τὴν Σιβηρίαν.

Ἄλλ' ἀκόμῃ μέχρις ἐσχάτων ἡ Κεντρικὴ Ἀσία καὶ ἰδίᾳ τὰ ὀροπέδια τοῦ Θιβέτ, τοῦ Κασμίρ, τοῦ Παμίρ καὶ αἱ ἔρημοι τῆς Μογγολίας, ἦσαν σχεδὸν τελείως ἀγνωστα διὰ τοὺς Εὐρωπαίους.

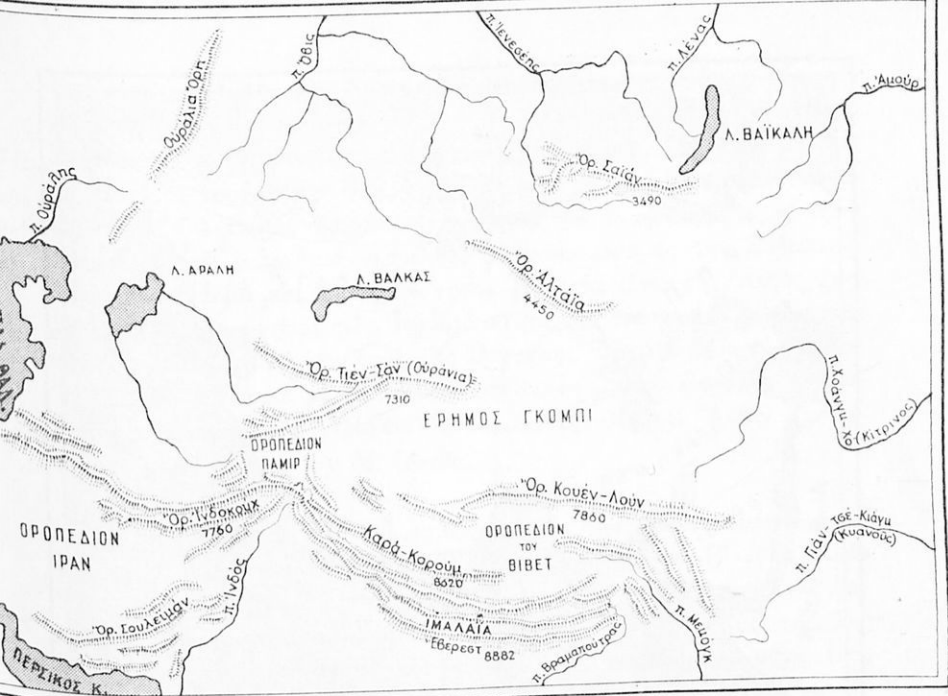
Τὰ ὑπὸ τῶν Πορτογάλων, Ὀλλανδῶν, Ἀγγλῶν καὶ Γάλλων θαλασσοπόρων καὶ ἐξερευνητῶν ἀνακαλυπτόμενα ἐδάφη, μετεβάλλοντο εἰς ἀποικίας τῶν κρατῶν τούτων καὶ ἡ Ἀσία, κατὰ μέγα μέρος της, ἦτο ἀποικία Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Σήμερον, πλὴν μικρῶν τμημάτων της, τὰ ὁποῖα ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἀποικία, ἡ Ἀσία ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνεξάρτητα Κράτη.

VII. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

Η Ἀσία εἶναι ἡ μεγαλύτερα (44.000.000 τετρ. χιλ.) καὶ πολυπληθεστέρα (1.680.000.000 κ.) τῶν ἡπείρων, ἔχουσα πλεον τοῦ 1/2 τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς (συνολικὸς πληθυσμὸς τῆς Γῆς = 2.900.000.000 κ.). Εἰς αὐτὴν ἀνευρίσκομεν τὰ δύο πολυανθρωπότερα Κράτη τοῦ κόσμου, δηλ. τὴν **Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Κίνας** (670.000.000 κ.) καὶ τὴν **Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας** (440.000.000 κ.). Εἶναι ἡ ὑψηλότερα τῶν ἡπείρων (μέσον ὕψος 1.010 μ.) καὶ ἔχει τὰ ὑψηλότερα ὄρη, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὰς μεγαλύτερας ἀπὸ τὰς ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς ὑπαρχούσας κοιλότητας (πλήρεις ὕδατος ὡς λίμνες). Τοιαῦται εἶναι: Ἡ τῆς **Νεκρᾶς Θαλάσσης**, ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος τῆς ὁποίας εὐρίσκεται 394 μ. χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης καὶ τὸ βάθος της φθάνει τὰ 400 μ. καὶ ἡ τῆς **Βαϊκάλης** τῆς βαθυτέρας λίμνης τῆς Γῆς (βάθος 1.313 μ.).

Τὸ Β. μέρος τῆς Ἀσίας (*Σιβηρία*) εἶναι μία ἀπέραντος πεδινὴ ἔκτασις. Εἰς τὴν Ἀσίαν ὑπάρχουν πολλὰ ὑψηλὰ ὄρη (*χαρτ. 28*), τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ὑψηλότερα τῆς Γῆς (μετὰ τῶν Κορδιλιέρων τῶν Ἀνδεων τῆς Ν. Ἀμερικῆς). (Βλέπε κατωτέρω πίνακα ὁρέων). Χαρακτηριστικώτερον ὅμως καὶ τῶν ὁρέων εἶναι τὰ ὀροπέδιά της. Εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἡπειρον συναντῶνται τόσα ἐκτεταμένα καὶ τόσον ὑψηλὰ ὀροπέδια. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὑψηλὰ ὀροπέδια τοῦ Παμίρ (7.000 μ.), τὸ ὁποῖον λέγεται λόγῳ τοῦ ὕψους του « **στέγη τοῦ Κόσμου** » καὶ τοῦ **Θιβέτ** (4.000 - 5.000 μ.). Ἀλλὰ χαμηλότερα ὀροπέδια καλύπτουν μεγάλας ἐκτάσεις τῆς Ἀσίας. Δέχονται ταῦτα ὀλίγας βροχὰς καὶ διὰ τοῦτο καλύπτονται ἀπὸ ἐκτάσεις στεππώδεις ἢ ἐρήμους. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὀροπέδια τῆς Μ. Ἀσίας μὲ τὴν ἄλμυράν ἐρημον, τὸ ὀροπέδιον τῆς Ἀραβίας μὲ τὰς ἐρήμους Μεγάλην καὶ Μικρὰν Νεφούντ καὶ τὴν ἐρημον Ντάχνα, τὸ ὀροπέδιον τοῦ Ἰράν, μὲ τὴν μεγάλην ἄλμυράν Ἐρημον Λούτ καὶ τὴν Ἐρημον Περκιστάν, τὸ ὀροπέδιον τῆς Μογγολίας μὲ τὴν Ἐρημον Γκόμπι καὶ τέλος τὸ ὀροπέδιον τοῦ Δεκάν μὲ τὴν Ἐρημον Θάρ (*Χαρτ. 27*).

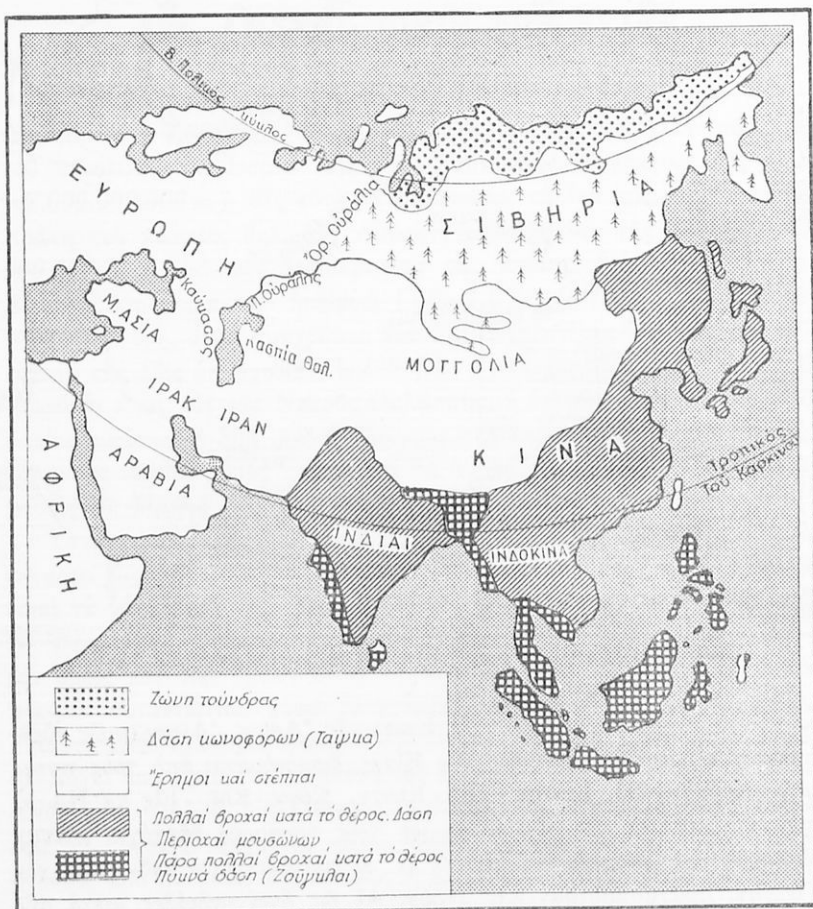
Πεδιάδες—Ποταμοὶ (Βλέπε κατωτέρω πίνακας). Ἄν ἐξαιρέσωμεν τὴν μεγάλην πεδινὴν ἔκτασιν τῆς Σιβηρίας, ὅλαι αἱ ἄλλαι μεγάλαι πεδιάδες τῆς Ἀσίας εὐρίσκονται ἀνατολικῶς, νοτίως καὶ νοτιοανατολι-

Χαρτ. 28. Αί υψηλότεραι όροσειραι καί ύψηλότερα όροπέδια 'Ασίας.

κώς τών ύψηλών όροσειρών τής Κεντρικής 'Ασίας. 'Ανατολικώς εύρίσκονται αί μεγάλαι πεδιάδες τής Κίνας, διαρρέόμεναι από τούς ποταμούς **Χοάνγκ - Χό, Γιάνγκ - Τσέ - Κιάγκ, Σόγκ - Κόϊ**. Είς τά ΝΑ αί πεδινάι έκτάσεις τής 'Ινδοκίνας μέ τούς ποταμούς **Μεκόγκ, Μενάν Σαλουέν** καί **'Ιραουάδη**. Είς τά Ν. αί πεδιάδες τών 'Ινδιών μέ τόν **Γάγγην, Βραχμπούτραν** καί **'Ινδόν**. Αί ως άνω πεδιάδες, μετά τής Μεσοποταμίας, είναι από τά πυκνότερον κατοικούμενα μέρη τής Γής καί συγκεντρώνουν σχεδόν τó $\frac{1}{2}$ τού πληθυσμού της (1.300.000.000 κ.).

Θαλάσσιος διαμελισμός. 'Η 'Ασία είναι μία ήπειρος συμπαγής. 'Η θάλασσα δηλ. δέν εισχωρεί βαθέως έντός αύτης (ως τούτο συμβαίνει είς τήν Εύρώπην). Πρός Α. σχηματίζεται ή χερσόνησος τών **Τσούκ-τσων**, καταλήγουσα είς τó **'Ανατολικόν άκρωτήριο**, μεταξύ τού όποιου καί τής 'Αλάσκας σχηματίζεται ό πορθμός τού **Μπέριγκ**, ό όποιος συνδέει τόν Βορ. Παγωμένον μέ τόν Ειρηνικόν 'Ωκεανόν. Νοτιώτερον

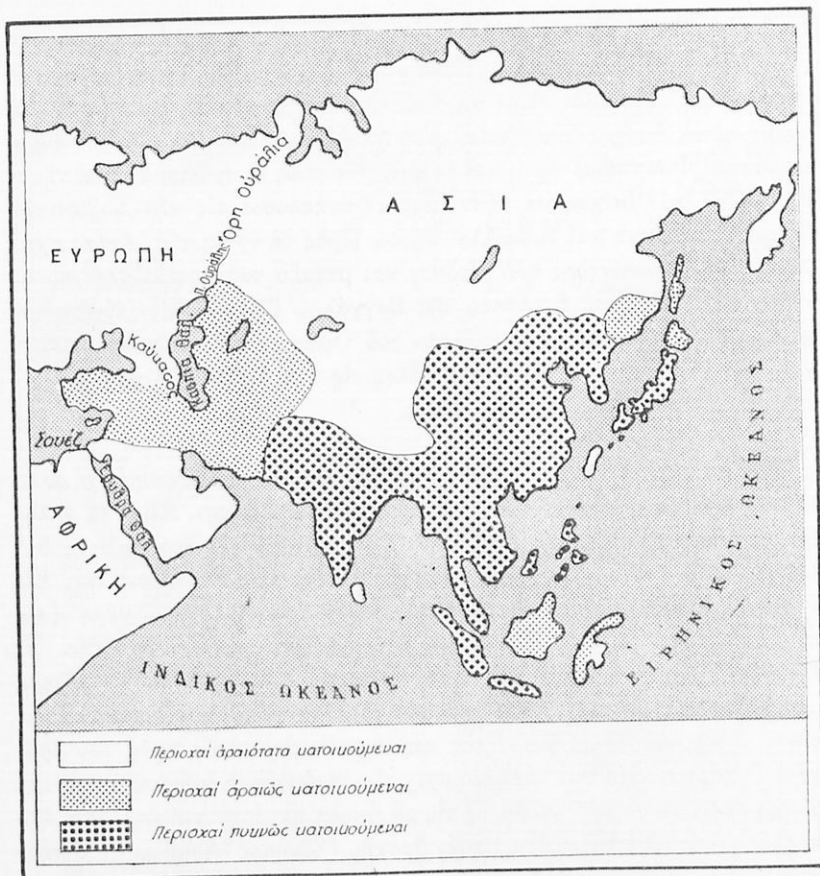
Χαρτ. 29. Βλάστησις Ἀσίας καὶ βροχαί.

σχηματίζεται ἡ Θάλασσα τοῦ Μπέριγκ, ἡ χερσόνησος τῆς Καμπσιάτκας, ἡ Ὀχοτσικὴ καὶ ἡ Ἰαπωνικὴ Θάλασσα, ἡ χερσόνησος τῆς Κορέας καὶ ἡ Σινικὴ Θάλασσα, ἡ ὁποία εἰς τὰ νότιά της σχηματίζει τὸν Κόλπον τοῦ Τογκίνου καὶ τὸν Κόλπον τοῦ Σιάμ. Τέλος πρὸς τὰ Ν.Α. ἐκτείνεται ἡ χερσόνησος τῆς Ἰνδοκίνας, προέκτασις τῆς ὁποίας εἶναι ἡ στενὴ καὶ ἐπιμήκης χερσόνησος τῆς Μαλαισίας ἢ Μαλαικὴ χερσόνησος. Εἰς τὰ Α καὶ ΝΑ τῆς Ἀσίας ἐκτείνεται σειρὰ πολυαρίθμων νήσων, αἱ ὁποῖαι,

ἀρχίζουσαι ἀπὸ τῆς χερσονήσου τῆς Μαλαισίας, καταλήγουν εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Καμπουσίαν. Εἶναι αὗται αἱ νῆσοι τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδονησίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι τὰ ὑπολείμματα ξηρᾶς, ἣτις συνέδεεν εἰς παλαιολιθίαν ἐποχὴν τὴν Ἀσίαν μὲ τὴν Αὐστράλιαν. Βορειότερον εὐρίσκονται αἱ Φιλιππῖναι νῆσοι καὶ ἐν συνεχείᾳ πρὸς Β. ἡ Φορμόζα, αἱ νῆσοι Ρίου-Κίου, αἱ Ἰαπωνικαὶ νῆσοι καὶ αἱ ἀνήκουσαι εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν Σαχαλίνη καὶ Κουρίλλαι νῆσοι. Πρὸς τὰ νότια τῆς Ἀσίας σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῶν Ἰνδιῶν καὶ μετὰ τὴν ταύτην καὶ τῆς χερσονήσου τῆς Ἰνδοκίνας ὁ κόλπος τῆς Βεγγάλης. Δυτικώτερον εὐρίσκεται ἡ Ἀραβικὴ Θάλασσα, μὲ τὸν κόλπον τοῦ Ὁμάν καὶ τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ ἡ χερσόνησος τῆς Ἀραβίας. Τέλος εἰς τὴν Πρόσω Ἀσίαν σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῆς Μ. Ἀσίας.

Κλίμα. Τμήματα τῆς Ἀσίας ἀνήκουν εἰς τὴν Διακεκαυμένην, ἄλλα εἰς τὴν Εὐκρατον καὶ ἄλλα εἰς τὴν Κατεψυγμένην ζώνην. Εἶναι ἐξ ἄλλου ἡπειρος συμπαγής, μὴ ὑφισταμένη τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῆς θαλάσσης. Διὰ τοῦτο παρουσιάζει ἀκρότητας ὡς πρὸς τὸ κλίμα της. Εἰς ταύτην ἀνευρίσκομεν τὰ ψυχρότερα ἀπὸ τὰ κατοικούμενα μέρη (εἰς τὴν Σιβηρίαν) ἁλλὰ καὶ περιοχὰς ἀπὸ τὰς θερμότερας τῆς Γῆς. Ἡ Βαγδάτη (Ἰράκ) καὶ ἡ Λαχώρη (Ἰνδοί) εἶναι ἀπὸ τὰ θερμότερα μέρη τῆς Γῆς, ἀν καὶ εὐρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Κρήτην. Αἱ αὗται ἀκρότητες παρατηροῦνται καὶ ὡς πρὸς τὴν βροχήν. Ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἀσίαν μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἐτησίως πίπτουσα βροχὴ εἶναι κάτω τῶν 0,25μ. ἢ εἰς τὰ ὁποῖα παρέρχονται πολλάκις ἔτη πολλά, χωρὶς νὰ πέσῃ οὐδὲ σταγὼν βροχῆς (Ἐρημος Ἀραβίας). Ὑπάρχουν ὅμως καὶ περιοχαί, ὅπου παρατηρεῖται ἡ μεγαλυτέρα βροχόπτωσης παρὰ εἰς οἰονδήποτε ἄλλο μέρος τῆς Γῆς, τοῦ ἐτησίου ὕψους τῆς βροχῆς ὑπερβαίνοντος τὰ 12 μ. (Δέλτα τοῦ Γάγγη). Αἱ περιοχαὶ αὗται καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ δάση.

Βλάστησις. Ἀνάλογος πρὸς τὴν θερμοκρασίαν καὶ τὰς βροχὰς εἶναι καὶ ἡ βλάστησις. Οὕτω ἔχομεν: 1) Τὴν ζώνην τῆς Τοῦνδρας εἰς τὰ βόρεια τῆς Ἀσίας. 2) Τὴν ζώνην τῶν δασῶν νοτιώτερον. 3) Τὰς στεππώδεις ἢ ἐρημικὰς ἐκτάσεις νοτιώτερον τῆς ζώνης τῶν δασῶν (Χαρτ. 29) καὶ τέλος 4) Τὸ νοτίως καὶ ἀνατολικῶς τῶν ὑψηλῶν ὄρεσων τμήμα τῆς Ἀσίας, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι πολλάι, ἰδίως κατὰ

Χαρτ. 30. Πυκνότης πληθυσμού περιοχών 'Ασίας.

τὴν ἐποχὴν τῶν θερινῶν μουσσῶνων καὶ ἡ βλάστησις ἀρκετὴ. Ἐκεῖ ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι πάρα πολλαί, ἡ βλάστησις ὀργιάζει, σχηματιζομένων μεγάλων καὶ ἀδιαπεράστων δασῶν (Ἰνδοκίνα, Ἰνδονησία, Φορμόζα, κοιλάς Γάγγη, πρόποδες Ἰμαλατῶν κλπ.).

Κάτοικοι. Εἰς τὴν Ἀσίαν, ἡ ὁποία θεωρεῖται καὶ ὡς κοιτὴς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, συναντῶμεν καὶ τὰς τρεῖς φυλάς, δηλ. τὴν Κιτρίνην, τὴν Λευκὴν καὶ τὴν Μαύρην. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων τῆς ἀνήκει εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν (Ἰνδοκίνα, Ἰνδονησία, Φιλιππῖναι, Ἰαπωνία,

Κορέα, Κίνα, Μογγολία, Τουρκία και μερικοί ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας). Λευκοὶ εἶναι: Οἱ Ἰσραηλινοί, οἱ Κοῦρδοι, οἱ Ἀρμένιοι καὶ γενικῶς οἱ Καυκάσιοι, οἱ Πέρσαι, οἱ Βελοῦχοι, οἱ κάτοικοι τοῦ Πακιστάν καὶ τῆς Ἰνδίας, ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας καὶ τέλος οἱ Ἀραβες τῶν Ἀραβικῶν Κρατῶν (Συρίας — Λιβάνου — Ἰράκ — Ἰορδανίας καὶ τῆς Χερσονήσου τῆς Ἀραβίας). Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν μαύρην φυλὴν εἶναι οἱ ἐλάχιστοι πυγμαῖοι Νεγροειδεῖς, τοὺς ὁποίους συνηγήσαμεν εἰς τὴν Μαλαισίαν, τὴν Βόρνεο καὶ τὰς Φιλιππίνας.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσίας ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν (ἡ ὁποία κατὰ τὸ πλεῖστον εἶναι νομαδική), οἱ δὲ κάτοικοῦντες τὰ παράλια καὶ περὶ τοὺς ποταμοὺς ἐπιδίδονται καὶ εἰς τὴν ἀλιείαν, διότι οἱ ἰχθύες ἀφθονοῦν. Μεταξὺ τῶν γεωργικῶν προϊόντων τὴν πρώτην θέσιν κατέχει, ἰδίως εἰς τὴν πολυανθρωποτέραν Ἀπὼ Ἀνατολήν (Α. καὶ ΝΑ. Ἀσία), ἡ ὄρυζα, ἡ ὁποία εἶναι ἐκεῖ ὅ,τι δι' ἡμᾶς ὁ σῖτος καὶ ἀποτελεῖ μετὰ τῶν ἰχθύων τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων. Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος εἶναι ἀρκετός, ἀλλὰ παραμένει κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεκμετάλλευτος λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν, εἰδικῶν ἐπισημόνων καὶ κεφαλαίων. Ἡ Βιομηχανία δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη. Ἐξαίρεσιν ὡς πρὸς τοῦτο ἀποτελεῖ ἀπὸ ὅλα τὰ Ἀσιατικὰ κράτη ἡ Ἰαπωνία καὶ τὸ Ἀσιατικὸν τμήμα τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως.

Θρησκείαι. Αἱ πλέον διαδεδομέναι θρησκεῖαι εἰς τὴν Ἀσίαν εἶναι ὁ Βουδισμός, ὁ Βραχμανισμός, ὁ Ἰνδουϊσμός καὶ ὁ Ἰσλαμισμός. Ὁ Χριστιανισμός ἔχει εἰς τὴν Ἀσίαν, ἂν καὶ ἐγεννήθη εἰς αὐτήν, τοὺς ὀλιγωτέρους ὁπαδούς.

Παρατήρησις. Ἀκολουθοῦν πίνακες ἐμφαίνοντες τὰ Κράτη τῆς Ἀσίας μὲ τὴν ἑκτασιν, πληθυσμὸν καὶ πρωτεύουσας αὐτῶν, πίνακες τῶν σπουδαιότερων ὁρέων, ποταμῶν, λιμνῶν κλπ.

ΠΙΝΑΞ Αος

Εμφαίνων κατ' αλφαβητικήν σειράν τὰ διάφορα ἀνεξάρτητα καὶ μὴ κράτη τῆς Ἀσίας μετὰ τὴν ἑκτασιν, τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν πυκνότητα τῶν κατοίκων τῶν.

	Κ ρ ά τ η	Ἑκτασις εἰς τετρ. χιλ.	Πληθυσμὸς	Πυκνότης κατοίκων κατὰ τετ. χιλ.
Ἀνεξάρτητα Κράτη				
1	Ἀφγανιστάν	650.000	12.000.000	18
2	Βιρμανία ἢ Μπούρμα	678.000	19.500.000	29
3	Βιέτ - Νάμ Βόρειον	158.000	14.000.000	
	Βιέτ - Νάμ Νότιον	170.000	12.300.000	
	Βιέτ - Νάμ (Βόρειον καὶ Νότιον)	(328.000)	(26.300.000)	(80)
4	Ἰαπωνία	370.000	93.000.000	242
5	Ἰνδία	3.288.000	400.000.000	120
6	Ἰνδονησία	1.500.000	90.000.000	55
7	Ἰορδανία (τέως Ὑπεριορδανία)	96.610	1.600.000	15
8	Ἰράν (τέως Μεσοποταμία)	444.500	5.200.000	12
9	Ἰράν (τέως Περσία)	1.630.000	21.146.000	13
10	Ἰσραήλ	20.678	2.000.000	86
11	Καμπότζη	175.000	5.000.000	25
12	Κατάρ	22.000	35.000	
13	Κεϋλάνη	65.000	8.889.000	131
14	Κίνα (Ἑπηρεωτική, Λαϊκή Δημ.)	9.700.000	650.000.000	66
15	Κουβέιτ	15.540	203.000	13
16	Κορέα Νοτ.	99.600	21.570.000	230
17	Κορέα Βορ.	121.250	10.000.000	80
18	Κύπρος	9.251	549.000	56
19	Λάος	237.000	2.000.000	8
20	Λίβανος	10.400	1.425.000	137
21	Μαλαισία	131.300	6.600.000	46
22	Μαλδίβαι Νῆσοι	298	89.000	300

	Κ ρ ά τ η	Έκτασις εἰς τετρ. χιλ.	Πληθυσμὸς	Πυκνότης κατοίκων κατὰ τετ. χιλ.
23	Μασκάτ	212	550.000	2.500
24	Μογγολία Ἐξωτερικὴ	1.531.000	1.000.000	1
25	Μπαχρέν Νῆσοι	598	120.000	200
26	Μπουτάν	50.000	623.000	12
27	Νεπάλ	140.750	8.500.000	48
28	Ὀμάν	83	80.000	1
29	Πακιστάν	945.000	82.439.000	87
30	Σαουδικὴ Ἀραβία	1.600.000	7.000.000	4
31	Σιγκαπούρη	581	1.600.000	2.900
32	Σοβιετικὴ Ἑνωσις (Ἀσιατικὴ)	17.000.000	45.000.000	3
33	Συρία	185.000	4.145.000	23
34	Ταϊλάνδη (τέως Σιάμ)	514.000	21.500.000	40
35	Τουρκία (Ἀσιατικὴ)	767.980	24.496.000	31
36	Ταϊβάν (τέως Φορμόζα, Ἑθν. Κίνα)	36.000	9.400.000	250
37	Ύεμένη	195.000	4.500.000	23
38	Φιλιππῖνοι	300.000	21.850.000	73

Κράτη ἐξερτημένα

1	Ἄντεν Ἀποικία (Βρετ.)	207	140.000	676
2	Ἄντεν Προτεκτοράτον (Βρετ.)	290.080	650.000	2
3	Βόρνεο Βορ. (Βρετ.)	76.112	370.000	5
4	Μπρουνέιτ (Βρετ.)	5.765	56.000	10
5	Νέα Γουινέα Δυτ. (Ὀλλανδία)	412.781	700.000	2
6	Ρίου - Κίου Νῆσοι (Στρ. Διοικήσεις Ἡνωμ. Πολιτειῶν Ἀμερικῆς)	2.200	800.000	363
7	Σαραβάκ (Βρετ.)	121.914	614.000	5
8	Τιμόρ (Πορτογαλ.)	14.925	469.000	31
9	Χόνγκ - Κόνγκ (Βρετ.)	1.012	2.800.000	2.580

*Εμφαίνων τὰ διάφορα Ἀσιατικά Κράτη καὶ τὰ πολιτεύματά των, τὰς πρωτεύουσας των μὲ τὸν πληθυσμὸν των καὶ τὰς κυριωτέρας μεγάλας πόλεις τῆς Ἀσίας μὲ τὸν πληθυσμὸν.

Κράτη	Πολίτευμα	Πρωτεύουσαι	Πληθυσμός πρωτευουσών	Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις τῆς Ἀσίας πλὴν τῶν πρωτευουσών
Τουρκία	Δημοκρατία	Ἀγκυρα	450.000	Σμύρνη (227.000 κ.)
Κύπρος	Δημοκρατία	Λευκωσία	86.000	Ἀδανα (117.000 κ.)
Συρία	Δημοκρατία	Δαμασκός	450.000	Προῦσσα (103.000 κ.)
Λίβανος	Δημοκρατία	Βηρυττός	500.000	Χαλέπιον (450.000 κ.)
Ἰσραήλ	Δημοκρατία	Νέα Ἱερουσαλήμ	150.000	Χάμα (140.000 κ.)
Ἰορδανία	Βασίλειον	Ἀμμάν	200.000	Λαττάκια (100.000 κ.)
Σαουδική Ἀραβία	»	Ἐλ-Ριάτ καὶ Μέκκα	150.000 (ἐκάστη)	Τρίπολις (72.000 κ.)
Ἰεμένη	»	Σάνα	80.000	Γιάφφα (101.000 κ.)
Ἰράκ (Μεσοποταμία)	Δημοκρατία	Βαγδάτη	730.000	Τέλ-Ἀβίβ (270.000 κ.)
Ἰράν (Περσία)	Βασίλειον	Τεχεράνη	1.150.000	Χάϊφα (170.000 κ.)
Ἀφγανιστάν	»	Καμπούλ	250.000	Μεδίνα (30.000 κ.)
Πακιστάν	Ὁμοσπ. Κράτος	Καράτσι (τ. πρωτ.) (ἐσχ. ἡ Ραβαλπίντι)	1.300.000	Μοσούλη (133.000 κ.)
Ἰνδία	Δημοκρατία	Δελχί	240.000	Βασσόρα (160.000 κ.)
Νεπάλ	Μοναρχία	Κατμαντοῦ	175.000	Κιρκούκ (85.000 κ.)
Μπουτάν	»	Πουνάκα	15.000	Ἰσπαχέν (250.000 κ.)
Κεϋλάνη	Δημοκρατία	Κολόμπο	430.000	Μεσχέντ (250.000 κ.)
Βιρμανία (Μπούρμα)	»	Ραγκούν	719.000	Ταυρίς (300.000 κ.)
Ταϊλάνδη (Σιάμ)	Βασίλειον	Μπανγκόν	1.300.000	Ρέχτ (120.000 κ.)
Βιετνάμ Βόρειον	Λατκ. Δημοκρατ.	Χανόι	600.000	Λαχώρη (850.000 κ.)
Βιετνάμ Νότιον	Δημοκρατία	Σαϊγκόν-Σολόν	1.800.000	Ντάσκα (410.000 κ.)
Λάος	Βασίλειον	Βιεντιάν	60.000	Ἀλλαχαμπάντ (312.000 κ.)
Καμπότζη	»	Πνόμ-Πένχ	500.000	Καουνπούρ (705.000 κ.)
Σιγκαπούρη	Δημοκρατία	Σιγκαπούρη	1.000.000	Ἀγκρα (334.000 κ.)
Μαλαισία	Δημοκρατία	Κουάλα-Λουμπούρ	320.000	Βομβάη (2.840.000 κ.)
Ἰνδονησία	»	Τζιακάρτα (Βαταβία)	2.800.000	Πούνα (480.000 κ.)
Φιλιππῖναι	»	Κεζόν	108.000	Ἀχμεταμπάντ (794.000 κ.)
Φορμόζα	»	Ταϊπέχ	800.000	Μαντρὰς (1.416.000 κ.)
				Χαϊντερμπάντ (1.085.000 κ.)
				Καλκούτα (4.578.000 κ.) μὲ πρόστια
				Τζιογκιακάρτα (800.000 κ.)
				Σουραμπάγια (1.100.000 κ.)
				Μανίλλα (1.200.000 κ.)
				Σαγγάη (6.204.000 κ.)
				Νανγκίν (1.020.000 κ.)
				Καντάν (1.600.000 κ.)
				Τιέν-Τσιν (2.694.000 κ.)
				Τσουνγκι-Κινγκ (1.038.000 κ.)
				Σιενγκιάνγκ (Μοϋκδεν 1.550.000 κ.)
				Τζεχόλ (510.000 κ.)
				Ὀζάκα (2.500.000 κ.)

Κράτη	Πολίτευμα	Πρωτεύουσα	πληθυσμός πρωτευουσών	Αί σπουδαιότεραι πόλεις της 'Ασίας πλὴν τῶν πρωτευουσών
Κίνα	(Λαϊκ. Δημοκρ. Αυτοκρατορία	Πέϊ-Πινγκ (Πεκίνον)	2.768.000	Κιότο (2.000.000 κ.) Νογκόγια (1.300.000 κ.) Γιοκοχάμα (2.000.000 κ.)
Ίαπωνία		Τόκιο	9.000.000	
Βορ. Κορέα	Λαϊκ. Δημοκρ.	Πιονγκ - Γιάγκ	450.000	
Νοτ. Κορέα	Δημοκρατία	Σεούλ	750.000	
Έξωτ. Μογγολία	Λαϊκ. Δημοκρ.	Ούλάν - Μπατόρ (Ούργκα)	120.000	
Δημοκρατίαι 'Ασιατικού τμήματος Σοβιετικής Ένώσεως				
1) Δημοκρατία	'Αζερμπαϊτζάν	Βακού	1.000.000	
2) »	Γεωργίας	Τυφλίς	700.000	
3) »	Ρωσ. 'Αρμενίας	'Εριβάν	400.000	
4) »	Ούζμπεκιστάν	Τασκένδη	900.000	
5) »	Καζακστάν	"Άλμα - "Ατα	235.000	
6) »	Τουρκμενιστάν	'Ασκαμπάντ	170.000	
7) »	Βουριατῶν Μογγόλων	Ούλάν-Ούντε	130.000	

ΠΙΝΑΞ Γος

'Εμφαίνων τὰ σπουδαιότερα ὄρη τῆς 'Ασίας μετὰ τὰ ὕψη των, ἀρχῆς γινομένης ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων, τὰ ὄροπέδια, τοὺς ποταμοὺς καὶ λίμνας.

'Όρη	Ύψος εἰς μ.	'Όροπέδια	Ποταμοὶ	Λίμναι
'Ιμαλάια ('Εβερεστ)	8.882 μ.	Μ. 'Ασία	'Αλυσ	'Αλμυρά λίμνη
Καρά - Κορούμ	8.620 μ.	'Αραβίας	Σαγγάριος	"Ακ - Σεχέρ
Κουέν Λούν	7.860 μ.	'Ιράν	Γρανικός	'Ασκανία
'Ινδοκούχ ('Ινδ. Καύκασος)	7.760 μ.	Κασμίρ	'Ερμος	Βάν
Τιέν Σάν (Οὐρ. ὄρη)	7.310 μ.	Δεκάν	Πακτωλὸς	Νεκρά Θάλασσα
Καύκασος ('Ελμπρούς)	5.647 μ.	Θιβέτ	Μαϊάνδρος	Λίμνη Τιβεριάδος
Περσικὸς Καύκασος ('Ελμπούρζ)	5.620 μ.	Παμίρ	Κῶδνος	Σαμαχωνίτ. λίμν.
'Αραράτ	5.198 μ.	Μογγολίας	Καλύκανδρος	Οὐρμιά
'Όρη Ζάγκρος	5.150 μ.		Τίγρης	Κασπία θάλασσα
Στανοβύ	4.915 μ.		Εὐφράτης	'Αράλη
'Αλτάια ὄρη	4.550 μ.		'Ορόντης	Βαϊκάλη
Σεφίντ Κούχ	4.500 μ.		Μπαράντα	Βαϊκάς
Σουλεϊμάν	4.100 μ.		'Ιορδάνης	
'Αργαίον (ήφαιστειον)	3.916 μ.		Καμπούλ	

Όρη	Ύψος εις μ.	Όροπέδια	Ποταμοί	Λίμναι
Μικρόν Ἀραράτ	3.911 μ.		Ἰνδός	
Παράκτιος ὁροσειρά Ἀραβίας	3.670 μ.		Γάγγης	
Ταύρος καὶ Ἀντίταυρος	3.500 μ.		Βραμπαπούτρας	
Όρη Σαγιάν	3.490 μ.		Ἰραουάδης	
Λίβανος	3.097 μ.		Σαλουέν	
Όρη Ὁμάν	3.020 μ.		Μενάμ	
Όρη Τονγκίνου	3.000 μ.		Μεκόγκ	
Όρη Πόντου	3.000 μ.		Σόγκ-Κόι (Ἐ- ρυθρός)	
Ἀντιλίβανος (Ἑρμών)	2.814 μ.		Χοάνγκ-Χό (Κί- τρινος)	
Όρη Γκάτ	2.600 μ.		Γιάν-τσέ-Κιάνγκ (Κυανούς)	
Όλυμπος Βιθυνίας	2.501 μ.		Ἰενεσέης	
Όλυμπος Κύπρου (Τρόδος)	2.140 μ.		Σι-Κιάνγκ	
Τμώλος	2.120 μ.		Ἀμούρ	
Όρη Ἀννάμ	2.000 μ.		Λένας	
Όρη Δρούσων	1.850 μ.		Ὄβις	
Οὐράλια	1.700 μ.		Ἀμού - Ντάρια (ᾠξος)	
Ἰδη	1.700 μ.		Σύρ - Ντάρια (Ἰαξάρτης)	
Όρη Ἀνσαριτών	1.500 μ.			
Πενταδάκτυλον	1.045 μ.			
Θαβάρ	562 μ.			

ΠΙΝΑΞ Δος

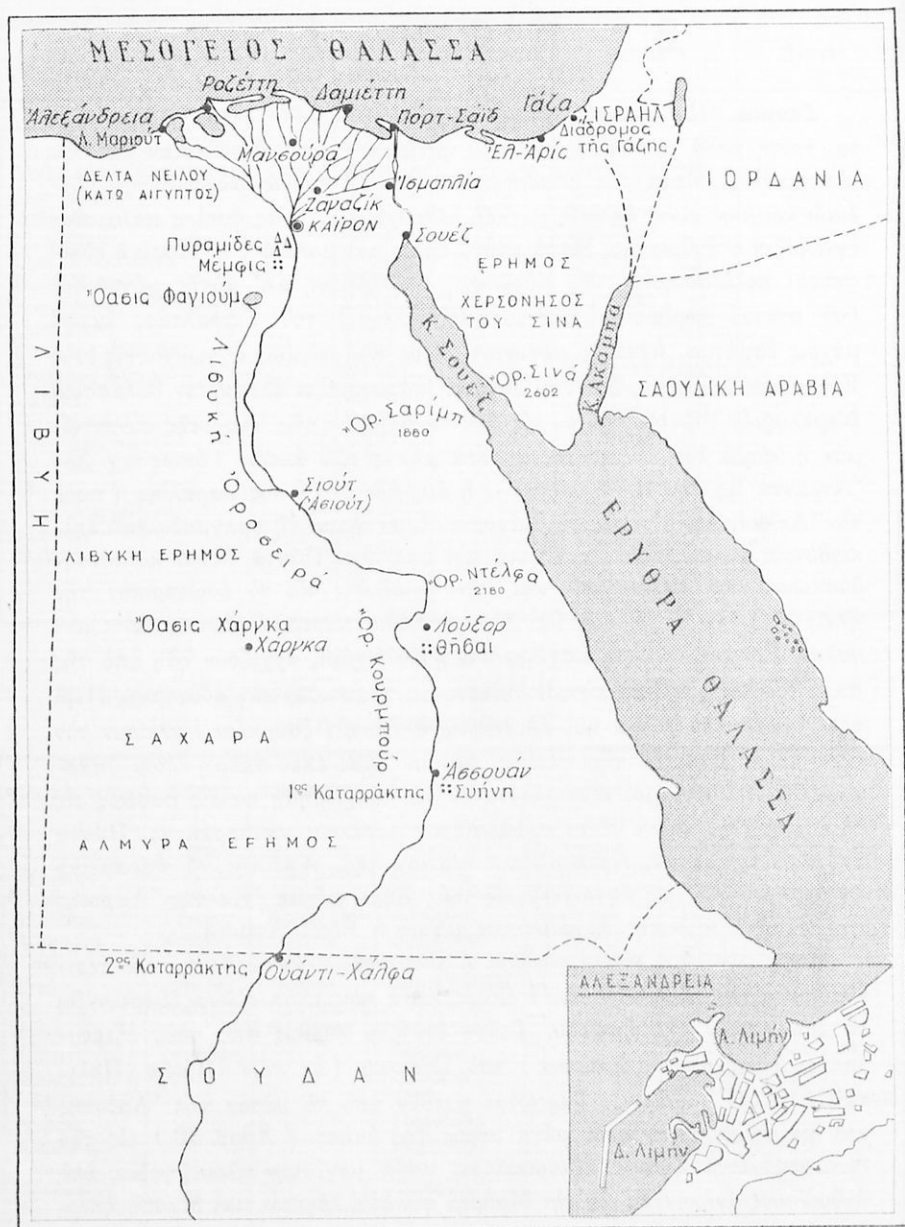
Ἐμφαίνων τὰς σπουδαιότερας χερσονήσους, νήσους, θαλάσσας, κόλπους
καὶ ἐρήμους τῆς Ἀσίας.

Χερσονήσοι	Νῆσοι	Θάλασσαι	Κόλποι	Πορθμοί	Ἐρημοί
Μ. Ἀσίας	Πριγκη- πόνησοι	Θάλασσα τοῦ Μαρ- μαρά	Ἀδραμυντίου Σμύρνης	Βόσπορος Δαρδανέλλια	Ἀλμυρά Ἐρημος Μ. Ἀσίας
Ἐρυθραίας	Ἰμβρος	Ἀραβ. Θά- λασσα	Κεραμεικοῦ	Μπάμπ-ελ- Μαντέμπ	Μεγ. Συριακή Ἐρημος
Μικαλῆς	Τένεδος	Ἀραβ. Θά- λασσα	Ἀταλείας	Μαντέμπ	Ἐρημος μεγ. Νεφούντ
Ἀλικαρνα- σοῦ	Κύπρος	Ἀραβ. Θά- λασσα	Ἀλεξανδρέτ- τας	Μπέρνιγκ (Βερίγγιος)	Ἐρημος μικρὰ Νεφούντ
Σινᾶ	Ν. Μπα- χρέϊν	Σινική Θά- λασσα	Ἀμμοχώστου		Ἐρημος Ντάχνα
Ἀραβίας	Ἀνδαμά- ναι	Ὀχοτσική Θάλασσα	Λάρνακος		Μεγάλῃ ἄλμυρά Ἐρη- μος Περσίας
Δεκάν	Νικοβά- ραι		Ἐπισκοπῆς		
Ἰνδοκίνας			Μόρφου		Ἐρημος Λούτ
Μαλαισίας ἢ Μαλαϊκή			Ἀκαμπα		Ἐρημος Ρεγκιστάν
Κορέας			Ὁμάν		Ἰνδ. Ἐρημος ἢ Ἐρημος Θάρ
Καμτσιάτ- κας			Περσικός		Ἐρημος Ταρίμ
Τσουόκων			Βεγγάλης		Ἐρημος Γκόρμπι
Ταϊμύρ			Σιάμ		
			Τογκίνου		

Β. Α Φ Ρ Ι Κ Η

Γενικά. Ἡ Ἀφρική, ἔχουσα ἑκτασιν 30.000.000 τετρ. χιλιομ. ἔρχεται τρίτη κατὰ σειρὰν μεταξύ τῶν ἡπείρων (μετὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀμερικὴν). Μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ἀνήκει εἰς τὸν Παλαιὸν κόσμον, εἶναι δηλαδή μεταξύ τῶν ἡπείρων, τὰς ὁποίας παλαιότερον ἐγνώριζεν ὁ ἄνθρωπος. Παρὰ τοῦτο ὅμως καὶ μολοντί ἡ Ἀφρική εὐρίσκεται πολὺ πλησίον τῆς Εὐρώπης, χωριζομένη ἀπ' αὐτῆς μόνον διὰ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ (πλάτους 16 χιλιομ.) τοῦ Γιβραλτάρ, ἔμεινε μέχρις ἐσχάτων, κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τῆς, τελείως ἄγνωστος εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Τοῦτο, διότι ἡ Ἀφρική παρουσιάζει ἐλάχιστον θαλάσσιον διαμελισμόν. Ἐκτὸς τούτου εἰς ὅλα τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς συναντῶμεν ἢ ὑψηλὰ ὄρη, ἔκτεινόμενα κατὰ μῆκος τῶν ακτῶν (ὅπως π.χ. τὸν Ἀτλαντὰ εἰς τὴν Β. Ἀφρικὴν), ἢ ἀμώδεις ἀξένους παραλίας (πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν) χωρὶς τὸ ἐλάχιστον ὀρμητήριον, ἢ φραγμούς ἀπὸ ἐπικινδύνους Κοραλλιογενεῖς νήσους καὶ ὑφάλους. Πάντα ταῦτα καθιστοῦν δύσκολον τὴν προσέγγισιν καὶ τὴν διείσδυσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου. Πλὴν δὲ τούτων καὶ ἄλλα ἐμπόδια παρεμβάλλονται, διότι μεγάλοι Ἐρημοί, ὅπως ἡ **Σαχάρα** καὶ ἡ **Καλαχάρι**, ἀρχίζουσιν ἤδη ἀπὸ τῆς παραλίας, καθιστῶσαι τὴν διείσδυσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἀδύνατον. Περὶ τὸν Ἰσημερινὸν πυκνὰ καὶ ἀδιαπέραστα δάση (ζοῦγκλαι) κλείουσιν τὸν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου δρόμον. Καὶ ἐκεῖ ἀκόμη ὅπου ὑπάρχουσιν πλωτοὶ ποταμοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ προχωρήσῃ κανεὶς βαθέως εἰς τὸ ἐσωτερικόν, διότι οὗτοι σχηματίζουν μεγάλους καταρράκτας. Πάντα ταῦτα συνετέλεσαν, ὥστε τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀφρικῆς νὰ παραμείνῃ ἐπὶ μακρὸν τελείως ἄγνωστον εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Ἐκ τῆς Ἀφρικῆς ἦτο γνωστὴ ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μόνον ἡ Βόρ. Ἀφρική.

Κατὰ τὸν 14ον αἰῶνα, πρῶτοι οἱ Πορτογάλοι κατάρθωσαν νὰ περιπλεύσουν τὴν Ἀφρικὴν, ἀλλὰ μόλις κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα ἐξηρευνήθη τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου. Τοῦτο ἐγένετο κυρίως ἀπὸ τοὺς ἐξερευνητὰς Λίβιγκστον (Σκῶτον) καὶ Στάνλεϋ (ἐκ τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν). Ὁ Ἰσημερινὸς διέρχεται σχεδὸν ἀπὸ τὸ μέσον τῆς Ἀφρικῆς (Χαρτ. 32) εἰς τὴν καὶ διὰ τοῦτο αὕτη κατὰ μέγα μέρος τῆς ἀνήκει (Χαρτ. 32) εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην. Κατοικεῖται, κατὰ μεγίστην πλειοψηφίαν, ἀπὸ ἀνθρώπους ἀνήκοντας εἰς τὴν Μαύρην φυλὴν (λέγεται καὶ Μαύρη ἡπει-

Χαρτ. 33. Αἴγυπτος: Πόλεις.

ρος), οί οποίοι συγκαταλέγονται μεταξύ των πλέον άπολιτίστων ανθρώπων. 'Η 'Αφρική μέχρι τοῦ 1960 άπετελεῖτο, κατά μέγιστον μέρος της, από άποικίας. Δυνάμεθα νά τήν χωρίσωμεν εἰς 5 φυσικάς περιοχάς. Αὔται εἶναι : 'Η Β. 'Αφρική. 'Η Δ. 'Αφρική. 'Η Κεντρική 'Αφρική. 'Η Α. 'Αφρική καί ἡ Ν. καί Ν.Α. 'Αφρική μετά τῆς μεγάλης νήσου Μαδαγασκάρης καί τῶν ὑπολοίπων νήσων τοῦ 'Ινδικοῦ 'Ωκεανοῦ, καθώς καί τῶν νήσων τοῦ 'Ατλαντικοῦ.

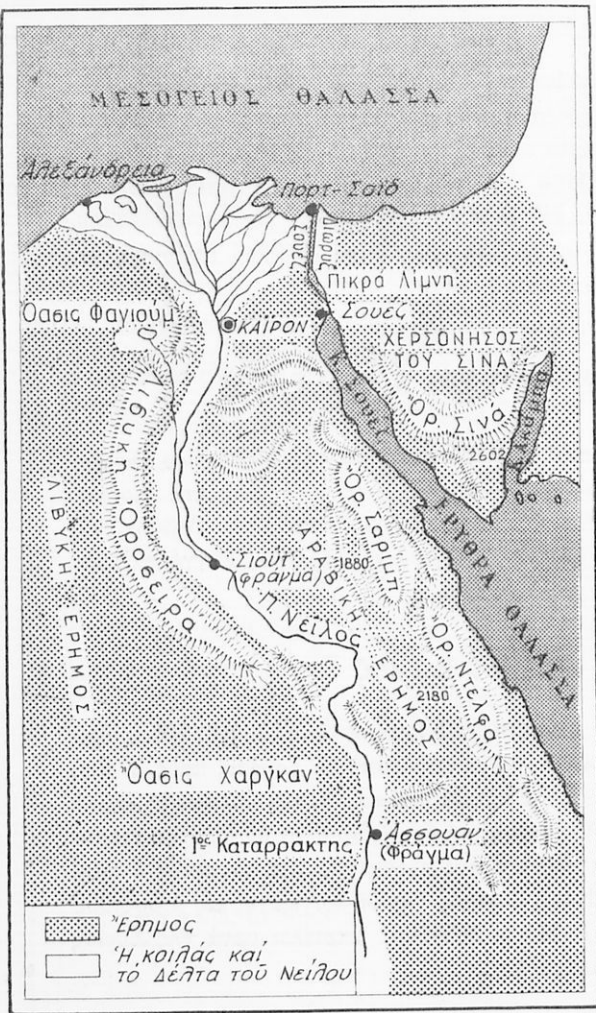
Ι. ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

'Η Βόρειος 'Αφρική περιλαμβάνει τās ὑπό τῆς Μεσογείου Θαλάσσης βρεχομένης χώρας καί τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς μεγάλης 'Ερήμου Σαχάρας. Περιλαμβάνει δηλαδή αὕτη τήν Αἴγυπτον, τήν Λιβύην, τās χώρας τοῦ 'Ατλαντος (Τυνησίαν, 'Αλγερίαν, Μαρόκον, Ταγγέρην) καί τήν 'Ερημον Σαχάραν.

Αἴγυπτος

"Ορια. "Εκτασις. 'Η Αἴγυπτος, Δημοκρατία από τοῦ 1953, ὀρίζεται πρὸς Β. από τήν Μεσόγειον, πρὸς Ν. από τὸ Σουδάν, πρὸς Δ. από τήν Λιβύην, πρὸς Α. από τήν 'Ερυθράν Θάλασσαν, τὸν κόλπον "Ακαμπα καί τὸ κράτος τοῦ 'Ισραήλ, προεκτεινομένη μέχρις αὐτοῦ διὰ τῆς χερσονήσου τοῦ Σινᾶ, ἥτις διὰ τοῦτο ἐξετάζεται μετά τῆς 'Αφρικῆς ἂν καί ἀνήκει εἰς τήν 'Ασίαν. 'Η ὅλη ἑκτασίς της ὑπολογίζεται εἰς 1.000.000 τετρ. χιλίῳ. (Χαρτ. 33). Μέχρι τοῦ 1961 άπετέλει μετά τῆς Συρίας τήν 'Ην. 'Αραβικήν Δημοκρατίαν.

Φυσικαὶ περιοχαί. Μορφολογία ἐδάφους. Τήν Αἴγυπτον δυνάμεθα νά διακρίνωμεν εἰς δύο φυσικάς περιοχάς, ἥτοι 1) Τὴν δυναμένην νά ἀρδευθῇ από τὸν Νεῖλον Αἴγυπτον. Αὕτη εἶναι : α) 'Η καθαυτὸ κοιλὰς τοῦ Νείλου, ἡ ὁποία, ἀρχομένη ἐκ Ν. από τοῦ 'Ασσουάν, φθάνει μέχρι τοῦ Καΐρου καί λέγεται "Ανω Αἴγυπτος, καί β) Τὸ από τοῦ Καΐρου μέχρι τῆς Μεσογείου Δέλτα τοῦ Νείλου, τὸ ὁποῖον λέγεται **Κάτω Αἴγυπτος** (Χαρτ. 33 καί 34). 'Η κοιλὰς τοῦ Νείλου καί τὸ Δέλτα του, ἔχοντα ἑκτασιν περὶ τὰ 35.000 τετρ. χιλιομ. καί ἔδαφος εὐφο-

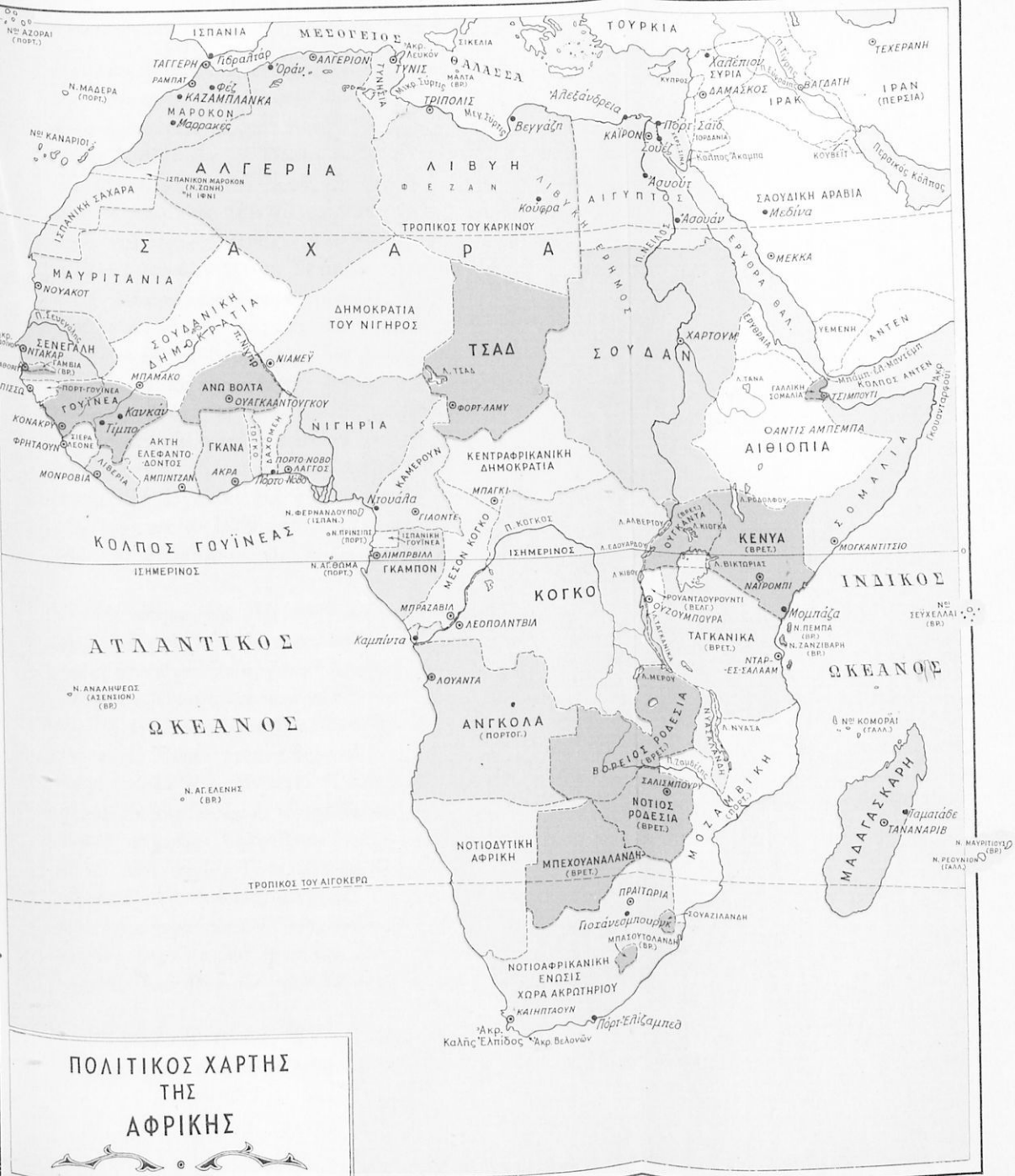

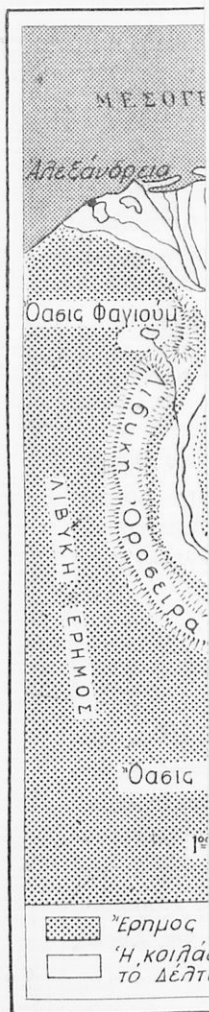
Χαρτ. 34. Αίγυπτος: Φυσικά περιοχαί.

10 έντολάς. Ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου καὶ εἰς ὕψος 1530 μ. εὐρίσκεται ἡ περίφημος *Μονὴ Σινᾶ*, ἡ ὁποία ἐκτίσθη ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ καὶ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὴν Ἀγ. Αἰκατερίνην.

Διῶρυξ τοῦ Σουέζ. Εἰς τὸ σημεῖον τῆς συνδέσεως τῆς χερσονήσου τοῦ Σινᾶ μετὰ τῆς Ἀφρικῆς, δηλ. εἰς τὴν χθαμαλὴν (ὕψος ἀνώτερον

ρῶτατον καὶ καλλιεργήσιμον, διότι ἀρδεύεται ἀπὸ τὸν Νεῖλον, εἶναι ἡ κατοικουμένη Αἴγυπτος. 2) *Τὴν Δ. καὶ Α. τῆς κοιλάδος καὶ τοῦ Δέλτα τοῦ Νείλου* ἔκτασιν, ἡ ὁποία εἶναι μία ἀπέραντος καὶ κατὰ ξηρος Ἔρημος, πλὴν ὁάσεών τινων π.χ. τῶν ὁάσεων **Χάργκα** καὶ **Φαγιούμ**. Πρὸς τὰ Δ. ἐκτείνεται ἡ κατὰ ξηρος **Λιβυκὴ Ἔρημος** ἢ **Ἀνατολικὴ Σαχάρα**. Πρὸς τὰ Α. τῆς κοιλάδος τοῦ Νείλου ὑπάρχει πάλιν Ἔρημος, ἡ ὁποία ἔχει ὑψηλὰ καὶ ἀπότομα ὄρη, φθάνοντα μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης. Ταῦτα εἶναι τὰ ὄρη **Ντέλφα** (2180 μ.) καὶ **Σαρίμπ** (1880 μ.). Πρὸς τὰ ΒΑ. ἐκτείνεται ἡ **Χερσόνησος τοῦ Σινᾶ** μετὰ τὸ ὄρος **Σινᾶ** (2602 μ.) ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου ὁ Μωϋσῆς ἐδέχθη παρὰ τοῦ Θεοῦ τὰς

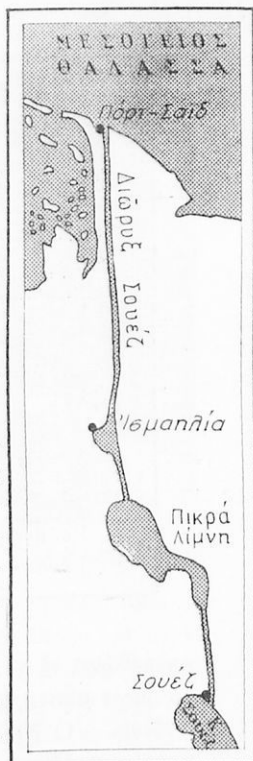

Χαρτ. 34. Α

10 έντολός.
περίφημος
στινιανού κ

Διῶρυξ
τοῦ Σινᾶ μ

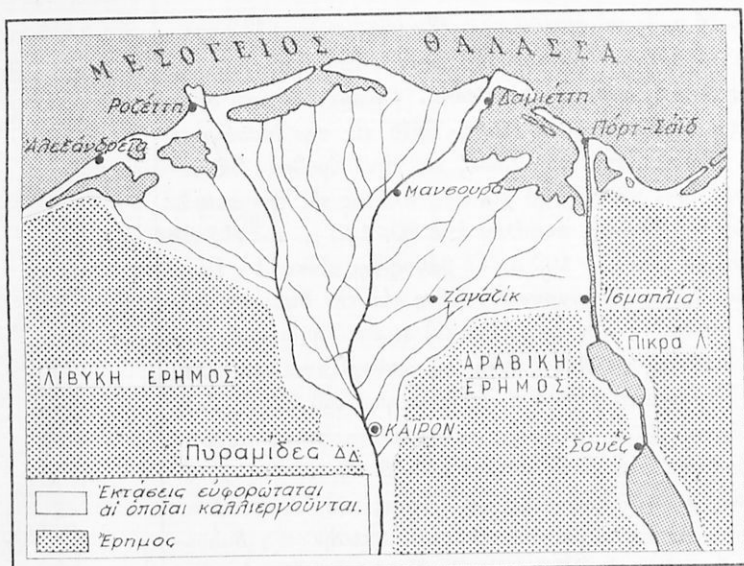
των 16 μ.) και άμμόωδη λωρίδα γής, μήκους 112 χιλ., την λεγομένην 'Ισθμόν του Σουέζ, διηνοίχθη διώρυξ, ή λεγομένη διώρυξ του Σουέζ. (Χαρτ. 35 και 36). Αύτη άρχίζει από το Πόρτ - Σάϊδ εις την Μεσόγειον και φθάνει μέχρι του Σουέζ εις την Έρυθράν θάλασσαν. Έχει μήκος 168 χιλιομ., πλάτος εις την επιφάνειαν του ύδατος, ποικίλον από 80 - 135 μ. και εις τον πυθμένα από 45 - 100 μ. Το βάθος της είναι 11 - 12 μ., αλλά ή διαρκώς συσσωρευομένη εις την διώρυγα άμμος τείνει να την επιχώση και πρέπει ή διώρυξ, διά να διατηρηή το βάθος της, να καθαρίζεται τακτικά. Η οικονομική σημασία της διώρυγος του Σουέζ είναι μεγίστη. Διότι δι' αυτής συντομεύεται κατά πολύ ή απόστασις και κατά συνέπειαν και το κόστος μεταφοράς μεταξύ Ευρώπης, Ν. Ασίας και Απω Ανατολής. Αί εργασίαι διά την κατασκευήν της διώρυγος ήρχισαν το 1859 από τον Γάλλον μηχανικόν Λεσέψ και έτελείωσαν το 1869.

Χαρτ. 35. Διώρυξ Σουέζ.

Το κλίμα της Αιγύπτου είναι κατάξηρον, εξαίρουμένης μιᾶς στενῆς παραλιακῆς λωρίδος ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀπλοῦνται ἡ εὐεργετικὴ ἐπίδρασις τῆς Μεσογείου. Αἱ βροχαὶ εἶναι σπάνιαι. Εἰς τὴν Ἄνω μάλιστα Αἴγυπτον βρέχει τόσον σπανίως, ὥστε θὰ ἠδύνατο κανεὶς νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν βρέχει ποτέ. Ὅταν πνέουν βόρειοι ἄνεμοι, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν Μεσόγειον, ἡ θερμοκρασία εἶναι ἀνεκτὴ. Ὅταν ὅμως ἀρχίσῃ, κατὰ τὴν ἀνοιξιν, νὰ θερμοκρασία εἶναι ἀνεκτὴ. Ὅταν ὅμως ἀρχίσῃ, κατὰ τὴν ἀνοιξιν, νὰ πνέῃ ὁ ἐκ τῆς Ἐρήμου νότιος ἄνεμος, ὁ λεγόμενος Χαμσὴν ἢ Σιμόν (τὸ ὅποιον σημαίνει δηλητήριο), ἡ θερμοκρασία ὑπερβαίνει ἐνίοτε τοὺς 50 Κ. ὑπὸ σκιάν. Τότε, καθὼς ὁ ἄνεμος παρασύρει καὶ νέφη λεπτοτάτης ἄμμου, ἡ ὁποία εἰσχωρεῖ παντοῦ, ἀκόμη καὶ ἐντὸς τῶν μὲ κλειστά παράθυρα οἰκιῶν, δυσχεραίνεται καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἀναπνοή. Ἡ μεγάλη ξηρασία καὶ ἡ σπάνις βροχῶν κάμνουν τὸ κλίμα ὑγιεινόν, τὸν οὐρανὸν ἀνέφελον καὶ τὴν διαφάνειαν τῆς ἀτμοσφαιρας μεγάλην.

Ὁ Νεῖλος. Οὗτος, διαρκῶς ἀγωνιζόμενος πρὸς τὴν ἄμμον τῶν Ἐρήμων, τὰς ὁποίας διασχίζει καὶ αἱ ὁποῖαι ἀπειλοῦν νὰ τὸν καταπίουν,

Χαρτ. 36. Τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου.

κατορθώνει νὰ φέρῃ μέχρι τῆς Μεσογείου, χωρὶς νὰ ἔχῃ παραποτάμους εἰς μέγα μῆκος του, τὰ ὕδατα τῆς Ἀν. Ἀφρικῆς, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἄφθονοι. Ὁ Νεῖλος εἶναι ἡ ζωὴ τῆς Αἰγύπτου. Ἐχει κατ' ἀρχὰς δύο βραχίονας. Ἐκ τούτων ὁ εἰς, πηγάζων ἀπὸ τὴν λίμνην **Τάνα** τῆς Αἰθιοπίας, λέγεται **Κυανοὺς Νεῖλος** (Χαρτ. 37). Ὁ ἄλλος, πηγάζων ἀπὸ τὴν λίμνην **Βικτωριάν**, τῆς περιοχῆς τῶν **Μεγάλων λιμνῶν** τῆς Α. Ἀφρικῆς, λέγεται **Λευκὸς Νεῖλος**. Μετὰ τὸ μῆκος του τῶν 6.500 χιλιομ. (ἐκ τῶν ὁποίων μόνον τὰ 1.600 ἀνήκουν εἰς τὴν Αἴγυπτον) ὁ Νεῖλος εἶναι ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τοῦ κόσμου· (μόνον ὁ Μισσισιππῆς, ἀλλὰ ὁμοῦ μὲ τὸν παραπόταμόν του Μισσοῦρι, λαμβανόμενος, εἶναι μεγαλύτερος εἰς μῆκος). Πλωτὸς μέχρι τοῦ Ἀσσουάν (διότι νοτιώτερον σχηματίζει καταρράκτας), διευκολύνει πολὺ τὴν συγκοινωνίαν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἀπὸ τοῦ Καΐρου ὁ Νεῖλος ἀρχίζει νὰ διαχωρίζεται εἰς πολλοὺς βραχίονας καὶ δημιουργεῖται οὕτω τὸ εὐφορώτατον Δέλτα τοῦ Νείλου, τὸ ὁποῖον συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν εὐφορωτέρων μερῶν τοῦ κόσμου (Χαρτ. 36). Ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Ἰουλίου τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου εἶναι ὀλίγα, ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου ὅμως μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου ὁ ποταμὸς ἔχει πολὺ ὕδωρ καὶ πολλάκις πλημμυρίζει τὰς γύρω του ἐκτάσεις. Διὰ τὴν

Χαρτ. 37. Διαδρομὴ τοῦ ποταμοῦ Νεῖλου.

τρέφονται βοοειδῆ, βούβαλοι, πρόβατα, αἰγες, κάμηλοι, ἵπποι, ἡμίονοι καὶ ὄνοι. Περισσότερον εἶναι ἀνεπτυγμένη ἡ πτηνοτροφία, ἰδίως ἡ τοιαύτη ὀρνίθων καὶ περιστερῶν. Οἱ ἰχθύες ἀφθονοῦν καὶ ἡ ἀλιεῖα ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν.

Ὁρυκτὸν πλοῦτον ἡ Αἴγυπτος δὲν ἔχει.

μὲ τὰς ὁποίας κατασκευάζονται πῖλοι, ὑποδήματα, κάμιστρα, κλπ. καὶ τὸ ξύλον των. Ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου, ἡ ὁποία κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐδίδεν ἐξαιρετικούς οἶνους, ἔχει ἐγκαταλειφθῆ σήμερον ἐξ αἰτίας τῆς Μουσουλμανικῆς θρησκείας τῶν κατοίκων, ἡ ὁποία ἀπαγορεύει τὴν πόσιν τοῦ οἴνου.

Ἀνευρίσκονται ἀμπελώνες μόνον εἰς τὴν ὁάσιν Φαγιούμ, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἡ ἀμπελος καλλιεργεῖται μόνον διὰ τὴν παραγωγὴν ἐπιτραπέζιων σταφυλῶν. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης τὰ γεώμηλα καὶ ἡ ὄρυζα εἰς τὰς παρακτίους ἐλώδεις περιοχάς, εἰς ποσότητας ὥστε νὰ γίνεται καὶ ἐξαγωγή τῆς. Προσπάθειαι ἐγκλιματισμοῦ τοῦ καπνοῦ ἀπέτυχον καὶ τὰ καπνὰ τῆς ὑπαρχούσης σημαντικῆς καπνοβιομηχανίας τῆς Αἰγύπτου εἰσάγονται ἐξ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας.

Ἡ κτηνοτροφία κατέχει δευτερεύουσαν θέσιν. Ἐκ-

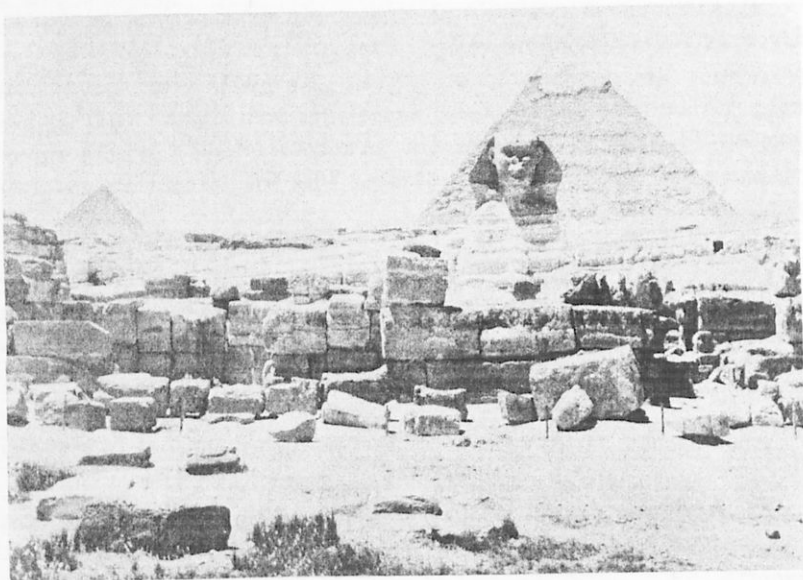
Ἡ **Βιομηχανία** περιορίζεται κυρίως εἰς ἐκκοκιστήρια βάμβακος, ἐργοστάσια ἀποφλοιώσεως ὀρύζης, παραγωγῆς σακχάρους ἀπὸ σακχαροκάλαμον καὶ κατασκευῆς σιγαρέττων. Καταβάλλονται προσπάθειαι πρὸς αὐξήσιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ ἱδρυσιν νέων βιομηχανιῶν. Τὰ παρὰ τὸ Ἀσσουάν ὑπὸ κατασκευὴν ἔργα (μεγάλη τεχνητὴ λίμνη καὶ ὑδροηλεκτρικὰ ἐργοστάσια) θὰ συντελέσουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας.

Ἡ **συγκοινωνία** εἶναι καλὴ μόνον εἰς τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου· γίνεται μὲ ἀρκετὰς σιδηροδρομικὰς γραμμὰς καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ. Μία γραμμὴ, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ Καΐρου, φθάνει εἰς τὴν Ἀνω Αἴγυπτον καὶ ἐκεῖθεν προχωρεῖ εἰς τὸ Σουδάν, ἀφοῦ ἀφίσει διακλαδώσεις πρὸς τὰς ὁάσεις Φαγιούμ καὶ Χάργκα. Ἀλλῇ γραμμῇ, χωροῦσα πρὸς Α., συνδέει τὸ Κάϊρον μὲ τὴν Γάζαν καὶ ἐκεῖθεν προχωρεῖ παραλιακῶς πρὸς τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραήλ.

Ἡ Αἴγυπτος **ἐξάγει** κυρίως βάμβακα καὶ βαμβακόσπορον, ὄρυζαν, πρῶϊμα λαχανικά, γεώμηλα, σησάμι, χουρμάδες, δέρματα καὶ σιγαρέττα.

Εἰσάγει κυρίως ἄνθρακα, πετρέλαιον καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα. Τὸ μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐμπόριον εἶναι ἀρκετὰ σημαντικόν. Ἐξάγει εἰς τὴν Ἑλλάδα βαμβακόσπορον, γεώμηλα, χουρμάδες, σησάμι καὶ πρῶϊμα λαχανικά καὶ εἰσάγει ἐξ Ἑλλάδος σταφυλὰς, ξηροὺς καρπούς, σάπωνα καὶ χημικὰ λιπάσματα.

Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Αἰγύπτου ἀνέρχεται εἰς 25.000.000 (πυκνότης 25 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Ἄν ὅμως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐκ τῆς ὅλης Αἰγύπτου κατοικεῖται μόνον ἡ κοιλάς καὶ τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου, ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ φθάνει τοὺς 500 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ. καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ θεωρῇται ἡ Αἴγυπτος ὡς μία ἐκ τῶν πυκνότερον κατοικουμένων χωρῶν τοῦ κόσμου. Ἡ μερίστη πλειονότης τῶν κατοίκων τῆς εἶναι Φελλάχοι (γεωργοί), Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκειμα· ὑπάρχουν ὅμως καὶ περὶ τὸ 1.500.000 Χριστιανοὶ (*Μοροφισῖται*), οἱ ὅποιοι λέγονται **Κόπται**. Εἰς τὰς παρυφὰς τῆς Ἑρήμου ζοῦν καὶ μερικοὶ Βεδουῖνοι, Ἀραβικῆς καταγωγῆς, οἱ ὅποιοι εἶναι κτηνοτρόφοι καὶ διάγουν νομαδικὴν ζωὴν. Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ. Εἰς τὴν Αἴγυπτον ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ Εὐρωπαῖοι, μεταξὺ δὲ

Τὸ ὀγκώδες ἐρυθρωπὸν ἄγαλμα τῆς Σφιγγὸς καὶ ὀπισθὲν τῆς μία ἐκ τῶν πυραμίδων εἰς τὴν Αἴγυπτον.

τούτων περὶ τοὺς 100.000 Ἕλληγες, οἱ ὅποιοι ἔχουν δημιουργήσει ἐκεῖ ἀκμαζούσας παροικίας, μὲ ἰδικὰ τῶν Νοσοκομεῖα, Σχολεῖα, Ἐκκλησίας, κλπ. ἰδίως εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ Κάϊρον. Γενικῶς οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου, οἱ ὅποιοι ἐδημιούργησαν ἀξιόλογον πολιτισμὸν 3.500 ἤδη ἔτη π.Χ., ἔχουν ὑποστῇ μεγάλην ἐπιμιξίαν μὲ τοὺς Ἀραβας, τόσοι ὥστε θεωροῦνται ὡς Ἀραβικὸς λαός. Ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν, ὑπάρχει ὅμως εἰς αὐτοὺς καὶ ἀρκετὸν Νεγρικὸν αἷμα καὶ Νεγρικὰ χαρακτηριστικά, ἰδίως εἰς τοὺς γειτονεύοντας μὲ τὸ Σουδάν, λόγω τῆς ἐκεῖ μεγάλης ἐπιμιξίας τῶν μὲ Νέγρους.

Σπουδαιότεραι πόλεις τῆς Αἰγύπτου. Εἰς τὴν Κάτω Αἴγυπτον :
Τὸ **Κάϊρον**, πρωτεύουσα τῆς Δημοκρατίας (3.050.000 κ.), εὐρισκόμενον ὀλίγον βορείως τῶν ἐρείπιων τῆς ἀρχαίας *Μέμφιδος*. Μὲ τὰ τεμένη (*τζαμιά*) καὶ τὰ Ἀραβικῆς τεχνοτροπίας μνημεῖα του, εἶναι ἀπὸ τὰς ὠραιότερας Μουσουλμανικὰς πόλεις. Εἰς τὰ Δ. τῆς πόλεως καὶ εἰς τὰς παρυφὰς τῆς Ἐρήμου εὐρίσκεται τὸ ὀγκώδες ἐρυθρωπὸν ἄγαλμα τῆς

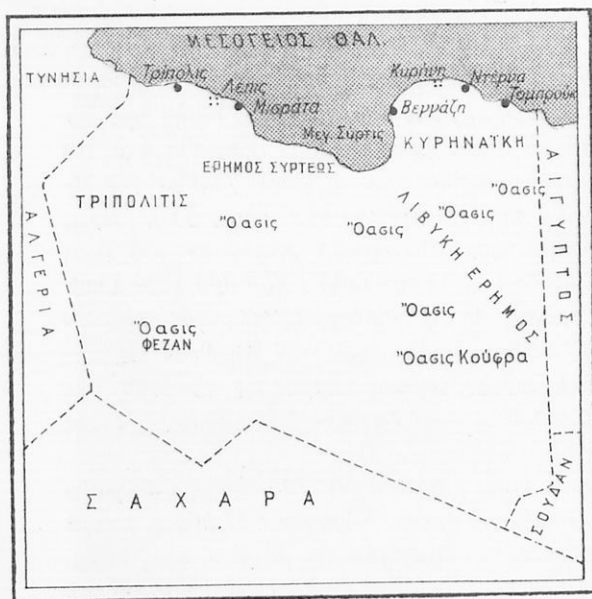
Σφιγγός και αί Πυραμίδες. *Αλεξάνδρεια, ή δευτέρα εις πληθυσμόν πόλις τῆς Αἰγύπτου (1.400.000 κ.) και ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς, διὰ τοῦ ὁποίου διεξάγονται τὰ 80% τοῦ ἐμπορίου τῆς. Ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον ἐπὶ στενῆς λαοίδος γῆς, ή ὁποία χωρίζει τὴν λίμνην Μαριούτ (Μαρεώτιδα) ἀπὸ τὴν Μεσόγειον (Χαρτ. 33). Ἐχει, ὅπως και τὸ Κάϊρον, ἀκμάζουσιν Ἑλληνικὴν παροικίαν και εἶναι ἔδρα τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Πόρτ - Σάϊδ (230.000) και Σουέ (160.000 κ.) λιμένες, ὁ πρῶτος εἰς τὴν ἔξοδον τῆς διώρυγος πρὸς τὴν Μεσόγειον και ὁ δεύτερος εἰς τὴν ἔξοδον πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν. Ἰσμαηλία (25.000), σιδηροδρομικὸς κόμβος εἰς τὸ μέσον τῆς διώρυγος. Μανσούρα (150.000 κ.) και Ζαγαζίκ (120.000 κ.) κέντρα ἐμπορίου βάμβακος.

Εἰς τὴν Ἄνω Αἰγύπτου : Σιούτ (ἡ Ἀσσιούτ, 120.000 κ.) Φαγιούμ (100.000 κ.) εἰς τὴν ὁμώνυμόν τῆς ὕασιν. Ἀσσουάν (27.000 κ.) παρὰ τὴν ἀρχαίαν Συήνην και πλησίον τοῦ ὁμωνύμου τῆς μεγάλου φράγματος. Λοῦξορ (25.000 κ.) πλησίον τῶν ἀρχαίων Θηβῶν, μὲ μεγαλοπρεπῆ ἐρείπια ἀρχαίων ναῶν.

Εἰς τὴν Χερσόνησον τοῦ Σινᾶ : Ἡ χερσόνησος τοῦ Σινᾶ κατοικεῖται ἀπὸ νομάδας Βεδουίνοὺς και μόνον εἰς τὰ πρὸς τὴν Μεσόγειον παράλιᾳ τῆς ὑπάρχουν δύο ἀξιόλογοι πόλεις. Αἰτὰ εἶναι τὸ Ἑλ - Ἀρίς και ἡ Γάζα εἰς τὸν ὁμώνυμον διάδρομον, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἀφορμὴ διαρκῶν προστριβῶν και ἐρίδων μεταξύ Αἰγύπτου και Ἰσραήλ.

Λιβύη

Ἡ Λιβύη, πρῶην Ἰταλικὴ ἀποικία, ἐγένετο ἀνεξάρτητον κράτος ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1952. Ἐχουσα ἔκτασιν 1.760.000 τετρ. χιλιομ. συνορεύει πρὸς Α. μὲ τὴν Αἰγύπτου και τὸ Σουδάν, πρὸς Δ. μὲ τὴν Τυνησίαν, Ἀλγερίαν και Σαχάραν, πρὸς Ν. μὲ τὴν Σαχάραν και πρὸς Β. βρέχεται ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Πρὸς τὴν Μεσόγειον δὲν παρουσιάζει μεγάλον θαλάσσιον διαμελισμόν· σχηματίζεται ἐκεῖ μόνον εἰς σημαντικὸς κόλπος, ἡ Μεγάλῃ Σύρτις (Χαρτ. 38.). Ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο τμήματα, τὴν Τριπολίτιδα πρὸς τὰ δυτικὰ και τὴν Κυρηναϊκὴν πρὸς τὰ Ἀνατολικά. Οἱ ἄμμοι τῆς Ἐρήμου προεκτείνονται εἰς τὴν Λιβύην εἰς πολλὰ μέρη, ὅπως π.χ. εἰς τὸν κόλπον τῆς Σύρτεως, μέχρι τῆς θαλάσσης και διὰ τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς προέκτασις τῆς Ἐρήμου Σαχάρας.

Χαρτ. 38. Λιβύη.

Γεωργία. Κτηνο-τροφία. Άλγεια. Τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῇ ἔδαφος εἶναι μία στενὴ λωρὶς γῆς, ἐκτεταμένη κατὰ μῆκος τῆς παραλίας. Νοτίως τῆς ζώνης ταύτης ἐκτείνεται μία ζώνη στεππώδους καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ μεγάλη **Λιβυκὴ Ἐρημος** μέτινας ὁάσεις ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Εἰς τὴν παραλιακὴν καλλιεργήσιμον ζώνην καλλιεργοῦνται ἐλαῖαι, ἄμπελοι, συκαῖ, ἄμυγδαλαῖ, ἐσπεριδοειδῆ, μορέαι, φοίνικες, καπνὸς

καὶ δημητριακά. Εἰς τὴν στεππώδη ζώνην καλλιεργοῦνται ὀλίγα δημητριακά, διότι αὕτη χρησιμοποιοεῖται κυρίως διὰ τὴν **κτηνοτροφίαν**, ἡ ὁποία κατέχει πρωτεύουσαν θέσιν εἰς τὴν Λιβύην. Διατρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἰγες καὶ κατὰ δεύτερον λόγον κάμηλοι καὶ ὄνοι· οἱ ποιμένες εἶναι γενικῶς νομάδες. Ἡ **άλγεια** εἶναι ἄρκετὰ ἀνεπτυγμένη, διότι τὰ παράλια ἔχουν ἄρκετους ἰχθῦς καὶ σπόγγους· μέχρις ἐκεῖ μεταβαίνουν δι' ἁλίσαν σπόγγων καὶ Ἑλληνες σπογγαλιεῖς (ιδίως Καλύμνιοι). Ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι ἡ Λιβύη ἔχει πλουσίας πετρελαιοπηγὰς, ἔχουν δὲ ἀνακαλυφθῇ μέχρι τοῦδε τοιαῦται, αἱ ὁποῖαι ἔχουν τεθῇ ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν.

Ἡ **Συγκοινωνία** εἶναι ἄρκετὰ καλὴ μόνον εἰς τὴν παραλιακὴν ζώνην. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι ὑποτυπώδης, διεξαγομένη κυρίως διὰ καραβανίων. Αἱ σπουδαιότεραι ἐκ τῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας ὁάσεων εἶναι αἱ ὁάσεις **Φεζάν** καὶ **Κούφρα**.

Ἐξάγει ἡ Λιβύη κρέατα, ζῶα, δέρματα, ἔριον, ἰχθῦς σπόγγους, καπνὸν καὶ χουρμάδες.

Εἰσάγει σίτον καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξάγει κυρίως σφάγια καὶ δέρματα.

Πληθυσμός και Κάτοικοι. Πόλεις. Ο πληθυσμός ανερχόμενος εις 1.200.000 κ. (πυκνότης πληθυσμού μικροτέρα του 1 κ. κατά τετρ. χιλ.) συγκεντροῦται σχεδόν όλόκληρος εις τὴν παραλιακὴν ζώνην. Οἱ κάτοικοι εἶναι **Βέρβεροι** (αὐτόχθονες), Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα, ὁμιλοῦν δὲ τὴν Ἀραβικὴν.

Εἰς τὴν Κυρηναϊκὴν καὶ τὴν Τριπολίτιδα εἶχον ἰδρύσει, κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, οἱ Ἕλληνες πόλεις εὐημερούσας. Εἶναι γνωστὴ ἡ μεγάλη καὶ εὐδαίμων Κυρήνη καὶ ἐπὶ Πτολεμαίων ἡ Κυρηναϊκὴ Πεντάπολις (5 πόλεις) ἀναπτύξασαι ἰσχυρὸν ἐμπόριον καὶ σημαντικὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμόν. Πόλεις ἱδρυσαν ἐκεῖ βραδύτερον καὶ οἱ Ῥωμαῖοι. Αἱ πόλεις ὅμως αὗται κατεστράφησαν ἀργότερον μὲ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Ἀράβων. Σήμερον αἱ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : Ἡ **Τρίπολις** (140.000 κ.) τέως πρωτεύουσα τοῦ Βασιλείου· ἔχει ὠραῖα κτίρια (κατασκευασθέντα ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς), καθὼς καὶ λιμένα. Διαμένουν εἰς αὐτὴν καὶ ὀλίγοι Ἕλληνες. **Μισράτα** (40.000 κ.), **Βεγγάζη** (80.000 κ.) καὶ **Ντέρνα** (16.000 κ.) λιμένες εἰς τὴν Κυρηναϊκὴν. Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1961 ὠρίσθη ὡς πρωτεύουσα τῆς Λιβύης ἡ **Ἑλ - Μπέϊδα**.

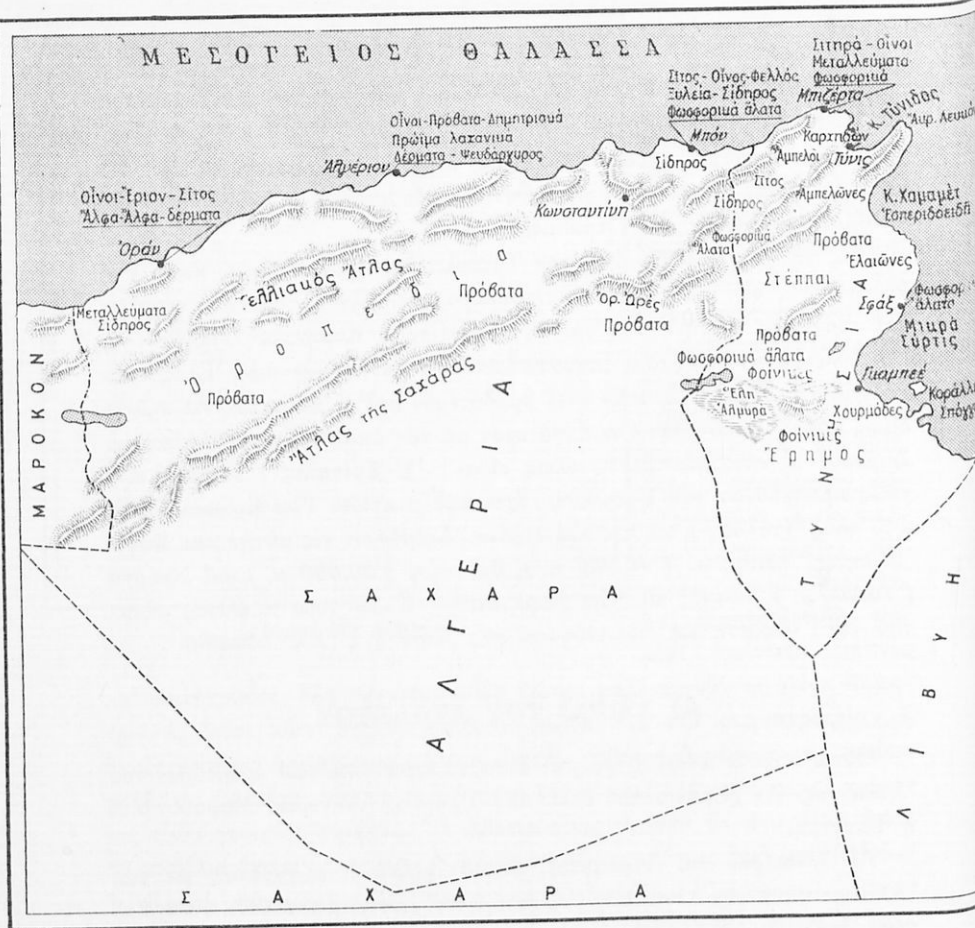
ΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΟΥ ΑΤΛΑΝΤΟΣ

Οὕτω καλοῦνται αἱ χῶραι, αἱ διασχιζόμεναι ὑπὸ τῶν ὀροσειρῶν τοῦ Ἀτλαντος. Αἱ χῶραι αὗται εἶναι αἱ : Τυνησία, Ἀλγερία, Μαρόκον καὶ ἡ Ταγγέρη.

Αἱ ὀροσεῖραι τοῦ Ἀτλαντος, δημιουργηθεῖσαι συγχρόνως μὲ τὰς Ἀλπεις, κατὰ τὴν λεγομένην Ἀλπικὴν πύχωσην, ἀποτελοῦν συνέχειαν τῶν Ἰταλικῶν Ἀπεννίνων καὶ συνεχίζονται καὶ ἐντὸς τῆς Ἰσπανίας μὲ τὴν ὀροσειρὰν τῆς Σιέρρα - Νεβάδα. Ὑψηλοτέρα ἐκ τῶν ὀροσειρῶν τοῦ Ἀτλαντος εἶναι ὁ Ὑψηλὸς ἢ Μέγας Ἀτλας (4250 μ.), ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται εἰς τὸ Μαρόκον.

Τυνησία

Θέσις. Ἔκτασις. Πληθυσμός. Ἡ Τυνησία, Γαλλικὴ ἀποικία πρότερον, ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν της ἀπὸ τοῦ 1957 καὶ εἶναι μία ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρισκομένη μεταξὺ τῆς Λιβύης, τῆς Ἀλγερίας καὶ τῆς Μεσογείου ἔχει ἔκτασιν 156.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυ-

Χαρτ. 39. Τυνησία και Ἀλγερία.

σμὸν 4.000.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 25). Ὁ Ἄτλας φθάνει μέχρι τῶν βορειῶν παραλίων τῆς Τυνησίας, ἐκτεινόμενος παραλλήλως πρὸς αὐτά, ὥστε νὰ καθίσταται δύσκολος ἡ διείσδυσις εἰς τὴν χώραν ἀπὸ τὴν πλευρὰν αὐτὴν. Πρὸς τὰ ἀνατολικά της ὅμως, τὰ ὄρη δὲν ἐκτείνονται παραλλήλως πρὸς τὴν ἀκτὴν καὶ ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ εἶναι εὐκόλος ἡ διείσδυσις. Πρῶτοι εἰσέδυσαν εἰς τὴν Τυνησίαν οἱ Φοῖνικες (12 π. Χ. αἰὼν) καὶ κατὰ τὸν 8ον π. Χ. αἰῶνα ἔκτισαν εἰς τὰ βόρεια παράλια της τὴν Καρχηδόνα (μεταξύ Μπιζέρτας καὶ Τύνιδος). Οἱ Ρωμαῖοι ἐν συνεχείᾳ νικήσαντες τοὺς Καρχηδονίους καὶ καταστρέψαντες τὴν Καρχη-

δόντα ἐγκατεστάθησαν αὐτοὶ εἰς Τύνιδα, ἰδρύσαντες ἐκεῖ Ρωμαϊκὴν ἐπαρχίαν, τὴν ὁποίαν ἔλεγον Ἀφρικανικὴν Ἐπαρχίαν. Παντοῦ τῆς χώρας σώζονται ἐρείπια Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, ἐρείπια πόλεων, δεξαμενῶν, ἀρδευτικῶν ἔργων κλπ. Ἐπέδραμον ὅμως ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν χώραν οἱ Βάνδαλοι, οἱ Ἀραβες καὶ οἱ Τούρκοι καὶ ὅλοι οἱ ἐπιδρομεῖς αὐτοὶ κατέστρεψαν τὰ διάφορα ἔργα, τὰ ὁποῖα εἶχον κατασκευάσει οἱ Ρωμαῖοι καὶ ἠρήμωσαν τὴν χώραν, ἥ ὁποία μετεβλήθη τελικῶς (ὅτε εὕρισκετο ὑπὸ τοὺς Τούρκους καὶ πρὸ τῆς καταλήψεώς της ἀπὸ τοὺς Γάλλους) εἰς ὀρητήριον τῶν τρομερῶν Τυνησίων ἢ Βερβερίνων πειρατῶν.

Μορφολογία ἐδάφους. Γεωργία. Κτηνοτροφία. Αἱ ὄροσειραι τοῦ Ἀτλαντος, ἀρχόμεναι ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριο Λευκόν, τὸ βορειότερον τῆς Ἀφρικῆς, συνεχίζονται πρὸς τὰ Α. εἰσχωροῦσαι εἰς τὴν Ἀλγερίαν καὶ Τυνησίαν. Μεταξὺ τῶν ὄροσειρῶν ὑπάρχουν κοιλάδες εὐφοροὶ καὶ ὀροπέδια καὶ πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς χώρας πεδινὰ ἐκτάσεις, ὅπου τὸ μεσογειακὸν κλίμα εὖνοεῖ καλλιιεργείας φυτῶν μεσογειακῶν. Καλλιιεργοῦνται δημητριακά, ἄμπελοι, ἐλαῖαι, ὀπωροφόρα δένδρα καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν φοῖνικες. Εἰς τὰ ὄρη, αἱ πίπτουσαι βροχαί, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀρκεταί, εὖνοοῦν τὴν ὑπαρξίν δασῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τοιούτων ἐκ φελλοδρυῶν. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας τὸ κλίμα γίνεται στεππῶδες, διὰ τὸ κατὰ λήξιν εἰς ἐρημικόν. Εἰς τὰς στεππῶδεις ἐκτάσεις ἀκμάζει ἡ **κτηνοτροφία**, κυρίως αἰγῶν καὶ προβάτων καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ὄνων, ἡμιόνων καὶ εἰς τὰ νότια καὶ καμήλων.

Ἡ **ἀλιεῖα** καὶ ἡ **σπογγαλιεῖα** ἔχουν μεγάλην ἀνάπτυξιν, διότι ὑπάρχουν εἰς τὰ παράλια ἀφθόνας ἰχθύες καὶ

Ἐρείπια τῆς Καρχηδόνας.

σπόγγοι εξαιρετικής ποιότητας, διὰ τὴν ἀλυσίαν τῶν ὁποίων μεταβαίνουν μέχρις ἐκεῖ καὶ "Ελληνες σπογγαλιεῖς. Ὑπάρχουν ἀρκετὰ μεταλλεύματα σιδήρου καὶ φωσφορικῶν ἀλάτων, τὰ ὅποια χρησιμοποιοῦνται ὡς λιπάσματα, ἡ βιομηχανία ὅμως δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη.

Ἐξάγει ἡ Τυνησία σιτηρά, οἶνον, ἐλαιόλαδον, χουρμάδες, ζῶντα ζῶα, δέρματα, ἔριον, ἰχθῦς, σπόγγους, φωσφορικὰ ἅλατα καὶ μεταλλεύματα.

Εἰσάγει βιομηχανικὰ προϊόντα, καφέν, τέϊον, σάκχαριν.

Κάτοικοι καὶ πόλεις. Οἱ κάτοικοι προέρχονται ἐξ ἐπιμιξίας τῶν αὐτοχθόνων Βερβέρων μὲ τοὺς "Αραβας, οἱ ὅποιοι τοὺς κατέκτησαν καὶ τοὺς ἐπέβαλον τὴν γλῶσσαν των καὶ τὴν θρησκείαν των.

Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ **Θρησκεία** ὁ Μωαμεθανισμός. Εἰς τὴν χώραν ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ Ἴταλοί, Μαλτέζοι καὶ Γάλλοι.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: Ἡ Τύνις (680.000 κ.) πρωτεύουσα καὶ ἀσφαλέστατος λιμὴν. Ἀσφαλεῖς λιμένες εἶναι ἡ Μπιζέρτα (45.000 κ.) καὶ τὸ Σφάξ (65.000 κ.). Ἡ Γκαμπές (25.000 κ.) εὐρισκομένη εἰς τὸ βάθος τοῦ κόλπου τῆς Μικρᾶς Σύρτεως, εἰς τὸ κέντρον ὁάσεως.

Ἀλγερία

Ἔκτασις. Πληθυσμός. Ἡ Ἀλγερία ἔχει ἔκτασιν 208.000 τετρ. χιλιομ. μετὰ τοῦ τμήματος δὲ τῆς **Σαχάρας**, τὸ ὅποιον ἀνήκει εἰς αὐτήν, ἡ ἔκτασις τῆς φθάνει τὰ 2.200.000 τετρ. χιλιομ. Ὁ πληθυσμὸς εἶναι 10.000.000 κ., κατὰ πλειονότητα "Αραβες (περὶ τὰ 6.000.000). Οἱ ὑπόλοιποι κάτοικοι εἶναι Βέρβεροι, αὐτόχθονες (οἱ "Αραβες μετέβησαν καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ ὡς κατακτητῆται) καὶ Εὐρωπαῖοι, ἰδίως Γάλλοι, ὑπολογιζόμενοι εἰς πλεόν τοῦ 1.000.000. Ἡ Ἀλγερία ἐθεωρεῖτο ὡς Γαλλικὸν μητροπολιτικὸν ἔδαφος καὶ οἱ κάτοικοί της ἦσαν Γάλλοι ὑπῆκοοι. Διηρεῖτο εἰς 3 Νομοὺς ἦτοι τοὺς Νομοὺς Ἀλγερίου, Ὁράν καὶ Κωνσταντίνης καὶ τὴν λεγομένην Ἀλγερίαν τοῦ Νότου, ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὸ εἰς τὴν Ἀλγερίαν ἀνήκον μέρος τῆς Σαχάρας. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀλγερίας μετὰ σκληροὺς ἀγῶνας κατὰ τῶν Γάλλων κατακτητῶν ἀπέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των καὶ ἀποτελοῦν σήμερον Ἀνεξάρτητον Κράτος.

Μορφολογία ἐδά-
φους. **Κλίμα.** Ὁ Ἄ-
τλας ἐκ τῆς Τυνησίας
προχωρεῖ καὶ εἰς τὴν
Ἀλγερίαν, ὅπου χωρί-
ζεται εἰς τὸν λεγόμενον
Τελλιακὸν Ἀτλαντα, ὅ-
στις φθάνει μέχρι τῆς
θαλάσσης, καὶ εἰς τὸν
Ἀτλαντα τῆς Σαχάρας.

Μεταξὺ τῶν δύο ὁροσει-
ρῶν ὑπάρχει μία περιοχὴ
ὁροπεδίων (Χαρτ. 39).
Ὁ Τελλιακὸς Ἀτλας
δέχεται ἀρκετὰς βροχάς,
λόγῳ τῆς γειτνιασεώς
του μὲ τὴν Μεσόγειον
καὶ ἔχει ἀρκετὰ δάση,

μεταξὺ δὲ τούτων καὶ δάση φελλοδρυῶν. Ὁ Ἀτλας τῆς Σαχάρας δέχεται
ἐλαχίστας βροχάς, νοτίως δὲ τούτου αἱ βροχαὶ δὲν φθάνουν τὰ 0,25 μ.
ἐτησίως καὶ ἀρχίζει πλέον ἢ Ἐρημος τῆς Σαχάρας. Γενικῶς τὸ κλίμα
μεσογειακὸν εἰς τὰ παράλια, μεταβάλλεται, καθ' ὅσον προχωροῦμεν
πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, εἰς στεππῶδες καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς
ἐρημικόν.

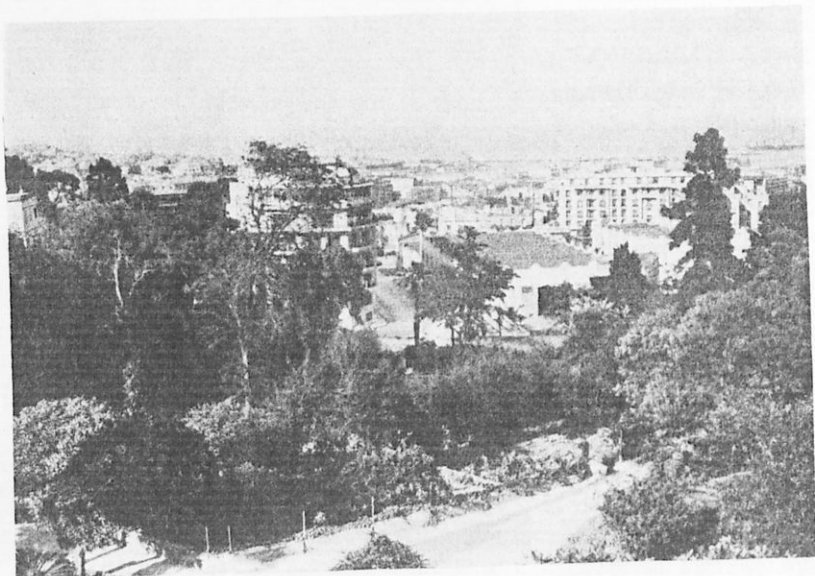
Ἡ **Γεωργία** κατέχει τὴν πρώτην θέσιν καὶ καλλιεργοῦνται κυρίως
φυτὰ εὐδοκιμοῦντα εἰς τὸ μεσογειακὸν κλίμα. Καλλιεργοῦνται ὅμως μὲ
πρωτόγονα κατὰ τὸ πλεῖστον μέσα, πλὴν τῶν μεγάλων ἀγροκτημάτων,
τὰ ὅποια ἐκμεταλλεύονται Γάλλοι. Καλλιεργοῦνται δημητριακά, ἄμπε-
λοι, ἐλαῖαι, συκαῖ, ἐσπεριδοειδῆ, καπνός, βάμβαξ, λαχανικά καὶ ὁπω-
ροφόρα δένδρα.

Ἡ **Κτηνοτροφία** εἶναι κυρίως νομαδική τοιαύτη προβάτων.
Εἰς τὴν Ν. Ἀλγερίαν, ὅπου αἱ βροχαὶ σπανίζουν, γίνονται καλλιέρ-
γεια μόνον εἰς τὰς δάσεις μὲ ἐπικρατοῦν φυτὸν τὸν φοίνικα (χουρ-
μαδιά).

Ὁ **ὁρυκτὸς πλοῦτος** εἶναι ἀξιόλογος καὶ ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἀλγε-

Ἀραβες νομάδες τῆς Ἀλγερίας.

Ἀποψὶς τοῦ Ἀλγερίου πρωτεύουσας τῆς Ἀλγερίας.

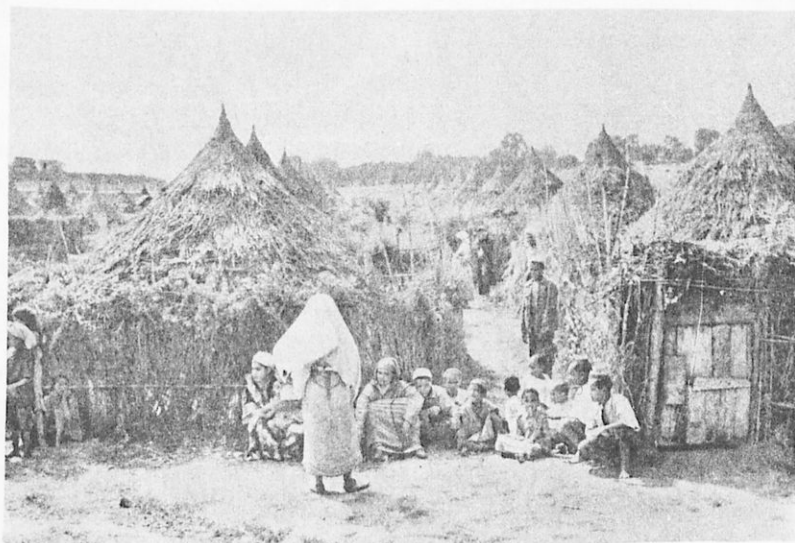
ρίαν ἀρκετὰ μεταλλεύματα καὶ ἄφθονα φωσφορικά ἄλατα, χρησιμοποιούμενα κυρίως ὡς λιπάσματα.

Ἡ **Βιομηχανία** ἔχει ἐλαχίστην ἀνάπτυξιν, περιοριζομένη κυρίως εἰς τὴν κατασκευὴν ταπήτων, δερματίνων εἰδῶν, τοιούτων ἀπὸ φυσικᾶς ἱνας, προερχομένης ἀπὸ τοὺς φοίνικας, καθὼς καὶ φελλοῦ ἀπὸ τὰς φελλοδρῦς.

Ἐξάγονται μεταλλεύματα, οἶνοι, ἔλαιον, σιτηρὰ, ὀπῶραι, λαχανικά, φελλός, ζῶα, ἔρια καὶ δέρματα καὶ εἰσάγονται εἶδη βιομηχανικὰ καὶ ἀποικιακά.

Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ **Θρησκεία** ὁ Μωαμεθανισμός.

Σπουδαιότεραι πόλεις : Ἀλγέριον (800.000 κ.) πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου Νομοῦ καὶ ὅλης τῆς Ἀλγερίας. Κέντρον πειρατῶν παλαιότερον (τῶν περιφήμων Ἀλγερίνων πειρατῶν), εἶναι σήμερον θαυμασίος λιμὴν καὶ ὡραία πόλις, ὀνομαζομένη *Λευκὴ πόλις* ἐξ αἰτίας τῶν καταλεύκων οἰκιῶν της. Τὸ Ὀράν (390.000 κ.) πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου Νομοῦ, εἶναι ἀξιόλογος λιμὴν. Μπὸν (150.000 κ.) σημαντικὸς λιμὴν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγονται σιτηρὰ καὶ μεταλλεύματα.

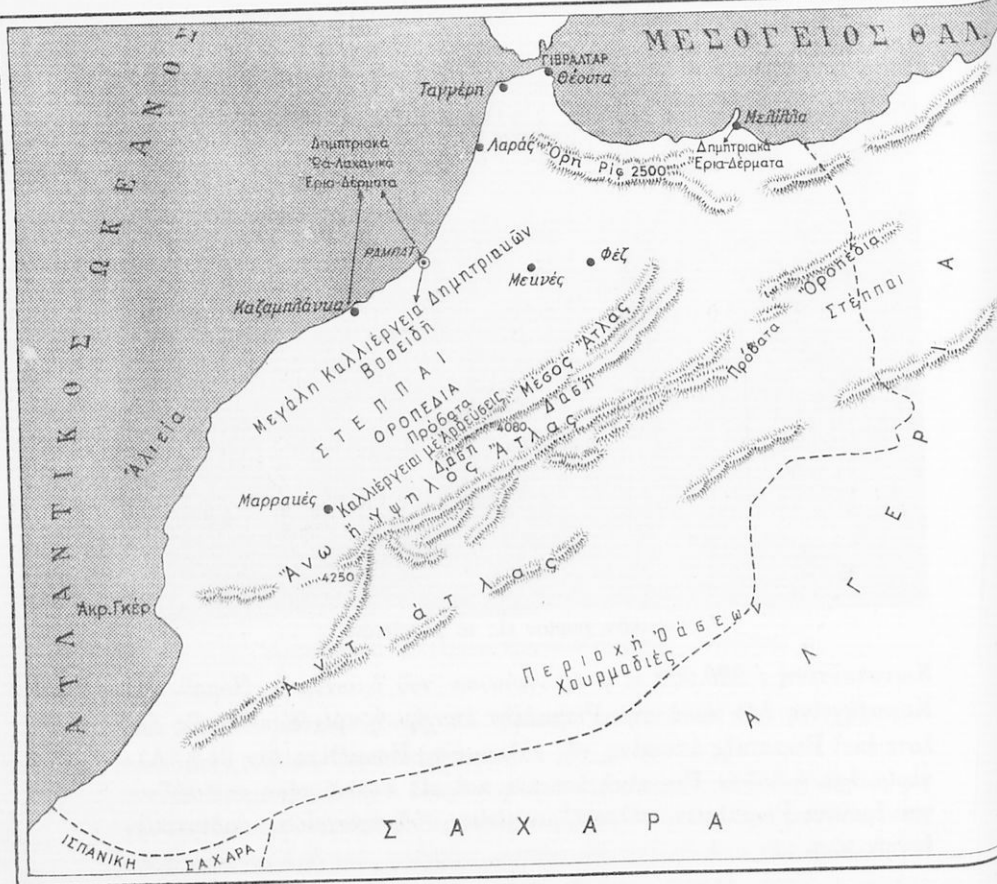
Ἀγροτικὸν χωρίον εἰς τὸ Μαρόκον.

Κωνσταντίνη (220.000 κ.) πρωτεύουσα τοῦ ὁμώνυμου Νομοῦ. Ἡ Κωνσταντίνη ἦτο κατὰ τὴν Ρωμαϊκὴν ἐποχὴν ἡ πρωτεύουσα τῆς ἄλλοτε ἐκεῖ Ρωμαϊκῆς ἀποικίας, τῆς καλουμένης Νουμιδίας, ὅλη δὲ ἡ Ἀλγερία ἦτο ἀνθοῦσα Ρωμαϊκὴ ἀποικία καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς σώζονται ἐρείπια Ρωμαϊκῶν πόλεων, μνημείων, ὑδραγωγείων, ἀρδευτικῶν ἔργων κλπ.

Μαρόκον

Τὸ **Μαρόκον** ἦτο Γαλλικὸν προτεκτοράτον κατὰ τὸ μέγιστον μέρος του καὶ ὑπὸ Ἰσπανικὴν ἐξάρτησιν τὸ ὑπόλοιπον, ἐγένετο δὲ ἀνεξάρτητον Σουλτανᾶτον ἀπὸ τοῦ 1956. Ἐκ τοῦ Μαρόκου παραμένον σήμερον ὑπὸ Ἰσπανικὴν κατοχὴν ἡ λεγομένη **Νοτία ζώνη τοῦ Μαρόκου ἢ Ἰφνι** καὶ ἐκ τῆς πρότερον λεγομένης Ἰσπανικῆς βορείας ζώνης τοῦ Μαρόκου αἱ πόλεις **Θέουτα, Μελίλλα** καὶ τινες πολίχναι.

Ὅρια. Ἔκτασις. Πληθυσμός. Περιλαμβάνεται τὸ Μαρόκον μεταξὺ τῆς Μεσογείου πρὸς Β., τῆς Σαχάρας πρὸς Ν., τοῦ Ἀτλαντικοῦ πρὸς Δ. καὶ τῆς Ἀλγερίας πρὸς Α. Ἔχει ἔκτασιν 450.000 τετρ. χιλιομ.

Χαρτ. 40. Μαρόκον.

καὶ πληθυσμὸν 10.000.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 24 κ. κατὰ τετρ. χιλιόμε.). Διασχίζεται ἀπὸ Α. πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ ᾿Ατλαντος, ὁ ὁποῖος προεκτεινόμενος ἐκ τῆς ᾿Αλγερίας, χωρίζεται εἰς τὸ Μαρόκον εἰς 4 ὄροσειράς. Αὗται εἶναι ἀπὸ Β. πρὸς Ν. : Τὰ ὄρη Ριφ (2500 μ.), ὁ Μέσος ᾿Ατλας (4080 μ.), ὁ ὑψηλὸς ᾿Ατλας (4250 μ.) καὶ τέλος ὁ ᾿Αντιάτλας (Χαρτ. 40), ἀπὸ τὰς νοτίους κλιτύς τοῦ ὁποῖου ἀρχίζει ἡ ἔρημος Σαχάρα (156.000 κ.). Μεταξὺ τῶν ὡς ἄνω ὄροσειρῶν ἐκτείνονται ὄροπέδια καὶ ἐκτάσεις στεππῶδεις, πρὸς δὲ τὸν ᾿Ατλαντικὸν πεδιάδες ἀρχετὰ μεγάλαι καὶ εὐφοροί.

Τὸ κλίμα εἶναι εἰς τὰ βόρειά του μεσογειακόν, εἰς δὲ τὰ πρὸς τὸν

Ἐπὶ τὸν Ἀτλαντικὸν παράλια ὠκεάνιον μὲ ἀρκετὰς βροχὰς, αἱ ὁποῖαι τροφοδοτοῦν ποταμοὺς μικροὺς μὲν, ἀλλὰ πολυτίμους, διότι δι' αὐτῶν ἀρδεύονται ἀρκετὰ ἐκτάσεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται οὕτω ἀποδοτικώταται. Καθ' ὅσον ὅμως προχωροῦμεν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, τὸ κλίμα μεταβάλλεται εἰς στεππῶδες καὶ τέλος εἰς ἐρημικόν, μὲ παντελῇ σχεδὸν ἔλλειψιν βροχῶν (Ἐρημος Σαχάρα).

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἀλιεία. Τὸ Μαρόκον εἶναι καθαρῶς γεωργοκτηνοτροφικὸν κράτος καὶ τὰ $\frac{4}{5}$ τῶν κατοίκων τοῦ ἀποζοῦν ἐκ τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας. Πρωτεύουσαν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν θέσιν κατέχουν τὰ δημητριακά. Παράγονται ἐπίσης ὅσπρια, λίνον καὶ λινὸσπορος καὶ καλλιεργοῦνται ἐλαῖαι, ἄμπελοι, κυρίως διὰ τὰς σταφυλὰς τῶν (διότι ἡ Μουσουλμανικὴ Θρησκεία ἀπαγορεύει τὸν οἶνον) ἑσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα, καθὼς καὶ φοίνικες. Ἡ κτηνοτροφία διενεργεῖται περισσότερον ἀπὸ νομάδες κτηνοτρόφους καὶ κυρίως μὲ πρόβατα καὶ αἰγας. Ἐκτρέφονται ὅμως καὶ ἀρκετοὶ ὄνοι καὶ ἡμίονοι εἰς τὰ ὄρενά, κάμηλοι εἰς τὰ νότια τῆς χώρας καὶ ἵπποι καὶ βοοειδῆ εἰς τὰ πεδινά. Τὰ δάση εἶναι ἀρκετὰ ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντος, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ τοιαῦτα φελλοδρυῶν, ἐκ τῶν φλοιῶν τῶν ὁποίων παράγεται ἀρκετὸς φελλός. Ὑπάρχουν εἰς τὸ Μαρόκον ἀρκετὰ μεταλλεύματα καθὼς καὶ φωσφορικὰ ἄλατα, μένουν ὅμως ἀνεκμετάλλευτα λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν. Οἱ ἰχθύες ἀφθονοῦν εἰς τὰ παράλια καὶ ἡ ἀλιεία εἶναι ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένη.

Ἡ **βιομηχανία** εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος, ἂν ἐξαίρεσὴ κανεὶς τὴν τοιαύτην τῆς κατεργασίας δερμάτων.

Κάτοικοι. Πόλεις. Εἰς τὸ Μαρόκον ὑπερτεροῦν οἱ ἰθαγενεῖς Βέρβεροι (65% Βέρβεροι καὶ 20% Ἀραβες). Ζοῦν ἐπίσης περὶ τὰς 350.000 Ἑβραῖοι, 400.000 Εὐρωπαῖοι (κατὰ τὸ πλεῖστον Γάλλοι) καὶ ἀρκετοὶ Μαυριτανοί. **Γλῶσσα** εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Μωαμεθανισμός.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: Τὸ **Ραμπάτ** (180.000 κ.), πρωτεύουσα. Τὸ **Φέξ** (215.000 κ. ἐξ ὧν 16.000 Εὐρωπαῖοι). Ἡ **Καζαμπλάνκα** (700.000 κ. ἐξ ὧν 135.000 Εὐρωπαῖοι) ἡ μεγαλύτερα πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τοῦ Μαρόκου. **Μαρρακῆς** (230.000 κ.) ἐξ ὧν 12.500 Εὐρωπαῖοι. **Μεκνῆς** (150.000 κ. ἐξ ὧν 22.000 Εὐρωπαῖοι).

Ἰσπανικὸν Μαρόκον

Ἀπὸ τὴν πρὶν Ἰσπανικὴν Ἀφρικὴν εἰς τὸ Β. Μαρόκον δὲν ἀπομένουν σήμερον παρὰ αἱ πόλεις **Θέουτα**, **Μελίλλα** καὶ τινες ἄλλαι πολίχναι, συνολικῆς ἐκτάσεως, μετὰ τῆς περιοχῆς των, 213 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 143.000 κ. (ἐπὶ συνολικῆς πρὸ τοῦ 1956 ἐκτάσεως 20.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 1.045.000 κ.). Τὸ ὑπόλοιπον συνεσωματώθη μετὰ τοῦ ἄλλοτε Γαλλικοῦ Μαρόκου καὶ ἀπετέλεσαν ἀμφοτέρω τὸ Σουλτανᾶτον τοῦ Μαρόκου.

Τα γ γ έ ρ η

Ἡ πόλις — λιμὴν τῆς **Ταγγέρης** μετὰ μικρᾶς γύρω τῆς περιοχῆς ἀποτελεῖ διεθνή καὶ ἀποστρατικοποιημένην ζώνην, διότι εὐρίσκεται πλησίον τῆς ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν εἰσόδου τῶν στενῶν τοῦ Γιβραλτάρ, δεσπόζουσα τούτων. Ἔχει ἑκτασιν 349 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 349.000 κ. μετὰξὺ τῶν ὁποίων πολλοὶ Εὐρωπαῖοι, ἰδίως Ἰσπανοί.

ΜΕΓΑΛΗ ΕΡΗΜΟΣ ΣΑΧΑΡΑ

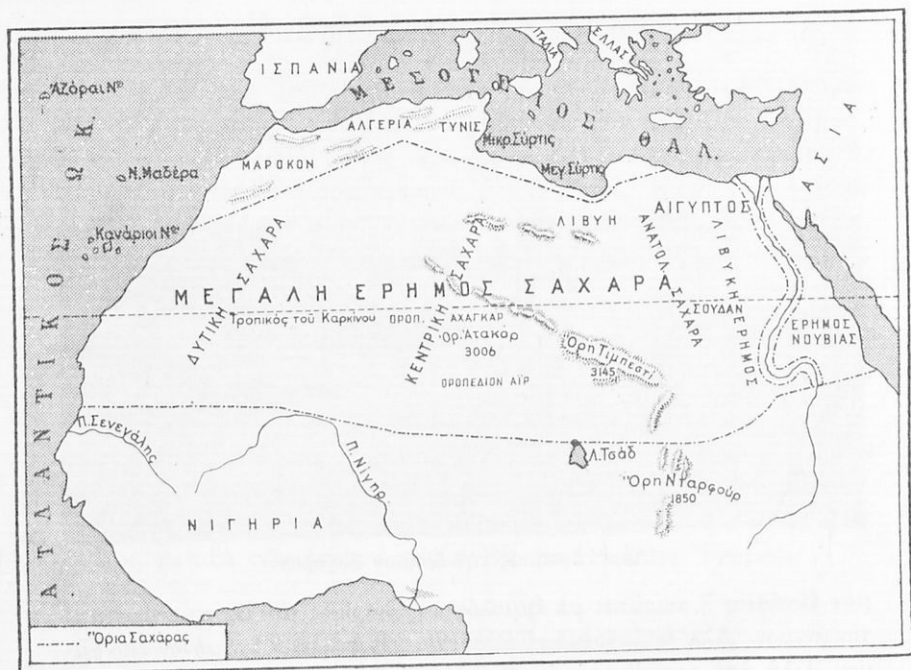
Θὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινὰ χωριστὰ διὰ τὴν μεγάλην Ἐρημον Σαχάραν, τὴν μεγαλυτέραν Ἐρημον τῆς Γῆς, παρὰ τὸ ὅτι αὕτη ἀνήκει κατὰ τὸ ἐν μέρος τῆς εἰς τὰ μέχρι τοῦδε ἐξετασθέντα κράτη τῆς Β. Ἀφρικῆς καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὴν Δ. Ἀφρικὴν καὶ τὸ Σουδάν, τὰ ὁποῖα θὰ ἐξετάσωμεν κατωτέρω. Τὸ μῆκος ὅλης τῆς Ἐρήμου ὑπολογίζεται ἀπὸ Α. πρὸς Δ. εἰς 5.000 χιλιομ. καὶ τὸ πλάτος τῆς ἀπὸ Β. πρὸς Ν. εἰς 1.500 χιλιομ. Ὡς ὅρια τῆς Σαχάρας λαμβάνονται : Πρὸς Δ. ὁ Ἀτλαντικός. Πρὸς Β. ἡ ὁροσειρὰ τοῦ Ἀτλαντος, ἡ Θάλασσα τῆς Μικρᾶς καὶ τῆς Μεγάλης Σύρτεως καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ Μεσόγειος (ἐξαιρουμένου τοῦ Δέλτα τοῦ ποταμοῦ Νείλου. Πρὸς Ν. μία γραμμὴ, ἡ ὁποία, ἀρχίζουσα ὀλίγον βορειῶς τοῦ ποταμοῦ Σενεγάλη, ἐφάπτεται τοῦ τόξου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει στρεφόμενος πρὸς Ν. ὁ ποταμὸς Νίγηρ καὶ διὰ τῆς λίμνης **Τσαῶ** φθάνει εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν. Παλαιότερον ἡ Σαχάρα ἔθεωρεῖτο ὡς μία ἀπέραντος κατάξηρος ἑκτασις, σκεπασμένη μὲ ἄμμους καὶ ἐπίπεδος. Τοῦτο γνωρίζομεν σήμερον ὅτι δὲν εἶναι ἀληθές. Ὑπάρχουν βεβαίως εἰς τὴν Σαχάραν καὶ μεγάλαι ἐπίπεδοι καὶ σκεπασμένοι μὲ ἄμ-

Ἀμμόλοφος εἰς τὴν ἔρημον Σαχάραν.

μον ἐκτάσεις ἢ τοιαῦται μὲ ἀμμολόφους, διαρκῶς μετακινουμένους ἀπὸ τὸν ἄνεμον. Ἄλλ' ὑπάρχουν καὶ τοιαῦται καλυπτόμεναι ὄχι μόνον ἀπὸ ἄμμου, ἀλλὰ ἀπὸ κροκάλας καὶ χάλικας καὶ ἔχουσαι ἀκόμη καὶ βραχῶδη ὑψώματα. Καὶ τὰ καλυπτόμενα μὲ κροκάλας καὶ χάλικας τμήματα αὐτὰ τῆς Σαχάρας εἶναι τὰ χειρότερα, διότι οὐδὲ σταγὼν ὕδατος, οὐδὲ ἡ παραμικρὰ δασὶς συναντῶνται ἐκεῖ καὶ ἡ ζωὴ ἐλλεῖπει τελείως ἀπὸ αὐτά. Οὐδὲν караβάνιον τολμᾷ νὰ διασχίσῃ τὰς τελείως ἀνύδρους ἐρημικὰς αὐτάς ἐκτάσεις. Μόνον τὰ αὐτοκίνητα, προκειμένου νὰ διασχίσουν τὴν Ἐρημον, προτιμοῦν αὐτάς, διότι ἔχουν σταθερὸν ἔδαφος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δύνανται νὰ κινηθοῦν οἱ τροχοὶ των, ἐνῶ εἰς τὴν ἄμμον βυθίζονται. Εἰς τὴν Σαχάραν ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ ὁροπέδια καὶ ὑψηλὰ ὄρη, ὅπως π.χ. τὰ ὁροπέδια Ἀχαγκὰρ καὶ Αἶρ καὶ τὰ ὄρη Ἀτακόρ (3000 μ. ὕψος) καὶ Τιμπεστὶ (3145 μ.).

Ἡ **θερμοκρασία** φθάνει εἰς τὴν Σαχάραν κατὰ τὸ θέρος συχνάκις τοὺς 50° K. ὑπὸ σκιάν (παρατηρήθη καὶ θερμοκρασία 58° K., ἡ ὁποία εἶναι ἡ μεγαλύτερα παρατηρηθεῖσα ἐπὶ τῆς Γῆς θερμοκρασία ὑπὸ σκιάν). Κατὰ τὸν χειμῶνα ὅμως ἡ θερμοκρασία κατέρχεται καὶ κάτω τοῦ 0° (ἔχει παρατηρηθῇ θερμοκρασία -15° K.). Κατὰ τὴν ἡμέραν ἡ ὑπερ-

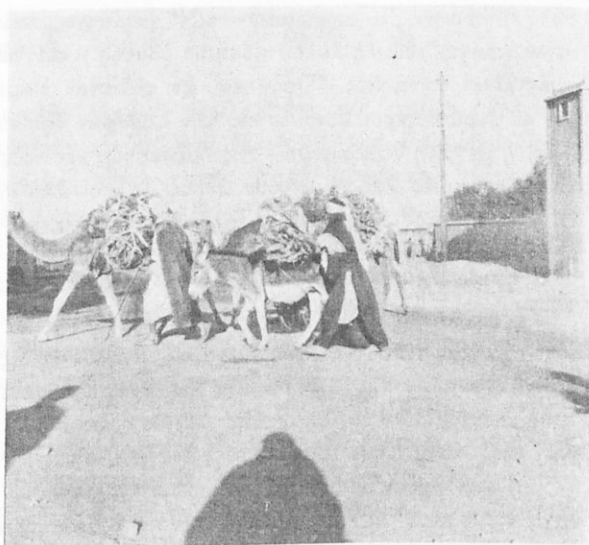

Χαρτ. 41. Σαχάρα.

Θερμαινομένη από τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου Ὁ ἔρημος κάμνει τὴν θερμοκρασίαν ὑψηλὴν καὶ ἐξαναγκάζει τοὺς κατοικοῦντας νὰ ἐνδύωνται μὲ ἐλαφρὰ ἐνδύματα. Ἀντιθέτως κατὰ τὴν νύκτα, ἡ ξηρότης τοῦ ἀέρος καὶ τὸ διαρκῶς ἀνέφελον τοῦ οὐρανοῦ δὲν παρεμποδίζουν τὴν ἀκτινοβολίαν θερμότητος ἀπὸ τὴν Γῆν πρὸς τὸ ἀχανές. Δι' αὐτὸ ἀκτινοβολεῖται πολὺ ποσὸν θερμότητος, τὸ ἔδαφος φύχεται καὶ ἡ θερμοκρασία κατέρχεται χαμηλὰ, παρουσιαζομένης οὕτω μεγάλης διαφορᾶς θερμοκρασίας μεταξὺ ἡμέρας καὶ νυκτός.

Αἱ βροχαὶ εἶναι σπάνιαι, ἀλλὰ ραγδαίωσται, ἀφίνουσαι εἰς ἐλάχιστον χρονικὸν διάστημα τεραστίας ποσότητος ὕδατος. Τότε αἱ ἀπὸ μακρὸν κατάξηροι κοῖται τῶν ποταμῶν πλημμυρίζουν καὶ δὲν εἶναι ἄγνωστοι εἰς τὴν Σαχάραν οἱ πνιγμοὶ ἀπὸ πλημμύρας. Τὸ ὕδωρ ὅμως τῶν οὕτω πᾶς ἀναζωογονουμένων, προσκαίρως καὶ διὰ μικρὰ χρονικὰ διαστήματα, ποταμῶν δὲν προφθάνει νὰ διανύσῃ μακρὸν διάστημα, διότι

καταπίνεται συντόμως από την άμμο. Μόνον ο Νεῖλος, από τους ποταμούς τους διασχίζοντας την Έρημον, κατορθώνει να φθάση μέχρι της Μεσογείου και ο Νίγηρ, ο οποίος φέρει την ευεργετική του επίδραση μέχρι των παρυφών της Έρήμου, άλλ' οὗτος, στρεφόμενος πρὸς νότον, απομακρύνεται ταχέως ταύ-

Φορτωμένοι κάμηλοι, τὸ κατ' ἐξοχήν ζῶον τῆς ἐρήμου.

της. Εἰς τὴν Σαχάραν, μολονότι σπανιώτατα βρέχει, ὑπάρχουν ἐν τούτοις ἀρκετὰ ὑπόγεια ὕδατα καὶ ἔχουν δημιουργηθῇ εἰς πολλὰ μέρη ἀρτεσιανὰ φρέατα, διὰ τῶν ὁποίων τὸ ὕδωρ ἀναβλύζει ἐνίοτε ἀπὸ βάθους 400 μ. Εἰς τὰ μέρη τῆς Έρήμου, ὅπου ὑπάρχει ὕδωρ, ὑπάρχουν **ὀάσεις** μὲ κατοίκους ἀσχολουμένους εἰς καλλιέργειας κυρίως φοινίκων καὶ εἰς κτηνοτροφίαν μὲ πρόβατα, αἰγας, ὄνους καὶ μὲ τὸ χαρακτηριστικώτερον ζῶον τῆς Σαχάρας, δηλ. τὴν ἔχουσαν ἓνα ὕβον κάμηλον, ἢ ὁποία λέγεται *δρομάς*. Εἰς τὰ ὁροπέδια καὶ τὰ ὄρη τῆς Σαχάρας, καθὼς καὶ τὰς κοίτας τῶν ποταμῶν, αἱ ὁποῖαι διατηροῦν ποιάν τινα ὑγρασίαν, δὲν ἀπολείπει τελείως ἡ βλάστησις. Χόρτα ἀπὸ ἀγρωστώδη ἀντέχοντα εἰς τὴν ξηρασίαν, ἄγριαι ἐλαῖαι, πιστακίαι, ἀψυνηθὲς κλπ. συναντῶνται εἰς πολλὰ μέρη. Ἐκ τῶν ζῶων συναντῶνται εἰς πολλὰς περιοχὰς τῆς Σαχάρας ἀντιλόποι, γαζέλαι, λαγωοί, θῶες, ἄγριαι αἰγες κλπ. Ὁ λέων φθάνει μέχρι τῶν ὁροπεδίων τοῦ Ἀἵρ (Χαρτ. 41).

Εἰς τὰς ὀάσεις τὸ **κλίμα** εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ μαστίζονται οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὴν ἐλονοσίαν. Ἀντιθέτως εἰς τὴν Έρημον ὁ ἀήρ εἶναι ξηρὸς, ὁ ἥλιος (ὁ ὁποῖος φονεύει τὰ μικρόβια) ἀφθονος καὶ τὸ κλίμα

πολύ υγιεινόν. Ἐξαιρουμένων τῶν ἡλιάσεων, τῶν ἐντερικῶν παθήσεων (λόγῳ τοῦ μὴ καλοῦ ποσίου ὕδατος) καὶ τῶν ψύξεων, αἱ ἀσθένειαι εἶναι ἄγνωστοι. "Ὅσον καὶ ἂν φαίνεται παράδοξον, εἶναι ἀληθές ὅτι οἱ περισσότεροι θάνατοι εἰς τὴν Σαχάραν ὀφείλονται εἰς πνευμονίας, διότι ἡ μεγάλη θερμοκρασία τῆς ἡμέρας κάμνει τοὺς κατοίκους νὰ ἐνδύωνται ἐλαφρῶς καὶ νὰ μένουν ἀπροφύλακτοι ἀπὸ τὸ νυκτερινὸν ψῦχος. Οἱ ρευματισμοὶ ἐπίσης εἶναι συχνοί, λόγῳ τῆς μεγάλης καὶ ἀποτόμου πτώσεως τῆς θερμοκρασίας κατὰ τὰς νύκτας.

Οἱ κάτοικοι εἶναι κυρίως οἱ **Τουαρέγκ** καὶ οἱ **Μαυριτανοὶ** εἰς τὰ κεντρικὰ καὶ τὰ δυτικὰ τῆς Σαχάρας, ἀνήκοντες εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν καὶ οἱ **Τουμποῦ** τῆς Ἀνατολικῆς Σαχάρας (Λευκοὶ καὶ αὐτοί, ἀλλὰ μὲ πολὺ Νεγρικὸν αἷμα, λόγῳ τῆς μεγάλης ἐπιμιξίας των μὲ Νέγρους). Εἰς τὰς ὁάσεις ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ **Νέγροι**, διότι αὐτοὶ ἀντέχουν εἰς τὸ θερμὸν καὶ ὑγρὸν κλίμα τῶν ὁάσεων. Οἱ κάτοικοι τῆς Σαχάρας ὑπολογίζονται περὶ τὸ 1.500.000. Εἶναι κτηνοτρόφοι, οἱ δὲ ζῶντες εἰς τὰς ὁάσεις εἶναι καὶ γεωργοί, καλλιεργοῦντες κυρίως φοίνικας (χουρμαδιές) καὶ εἰς τὴν σκιὰν τούτων σόργον, ὀλίγον σῖτον, λαχανικά, καπνὸν καὶ ὑπωροφόρα δένδρα. Οἱ κάτοικοι τῶν ὁάσεων ἔχουν μονίμους κατοικίας· οἱ ἄλλοι εἶναι νομάδες.

Ἡ **συγκοινωνία**, διεξαγομένη ἄλλοτε ἀποκλειστικῶς μὲ καραβάνια καμήλων, γίνεται σήμερον ὅλοεν καὶ περισσότερον μὲ τὰ αὐτοκίνητα καὶ τὰ ἀεροπλάνα. Τὰ αὐτοκίνητα χρειάζονται 3—4 ἡμέρας διὰ νὰ μεταβοῦν ἀπὸ τὸν ποταμὸν Νίγηρα εἰς τὴν πόλιν Ἀλγέριον, προτιμοῦν δέ, καθὼς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, τὰ χαλικώδη καὶ κατάξηρα τμήματα τῆς Ἐρήμου.

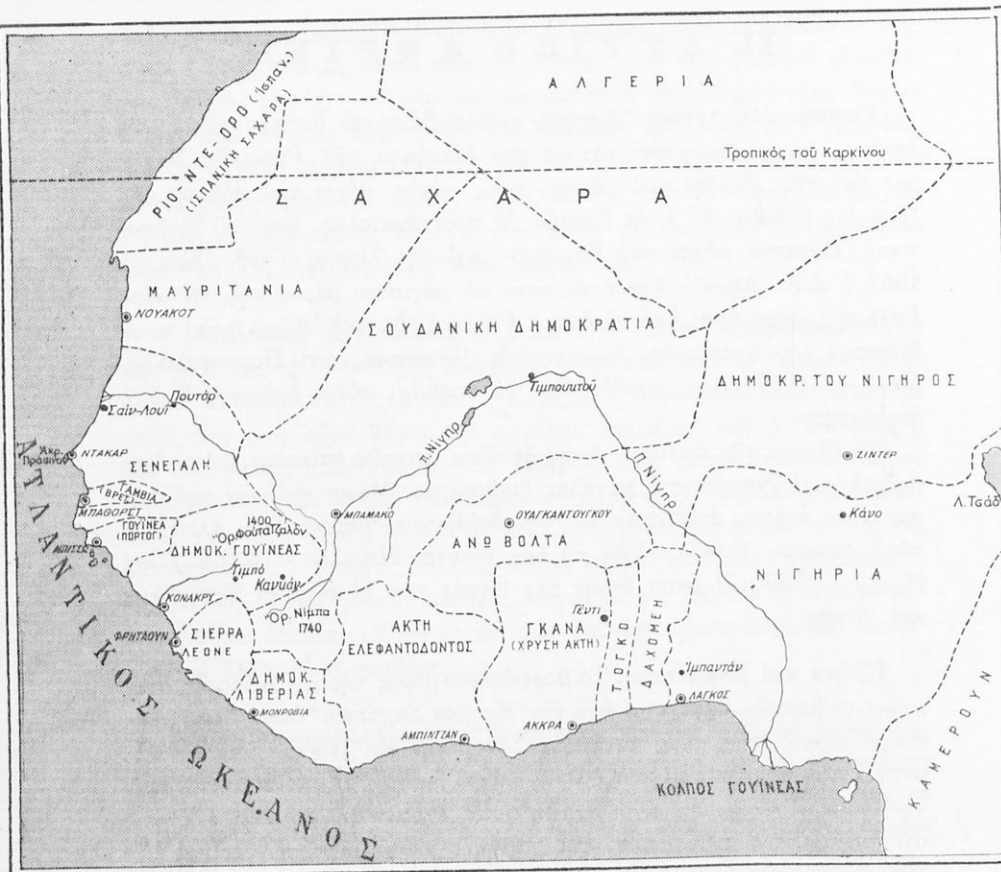
Σήμερον γίνονται εἰς τὴν Σαχάραν ἐντατικαὶ ἔρευναι διὰ τὴν ἀνέυρεσιν πετρελαίου, διότι ὑπάρχουν ἐνδείξεις περὶ τοῦ ὅτι τοῦτο ὑπάρχει ἐκεῖ ἀφθόνως καὶ ἔχουν ἀνευρεθῇ μέχρι σήμερον ἀρκετὰ πλούσια πετρελαιοπηγαί. Καταστρώνονται ἐπίσης διάφορα σχέδια διὰ τὴν ἀξιοποίησιν μὲ τεχνητὰς ἀρδεύσεις μεγάλων τμημάτων τῆς Σαχάρας, διότι τὸ ἔδαφός της δὲν εἶναι ἄγονον· ἔχει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα συστατικὰ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν καὶ μόνον ἡ μεγάλη ἔλλειψις ὕδατος τὸ καθιστᾷ ἐρημικόν.

ΙΙ. ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Γενικά. Ἡ Δυτικὴ Ἀφρικὴ περιλαμβάνει τὸ δυτικὸν μέρος τῆς ἡπείρου, τὸ εὐρισκόμενον νοτίως τοῦ Μαρόκου, τῆς Γαλλικῆς Σαχάρας καὶ τῆς Λιβύης καὶ φθάνει, πρὸς νότον, μέχρι τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας (*Χαρτ. 42*), ἐκ δυσμῶν δὲ πρὸς ἀνατολάς, ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ Καμερούν καὶ τῆς λίμνης Τσάδ. Ἔως τὸ 1957 ἡ Δυτ. Ἀφρικὴ ἀπετέλει, κατὰ τὸ μέγιστον μέρος της, ἀποικίας Γαλλικάς, φερομένας ὑπὸ τὸ ὄνομα Γαλλικὴ Δυτικὴ Ἀφρικὴ καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τοιαύτας Βρεταννικάς, Ἰσπανικάς καὶ Πορτογαλικάς. Μετὰ τὸ 1957 ὅμως, σχεδὸν ὅλαι αἱ ἀποικίαι αὗται ἐγένοντο Κράτη ἀνεξάρτητα.

Τὸ ἔδαφος τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς εἶναι γενικῶς ἐπίπεδον, διότι εἶναι παλαιὸν καὶ ἔχει ὑποστῇ μεγάλας διαβρώσεις. Μόνον ποῦ καὶ ποῦ παραμένουν ἀκόμη, ἀνθέξαντα εἰς τὴν διάβρωσιν, μερικὰ ὄρη, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ χαμηλά. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὄρη **Φουτά - Ντζαλόν (1400 μ.)** καὶ **Νίμπα (1740 μ.)** ὅπου ἔχουν τὰς πηγὰς των οἱ ποταμοὶ **Σενεγάλης** καὶ **Νίγηρ**.

Κλίμα καὶ βλάστησις. Τὸ βορειότερον μέρος τῆς Δ. Ἀφρικῆς, στερούμενον βροχῶν, κατέχεται ἀπὸ τὴν Ἐρημον Σαχάραν. Ὅσον ὅμως πλησιάζει κανεὶς πρὸς τοὺς ποταμοὺς Σενεγάλην καὶ Νίγηρα καὶ τὴν λίμνην Τσάδ, ἀρχίζουν ἐμφανιζόμεναι ὀλίγαι βροχαί, αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπουν τὴν ὑπαρξιν χλόης ἀπὸ ἀγρωστώδη φυτά· ἔχομεν δηλαδὴ ἐκεῖ ἐκτάσεις στεππώδεις. Εἰς ταῦτα, πλὴν τῆς χαμηλῆς χλόης, συναντῶνται καὶ Ἀραβικαὶ ἀκακίαι, (αἱ ὁποῖαι δίδουν τὸ Ἀραβικὸν κόμμι), μιμόζαι, νανώδεις φοῖνικες κλπ. Ἡ θερμοκρασία εἶναι μεγάλη, φθάνουσα τοὺς 40° Κ. ὑπὸ σκιὰν καὶ αἱ καλλιέργειαι εἶναι δυνατὰι μόνον πλησίον τῶν ποταμῶν Σενεγάλη καὶ Νίγηρος, ὅπου εἶναι δυνατόν νὰ γίνουιν ἀρδεύσεις. Ὅλη ἡ ζώνη τῶν στεππῶν λέγεται **Σαέλ (Χαρτ. 43)**. Ὅσον προχωροῦμεν νοτίως τῆς ζώνης ταύτης, αἱ βροχαὶ γίνονται ὁλοὲν καὶ περισσότεραι, ἡ φυομένη χλόη εἶναι ὑψηλὴ καὶ ἀνευρίσκονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἰδίως κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν, συστάδες δένδρων. Αἱ περιοχαὶ μὲ τὴν βλάστησιν αὐτὴν λέγονται **σαβάνα**. Σχηματίζεται δηλαδὴ νοτίως τῆς Σαέλ ἡ **ζώνη τῆς Σαβάνας** Ἡ θερμοκρασία εἰς τὴν ζώνην αὐτὴν κυμαίνεται μεταξὺ τῶν 30° Κ. (μέση θερμοκρασία τοῦ θερμότερου μηνὸς)

Χαρτ. 42. Δυτική 'Αφρική.

καὶ 23°K . (μέση θερμοκρασία τοῦ ψυχροτέρου μηνός). Εἶναι μία ἀπέραντος ἐπίπεδος καὶ τελείως μονότονος ἔκτασις. Ἡ ὑψηλὴ χλόη, ἡ ὁποία φύεται εἰς αὐτὴν καὶ ἡ ὁποία γίνεται πολλάκις τόσο ὑψηλὴ, ὥστε νὰ σκεπάζῃ ἄνδρα ἔφιππον, ξηραينوμένη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀνομβριῶν καθιστᾷ εὐκολωτάτας τὰς πυρκαϊάς. Ἡ Σαβάνα εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν κατάλληλος διὰ καλλιέργειας ἔκτασις καὶ εἰς αὐτὴν συγκεντρῶνται οἱ περισσότεροι κάτοικοι. Καλλιεργοῦνται ἐκεῖ κέχρος, ἀραβόσιτος, ὄρυζα, ἀραχίδες, γλυκοπατάτες, μανιόνα, βάμβαξ, καπνός, σησάμι κλπ.

Εὐδοκιμεῖ ἐπίσης εἰς αὐτὴν ἡ **κτηνοτροφία**, λόγῳ τοῦ ἀφθό-
νου χόρτου. Εἷς τινὰς ὅμως περιοχὰς τῆς ζώνης τῆς Σαβάνας ζῇ ἡ
μυῖα Τσέ-Τσέ, ἡ μεταδίδουσα τὴν τρομερὰν ἀσθένειαν τοῦ ὕπνου καὶ
δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας, διότι προσβάλλουσα
τὰ ζῶα, ὥπως καὶ τὸν ἄνθρωπον, ἐπιφέρει τὸν θάνατόν των. Λόγῳ
τῆς ἀφθόνου χλόης ἀφθονοῦν εἰς τὴν Σαβάναν, τόσον τὰ φυτοφάγα
ζῶα ὅσον καὶ τὰ σαρκοφάγα, στρουθοκάμηλοι, γαζέλλαι, ἀντιλόποι,
καμηλοπαρδάλεις, ὄναγροι, λέοντες, λεοπαρδάλεις, πάνθηρες, ρινοκέ-
ρωτες, ἀγριοχοῖροι καὶ μεγάλη ποικιλία πιθήκων, πτηνῶν, ἐρπετῶν
καὶ ἐντόμων.

Νοτιώτερον τῆς Σαβάνας, μετὰ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ μέχρις
ἀποστάσεως 10° ἀπὸ αὐτοῦ, σχηματίζεται μία ἄλλη ζώνη τῆς Δυτ.
Ἀφρικῆς. Εἰς αὐτὴν αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ καὶ ἡ θερμοκρασία δια-
τηρεῖται μετὰ τῶν 24° ἕως 28° Κ. καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Εἰς τὴν ζώνην
αὐτὴν ἐπομένως αἱ συνθῆκαι εἶναι ἰδεώδεις διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν
φυτῶν καὶ διὰ τοῦτο ὑπάρχουν ἐκεῖ τὰ μεγάλα, πυκνὰ καὶ ἀδιαπέρα-
στα Ἰσημερινὰ δάση (ζοῦγκλαι). Τὸ κατὰλληλον ὅμως διὰ τὴν ἀνά-
πτυξιν τῶν φυτῶν κλίμα τοῦτο, εἶναι τελείως ἀκατάλληλον διὰ τὴν ζωὴν
τῶν Εὐρωπαίων, (οἱ ὅποιοι ἔχουν συνηθίσει νὰ ζοῦν εἰς εὐκρατὰ κλί-
ματα), λόγῳ τῆς καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑψηλῆς θερμοκρασίας καὶ τῆς με-
γάλης ὑγρασίας. Αἱ ἀφθονοὶ βροχαὶ δημιουργοῦν πολλοὺς ποταμούς,
οἱ μεγαλύτεροι τῶν ὁποίων εἶναι ὁ **Σενεγάλης**, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς
τὰς δυτικὰς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ἀκτὰς, καὶ ὁ **Νίγηρ**, (ὁ λεγόμε-
νος καὶ ποταμὸς τῶν Νέγρων), ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν κόλπον τῆς
Γουίνεας.

Κάτοικοι. Εἰς τὸ μεγαλύτερον τμήμα τοῦ Σαέλ καὶ εἰς τὴν Μαυρι-
τανίαν κατοικοῦν κυρίως Λευκοὶ δηλ. Ἀραβες, Βέρβεροι, Μαυριτανοί,
Τουαρέγκ καὶ διάφοροι μιγάδες, προερχόμενοι ἐξ ἐπιμιξίας τῶν ἀνωτέρω
μετὰ Νέγρων. Νοτίως τοῦ Σαέλ κατοικοῦν σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου Νέ-
γροι. Οὗτοι εἶναι γενικῶς ὑψηλοῦ ἀναστήματος, εὐκίνητοι καὶ δυνατοί,
μὲ χρῶμα τοῦ δέρματος ἀπὸ τὸ τελείως μέλαν μέχρι τὸ σοκολατί, προ-
γναθισμόν, πλατεῖαν καὶ μὲ πολὺ ἀνοικτοὺς ρῶθωνας ρῖνα, κόμην βρα-
χεῖαν καὶ σπειροειδῆ (κατσαρὴν πολὺ) καὶ χεῖλη παχέα. Πολλοὶ ἐξ
αὐτῶν, ἰδίως οἱ κατοικοῦντες τὴν περιοχὴν τῶν δασῶν, ζοῦν ζωὴν πρω-
τόγονον καὶ στεροῦνται μονίμου κατοικίας. Ἀλλὰ καὶ οἱ πλέον πολιτι-

Ίσπανική Δ. Ἀφρική

Ἔχει αὕτη ἑκτασιν περὶ τὰς 300.000 τετρ. χιλίωμ., πληθυσμὸν μόλις 61.300 κατ. καὶ εἶναι Ἰσπανικὸν προτεκτοράτον.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τοῦ Μαρόκου εὐρισκόμενον Ἰφνι καὶ ἀπὸ τὴν λεγομένην Ἰσπανικὴν Σαχάραν. Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ λεγόμενα Ρίο - ντε - Ὅρο καὶ Σάγκνια - Ἐλ - Χάμρα καὶ εἶναι τμῆμα τῆς μεγάλης Ἐρήμου Σαχάρας. Μεταξὺ τῶν κατοίκων εἶναι περὶ τοὺς 2.300 Εὐρωπαῖοι.

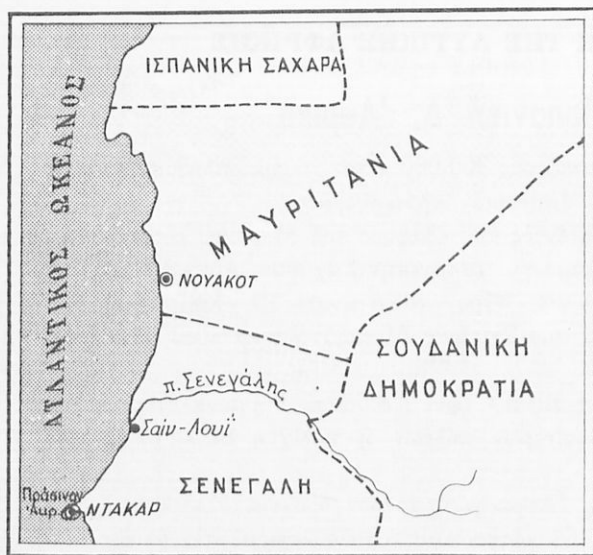
Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Σίντι - Ἰφνι (8.000 κ.) ἡ μεγαλυτέρα πόλις. Ἄλλη ἐκ τῶν σπουδαιότερων πόλεων ἡ πολίχνη Βίλλα - Κισνέρος (1.100 κ.).

Εἰς τὴν Ἰσπαν. Δ. Ἀφρικὴν ὑπάρχουν ὀρυχεῖα ἄλματος καὶ φωσφορικῶν λιπασμάτων. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν ἀλιεῖαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.

Μαυριτανία

Ἡ Μαυριτανία, τέως Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Πρὸς τὰ Δ. καὶ τὰ βόρειά της εὐρίσκονται ὁ Ἀτλαντικὸς Ὠκεανός, ἡ Ἰσπανικὴ Δυτ. Ἀφρική καὶ ἡ Γαλλικὴ Σαχάρα (Ἀλγερία). Πρὸς τὰ νότιά της εὐρίσκεται ἡ Σενεγάλη, ὁ ποταμὸς δὲ Σενεγάλης ἀνήκει ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν Μαυριτανίαν. Πρὸς τὰ Α. καὶ τὰ ΒΑ. εὐρίσκονται ἡ Σουηδικὴ Δημοκρατία καὶ ἡ Γαλλικὴ Σαχάρα.

Ἡ ἑκτασίς της εἶναι 1.085.000 τετρ. χιλίωμ., ἀλλὰ ὁ πληθυσμὸς εἶναι μόλις 624.000 κατ., διότι τὸ μέγιστον μέρος της εἶναι ἡ Ἐρημος Σαχάρα. Οἱ κάτοικοι, σχεδὸν ἐν τῇ ὁλότητί των Μαυριτανοί, ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν καὶ ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Τρέφουν πρόβατα ἰδίως καὶ κατὰ δεύτερον λόγον βόας καὶ καμήλους, συλλέγουν τὸ ἀραβικὸν κόμμι ἀπὸ τὰς Ἀραβικὰς ἀκακίας καὶ καλλιεργοῦν εἰς τὰς παρὰ τὸν ποταμὸν Σενεγάλην ἀρδευομένας ἐκτάσεις σόργον, κριθήν, ἀραβόσιτον καὶ ὄρυζαν. Εἰς τὰ παράλια ἀπασχολοῦνται καὶ μὲ τὴν ἀλιεῖαν. Ἔχει μεταλλεύματα σιδήρου, χαλκοῦ καὶ ὀρυκτὸν ἄλας.

Χαρτ. 43α. Μαυριτανία.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλική, οἱ κάτοικοι ὅμως ὁμιλοῦν Ἀραβικά καὶ Βερβερικά.

Θρησκεία εἶναι ὁ Ἰσλαμισμὸς καὶ διὰ τοῦτο ἡ Μαυριτανία λέγεται Ἰσλαμική Δημοκρατία.

Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Νουακὲτ** (4.800 κ.), παράλιος πόλις καὶ λιμὴν, εὗρισκομένη εἰσέτι ὑπὸ ἀνέγερσιν.

Σενεγάλη

Τέως Γαλλικὴ ἀποικία μετὰ τοῦ Ντακάρ, ἀποτελεῖ σήμερον μετ' αὐτοῦ ἀνεξάρτητον Δημοκρατίαν. Ἔχει ἔκτασιν 198.000 τετρ. χιλίωμ. καὶ πληθυσμὸν 2.300.000 κατ. Οἱ κάτοικοι εἶναι **Νέγροι**, λεγόμενοι **Σενεγαλέζοι**, ζοῦν δὲ εἰς τὴν χώραν καὶ περὶ τὰς 50.000 Εὐρωπαῖοι, ἰδίως Γάλλοι.

Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν ἀλιείαν. Τὰ δυνάμενα νὰ καλλιεργηθοῦν ἐδάφη εὗρισκονται πλησίον τοῦ ποταμοῦ Σενεγάλης, ὅπου εἶναι δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις, διότι αἱ βροχαὶ εἶναι ἐλάχισται. Ἡ Σενεγάλη ἔχει μεγάλην παραγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν ἀραχίδων. Πλὴν τούτων καλλιεργεῖται ἡ ὄρυζα, ὁ ἀραβόσιτος, ὁ βάμβαξ, ὁ καπνός, οἱ φασιόλοι κλπ. Παράγεται ἐπίσης ἀρκετὸν φοινικέλαιον ἀπὸ τὰ σπέρματα τοῦ ἐλαιοφοίνικος, μέλι καὶ κηρὸς μελισσῶν καὶ ἀραβικὸν κόμμι.

Γλῶσσα ἐπίσημος εἶναι ἡ Γαλλική, ὁμιλοῦνται ὅμως ἀπὸ τοὺς κατοίκους διάφοροι τοπικαὶ διάλεκτοι.

Τὸ 75% τῶν κατοίκων εἶναι Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ **θρήσκευμα** καὶ οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Χριστιανοὶ (Καθολικοὶ) καὶ Εἰδωλοάτραι.

Τὸ **Ντακάρ** (320.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ὁ σημαντικώτερος λιμὴν τῆς Δυτ. Ἀφρικῆς (ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ). **Σαϊν - Λουὶ** (60.000 κ.), εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Σενεγάλη, εἶναι ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις.

Σουδανικὴ Δημοκρατία

Εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τῆς Σενεγάλης καὶ τῆς Μαυριτανίας. Τέως Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία.

Ἔχει ἑκτασιν 1.200.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 3.700.000 κατ. μεταξύ τῶν ὁποίων 6.300 Εὐρωπαῖοι. Τὸ μεγαλύτερον μέρος της πρὸς τὰ βόρειά της, κατέχεται ἀπὸ τὴν Ἐρημον Σαχάραν. Νοτιώτερον ὑπάρχουν στεππῶδεις ἐκτάσεις καὶ πρὸς τὰ νότια ἐκτείνεται ἡ σαβάνα, ἐκεῖ δὲ εὐρίσκονται καὶ αἱ καλλιεργήσιμοι ἐκτάσεις. Καλλιεργήσιμοι ἐκτάσεις εὐρίσκονται καὶ πλησίον τῶν ποταμῶν Σενεγάλη καὶ Νίγηρος, ὅπου εἶναι δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις (οἱ δύο αὐτοὶ ποταμοὶ εἰς ἀρκετὸν μῆκος τῶν ἀνήκουν εἰς τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν).

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν κτηνοτροφίαν, ἰδίως προβάτων καὶ βοοειδῶν καὶ τὴν γεωργίαν. Παράγονται ἀραχίδες, ἀραβικὸν κόμμι, βάμβαξ, ὄρυζα, ἀραβόσιτος, φυτικὸν βούτυρον, τὸ λεγόμενον βούτυρον καριτέ ἀπὸ τοὺς καρπούς τῶν βουτυροδένδρων ἢ δένδρων καριτέ.

Γλῶσσα ἐπίσημος εἶναι ἡ Γαλλικὴ, ὁμιλοῦνται ὅμως διάφοροι τοπικαὶ διάλεκτοι. Τὰ 10% τῶν κατοίκων εἶναι Χριστιανοὶ καὶ οἱ ὑπόλοιποι Μουσουλμάνοι καὶ Εἰδωλοάτραι.

Τύπος κατοίκου τῆς Μαυριτανίας.

Πρωτεύουσα είναι η **Μπαμακό** (85.000 κ.) έκτισμένη εις τὰς όχθας του ποταμού Νίγηρος. Όμοίως επί των όχθών του Νίγηρος εύρίσκονται και αι πόλεις **Σεγκοϋ** (21.000 κ.) και **Τιμποκτοϋ**, ή δευτέρα εις την καμπήν του Νίγηρος.

Δημοκρατία του Νίγηρος

Ή **Δημοκρατία του Νίγηρος**, τέως και αύτη Γαλλική άποικία, είναι ανεξάρτητος Δημοκρατία. Εύρίσκεται ανατολικώς της Σουδανικής Δημοκρατίας και νοτίως της Άλγερίας και της Λιβύης, έχει δέ έκτασιν 1.250.000 τετρ. χιλ. και πληθυσμόν 2.800.000 κατ. Μέγα μέρος και της χώρας αύτης κατέχεται από την Έρημον Σαχάραν, τó υπόλοιπον δέ είναι έκτάσεις στεππώδεις και προς τὰ νότια είναι «σαβάνα» Εις την περιοχήν της «σαβάνας» και όπου είναι δυνατά αι άρδεύσεις με τὰ ύδατα του Νίγηρος εκεί εύρίσκονται τὰ καλλιεργήσιμα έδάφη. Ό Νίγηρ διαρρέει την χώραν κατά τó ΝΔ τμήμά της και είναι πολύτιμος διά την γεωργίαν, διότι επιτρέπει τὰς άρδεύσεις.

Οι κάτοικοι άπασχολούνται με την **γεωργίαν** και κυρίως με την **κτηνοτροφίαν**. Παράγονται τὰ αυτά γεωργικά προϊόντα, τὰ όποια άνεύρομεν εις τὰς προηγούμενως έξετασθείσας Δημοκρατίας και εκτρέφονται κυρίως πρόβατα και βοοειδή.

Έπίσημος **γλώσσα** είναι ή Γαλλική. Ός προς τó **θρήσκευμα** οι περισσότεροι κάτοικοι είναι Μουσουλμάνοι ή Ειδωολάτραι, οι υπόλοιποι δέ Χριστιανοί.

Τó **Νιαμέϋ** (18.000 κ), εύρισκόμενον εις τὰς όχθας του ποταμού Νίγηρος, είναι ή πρωτεύουσα. Ή **Ζίντερ** (10.000 κ.) ή δευτέρα εις πληθυσμόν πόλις. Και αι δύο αύται πόλεις έχουν άεροδρόμια.

Γ α μ β ί α

Ή **Γαμβία**, άποικία και προτεκτοράτον Βρεταννικόν, εύρίσκεται εις τὰς προς τόν Άτλαντικόν Όκεανόν παράλια, περιβαλλομένη από τὰ άλλα της μέρη από την Δημοκρατίαν της Σιενεγάλης. Εις αύτην άνήκει και ή πολύ πλησίον της άκτής εύρισκομένη νήσος **Σαιντ - Μαίρυ** (Άγ. Μαρία).

Ἡ ἔκτασίς της εἶναι 10.400 τετρ. χιλίόμε. καὶ ὁ πληθυσμὸς 270.000 κατ. Οὗτοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν, αἱ κυριώτεραι δὲ καλλιέργειαι εἶναι αἱ τῆς ἀραχίδος, τοῦ ἀραβοσίτου, τῆς ὀρύζης, τοῦ σόργου καὶ τῆς μανιόκας.

Ἡ Μπάθορστ (8.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα, κειμένη ἐπὶ τῆς νήσου Σαίντ - Μαίρου.

Πορτογαλικὴ Γουϊνέα

Ἐχει αὕτη ὄρια πρὸς Β. τὴν Σενεγάλην, πρὸς Ν. καὶ Α. τὴν Δημοκρατίαν τῆς Γουϊνέας καὶ πρὸς Δ. τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν. Ἀνήκει εἰς τὴν Πορτογαλίαν, θεωρουμένη ὑπὸ ταύτης ὡς ὑπερπόντιον Πορτογαλικὸν ἔδαφος (δηλ. Πορτογαλικὴ ἐπαρχία). Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν καὶ αἱ πλησίον τῆς ἀκτῆς νῆσοι Μπισάγκος, μετὰ τῶν ὁποίων ἔχει ἔκτασιν 36.300 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 520.000 κατ.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Πορτογαλική, ὁμιλοῦνται ὅμως διάφοροι τοπικαὶ διάλεκτοι. Οἱ περισσότεροι τῶν κατοίκων εἶναι Μουσουλμάνοι ἢ Εἰδωολάτραι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Χριστιανοὶ (Καθολικοὶ). Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ παράγονται ἀραχίδες, βάμβαξ, ὄρυζα, μανιόκα, σόργον καὶ κοκκοκάρυα (Ἰνδικὲς καρύδες) ἀπὸ τοὺς κοκκοφοίνικας.

Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Μπισσῶ (6.000 κ.).

Δημοκρατία τῆς Γουϊνέας

Ἡ Δημοκρατία τῆς Γουϊνέας, σήμερον ἀνεξάρτητος, ἦτο πρότερον ἀποικία Γαλλικῆ. Βρέχεται πρὸς τὰ δυτικὰ της ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν καὶ συνορεύει πρὸς Β. μὲ τὴν Πορτογαλικὴν Γουϊνέαν καὶ τὴν Σενεγάλην, πρὸς Ν. μὲ τὴν Σιέρρα - Λεόνε καὶ τὴν Λιβερίαν καὶ πρὸς Α. μὲ τὴν Ἀκτὴν τοῦ Ἐλεφαντόδοντος καὶ τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν.

Ἐχει ἔκτασιν 246.000 τετρ. χιλίόμε. καὶ πληθυσμὸν 2.700.000 κ.

Πρὸς τὰ ἀνατολικά της εἶναι ὄρεινῃ, μὲ χαμηλὰ ὅμως ὄρη. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὄρη Φουτὰ - Ντζαλὸν (1400 μ. καὶ Νίμπα (1740) μ. Ἀπὸ αὐτὰ πηγάζουν οἱ ποταμοὶ Σενεγάλης καὶ Νίγηρ, οἱ ὅποιοι ἀνέχουν κατὰ τὸν ἄνω ροῦν των εἰς τὴν Γουϊνέαν.

Ἐχει πολλὰς βροχάς, αἱ ὁποῖαι εἰς τινὰς περιοχάς τῆς φθάνουν τὰ 4 μ. ἔτησίως καὶ διὰ τοῦτο μεγάλα δάση καὶ ἐκτεταμέναι σαβάνας.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν καὶ ὀλιγώτερον μὲ τὴν κτηνοτροφίαν. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραχίδες, μανιόκα, σόργον, ἀραβόσιτος, ὄρυζα, καφές, γλυκοπατάτες, βανανέαι, κοκκοφοίνικες, ἐλαιοφοίνικες, κίνα (διὰ τὴν παραγωγὴν κινίνης κλπ.). Ἐκτρέφονται κυρίως βοοειδῆ καὶ πρόβατα.

Ἐπάρχουν διάφορα ὄρυκτά, μεταξὺ τῶν ὁποίων χρυσὸς καὶ ἀδάμαντες.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλικὴ, κατὰ δὲ τὸ θρήσκευμα οἱ κάτοικοι εἶναι ἄλλοι μὲν Μωαμεθανοί, ἄλλοι Εἰδωλολάτραι καὶ ἄλλοι Χριστιανοί.

Ἡ Κόνακρου (115.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ Κανκάν (25.000 κ.) ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις συνδεομένη σιδηροδρομικῶς μὲ τὴν Κόνακρου.

Σιέρρα - Λεόνε

Αὕτη, τέως Βρεταννικὴ ἀποικία, ἔγινεν ἀνεξάρτητος Δημοκρατία ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1961, ἀνήκει ὅμως εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Εὐρίσκεται εἰς τὴν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ἀκτὴν, ἀπὸ τὰ ἄλλα δὲ μέρη τῆς περιβάλλεται ἀπὸ τὴν Γουϊνέαν καὶ τὴν Λιβερίαν.

Ἡ ἔκτασις τῆς εἶναι 72.600 τετρ. χιλιόμε. καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς 2.000.000 κ. Ἐχει κλίμα ὑγρὸν καὶ θερμὸν, διότι εὐρίσκεται εἰς ἀπόστασιν μικροτέραν τῶν 10° ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ φθάνουσαι τὰ 4 μ. ἔτησίως καὶ ἡ μέση ἔτησία θερμοκρασία εἶναι 24° ἕως 28° Κ.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ καλλιεργοῦνται τὰ αὐτὰ φυτά, τὰ ὁποῖα καλλιεργοῦνται καὶ εἰς τὴν Γουϊνέαν. Ἐχει διάφορα ὄρυκτά καὶ μεταξὺ τούτων χρυσὸν καὶ ἀδάμαντας.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀγγλικὴ καὶ θρησκεῖαι ὁ Ἰσλαμισμός, ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία.

Τὸ Φρητῶουν (125.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἔχει καλὸν λιμένα καὶ ἀεροδρόμιον.

Λιβερία

Ἡ **Λιβερία**, εὐρισκομένη εἰς τὰς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ἄκτας τῆς Ἀφρικῆς μεταξὺ τῆς Σιέρρα - Λεόνε καὶ τῆς Ἀκτῆς τοῦ Ἐλεφαντόδοντος, ἔχει ἔκτασιν 111.400 τετρ. χιλιομ., πληθυσμὸν 1.300.000 κατ. καὶ πυκνότητα 12 κατ. κατὰ τετρ. χιλιομ. Εἶναι μία ἀνεξάρτητος Δημοκρατία ἀπὸ τοῦ 1847, κατοικουμένη ἀποκλειστικῶς ἀπὸ Νέγρους, (Εὐρωπαῖοι ζοῦν εἰς αὐτὴν μόλις περὶ τοὺς 1.000), μεταξὺ τῶν ὁποίων περὶ τὰς 20.000 εἶναι Νέγροι, προερχόμενοι ἀπὸ τὰς Ἦν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, εἰς χεῖρας δὲ αὐτῶν, ὡς πλέον πολιτισμένων, εὐρίσκεται ἡ διακυβέρνησις τῆς χώρας.

Τὸ **κλίμα** εἶναι ὑγρὸν καὶ θερμὸν καὶ διὰ τοῦτο ὑπάρχουν πυκνὰ καὶ μεγάλα δάση καὶ μεταξὺ τῶν δένδρων τῶν δασῶν τούτων ὑπάρχουν κοκκοφοίνικες, ἐλαιοφοίνικες, καουτσουκόδενδρα, δένδρα δίδοντα τὸ ξύλον τὸ λεγόμενον *μαόνι*, χρησιμοποιούμενον εἰς τὴν ἐπιπλοποιίαν, ἄρτόδενδρα, κλπ. Καλλιεργοῦνται κυρίως καφές, βάμβαξ, ἀραβόσιτος, σόργον, μανιόκα, κλπ. καὶ ὑπάρχει καὶ ὀλίγη κτηνοτροφία. Τὰ δάση κατέχουν τὰ 35% καὶ τὸ καλλιεργούμενον ἔδαφος τὰ 16% τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας.

Ὅρυκτά. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν ὑπάρχουν σιδηρομεταλλεύματα, χαλκός, χρυσὸς καὶ ἀδάμαντες.

Γλῶσσα ἐπίσημος εἶναι ἡ Ἀγγλική, ὁμιλοῦνται ὅμως κατὰ περιοχὰς διάφοροι τοπικαὶ διάλεκτοι.

Θρησκείαι εἶναι ὁ Ἀνιμισμὸς, ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ὁ Ἰσλαμισμὸς.

Ἡ **Μονροβία** (60.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ μεγαλύτερα πόλις καὶ λιμὴν τῆς Δημοκρατίας.

Ἀκτὴ Ἐλεφαντόδοντος

Αὕτη, Γαλλικὴ ἀποικία πρότερον, εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρίσκεται εἰς τὰ πρὸς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας παράλια καὶ ἔχει ὄρια πρὸς Δ. τὴν Λιβερίαν καὶ τὴν Γουϊνέαν, πρὸς ἀνατολὰς τὴν Γκάνα καὶ πρὸς Β. τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν καὶ τὴν Δημοκρατίαν

Ἄνω Βόλτα. Ἡ ἔκτασίς της εἶναι 322.000 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 3.100.000 κ.

Τὸ κλίμα της εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ αἱ βροχαὶ πολλαί. Διὰ τοῦτο μέγισται ἐκτάσεις, καταλαμβάνουσιν τὰ 33% τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας, καλύπτονται ἀπὸ δάση.

Ἡ **κτηνοτροφία** εἶναι ἀσήμαντος. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν **γεωργίαν**. Καλλιεργοῦνται ἀραχίδες, ὄρυζα, ἀραβόσιτος, μανιόκα, καφεόδενδρα, κακαόδενδρα, βανανέαι, ἀνανάδες, κοκκοφοίνικες, δένδρα καριτέ, καουτσουκόδενδρα κλπ. Ἀπὸ δὲ τὰ δάση της παράγεται πολὺτιμος ξυλεία (μάονι, ἔβενος κλπ.). Ἔχει ἡ Ἀκτὴ τοῦ Ἐλεφαντόδοντος καὶ ἀδαμαντωρυχεῖα.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Γαλλικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Ἰσλαμισμὸς (15%), ὁ Χριστιανισμὸς (8%) καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία (77%).

Τὸ **Ἀμπιζάν** (180.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων 8.000 Εὐρωπαῖοι) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἔχει καλὸν λιμένα καὶ ἀεροδρόμιον.

Γ κ ά ν α

Εἶναι καὶ αὕτη (ἀπὸ τοῦ 1960) ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Ἀνῆκε πρότερον εἰς τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν. Καὶ σήμερον ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν τέως Βρεταννικὴν ἀποικίαν τῆς Χρυσῆς Ἀκτῆς καὶ τὸ τέως ὑπὸ Βρεταννικὴν κηδεμονίαν Βρεταννικὸν Τόγκο. Εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τῆς Ἀκτῆς τοῦ Ἐλεφαντόδοντος εἰς τὰ πρὸς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας παράλια καὶ ἔχει ἑκτασιν 237.850 τετρ. χιλιομ. Ὁ πληθυσμὸς της εἶναι 6.700.000 κ.

Τὸ **κλίμα** εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν, ἰδίως εἰς τὰ νότια τῆς χώρας, ὅπου ὑπάρχουν καὶ μεγάλα δάση, καταλαμβάνοντα τὰ 36% τῆς ὅλης ἐπιφανείας τῆς χώρας. Πρὸς τὰ βόρεια τῆς ἐπικρατεῖ ἡ «σαβάνα», καλύπτουσα τὰ 40% τῆς ἐπιφανείας. Τὰ προϊόντα εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ τῆς Ἀκτῆς τοῦ Ἐλεφαντόδοντος, μόνον ὅτι ἡ Γκάνα παράγει πολὺ κακάο (τὰ 30% τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς). Ἔχει διάφορα ὀρυκτὰ μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἀδάμαντας.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Ἀγγλικὴ καὶ ἐκ τῶν κατοίκων τὰ

30% είναι Χριστιανοί, τὰ 25% Μωαμεθανοί καὶ οἱ ὑπόλοιποι Εἰδω-
λολάτραι.

Ἡ Ἄκκρα (320.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ λιμὴν εἰς τὸν κόλ-
πον τῆς Γουϊνέας.

Τόγκο

Τὸ Τόγκο ὑπὸ Γαλλικὴν κηδεμονίαν πρότερον, εἶναι σήμερον ἀνε-
ξάρτητος Δημοκρατία.

Εὐρίσκεται εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας καὶ ἀνατολικά
τῆς Γκάνα, μετὴν ὅποیان ἔχει τὸ αὐτὸ κλίμα καὶ τὰ αὐτὰ προϊόντα. Ἡ
ἐκτασίς του εἶναι 57.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 1.088.000 κατ.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλικὴ, θρησκείαι δὲ ὁ Χριστιανι-
σμὸς, ὁ Ἰσλαμισμὸς καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία καὶ πρωτεύουσα τὸ Λομέ
(60.000 κ.).

Δαχομέη

Εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τοῦ Τόγκο καὶ φθάνει μέχρι τῶν πρὸς τὸν
κόλπον τῆς Γουϊνέας ἀκτῶν. Ἀποικία Γαλλικὴ πρότερον, εἶναι σήμερον
ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, μετ' ἐπίσημον γλῶσσαν τὴν Γαλλικὴν καὶ
θρησκείας τὸν Χριστιανισμὸν, Ἰσλαμισμὸν καὶ τὴν Εἰδωλολατρείαν.

ἔχει ἑκτασιν 116.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 2.000.000 κατ.

Τὸ κλίμα καὶ τὰ προϊόντα εἶναι προσόμοια μετὰ τῆς Γκάνα.

Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Πόρτο-Νόβο (32.000 κ.) συνδεομένη σι-
δηροδρομικῶς μετὸν λιμένα Κοτονοῦ (57.000 κ.).

Ἄνω Βόλτα

Ἡ Δημοκρατία τοῦ Ἄνω Βόλτα ἦτο καὶ αὕτη Γαλλικὴ ἀποικία.
Ὀνομάζεται οὕτω διότι τὴν διαρρέει, κατὰ τὸν ἄνω ροὺν του, ὁ ποταμὸς
Βόλτα. Ἐκτείνεται βορείως τῆς Ἀκτῆς τοῦ Ἐλεφαντόδοντος, τῆς Γκά-
να, τοῦ Τόγκο καὶ τῆς Δαχομέης καὶ ἔχει πρὸς τὰ Β., τὰ Δ. καὶ τὰ
ἀνατολικά της τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν καὶ τὴν Δημοκρατίαν τῆς
Νιγηρίας.

Ἡ ἔκτασίς της εἶναι 275.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 4.000.000 κ. Εὐρίσκεται εἰς μεγαλυτέραν τῶν 10^ο ἀπόστασιν ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸν καὶ συνεπῶς αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι. Διὰ τοῦτο τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἐπιφανείας της καλύπτεται ἀπὸ τὴν «σαβάναν». Ἡ μέση ἔτησίᾳ θερμοκρασία κυμαίνεται μεταξὺ τῶν 27^ο ἕως 29^ο Κ., ἔχει δηλαδὴ **κλίμα** θερμὸν.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Καλλιεργοῦνται ἀραχίδες, μανιόκα, ἀραβόσιτος, σόργον, φόνιο (ἄγρωστῶδες φυτὸν, τὰ σπέρματα τοῦ ὁποίου χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν παραγωγὴν ἄρτου). Ἐπίσης βάμβαξ, γλυκοπατάτες, καριτὲ καὶ τὸ λεγόμενον Ἰγκνάμ (φυτὸν μὲ μεγάλους ὑπογείους κονδύλους (πατάτες), τοὺς ὁποίους οἱ Ἰθαγενεῖς χρησιμοποιοῦν πρὸς διατροφὴν των). Ἐκτρέφονται κυρίως βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἰγες.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Γαλλικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Χριστιανισμὸς, ὁ Ἰσλαμισμὸς καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία.

Ἡ **Οὐαγκαντούγκου** (50.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ **Μπόμπο - Ντιουλάσο** (45.000 κ.) ἡ δευτέρα πόλις.

Νιγηρία

Ἡ Δημοκρατία τῆς **Νιγηρίας** εἶναι τὸ μεγαλύτερον, ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν, κράτος τῆς Ἀφρικῆς. Εὐρίσκεται πρὸς τὰς ἀκτὰς τοῦ κόλπου τῆς Γουινέας, ἀνατολικῶς τῆς Δαχομέης καὶ νοτίως τῆς Δημοκρατίας τοῦ Νίγηρος. Ἀπετελέσθη ἀπὸ τὴν πρῶν Βρεταννικὴν ἀποικίαν τῆς Νιγηρίας καὶ τὸ πρῶν, ὑπὸ Βρεταννικὴν κηδεμονίαν, τμήμα τοῦ Καμερούν. Τὸ ὄνομά της τὸ ὀφείλει εἰς τὸν ποταμὸν Νίγηρα, ὁ ὁποῖος διασχίζει τὴν χώραν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουινέας. Ἡ Νιγηρία ἀνήκει εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἐχει ἔκτασιν 878.450 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 35 ἑκατομ. κατοίκων. Τὸ ὑψηλότερον σημεῖον της εἶναι ἡ κορυφὴ τοῦ ἠφαιστείου **Καμερούν** (4070 μ.).

Ἐχει γενικῶς **κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρὸν. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαί, φθάνουσai πρὸς τὰ παράλια τὰ 10 μ. ἔτησίως, λόγῳ τῶν πνεόντων ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς Γουινέας ἀνέμων, οἱ ὁποῖοι εἶναι φορτωμένοι μὲ ὕδρατμους. Καθ' ὅσον ὁμως προχωρεῖ κανεὶς πρὸς τὰ βόρεια τῆς χώρας αἱ

βροχαί ἐλαττοῦνται καὶ τὰ δάση διαδέχεται ἡ «σαβάνα». Πρὸς τὰ βορειότερα αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι καὶ ἐπικρατεῖ ἡ στέππη.

Τὰ δάση εἶναι πυκνά (ζοῦγκλαι) καὶ καλύπτουν συνολικῶς τὰ 34% τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας, ἡ δὲ καλλιεργουμένη ἔκτασις τὰ 24%.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Καλλιεργοῦνται κυρίως κακάο,

ἀραχίδες καὶ ἐλαιοφθίνικες καὶ ἔρχεται ἡ Νιγηρία, πρώτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν φοινικελαίου, δευτέρα ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ἀραχίδων καὶ τρίτη ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν κακάο. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης βάμβαξ, ὄρυζα, μανιόκα, σόργον, γλυκοπατάτες, ἀραβόσιτος καὶ καπνός. Ἀπὸ τὰ καουτσουκόδενδρα τῶν δασῶν τῆς καὶ ἀπὸ τὰ εἰς φυτείας καλλιεργούμενα, παράγεται ἀρκετὸν καουτσούκ. Ἐκτρέφονται κυρίως βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἰγες. Ἀπὸ ὀρυκτὰ ἔχει ἄνθρακα, διάφορα μεταλλεύματα καὶ χρυσόν.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀγγλική, ὁμιλεῖται ὅμως κατὰ περιοχὰς πλῆθος διαλέκτων τοπικῶν. Τὰ 40% τῶν κατοίκων εἶναι Μουσουλμάνοι, τὰ 20% Χριστιανοὶ καὶ οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Εἰδωλολάτραι.

Τὸ Λάγγος (365.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ λιμὴν εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουίνεας. Ἄλλος λιμὴν εἶναι τὸ Πόρτ-Χαρκούρ (500.000 κ.). Ὀλίγον βορειότερον τοῦ Λάγγος εὐρίσκεται τὸ Ἱμπαντάν (600.000 κ.), ἡ μεγαλύτερα πόλις τῆς Νιγηρίας καὶ πρὸς τὰ βόρεια τὸ Κάνο (130.000 κ.) συνδεόμενον σιδηροδρομικῶς μὲ τὸ Ἱμπαντάν καὶ τὸ Λάγγος.

Χαρτ. 44. Νιγηρία.

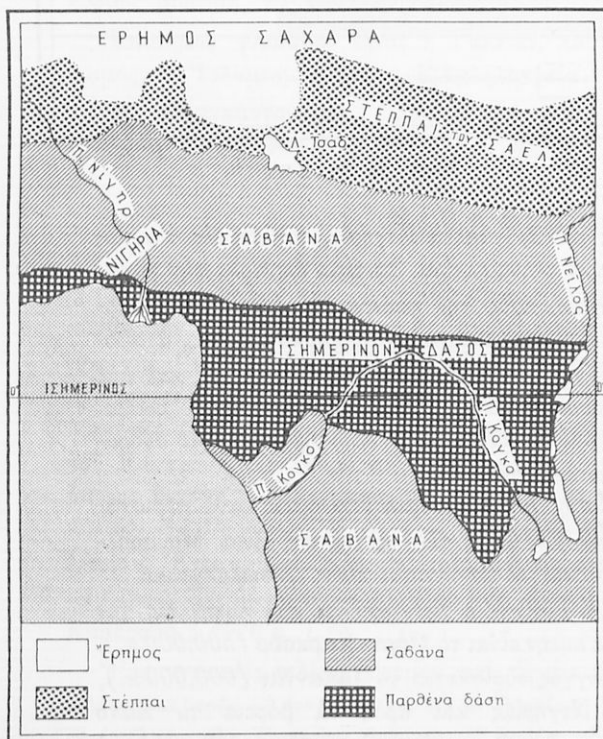
ΙΙΙ. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ἢ ΙΣΗΜΕΡΙΝΗ ΑΦΡΙΚΗ

Γενικά. Ἡ Κεντρικὴ ἢ Ἰσημερινὴ Ἀφρικὴ ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας ἐκ Δ. μέχρι τῆς περιοχῆς τῶν Μεγάλων Λιμνῶν (Ταγκανίκας, Ἀλβέρτου, Ἐδουάρδου κλπ.) πρὸς Α. καὶ ἀπὸ τοῦ Σαέλ ἐκ Β. μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ζαμβέζη πρὸς Ν. Χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἡ λεκάνη τῆς λίμνης Τσαδ καὶ τὸ λεκανοπέδιον τοῦ ποταμοῦ Κόγκο.

Ὡς πρὸς τὸ **κλίμα**, τὴν **βλάστησιν**, τὰ καλλιεργούμενα καὶ ἄγρια φυτὰ, τὰ ζῶα, τὰ διατρεφόμενα ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ ἄγρια ζῶα, ἀνευρίσκομεν καὶ ἐδῶ τὰ αὐτά, τὰ ὅποια ἀνεύρομεν καὶ εἰς τὴν Δ. Ἀφρικὴν. Εἰς τὰ Β. τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς ἐκτείνεται ἡ ἔρημος, ἀκολουθοῦν

νοτιώτερον αἱ στέππαι τοῦ Σαέλ, ἐν συνεχείᾳ αἱ σαβάναι καὶ τέλος τὸ παρθένον δάσος, τὸ ὅποιον ἐδῶ εἶναι πλέον ἐκτεταμένον, καταλαμβάνον μεγάλας ἐκτάσεις καὶ προεκτεινόμενον καὶ νοτίως τοῦ Ἰσημερινοῦ (Χαρτ. 45) μέχρι τοῦ νοτίου γεωγραφικοῦ πλάτους τῶν 10°. Νοτίως τοῦ δάσους ἔχομεν πάλιν διαδοχικῶς σαβάνας, στέππαν καὶ ἔρημον.

Πλὴν ὀλίγων **Τουαρέγκ**, οἱ ὅποιοι ζοῦν εἰς τὴν ζώνην τοῦ Σαέλ καὶ ὀλίγων Εὐρωπαίων, ὅλοι οἱ ἄλλοι κάτοικοι τῆς Ἰσημερινῆς Ἀφρικῆς εἶναι

Χαρτ. 45. Βλάστησις εἰς Κεντρικὴν Ἀφρικὴν.

Νέγροι, ἀνήκοντες εἰς διαφόρους Νεγρικὰς φυλάς, (οἱ περισσότεροι εἰς τὴν φυλὴν **Μπαντοῦ**). Εἰς τὰ δάση τῆς Ἰσημερινῆς Ἀφρικῆς συναντῶνται καὶ οἱ Νεγρίλλοι, οἱ ὅποιοι λόγῳ τοῦ ἀναστήματός των καλοῦνται καὶ **Πυγμαῖοι**. Ἔχουν ἀνάστημα κάτω τοῦ 1.50 μ., κόμην ἀρκετὰ μακρὰν καὶ χρῶμα τοῦ δέρματος ὄχι τελείως μέλαν (ἀποκλῖνον πρὸς τὸ σοκολατί). Εἶναι οἱ πλέον ἀπολίτιστοι ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ Ἰσημερινὴ Ἀφρικὴ περιλαμβάνει τὰς Δημοκρατίας : **Τσάδ, Κεντραφρικανικὴν, Κογκό, Γκαμπόν, Καμερούν**, τὸ τέως **Βελγικὸν Κογκό**, τὴν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ Βελγίου, ἄλλοτε (πρὸ τοῦ Α' Παγκοσμίου πολέμου) Γερμανικὴν ἀποικίαν **Ρουάντα - Οὐρούντι**, τὴν **Πορτογαλικὴν Καμπίντα καὶ Ἀγκόλα** καὶ τὴν Ἰσπανικὴν **Γουϊνέαν** (Χαρτ. 46).

Ἡ Δημοκρατία Τσάδ

Εὐρίσκεται αὕτη ἀνατολικῶς τῆς Δημοκρατίας τῆς Νιγηρίας καὶ τοῦ Νίγηρος καὶ ἔχει πρὸς βορρᾶν τὴν Λιβύην, πρὸς Α. τὸ Σουδάν καὶ πρὸς Ν. τὴν Κεντροαφρικανικὴν Δημοκρατίαν. Εἶναι ἡ τέως Γαλλικὴ ἀποικία **Τσάδ** καὶ ὀφείλει τὸ ὄνομά της εἰς τὴν μεγάλην, ἀλλ' ἀβαθὴ λίμνην Τσάδ, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὰ σύνορά της πρὸς τὰς Δημοκρατίας τῆς Νιγηρίας καὶ τοῦ Νίγηρος.

Ἔχει ἔκτασιν 1.284.000 τετρ. χιλίῳ. καὶ πληθυσμὸν 2.600.000 κ. Τὸ βόρειον μέρος της, κατεχόμενον ἀπὸ τὴν Ἐρημὸν Σαχάραν, εἶναι σχεδὸν τελείως ἀκατοίκητον. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον μέρος της καλύπτεται σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ στέππας, λόγῳ τῶν ὀλίγων βροχῶν. Καλλιεργήσιμα ἐδάφη ὑπάρχουν μόνον εἰς τὸ λεκανοπέδιον τῆς λίμνης Τσάδ καὶ μάλιστα ἐκεῖ ὅπου εἶναι δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραχίδες, σόργον, βάμβαξ, ὄρυζα, ἀραβόσιτος, σησάμιον καὶ ἐλαιοφοίνικες. Ἐκτρέφονται βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἰγες, καθὼς καὶ ἀρκετοὶ κάμηλοι.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Γαλλικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Χριστιανισμός, ὁ Ἰσλαμισμὸς καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία.

Ἡ πόλις **Φόρτ - Λαμὺ** (45.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Κεντραφρικανική Δημοκρατία

Είναι η πρώην Γαλλική αποικία Ουμπάνγκι - Σιάρι, η οποία έγινε μία ανεξάρτητος Δημοκρατία. Εύσκεται νοτίως της Τσαδ και έχει έκτασιν 617.000 τετρ. χιλίωμ. Ο πληθυσμός της είναι 1.200.000 κατ. Πρὸς τὰ νότια τῆς χώρας, τὰ ὅποια εὐρίσκονται εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἴσημερινοῦ, αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ καὶ καλύπτονται ταῦτα ἀπὸ μεγάλη δάση. Βορείωτερον εἶναι ἡ σαβάννα καὶ εἰς τὰ βόρεια τῆς χώρας, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, ἐπικρατεῖ ἡ στέπη.

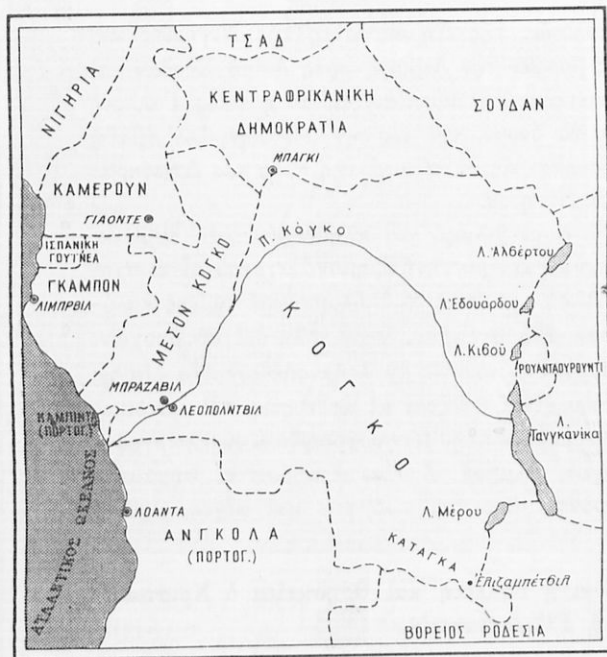
Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν κυρίως. Καλλιεργοῦνται ἀραχίδες, καφές, βάμβαξ, διάφοροι φοῖνικες, σιζάλ (εἶδος ἀγιάνης, μὲ τὰς ἴνας τῆς ὁποίας κατασκευάζονται σχοινία). Ἡ Κεντραφρικανικὴ Δημοκρατία ἔχει καὶ μεγάλα ἀδαμαντωρυχεῖα.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλικὴ καὶ ὁρθεκεῖται ὁ Χριστιανισμός, ὁ Ἰσλαμισμός καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία.

Ἡ Μπάνγκι (80.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Δημοκρατία Κογκό

Γαλλικὴ καὶ αὐτὴ ἀποικία πρότερον ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν Μέσον Κογκό, εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρίσκεται νοτίως τῆς Κεντραφρικανικῆς Δημοκρατίας καὶ δυτικῶς τοῦ τέως Βελγικοῦ Κογκό, ἀπὸ τὸ ὅπολον χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Κόγκο καὶ τοῦ πα-

Χαρτ. 46. Κεντρικὴ ἢ Ἰσημερινὴ Ἀφρική.

ραποτάμου του **Ουμπάνγκι**. Έκτεινομένη από τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ Ἰσημερινοῦ ἔχει **κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρὸν, μὲ ἀφθόνους βροχάς. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ δάση εἶναι πολλὰ καὶ πυκνά, δίδοντα ἄφθονον ξυλείαν.

Ἔχει ἑκτασιν 324.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 762.000 κατ., οἱ ὅποιοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν **γεωργίαν**. Παράγεται φοινικέλαιον, καπνός, βανάναι, κακάο, καουτσούκ καὶ ξυλεία. Ἔχει ἀρκετὰ μεταλλεύματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ χρυσόν.

Ἡ ἐπίσημος **γλῶσσα** καὶ **θρησκεία** εἶναι ὡς καὶ εἰς τὰς προηγουμένας Δημοκρατίας.

Ἡ **Μπραζαβίλλ** (107.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κόγκο καὶ εἰς τὰ σύνορα μὲ τὸ τέως Βελγικὸν Κογκό, εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Συνδέεται αὕτη σιδηροδρομικῶς μὲ τὸ **Πουάντ - Νουάρ** (57.000 κ.), λιμένα εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Ἐπιχειρεῖται ἡ ἔνωσις τῶν τριῶν ὡς ἄνω Δημοκρατιῶν εἰς μίαν Ὅμοσπονδίαν, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐνωσις κεντρικοαφρικανικῶν Δημοκρατιῶν».

Γκαμπόν

Τέως Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρίσκεται μεταξὺ τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου τῆς Γουινέας καὶ τῆς Δημοκρατίας τοῦ Κογκό, εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰσημερινοῦ. Διὰ τοῦτο ἔχει **κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρὸν, ἀφθόνους βροχάς, πολλὰ μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση καὶ ἄφθονον ξυλείαν.

Ἡ ἑκτασις τῆς Δημοκρατίας τῆς Γκαμπὸν εἶναι 267.000 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς της 420.000 κατ., οἱ ὅποιοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν**. Παράγονται κυρίως ἀραχίδες, φοινικέλαιον, καπνός, κακάο καὶ καουτσούκ. Ὑπάρχουν ἀρκετὰ μεταλλεύματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ χρυσός. Ὑπάρχει ἐπίσης καὶ πετρέλαιον.

Γλῶσσα καὶ **θρησκεία** εἶναι ὡς καὶ εἰς τὰς προηγουμένας Δημοκρατίας.

Ἡ **Λιμπρβίλλ** (22.000 κ.), εἰς τὰ παράλια τοῦ κόλπου τῆς Γουινέας, εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Καμερούν

Τὸ τέως ὑπὸ Γαλλικὴν κηδεμονίαν **Καμερούν** εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εὐρίσκεται εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας, βορείως τῆς Γκαμπὸν καὶ τὸ νότιόν του μέρος εἶναι εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰσημερινοῦ διὰ τοῦτο ἔχει πολλὰς βροχὰς καὶ δάση. Τὸ βορειότερον μέρος του καλύπτεται ἀπὸ σαβάναν. Ἔχει ἑκτασιν 432.000 καὶ πληθυσμὸν 3.200.000 κατ. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Παράγονται κυρίως καφές, κακάο, βανάναι, ἀραχίδες, φοινικέλαιον, βάμβαξ, καουτσούκ καὶ ξυλεία. Ἐκτρέφονται βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἰγες.

Ἐπίσημος γλῶσσα καὶ θρησκεία εἶναι ὡς καὶ εἰς τὰς προηγούμενας Δημοκρατίας.

Ἡ Γιαουντέ (55.000 κ.) εἶναι πρωτεύουσα. Ἡ Ντουάλα (127.000 κ.) εἶναι λιμὴν εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας.

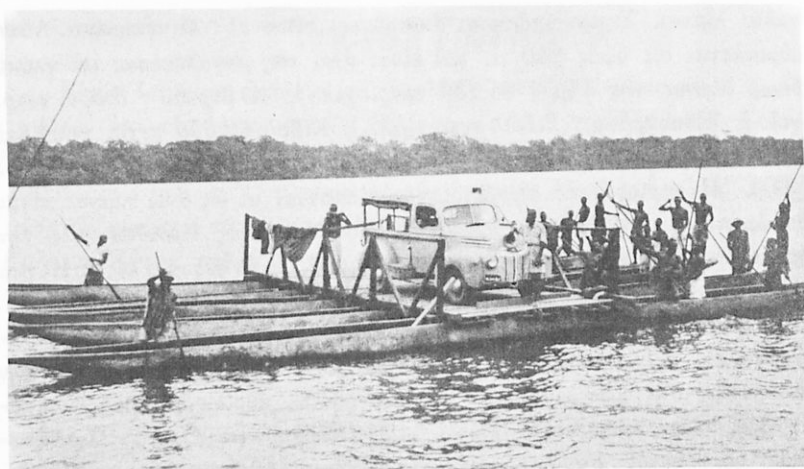
τὸ τέως Βελγικὸν Κογκò

Τὸ τέως Βελγικὸν Κογκò εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία (ἀπὸ τῆς 30 Ἰουνίου τοῦ 1960). Εὐρίσκεται νοτίως τῆς Κεντραφρικανικῆς Δημοκρατίας καὶ ἀνατολικῶς τῆς Δημοκρατίας τοῦ Μέσου Κογκò (τέως Γαλλικῆς ἀποικίας) καὶ διασχίζεται ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν, σχεδὸν περὶ τὸ μέσον του. Διὰ τοῦτο ἔχει κλίμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν, πολλὰς βροχὰς καὶ μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση. Ἡ μέση ἔτησίᾳ θερμοκρασία κυμαίνεται, κατὰ περιοχάς, μεταξὺ τῶν 21° καὶ 26° Κ.

Ἡ ἑκτασίς του εἶναι 2.345.000 τετρ. χιλιομ. Εἶναι ἐπομένως τὸ μεγαλύτερον ὡς πρὸς τὴν ἑκτασιν κράτος τῆς Ἀφρικῆς.

Ὁ πληθυσμὸς του εἶναι 13.750.000 κ. Μεταξὺ τῶν κατοίκων του εἶναι περὶ τὰς 82.000 Εὐρωπαῖοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ 2.500 Ἕλληνες. Μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν ὅμως τοῦ Κογκò καὶ τὰς ἐσωτερικὰς ἐκεῖ διαταραχάς, πολλοὶ τῶν Εὐρωπαίων ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν. Οἱ ὑπόλοιποι κάτοικοι εἶναι **Νέγροι**, ἀνήκοντες εἰς διαφόρους φυλάς. Εἰς τὰ δάση ζοῦν οἱ **Πυγμαῖοι**, ἔχοντες ἀνάστημα κάτω τοῦ 1,50 μ. καὶ τελείως ἀπολίτιστοι.

Πρὸς τὰ νότιά του αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι καὶ ἐπικρατεῖ ἐκεῖ

Σχεδία διά τὴν διαπεραίωσιν ἑνὸς βραχίονος τοῦ ποταμοῦ Κόγκο εἰς τὴν Δημοκρατίαν τοῦ Κογκό.

ἡ σαβάνα. Γενικῶς τὰ 50% τῆς ἐπιφανείας του καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ δάση, τὰ 21% εἶναι ἐκτάσεις καλλιεργήσιμοι καὶ τὰ ὑπόλοιπα 29% λειβάδια διὰ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ σαβάνα. Εἰς μικρὰν ἑκτασιν, μήκους μόλις 35 χιλιομ., τὸ Κογκό ἔχει παράλια πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν. Ἡ μεγαλυτέρα του πεδιάς εἶναι τὸ λεκανοπέδιον τοῦ ποταμοῦ Κόγκο, τὸ ὁποῖον διαρρέεται ἀπὸ τὸν ποταμὸν Κόγκο καὶ τοὺς παραποτάμους του καὶ τὸ ὑψηλότερον σημεῖον του ἡ κορυφή τοῦ ὄρους **Ρουβενζόρι**. (5119 μ.). Τοῦτο εὐρίσκεται πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς χώρας πλησίον τῆς λίμνης τοῦ **Ἐδουάρδου**.

Ποταμοί. Λόγῳ τῶν πολλῶν βροχῶν εἰς τὸ Κογκό ὑπάρχει ὁ μεγάλος ποταμὸς **Κόγκο** με τοὺς παραποτάμους του. Ἔχει τὰς πηγὰς του εἰς τὰ ὄροπέδια, τὰ εὐρισκόμενα πρὸς τὰ σύνορα τοῦ Κογκό με τὴν Βορ. Ροδεσίαν καὶ χύνεται εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν παρὰ τὰ σύνορα τοῦ Κογκό, εἰς τὴν Πορτογαλικὴν Ἀγκόλα. Ὁ ποταμὸς Κόγκο, ἂν καὶ εἶναι ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους ποταμούς τοῦ κόσμου, δὲν διευκολύνει τὴν συγκοινωνίαν, διότι εἶναι πλωτὸς μόνον κατὰ τμήματά του, ἐπεὶδὴ ἔχει καταρράκτας. Κατὰ τὸ μήκος εἶναι ὁ δεύτερος, μετὰ τὸν Νεῖλον, ποταμὸς τῆς Ἀφρικῆς.

Λίμναι. Πρὸς τὰ ἀνατολικά τοῦ Κογκό ὑπάρχουν πολλαὶ καὶ με-

γάλαι λίμναι. Σημαντικώτεροι ἐκ τούτων εἶναι αἱ : **Τανγκανίκα**. Αὕτη εὐρίσκεται εἰς ὕψος 840 μ. καὶ εἶναι ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας μὲ γλυκὺ ὕδωρ λίμνας τῆς Γῆς (35.130 τετρ. χιλ.), **Ἀλβέρτου** (5.335 τετρ. χιλ.), **Ἐδουάρδου** (2.150 τετρ. χιλ.), **Κιβού** (2.650 τετρ. χιλ.) καὶ **Μέρου**, νοτιώτερον, εἰς τὰ σύνορα μὲ τὴν Βόρ. Ροδεσίαν (4.853 τετρ. χιλ.). Ἡ περιοχή, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται αἱ ὡς ἄνω λίμναι, εἶναι ἐν ὁροπέδιον καὶ λέγεται «περιοχὴ τῶν Μεγάλων Λιμνῶν». Εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν εὐρίσκονται καὶ ἄλλαι λίμναι, μὴ ἀνήκουσαι εἰς τὸ Κογκό (θὰ τὰς ἀνεύρωμεν κατωτέρω).

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν **γεωργίαν**, διότι ἡ ὑπάρχουσα εἰς πολλὰς περιοχὰς τοῦ Κογκό μυῖα *Τσέ - Τσέ* ἐμποδίζει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας. Καλλιεργοῦνται κυρίως βάμβαξ, καφεόδενδρα, καουτσουκόδενδρα, τῶν ὁποίων ὑπάρχουν μεγάλαι φυτεῖαι, ἄρα-βόσιτος, καπνός, μανιόκα, γεώμηλα, ὄσπρια, ὄρυζα κλπ.

Τὰ ἄγρια ζῷα ἀφθονοῦν. Συναντᾷ κανεὶς ἐκεῖ λέοντας, λεοπαρδάλεις, ἐλέφαντας, ρινοκέρωτας, ἵπποποτάμους, βουβάλους, καμηλοπαρδάλεις κλπ. Ἐπίσης ὑπάρχουν πολλὰ ἔρπετά, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πύθωνες καὶ διάφοροι δηλητηριώδεις ὄφεις. Ὑπάρχει καὶ ἀκόμη πλῆθος πτηνῶν καὶ ἐντόμων.

Ἐχει πλεῖστα **ὄρυκτά**, ἰδίως εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς **Κατάνγκα**, εὐρισκομένης εἰς τὰ νότια τῆς χώρας, πρὸς τὴν Β. Ροδεσίαν. Οὕτω ἔχει ἄνθρακας, πλεῖστα μεταλλεύματα, χρυσόν, ἀδάμαντας καὶ πλούσια ὄρυχεῖα τοῦ πολυτίμου σήμερον οὐρανίου. Τὰ ἀδαμαντωρυχεῖα τοῦ ὑπολογίζονται μεταξὺ τῶν πλουσιωτέρων τοῦ κόσμου.

Ἐπίσημος **γλῶσσα** εἶναι ἡ Γαλλικὴ, ὁμιλοῦνται ὅμως κατὰ περιοχὰς πλεῖσται τοπικαὶ διάλεκτοι. Οἱ κάτοικοι, ἰδίως οἱ ζῶντες μακρὰν τῶν πόλεων, εἶναι ἀπολίτιστοι καὶ εὐρίσκονται εἰς πρωτόγονον κατάστασιν, δὲν εἶναι δὲ σπάνιον φαινόμενον μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἡ ἀνθρώποφαγία. Ἡ πλειονότης των εἶναι Εἰδωλολάτραι καὶ μόνον περὶ τὰ 4,5 ἑκατομ. εἶναι Χριστιανοὶ καὶ περὶ τὰς 100.000 Μουσουλμάνοι.

Ἡ **Λεοπόλντβιλ** (367.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Εὐρίσκεται ἀπέναντι τῆς Μπραζαβίλλ, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κόγκο. Ἡ **Ἐλιζάμπετβιλ** (169.000 κ.). **Στάνλεϋβιλ** (71.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κόγκο. Ἡ **Λουλουαμπούργκ** (61.000 κ.) πλησίον τῶν συνόρων τῆς μὲ τὴν Ἀνγκόλα.

Ίσπανική Γουϊνέα

Είναι Ίσπανική άποικία και περιλαμβάνει μίαν έκτασιν 26.000 τετρ. χιλιομ. επί τῆς Ἀφρικανικῆς ἡπείρου, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας, καὶ τὰς νήσους **Φερνάντο - Πὸ** καὶ **Ἀννομπόν**, ἐκτάσεως 2051 τετρ. χιλιομ. Ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀποικίας ὁλοκλήρου εἶναι 200.000 κατ. Εὐρίσκεται πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἔχει κλίμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν, πολλὰ δάση καὶ ἄφθονον ξυλείαν, μεταξὺ τῆς ὁποίας καὶ πολύτιμον τοιαύτην (ἔβερον). Καλλιεργοῦνται εἰς αὐτὴν κυρίως ὁ καφές, τὸ κακάο καὶ οἱ ἐλαιοφόινικες. Ἡ **Σάντα - Ἰζαμπέλ** (11.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ρουάντα - Οὐρούντι

Ἡ **Ρουάντα - Οὐρούντι** εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ Βελγίου. Εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τοῦ Κογκὸ καὶ εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ἐχει διὰ τοῦτο κλίμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν, ἡ θερμοκρασία ὅμως μετριάζεται ἀπὸ τὸ ὕψος, διότι ἡ **Ρουάντα - Οὐρούντι** εὐρίσκεται ἐπὶ ὄροπεδίου καὶ ἔχει ὑψηλὰ ὄρη. Ἐχει έκτασιν 54.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 4.700.000 κατ. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Καλλιεργοῦν κυρίως ἀραβόσιτον, ἀραχίδας, μανιόκαν, καφὲν καὶ γλυκοπατάτας καὶ ἐκτρέφουν βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἰγας. Ἡ χώρα ἔχει ἀρκετὰ μεταλλεύματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ χρυσόν. Ἡ **Οὐζουμπούρα** (48.000) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Καμπίντα καὶ Ἀγκόλα

Ἡ **Καμπίντα** (Χαρτ. 46) εἶναι μικρὰ Πορτογαλικὴ ἀποικία, ἐκτάσεως 8.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμοῦ 12.000 κ. πρὸς Β. τοῦ τέως Βελγικοῦ Κογκό. Ἡ **Ἀγκόλα** εἶναι καὶ αὕτη Πορτογαλικὴ ἀποικία, ἐκτάσεως 1.247.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμοῦ 4.000.000 κ. πρὸς τὰ ΝΔ. τοῦ τέως Βελγικοῦ Κογκό, βρεχομένη πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ. Αἱ βροχαὶ ἐδῶ εἶναι ὀλιγώτεραι καὶ κυριαρχεῖ ἡ σαβάνα, δάση δὲ δὲν ὑπάρχουν παρὰ μόνον κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνεπτυγμένη περισσότερον ἡ κτηνοτροφία μὲ πρόβατα καὶ βοοειδῆ. Ὑπάρχει χαλκὸς καὶ διάφορα μεταλλεύματα, καθὼς καὶ ἀδάμαντες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Λουάντα** (200.000 κ.) λιμὴν ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Αὕτη εἶναι τὸ τμήμα τῆς Ἀφρικῆς, τὸ εὐρισκόμενον Ν. τῆς Αἰγύπτου μέχρι τῆς Ροδεσίας καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ ἀνατολικῶς τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς (*Ἑγχρ. Χαρτ. II*) Περιλαμβάνει : Τὴν Ὀμοσπονδίαν τῆς Αἰθιοπίας καὶ Ἑρυθραίας. Τὸ Σουδάν. Τὴν Σομαλίαν. Τὴν Βρεταννικὴν Ἀνατολικὴν Ἀφρικὴν. Τὴν Μοζαμβίκην.

Ὀμοσπονδία Αἰθιοπίας - Ἑρυθραίας

Ἡ Ὀμοσπονδία τῆς Αἰθιοπίας - Ἑρυθραίας (*Χαρτ. 47*). εἶναι ἀπόλυτος Μοναρχία μὲ ἀνώτατον ἄρχοντα τὸν Αὐτοκράτορα, λεγόμενον **Νεγκούς**. Ἡ συνολικὴ ἔκτασις εἶναι 1.185.000 τετρ. χιλιομ., ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 124.000 τετρ. χιλιομ. ἀνήκουν εἰς τὴν Ἑρυθραίαν. Ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 20.000.000 κατ. ἐκ τῶν ὁποίων τὸ 1.000.000 ἀνήκει εἰς τὴν Ἑρυθραίαν. Ἡ Αἰθιοπία εἶναι γενικῶς ὄρεινὴ χώρα, μέσου ὕψους περὶ τὰ 2.000 μ., ἔχουσα ὑψηλὰ ὄρη καὶ ὀροπέδια. Πολλὰ τῶν ὀρέων ὑπερβαίνουν εἰς ὕψος τὰς 4.000 μ., ἡ ὑψηλότερα δὲ κορυφὴ εἶναι ἡ κορυφὴ Ρᾶς - Ντασκιὰν (4628 μ.)

Τὸ κλίμα ποικίλλει κατὰ περιοχάς, ἀναλόγως τοῦ ὕψους εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκονται αὗται. Εἰς τὴν ζώνην, τὴν ἔχουσαν ὕψος μέχρι 1200 μ. ἡ θερμοκρασία κυμαίνεται μεταξὺ 20° καὶ 40° Κ. Εἰς τὴν ἔχουσαν ὕψος 1200 — 2750 κυμαίνεται μεταξὺ 15° καὶ 30° Κ., ἐνῶ αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ τῶν ὀρέων καλύπτονται ὑπὸ χιόνων. Τὰ παράλια τῆς Ἑρυθραίας εἶναι ἀπὸ τὰ θερμότερα μέρη τῆς Γῆς καὶ εἰς ταῦτα ἡ θερμοκρασία τῶν 50° Κ. ὑπὸ σκιὰν εἶναι κατὰ τὸ θέρος συνήθης. Αἱ βροχαὶ εἶναι γενικῶς ἄφθονοι καὶ κυρίως ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου, ὁπότε εἶναι ἡ ἐποχὴ τῶν μεγάλων βροχῶν. Τότε τὰ ὕδατα τοῦ Κυανοῦ Νείλου (ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὴν Αἰθιοπίαν) καὶ τῶν παραποτάμων του ὀγκοῦνται καὶ πλημμυρίζουν μεγάλας ἐκτάσεις. Αἱ πλημμυραὶ αὗται γίνονται αἰσθηταὶ εἰς Αἴγυπτον ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου (βλ. Αἴγυπτον), ὁπότε φθάνουν ἐκεῖ διωγκωμένα τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου. Ὑπάρχουν πολλοὶ ποταμοί, μικρότεροι τοῦ Κυανοῦ Νείλου, καὶ ἀρκεταὶ **λίμναι**. Μεγαλύτερα δὲ τούτων εἶναι ἡ λίμνη **Τάνα**, ἐξ ἧς πηγάζει ὁ Κυανοῦς Νεῖλος. Εἰς τὴν Αἰθιοπίαν ἀνήκει καὶ μέρος τῆς λίμνης τοῦ **Ροδόλφου**.

Τὰ δάση, αἱ χλοεραὶ ἐκτάσεις καὶ τὰ ἄγρια ζῶα ἀφθονοῦν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. Λέοντες (ὁ λέων εἶναι τὸ ἐμβλημα τῆς Αἰθιοπίας), πάνθηρες, λεοπαρδάλεις, ὕαιναι, θῶες, ἐλέφαντες, ἵπποπόταμοι, ἀντιλόπαι, ἀγριόχοιροι, κροκόδειλοι, στρουθοκάμηλοι κλπ. Τὸ ἔδαφος εἶναι εὐφωρῶτατον καὶ ἡ χώρα αὐτάρκης εἰς γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, ἂν καὶ καλλιεργοῦνται μόνον τὰ 10% τοῦ καλλιεργησίμου ἐδάφους. Καλλιεργοῦνται βάμβαξ, σακχαροκάλαμον, καφέδενδρα, καουτσουκόδενδρα, ἐσπεριδοειδῆ, ἐλαῖαι, συκαῖ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα, λαχανικά, δημητριακά, πέπερι κλπ. Ὑπάρχουν καὶ ἀρκετὰ ἀρτόδενδρα, ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῶν ὁποίων ἐξάγεται ἄλευρον, χρησιμοποιοῦμενον ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν διὰ τὴν παρασκευὴν ἄρτου. Ἡ **κτηνοτροφία** εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Διατρέφονται πρόβατα, αἰγες, βοοειδῆ, ἵπποι, ὄνοι καὶ κάμηλοι.

Κάτοικοι. Οἱ **Αἰθίοπες** ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν καὶ εἶναι Χαμιτικῆς καταγωγῆς, ἔχουν ὅμως ὑποστῇ μεγάλην ἐπιμείξαν μετὰ τοὺς Νέγρους, ὥστε εἰς πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, νὰ ὑπερσχύουν τὰ Νεγρικὰ χαρακτηριστικά. Εἰς τὰ νότια τῆς χώρας ὁ πληθυσμὸς εἶναι κατὰ πλειοψηφίαν **Νέγροι**, οἱ λεγόμενοι Νειλοτικοὶ Νέγροι. Κατ' ἄλλους οἱ Αἰθίοπες ἀποτελοῦν ἴδιον κλάδον, ὅστις διατηρεῖται ὡς ἀρχικῶς ἦτο, μὴ ἐξελιχθεὶς οὔτε εἰς Λευκὴν οὔτε εἰς Μαύρην φυλὴν. Εἰς τὴν Αἰθιοπίαν ζοῦν καὶ περὶ τοὺς 1.500 Ἕλληνες, ἰδίως εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Αὕτη εἶναι ἡ **Ἀντίς - Ἀμπέμπα**, ἡ ὁποία σημαίνει «νέον ἄνθος». Εὐρίσκεται εἰς ὕψος 2.500 μέτρων (400.000 κ.) καὶ εἶναι ἡ πλέον συγχρονισμένη πόλις τῆς Αἰθιοπίας, μετ' ὠραίους δρόμους καὶ Εὐρωπαϊκὰ κτίρια. **Ντίρε - Ντάουα** (30.000 κ.) ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἀντίς Ἀμπέμπα - Τιμπουτι (λιμένος τῆς Γαλικῆς Σομαλίας). **Χαρράρ** (40.000 κ.) κέντρον ἐμπορίου καφέ. **Γκοντάρ** (22.000 κ.) παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς Αἰθιοπίας. Εἰς τὴν Ἑρυθραίαν κυριώτεραι πόλεις εἶναι ἡ **Ἀσμάρα** (130.000 κ.) εἰς ὕψος 2370 μ. πλησίον χρυσορυχείων καὶ ἡ **Μασσάβα** (17.000 κ.) σημαντικὸς λιμὴν.

Σουδάν

Ἔχει ἑκτασιν 2.506.000 τετρ. χιλιομ. ἀλλὰ πληθυσμὸν μόλις 10.000 000, μετ' πυκνότητα πληθ. 4 κάτ. κατὰ τετρ. χιλιομ. Μεταξὺ τῶν κα-

τοίκων υπάρχουν και περί τους 1.000 Έλληνες, κυρίως εις την πρωτεύουσαν. Τὸ πλεῖστον τῆς χώρας εἶναι ἔρημος. Ὁ πληθυσμὸς συγκεντρώνεται κατὰ μῆκος τοῦ Νείλου καὶ τῶν παραποτάμων του, εἰς ἐκτάσεις δηλαδὴ αἱ ὁποῖαι ἀρδευόμεναι δύνανται νὰ καλλιεργηθοῦν. Τὸ Β. μέρος τοῦ Σουδάν, δηλ. ἡ **Νουβία** (*Χαρτ. 47*), ἐξαιρουμένης τῆς στενῆς κοιλάδος τοῦ Νείλου, εἶναι ἀμμώδης καὶ ἀνυδρὸς ἔρημος μὲ σχεδὸν τελείαν σπάνιν βροχῶν. Νοτιώτερον αἱ βροχαὶ γίνονται περισσότεραι, ἐπιτρέπουν τὴν ὑπαρξίν στεππῶν, εἰς τὰ νότια δὲ τῆς χώρας κυριαρχεῖ ἡ σαβάνα. Ἡ θερμοκρασία εἶναι καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑψηλὴ (21° K μέση θερμοκρασία Ἰανουαρίου καὶ 33° K ἡ μέση θερμοκρασία Ἰουλίου εἰς τὸ Χαρτοῦμ) φθάνει πολλάκις κατὰ τὴν ἡμέραν τοὺς 50° K. ὑπὸ σκιάν, ἐνῶ κατὰ τὴν νύκτα εἶναι χαμηλὴ, πίπτουσα κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κάτω τοῦ 0° K. εἰς τὸ Β. Σουδάν. Εἰς τὰς στέππας καὶ τὰς σαβάνας τοῦ Σουδάν συναντῶνται ἄφθονα καὶ παντὸς εἵδους ἄγρια ζῶα, ὅμοια μὲ τὰ προηγουμένως ἀναφερθέντα καὶ πολλαὶ στρουθοκάμηλοι καὶ τερμίται (καλούμενοι λευκοὶ μύρμηκες).

Ὁ Νεῖλος διασχίζει ἀπὸ Ν. πρὸς Β. τὸ Σουδάν, σχηματίζων ἀπὸ τοῦ Χαρτοῦμ μέχρι τοῦ Ἀσσουάν 6 καταρράκτας, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐμποδίζουν νὰ εἶναι πλωτὸς καθ' ὅλον του τὸ μῆκος.

Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ὁ βάμβαξ. Κατόπιν ἔρχεται ὁ κέχρος, ἀποτελὼν τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, ὁ ἀραβόσιτος, ἀραχίδες, σιτάμι, βανανέαι, φοῖνικες (χουρμαδιές) κλπ. Ἡ κτηνοτροφία εἰς τὰς στέππας καὶ τὴν σαβάναν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν καὶ ἐκτρέφονται πρόβατα, αἰγες, βοοειδῆ, στρουθοκάμηλοι καὶ κάμηλοι. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι **Νέγροι**, εἰς τὸ Β. ὅμως Σουδάν, δηλ. τὴν Νουβίαν, συναντῶνται καὶ μιγάδες προερχόμενοι ἐκ τῆς ἐπιμιξίας Νέγρων μετὰ Αἰγυπτίων, Βερβέρων, Αἰθιοπῶν καὶ Ἀράβων.

Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ ὡς πρὸς τὸ **θρήσκευμα**, ἄλλοι ἐκ τῶν κατοίκων εἶναι Μουσουλμάνοι, ἄλλοι Χριστιανοὶ καὶ ἄλλοι Εἰδωλόλατραι. Εἰς τὸ Σουδάν ἐδρεύει καὶ Ἑλληνὴν μητροπολίτης, ὁ **Νουβίας**.

Σπουδαιότεραι πόλεις: Τὸ **Χαρτοῦμ** (*100.000* κ.) εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Λευκοῦ καὶ τοῦ Κυανοῦ Νείλου (*Χαρτ. 47*), πρωτεύουσα,

συνδεομένη σιδηροδρομικῶς με τὸ Κάϊρον. Ἐπὶ τοῦ Νείλου καὶ ὀλίγον βορειότερον τοῦ Χαρτούμ εὐρίσκεται ἡ **Ὁρντουμάν** (150.000 κ.) μεγαλύτερα πόλεις τοῦ Σουδάν, τῆς ὁποίας ὅμως αἱ οἰκίαι εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον καλύβαι. **Πόρτ - Σουδάν** (60.000 κ.) λιμὴν εἰς τὴν Ἐρυθράν, συνδεόμενος σιδηροδρομικῶς με τὸ Χαρτούμ.

Σομαλία

Σομαλία λέγεται ὅλη ἡ ΝΑ. τῆς Αἰθιοπίας καὶ Α. τῆς Κένυα παράκτιος περιοχή. Ὑποδιαιρεῖται εἰς :

Τὴν **Γαλλικὴν Σομαλίαν** με ἑκτασιν 22.000 τετρ. χιλιομ., πληθυσμὸν 63.000 (πυκνότης 3) καὶ πρωτεύουσαν τὸν λιμένα **Τσιμπουτί** (30.000 κ.).

Τὴν **Δημοκρατίαν τῆς Σομαλίας**. Ἐγένετο αὕτη ἀνεξάρτητος Δημοκρατία ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1960 καὶ ἀπετελέσθη ἀπὸ τὸ πρῶην Βρεταννικὸν προτεκτοράτον τῆς Σομαλίας καὶ τὴν Ἰταλικὴν Σομαλίαν. Εὐρίσκεται μεταξὺ τῆς Αἰθιοπίας καὶ τῆς Κένυα ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ κόλπου τοῦ Ἄντεν καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ. Ἐχει ἑκτασιν 640.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 1.950.000 κατ.

Ἐχει **κλίμα** θερμὸν καὶ ξηρόν. Αἱ μέσαι ἐτήσιαι θερμοκρασίαι κυμαίνονται μεταξὺ 20° Κ. καὶ 28° Κ. Αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας κάτω τῶν 0,200 μ. ὥστε νὰ ὑπάρχουν ἐκεῖ μεγάλοι ἔρημοι.

Οἱ κάτοικοι ὀνομαζόμενοι **Σομαλί**, εἶναι Χαμιτικῆς καταγωγῆς συγγενεῦντες φυλετικῶς με τοὺς Αἰθίοπας. Ὅμιλοῦν ἰδίαν διάλεκτον καὶ εἶναι Μουσουλμάνοι ἢ Εἰδωλολάτραι, ὑπάρχουν δὲ καὶ ὀλίγοι Χριστιανοί.

Ἀπασχολοῦνται κυρίως με τὴν **κτηνοτροφίαν** καὶ κατὰ δεύτερον λόγον με τὴν **γεωργίαν**. Καλλιεργοῦν κυρίως ἀραβόσιτον, ὃ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, βανανέας καὶ βάμβακα καὶ ἐκτρέφουν πολλὰ πρόβατα (1,5 ἑκατομ.), αἰγας (4,5 ἑκατομ.), καμήλους (2,5 ἑκατομ.) καὶ βοοειδῆ (1.150.000).

Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Μογκαντίσιο** (68.000 κ.) πρωτεύουσα τῆς τέως Ἰταλικῆς Σομαλίας. Ἡ **Μπερμπέρα** (30.000 κ.) πρωτεύουσα τῆς τέως Βρεταννικῆς Σομαλίας.

Βρεταννική 'Ανατολική 'Αφρική

Καταλαμβάνει τὸ 'Οροπέδιον τῶν Μεγάλων λιμνῶν, ἐκτεινομένη πρὸς Α. μέχρι τοῦ 'Ινδικοῦ 'Ωκεανοῦ ('Εγγρ. Χαρτ. II). Οὕτω ἔχει ὅρια πρὸς Β. τὸ Σουδάν καὶ τὴν Αἰθιοπίαν, Β.Α. τὴν Δημοκρατίαν τῆς Σομαλίας, πρὸς Δ. τὸ τέως Βελγικὸν Κογκὸ καὶ πρὸς Ν. τὴν Ροδεσίαν καὶ Μοζαμβίκη. Πλὴν τῶν λιμνῶν, τὰς ὁποίας εἶδομεν ἀνωτέρω εἰς τὰ πρὸς τὸ Βελγικὸν Κογκὸ σύνορα τῆς χώρας ('Αλβέρτου, 'Εδουάρδου, Κιβού, Τανγκανίκας), εὐρίσκονται ἀκόμη ἐδῶ αἱ λίμναι τῆς Βικτωρίας (83.310 τετρ. χιλιομ.) ἡ δευτέρα εἰς ἑκτασιν μὲ γλυκὺ ὕδωρ λίμνη τῆς Γῆς (μετὰ τὴν λίμνην 'Ανωτέραν τῶν 'Ην. Πολιτειῶν τῆς 'Αμερικῆς) (Χαρτ. 48). Αἱ λίμναι **Κιόγκα, Ροδόλφου** (μέρος τῆς ὁποίας ἀνήκει καὶ εἰς τὴν Αἰθιοπίαν) καὶ μέρος τῆς λίμνης **Νυάσσα** (Χαρτ. 48).

'Ανευρίσκονται ἐδῶ τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς 'Αφρικῆς, δηλ. τὰ ἐνεργὰ ἠφαίστεια **Κιλιμάντζαρο** (5890 μ.), **Κένυα** (5640 μ.) καὶ **'Ελγκόν** (4300 μ.) καθὼς καὶ τὸ ὄρος **Ρουβενζόρι** (5110 μ.) (Χαρτ. 49).

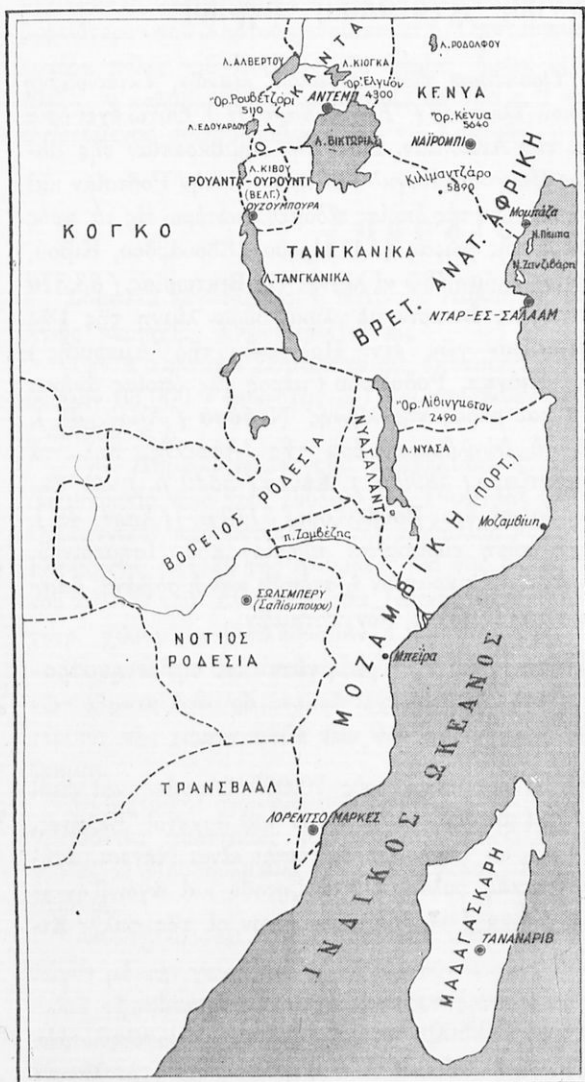
Μολονότι ἡ περιοχὴ αὐτὴ εὐρίσκεται πλησίον τοῦ 'Ισημερινοῦ, αἱ βροχαὶ δὲν εἶναι πολλαὶ καὶ ἐπικρατοῦν ἡ στέρπη καὶ ἡ σαβάνα, δάση δὲ ἀνευρίσκονται κυρίως κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν.

Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. 'Η Βρετ. 'Ανατολικὴ 'Αφρική ἔχει ἀρκετὰ **δρυκτὰ** μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ κασσίτερον, χαλκόν, χρυσόν καὶ ἀδάμαντας.

'Εκτὸς ἀπὸ 250.000 'Ινδοὺς, περὶ τοὺς 70.000 'Αραβες καὶ περὶ τοὺς 60.000 Εὐρωπαίους (μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἀρκετοὶ 'Ελληνες, ζῶντες κυρίως εἰς Κένυα), οἱ ὑπόλοιποι κάτοικοι εἶναι **Νέγροι**, ἀνήκοντες εἰς διαφόρους Νεγρικὰς φυλάς. Οὗτοι ζητοῦν καὶ ἀγωνίζονται διὰ νὰ ἐπιτύχουν ἀνεξαρτησίαν (περισσότερον ὅλων οἱ τῆς φυλῆς **Κικουγιού**).

'Η Βρετ. 'Ανατολικὴ 'Αφρική περιλαμβάνει τὰς ἀποικίας :

Οὐγκάντα μὲ ἑκτασιν 243.500 τετραγ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 6.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 25). 'Η **Καμπάλα**, παρὰ τὴν λίμνην Βικτωρίαν εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ μεγαλύτερα πόλις τῆς (40.000 κ.). Συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τοῦ εἰς τὸν 'Ινδικὸν 'Ωκεανὸν λιμένος **Μομπάσα** (ἢ Μομπάσα).

Χαρτ. 48. Βρετ. 'Ανατ. 'Αφρική και Μοζαμβίκη.

Κένυα έκτασσεως 582.650 τετραγ. χιλιομ. και πληθυσμοῦ 6.048.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων περὶ τὰς 11.000 Εὐρωπαῖοι (πυκνότης 10), με πρωτεύουσαν τὴν **Ναῖρόμπι** (215.000 κ.). Ἡ **Μομπάσα** (80.000 κ.) εἶναι ὁ μοναδικὸς λιμὴν τῆς Κένυα.

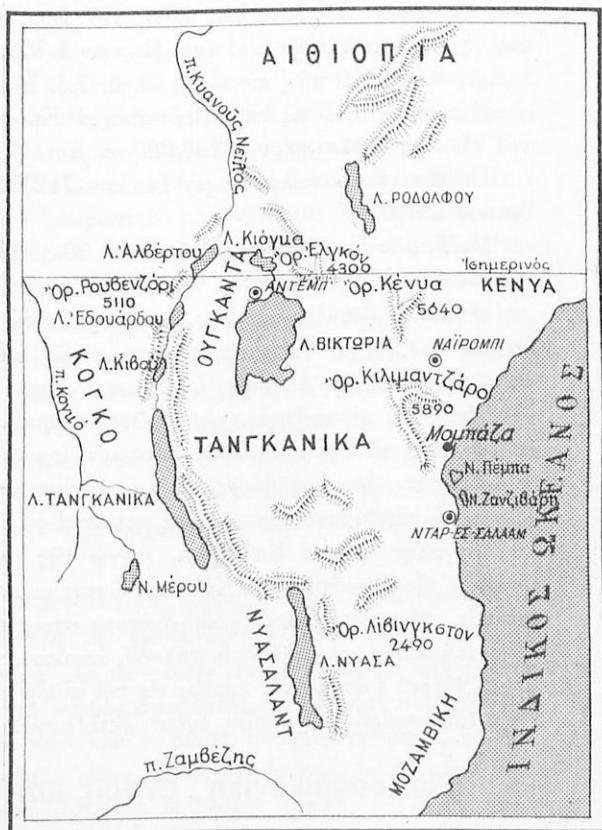
Τανγκανίκα. Ἡ ἔχει αὕτη ἑκτασιν 935.500 τετρ. χιλιομ. και πληθυσμὸν 8.325.000 κ. (πυκνότης πληθ. 9). Πρωτεύουσά της εἶναι ἡ **Ντάρ-ες-Σαλάμ** (130.000 κ. ἐξ ὧν 4.000 Εὐρωπαῖοι).

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω, εἰς τὴν Βρετ. Ἀνατ. Ἀφρικὴν ἀνήκουσιν ἡ νῆσος **Ζανζιβάρη**, με πρωτεύουσαν τὴν ὁμώνυμον πόλιν και λιμένα **Ζανζιβάρη** (58.000 κ.) και ἡ νῆσος **Πέμπα**. Ἀμφότεραι αἱ νῆσοι αὗται εὐρίσκονται εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν.

Μοζαμβίκη

Ἐκτείνεται νοτίως τῆς Ταγκανίκας καὶ Α. τῆς Ροδεσίας κατὰ μῆκος τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ εἶναι ἡ πολυπληθεστέρα ἐκ τῶν ἀποικιῶν τῆς Πορτογαλίας. Ἔχει ἑκτασιν 771.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 6.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 8). Οἱ κάτοικοι, πλὴν ὀλίγων Ἀσιατῶν καὶ Εὐρωπαίων εἶναι **Νέγροι** τῶν φυλῶν **Μπαντού** καὶ **Ζουλού**. Διαρρέεται ἀπὸ τὸν **Ζαμβέζην** ποταμὸν, ὃ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὅπου σχηματίζει μέγα Δέλτα. Κατὰ τὸν ροῦν του σχηματίζει πολλοὺς καὶ μεγάλους καταρράκτας, ὅπως τοὺς καταρράκτας τῆς Βικτωρίας, ὅπου τὸ ὕδωρ του πίπτει ἀπὸ ὕψους 140 μ.

Εἰς τὴν Μοζαμβικὴν ἐπικρατοῦν αἱ σαβάναι καὶ κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν τὰ δάση, ἡ δὲ **γεωργία** καὶ ἡ **κτηνοτροφία** εἶναι αἱ κύριαι ἀπασχολήσεις τῶν κατοίκων. Καλλιεργοῦνται γενικῶς τὰ φυτὰ τὰ καλλιεργούμενα καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας τῆς Ἀφρικῆς, τὰς ὁποίας ἐξητάσαμεν. Τὰ εὐφωρότερα ἐδάφη εὐρίσκονται εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ζαμβέζη, ἡ ὁποία εἶναι ἡ μεγαλυτέρα πεδιάς τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ **Λουρέντσο-Μάρκες** (93.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Χαρτ. 49. Βρεταννική Ἀνατολική Ἀφρική.

V. Ν Ο Τ Ι Ο Σ Α Φ Ρ Ι Κ Η

Είναι τὸ νοτιώτερον τμήμα τῆς Ἀφρικῆς καὶ περιλαμβάνει τὴν Βρεταννικὴν Ν. Ἀφρικὴν καὶ τὴν Νοτιοαφρικανικὴν Ἑνώσιν μετὰ τῆς Ν.Δ. Ἀφρικῆς (Χαρτ. 50).

Βρεταννικὴ Ν. Ἀφρικὴ

Εἰς ταύτην ἀνήκουν :

Ἡ Ἑνωσις Ροδεσίας καὶ Νυασσαλάνδης ἢ Κεντροαφρικανικὴ Ἑνωσις. Περιλαμβάνει αὕτη τὴν Βορ. καὶ τὴν Νοτ. Ροδεσίαν καὶ τὴν Νυασσαλάνδην καὶ ἔχει ἑκτασιν 1.263.115 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 8.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 7). Εἶναι μία αὐτόνομος Ὀμοσπονδία ἀνήκουσα εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Πρωτεύουσά της εἶναι ἡ Σώλσμπερυ (262.000 κ.).

Ἡ Μπετσιουαναλάνδη με ἑκτασιν 712.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 296.000.

Ἡ Μπασσουτολάνδη με ἑκτασιν 30.350 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 626.000 κ. καὶ

Ἡ Ζουαζιλάνδη ἔχουσα ἑκτασιν 17.364 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 237.000 κ. Ἀμφότεραι αἱ τελευταῖαι εὐρίσκονται ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τῆς Νοτιοαφρικανικῆς Ἑνώσεως (Χαρτ. 50).

Εἶναι καὶ αἱ τρεῖς ἀνωτέρω χῶραι ἀποικίαί τῆς Μεγ. Βρεταννίας, ἔχουν κατὰ τὸ πλεῖστον **κλίμα** θερμὸν, ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν, καλύπτονται ἀπὸ δάση ἢ σαβάνας καὶ μαστίζονται ἀπὸ τὴν μυῖαν Τσέ - Τσέ. Εἰς τὰ Ν. τῆς Μπετσιουαναλάνδης προεκτείνεται καὶ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς μεγάλης ἐρήμου **Καλαχάρι**. Λόγῳ τῆς μυῖας Τσέ-Τσέ ἡ **κτηνοτροφία** εἶναι ἀσήμαντος. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραβόσιτος, βάμβαξ, καπνός, τέιον, ἐσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα. Ὑπάρχουν σημαντικὰ μεταλλεύματα μολύβδου, χαλκοῦ, ἀργύρου, χρυσοῦ κλπ. Οἱ κάτοικοι εἶναι **Νέγροι** (ἀνήκοντες κυρίως εἰς τὴν φυλὴν τῶν Μπαντῶ) πλην ὀλίγων Εὐρωπαίων, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἐκεῖ μεγάλα ἀγροκτήματα.

Νοτιοαφρικανικὴ Ἑνωσις καὶ ΝΔ. Ἀφρικὴ

Ἡ Νοτιοαφρικανικὴ Ἑνωσις, Ἀγγλικὴ ἀποικία μέχρι τοῦ 1910, εἶναι ἀπὸ τότε ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Ἀνήκουσα μέχρι τοῦ 1961

εἰς τὴν Βρετ. Κοινοπολιτείαν ἀπεσχίσθη ἔκτοτε ταύτης. Ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς εὐρίσκεται ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Α' Παγκοσμίου πολέμου καὶ ἡ **Ν.Α. Ἀφρική**, ἣτις ἔχει ἑκτασιν 834.000 τετρ. χίλιον. καὶ πληθυσμὸν μόλις 460.000 κ., διότι κατέχεται κατὰ μέγα μέρος τῆς ἀπὸ τὴν μεγάλην Ἑρημον Καλαχάρι. Ἡ Νοτιοαφρικανικὴ Ἑνωσις ἀποτελέσθη ἀπὸ τὴν συνένωσιν τῆς **χώρας τοῦ Ἀκρωτηρίου**, τοῦ **Νατάλ**, τοῦ **Τράνσβααλ** καὶ τοῦ ἐλευθέρου κράτους τῆς **Ὁράνγκης**. Ἐχει ἑκτασιν 1.223.000 τετρ. χίλιον. καὶ πληθυσμὸν 13.670.000 κ. (πυκνότης πληθ. 11). Ὅλη ἡ χώρα εἶναι ἐν μέγα ὁροπέδιον καὶ μόνον εἰς τὰ παράλια συναντῶνται πεδιάδες.

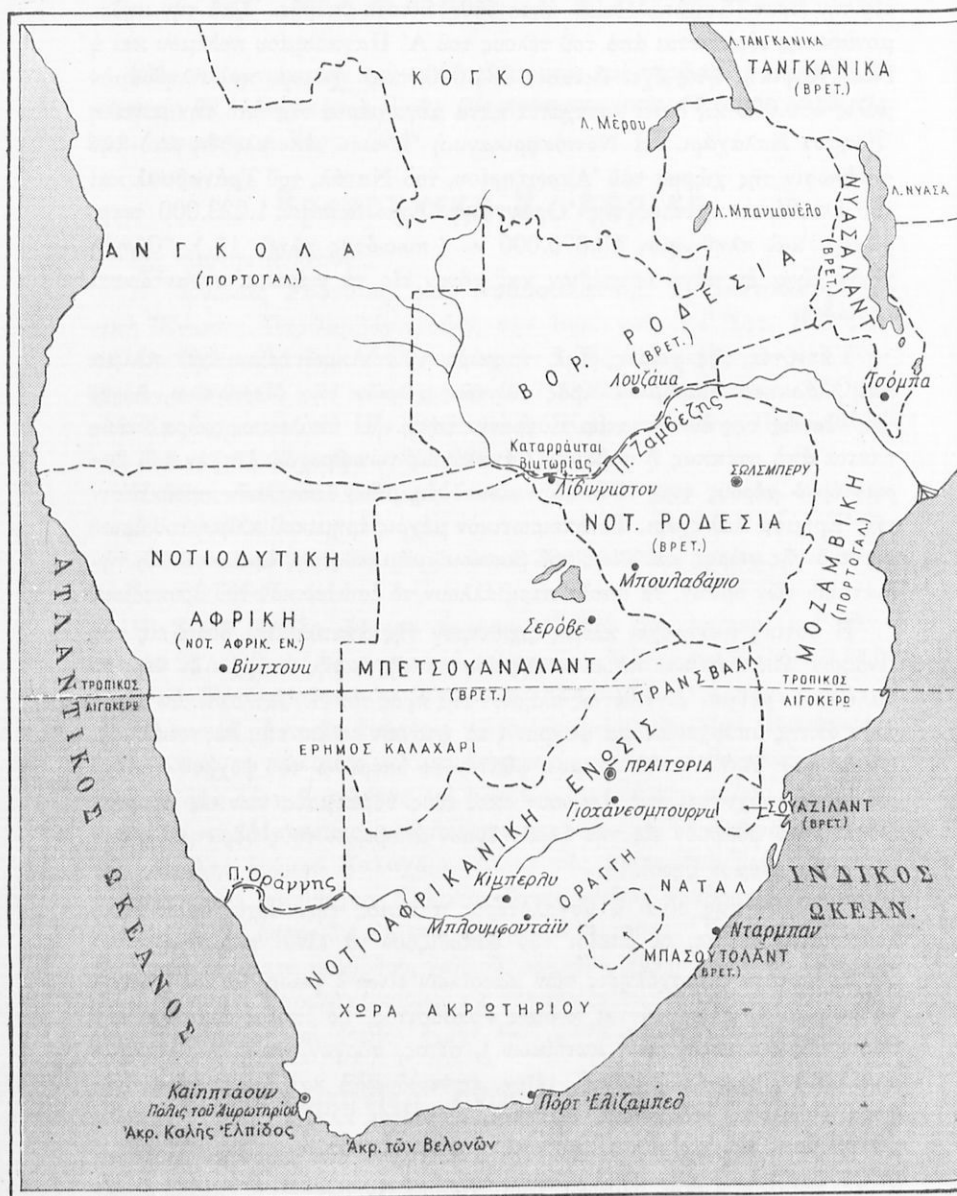
Τὰ νότια τῆς χώρας, δηλ. ἡ χώρα τοῦ Ἀκρωτηρίου, ἔχει **κλίμα** καὶ βλάστησιν παρόμοια πρὸς τὰ τῶν χωρῶν τῆς Μεσογείου, λόγῳ τῆς θέσεώς της ἐν τῇ νοτίῳ Εὐκράτῳ ζώνῃ. Ἡ υπόλοιπος χώρα καλύπτεται ἀπὸ στέππας ἢ σαβάνας (ἀναλόγως τῶν βροχῶν) πλὴν τοῦ βορειότερου μέρους τῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐρημικὸν, ἀποτελοῦν προέκτασιν τῆς Ἑρήμου Καλαχάρι. Τὸ ἡπειρωτικὸν μέχρις ἐρημικοῦ κλίμα τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς χώρας καὶ ἰδίως τοῦ βορείου τμήματός της ὀφείλεται εἰς τὴν διάταξιν τῶν ὁρέων, τὰ ὁποῖα περιβάλλουν τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὁροπεδίου.

Ἡ δυτικὴ ἀκτὴ ἔχει κλίμα ξηρότερον τῆς ἀνατολικῆς, διότι εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν καὶ πλησίον τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς ὑπάρχει ἐν **θερμὸν θαλάσσιον ρεῦμα**. Ἀντιθέτως πλησίον τῆς πρὸς τὸν Ν. Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν ἀκτῆς ὑπάρχει ρεῦμα ψυχρὸν (**τὸ ψυχρὸν ρεῦμα τῆς Βεγγουέλας**). Οἱ ἐκ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἄνεμοι, φθάνοντες ὑπεράνω τοῦ ψυχροῦ τούτου ρεύματος, ψύχονται καὶ ἀφήνουν ἐκεῖ τοὺς ὑδρατμούς των εἰς βροχήν. Οὕτω ὅταν φθάσουν εἰς τὴν ξηρὰν ἔχουν ἀποβάλει τοὺς ὑδρατμούς των καὶ εἶναι ἄνεμοι ξηροί.

Ὁ **Ὁράνγκης** εἶναι ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς τῆς. Ἐχει ὅμως πολλοὺς καταρράκτας, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐμποδίζουν νὰ εἶναι πλωτός.

Κυριώτερα ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων εἶναι ἡ **γεωργία** καὶ ἡ **κτηνοτροφία**. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραβόσιτος, (ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων), σῖτος, σόργον, γεώμηλα, σακχαροκάλαμον, καπνός, βάμβαξ, τέϊον, ἐσπεριδοειδῆ καὶ ὀπωροφόρα διάφορα (μηλέα, ροδακινέα, ἄμπελοι, ἀχλαδέα κλπ.).

Ἡ **Κτηνοτροφία** ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. Ἐκτρέφονται πρόβατα, αἰγες, βοοειδῆ, ἵπποι, ἥμιονοι, ὄνοι, χοῦροι. Διατρέφονται ἐπίσης ἀρκε-

Χαρτ. 50 Νοτιος 'Αφρικης.

τὰ πουλερικά καὶ στρουθοκάμηλοι διὰ τὸ πολύτιμον πτέρωμά των. Οἱ ἰχθῦς εἶναι ἄφθονοι εἰς τὰ παράλια καὶ ἡ ἄλιεία ἀρκετὰ ἀποδοτική.

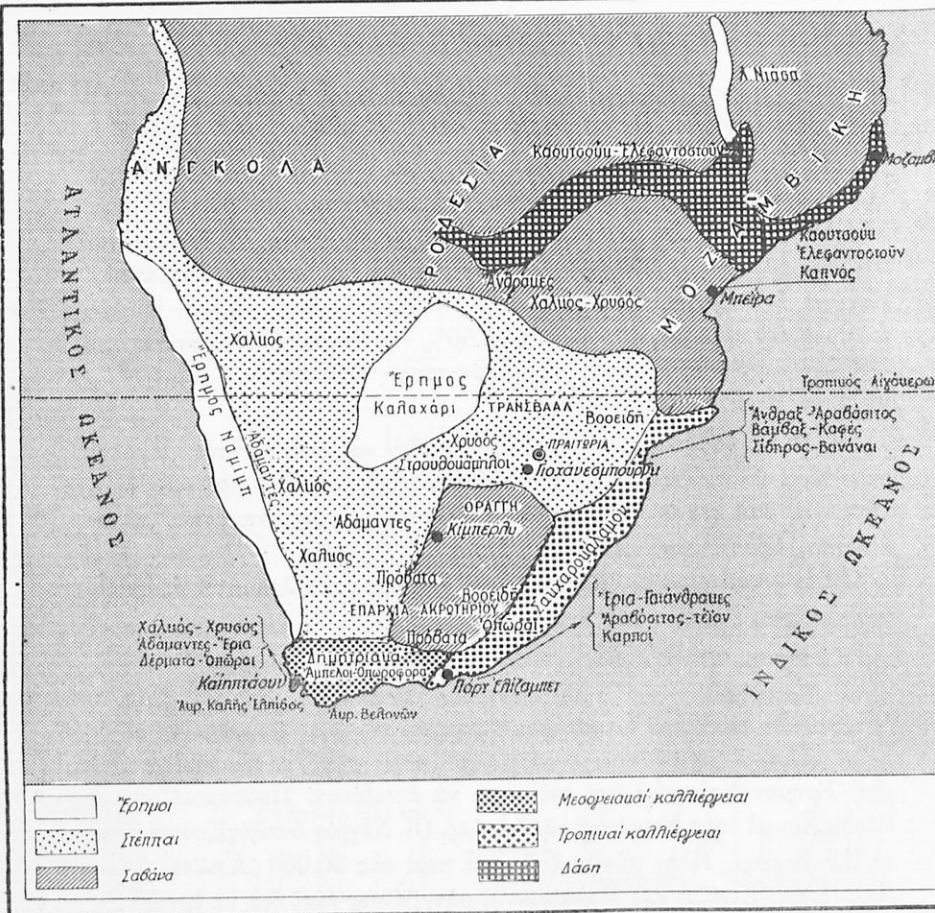
Τὸν κυριώτερον ὅμως πλοῦτον τῆς χώρας ἀποτελοῦν τὰ **ὄρυκτά** της. Ὑπάρχουν ἄνθρακες, μεταλλεύματα ἀργύρου, χαλκοῦ, μολύβδου καὶ πολλῶν ἄλλων μετάλλων καὶ κυρίως πλούσια χρυσορυχεῖα, τὰ ὅποια ἀπασχολοῦν πλέον τῶν 300.000 ἐργατῶν, καθὼς καὶ ὄρυχεῖα ἀδαμάντων. Κατέχει ἡ Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν χρυσοῦ (τὰ 50% τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς) καὶ τὴν δευτέραν ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ἀδαμάντων (*Χαρτ. 51*) μετὰ τὸ τέως Βελγικὸν Κογκό.

Ἡ **Βιομηχανία** ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν καὶ δυνατότητας μεγάλης περαιτέρω ἀναπτύξεως λόγῳ τῆς ὑπάρξεως ἀνθρώκων καὶ πρώτων ὑλῶν. Ὑπάρχει βιομηχανία κατασκευῆς μηχανῶν καὶ μηχανημάτων, αὐτοκινήτων, ὑφασμάτων, τροφίμων κλπ.

Ἐξάγονται χρυσός, ἀδάμαντες καὶ διάφορα μεταλλεύματα, ἀραβόσιτος, ὀπῶραι, δέρματα καὶ ἔριον.

Κάτοικοι. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι **Νέγροι**, ἀνήκοντες κατὰ πλειοψηφίαν εἰς τοὺς Νέγρους Μπαντού (Κάφροι, Ζουλού, Μπασοῦτι κλπ.) καὶ ὀλιγώτεροι **Όττεντότοι** καὶ **Βουσμάνοι**, οἱ ὅποιοι εἶναι οἱ πλέον πρωτόγονοι καὶ ἀπολίτιστοι, κατοικοῦντες περὶ τὴν Ἐρημον Καλαχάρι καὶ τείνοντες νὰ ἐκλείψουν. Προσομοιάζουν οἱ Βουσμάνοι μὲ τοὺς Νεγρίτας τῆς Ἀσίας. Οἱ Νέγροι ὑπολογίζονται περὶ τὰ 8,5 ἑκατομ. Πλὴν αὐτῶν ζοῦν καὶ περὶ τὰς 50.000 Ἀσιᾶται (κυρίως Ἰνδοί, Κινέζοι καὶ Μαλαίσιοι), μεταβάντες ἐκεῖ διὰ νὰ ἐργασθοῦν ὡς ἐργάται καὶ παραμείναντες μονίμως. Οἱ Λευκοὶ ὑπολογίζονται εἰς 2.650.000 καὶ οἱ περισσότεροι παραμένουν εἰς τὴν χώραν τοῦ Ἀκρωτηρίου λόγῳ τοῦ καλοῦ, παρομοίου πρὸς τὸ μεσογειακόν, κλίματός της. Περὶ τὸ 1.000.000 ὑπολογίζονται οἱ μιγάδες. Διαρκεῖς ἔριδες ὑφίστανται μετὰ τῶν Λευκῶν καὶ τῶν ἐγχρώμων, τοὺς ὁποίους οἱ Λευκοὶ θεωροῦν ὡς κατωτέρους των καὶ τοὺς περιφρονοῦν. Οἱ πρῶτοι ἄποικοι ἦσαν Ὀλλανδοὶ (τὸ 1652 μ.Χ.) οἱ λεγόμενοι **Μπόερς**.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : **Πραιτωρία** (350.000 κ.) καὶ **Καιηπτάουν** (ἡ πόλις τοῦ Ἀκρωτηρίου 730.000 κ. ἐξ ὧν αἱ 250.000 Λευκοί). Ἡ πρώτη εἶναι ἔδρα τῆς Κυβερνήσεως, ἡ δὲ δευτέρα τοῦ Κοινοβουλίου. Διὰ τοῦτο θεωροῦνται ἀμφότεραι ὡς πρω-

Χαρτ. 51. Οικονομικός Νοτίου 'Αφρικής.

τεύουσαι τῆς Νοτιοαφρικανικῆς Ἐνώσεως. Τὸ Καίηπτάουν εἶναι καλὸς λιμὴν καὶ πρωτεύουσα τῆς χώρας τοῦ Ἀκρωτηρίου. **Γιοχάνεσμπουργκ** (1.000.000 κ. ἐξ ὧν 350.000 Λευκοί) εἶναι ἡ μεγαλύτερα πόλις τῆς Ἐνώσεως. Τὸ Ντάρμπαν (ἡ Ντουρμπάν 640.000 κ. ἐξ ὧν τὸ $\frac{1}{3}$ Λευκοί, τὸ $\frac{1}{3}$ Νέγροι καὶ τὸ $\frac{1}{3}$ Ἀσιᾶται) εἶναι λιμὴν καὶ πρωτεύουσα τοῦ Να-τάλ. Μπλουμφοντάϊν, πρωτεύουσα τοῦ ἐλευθέρου κράτους τῆς Ὁράνγκες (110.000 κ.). Πόρτ - Ἐλίζαμπεθ (133.000 κ.) σημαντικὸς λιμὴν καὶ Κίμπερλεϋ (56.000 κ. ἐξ ὧν 20.000 Λευκοί) ὀφείλουν τὴν δημιουργίαν των εἰς τὰ ἐκεῖ ἀνακαλυφθέντα ἀδαμαντωρυχεῖα.

Τῆς ΝΑ. Ἀφρικῆς πρωτεύουσα εἶναι ἡ Οὐϊντοκ (36.000 κ.).

VI. ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΙΝΔΙΚΟΥ ΩΚΕΑΝΟΥ

Εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν πλὴν τῶν νήσων Ζανζιβάρης καὶ Πέμπας, τὰς ὁποίας ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω, ὑπάρχουν καὶ αἱ :

Μαδαγασκάρη (Χαρτ. 48). Τὸ μέγεθος ταύτης εἶναι ὑπερτετραπλάσιον τῆς Ἑλλάδος. (590.000 τετρ. χιλιομ. ἐνῷ ὁ πληθυσμὸς μόλις φθάνει τὰ 5.200.000 κ.). Οἱ περισσότεροι κάτοικοι εἶναι Νέγροι. Ὑπάρχουν καὶ ἀρκετοὶ Ἀσιᾶται (τῆς Κιτρίνης φυλῆς) κατοικοῦντες τὴν νῆσον ἀπὸ παλαιωτάτων ἐποχῶν καὶ περὶ τοὺς 60.000 Λευκοὶ Ἰδίως Γάλλοι καὶ τινες Ἀραβες καὶ μιγάδες. Ἡ Μαδαγασκάρη, πρότερον Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι σήμερον μία ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, ὀνομαζομένη « **Δημοκρατία Μαλγκάς** ».

Τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἡ διαφορὰ δὲ θερμοκρασίας μεταξὺ θέρους καὶ χειμῶνος μικρά.

Εἰς τὴν **Ταναναρίβ**, πρωτεύουσαν τῆς χώρας, ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου (θέρος) εἶναι 20° Κ. καὶ τοῦ Ἰουλίου (χειμῶν) 14° Κ. Οἱ πνέοντες ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ ΝΑ ἀνεμοὶ ἀφίνουν ἀρκετὰς βροχὰς εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια καὶ τὰ ὄρη, τὸ ἐσωτερικὸν δὲ μὲν τῆς νήσου δέχεται ὀλίγας βροχὰς καὶ εἶναι στεππῶδες. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ δάση εὐρίσκονται πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς νήσου καὶ εἰς τὰ ὄρη, καλύπτουν δὲ τὰ 20% τῆς ἐπιφανείας τῆς. Παράγεται ἀρκετὴ ὄρυζα, μανιόκα, γλυκοπατάτα, καφὲς καὶ ἀραχίδες, καθὼς καὶ ἀρκετὰ μπαχαρικά καὶ κινίνον ἔλαιον (ρετσινόλαδο).

Ἔχει ἡ νῆσος καὶ ἀρκετὰ ὄρυκτά, μεταξὺ τῶν ὁποίων πολυτίμους λίθους, χρυσὸν καὶ οὐράνιον. Ἡ **Ταναναρίβ** (193.000 κ.) ἐξ ὧν 7.500 Εὐρωπαῖοι, εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ἡ νῆσος **Ρεουνιὸν** ἐκτάσεως 2511 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 278.000 κατοίκων.

Αἱ νῆσοι **Κομόραι**, αἱ ὁποῖαι εἶναι διάφοροι μικραὶ νησίδες ἔχουσιν συνολικῶς ἑκτασιν 2.171 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 170.000 κ.

Νῆσοι ἀνήκουσαι εἰς τὸ Ἑνωμ. Βασίλειον ὡς ἀποικίαι Βρεταννικαὶ αἱ : **Μαυρίκιους**, κειμένη πλησίον τῆς Μαδαγασκάρης (550.000

κ.) καὶ αἱ νῆσοι **Σεϋχέλαι** (39.000 κ.) εἰς μίαν τῶν ὁποίων ὀνομαζομένην **Μαχέ** ἐκρατήθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων ἐξόριστος ὁ Ἐθνάρχης τῆς Κύπρου **Μακάριος**.

ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ

Αἱ εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν νῆσοι τῆς Ἀφρικῆς ἀνήκουν εἰς τὴν Πορτογαλίαν, τὴν Ἰσπανίαν καὶ εἰς τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον.

Εἰς τὴν Πορτογαλίαν ἀνήκουν αἱ νῆσοι :

Ἀζόρα (285.000 κ.) καὶ ἡ νῆσος **Μαδέρα** (246.000 κ.). Εὐρίσκονται αὗται δυτικῶς τοῦ Μαρόκου καὶ θεωροῦνται ὡς μητροπολιτικὸν Πορτογαλικὸν ἔδαφος, ἐπαρχία δηλαδὴ τῆς Πορτογαλίας. Παράγουν ἐσπεριδοειδῆ, βανάνας, ὀπώρας διαφόρους καὶ ἔχουν ἀμπελῶνας, οἱ ὅποιοι δίδουν ὀνομαστοὺς οἶνους (οἶνοι **Μαδέρας**).

Αἱ νῆσοι τοῦ **Πρασίνου Ἀκρωτηρίου** (182.000 κ.), λεγόμεναι οὕτω διότι εὐρίσκονται πλησίον τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου, τὸ ὅποιον εἶναι τὸ δυτικώτερον ἄκρον τῆς Ἀφρικῆς καὶ

Ἡ νῆσος τοῦ Ἀγ. Θωμᾶ (54.000 κ.) καὶ ἡ νῆσος **Πρίνσιπε** (7.000 κ.) εὐρισκόμεναι εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας.

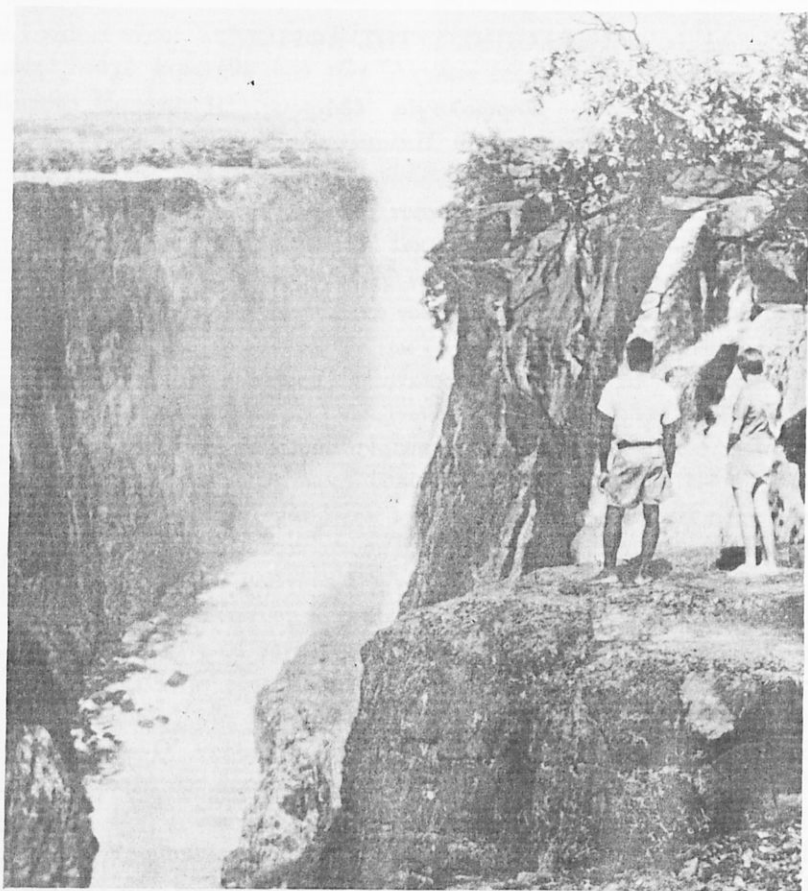
Εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἀνήκουν : Αἱ **Κανάριοι** νῆσοι (700.000 κ.) αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται ὡς μητροπολιτικὸν Ἰσπανικὸν ἔδαφος (Ἰσπανικὴ ἐπαρχία). Ἔχουν ὥραϊον κλίμα καὶ εὐφορον ἔδαφος. Καλλιεργοῦνται εἰς αὐτάς βανάναι, ἀμπελοι, καφές, λαχανικὰ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα. **Ἡ νῆσος Φερνάνδο - Πό**, Ἰσπανικὴ ἀποικία εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας.

Εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρεταννίαν ἀνήκουν **Ἀγ. Ἑλένη** (4.900 κ.) εἰς τὴν ὁποίαν ἐκρατήθη ἐξόριστος καὶ ἀπέθανεν ὁ Μέγας Ναπολέων καὶ ἡ **Νῆσος τῆς Ἀναλήψεως** ΒΔ. τῆς προηγουμένης (168 κατ.). Εἶναι αὗται Βρεταννικαὶ ἀποικίαι.

Θέσις, Ἑκτασις, Μορφολογία ἐδάφους. Ἡ Ἀφρικὴ εἶναι μία ἐκ τῶν τριῶν ἡπείρων τοῦ Παλαιοῦ κόσμου (Εὐρώπη - Ἀσία - Ἀφρικὴ), ἡ τρίτη, ὡς πρὸς τὴν ἑκτασιν (30.000.000 τετρ. χιλιομ.) καὶ ἡ ἔχουσα τὸν μικρότερον θαλάσσιον διαμελισμόν. Οἱ μόνοι ἀξιόλογοι κόλποι εἶναι ὁ τῆς Μεγάλης καὶ Μικρᾶς Σύρτεως εἰς τὴν Μεσόγειον, ὁ κόλπος τῆς Γουϊνέας εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ ὁ τοῦ Ἄντεν εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν. Τὸ βορειότερον ἀκρωτήριόν της εἶναι τὸ Ἀκρωτήριον **Λευκὸν** (εἰς τὴν Τυνησίαν) καὶ τὸ νοτιώτερον, τὸ Ἀκρωτήριον τῶν **Βελονῶν** (εἰς τὴν Νοτιοαφρικανικὴν Ἑνωσιν). Τὸ δυτικώτερον ἀκρωτήριον εἶναι τὸ **Πράσινον** Ἀκρωτήριον (εἰς τὴν Σενεγάλην) καὶ τὸ ἀνατολικώτερον, τὸ ἀκρωτήριον **Γκουαρνταφούι** (εἰς τὴν Ἰταλικὴν Σομαλίαν). Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ Λευκοῦ Ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ Ἀκρωτηρίου τῶν Βελονῶν εἶναι 8.000 χιλιομ. καὶ ἡ τοιαύτη ἀπὸ τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Γκουαρνταφούι 7.500 χιλιομ.

Βρέχεται ἡ Ἀφρικὴ ἀπὸ Β. ὑπὸ τῆς Μεσογείου Θαλάσσης καὶ ἀπὸ Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, τὰ ὕδατα δὲ τούτων συγκοινωνοῦν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ, ὁ ὁποῖος ἔχει πλάτος 16 χιλιομ. καὶ μέγιστον βάθος 450 μ. Ἐκεῖ εἶναι τὸ πλησιέστερον πρὸς τὴν Εὐρώπην μέρος τῆς Ἀφρικῆς. Πρὸς τὰ ἀνατολικά βρέχεται ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν, τὸν κόλπον τοῦ Ἄντεν καὶ τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν. Ὁ κόλπος τοῦ Ἄντεν συγκοινωνεῖ μετὰ τὴν Ἐρυθρὰν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ **Μπάμπ-ἐλ-Μαντέμπ**. Ἡ Ἐρυθρὰ Θάλασσα συγκοινωνεῖ (ἀπὸ τοῦ 1869) μετὰ τὴν Μεσόγειον διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ, ἡ οἰκονομικὴ σημασία τῆς ὁποίας εἶναι μεγίστη, διότι συντομεύει πολὺ τὴν θαλασσίαν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης πρὸς τὰ παράλια τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τῆς Ἀπὸ Ἀνατολῆς. Ἡ διώρυξ διηνοίχθη ἐπὶ τῆς στενῆς χθαμαλῆς καὶ ἀμώδους λωρίδος γῆς, ἡ ὁποία λέγεται Ἰσθμὸς τοῦ Σουέζ καὶ ἀποτελεῖ τὰ ὅρια μεταξὺ Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς. Αἱ ἐργασίαι τῆς διανοίξεως τοῦ Ἰσθμοῦ ἤρχισαν τὸ 1859 καὶ ἡ διώρυξ ἤνοιξε τὸ 1869 διὰ τοὺς ναυτιλλομένους.

Χαρακτηριστικὰ τῆς Ἀφρικῆς, ὡς πρὸς τὴν μορφήν τοῦ ἐδάφους της, εἶναι τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῆς Β. καὶ τῆς Α. Ἀφρικῆς, τὰ λεκανοπέδια τῶν ποταμῶν Σενεγάλη, Νίγηρος, Νείλου, Κόγκο καὶ Ζαμβέζη, τὸ λεκανοπέδιον τῆς λίμνης Τσάδ καὶ τὰ ἐκτεταμένα ὁροπέδια τῆς Αἰθιοπίας, τῆς περιοχῆς τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ τῆς Ν. Ἀφρικῆς.

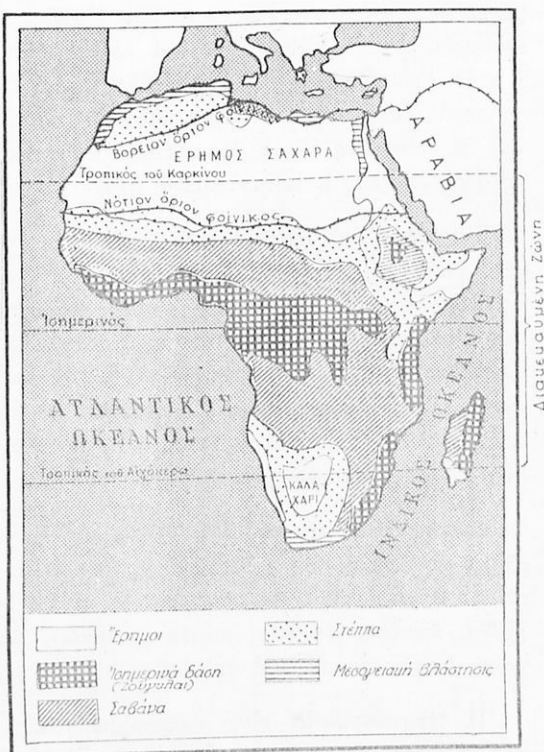

Οί μεγάλοι καταρράκται της Βικτωρίας εἰς τὸν ποταμὸν Ζαμβέζην.

Κλίμα καὶ βλάστησις. Ἐπειδὴ ἡ Ἀφρική διασχίζεται ὑπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ σχεδὸν εἰς τὸ μέσον της, ἀνήκει, πλὴν τοῦ νοτιωτέρου καὶ βορειωτέρου μέρους της, εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην καὶ ἔχει διὰ τοῦτο κατὰ τὸ μέγιστον μέρος της κλίμα θερμόν. Εἰς τὰς παρὰ τὸν Ἰσημερινὸν χώρας της ἡ θερμοκρασία εἶναι ὁμοιόμορφος καθ' ὅλον τὸ ἔτος, κυμαίνουμένη μεταξὺ τῶν 24° ἕως 27° K. Ὅσον ἀπομακρυνόμεθα τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἡ θερμοκρασία γίνεται μεγαλυτέρα κατὰ τὸ θέρος, ἐνῶ κατὰ τὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος πίπτει καὶ κάτω τοῦ 0° K. Εἰς τὰ πρὸς τὴν Μεσό-

γειον παράλια, καθώς και τὰ τοιαῦτα τοῦ νοτιωτέρου μέρους τῆς (Χώραν τοῦ Ἀτλαντικοῦ), τὸ κλίμα εἶναι μεσογειακόν. Αἱ βροχαὶ εἰς τὰ παράλια ταῦτα εἶναι ἀρκεταὶ καὶ πίπτουν συνήθως κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα. Ὅσον ὅμως προχωροῦμεν πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, αἱ βροχαὶ γίνονται ὀλιγώτεροι, τὸ κλίμα στεππῶδες καὶ ἐν συνεχείᾳ αἱ βροχαὶ γίνονται ἐλάχιστοι (κάτω τῶν 0,25 μ. ἐτησίως), μὲ ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργηθοῦν ἐκεῖ δύο μεγάλοι Ἔρημοι, ἡ Ἐρημος Σαχάρα καὶ ἡ Ἐρημος Καλαχάρι (Χαρτ. 52). Νοτίως τῆς Σαχάρας καὶ βορείως τῆς Καλαχάρι αἱ βροχαὶ γίνονται πάλιν περισσότεραι, ἐπανεμφανίζεται ἡ στέππη καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ σαβάννα, (διότι αἱ βροχαὶ γίνονται περισσότεραι καθ' ὅσον πλησιάζει κανεὶς πρὸς τὸν Ἰσημερινόν). Εἰς ἀπόστασιν 8°—10° ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ αἱ βροχαὶ εἶναι ἄφθονοι καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Διὰ τοῦτο, βοηθούσης καὶ τῆς θερμοκρασίας, ἡ ὁποία διατηρεῖται καθ' ὅλον τὸ ἔτος γύρω ἀπὸ τοὺς 25°K. ἡ βλάστησις εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν ὀργιάζει καὶ ὑπάρχουν μεγάλα πυκνὰ καὶ ἀδιάπεραστα δάση (ζοῦγκλαι).

Εἰς τὰς στεππώδεις ἐκτάσεις ἐπικρατεῖ ἡ κτηνοτροφία, ἰδίως ἡ τοιαύτη προβάτων. Αἱ σαβάναι εἶναι αἱ κατ' ἐξοχὴν ἐκτάσεις διὰ καλλιέργειας καὶ ἐπικρατεῖ εἰς αὐτὰς ἡ γεωργία, ὅπου δὲ δὲν ὑπάρχει ἡ πυρὰ Τσέ — Τσέ, εἶναι

Χαρτ. 52. Διακεκαυμένη Ζώνη.

ἀνεπτυγμένη και ἡ κτηνοτροφία. Τὰ μεγάλα δάση δίδουν ἄφθονον ξυλείαν, μεταξύ τῆς ὁποίας και πολύτιμον τοιαύτην (μαόνι, ἔβενον κλπ.) και ἄφθονα ἄλλα δασικά προϊόντα ἀπὸ τοὺς φοίνικας, τοὺς κοκκοφοίνικας, τοὺς ἐλαιοφοίνικας, τὰ καριτέ, τὰ ἀρτόδενδρα, τὰς Ἀραβικὰς ἀκακίας, τὰ καουτσουκόδενδρα, κλπ.

Τὰ ἄγρια ζῶα εἶναι ἄφθονα και εἰς μεγάλην ποικιλίαν.

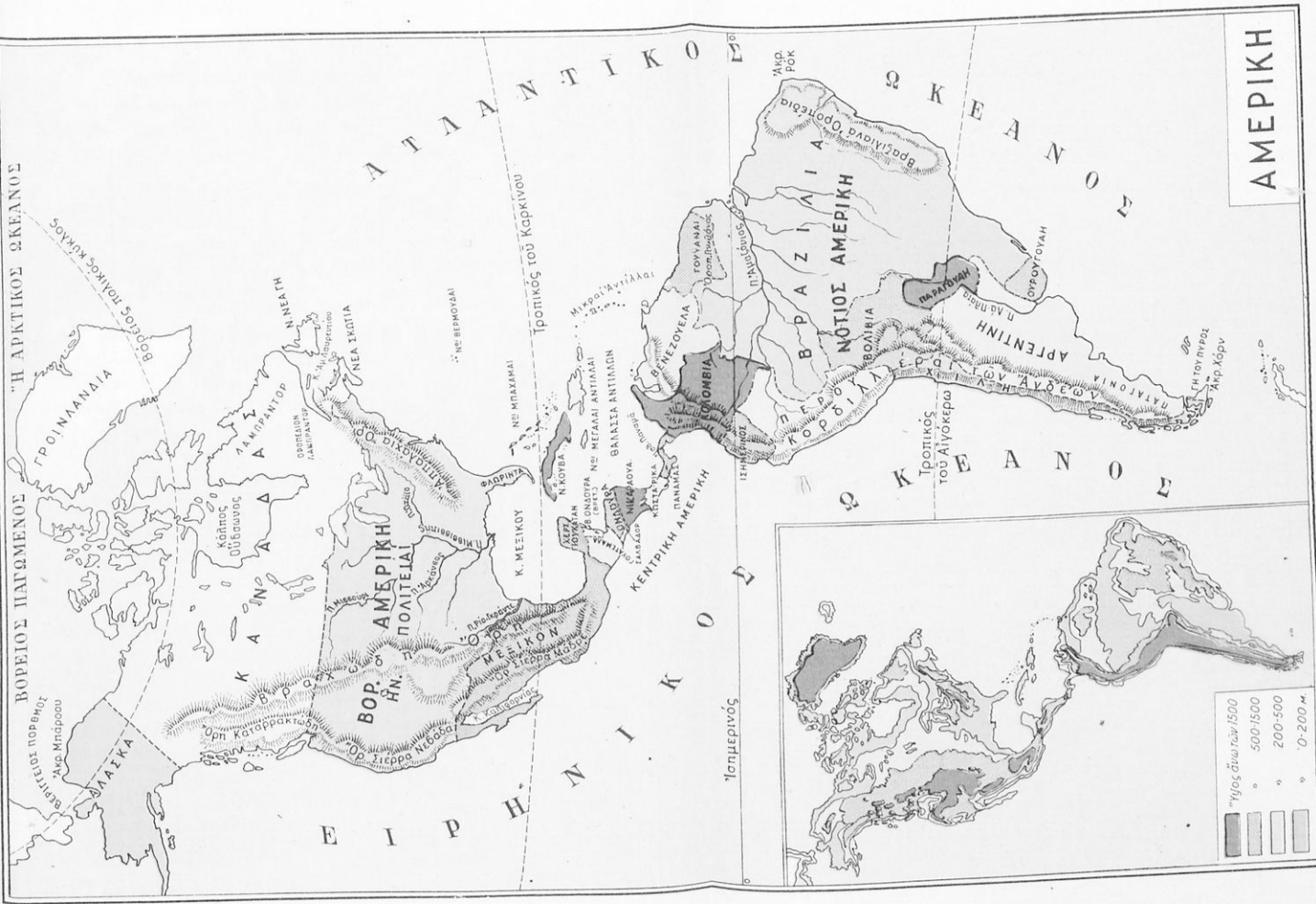
Οὐδεμία ἄλλη ἡπειρος ἔχει τόσον πλῆθος και τοσαύτην ποικιλίαν ἀγρίων ζῶων (τόσον σαρκοφάγων, ὅσον και φυτοφάγων) θηλαστικῶν, ἐρπετῶν, πτηνῶν και ἐντόμων. Λέοντες, λεοπαρδάλεις, πάνθηρες, θῶες, ρινοκέρωτες, ἵπποπόταμοι, ἐλέφαντες, ἀγριόχοιροι, γαζέλαι, πλῆθος πιθήκων. Ἐπίσης κροκόδειλοι και διάφορα ἄλλα ἐρπετά, μεταξύ τῶν ὁποίων και δηλητηριώδεις ὄφεις και ὁ μεγαλύτερος τῶν σήμερον συναντωμένων ὄφειν ἐπὶ τῆς Γῆς, ὁ πύθων. Πλῆθος παντὸς εἶδους πτηνῶν και ἐντόμων, μεταξύ τῶν ὁποίων και οἱ τερμίται (λευκοὶ μύρμηκες) και ἡ μυῖα Τσέ - Τσέ, ἡ ὁποία μεταδίδει εἰς τὰ ζῶα και τὸν ἄνθρωπον τὴν τρομερὰν ἀσθένειαν τοῦ ὕπνου. Μεταξὺ τοῦ πλῆθους τῶν πιθήκων εἶναι και τὰ τρία εἶδη τῶν ἀνθρωποειδῶν πιθήκων (Χιμπαντζῆς, Γορίλλας, Ὁραγγουτάγκος), συναντώμενα μόνον εἰς τὴν Ἀφρικὴν.

Ποταμοὶ και Λίμναι. Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς εἶναι : Νεῖλος (ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τῆς Γῆς), Σενεγάλης, Νίγηρ, Κόγκο (εἰς ἀπὸ τοὺς πολυῦδροτέρους ποταμοὺς τῆς Γῆς), Ζαμβέζης, και Ὁράνγκης. Οἱ περισσότεροι ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς κατερχόμενοι ἀπὸ ὀροπέδια σχηματίζουν καταρράκτας και δὲν εἶναι πλωτοὶ καθ' ὅλον τὸ μῆκος των (Νεῖλος, Κόγκο, Ζαμβέζης, Ὁράνγκης). Μεγαλύτεραι λίμναι εἶναι : ἡ Βικτωρία, ἡ Τσὰδ, ἡ Ταγκανίκα, ἡ Νυάσσα, ἡ τοῦ Ἐδουάρδου, τοῦ Ροδόλφου και ἡ Τάνα.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ὁρυκτά. Ἡ γεωργία εἶναι ἡ κυριωτέρα ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων τῆς Ἀφρικῆς. Τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι : βάμβαξ, ἀραχίδες, ἀραβόσιτος, σίτος, ὅσπρια, σακχαροκάλαμον, ὄρυζα, καπνός, μανιόκα, κάρυα φοινίκων, κοκκοφοινίκων και κάρυα κόλα, καφέ, κακάο και ὀπώρα.

Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀνεπτυγμένη εἰς τὰς στεππώδεις ἐκτάσεις και εἰς τὰς σαβάνας, ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει ἡ μυῖα Τσέ - Τσέ Ἐκτρέφονται κατὰ πρῶτον λόγον πρόβατα και αἰγες και κατὰ δεύ

ΒΟΡΕΙΟΣ ΠΑΛΜΕΝΟΣ
"Η ΑΡΚΤΙΚΟΣ ΘΕΚΑΝΟΣ"

ΑΜΕΡΙΚΗ

τερον βοοειδή, κάμηλοι, ἵπποι, ὄνοι καὶ ἡμίονοι. Ἐκτρέφονται ἐπίσης πουλερικά καὶ στρουθοκάμηλοι (ἐξημερωμένοι) διὰ τὸ πτέρωμά των.

Ἡ **ὀρυκτὸς πλοῦτος** εἶναι ἀρκετὸς φωσφορικά ἄλατα, τὸ πολύτιμον οὐράνιον, μεταλλεύματα διάφορα μέχρι καὶ χρυσοῦ καὶ πολύτιμοι λίθοι. Ὑπάρχει ἡ γνώμη ὅτι εἰς τὴν Σαχάραν ὑπάρχει καὶ ἄφθονον πετρέλαιον.

Ἡ **βιομηχανία** εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος εἰς ὁλόκληρον τὴν ἡπειρον. Καὶ τοῦτο, διότι ἡ Ἀφρική κατὰ μέγιστον μέρος τῆς ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἀποικίας, τὰς ὁποίας αἱ μητροπόλεις θέλουν κυρίως διὰ νὰ προμηθεύωνται ἀπὸ αὐτὰς πρώτας ὕλας καὶ νὰ διαθέτουν εἰς αὐτὰς τὰ βιομηχανικά προϊόντα των.

Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀφρικῆς ἀνέρχεται εἰς 249.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 8 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Οὕτω ἡ ἡπειρος αὐτή, ἐξαιρουμένης τῆς Αὐστραλίας, εἶναι ἡ ἀραιότερον κατοικουμένη ἡπειρος τῆς Γῆς. Εἶναι ἡ ἡπειρος τῶν Νέγρων, τῶν ἀνθρώπων δηλ. τῆς Μαύρης φυλῆς καὶ διὰ τοῦτο λέγεται καὶ **Μαύρη ἡπειρος**. Μόνον οἱ κάτοικοι τῆς Β. καὶ τῆς ΒΑ. Ἀφρικῆς εἶναι Λευκοί. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων, οἱ ζῶντες εἰς τὰ νοτιώτερα τῆς Β. καὶ τῆς ΒΑ. Ἀφρικῆς (δηλ. οἱ *Μαυριτανοί, οἱ Τουαρέγκ, Τουμπού, Αἰγύπτιοι, Αἰθίοπες*) ἔχουν ὑποστῇ μεγάλην μὲ τοὺς Νέγρους ἐπιμιξίαν καὶ εἶναι ἐκδηλα ἐπ' αὐτῶν τὰ Νεγρικά χαρακτηριστικά. Ἀρκετοὶ Λευκοὶ ζοῦν καὶ εἰς τὴν Νοτιοαφρικανικὴν Ἑνωσιν, ἀπόγονοι κυρίως τῶν Ὀλλανδῶν καὶ Ἀγγλῶν ἀποίκων, τῶν ἐγκατασταθέντων ἐκεῖ. Εἰς τὴν Ν. Ἀφρικὴν καὶ τὴν Μαδαγασκάρην ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ Ἀσιᾶται τῆς Κιτρίνης φυλῆς. Οἱ πλέον ἀπολίτιστοι ἀπὸ τοὺς Μαύρους τῆς Ἀφρικῆς εἶναι οἱ *Βουσμάνοι* καὶ οἱ *Πυγμαῖοι*.

Ἡ Ἀφρική ἦτο μέχρι τοῦ 1959 ἡ μόνη ἡπειρος, ἡ ὁποία ἀπετελεῖτο κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἀπὸ ἀποικίας Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Τὰ κράτη, τὰ ὁποῖα εἶχον ἀποικίας εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἦσαν κυρίως ἡ Γαλλία, τὸ Ἡν. Βασίλειον, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Πορτογαλία. Διατηροῦν εἰσέτι ἀρκετὰ μεγάλας ἀποικίας τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον καὶ ἡ Πορτογαλία καὶ μικροτέρας ἡ Ἰσπανία.

ΠΙΝΑΞ Αος

Έμφαίνων τὰ διάφορα κράτη τῆς Ἀφρικῆς με τὴν ἔκτασιν, τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν πυκνότητά τοῦ πληθυσμοῦ των.

Κ ρ á τ η	Ἔκτασις (εἰς τετρ. χίλιον.)	Πληθυσμὸς	Πυκν. πληθ.
ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ			
Αἴγυπτος (Δημοκρατία)	1.000.000	25.000.000	25
Λιβύη (βασιλεῖον)	1.760.000	1.200.000	1
Τυνησία (βασιλεῖον)	156.000	4.000.000	24
Ἀλγερία (Ἀνεξάρτητον Κράτος)	2.200.000	10.000.000	5
Ταγγέρη (Διεθνὴς ζώνη)	349	349.000	1.000
Μαρόκον (Σουλτανᾶτον)	450.000	10.000.000	23
ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ			
Ἰσπανικὴ Δυτ. Ἀφρική (ἀπ. Ἰσπ.)	300.375	61.300	
Μαυριτανία (Δημοκρατία)	1.085.000	624.000	0,5
Σενεγάλη (Δημοκρατία)	198.000	2.300.000	11,4
Σουδανικὴ Δημοκρατία	1.200.000	3.700.000	3
Δημοκρατία τοῦ Νίγηρος	1.250.000	2.800.000	2
Γαμβία (Βρετ. ἀποικία)	10.400	270.000	26
Πορτογαλικὴ Γουινέα (ὑπερπόντιον Πορτογαλ. ἔδαφος)	36.300	520.000	14
Δημοκρατία τῆς Γουινέας	246.000	2.700.000	9,6
Σιέρρα - Λεόνε (Δημοκρατία)	72.600	2.000.000	27
Λιβερία (Δημοκρατία)	111.400	1.300.000	12
Ἀκτὴ Ἐλεφαντόδοντος (Δημοκρ.)	322.000	3.100.000	9
Γκάνα (Δημοκρατία)	237.850	6.700.000	28
Τόγκο (Δημοκρατία)	57.000	1.088.000	19
Δαχομέη (Δημοκρατία)	116.000	2.000.000	17
Ἄνω Βόλτα (Δημοκρατία)	275.000	4.000.000	14
Νιγηρία (Δημοκρατία)	878.450	35.000.000	40
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ἢ ΙΣΗΜΕΡΙΝΗ ΑΦΡΙΚΗ			
Δημοκρατία τῆς Τσὰδ	1.284.000	2.600.000	2
Κεντραφρικανικὴ Δημοκρατία	617.000	1.200.000	1,8
Δημοκρατία τοῦ Κογκό	324.000	762.000	2,2
Γκαμπόν (Δημοκρατία)	267.000	420.000	1,6
Καμερόν (Δημοκρατία)	432.000	3.200.000	7,4
Ἰσπανικὴ Γουινέα (Ἰσπαν. ἀποικ.)	26.000	200.000	7

Κράτη	Έκτασις (εἰς τετρ. χιλ.μ.)	Πληθυσμός	Πυκν. πληθ.
Κογκό (Δημοκρατία)	2.345.000	13.750.000	5,5
Ρουάντα - Ουρουντί (ὑπὸ Βελγικὴν κηδε- μονίαν)	54.000	4.700.000	90
Καμπίντα	8.000	12.000	1
Ἀγκόλα } Πορτογαλικαὶ ἀποικίαι	1.247.000	4.280.000	3
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ			
Ὀμοσπονδία Αἰθιοπίας - Ἐρυθραίας (Αὐ- τοκρατορία)	1.185.000	20.000.000	16
Σουδάν (Δημοκρατία)	2.506.000	10.000.000	4
Γαλλ. Σομαλία (Γαλλ. ἀποικία)	22.000	63.000	3
Σομαλία (Δημοκρατία)	640.000	1.950.000	3
Οὐγκάντα (Βρετ. προτεκτ.) } Βρετανικὴ	243.000	6.500.000	25
Κένυα (Βρετ. ἀποικ.) } Ἀνατολική	582.6	6.048.000	10
Τανγκανίκα (ὑπὸ βρετ. κηδ.) } Ἀφρικὴ	939.500	8.325.000	9
Μοζαμβίκη ἢ Πορτογαλ. Α. Ἀφρικὴ	771.000	6.000.000	8
Πορτογαλ. ἀποικία)			
Κεντροαφρικανικὴ Ἐνωσις	1.263.115	8.000.000	7
Μπετσουαναλάνδη (Βρετ. Προτ.) } Βρετανικὴ	712.000	296.000	2
Μπασουτολάνδη (Βρετ. Προτ.) } Νότιος	30.350	627.000	20
Ζουαζιλάνδη (Βρετ. Προτ.) } Ἀφρικὴ	17.364	237.000	13
Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις (Δημ.)	1.223.000	13.670.000	11
ΝΔ. Ἀφρικὴ (ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς Νοτιοαφρικανικῆς Ἐνώσεως)	834.000	460.000	1,8
ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ			
Μαδαγασκάρη (Δημοκρατία)	590.000	5.200.000	8,5
Μαυρικίου, Ροδῆγου κλπ. (Βρετ.)	2.100	550.000	261
Σεϋχέλλαι (Βρετ.)	404	39.000	97
Κομόραι (Γαλλ.)	2.171	170.000	78
Ρεουνιόν (Γαλλ.)	2.511	278.000	111
Ἀγ. Ἑλένης καὶ Ἀναλήψεως (Βρετ.)			
Κανάριοι καὶ Φερνάντο Πό καὶ			
Ἀννομπόν (Ἰσπαν.)			
Ἀζόραι. Μαδέρα. Νοὶ τοῦ Πρασίνου			
Ἀκρωτηρίου, ἡ νῆσος τοῦ Ἀγ. Θωμᾶ καὶ ἡ νῆσος Πρίνσιπε (Πορτογαλ.)			

ΠΙΝΑΞ Βος

Έμφαίνων τὰς πρωτεύουσας τῶν διαφόρων κρατῶν τῆς Ἀφρικῆς μὲ τὸν πληθυσμὸν των.

Κράτη	Πρωτεύουσαι	Πληθυσμὸς
Αἴγυπτος (Ἡν. Ἀραβ. Δημ.)	Κάϊρον	3.050.000
Λιβύη	(Τρίπολις)—Ἑλ-Μπέιδα	(140.000)
Τυνησία	Τύνις	680.000
Ἀλγερία (ὑπερπόντ. Γαλ. ἔδαφος)	Ἀλγέριον	800.000
Ταγγέρη (Διεθνῆς)	Ταγγέρη	349.000
Μαρόκον	Ραμπάτ	180.000
Ἰσπανικὴ Δ. Ἀφρικὴ (ἀποικ.)	Σίντι -Ἴφνι	8.000
Μαυριτανία	Νουακὸτ	4.800
Σενεγάλη	Ντακάρ	320.000
Σαουδικὴ Δημοκρατία	Μπαμακὸ	85.000
Δημοκρατία τοῦ Νίγηρος	Νιαμέυ	18.000
Γαμβία (Βρετ. ἀποικ.)	Μπάθορστ	8.000
Πορτογαλικὴ Γουϊνέα (ὑπερποντ. Πορτογαλ. ἔδαφος)	Μπισσώ	6.000
Δημοκρατία τῆς Γουϊνέας	Κόνακρυ	115.000
Σιέρρα Λεόνε	Φρητάουν	125.000
Λιβερία	Μονροβία	60.000
Ἀκτὴ Ἑλεφαντόδοντος	Ἀμπιτζάν	180.000
Γκάνα	Ἀκκρα	320.000
Τόγκο	Λομέ	60.000
Δαχομέη	Πόρτο - Νόβο	32.000
Ἄνω Βόλτα	Οὐαγκαντούγκου	50.000
Νιγηρία	Λάγγος	360.000
Τσάδ	Φόρτ - Λαμύ	45.000

Κ ρ ά τ η	Πρωτεύουσai	Πληθυσμός
Κεντραφρικανική Δημοκρατία	Μπάνγκι	80.000
Δημοκρατία του Κογκό	Μπραζαβίλ	107.000
Γκαμπόν	Λιμπρβίλ	22.000
Καμερούν	Γιαουντέ	55.000
Ίσπανική Γουινέα (άποικία)	Σάντα - Ίζαμπέλ	11.000
Κογκό (τέως Βελγ.)	Λεοπόλντβίλ	367.000
Ρουάντα - Ούρουντι (υπό Βελγικήν κηδεμονίαν)	Ούζουμπούρα	48.000
Καμπίντα και Ίγκόλα (Πορτογ. άποικία)	Λουάντα	200.000
Ώμοσπονδία Αιθιοπίας - Έρυθραίας	Άντις-Άμπέμπα	400.000
Σουδάν	Χαρτούμ	100.000
Γαλλ. Σομαλία (άποικ.)	Τσιμπουτί	30.000
Σομαλία	Μογκαντίτσιο	68.000
Ούγκάντα (Βρετ. προτεκτ.)	Καμπάλα	40.000
Κένυα (Βρετ. άποικ.)	Ναϊρόμπι	215.000
Τανγκανίκα (υπό Βρετ. κηδεμ.)	Ντάρ - έλ - Σαλαάμ	130.000
Μοζαμβίκη (Πορτογ. άποικ,)	Λουρέντσο - Μάρκες	93.000
Κεντροαφρικανική Ένωσις	Σώλσμπερυ	262.000
Μπετσιουαναλάνδη	Μάφεκινγκ	7.000
Μπασουτολάνδη	Μασερού	5.000
Ζουαζιλάνδη	Μπαμπάν	10.000
Νοτιοαφρικανική Ένωσις	Πραιτωρία (έδρα Κοινο- βουλίου)	350.000
	και Καιηπτάουν (έδρα Κυβερνήσεως)	730.000
	Ούντοκ	36.000
ΝΔ. Άφρική (υπό την κηδεμονίαν τῆς Νοτιοαφρικανικής Ένώσεως)	Ταναναρίβ	193.000
Μαδαγασκάρη		

ΠΙΝΑΞ Γος

Ἐμφαίνων τὰ μεγαλύτερα ὄρη κατὰ σειρὰν ὕψους, ἀρχῆς γινομένης ἐκ τῶν ὕψηλο-
τέρων, ποταμοὺς καὶ λίμνας τῆς Ἀφρικῆς.

Ὅρη	Ποταμοὶ	Λίμναι
Κιλιμάντζαρο (ἐνεργ. ἡφ. 5890 μ.)	Νεῖλος	Τσάδ
Κένυα (ἐνεργ. ἡφ. 5640 μ.)	Σενεγάλης	Τάνα
Ρουβενζόρι (5110 μ.)	Νίγηρ	Τανγκανίκα
Καμερούν (ἐνεργ. ἡφ. 4500 μ.)	Ζαμβέζης	Ἀλβέρτου
Ἐλγκόν (ἐνεργ. ἡφ. 4300 μ.)	Ὀράνγκες	Ἐδουάρδου
Ἵψηλὸς Ἀτλας (4250 μ.)		Κιβού
Ντοῦρο (4127 μ.)		Μέρου
Μέσος Ἀτλας (4080 μ.)		Βυκτωρίας
Τιμπεστὶ (3145 μ.)		Κιόγκα
Ἀτακόρ (3006 μ.)		Νυάσσα
Ὀρ. Σινᾶ (2602 μ.)		
Ρίφ (2500 μ.)		
Ντέλφα (2180 μ.)		
Σαρίμπ (1880 μ.)		
Νίμπα (1740 μ.)		
Φουτά — Ντζαλόν (1400 μ.)		

Γ. Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η

Γενικά. Ἡ Ἀμερικὴ εἶναι ἡ μόνη ἥπειρος, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὸ Δυτικὸν Ἠμισφαίριον. Ἐκτείνεται ἀπὸ Β. πρὸς Ν. μεταξύ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὤκεανοῦ, βρεχομένη πρὸς τὰ βόρειά της ὑπὸ τοῦ Β. Παγωμένου Ὤκεανοῦ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μεγάλα τμήματα, τὴν Β. καὶ τὴν Ν. Ἀμερικὴν, τὰ ὁποῖα συνδέονται μεταξύ των διὰ μιᾶς στενῆς, σχετικῶς πρὸς ταῦτα, λωρίδος ξηρᾶς. Αὕτη ἀρχίζουσα ἀπὸ τῆς Ν. Ἀμερικῆς περιλαμβάνει καὶ ὁλόκληρον σχεδὸν τὸ Μεξικὸν καὶ λέγεται **Κεντρικὴ Ἀμερικὴ** (*Εγγρ. Χαρτ. III).

Ἡ Ἀμερικὴ ἀνεκαλύφθη τὸ 1492 ἀπὸ τὸν Ἰταλὸν (Γενουήσιον) ναυτικὸν Χριστόφορον Κολόμβον, διαμένοντα εἰς Ἰσπανίαν. Οὗτος ἀπεστάλη ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς βασιλεῖς μὲ τρία πλοῖα, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὰς Ἰνδίας προχωρῶν πρὸς δυσμὰς, ἀκολουθῶν δηλαδὴ δρόμον ἀντίθετον ἐκείνου, ὁ ὁποῖος μέχρι τότε ἠκολουθεῖτο. Ἀναχωρήσας τὴν 3ην Αὐγούστου τοῦ 1492 ἀπὸ τὸν μικρὸν Ἰσπανικὸν λιμένα Πάλος (πολίχνην σήμερον, εὐρισκομένην μακρὰν τῆς θαλάσσης λόγῳ τῶν προσχώσεων, πλησίον της ἐκβάλλοντος ποταμοῦ), ἔφθασε κατὰ τὴν νύκτα τῆς 11ης πρὸς τὴν 12ην Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους (δηλ. μετὰ δύο μῆνας καὶ 8 ἡμέρας) εἰς μίαν ἀπὸ τὰς Μπαχάμας νήσους (τὴν Σάν - Σαλβαδόρ) ἀνακαλύψας οὕτω ἔδαφος ἀνῆκον εἰς τὴν Ἀμερικὴν, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὁ ἴδιος τοῦτο. Διότι ὁ Κολόμβος ἐνόμιζεν ὅτι πλέων πρὸς δυσμὰς εἶχε φθάσει εἰς τὰς Δ. Ἰνδίας. Διὰ τοῦτο, τὰ ἐδάφη τὰ ὁποῖα ἀνεκάλυψεν, ὠνομάσθησαν Δυτικαὶ Ἰνδίαί. Δὲν ἐδόθη ὅμως τὸ ὄνομα τοῦ Κολόμβου εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἀλλὰ τὸ ὄνομα ἐνὸς συντρόφου του, τοῦ Ἀμέρικο Βεσπούκι. Τοῦτο ἐγένετο ἀπὸ τὸν συντάξαντα τὸν χάρτην τῆς Ἀμερικῆς, τὸν Ἀλσατὸν Βαλνζεμύλλερ, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχον εἶπει ὅτι τὴν Ἀμερικὴν ἀνεκάλυψεν ὁ Ἀμέρικο Βεσπούκι. Φαίνεται ὅμως ὅτι τὴν Ἀμερικὴν εἶχον ἀνακαλύψει, πολὺ πρὸ τοῦ Κολόμβου (ἀπὸ τοῦ 1.000 μ.Χ.) καὶ εἶχον μεταβῇ εἰς αὐτὴν πολλὰκις, οἱ περίφημοι Νορβηγοὶ θαλασσοπόροι Βίκινγκς. Ἡ ἀνακάλυψις ὅμως αὕτη δὲν ἐγνώσθη ἀπὸ τοὺς ἄλλους Εὐρωπαίους. Οἱ Βίκινγκς, ἄγνωστον διατί, ἐσταμάτησαν τὰ μέχρις ἐκεῖ ταξίδια των καὶ τὸ πρᾶγμα ἐλησμονήθη μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Νοτίου καὶ ὅλη σχεδὸν ἡ Κεντρικὴ Ἀ-

μερική εύρίσκονται εις την Διακεκαυμένην ζώνην (Χαρτ. 53), ή όποία ελάχιστα προσφέρεται διά την ζώην των Λευκών και διά την ανάπτυξιν του πολιτισμού.

Τό δυτικόν μέρος της 'Αμερικανικής ήπειρου είναι όρεινόν με ύψηλά όρη, διήκοντα, σχεδόν εν συνεχείᾳ, από του βορειοτέρου μέρους της, δηλαδή του άκρωτηρίου **Μπάρρου**, μέχρι του νοτιωτέρου, του άκρωτηρίου **Χόρν**. (Χαρτ. 53). Τό ανατολικόν μέρος της ήπειρου έχει και αυτό όρη, ταύτα όμως δεν είναι ύψηλά ούτε και συνεχή. Διακόπτονται εις πολλά μέρη των από πεδιάδας. Μεταξύ των δύο όρεινών τούτων τμημάτων εκτείνεται μία άπέραντος πεδινή έκτασις, διήκουσα από του κόλπου του **Ουδσωνος** μέχρι και της **Παταγονίας** (διακοπτομένη μόνον υπό του κόλπου του Μεξικού).

Η 'Αμερική, αν και άνεκαλύφθη πολύ άργότερον της 'Αφρικῆς, εν τούτοις εξηρευνήθη ταχέως και έγένετο γνωστή καθ' όλην της την έκτασιν. Τούτο, διότι οί εις τόν 'Ατλαντικόν εκβάλλοντες ποταμοί της 'Αμερικῆς, οί όποιοί είναι πλωτοί, και ή έλλειψις εκεί ύψηλών όροσειρών επέτρεψαν την εκ του 'Ατλαντικού εύκολον διείσδυσιν εις τό έσωτερικόν της ήπειρου, πρᾶγμα τό όποϊον δεν συνέβαινε διά την 'Αφρικήν. Εις την Β. 'Αμερικήν μετέβησαν, ως άποικοι κατ' άρχάς και ως μετανάσται κατοίπιν, πολλοί Εύρωπαϊοί λόγω του πλούτου της και του εύκράτου κλίματός της. Ούτοι συν τῷ χρόνῳ άπώθησαν προς τό έσωτερικόν της ήπειρου τούς Ιθαγενείς 'Ινδιάνους (κληθέντας ούτω, διότι ένομίσθη κατ' άρχάς ότι δεν έπρόκειτο περι νέας ήπειρου, αλλά περι των 'Ινδιών), τούς όποίους κατεδίωξαν και συν τῷ χρόνῳ τούς έξουθένωσαν τελείως. Σήμερον ελάχισταί εξ αύτῶν (μόλις περι τας 350.000) άπομένουν εις την Β. 'Αμερικήν (ενῶ υπολογίζεται ότι εις όλόκληρον την 'Αμερικήν υπήρχον, ότε μετέβησαν εκεί οί Εύρωπαϊοί, περι τὰ 10.000.000 - 20.000.000 Ιθαγενῶν).

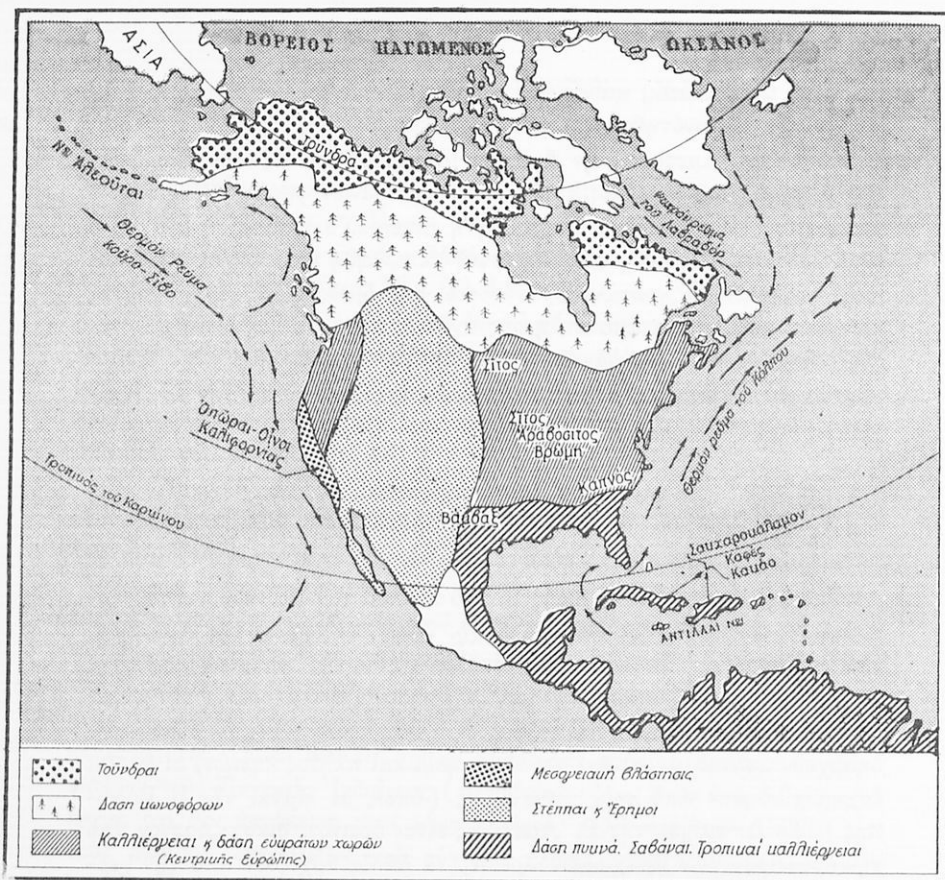
Οί εις την Κεντρικήν και την Νότιον 'Αμερικήν εγκατασταθέντες Εύρωπαϊοί ήσαν κατά πολύ ολιγώτεροι των εγκατασταθέντων εις την Βόρειον τοιαύτην, λόγω του επικρατοῦντος εις Κεντρ. και Ν. 'Αμερικήν θερμοῦ και ύγρου κλίματος. Εις την Βόρειον 'Αμερικήν μετέβησαν κατά πλειοψηφίαν 'Αγγλοσάξωνες, εις την Νότιον δε και Κεντρικήν τοιαύτην κυρίως 'Ισπανοί και Πορτογάλοι, λαοί δηλαδή Νεολατινικοί. Εις την Β. 'Αμερικήν ή πλειονότης τῶν κατοίκων είναι Λευκοί, διότι έξωλοθρεύθησαν οί 'Ινδιάνοι. Εις την Νότιον οί 'Ινδιάνοι δεν έδιώχθησαν και εις

μέγιστον μέρος οὔτοι, καθὼς καὶ μιγάδες Ἰνδιάνων καὶ Λευκῶν, ἀποτελοῦν τὴν πλειονότητα τῶν κατοίκων.

Ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴν ἡπειρον μετεφέρθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην πολλὰ ἐκ τῶν σήμερον εἰς αὐτὴν καλλιεργουμένων φυτῶν, ὅπως π.χ. ὁ ἀραβόσιτος, τὰ γεώμηλα, ἡ τομάτα, ἡ πιπεριά, ὁ καπνός, ἡ ἀραχίς, ὁ φασιόλος κλπ. Ὁλόκληρος ἡ Ἀμερικὴ μετεβλήθη κατ' ἀρχὰς εἰς ἀποικίας Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Οἱ κάτοικοί της ὅμως ἐζήτησαν συντόμως καὶ ἐπέτυχον, ἔπειτα ἀπὸ σκληροῦς ἀγῶνας πρὸς τὰς μητροπόλεις, τὴν ἀνεξαρτησίαν των, ἰδρύσαντες ἀνεξαρτήτους Δημοκρατίας. Τὰς Δημοκρατίας αὐτὰς θὰ ἐξετάσωμεν κατωτέρω, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὴν Β. Ἀμερικὴν.

I. ΒΟΡΕΙΟΣ ἢ ΑΓΓΛΟΣΑΞΩΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Γενικά. Αὕτη εἶναι τὸ πρὸς Β. τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ καὶ τοῦ ποταμοῦ Ρίο-Γκράντε-ντελ-Νόρτε (*Ἔγχο. Χαρτ. IV*) μέρος τῆς Ἀμερικῆς. Περιλαμβάνει τὸν **Καναδᾶν**, τὰς **Ἡν. Πολιτείας** τῆς Ἀμερικῆς μετὰ τῆς χερσονήσου τῆς Ἀλάσκας, τὴν μεγάλην νῆσον **Γροιλανδίαν** (τὴν μεγαλύτεραν νῆσον τῆς Γῆς) καὶ διαφόρους ἄλλας νήσους. Εἰς τὰ βόρειά της ὑπάρχουν πολλαὶ μικραὶ καὶ μεγάλαι νῆσοι καὶ πλῆθος λιμνῶν, αἱ ὁποῖαι ἐσχηματίσθησαν ἀπὸ τοὺς παγετῶνας (ὅπως αἱ λίμναι τῆς Β. Εὐρώπης). Τὸ Δ. τμήμα τῆς Β. Ἀμερικῆς εἶναι ὀρεινόν, διασχιζόμενον ἀπὸ τὴν ὀροσειρὰν τῶν **Βραχωδῶν ὀρέων**, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουν ἀπὸ τὴν χερσονήσον τῆς Ἀλάσκας φθάνοντα μέχρι τοῦ Μεξικοῦ. Δυτικώτερον τούτων ὑψοῦνται τὰ **Καταρρακτώδη** (ἢ **Κασκήντ**) ὄρη, ἡ **Σιέρρα Νεβάδα** καὶ ἡ **Παράκτιος ὀροσειρά**. ὑψομένη πλησίον τῆς πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἀκτῆς καὶ παραλλήλως πρὸς τὴν θάλασσαν (*Ἔγχο. Χαρτ. IV*). Τὰ ὡς ἂν ὄρη σχηματισθέντα κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον μὲ τὰς Ἀλπεῖς, σχετικῶς δηλαδὴ προσφάτως, δὲν ἔχουν ὑποστῇ μεγάλας διαβρώσεις καὶ εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλά, μὲ πολλὰς κορυφὰς ὑπερβαίνουσας εἰς ὕψος τὰ 4.000 μ. Ἡ ὑψηλότερα κορυφὴ των εὐρίσκεται εἰς τὸ ὄρος τῆς Ἀλάσκας **Μάκ - Κίνλεϋ** (6337 μ.). Πρὸς τὰ ἀνατολικά τὰ ὄρη εἶναι χαμηλά, (διότι ἔχουν σχηματισθῇ παλαιότερον καὶ ἔχουν ὑποστῇ μεγάλην διάβρωσιν). Τοιαῦτα εἶναι τὰ **Ἀππαλάχια** (ἢ Ἀλεγάνεια ὄρη), κορυφαί τινες τῶν ὁποίων μόλις ὑπερβαίνουν τὰς 2.000 μ. Προεκτείνονται

Χαρτ. 53. Βλάστησις εἰς Βόρειον καὶ Κεντρικὴν Ἀμερικὴν.

ταῦτα πρὸς Β. μέχρι τῆς χερσονήσου **Λαβραδὸρ** καὶ τῆς Νέας Γῆς, σχηματίζοντα τὰ **Λαυρεντιανὰ ὄροπέδια**. Μεταξὺ τῶν Βραχωδῶν καὶ τῶν Καταρρακτωδῶν ὄρεων πρὸς Δ. καὶ τῶν Ἀπαλαχίων πρὸς Α. ἐκτείνονται μεγάλοι πεδινὰ ἐκτάσεις, διαρρεόμεναι ἀπὸ τὸν Μισσισι-πῆν καὶ τοὺς παραποτάμους του.

Τὸ **κλίμα** ποικίλλει ἀναλόγως τῆς θέσεως ἐκάστου τμήματος καὶ τοῦ ὕψους του. Γενικῶς τὰ Δ. παράλια, λόγῳ τοῦ ἐκεῖθεν διερχομένου θερμοῦ θαλασσίου ρεύματος (τοῦ λεγομένου **Κοῦρο - Σίβο**), εἶναι θερμότερα τῶν μέχρι τῆς Νέας Ὑόρκης ἀνατολικῶν παραλίων, διότι δι' αὐτῶν

διέρχεται τὸ ψυχρὸν ρεῦμα τοῦ Λαβραδὸρ (Χαρτ. 53). Οὕτω εἰς τὸ **Βανκούβερ** ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι 2^ο Κ., ἐνῶ εἰς τὸ **Κεμπέκ**, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος εἶναι -12^ο Κ. Αἱ μέχρι τῆς Νέας Ὑόρκης Α. ἀκταὶ τῆς Β. Ἀμερικῆς ἔχουν ἐπίσης πολὺ μικροτέρας θερμοκρασίας, ἀπὸ τὰς θερμοκρασίας τῶν εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος εὐρισκομένων ἀκτῶν τῆς Εὐρώπης (διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται τὸ θερμὸν *Ρεῦμα τοῦ Κόλπου*). Νοτίως ὅμως τῆς Ν. Ὑόρκης, ἐπεὶ διέρχεται ἐκεῖθεν τὸ θερμὸν Ρεῦμα τοῦ Κόλπου, ἡ ἰσορροπία μεταξὺ τῆς θερμοκρασίας τῶν δυτικῶν καὶ τῶν ἀνατολικῶν ἀκτῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἀποκαθίσταται. Αἱ βροχαὶ βαίνουν ἐλαττούμεναι, καθ' ὅσον προχωροῦμεν ἐξ Α. πρὸς Δ., πέραν δὲ τοῦ Μεσημβρινοῦ τῶν 100^ο αὐταὶ γίνονται πολὺ ὀλίγαι. Γενικῶς ὁ Μεσημβρινὸς τῶν 100^ο ἀποτελεῖ εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν τὸ διαχωριστικὸν ὄριον μεταξὺ τῆς δεχομένης ἀρκετὰς βροχᾶς (εὐρισκομένης πρὸς ἀνατολὰς) καὶ τῆς δεχομένης ὀλίγας (εὐρισκομένης πρὸς δυσμὰς τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν 100^ο) Β. Ἀμερικῆς (Χαρτ. 57). Ἐξαιροῦνται τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν δυτικὰ παράλια, τὰ ὁποῖα δέχονται πολλὰς βροχάς.

Κ α ν α δ ᾶ ς

Θέσις. Ἐκτασις. Ὁ Καναδᾶς καταλαμβάνει τὸ βόρειον μέρος τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου, ἐκτεινόμενος βορείως τοῦ νοτίου ἄκρου τῆς νήσου Βανκούβερ καὶ τῆς πόλεως Βανκούβερ (εἰς τὸν Εἰρηνικόν), τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ τῆς χερσονήσου τῆς Νέας Σκωτίας (εἰς τὸν Ἀτλαντικόν). Ἐξαιροῦνται αἱ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου τῆς Νέας Γῆς δύο μικραὶ νῆσοι Ἀγ. Πέτρου (Σαιν - Πιερ) καὶ Μικελόν, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὴν Γαλλίαν, ἡ μεγάλη νῆσος Γροιλανδία, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὴν Δανίαν, καὶ ἡ χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ἔκτασις τοῦ ἀνερχομένη εἰς 9.960.170 τετρ. χιλιομ. (σχεδὸν ἴση πρὸς τὴν Εὐρώπην), κάμνει τὸν Καναδᾶν τὸ δεύτερον εἰς ἔκτασιν Κράτος τῆς Γῆς (μετὰ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν). Ἀπὸ ὅλην ὅμως τὴν τεραστίαν αὐτὴν ἔκτασιν κατοικεῖται κυρίως μία λωρὶς ἐδάφους, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὰ νότια τῆς χώρας, διήκουσα ἀπὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ μὴ ὑπερβαίνουσα εἰς πλάτος τὰ 560 χιλιομ. Ὁλη ἡ ὑπόλοιπος χώρα εἶναι ἢ ἀραιότατα κατοικημένη ἢ τελείως ἀκατοίκητος. Καλύπτεται αὕτη

ἀπὸ ἓν μέγα δάσος κωνοφόρων. Βορειότερον τούτου εἶναι ἡ « τούνδρα » καὶ τέλος αἱ πολιτικαὶ ἐκτάσεις (Χαρτ. 53) καλυπτόμεναι καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἀπὸ πάχους.

Φυσικαὶ περιοχαί. Μορφολογία τοῦ ἐδάφους. Δυτικὸς Καναδᾶς. Πρὸς τὰ δυτικὰ (εἰς τὸ Γιοῦκον δηλ. καὶ τὴν Βρετ. Κολομβίαν) ἡ χώρα εἶναι ὀρεινὴ, διασχιζομένη ἀπὸ τὰ Καναδικὰ Βραχώδη ὄρη, μὲ κορυφάς, αἱ ὁποῖαι ὑπερβαίνουν εἰς ὕψος τὰς 5.000 μ. (ὕψηλότερα κορυφὴ 5860 μ.) (Χαρτ. 58). Δυτικῶς τῶν βραχωδῶν ὀρέων εὐρίσκεται ἡ **Παράκτιος ὁροσειρά**. Πρὸς τὰ ἀνατολικά ἡ ὁροσειρὰ τῶν Βραχωδῶν ὀρέων καταπίπτει ἀποτόμως καὶ ἀρχίζει μίαν ἀπέραντος πεδινὴν ἔκτασιν, ἔχουσα μικρὰν κλίσιν πρὸς τὸν Β. Παγωμένον Ὁκεανὸν καὶ τὸν κόλπον τοῦ Οὐδσωνος. Διὰ τοῦτο πρὸς τὰ ἐκεῖ ἀποστραγγίζονται τὰ ὕδατα καὶ ρέουν οἱ ποταμοί. Τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ παλαιότατα πετρώματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν διαβρωθῇ ἀπὸ τοὺς παγετῶνας, οἵτινες ἔχουν σχηματίσει καὶ πλῆθος λιμνῶν. Φθάνει ἡ ἔκτασις αὕτη, ἡ ὁποία καλεῖται **Κεντρικὸς Καναδᾶς**, μέχρι τῆς περιοχῆς τῶν Μεγάλων Λιμνῶν (Ἀνωτέρας ἢ Σουπήριουρ, Μίτσιγκαν, Χιούριον, Ἡρι καὶ Ὀντάριο). Βορείως καὶ ΒΑ τούτων ἐκτείνεται ὁ **Ἀνατολικὸς Καναδᾶς**. Οὗτος γίνεταί πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ὀρεινός, ἀλλὰ μὲ χαμηλὰ ὄρη (προεκτάσεις τῶν Ἀππαλαχίων) πρὸς νότον καὶ ὁροπέδια εἰς τὴν χερσόνησον τοῦ Λαβραδὸρ.

Ὁ θαλάσσιος διαμελισμὸς εἶναι ἀρκετὰ μέγας. Σχηματίζονται ἀρκετοὶ κόλποι καὶ νῆσοι εἰς τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν παράλι, μεγαλύτερα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ νῆσος **Βανκούβερ**. Πρὸς βορρᾶν σχηματίζεται ὁ κόλπος τοῦ **Οὐδσωνος** καὶ πλῆθος νήσων, μεγαλύτεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ **Γῆ τῆς Βικτωρίας** καὶ ἡ **Γῆ Μπάφφιν**. Μεταξὺ τοῦ κόλπου τοῦ Οὐδσωνος καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ σχηματίζεται ἡ χερσόνησος **Λαβραδὸρ** καὶ εἰς τὰ ἀνατολικά αὐτῆς ὁ ποταμόκολπος τοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου, ἡ χερσόνησος τῆς **Νέας Σκωτίας** καὶ αἱ νῆσοι **Νέα Γῆ, Πρίγκηπος Ἐδουάρδου** καὶ **Ἀντικόστι**.

Κλίμα. Βλάστησις. Ποταμοί. Λίμναι. Τὸ δυτικὸν τμήμα τῆς χώρας ὁ Δ. δηλ. Καναδᾶς, δὲν ἔχει πολὺ ψυχρὸν κλίμα, λόγῳ τοῦ διὰ τῶν παραλίων του διερχομένου θερμοῦ ρεύματος Κοῦρο - Σίβο. Τὰ μεγάλα ψύχη εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν εἶναι ἄγνωστα παρὰ τὸ μέγα Β. γεωγραφικὸν πλάτος.

Αἱ βροχαὶ εἰς τὴν Παράκτιον ὁροσειρὰν καὶ τὰς δυτικὰς κλιτῆς τῶν Βραχωδῶν ὁρέων εἶναι ἄφθονοι. Διὰ τοῦτο ὑπάρχουν ἐκεῖ μεγάλα δάση, κυρίως ἀπὸ πεῦκα καὶ ἔλατα, τὰ ὁποῖα συναντῶνται μέχρις ὕψους 2.000 μ. εἰς τὰ νότια καὶ μέχρι 800-900 μ. εἰς τὰ βόρεια τῆς χώρας, δίδοντα ἄφθονον ξυλείαν. Ὑψηλότερον τῆς ζώνης τῶν δασῶν συναντᾶται κατ' ἀρχὰς χλόη (ὀρεῖνὰ λειβάδια) καὶ ὑψηλότερον βρύα καὶ λειχήνες μέχρι τοῦ ὁρίου τῶν αἰωνίων χιόνων.

Ὅσον ὅμως ἀπομακρύνεται κανεὶς ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸν καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, δηλ. πρὸς τὸν Κεντρικὸν Καναδᾶν, τόσον τὸ ψῦχος γίνεται δριμύτερον καὶ αἱ βροχαὶ ὀλιγώτεραι. Πίπτουν ὅμως αἱ βροχαὶ ἀπὸ τοῦ Μαΐου μέχρι τοῦ Αὐγούστου καὶ οὕτω εὐνοεῖται ἡ ἀνάπτυξις τῶν σιτηρῶν. Ὁ Κεντρικὸς Καναδᾶς εἶναι, μετὰ τῆς Σιβηρίας, ἀπὸ τὰ ψυχρότερα μέρη τοῦ κόσμου (ἂν καὶ δὲν φθάνει εἰς τὸ ψῦχος τὸ Βερκογιάνσκ τῆς Σιβηρίας, βλ. Ἀσιατικὴν Ρωσίαν). Εἰς τὴν πόλιν **Οὐδίνιπεγκ**, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὸ νοτιώτερον μέρος τοῦ Κεντρικοῦ Καναδᾶ καὶ εἰς τὸ αὐτὸ βόρειον γεωγραφικὸν πλάτος με τοὺς Παρισίους, ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι -20° Κ καὶ τὸ ὕδωρ παγώνει κατὰ τὴν νύκτα εἰς τὸ ὑπαιθρον ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Ἰουνίου. Βορειότερον τὸ ψῦχος γίνεται δριμύτερον. Αἱ λίμναι **Οὐδίνιπεγκ** καὶ **Ἀταμπάσκα** ἐλευθεροῦνται ἀπὸ τοὺς πάγους μόνον ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερον αἱ βορειότερον κείμεναι λίμναι τῶν **Σκλάβων** καὶ τῶν **Ἀρκτῶν**.

Δριμύτατοι εἶναι οἱ χειμῶνες καὶ εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Καναδᾶν, (μολοντί οὗτος εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος με τὴν Κεντρικὴν Ἰταλίαν) λόγῳ τοῦ διερχομένου διὰ τῶν παραλίῶν τοῦ ψυχροῦ ρεύματος τοῦ Λαβραδὸρ. Αἱ ἀκταὶ τῆς χερσονήσου τοῦ Λαβραδὸρ ἀποκλείονται, κατὰ μέγα μέρος τοῦ ἔτους, ἀπὸ τοὺς πάγους. Εἰς τὰ νοτιώτερα τῆς χερσονήσου τῆς Νέας Σκωτίας π.χ. τὸ Χάλιφαξ, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ νοτιώτερον μέρος τοῦ Καναδᾶ καὶ εἰς τὸ αὐτὸ σχεδὸν γεωγραφικὸν πλάτος με τὴν Ἀλεξανδρούπολιν, ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι -6° Κ. Εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς πολιτείας Κεμπέκ αὕτη εἶναι -11,2° Κ. δηλ. ἡ αὕτη με τὴν τῆς Μόσχας, ἂν καὶ ἡ Μόσχα εὐρίσκεται βορειότερον κατὰ 10°. Ὅπως εἶναι δριμεῖς οἱ χειμῶνες εἰς τὸν Κεντρικὸν καὶ τὸν Ἀνατολικὸν Καναδᾶν, οὕτω εἶναι καὶ τὰ θέρη θερμά. Ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸ θέρος εἰς τὸ Μόντρεαλ π.χ. δὲν κατέρχεται κάτω τῶν 21° Κ. ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μέχρι τέλους

Αυγούστου, ούτε και κατά την νύκτα. Μόνον εις την περιοχὴν τῶν Μεγάλων Λιμνῶν ἡ θερμοκρασία εἶναι ἡπιωτέρα λόγω τῆς εὐεργετικῆς ἐπιδράσεως τοῦ ὕδατος τῶν Μεγάλων Λιμνῶν, αἱ ὁποῖαι κάμνουν ἡπιωτέρους τοὺς χειμῶνας καὶ δροσερώτερα τὰ θέρη.

Λόγω τοῦ ψύχους ἐπικρατοῦν εἰς τὸν Καναδᾶν τὰ ἀντέχοντα εἰς τὸ ψύχος κωνοφόρα, ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀρκετὰ φυλλοβόλα δένδρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἓν εἶδος σφενδάμου, ὁ χυμὸς τοῦ ὁποίου εἶναι σακχαροῦχος καὶ παράγεται ἀπὸ αὐτὸν εἶδος σακχαρέως ἐκτιμωμένης πολὺ ἀπὸ τοὺς Καναδοὺς. Νοτιώτερον τοῦ δάσους ἐκτείνεται μεγάλη περιοχὴ σκεπασμένη μὲ χλόην, ἡ λεγομένη περιοχὴ τῶν λειμῶνων κατὰλληλος διὰ τὴν καλλιέργειαν σίτου.

Εἰς τὸν Καναδᾶν ὑπάρχουν πολλαὶ λίμναι. Ἐδημιουργήθησαν ἀπὸ τοὺς παγετῶνας, οἵτινες ἐκάλυπτον τὴν περιοχὴν κατὰ τὴν παγετώδη περίοδον τῆς ἡλικίας τῆς Γῆς. Αἱ μεγαλύτεραι ἐκ τούτων εἶναι ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, ἡ λίμνη τῶν Ἄρκτων, τῶν Σκλάβων, ἡ Ἀταμπάσκα καὶ ἡ Οὐίνιπεγκ. Πλὴν τούτων ὑπάρχουν εἰς τὰ νότια τοῦ Καναδᾶ αἱ λεγόμεναι Μεγάλαι Λίμναι, αἱ ὁποῖαι ἀνῆκουν τόσον εἰς τὸν Καναδᾶν, ὅσον καὶ εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, πλὴν τῆς Μίτσιγκαν, ἡ ὁποία ἀνήκει ὁλόκληρος εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας. Εἶναι αὗται αἱ λίμναι : Ἀνωτέρα (Σουπήριον) Μίτσιγκαν, Χιούρον, Ἡρι καὶ Ὀντάριο. Ἐκ τούτων ἡ Ἀνωτέρα εἶναι ἡ μεγαλύτερα μὲ γλυκὺ ὕδωρ λίμνη τῆς Γῆς (ἑκτασίς 87.900 τετρ. χιλιομ.). Αἱ λίμναι εὐρίσκονται ἡ μία ὑψηλότερον τῆς ἄλλης καὶ συγκοινωνοῦν μεταξὺ των διὰ ποταμῶν μικροῦ μήκους. Τὰ ὕδατά των τελικῶς χύνονται διὰ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου εἰς τὸν ὁμώνυμον αὐτοῦ κόλπον.

Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ εἶναι : Ὁ Μακένζι, ὁ ὁποῖος, δεχόμενος ὕδατα ἀπὸ τὰς λίμνας τῶν Ἄρκτων καὶ τῆς Ἀταμπάσκα, καθὼς καὶ ἀπὸ τοὺς παραποτάμους του, τοὺς πηγάζοντας ἐκ τῶν Βραχωδῶν ὀρέων, χύνεται εἰς τὸν Βορ. Παγωμένον Ὠκεανόν. Ὁ Νέλσων, ὁ ὁποῖος, πηγάζων ἀπὸ τὴν λίμνην Οὐίνιπεγκ, χύνεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Οὐδσωνος. Ὁ Νιαγάρας, σχηματιζόμενος ἀπὸ τὴν ροὴν τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης Ἡρι εἰς τὴν λίμνην Ὀντάριο. Ὁ ποταμὸς οὗτος σχηματίζει τοὺς περιφήμους καταρράκτας τοῦ Νιαγάρα, εἰς τοὺς ὁποίους τὸ ὕδωρ πίπτει ἀπὸ ὕψους 52,4 μέτρων. Εἶναι δύο καταρράκται, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ σημαντικώτερος εὐρίσκεται ἐπὶ Καναδικοῦ καὶ ὁ ἄλλος ἐπὶ Ἀμερικανικοῦ ἐδάφους. Ἡ δύναμις ἐκ τῆς πτώσεως τῶν ὑδάτων χρησιμο-

ποιείται δια την παραγωγὴν ὑδροηλεκτρικῆς ἐνεργείας. Ὁ Ἀγ. Λαυρέντιος, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὴν τελευταίαν πρὸς τὰ ἀνατολικά καὶ χαμηλοτέραν τῶν Μεγάλων Λιμνῶν, δηλ. τὴν λίμνην Ὀντάριο καὶ χύνεται εἰς τὸν ὁμώνυμόν του ποταμόκολπον.

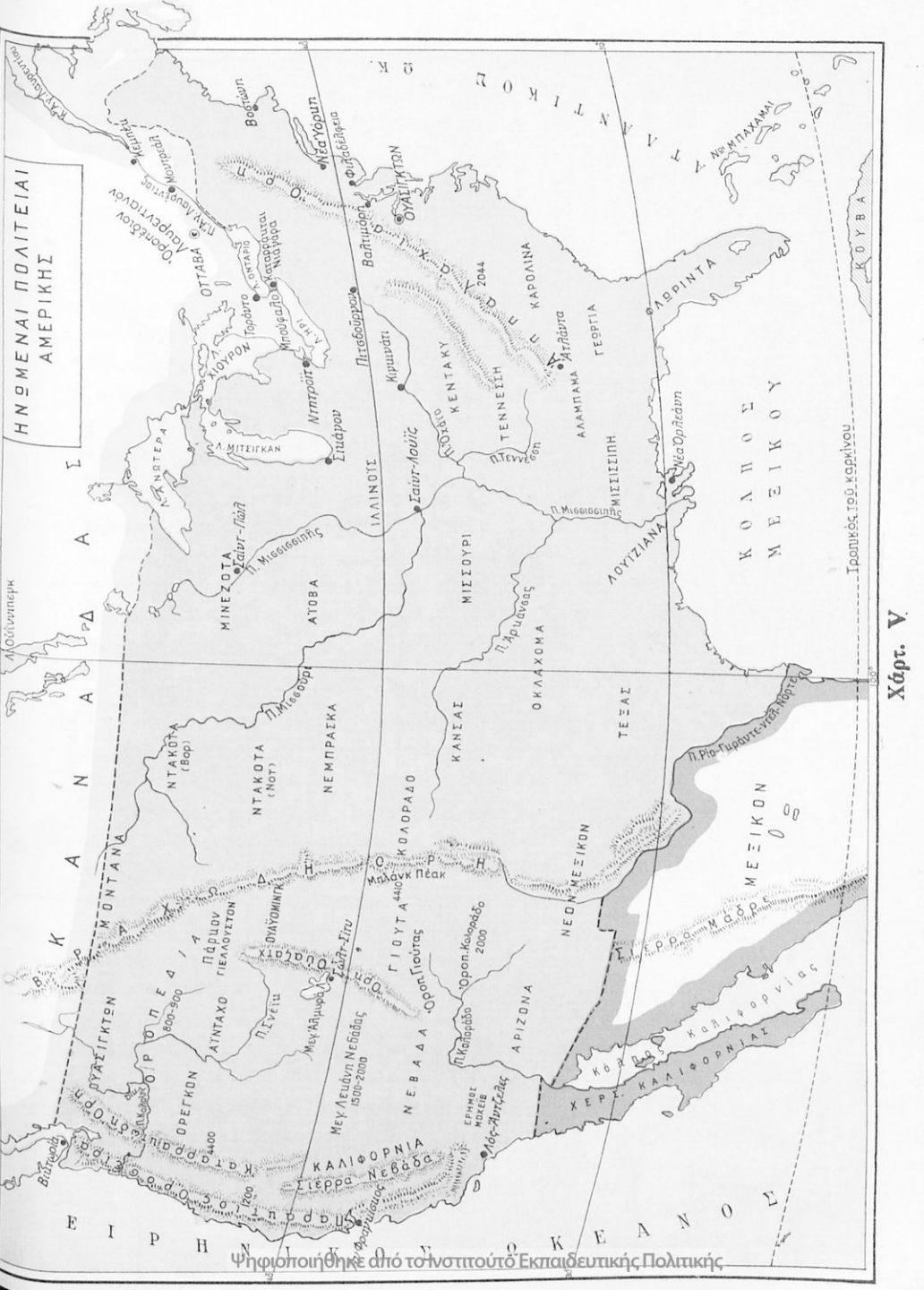
Γεωργία. Κτηνοτροφία. Δασικὸς καὶ Ὀρυκτὸς πλοῦτος. Ὁ Καναδᾶς εἶναι μεγάλη σιτοπαραγωγὸς χώρα. Ὁ σῖτος καὶ τὰ δημητριακὰ γενικῶς κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν. Καλλιεργοῦνται κυρίως εἰς τὸν Κεντρικὸν Καναδᾶν, δηλ. τὰς Πολιτείας Ἀλμπέρτας, Σασκατισουᾶν καὶ Μανιτόμπας. Ἀπὸ τὰς πολιτείας αὐτὰς προέρχονται τὰ 95% τῆς παραγωγῆς εἰς σῖτον τοῦ Καναδᾶ.

Εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Καναδᾶν καλλιεργοῦνται περισσότερον τεχνητὰ λειβάρδια (διὰ κτηνοτροφίαν) καὶ ὀπωροφόρα δένδρα (ιδίως μηλέαι) καπνὸς καὶ γεώμηλα. Ἐκτρέφονται εἰς τὸν Α. Καναδᾶν πολλὰ βοοειδῆ, ιδίως γαλακτοπαραγωγικαὶ ἀγελάδες καὶ εἶναι μεγάλη ἡ παραγωγή τυροῦ καὶ βουτύρου.

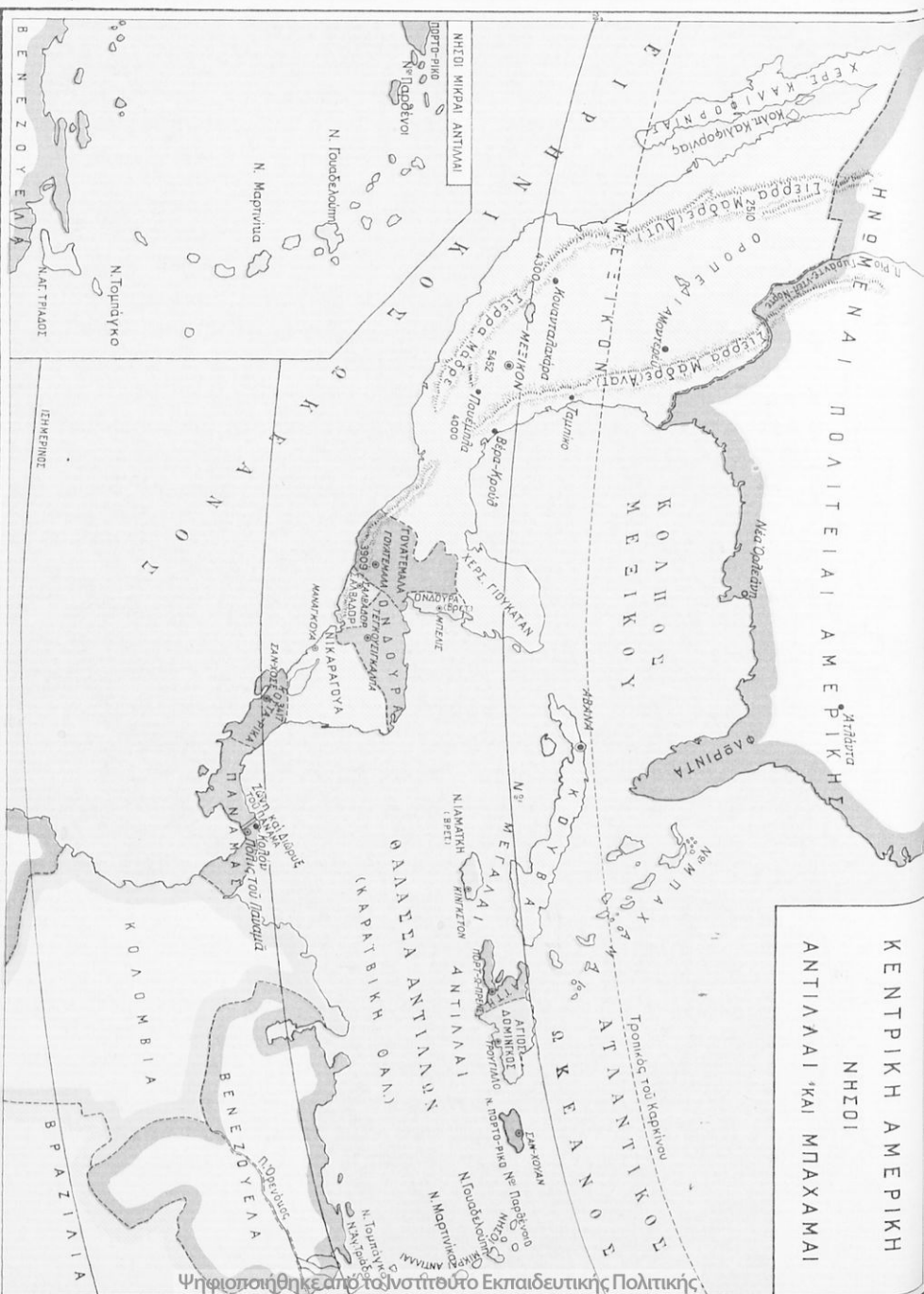
Εἰς τὸν Δυτικὸν Καναδᾶν, τὰ Βραχώδη δηλ. ὄρη, τὴν Παράκτιον ὀροσειρὰν καὶ τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν παράλια, οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται περισσότερον εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν δασῶν καὶ τῶν ἀφθόνως ὑπαρχόντων μεταλλευμάτων, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀλιείαν. Οἱ ἰχθύες εἰς τὰ παράλια αὐτὰ εἶναι ἀφθονοί, ὅπως ἀφθονοὶ εἶναι καὶ εἰς τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παράλια, ιδίως τὰ πρὸς τὴν Νέαν Γῆν, μέχρι τῆς ὁποίας φθάνον δι' ἀλιείαν ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην ἀλιεῖς.

Εἰς τὸν Δυτικὸν Καναδᾶν (Βρεταννικὴν Κολομβίαν) ὑπάρχει ἀφθόνως ἄνθραξ, ἄργυρος, χαλκός, μόλυβδος, χρυσὸς κλπ. Εἰς τὴν πολιτείαν Γιοῦκον (Χαρτ 55) ὁ ἀνακαλυφθεὶς χρυσὸς προσείλκυσε τοὺς πρώτους ἀποίκους. Εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς λίμνης τῶν Σκλάβων καὶ τὴν κοιλάδα τοῦ Μακένζι ποταμοῦ ὑπάρχει πετρέλαιον.

Βιομηχανία. Συγκοινωνία. Ἐμπόριον. Ἡ ξυλεία εἶναι ἀφθονος εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ζώνης τῶν δασῶν καὶ λόγῳ τούτου ἀκμάζουν εἰς τὸν Καναδᾶν αἱ βιομηχανίαι κατασκευῆς χάρτου καὶ χαρτομάζης. Ὁ Καναδᾶς παράγει τὰ 80% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου δημοσιογραφικοῦ χάρτου. Ἔρχεται ἐπίσης πρῶτος εἰς τὴν παραγωγὴν νικελίου καὶ ἀμιάντου, τρίτος εἰς τὴν παραγωγὴν χρυσοῦ καὶ δεύτερος εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ σήμερον πολυτίμου οὐρανίου. Δὲν ἀπολείπουν ἀκόμη καὶ τὰ γουναρικά ἀπὸ τὰ ἀφθόνως εἰς τὰ δάση του ζῶντα ἄγρια ζῶα,

KENTRIKH AMERIKH
NH2OI
ANTIVAI "KAI MPAHAMMA

τὰ ὁποῖα λόγῳ τοῦ ψύχους ἔχουν δέρμα μὲ μακρὸν καὶ παχὺ τρίχωμα. Ὁ Καναδᾶς ἔχει τὸ μεγαλύτερον ἐμπόριον γουναρικῶν, εἰς δασώδεις δὲ καὶ διὰ συρματοπλέγματος ἀπομονωμένας ἐκτάσεις, δηλ. εἰς περιβάλλον κατὰ τὸ δυνατὸν φυσικόν, διατρέφονται ζῶα, ἐκ τοῦ δέρματος τῶν ὁποίων γίνονται γουναρικά. Ὁ Καναδᾶς ἔχων ἀφθόλους πρῶτας ὕλας ἀπὸ τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν, τὰ δάση, τὴν ἀλιείαν καὶ τὸ ὑπέδαφός του, ἔχει ἀνεπτυγμένην βιομηχανίαν.

Πυκνὸν δίκτυον σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ ἀσφαλτοστρωμένων δρόμων διασχίζει ὅλον τὸν πυκνοκατοικούμενον, δηλ. τὸν Ν. καὶ ΝΑ. Καναδᾶν. Ἡ συγκοινωνία διευκολύνεται καὶ διὰ τῶν μεγάλων λιμνῶν καὶ τῶν πλωτῶν ποταμῶν, ἰδίως διὰ τοῦ ποταμοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου. Ὁ Καναδᾶς συγκοινωνεῖ μὲ τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ διὰ μέσου τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ διωρύγων καὶ ποταμῶν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν.

Ἐξάγει ὁ Καναδᾶς μέταλλα καὶ μεταλλεύματα, σίτον καὶ ἄλευρα, ξυλείαν, χάρτην καὶ χαρτόμαζαν, γαλακτοκομικὰ προϊόντα, κρέας, ἰχθὺς νοπούς, ἀπεξηραμένους καὶ εἰς κονσέρβας, καὶ διάφορα βιομηχανικὰ προϊόντα. Συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν μεγαλυτέρων εἰς τὸν κόσμον ἐξαγωγέων διαφόρων προϊόντων. **Εἰσάγει** κυρίως σάκχαριν, τέτον, διάφορα τρόφιμα, βάμβακα, μέταξαν, ὀπώρας καὶ καουτσούκ.

Κάτοικοι. Πληθυσμός. Φαίνεται ὅτι εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Νέας Γῆς καὶ τῆς Νέας Σκωτίας εἶχον φθάσει οἱ Βίκινγκς ἀπὸ τοῦ 1000 μ.Χ. καὶ ὅτι μετέβαινον συχνὰ πρὸς ἀλιείαν εἰς τὴν ἐκεῖ ἰχθυοβριθῇ θάλασσαν. Ἀργότερον ὅμως, ἄγνωστον διατί, ἐγκατέλειψαν τὰ ταξίδια τῶν αὐτῶν καὶ τὸ πρῶγμα ἐλησμονήθη. Ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος ἐφθασε κατόπιν (1497) μέχρι τῶν ἀκτῶν τοῦ Λαβραδὸρ ἦτο ὁ Ἰωάννης Καμπόζο (Ἰταλὸς ναυτικὸς ἐγκατεστημένος εἰς Ἀγγλίαν) μὲ ἓν Ἀγγλικὸν πλοῖον. Οἱ πρῶτοι, οἱ ὁποῖοι μετέβησαν ὡς ἄποικοι εἰς τὸν Καναδᾶν καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ παλαιόντες διαρκῶς μὲ τοὺς Ἰθαγενεῖς Ἰνδιάνους, ἦσαν Γάλλοι (1604). Ἀργότερον προσεῖλκυσε ἐκεῖ καὶ τοὺς Ἀγγλοὺς ἡ ἀφθονία ζῶων, ἐκ τοῦ δέρματος τῶν ὁποίων ἐγίνοντο γουναρικά καὶ ἤρχισεν ὁ ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ Γάλλων καὶ Ἀγγλῶν, διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς χώρας, ἐνῶ οἱ Ἰθαγενεῖς ἐβοήθουν ἄλλοτε τοὺς μὲν καὶ ἄλλοτε τοὺς δέ. Τελικῶς ὁ Καναδᾶς κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν γενόμενος Βρετανικῇ ἀποικίᾳ, πλην τῶν δύο μικρῶν νήσων Σαῖν - Πιερ (Ἀγ. Πέτρου) καὶ Μικελόν, αἱ ὁποῖαι παραμένουν μέχρι σήμερον εἰς τοὺς Γάλλους.

Γλώσσα όμιλούμεναι περισσότερον είναι ή Γαλλική και ή 'Αγγλική. Όμιλούνται όμως και πολλοί άλλοι γλώσσαι, αναλόγως τής καταγωγής των κατοίκων. Διά να άντιληφθῇ κανείς τοῦτο άρκεί να σκεφθῇ ότι εις την πόλιν Ούννιπεγκ εκδίδονται έφημερίδες εις 26 γλώσσας. Τήν ανεξαρτησίαν του ό Καναδᾶς απέκτησεν από τοῦ 1926, άνήκει όμως εις την Βρεταννικήν Κοινοπολιτείαν.

Ό συνολικός πληθυσμός τοῦ Καναδᾶ, άνερχόμενος εις 18.000.000 είναι συγκεντρωμένος εις τὰ νότια τής χώρας και ιδίως (τὰ 60%) εις την κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ 'Αγ. Λαυρεντίου, όπου υπάρχουν και αἱ μεγαλύτεραι πόλεις. Κατά 31% οἱ κάτοικοι είναι Γαλλικῆς καταγωγῆς, Καθολικοὶ κατά τὸ θρήσκευμα και ζοῦν κυρίως εις την πολιτείαν Κεμπέκ. Όμιλοῦν οὗτοι την Γαλλικήν. Τὰ 49% είναι Βρεταννικῆς ἢ 'Ιρλανδικῆς καταγωγῆς, Διαμαρτυρόμενοι κατά τὸ θρήσκευμα. Έκ των ὑπολοίπων κατοίκων τὰ 19% είναι από διάφορα Εὐρωπαϊκά κράτη και τὸ 1% είναι ὅ,τι ἔχει απομείνει από τοὺς αὐτόχθονας 'Ινδιάνους, τοὺς οποίους ἐξωλόθρευσαν σχεδόν τελείως οἱ ἄποικοι Εὐρωπαῖοι. Διά να μὴ ἐξαφανισθοῦν τελείως οἱ 'Ινδιάνοι, ἔχουν ὀρίσθῃ δι' αὐτοὺς περιοχαί, εις τὰς οποίας ζοῦν άνενόχλητοι.

Πολίτευμα. Σπουδαιότεραι πόλεις. Ό Καναδᾶς είναι μία Όμόσπονδος Δημοκρατία, αποτελούμένη από 10 αὐτοδιοικουμένας πολιτείας και ἐπαρχίας.

Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις είναι : **Όττάβα** (281.000 κ.) πρωτεύουσα, πόλις ἐμπορική, βιομηχανική και πνευματικὸν κέντρον. **Μοντρεάλ** (1.395.000 κ.) μέγας λιμὴν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ 'Αγ. Λαυρεντίου, πόλις βιομηχανική. Ό λιμὴν τοῦ Μοντρεάλ δὲν είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθῇ ἐπὶ 4 μῆνας ἐτησίως, ὅτε ό ποταμός είναι παγωμένος. Τὸ 1/8 των κατοίκων τοῦ Μοντρεάλ είναι Γαλλικῆς καταγωγῆς και ὁμιλεῖ την Γαλλικήν. **Κεμπέκ** (259.000 κ.), λιμὴν και ή ἀρχαιότερα πόλις τοῦ Καναδᾶ. **Χάλιφαξ** (εις την Νέαν Σκωτίαν, 160.000 κ.), εις ἐκ των μεγαλυτέρων λιμένων τοῦ κόσμου. **Τορόντο** (1.117.000 κ.), λιμὴν εις τὰς ὄχθας τής λίμνης 'Οντάριο, από τὸν ὁποῖον ἐξάγονται μεγάλαί ποσότητες σιτηρῶν. **Οὔννιπεγκ** (344.000 κ.), κέντρον συγκεντρώσεως σιτηρῶν. **Έντμόντον** (173.000 κ.), συνδεόμενον με την 'Αλάσκαν διὰ μεγάλου αὐτοκινητοδρόμου. (Χαρτ. 61). **Βανκοῦβερ** (530.000 κ.), λιμὴν εις τὸν Εἰρηνικὸν και **Βικτορία** (104.000 κ.) ἐπὶ τής νήσου Βανκοῦβερ.

Νήσοι Σαίν-Πιέρ καὶ Μικελόν

Εἶναι αὐταὶ δύο μικραὶ νησίδες ἐκτάσεως 240 τετ. χιλιομ. καὶ πληθυσμοῦ 8.000 κατοίκων. Οἱ κάτοικοί των ἀποζοῦν ἐκ τῆς ἀλιείας, διότι οἱ ἰχθύες εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν εἶναι ἄφθονοι. Ἀνήκουν καὶ αἱ δύο νησίδες εἰς τὴν Γαλλίαν.

Γροινλανδία

Ἡ Γροινλανδία, ἡ μεγαλυτέρα νῆσος τῆς Γῆς, ἔχουσα ἑκτασιν 2.175.000 τετρ. χιλιομ., ἀνήκει εἰς τὴν Δανίαν. Ἀπὸ τοῦ 1953 ἡ Δανία θεωρεῖ τὴν Γροινλανδίαν ὡς Ὑπερπόντιον μητροπολιτικὸν ἔδαφός της. Τὸ μεγαλύτερον μέρος της σκεπάζεται διαρκῶς ἀπὸ πάγους (ὑπάρχουν οἱ ὑποστηρίζοντες ὅτι ἡ Γροινλανδία δὲν εἶναι μόνον μία νῆσος, ἀλλὰ περισσότεραι, δὲν διακρίνονται ὅμως ἐξ αἰτίας τοῦ παχέος στρώματος πάγου, ὁ ὁποῖος τὰς σκεπάζει). Ὁ Πολικὸς κύκλος διέρχεται διὰ τῶν νοτίων τῆς νήσου οὕτως, ὥστε τὸ μέγιστον μέρος της ἀνήκει εἰς τὴν Β. Πολικὴν ζώνην. Μόνον εἰς τὰ νότια τῆς νήσου οἱ πάγοι τήκονται κατὰ τὸ θέρος (ἀλλὰ διὰ 2-3 μῆνας) καὶ παρουσιάζεται ποιά τις βλάστησις, ἰδίως ἀπὸ βρύα καὶ λειχῆνες. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 26.000, σχεδὸν ἐν τῇ ὁλότῃ των Ἑσκιμῶι, πλὴν ἑκατοντάδων τινων Δανῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι εἴτε Κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι, εἴτε ἐργάζονται εἰς τὰ ὑπάρχοντα ἐκεῖ ὀρυχεῖα **κρυολίθου**, ἐνὸς ὀρυκτοῦ σπανίου, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ ἀλουμινίου.

ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Γενικά. Ὀνομάζονται οὕτω, διότι ἀποτελοῦν Ὁμόσπονδον Δημοκρατίαν ἐκ 50 Πολιτειῶν συμπεριλαμβανομένης τῆς Ἀλάσκας, ἀναγνωρισθείσης ὡς Πολιτείας ἀπὸ τοῦ 1958, καὶ τῶν νήσων **Χαβάϊ** ἀπὸ τοῦ 1959. Ἐκάστη τῶν Πολιτειῶν ταύτων εἶναι αὐτόνομος. Ἐχει δηλαδὴ ἰδίαν Κυβέρνησιν, Νόμους, Βουλὴν κλπ., ἀναγνωρίζουν ὅμως ὅλαι αἱ Πολιτεῖαι μίαν Ὁμόσπονδον Κυβέρνησιν, ἐδρεύουσιν εἰς τὴν Οὐάσιγκτων, πρωτεύουσιν τῆς Ὁμοσπόνδου Δημοκρατίας, ἓνα Πρόεδρον, ὑπάρχει δὲ καὶ μία Ὁμόσπονδος Βουλὴ καὶ Γερουσία γνωστὰ μὲ τὸ ὄνομα **Κογκρέσσον**. Ἀποικία κατ' ἀρχὰς τῆς Μεγάλης Βρετανίας, αἱ Ἡνω-

μέναι Πολιτεῖαι, απέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των, κατόπιν σκληρῶν ἀγώνων πρὸς τοὺς Ἀγγλοὺς τὸ 1783. Τὸ 1783 ἀνεκηρύχθη ὡς πρῶτος Πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων. Πλὴν τῶν 50 Πολιτειῶν ὑπάρχει καὶ τὸ λεγόμενον Διαμέρισμα **Κολούμπια** εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει ἡ πρωτεύουσα τῶν Ἠν. Πολιτειῶν Οὐάσιγκτων, μετὰ μικρᾶς περιοχῆς, συνολικῆς ἐκτάσεως 181 τετρ. χιλιομ. διοικουμένη ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν Ὁμοσπονδιακὴν Κυβέρνησιν.

Ὅρια. Ἑκτασίς. Συνορεύουν αἱ Ἠν. Πολιτεῖαι πρὸς Β. μετὰ τὸν Καναδᾶν, πρὸς Ν. μετὰ τὸ Μεξικὸν καὶ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ. Πρὸς Α. βρέχονται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ πρὸς Δ. τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν. Ἡ ἑκτασίς των εἶναι 7.827.976 τετρ. χιλιομ. καὶ μετὰ τῆς Ἀλάσκας καὶ τῶν νήσων Χαβάϊ 9.363.276 τετρ. χιλ. Ἐκ τούτων τὰ 1.518.000 ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀλάσκαν καὶ τὰ 16.600 εἰς τὰς νήσους Χαβάϊ. Ἐξετάζομεν κεχωρισμένως τὰς 48 συνεχόμενας Πολιτείας καὶ κατόπιν τὴν τῆς Ἀλάσκας καὶ τὰς νήσους Χαβάϊ.

Φυσικαὶ περιοχαί. Μορφολογία τοῦ ἐδάφους. Τὰς 48 συνεχόμενας πολιτείας τῶν Ἠν. Πολιτειῶν δυνάμεθα νὰ τὰς διακρίνωμεν εἰς τρεῖς φυσικὰς περιοχάς, ἧτοι :

Τὸ **Δυτικὸν ὄρεινόν τμήμα**, τὸ ἐκτεινόμενον κατὰ μῆκος τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ νοτίως τοῦ Καναδᾶ μέχρι καὶ τῶν Βραχωδῶν ὄρεων.

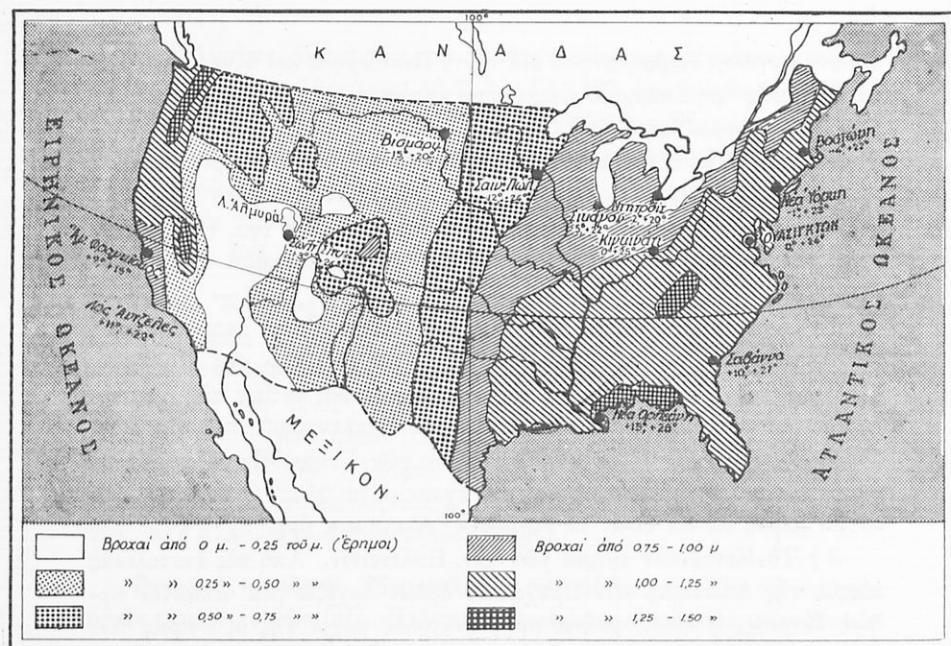
Ἀνευρίσκομεν εἰς τοῦτο ἐξ Α. πρὸς Δ. τὰ **Βραχώδη ὄρη** (ἀνώτερον ὕψος 4410 μ. *Χαρτ. 56*), ἀποτελοῦντα συνέχειαν τῶν Βραχωδῶν ὄρεων τοῦ Καναδᾶ. Δυτικώτερον τούτων ἐκτείνονται ὀροπέδια ὕψους 800 - 2000 μέτρων μετὰ βαθυτάτας χαράδρας, τὰς λεγομένας **Κανυόν**, ὅπως ἡ τοιαύτη π.χ. ἡ σχηματισθεῖσα ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ **Κολοράντο** καὶ λεγομένη «**Μέγα Κανυὸν τοῦ Κολοράντο**», τὸ βάθος τῆς ὁποίας φθάνει τὰ 2000 μέτρα. Τὰ Κανυὸν αὐτὰ διηνοίχθησαν μετὰ τὴν ἀάροδον τοῦ χρόνου ἀπὸ τοὺς ποταμούς, οἱ ὅποιοι διασχίζουν τὰ ὀροπέδια καὶ ἔχουν πολλοὺς καταρράκτας, ἐξ ἴσου μεγαλειώδεις μετὰ τοὺς καταρράκτας τοῦ Νιαγάρα. Τέλος πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἐκτείνονται τὰ **Καταρρακτώδη** (Κασκήντ) ὄρη (4400 μ.) συνεχιζόμενα πρὸς νότον μετὰ τὴν **Σιέρρα Νεβάδα** (4541 μ.) καὶ ἡ **Παράκτιος ὀροσειρά**, ἡ ὁποία ὕψουμένη παραλλήλως πρὸς τὸν Εἰρηνικόν, φθάνει εἰς τινα μέρη μέχρι τούτου. Ὅλα τὰ ὄρη ταῦτα εἶναι σύγχρονα τῶν Ἀλπεων (ἐδημιουργήθησαν κατὰ τὴν λεγομένην Ἀλπικὴν πτύχωσιν). Ἐπομένως, ὡς σχετικῶς νέα, δὲν ἔχουν

υποστῇ μεγάλην διάβρωσιν καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ὑψηλὰ καὶ ὀξυκόρυφα. Εἰς τὰ Βραχώδη ὄρη ὑπάρχουν ὠραιότατα κατάφυτα μέρη, τὰ ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν ὀνομαζόμενα « Πάρκα ». Εἰς ταῦτα προστατεύονται, ζῶντα ἀνενόχλητα, ζῶα, τὰ ὅποια ἐτεινον νὰ ἐκλείψουν, ὅπως κόνδωρες, βίσωνες κλπ. Τὸ περιφημότερον ἐκ τῶν Πάρκων αὐτῶν εἶναι τὸ πάρκον **Γιέλλοου-στόουν** μετὰ τὰ ἐξαιρετικὰ τοπία καὶ τοὺς θερμοσιδάκας του. (Ἐξ αὐτοῦ πηγάζουν, καθὼς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, καὶ οἱ ποταμοὶ Σνάκε καὶ Μισσούρι.

Τὸ **Ἀνατολικὸν τμήμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν**. Τοῦτο περιλαμβάνει : τὰ **Ἀππαλάχια ὄρη**, τὰ ὅποια φθάνουν πρὸς Ν μέχρι τῆς Πολιτείας Ἀλαμπάμας, (*Χαρτ. 56*) καὶ τὰς ἀνατολικῶς καὶ νοτίως τῶν Ἀππαλαχίων ἐκτεινομένας πρὸς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ πεδιάδας. Τὰ Ἀππαλάχια, σχηματισθέντα παλαιότερον τῶν Βραχωδῶν ὄρεων, ἔχουν ὑποστῇ μεγάλας διαβρώσεις καὶ δὲν ἔχουν μέγα ὕψος (*2044 μ.*). Τὸ νότιον μέρος αὐτῶν εἶναι τὰ λεγόμενα Ἀλεγάνεια ὄρη.

3) Τὸ **Κεντρικὸν τμήμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν**. Ἀπὸ τὰς ἀνατολικὰς κλιτῦς τῆς ὀροσειρᾶς τῶν Βραχωδῶν ὄρεων ἀρχίζει μία τεραστία πεδινὴ ἔκτασις, ἡ ὁποία φθάνει πρὸς ἀνατολὰς μέχρι τῆς ὀροσειρᾶς τῶν Ἀππαλαχιῶν, πρὸς νότον μέχρι τοῦ Κόλπου τοῦ Μεξικοῦ καὶ πρὸς βορρᾶν μέχρι τοῦ Καναδᾶ, προεκτεινομένη καὶ ἐντὸς αὐτοῦ. Ὅλη ἡ πεδινὴ αὕτη ἔκτασις ἔχει κλίσιν πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ πρὸς αὐτὸν ἀποχετεύονται τὰ ὕδατά της.

Κλίμα. Εἰς ὅλον τὸ δυτικὸν τμήμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν οἱ χειμῶνες, καὶ εἰς τὰ βόρειά του ἀκόμη μέρη δὲν εἶναι δριμεῖς (ὅπως καὶ εἰς τὴν Βρετ. Κολομβίαν τοῦ Καναδᾶ). Τοῦτο διότι διέρχεται διὰ τῶν ἀκτῶν του τὸ θερμὸν ρεῦμα Κοῦρο - Σίβο. (*Χαρτ. 54*). Αἱ βροχαὶ (ἢ χιόνες ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς τοῦ ἔτους) πίπτουν ἀφθόνως εἰς ὅλην τὴν παραλιακὴν ἔκτασιν, εἰς τὴν Παράκτιον ὀροσειράν, τὰ Καταρρακτώδη ὄρη καὶ τὴν Σιέρρα - Νεβάδα. Διὰ τοῦτο τὰ ὄρη αὐτὰ εἶναι κατάφυτα ἀπὸ δάση. Εἰς τὸν **Ἅγιον Φραγκίσκον** ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι 9° K καὶ ἡ τοιαύτη τοῦ Ἰουλίου 15° K. Νοτιώτερον τὸ κλίμα εἶναι θερμότερον καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Καλιφορνίας οἱ χειμῶνες εἶναι γλυκεῖς, τὰ θέρη δροσερά. Αἱ βροχαί, ραγδαῖαι, πίπτουν κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα. Τὸ κλίμα δηλαδὴ προσομοιάζει πρὸς τὸ μεσογειακὸν τοιοῦτον.

Χαρτ. 55. Κατανομή βροχών εις Ἡν. Πολιτείας Ἀμερικῆς.

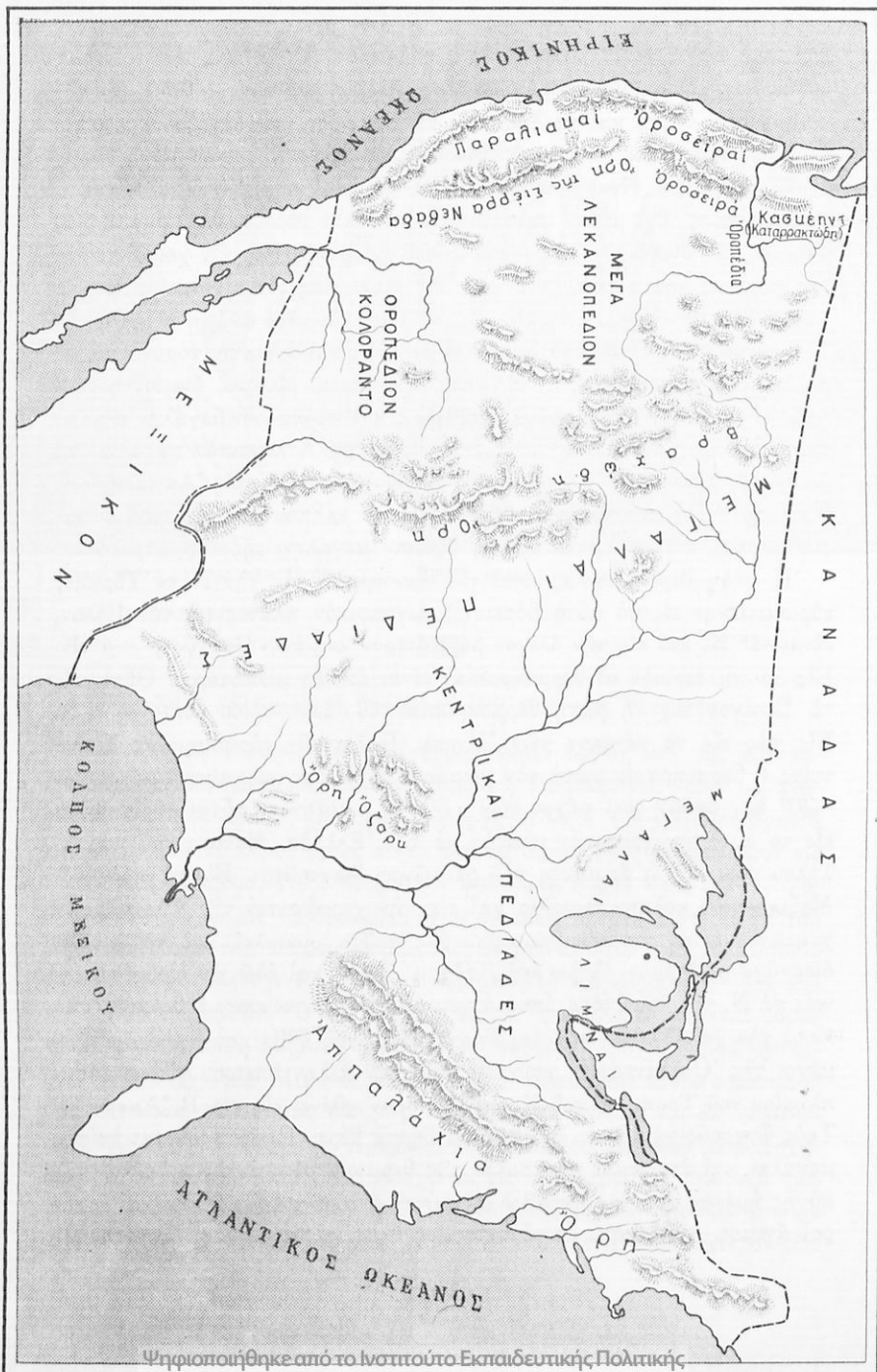
Εἰς τὴν ἀνατολικῶς τῶν Καταρρακτωδῶν ὀρέων καὶ τῆς Σιέρρα-Νεβάδα μεγάλην ἔκτασιν τῶν ὀροπεδίων, ἡ θερμοκρασία ποικίλλει ἀναλόγως τῆς θέσεως. Εἰς τὰ βόρεια κατέρχεται κατὰ τὸν χειμῶνα ἀρκετὰ χαμηλά, κατὰ τὸ θέρος ὅμως εἶναι παντοῦ ὑψηλὴ καὶ περισσότερον εἰς τὰ νότια (Ἀριζόνα, Νέον Μεξικόν) φθάνουσα συχνὰ τοὺς 50° Κ ὑπὸ σιάν. Αἱ βροχαὶ εἰς τὰ ὀροπέδια εἶναι γενικῶς ὀλίγαι, διότι οἱ ἐκ τοῦ Εἰρηνικοῦ πνέοντες, πλήρεις ὑδρατμῶν, ἄνεμοι ἀφίουν τοὺς ὑδρατμούς των ὡς βροχὰς εἰς τὴν Παράκτιον ὀροσειράν, τὰ Καταρρακτώδη ὄρη καὶ τὴν Σιέρρα-Νεβάδα. Ὅταν φθάνουν εἰς τὰ ὀροπέδια στεροῦνται ὑδρατμῶν, εἶναι δηλαδὴ ἄνεμοι ξηροί, καὶ διὰ τοῦτο αἱ βροχαὶ εἰς τὰ ὀροπέδια εἶναι ἐλάχισται. Μεγάλαι ἐκτάσεις τῶν ὀροπεδίων εἶναι στέππαι ἢ ἔρημοι, ὅπως ἡ Ἔρημος Μοχαϊβ τῆς Ν. Καλιφορνίας καὶ αἱ ἐρημικαὶ ἐκτάσεις τῆς Νεβάδας, τῆς Ἀριζόνας καὶ τοῦ Νέου Μεξικοῦ με βλάστησιν ἀποτελουμένην ἀπὸ φυτὰ ἀντέχοντα εἰς τὴν ξηρασίαν. Μεταξὺ τῶν φυτῶν τούτων εἶναι διάφορα κακτώδη, τὸ ὕψος μερικῶν ἐκ τῶν ὁποίων φθάνει τὰ 10 μ. Αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι καὶ εἰς τὰ ἀνατολικώτερον τῶν

δροπεδίων, εύρισκόμενα Βραχώδη ὄρη (μόλις φθάνουν τὸ 0,50 μ. ἔτησίως). Διὰ τοῦτο καὶ τὰ δάση εἰς τὰ Βραχώδη ὄρη δὲν εἶναι πολλά.

Τοῦ Κεντρικοῦ καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ τμήματος τῶν Ἡν. Πολιτειῶν τὸ κλίμα εἶναι ἡπειρωτικόν. Παρουσιάζονται μεγάλαι διαφοραὶ θερμοκρασίας, ὅχι μόνον μεταξὺ χειμῶνος καὶ θέρους, ἀλλ' ἀκόμη καὶ μεταξὺ τῶν διαφόρων ὥρῶν τοῦ αὐτοῦ ἡμερονυκτίου. Οἱ χειμῶνες εἰς τὰς βορείως τοῦ παραλλήλου τῶν 35⁰ Πολιτείας εἶναι γενικῶς δριμεῖς (ἐν σχέσει μὲ τὸ γεωγραφικὸν πλάτος) καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παράλιον. Τοῦτο διότι ἡ πεδιάς εἶναι ἀνοικτὴ, τόσον πρὸς τὰ βόρειά της ὅσον καὶ πρὸς τὰ νότια. Οἱ βόρειοι ψυχροὶ ἄνεμοι πνέουν πρὸς αὐτὴν κατὰ τὸν χειμῶνα ἐλευθέρως καὶ προκαλοῦν μεγάλην πτώσιν τῆς θερμοκρασίας, ἀκόμη καὶ εἰς τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παράλιον, τὰ ὁποῖα δὲν δύναται νὰ προφυλάξῃ ἡ χαμηλὴ ὁροσειρὰ τῶν Ἀππαλαχίων. Κατὰ τὸ θέρος πνέουν ἀνεμπόδιστοι ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ οἱ νότιοι θερμοὶ ἄνεμοι προκαλοῦντες ὑψωσιν μεγάλῃν τῆς θερμοκρασίας.

Ἡ μέση θερμοκρασία, κατὰ τὸν Ἰανουάριον εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην, εύρισκομένην εἰς τὸ αὐτὸ βόρειον γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὸν Βόλον, εἶναι -1⁰ K. καὶ εἰς τὴν ὀλίγον βορειότερον κειμένην Βοστώνην -4⁰ K. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αἱ θερμοκρασίαι εἶναι ἀκόμη μικρότεραι. Οὕτω εἰς τὸ Σικάγον π.χ. ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι -5⁰ K. Εἰς τὰς εἰς τὸ κέντρον τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν εύρισκομένας Πολιτείας ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸν χειμῶνα, οὐχὶ σπανίως, πίπτει μέχρι τῶν -20⁰ K., ἀκόμη καὶ μέχρι τῶν -30⁰ K., μολονότι αὗται εύρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Ἑλλάδα. Νοτίως τοῦ παραλλήλου τῶν 35⁰ ἡ δριμύτης τοῦ χειμῶνος ἐλαττοῦται. Εἰς τὰ πρὸς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον παράλιον καὶ εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Φλωρίδος οἱ χειμῶνες εἶναι γενικῶς γλυκεῖς. Εἰς τοῦτο συντελεῖ καὶ τὸ ἐκεῖθεν διερχόμενον θερμὸν Ρεῦμα τοῦ Κόλπου. Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ, ἂν ἐξαίρεση κανεῖς τὰ Ν. τῆς Φλωρίδος, ὅπου ὁ χειμὼν εἶναι ἄγνωστος, ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸν χειμῶνα κατέρχεται ἐνίοτε κάτω τοῦ 0⁰K. καὶ ἡ χιών φθάνει μέχρι τῆς Ὁρλεάνης. Ἡ χιών εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἡπειρον φθάνει τόσον πλησίον τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου, ὅσον φθάνει εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν. Τοὺς ψυχροὺς χειμῶνας διαδέχονται θερμὰ θέρη. Παρατηροῦνται ἐπίσης μεγάλαι καὶ ἀπότομοι μεταβολαὶ τῆς θερμοκρασίας ἐντὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας καὶ τὰς μεταβολὰς ταύτας ἐπακολουθοῦν βίαιοι καὶ ἰσχυροὶ ἄνεμοι, κυκλῶνες, ἐπιφέροντες μεγάλας καταστροφάς. Παρατηρήθη

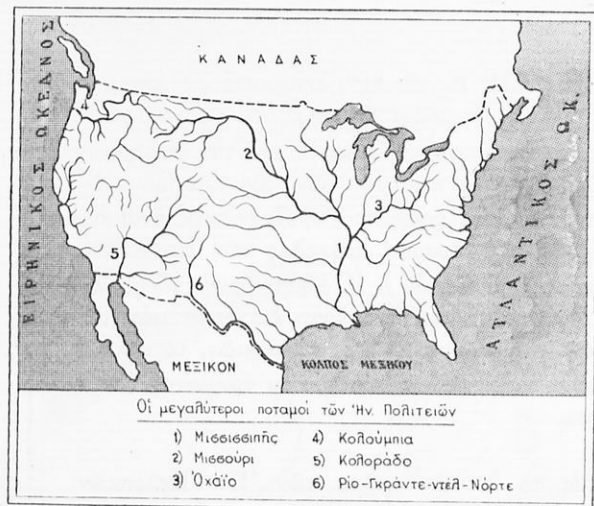
Χάρτ. 56. Πεδιάδες 'Ην. Πολιτειών 'Αμερικής.

άνοδος τῆς θερμοκρασίας ἀπὸ -21° K. εἰς 10° , δηλ. κατὰ 31° ἐντὸς 8 ὥρῶν καὶ ἀπὸ -21° εἰς 2° K. ἐντὸς μόνον $1\frac{1}{2}$ ὥρας. Αἱ βροχαί, μᾶλλον ἄφθονοι εἰς τὰς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν καὶ τὸν Μεξικανικὸν κόλπον περιοχὰς καθὼς καὶ τὴν περιοχὴν τῶν Ἀππαλαχίων ($1-1\frac{1}{2}$ μ. ἔτησίως), ἐλαττοῦνται καθ' ὅσον προχωροῦμεν πρὸς δυσμὰς, γινόμεναι ἐλάχισται εἰς τοὺς πρὸς δυσμὰς πρόποδας τῶν Βραχωδῶν ὄρέων ($0,25-0,50$ μ. ἔτησίως) (Χαρτ. 55). Ὁ Μεσημβρινὸς τῶν 100° , ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, δύναται νὰ ληφθῇ ὡς ὄριον διαχωριστικὸν μεταξὺ τοῦ ἀνατολικῶς αὐτοῦ τμήματος τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, τὸ ὁποῖον δέχεται περισσοτέρας βροχὰς καὶ τοῦ δυτικῶς τούτου τμήματος, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι.

Ποταμοί. Λίμναι. Εἰς τὸ δυτικὸν τμήμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν σπουδαιότεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ **Κολούμπια** (μὲ τὸν παραπόταμόν του Σνάκε, πηγάζοντα ἀπὸ τὸ πάρκον Γέλουουστόουν) εἰς τὰ βόρεια καὶ ὁ **Κολοράντο** εἰς τὰ νότια (Χαρτ. 57). Πηγάζουν οὗτοι ἀπὸ τὰ Βραχώδη ὄρη καὶ ἔχουν διανοίξει βαθυτάτας χαράδρας (τὰ Κανυόν, διὰ τὰ ὅποια ὠμιλῆσαμεν ἀνωτέρω) καὶ σχηματίζοντες μεγαλειώδεις καταρράκτας χύνονται εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν. Εἰς τὸ Κεντρικὸν τμήμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, τὴν ἀπέραντον δηλαδὴ πεδινὴν ἔκτασιν ἣ ὁποία καταλαμβάνει σχεδὸν τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς χώρας, ἀνευρίσκομεν τὸν **Μισισσιπὴν** καὶ τοὺς παραποτάμους του. Ὁ Μισισσιπιτῆς πηγάζει ἀπὸ τὰς ἐλώδεις ἐκτάσεις τῆς Πολιτείας Μιννεζότα καὶ χύνεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ, ἔχων μῆκος 4200 χιλιομ. ἀπὸ τὰς πηγὰς μέχρι τῶν ἐκβολῶν του. Εἶναι, μετὰ τὸν Ἀμαζόνιον, τὸν Κόγκο, τὸν Παρανᾶ καὶ τὸν Γιάνγκ - Τσέ - Κιάνγκ, ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους καὶ ἐπιμηκεστέρους ποταμοὺς τοῦ κόσμου. Τὸ βάθος του, ποικίλον ἀπὸ 15 - 40 μ., κάμνει τὸν Μισισσιπιτῆν πλωτὸν μέχρι τῆς πόλεως **Σαῖν - Πῶλ** δηλαδὴ σχεδὸν μέχρι τῶν πηγῶν του. Μὲ τὴν ἰλύν, τὴν ὁποίαν μεταφέρει καὶ ἀποθέτει εἰς τὰς ἐκβολὰς του, ὅπου σχηματίζει μέγα Δέλτα, προσχώνει τὴν θάλασσαν κατὰ 20 μ. ἔτησίως.

Κατὰ τὴν διαδρομὴν του ὁ Μισισσιπιτῆς δέχεται πολλοὺς παραποτάμους μεταξὺ τῶν ὁποίων σπουδαιότεροι εἶναι: ὁ **Μισσουρί**, ὁ ὁποῖος πηγάζων ἀπὸ τὸ πάρκον Γέλουουστόουν συμβάλλει μὲ τὸν Μισισσιπιτῆν εἰς τὴν Πόλιν Σαῖν - Λουῖ. Εἶναι οὗτος ἐπιμηκεστέρος τοῦ Μισισσιπιτῆ, καὶ ἂν ὑπολογισθῇ τὸ μῆκος καὶ τῶν δύο ποταμῶν, εἶναι τοῦτο μεγαλυτέ-

Χαρτ. 57. Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ Ἡν. Πολιτειῶν Ἀμερικῆς.

ρον τοῦ μήκους τοῦ Νείλου, οὕτω δὲ ὁ Μισσισιππὶς - Μισσοῦρι δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τῆς Γῆς. Ὁ Ἀρκάνσας πηγάζων ἀπὸ τὰ Βραχώδη ὄρη. Ὁ Ὀχάιο καὶ ὁ παραπόταμός του Τέννεση, πηγάζοντες ἀπὸ τὰ Ἀππαλάχια. Ὁ Οὐδσων (ἢ Χάντσον), ἐκβάλλων εἰς τὸν λιμένα τῆς Νέας Ὑόρκης. Ὁ Ρίο-Γκραντέ-ντελ-

Νόρτε, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὰ Βραχώδη ὄρη καὶ χύνεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ, ἀφοῦ σχηματίζει εἰς ἀρκετὸν μήκος του τὰ φυσικὰ ὄρια τῶν Ἡν. Πολιτειῶν μετὰ τὸ Μεξικόν.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω ποταμῶν ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι παραπόταμοι εἴτε ἀπ' εὐθείας τοῦ Μισσισιππὶ εἴτε τῶν παραποτάμων του, καὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι πλωτοί. Πλήθος ἐξ ἄλλου διαωρύγων συνδέει τοὺς ποταμοὺς τούτους μεταξὺ των καὶ μετὰς μεγάλας λίμνας, εἰς τρόπον ὥστε τὸ ποτάμιον σύστημα τοῦ Μισσισιππὶ καὶ τῶν παραποτάμων του νὰ εἶναι τὸ μεγαλύτερον πλωτὸν ποτάμιον σύστημα τοῦ κόσμου καὶ νὰ ὑπάρχουν μεγάλοι λιμένες εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν καρδίαν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν. Συχνὰ εἶναι αἱ πλημμυραὶ τοῦ Μισσισιππὶ καὶ τῶν παραποτάμων του καὶ μεγάλαί αἱ ἐκ τούτων προξενούμεναι ζημίαι. Σήμερον μὲ ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα, φράγματα καὶ τεχνητὰς λίμνας ἔχουν δαμασθῇ οἱ ποταμοὶ καὶ ἀποφεύγονται, κατὰ τὸ πλεῖστον αἱ πλημμυραὶ καὶ αἱ ἐκ τούτων καταστροφαί. Συγχρόνως ἀρδεύονται ἀπὸ τὸ ὕδωρ τῶν τεχνητῶν λιμνῶν μεγάλα ἐκτάσεις, ἰδίως εἰς τὰς στερουμένας ἀρκετῶν βραχῶν Πολιτείας καὶ λειτουργοῦν μεγάλα ὑδροηλεκτρικὰ ἐργοστάσια, παράγοντα ἡλεκτρικὴν ἐνέργειαν.

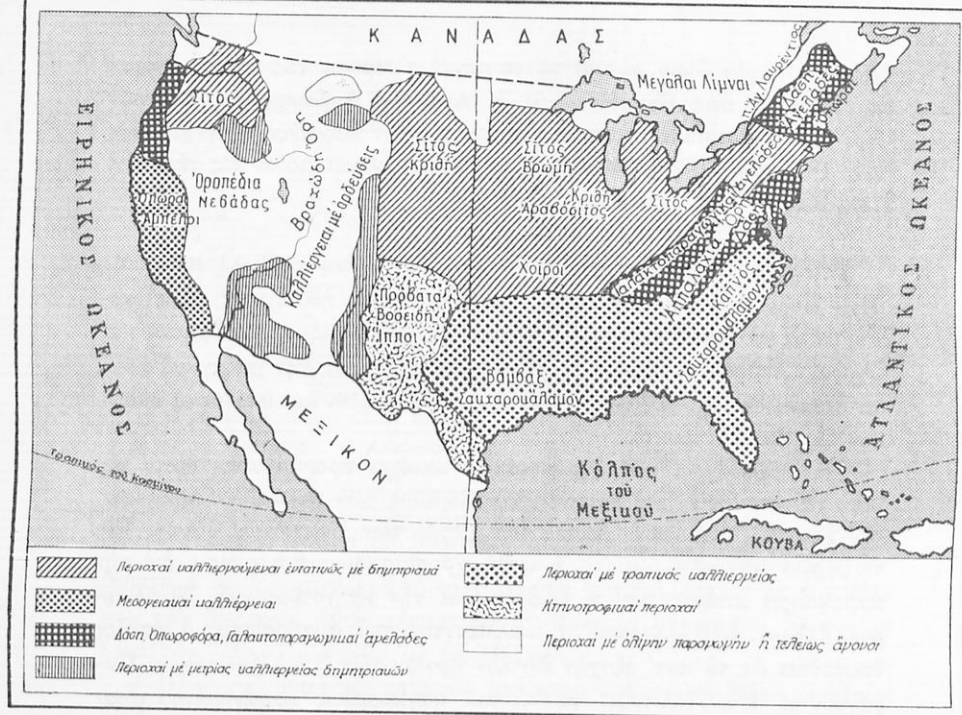
Λίμναι. Σπουδαιότεραι λίμναι εἶναι ἡ Μεγάλῃ Ἀλμυρὰ Λίμνη (Σόλτ - Λέικ), εὐρισκομένη εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὀροπεδίων καὶ

ἔχουσα ἄλμυρον ὕδωρ, καὶ αἱ πέντε μεγάλαι λίμναι, τὰς ὁποίας ἀνεφέρ-
ραμεν εἰς τὸ περὶ Καναδᾶ (δηλ. ἡ Ἀνωτέρα ἢ Σουπήριον, Χιοῦρον
Ἡρι καὶ Ὀντάριο), ἀνήκουσαι τόσον εἰς τὸν Καναδᾶν ὅσον καὶ τὰς
Ἡν. Πολιτείας καὶ ἡ Μίσιγκαν, ἡ ὁποία ἀνήκει μόνον εἰς τὰς Ἡν.
Πολιτείας.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἡ φύσις δὲν ἐφάνη φειδωλὴ πρὸς τὰς
Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἔδωσε, θὰ ἡδυνάμεθα νὰ εἴπω-
μεν, «ὅλα τὰ ἀγαθὰ», ὥστε νὰ γίνουν μία χώρα πλουσία, εὐδαίμων καὶ
ἰσχυρά. Ἀπέραντοι εὐφόροι ἐκτάσεις ὑπάρχουν διὰ τὴν γεωργίαν, ἀλλὰ
καὶ στεππώδεις ἢ «λειμῶνες» διὰ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ ὑπέδαφος πλου-
σιον εἰς ὅλα τὰ ὀρυκτά.

Ἡ καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν κατέχει πρωτεύουσαν θέσιν εἰς
ὅλην τὴν περιοχὴν, τὴν ἐκτετατομένην βορείως τῶν ποταμῶν Ἀρκάνσας
καὶ Τέννεση, ἀπὸ τῶν Ἀπαλαχίων μέχρι τῶν Βραχωδῶν ὀρέων. Εἰς
τὰ βόρεια ἐπικρατεῖ ὁ σῖτος, ἡ κριθή, χρησιμοποιομένη κυρίως διὰ τὴν
παραγωγὴν μύρας, καὶ ἡ βρώμη (διὰ τὴν κτηνοτροφίαν). Νοτιώτε-
ρον (Χαρτ. 58) ἐπικρατεῖ ἡ καλλιέργεια τοῦ ἀραβοσίτου, ὁ ὁποῖος
θεωρεῖται ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐθνικὸν προϊόν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν. Πα-
ράγουν αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι τὰ $\frac{9}{10}$ τοῦ παγκοσμίως παραγομένου ἀρα-
βοσίτου καὶ τὰ $\frac{7}{10}$ τοῦτου χρησιμοποιοῦνται ὡς κτηνοτροφαί, ἰδίως διὰ
τὴν διατροφὴν χοίρων.

Εἰς τὰς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ΒΑ. Πολιτείας καλλιεργοῦνται γεώ-
μηλα, ὀπωροφόρα δένδρα καὶ τεχνητὰ λειβάδια διὰ τὴν διατροφὴν ἰδίως
γαλακτοπαραγωγικῶν ἀγελάδων. Νοτίως τῶν ποταμῶν Ἀρκάνσας καὶ
Τέννεση ἐπικρατεῖ ἡ καλλιέργεια τοῦ **βάμβακος** (εἰς τὰς Πολιτείας
Τέννεση, Τέξας, Λουιζιάνα, Ἀρκάνσας, Μισσισιππὶ, Ἀλαμπάμα, Γε-
ωργίαν καὶ Ν. Καρολίαν) μὲ παραγωγὴν ὑπερβαίνουσαν τὰ $\frac{3}{4}$ τοῦ
παγκοσμίως παραγομένου βάμβακος. Ὁ **καπνὸς** καλλιεργεῖται εἰς ὅλας
τὰς Ἀνατολικὰς Πολιτείας καὶ ἔρχονται αἱ Ἀν. Πολιτεῖαι πρῶται εἰς
τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν καπνοῦ. Εἰς τὰ θερμὰ καὶ ὑγρὰ
κλίματα τοῦ Τέξας, τῆς Λουιζιάνας καὶ τῶν ΝΑ. Πολιτειῶν εὐδοκι-
μεῖ καὶ καλλιεργεῖται τὸ **σακχαροκάλαμον** διὰ τὴν παραγωγὴν σακ-
χάρους. Ἡ **ὄρυζα** ἐπίσης εὐδοκιμεῖ εἰς τὰ δυνάμενα νὰ ἀρδευθοῦν
ἐδάφη τῶν Νοτίων Πολιτειῶν. Δὲν καλλιεργεῖται ὅμως πολὺ, διότι ἡ
καλλιέργειά της ἀπαιτεῖ πολλὰς ἐργατικὰς χεῖρας καὶ τὰ ἡμερομίσθια

Χαρτ. 58. Γεωργικαὶ καὶ κτηνοτροφικαὶ περιοχαὶ Ἡν. Πολιτειῶν Ἀμερικῆς.

εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας εἶναι μέγала, ὥστε νὰ κοστίζῃ ὀλιγώτερον ἢ ἐκ τῆς Α. καὶ τῆς ΝΑ Ἀσίας εἰσαγομένη εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας ἔρυζα. Ἡ ἄμπελος καλλιεργεῖται εἰς τὴν Καλιφόρναν καὶ παράγεται ἀρκετὸς οἶνος. Ἡ ὀπωροπαραγωγή εἶναι σημαντικὴ· οἱ κάτοικοι τῶν Ἡν. Πολιτειῶν συγκαταλέγονται μεταξὺ τῶν μεγαλυτέρων καταναλωτῶν ὀπωρῶν εἰς τὸν κόσμον. Εἰς τὰς Πολιτείας, αἱ ὅποια εὐρίσκονται γύρω ἀπὸ τὰς Μεγάλας Λίμνας, καθὼς καὶ τὰς ΒΑ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Πολιτείας παράγονται μῆλα, ἀχλάδια, κεράσια καὶ φράουλες, εἰς μεγάλας ποσότητας. Ἡ Φλωρίδα καὶ τὸ Τέξας παράγουν ἐσπεριδοειδῆ καὶ βανάνους. Ἡ κατ' ἐξοχὴν ὅμως ὀπωροπαραγωγικὴ Πολιτεία εἶναι ἡ Καλιφόρνια, παράγουσα ὅλων τῶν εἰδῶν τὰς ὀπώρας. Αἴθαι μὲ βαγόνια - ψυγεῖα ἀποστέλλονται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῶν Ἡν. Πολιτειῶν νωπαί, μεταβάλλονται δὲ καὶ εἰς κονσέρβας καὶ ἀπεξηραμένους καρπούς, ἐξαγόμενοι ἀκόμη καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

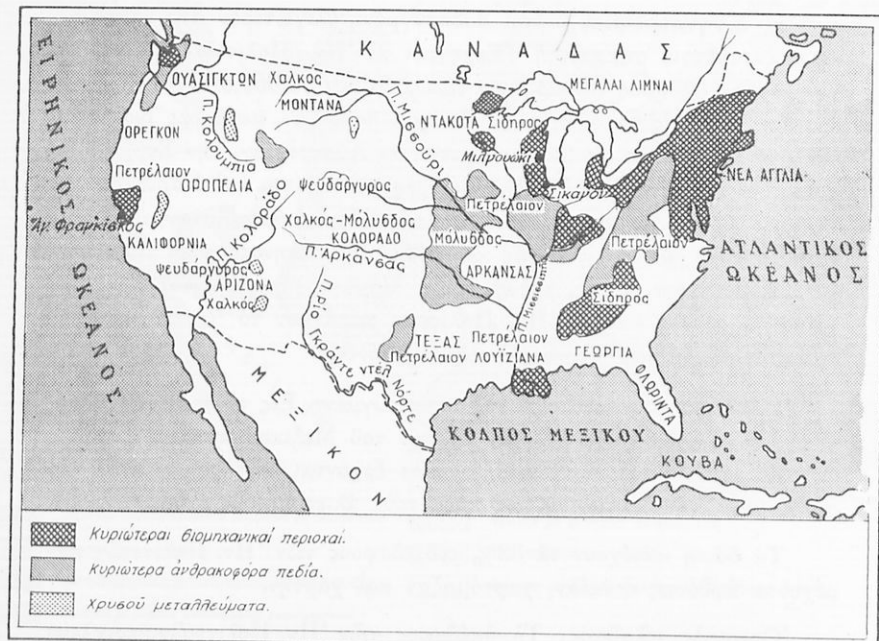
Ἡ Κτηνοτροφία, καίτοι ἀνεπτυγμένη ὀλιγώτερον τῆς γεωργίας, εἶναι ἐν τούτοις σημαντική. Ἔρχονται αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι πρῶται εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν χοίρων (50.000.000). Ἔρχονται δευτέρα χώρα εἰς τὸν κόσμον εἰς ἀριθμὸν βοοειδῶν, μετὰ τὰς Ἰνδίας καὶ τετάρτη εἰς ἀριθμὸν προβάτων (μετὰ τὴν Αὐστραλίαν, τὴν Σοβ. Ἑνωσιν καὶ τὴν Ἀργεντινὴν). Αἰγες διατρέφονται ὀλίγαι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἵππων διαρκῶς ἐλαττοῦται, διότι σήμερον οὗτοι ἀντικαθίστανται εἰς τὰς διαφόρους ἐργασίας ἀπὸ τὰς μηχανάς. Τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα (γάλα, βούτυρον, τυρός, κρέας, ξρίον, δέρματα) παράγονται εἰς τεραστίας ποσότητας καὶ αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι παράγουν τὸ $\frac{1}{4}$ τῶν παγκοσμίως παραγομένων κτηνοτροφικῶν προϊόντων.

Ἡ ἀλιεία εἶναι καὶ αὕτη πολὺ ἀνεπτυγμένη. Εἰς τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικόν, τὸν Ἀτλαντικόν καὶ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ παράλια ὑπάρχει ἀφθονία ἰχθύων καὶ αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι ἔρχονται δευτέραι εἰς τὸν κόσμον, μετὰ τὴν Ἰαπωνίαν, ὡς πρὸς τοὺς ἀλιευμένους ἰχθῦς.

Τὰ δάση κατέχουν τὰ 33% τοῦ ἐδάφους τῶν Ἡν. Πολιτειῶν παρέχοντα ἀφθόνως ξυλείαν, χαρτόμαζαν καὶ χάρτην.

Ὁρυκτὸς πλοῦτος. Τὸ ὑπέδαφος τῶν Ἡν. Πολιτειῶν περικλείει ἀφθονα μεταλλεύματα καὶ γενικῶς ὀρυκτά. Ἔρχονται πρῶται εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ἄνθρακος (πλεόν τοῦ $\frac{1}{2}$ τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς). Τὰ μεγαλύτερα ἀνθρακωρυχεῖα εἶναι εἰς τὰς Πολιτείας τῆς Πενσυλβανίας καὶ τῆς Βιργινίας, ἀλλ' ἀνθρακωρυχεῖα ὑπάρχουν καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας Πολιτείας (βλ. Χαρτ. 59). Παράγουν τὰ 47% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου πετρελαίου (ἰδίως εἰς τὰς Πολιτείας Τέξας, Ἰλινόϊς, Καλιφόρνια καὶ Λουϊζιάναν), τὸ $\frac{1}{2}$ τῶν παγκοσμίως ἐξαγομένων μεταλλευμάτων σιδήρου καὶ ἔρχονται πρῶται εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν θείου, χαλκοῦ, μολύβδου καὶ ψευδαργύρου. Εἰς διάφορα μέρη τῶν Ἡν. Πολιτειῶν ὑπάρχουν πλούσια χρυσορυχεῖα, καθὼς καὶ ὀρυχεῖα ἀργύρου, ὕδραργύρου, κλπ. Οὐδὲν μέταλλον ἐλλείπει εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, μὴδὲ αὐτοῦ τοῦ σήμερον θεωρουμένου πολυτίμου οὐρανίου, τὸ ὅποῖον ἀνευρέθη εἰς πολλὰ μέρη, ἰδίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Βραχῶδων ὄρεων.

Συγκοινωνία. Βιομηχανία. Ἡ συγκοινωνία εἶναι ἀρίστη. Αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι ἔχουν πυκνὸν δίκτυον σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ

ὀδῶν ἀσφαλτοστρωμένων. Πέντε μεγάλοι σιδηροδρομικοὶ γραμμαὶ (μή-
κους ἀπὸ 5000 - 6000 χιλ. ἑκάστη) συνδέουν τοὺς λιμένας τοῦ Ἀτλαντι-
κοῦ μὲ τοὺς τοιούτους τοῦ Εἰρηνικοῦ, διασχίζουσαι τὰς Ἡν. Πολιτείας
ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς. Ὁ Μισισσιπιῆς μὲ τοὺς παραποτάμους του
εἶναι καθ' ὅλον σχεδὸν τὸ μήκος του πλωτὸς καὶ πλὴν τούτων ὑπάρχει
καὶ πλῆθος διωρύγων. Δύναται τις οὕτω ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ
νὰ μεταβῇ εἰς τὰς Μεγάλας Λίμνας καὶ ἐξ αὐτῶν εἰς τὰ ἀνατολικά πρὸς
τὸν Ἀτλαντικὸν παράλιον. Εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου τὰ εἰσιτή-
ρια καὶ τὸ κόστος μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων εἶναι τόσον εὐθηνά, ὅσον
εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας. Τὰ αὐτοκίνητα εἶναι τόσον πολλὰ, ὥστε νὰ ὑπάρ-
χῃ ἀναλογία ἑνὸς αὐτοκινήτου ἀνὰ 3 ἄτομα. Ὁ Ἐμπορικὸς στόλος τῶν
Ἡν. Πολιτειῶν, διὰ τοῦ ὁποίου εἰσάγονται καὶ ἐξάγονται διάφορα εἶδη,
ἔρχεται πρῶτος εἰς τὸν κόσμον (μὲ 28.000.000 τόννους, δηλ. τὰ 33%
τοῦ παγκοσμίου ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ.). Ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν μετα-
φορὰν ἀεροπορικῶς ἐμπορευμάτων καὶ ἐπιβατῶν, τόσον εἰς τὸ ἐσωτερικόν

κὸν τῆς χώρας ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, αἱ Ἑν. Πολιτεῖαι κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν.

Ἡ Βιομηχανία ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν. Αἱ Ἑν. Πολιτεῖαι εἶναι χώρα ἔχουσα ἀφθόνους πρῶτας ὕλας ἀπὸ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν τῆς, ἀφθονον τὸν ἄνθρακα καὶ τὸ πετρέλαιον, καθὼς καὶ μεταλλεύματα παντὸς εἶδους καὶ ιδίως σίδηρον. Ἔχουν ἐπίσης καὶ ἀρίστην συγκοινωνίαν, εἰς τρόπον ὥστε τὸ κόστος τῆς μεταφορᾶς νὰ εἶναι μικρόν. Μία τοιαύτη χώρα δὲν δύναται παρὰ νὰ ἔχῃ πολὺ ἀνεπτυγμένην τὴν βιομηχανίαν τῆς. Ἐπὶ κεφαλῇς ἔρχονται αἱ βιομηχαναί, αἱ σχετιζόμεναι μὲ τὴν παραγωγὴν εἰδῶν διατροφῆς. Εἶναι παγκοσμίως γνωστὰ τὰ μεγάλα σφαγεῖα τοῦ Σικάγου (καθὼς καὶ ἄλλων πόλεων, ὅπως τῆς Κιγκινάτη, Μιλουόκη, Κλήβελαντ κλπ.), ὅπου σφάζονται χιλιάδες ζώων καὶ παράγονται κατεφυγμένα κρέατα, κονσέρβαι, ζαμπόν, λαρδί, κλπ. Εἰς μόνον τὸ Σικάγον σφάζονται πλέον τῶν 10.000.000 ζώων ἐτησίως. Βιομηχαναί ἐπίσης κατασκευῆς ἀλεύρων, ζυμαρικῶν, βουτύρου, τυροῦ, κονσερβῶν λαχανικῶν, φρούτων, ἰχθύων κλπ. ὑπάρχουν παντοῦ. Κατόπιν ἔρχεται ἡ ὑφαντουργία, ιδίως ἡ τοιαύτη κατασκευῆς βαμβακερῶν ὑφασμάτων (λόγῳ τοῦ ἀφθόνως παραγομένου βάμβακος). Τρίτη ἔρχεται ἡ βιομηχανία σιδήρου καὶ χάλυβος, μηχανῶν καὶ μηχανημάτων ἐν γένει, αὐτοκινήτων, αεροπλάνων κλπ. ἐπικρατοῦσα εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ ιδίως τὴν Πενσυλβανίαν, τῆς ὁποίας ἡ πόλις Πιτσβούργον εἶναι τὸ μεγαλύτερον μεταλλουργικὸν κέντρον τῶν Ἑν. Πολιτειῶν. Ἀκολουθοῦν ὅλαι αἱ ἄλλαι βιομηχαναί, δηλαδὴ αἱ ἐπεξεργασίας καπνοῦ, καθαρισμοῦ πετρελαίου, κατασκευῆς φαρμάκων καὶ χημικῶν γενικῶς προϊόντων, λιπασμάτων, τσιμέντων, κεραμευτικῇ, ὑαλουργία κλπ.

Ἐξάγου αἱ Ἑν. Πολιτεῖαι προϊόντα γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ, ἀλλὰ κυρίως τοιαῦτα βιομηχανικά. **Εἰσάγου** κυρίως σάκχαριν, καφέν, ἔριον, μέταξαν, καουτσούκ καὶ διαφόρους πρῶτας ὕλας, χρησίμους διὰ τὴν βιομηχανίαν των.

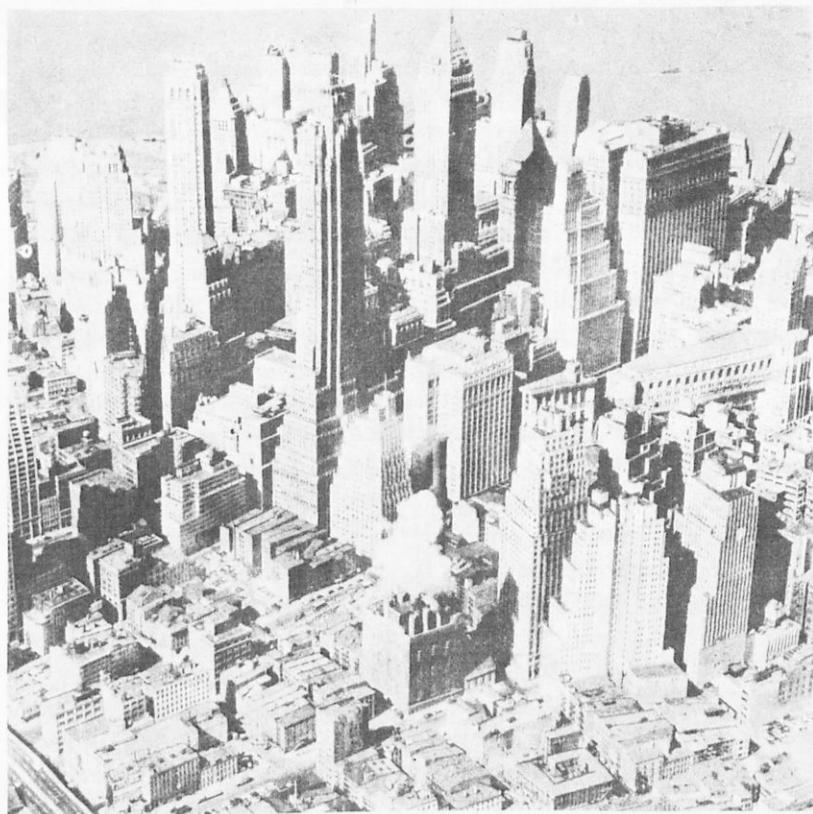
Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἑν. Πολιτειῶν μὲ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1950 ἦτο 150 ἑκατομ. κάτοικοι. Κατὰ τὸ 1960 ὁ πληθυσμὸς ἔφθασε τὰ 180 ἑκατομ. Τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ περὶ τὰ 15 ἑκατομ. Μαῦροι, ιδίως εἰς τὰς Ν. Πολιτείας καὶ ἀρκετοὶ Ἀσιαῖται (Κίτρινοι). Οἱ Λευκοὶ προέρχονται

ἀπὸ ὅλας τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης, οἱ περισσότεροι ὅμως εἶναι Ἀγγλο-σάξωνες. Οἱ Ἑλληνικῆς καταγωγῆς Ἀμερικανοὶ πολῖται ὑπολογίζονται ἄνω τῶν 800.000.

Εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας ὑφίσταται ὀξὺ τὸ πρόβλημα τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, ἰδίως μεταξὺ Λευκῶν καὶ Μαύρων. Οἱ Λευκοί, ἰδίως οἱ τοιοῦτοι τῶν Ν. Πολιτειῶν, θεωροῦν τοὺς Μαύρους ὡς κατώτερα ὄντα, ἂν καὶ οὗτοι εἶναι Ἀμερικανοὶ πολῖται ἀπὸ τὸ 1865, ἀφ' ὅτου δηλαδὴ κατηργήθη εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας ἡ δουλεία. Ἀποφεύγουν οἰονδήποτε μετ' αὐτῶν συγχρωτισμὸν καὶ τὴν συμφοίτησιν τῶν παιδιῶν των εἰς τὰ Σχολεῖα.

Σπουδαιότερα· πόλεις καὶ ὁ πληθυσμὸς των μετὰ τῶν περιχώρων των εἶναι : Ἡ **Οὐάσιγκτων** (1.287.000 κ.) ἔλαβε τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὸν πρῶτον Πρόεδρον τῶν Ἡν. Πολιτειῶν τὸν Γεώργιον Οὐάσιγκτων. Εἶναι πρωτεύουσα τοῦ Διαμερίσματος Κολούμπια, ὅλων τῶν Ἡν. Πολιτειῶν τὸ πνευματικὸν των κέντρον καὶ κέντρον πολιτικῆς δραστηριότητος δι' ὅλον τὸν Δυτικὸν κόσμον. ἔχει μεγάλας δενδροφυτευμένας λεωφόρους, πολυτελῆ κτίρια, βιβλιοθήκας, μουσεῖα κλπ.

Αἱ μεγαλύτεραι ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων τῶν Ἡν. Πολιτειῶν εὐρίσκονται εἰς τὴν πυκνοκατοικημένην βιομηχανικὴν περιοχὴν των, δηλαδὴ πέραξ τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ εἰς τὸ ΒΑ τμήμα των. Ἐκεῖ εὐρίσκονται αἱ 9 ἀπὸ τὰς 13 μεγάλας πόλεις τῶν Ἡν. Πολιτειῶν (αἱ ὅποιαι ἔχουν πληθυσμὸν ἄνω τοῦ 1.000.000 ἐκάστη). Αὗται εἶναι κατὰ σειράν, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ των, αἱ : **Νέα Ὑόρκη, Σικάγον, Φιλαδέλφεια, Ντητρόιτ, Βοστώνη, Πίττσμπουργκ, Σαιν Λουί, Κλήβελαντ καὶ Βαλτιμόρη.** Ὅλαι αἱ ὡς ἄνω πόλεις ἔχουν ἀκμαζούσας βιομηχανίας, αἱ 4 δὲ ἐξ αὐτῶν (δηλ. ἡ Βοστώνη, Νέα Ὑόρκη, Βαλτιμόρη καὶ Φιλαδέλφεια) εἶναι καὶ μεγάλοι πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν λιμένες. Ἡ **Ν. Ὑόρκη** (12.300.000 κ.) εἶναι ἡ μεγαλυτέρα πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τοῦ κόσμου καὶ συγχρόνως μέγα βιομηχανικὸν καὶ ἐμπορικὸν κέντρον. Ὁ πληθυσμὸς της ἀποτελεῖται κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ ἀπὸ Ἰρλανδοὺς, κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ ἀπὸ Ἰταλοὺς καὶ κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ ἀπὸ Ἑβραίους. Τὸ ὑπόλοιπον $\frac{1}{4}$ ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς Γῆς καὶ μεταξὺ τούτων ὑπάρχουν καὶ περὶ τὰς 200.000 Ἕλληνες. Εἶναι ἐκτισμένη εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Οὐδσωνος (ἢ Χάντσον) καὶ εἶναι πόλις δημιουργηθεῖσα κυρίως ἐντὸς τῆς τελευταίας ἐκατονταετίας

Μία άποψς του Μανχάταν, συνοικίας της Νέας - 'Υόρκης,
μὲ τοὺς οὐρανοξύστας του.

(τὸ 1850 εἶχε μόνον 500.000 κ.). Εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κυρίως λιμένος τῆς εὐρίσκεται τὸ ἄγαλμα τῆς Ἐλευθερίας, ὕψους 46 μ., τὸ ὁποῖον ἔδω-
ρήθη εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας ὑπὸ τῆς Γαλλίας. Αἱ σπουδαιότεραι ἐκ τῶν
συνοικιῶν τῆς Ν. Ὑόρκης εἶναι : τὸ **Μανχάταν**, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκον-
ται τὰ μεγαλύτερα καταστήματα, οὐρανοξύσται τὸ ὕψος τινῶν ἐκ τῶν
ὁποίων φθάνει τὰ 300 μ., κέντρα, θέατρα, κλπ. Εἶναι ἐκτισμένον ἐπὶ μιᾷς
νησίδος, σχηματιζομένης ἀπὸ τὸν ποταμὸν Οὐδσωνα καὶ συνδέεται διὰ
πολλῶν γεφυρῶν μὲ τὰς ἄλλας συνοικίας τῆς πόλεως. Τὸ **Μπρούκλιν**,
ἡ πολυπληθεστέρα συνοικία τῆς πόλεως. Τὸ **Χάρλεμ**, τὸ ὁποῖον λέγεται

και συνοικία των Νέγρων, διότι εκ του 1,5 εκατομ. των κατοίκων του οι 350.000 χιλιάδες είναι Νέγροι. Το Μπρόνξ, το Κουήνς κλπ. Η Ν. Υόρκη είναι το οικονομικόν κέντρον των Ήν. Πολιτειών και τείνει να γίνη και το πνευματικόν τοιούτον, με το όνομαστών Πανεπιστήμιόν της Κολούμπια, τα έπιστημονικά ιδρύματα Ροκφέλερ, τα μουσεία, βιβλιοθήκας της κλπ. και τέλος το μέγαρον των Ήνωμένων Έθνών (Ο.Η.Ε.) το όποιον διδει εις αυτήν και Διεθνές κϋρος.

Η Ωλμπαν (540.000 κ.), πρωτεύουσα της Πολιτείας της Ν. Υόρκης, εύρισκομένη και αυτη επί του Ούδσωνος ποταμού ΒΔ. της πόλεως Ν. Υόρκης. Η Βοστώνη (2.234.000 κ.) πρωτεύουσα της Πολιτείας Μασαχουσέτης. Είναι βιομηχανική πόλις και σημαντικός λιμήν επί του Άτλαντικού. Πίττσμπουργκ, (Πιτςβοϋργον 1.532.000 κ.) εις την Πολιτείαν της Πενσυλβανίας, μέγα κέντρον χαλυβουργίας. Λέγεται και « μαύρη πόλις » ή « πόλις των καπνών » λόγω των πολλών καπνών, οι όποιοι αναδίδονται από τα χαλυβουργεία της. Φιλαδέλφεια (2.922.000 κ.), ή τετάρτη κατά τον πληθυσμόν πόλις των Ήν. Πολιτειών, πνευματικόν κέντρον με το όνομαστών Πανεπιστήμιον της Πενσυλβανίας, βιομηχανική και έμπορικη πόλις και μέγας ποτάμιος λιμήν (επί του ποταμού Ντελαουάρ). Βαλτιμόρη (1.161.000 κ.) μέγας λιμήν και πόλις βιομηχανική.

Εις την περιοχην των Μεγάλων Λιμνών είναι : Το Σικάγον (5.000.000 κ.), ή δευτέρα εις πληθυσμόν πόλις των Ήν. Πολιτειών. Είναι μέγας λιμήν επί της λίμνης Μίτσιγκαν, κόμβος συγκοινωνιών και έμπορικόν κέντρον, έχει δε τα μεγαλύτερα σφαγεία του κόσμου. Ντητρώιτ (2.660.000 κ.) με πολλὰς και μεγάλας βιομηχανίας, φημιζόμενον κυρίως δια τα έργοστάσια κατασκευής αυτοκινήτων (αυτοκίνητα Φόρντ). Εις το Ντητρώιτ καθως και το Σικάγον υπάρχουν ακμάζουσαι Έλληνικαι παροικίαι. Κλήβελαντ (1.385.000 κ.), πόλις βιομηχανική. Μπάφφαλο (ή Μπούφαλο 1.090.000 κ.) εις τας όχθας της λίμνης Ήρι συνδεόμενον δια μεγάλης διώρυγος με τον Ούδσωνα ποταμόν και εκείθεν με την Ν. Υόρκην. Μιλουόκη (830.000 κ.) βιομηχανική πόλις εις τας όχθας της λίμνης Μίτσιγκαν, όλίγον βορειότερον του Σικάγου.

Πλην των ανωτέρω, άλλαι σημαντικαι πόλεις των Ήν. Πολιτειών είναι αι : Σαιν - Λουϊ (1.400.000 κ.) βιομηχανική πόλις με μεγάλην βιομηχανίαν δερμάτων και υποδημάτων και λιμήν εις την συμβολήν του Μισσούρι με τον Μισσισιπην. Σινσινάτι (813.000 κ.), σημαντικός

λιμήν ἐπὶ τοῦ Ὁχάϊο, παραποτάμου τοῦ Μισσισιπιῆ. Μιννεάπολις (1.100.000 κ.) εἰς γεωργικὴν περιοχὴν μὲ βιομηχανίας κατασκευῆς κυρίως γεωργικῶν μηχανῶν. Κάνσας Σίτυ (800.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Μισσοῦρι. Ἰνδιανούπολις (500.000 κ.) πόλις βιομηχανική.

Εἰς τὰ Νότια καὶ τὰ ΝΑ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι αἱ : Ἀτλάντα (450.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς πολιτείας Γεωργίας. Νάσβιλ (260.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας Τέννερση. Τὸ Βουλευτήριόν της, ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ ρυθμοῦ, εἶναι ἐκτισμένον εἰς ἓν πάρκον της· ὑπάρχει ἐπίσης ἐκεῖ ὁ « Παρθενὼν » ἐκτισμένος κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Παρθενῶνος. Ἡ Ν. Ὁρλέανη, (640.000 κ.) ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 40% εἶναι Νέγροι. Εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Μισσισιπιῆ, πλησίον τῶν ἐκβολῶν του καὶ εἶναι ἐκ τῶν μεγαλυτέρων λιμένων τοῦ κόσμου.

Εἰς τὰς Δυτικὰς Πολιτείας αἱ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι αἱ : Σιάτλ (625.000 κ.) εἰς τὴν πολιτείαν Οὐάσιγκτων, σημαντικός, ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ λιμήν. Ὁ Ἅγιος Φραγκίσκος (Σάν Φραντζίσκο) (2.022.000 κ.) ὁ σημαντικώτερος πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν λιμὴν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν καὶ ὁ μεγαλύτερος φυσικὸς λιμὴν εἰς τὸν κόσμον. Τὸ Λὸς-Ἄντζελες (4.000.000 κ.), ἡ τρίτη ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν πόλις τῶν Ἡν. Πολιτειῶν (μετὰ τὴν Ν. Ὑόρκην καὶ τὸ Σικάγον). Εἶναι ἡ πόλις τοῦ πετρελαίου, τοῦ κινηματογράφου καὶ τῆς ἀεροναυπηγικῆς. Ἐν ἐκ τῶν προαστίων του εἶναι καὶ τὸ Χόλλυγουντ (30.000 κ.), ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κινηματογράφου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὀφείλει εἰς τὸ ἐξαιρετικὸν του κλίμα καὶ τὰς ἡλιολούστους ἡμέρας του.

Χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας καὶ Ἀλεούτιαι νῆσοι

Ἡ χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας, (Χαρτ. 61) ἡ ὁποία ἔχει σήμερον μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν ἄμυναν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, ἡγοράσθη παρ' αὐτῶν ἀπὸ τὴν Ρωσίαν ἀντὶ 7.200.000 δολλαρίων τὸ 1867 μετὰ τῶν Ἀλεουτιῶν νήσων καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1958 ἀποτελεῖ τὴν 49ην Πολιτείαν τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν. Αἱ Ἀλεούτιαι νῆσοι εἶναι διατεταγμέναι τοξοειδῶς, ἀπὸ τῆς Ἀλάσκας μέχρι τῆς Ἀσιατικῆς ἡπείρου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν χωρίζεται ἡ Ἀλάσκα διὰ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ τοῦ Μπέρινγκ. Ἡ ὅλη ἑκτασις εἶναι 1.518.000 τετρ. χιλιόμε., ὁ πληθυσμὸς ὅμως μόλις φθάνει τὰς 210.000 κ. Τοῦτο, διότι πλὴν τῶν παραλίων, ὅπου λόγῳ τοῦ ἐκεῖθεν διερχομένου θερμοῦ ρεύματος Κούρο-Σίβο μετριάζεται τὸ ψύ-

Χαρτ. 61. Άλάσκα.

χος (μέση θερμοκρασία Ἰανουαρίου 1° K.), τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας ἔχει δριμυτάτους χειμῶνας (θερμοκρασία φθάνουσα τοὺς -56° K.) καὶ καλύπτεται, ἐξαιρουμένων 2—3 μηνῶν ἐτησίως, ἀπὸ πάχους. Περί τοὺς 15.000 ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Ἀλάσκας εἶναι Ἑσκιμῶι (ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν) καὶ περί τὰς 14.000 Ἰνδιάνοι. Εἰς τὴν Ἀλάσκαν εὐρίσκεται ὁ βορειότατος ποταμὸς τῆς Ἀμερικῆς Γιούκον, παγωμένος κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους, καὶ τὰ βορειότατα ἄκρα τῶν Βραχωδῶν ὀρέων, δηλ. τὰ ὄρη Ἀγ. Ἡλίας καὶ Μάκ-Κίνλεϋ (6.237 μ.)

Τοὺς πρώτους κατοίκους προσείλκυσε εἰς τὴν χερσόνησον ἡ εἰς αὐτὴν ἀνεύρεσις χρυσοῦ, τὸ 1905. Ὑπάρχουν μεταλλεύματα κασσιτέρου, μολύβδου καὶ χαλκοῦ καὶ πλείστων ἄλλων μετάλλων, ὡς καὶ πετρέλαιον καὶ τὸ πολύτιμον οὐράνιον. Οἱ ἰχθύες ἀφθονοῦν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀλάσκας. Γίνεται καλλιέργεια μικρῶν ἐκτάσεων γῆς περίξ τῶν τριῶν πό-

λεων τῆς Ἀλάσκας, δηλ. τῆς Τζούνο (7.000 κ.), Φαίριμπανκς (50.000 κ.) καὶ Ἀνκοραζ (20.000 κ.) ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη εἶναι καὶ ἡ πρωτεύουσα. Σιδηροδρομικὴ γραμμὴ συνδέει τὰς πόλιντας αὐτὰς μεταξύ των καὶ εἰς μέγας αὐτοκινητόδρομος (ὁ μεγαλύτερος τοῦ κόσμου), ὁ ὁποῖος ἔγινε διὰ στρατιωτικούς σκοπούς, συνδέει τὸ Φαίριμπανκς μὲ τὸ Ἐντμόντον τοῦ Καναδᾶ καὶ ἐκεῖθεν μὲ τὰς Ἦν. Πολιτείας.

Νῆσοι Χαβάϊ

Αἱ νῆσοι Χαβάϊ λεγόμεναι καὶ Βόρ. Σάντουιτς, εὐρίσκονται εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Ὠκεανίαν (Πολυνησίαν). Ἀποτελοῦν ἀπὸ τοῦ 1959 τὴν 50ῃν πολιτείαν τῶν Ἦν. Πολιτειῶν καὶ ἀνήκουν εἰς Ἀρχιεπίσκοπος, περιλαμβάρον μίαν εἰκοσάδα νήσων. Αἱ μεγάλαι ἐκ τῶν νήσων εἶναι ἡφαίστειογενεῖς, αἱ δὲ μικραὶ κοραλλιογενεῖς. Αἱ μεγαλύτεραι εἶναι αἱ : Χαβάϊ, Ὀάχου, Καουαῖ καὶ Μασούι. Ἐχουν πολλὰ ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα ἡφαίστεια, ἐκ τούτων δὲ τὸ ἐνεργὸν ἡφαίστειον Μάουνα - Λόα ἔχει ὕψος 4168 μ. καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν νῆσον Χαβάϊ.

Τὸ κλίμα εἶναι εὐχάριστον, διότι ἡ θερμοκρασία κρατεῖται μεταξύ 11° Κ. καὶ 32° Κ. καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ καὶ ἡ βλάστησις πυκνὴ μὲ δάση ἀπὸ κοκκοφοίνικας, βαμβούσας (μπαμποῦ), ἀρτόδενδρα, βανανέας κ.λ.π. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Καλλιεργοῦνται γεώμηλα, ὄρυζα, σακχαροκάλαμον, ἀνανάδες, καφές, καπνός, ἐσπεριδοειδῆ, ἄμπελος κ.λ.π. Τρέφονται κυρίως βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἱγες.

Ἡ ἔκτασις εἶναι 16.600 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 600.000 κ. Ἐκ τούτων τὰ 17% εἶναι ἰθαγενεῖς τῶν νήσων, τὰ 30% Λευκοί, τὰ 32% Ἰάπωνες, τὰ 11% Φιλιππῖνοι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Ἀσιᾶται ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Ἀσίας.

Ἡ Χονολουλό (360.000) εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Πλησίον τῆς εὐρίσκεται ὁ μέγας ναύσταθμος διὰ τὸν στόλον τοῦ Εἰρηνικοῦ τῶν Ἦν. Πολιτειῶν Πέρλ - Χάρμπουρ.

Βερμουῦδαι νῆσοι

Ἀνατολικῶς τῶν Ἦν. Πολιτειῶν εὐρίσκονται (Χαρ. 64) αἱ μικραὶ (περὶ τὰς 360) νῆσοι Βερμουῦδαι, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὸ Ἦν. Βασίλειον.

II. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Γενικά. Αύτη αποτελείται από τὸ τμήμα τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου τὸ νοτίως τοῦ ποταμοῦ Ρίο-Γκράντε ντέλ-Νόρτε μέχρι τῆς Ν. Ἀμερικῆς, τὰς Μεγάλας καὶ Μικρὰς Ἀντίλλας νήσους καθὼς καὶ τὰς νήσους Μπαχάμας. Ὁμοιάζει μὲ μίαν τεραστίαν γέφυραν, ἡ ὁποία ἐνώνει τὴν Ν. Ἀμερικὴν μὲ τὰ ὀροπέδια τοῦ Μεξικοῦ καὶ χωρίζει τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ τὴν Θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν ἢ Καραβαϊκὴν Θάλασσαν (*Ἐγγρ. Χαρτ. IV*), Περιλαμβάνει τὰ: **Μεξικόν, Γουατεμάλαν, Βρετ. Ὀνδούραν, Ὀνδούραν, Σαλβαδόρ, Νικαράουαν, Κόστα - Ρίκα, Παναμᾶν** (μετὰ τῆς ζώνης τῆς διώρυγος τοῦ Παναμᾶ), τὰς νήσους **Μικρὰς καὶ Μεγάλας Ἀντίλλας** καὶ τὰς νήσους **Μπαχάμας**.

Πλὴν τοῦ Β. μέρους τοῦ Μεξικοῦ, ὅλη ἡ ἄλλη ἑκτασις, εὐρισκομένη μεταξὺ τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου καὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἔχει γενικῶς **κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρόν. Ἐπειδὴ ὅμως διασχίζεται ἀπὸ ὑψηλὰς ὄροσειράς, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουν ἀπὸ τὴν **Σιέρρα - Μάντρε** τοῦ Μεξικοῦ καὶ φθάνουν μέχρι τῆς Ν. Ἀμερικῆς (ἔχουν ὄρη μὲ ὕψη κυμαινόμενα ἀπὸ 2000 μέχρι 5452 μ.), διὰ τοῦτο συναντῶμεν ἀναλόγως τοῦ ὕψους ὅλα τὰ κλίματα καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ ὅλας τὰς βλαστήσεις. Οὕτω, εἰς τὰ ἐλώδη παράλια φύονται φυτὰ ὑδρόφιλα· ὑψηλότερον συναντῶνται πυκνὰ δάση μὲ διάφορα φυλλοβόλα φυτὰ, ὅπως καουτσουκόδενδρα, βαμβούσας, ἐβενόδενδρα, κλπ. Ὑψηλότερον τούτων ὑπάρχουν δάση δρυῶν, πεύκων, κυπαρίσσιων κλπ. καὶ ἄνω τοῦ ὕψους τῶν 3000 μ. ἀλπικὰ λειβάδια. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Μεξικοῦ, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, (διότι τοῦτο εἶναι ἓν ὀροπέδιον περιβαλλόμενον ἀπὸ ὑψηλὰ ὄρη, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ φθάσουν μέχρι αὐτοῦ οἱ ἐκ τῆς θαλάσσης πνέοντες πλήρεις ὕδρατμῶν ἄνεμοι) συναντῶμεν στεππώδεις ἢ ἐρημικὰς ἐκτάσεις μὲ φυτὰ ἀντέχοντα εἰς τὴν ξηρασίαν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ κακτώδη διαφόρων εἰδῶν. Παντοῦ ἄλλοῦ τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχουν μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση.

Τὰ ὄρη ὑψοῦνται ἀποτόμως ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἁλ-τῆς καὶ πολλὰ τούτων εἶναι ἡφαίστεια ἐνεργά. Διὰ τοῦτο οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοὶ καὶ καταστρεπτικοί.

Οἱ κάτοικοι εἶναι, σχεδὸν εἰς τὸ σύνολόν των, Ἰνδιάνοι ἢ Μιγάδες, πλὴν τῆς Κόστα - Ρίκα, ὅπου ὑπερτεροῦν οἱ Λευκοί. Οἱ Λευκοὶ εἶναι ὀλίγοι, ὑπάρχουν δὲ καὶ ὀλίγοι Νέγροι. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν, καλλιεργοῦντες κυρίως φυτὰ τροπικά, ὅπως καφέν, κα-

κάο, σακχαροκάλαμον, βάμβακα, ὄρυζαν, καπνόν, βανάνας καὶ γενικῶς τὰ ὑπωροφώρα, τὰ ὁποῖα εὐδοκιμοῦν εἰς θερμὰ κλίματα. Τὸ ἔδαφος εἶναι, λόγω τῆς ἡφαιστειογενοῦς προελεύσεώς του, πολὺ εὐφορον.

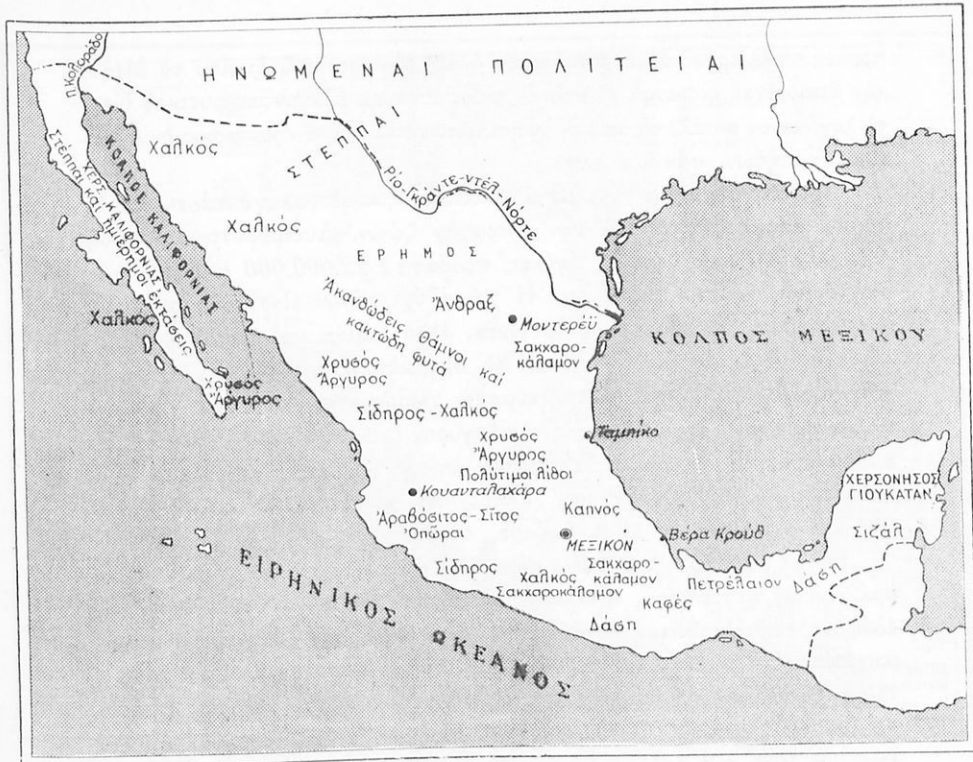
Τὰ κράτη τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς ἦσαν παλαιότερον Ἰσπανικαὶ ἀποικίαι. Διὰ τοῦτο γλῶσσαν ἔχουν τὴν Ἰσπανικὴν καὶ θρησκείαν τὸν Καθολικισμόν.

Μεξικόν

Τὸ Μεξικόν, τὸ ὁποῖον καλεῖται καὶ **Ἠνωμένοι Μεξικανικαὶ Πολιτεῖαι**, εἶναι Ὀμόσπονδος Δημοκρατία, ἀποτελουμένη ἀπὸ διαφόρους (28) αὐτοδιοικουμένας πολιτείας.

Ἔκτασις. Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ἡ ἔκτασις τοῦ Μεξικοῦ εἶναι 1.969.000 τετρ. χίλιοι. καὶ ὁ πληθυσμὸς 34.600.000 κ. (πυκνότης 17). Εἰς τὸ Μεξικόν πρῶτοι μετέβησαν οἱ Ἰσπανοὶ τὸ 1513, τὸ δὲ εὐφορον τοῦ ἐδάφους καθὼς καὶ τὰ ἄφθονα μεταλλεύματα, (ἰδίως χρυσοῦ καὶ ἀργύρου), προσέλκυσαν πολλοὺς μετανάστας. Ἡ σημερινὴ σύνθεσις τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 61% Μιγάδες (ἀπὸ Λευκοὺς καὶ Ἰνδιάνους), 29% Ἰνδιάνοι, 9% Λευκοί, ἀπόγονοι κυρίως τῶν Ἰσπανῶν κατακτητῶν τοῦ Μεξικοῦ καὶ 1% Νέγροι. Οἱ Ἰνδιάνοι τοῦ Μεξικοῦ εἶχον ἀναπτύξει ἐκεῖ, πρὸ τῆς ἐλεύσεως τῶν Εὐρωπαίων, ἀξιόλογον πολιτισμὸν, ἰδίως οἱ **Ἀζτέκοι**, οἱ ὁποῖοι ἔζων εἰς τὰ ὄροπέδια, ὅπου εἶχον δημιουργήσει ἰσχυράν Αὐτοκρατορίαν καὶ οἱ **Μάγια** τῆς χερσονήσου **Γιουτακάν** (πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ).

Οἱ κάτοικοι τοῦ Μεξικοῦ εἶναι συγκεντρωμένοι εἰς τὰς περιοχὰς τὰς εὐρισκομένας εἰς ὕψος μεταξὺ τῶν 1000 - 2500 μ., ὅπου τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατον, διότι ὑψηλότερον εἶναι ψυχρόν, εἰς δὲ τὰ χαμηλὰ εἶναι θερμόν, ὑγρόν, μὲ πολλὰ ἔλη καὶ ἀνθυγιεινόν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ δι' ἄλλην τὴν Κεντρικὴν καὶ τὴν Ν. Ἀμερικὴν, τὴν εὐρισκομένην εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην. Εἰς τὰ ἀνατολικά καὶ δυτικά τοῦ Μεξικοῦ ὑψοῦνται αἱ δύο ὄροσειραι τῆς **Σιέρρα-Μάντρε** (5452 μ.), αἱ ὁποῖαι, δεχόμεναι πολλὰς βροχάς, καλύπτονται ἀπὸ δάση. Τὰ ἡφαίστεια, ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα, εἶναι πολλὰ εἰς τὸ Μεξικόν καὶ διὰ τοῦτο οἱ σεισμοὶ συχνοὶ καὶ ὄχι σπανίως καταστρεπτικοί. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας εἶναι ὄροπέδιον, τὸ ὁποῖον δέχεται ὀλιγωτέρας βροχάς, διότι τὰ γύρω του ὄρη ἐμποδίζουν τοὺς πλήρεις ὕδρατμῶν θαλασσίους ἀνέμους νὰ φθάσουν μέχρι αὐτοῦ.

Χαρτ. 62. Μεξικόν.

Ἐκεῖ ὅπου αἱ βροχαὶ δὲν εἶναι πολὺ ὀλίγαι ὑπάρχουν δάση δρυῶν καὶ κωνοφόρων. Ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, ἐκεῖ τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ χαμηλὴν χλόην, ἀπὸ θάμνους ἀντέχοντας εἰς τὴν ξηρασίαν καὶ ἀπὸ φυτὰ κακτώδη (φραγκοσυκαῖ, ἀγαῦαι ἀθάνατοι, ἀλόαι κλπ.). Ταῦτα, ὅταν ἀνοίγουν τὰ μεγάλᾳ πολύχρωμα καὶ παράδοξα ἄνθη των, δίδουν μίαν φαντασμαγορικὴν ὄψιν εἰς τὰ τοπία. Ἐκεῖ ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἐλάχισται, ὑπάρχουν ἐκτάσεις ἐρημικαί.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Τὰ εὐφορὰ ἔδαφη καὶ ἡ ποικιλία τοῦ κλίματος (ἀναλόγως τοῦ ὕψους) ἐπιτρέπουν τὴν ὑπαρξίν παντὸς εἶδους καλλιεργείων. Κυρίως ὅμως καλλιεργοῦνται τροπικὰ φυτὰ καὶ ἐπικρατεῖ ἡ καλλιέργεια σακχαροκαλάμου, καπνοῦ, βάμβακος, καφέ, βανίλλης, κακχοδένδρων, βανανῶν, ἀνανάδων καὶ ἐσπεριδοειδῶν. Ἀπὸ τὰ δημη-

τριακά καλλιεργείται περισσότερο ο άραβόσιτος, του οποίου το Μεξικόν θεωρείται η πατρίς. Από έν είδος άγκύης έξάγονται φυτικά ίνες, το λεγόμενον σισάλ, το όποϊον χρησιμοποιείται διά την κατασκευήν σχοινίων, ταπήτων, σάκκων κλπ.

Η **κτηνοτροφία** έχει μεγάλην ανάπτυξιν. Μεγάλαι εκτάσεις παραμένουν άκαλλιεργήτοι διά την έκτροφήν ζώων. Διατρέφονται βοοειδή (15.000.000) εις μεγάλας άγέλας, πρόβατα (12.000.000), αίγες, χοίροι, ίπποι, ήμίονοι και όνοι. Η χώρα όχι μόνον είναι αυτάρκης εις γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα, αλλά κάμνει και έξαγωγήν.

Τά **όρυκτά** είναι άφθονα. Το Μεξικόν συγκαταλέγεται μεταξύ των πλουσιωτέρων εις μεταλλεύματα χωρών του κόσμου. Έρχεται πρώτον εις τόν κόσμον ως πρὸς τὸν άργυρον (με τὰ 40% τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς άργύρου). Υπάρχουν επίσης άνθρακες, πετρέλαιον, μόλυβδος, σίδηρος, ψευδάργυρος, χαλκός κλπ. και δὲν ἐλλείπει και ὁ χρυσός και οί πολύτιμοι λίθοι (Χαρτ. 62).

Παρά την άφθονίαν ὅμως των πρώτων ὑλών και την ὕπαρξιν άνθράκων και πετρελαίου, ἡ ἔλλειψις συγκοινωνιῶν, λόγω του ὀρεινοῦ τοῦ ἐδάφους, και ἡ πολιτικὴ ἀστάθεια, δὲν ἐπέτρεψαν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας. Η βιομηχανία περιορίζεται εις τὴν κατασκευὴν ὕφασμάτων, ιδίως βαμβακερῶν, σακχάρους ἀπὸ σακχαροκάλαμον και τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ καπνοῦ. Ὁ πλοῦτος τοῦ Μεξικοῦ είναι τὰ μεταλλεύματά του. Τὰ 70% των ἐσόδων προέρχονται ἀπὸ τὴν ἐξαγωγήν μεταλλευμάτων, βάμβακος και πετρελαίου.

Πρωτεύουσα τοῦ Μεξικοῦ είναι ἡ πόλις **Μεξικὸν** (3.300.000 κ.) κειμένη εις ὕψος 2.278 μ. Παρὰ τὸ ὕψος εις τὸ όποϊον εὐρίσκεται, ἡ θερμοκρασία οὐδέποτε κατέρχεται κάτω των 2° K, λόγω τοῦ μικροῦ γεωγραφικοῦ πλάτους. Ἄλλαι πόλεις είναι αἱ : **Γκουανταλαχάρα**, ἡ δευτέρα εις πληθυσμὸν πόλις τοῦ Μεξικοῦ (740.000 κ.). **Πουέμπλα** (275.000 κ.) εις τὸ σημεῖον συναντήσεως των δύο ὁροσειρῶν τῆς Σιέρρα.

ΤΑ ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Τὰ ὑπόλοιπα (πλὴν τοῦ Μεξικοῦ) Κράτη τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς είναι Δημοκρατίαι ἀνεξάρτητοι, πλὴν τῆς Βρεταννικῆς Ὀνδούρας, ἡ ὁποία είναι Βρεταννικὴ ἀποικία. Οἱ κάτοικοι των είναι σχεδὸν ἐν τῷ συνόλῳ των Ἰνδιάνοι ἢ Μιγάδες (Ἰνδιάνων και Λευκῶν), πλὴν τῆς

Χαρτ. 63. Οίκον. Χάρτης κρατῶν Κεντρ. Ἀμερικής πλὴν Μεξικῆς.

Κόστα—Ρίκα, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι εἶναι κατὰ πλειονότητα Λευκοί. Εἶναι γενικῶς κράτη πλούσια εἰς μεταλλεύματα, μὲ πολλὰ ἡφαίστεια, συχνούς σεισμούς καὶ εὐφορον ἡφαιστειογενὲς ἔδαφος. Τὰ δάση εἶναι πολλὰ καὶ πυκνὰ καὶ τὰ κυριώτερα γεωργικὰ προϊόντα τῶν εἶναι ὁ καφές, ὁ καπνός, αἱ βανάναι, τὸ κακάο, οἱ ἀνανάδες καὶ ἡ σάκχαρις ἀπὸ σακχαροκάλαμον (Χαρτ. 63). Εἰς τὰ δάση τῆς Γουατεμάλας φύεται καὶ τὸ φυτὸν **Τσίκλε** τὸ ὁποῖον παράγει ἓν εἶδος μαστίχης ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατασκευάζονται αἱ τσίκλες.

Ὁ πληθυσμὸς καὶ ἡ ἑκτασις τῶν κρατῶν τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς εἶναι ὡς κάτωθι :

Γουατεμάλα. Ἐχει ἑκτασιν 108.890 τετρ. χίλιομ. καὶ πληθυσμὸν 3.800.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων 60% εἶναι Ἰνδιάνοι, 30% Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Γουατεμάλα** (384.000 κ.) κειμένη εἰς ὕψος 1500 μ. (Ἔγγρα. Χαρτ. VI).

Σαλβαδόρ. Έκτασις 21.000 τετρ. χιλιομ. Πληθυσμός 2.500.000 κ. εκ τῶν ὁποίων τὰ 52% Μιγάδες, τὰ 40% Ἰνδιάνοι. Τὸ Σὰν - Σαλβαδόρ (300.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ὀνδούρα. Έκτασις 112.000 τετρ. χιλιομ. Πληθυσμός 1.900.000 κ. εκ τῶν ὁποίων τὰ $\frac{3}{4}$ εἶναι Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Τεγκουθιγκάλα (120.000 κ.).

Βρεταννικὴ Ὀνδούρα. Εἶναι Βρεταννικὴ ἀποικία καὶ ἔχει ἑκτασιν 23.000 τετρ. χιλ. Ὁ πληθυσμός εἶναι 100.000 κ. εκ τῶν ὁποίων τὸ $\frac{1}{2}$ Νέγροι. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Μπελιξ (22.000 κ.).

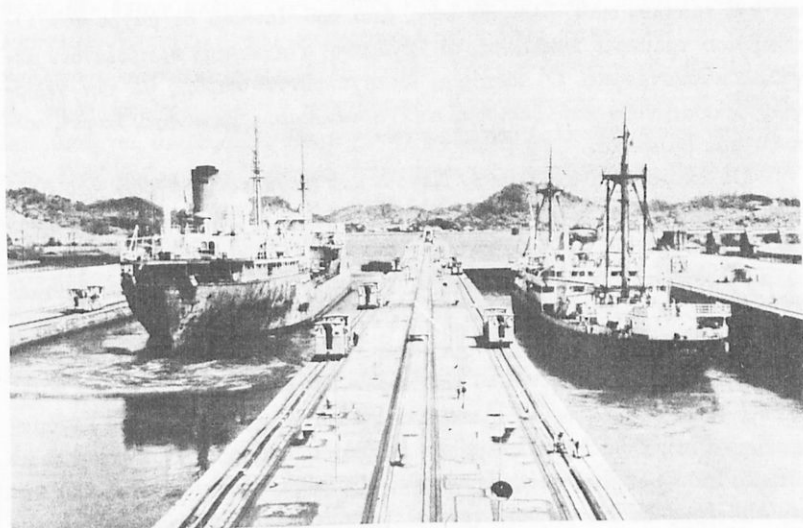
Νικαράγουα. Έχει ἑκτασιν 148.000 τετραγ. χιλιομ. πληθυσμὸν 1.420.000 κ. κατὰ τὰ 77% Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι, ἡ Μανάγκουα (150.000 κ.).

Κόστα-Ρίκα. Έχει ἑκτασιν 51.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 1.150.000 κ. κατὰ τὰ 60% Λευκοὺς.

Ἡ πόλις Σὰν - Χοσὲ (140.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Παναμᾶς. Έκτασις 74.470 τετραγ. χιλιόμετρ. καὶ πληθυσμὸς 1.060.000 κ. εκ τῶν ὁποίων 60% εἶναι Μιγάδες, 18% Λευκοί, 10% Νέγροι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Ἰνδιάνοι. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ πόλις Παναμᾶς (270.000 κ.). Εἶναι λιμὴν εἰς τὴν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν Ὀκεανὸν ἔξοδον τῆς διώρυγος. Εἰς τὴν ἔξοδον τῆς διώρυγος πρὸς τὴν Καραβαϊκὴν θάλασσαν εὐρίσκεται ἡ πόλις Κολὸν (60.000 κ.).

Ζώνη καὶ διώρυξ τοῦ Παναμᾶ. Ἡ Διώρυξ τοῦ Παναμᾶ συνδέει τὸν Ἀτλαντικὸν μὲ τὸν Εἰρηνικὸν Ὀκεανόν. Έχει μῆκος 81 χιλιομ. (τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς διώρυγος τοῦ Σουέξ) ἐλάχιστον βάθος 2,5 μ. καὶ πλάτος ποικίλον ἀπὸ 91 - 305 μ. Διαφέρει ἀπὸ τὴν διώρυγα τοῦ Σουέξ κατὰ τὸ ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος τῆς δὲν εὐρίσκεται καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς εἰς τὴν αὐτὴν στάθμην μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ ὑψηλότερον. Τὰ πλοῖα πρέπει νὰ ἀνέλθουν μέχρις ὕψους 30 μ. καὶ κατόπιν πλησίον τῶν ἄκρων τῆς διώρυγος (ὅπου τὸ ὕδωρ εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ὕψος) νὰ κατέλθουν πάλιν. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν βοήθειαν ὑδροφρακτῶν, οἱ ὁποῖοι γεμίζουν μὲ τὸ ὕδωρ παρακειμένης λίμνης, ἥτις συγκοινωνεῖ μὲ τὴν διώρυγα. Έκατέρωθεν τῆς διώρυγος, ὑπάρχει ζώνη πλάτους 8.046 μ. Ἡ συνολικὴ ἑκτασις τῆς ζώνης εἶναι 1432 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ

Ἡ διώρυξ τοῦ Παναμαῦ.

πληθυσμός της 53.000. Ἡ ζώνη αὕτη εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τῆς Δημοκρατίας τοῦ Παναμαῦ, ἀλλ' ἡγοράσθη ὑπὸ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν καὶ οὕτω ἀνήκει ἤδη ἀπὸ τοῦ 1903 μετὰ τῆς διώρυγος εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας, αἱ ὁποῖαι καταβάλλουν ἐτησίως εἰς τὸν Παναμαῦν 250.000 Δολλ. Πρωτεύουσα τῆς ζώνης τῆς διώρυγος εἶναι ἡ **Μπαλμπόα**, (20.000) κειμένη πλησίον τῆς πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν ἐξόδου τῆς διώρυγος.

ΝΗΣΟΙ ΜΠΑΧΑΜΑΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΛΑΙ

Γενικά. Αἱ νῆσοι αὗται ἐκτείνονται τοξοειδῶς ἀπὸ τῆς χερσονήσου τῆς Φλωρίδος μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὀρενόκου ποταμοῦ τῆς Ν. Ἀμερικῆς (*Ἔγχρ. Χαρτ. VI*). Κλείουν οὕτω ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ ἀπομονώνουν ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ τὴν θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν ἢ Καραϊβικὴν θάλασσαν. Αἱ νῆσοι αὗται λέγονται καὶ **Δυτικαὶ Ἰνδίαί**, διότι εἰς αὐτάς ἀπεβίβάσθη τὸ πρῶτον ὁ Χριστόφορος Κολόμβος καὶ τὰς ὠνόμασε Δυτικὰς Ἰνδίας, ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε φθάσει ἐκ δυσμῶν εἰς τὰς Ἰνδίας, ἀγνοῶν ὅτι ἀνεκάλυψε μίαν νέαν ἡπειρον. Τὸ **κλίμα** εἰς ὅλας αὐτάς τὰς νήσους εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ ἔτους εἶναι 24°- 26°K. Αἱ βροχαὶ εἶναι ἄφθο-

νοι και πίπτουν καθ' όλον τὸ ἔτος, ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου δὲ μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου τρομεροὶ κυκλώνες, οἱ λεγόμενοι « οὐραγκάν », προξενοῦν μεγάλας καταστροφάς. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν· καλλιεργοῦν κακαόδενδρα, σακχαροκάλαμον, βανανέας, καφέν, καπνὸν καὶ βάμβακα.

Οἱ κάτοικοι εἶναι Λευκοί, Νέγροι καὶ Μιγάδες (Νέγων καὶ Λευκῶν). Οἱ Νέγροι εἶχον μεταφερθῇ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐπωλήθησαν ἐκεῖ ὡς δοῦλοι, διὰ νὰ καλλιεργοῦν τὰς φυτείας, διότι τὸ θερμὸν καὶ ὑγρὸν κλίμα ἐπέτρεπε τὴν ἐργασίαν εἰς τοὺς ἀγροὺς μόνον εἰς τοὺς συνηθισμένους εἰς αὐτό, ἀπὸ τὴν πατρίδα των, Νέγρους. Οἱ πωληθέντες ὡς δοῦλοι Νέγροι ἀπέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των καὶ ἀποτελοῦν, μετὰ τῶν Μιγάδων, τὴν βᾶσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν νήσων. Μόνον εἰς τὴν Κούβαν ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί. Οἱ αὐτόχθονες Ἰνδιάνοι, οἱ λεγόμενοι Καραΐβαι, τοὺς ὁποίους ἀνεῦρεν ἐκεῖ ὁ Χριστόφορος Κολόμβος, διωχθέντες σκληρῶς ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς, ἐξωλοθρεύθησαν τελείως ἀπὸ τὰς περισσοτέρας ἐκ τῶν νήσων τούτων (βλέπε κατωτέρω πίνακας).

Νῆσοι Μπαχάμαι

Εἶναι μία σειρά ἀπὸ μικρὰς κοραλλιογενεῖς νήσους (περὶ τὰς 860), αἱ ὁποῖαι ἐκτείνονται ἀνατολικῶς τῆς χερσονήσου τῆς Φλωρίδος μέχρι τῆς Δομινικανῆς Δημοκρατίας. Ἔχουν ἑκτασιν 11.400 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 100.000 κ. κατὰ τὸ πλεῖστον Νέγρους. Οἱ Λευκοὶ ἀποτελοῦν τὰ 2% τῶν κατοίκων. Αἱ Μπαχάμαι νῆσοι εἶναι Βρεταννικὴ ἀποικία.

Νῆσοι Ἀντίλλαι

Ὑποδιαιροῦνται αὗται εἰς τὰς Μεγάλας καὶ εἰς τὰς Μικρὰς Ἀντίλλας. Μεγάλαι Ἀντίλλαι εἶναι αἱ μεγαλύτεραι ἐκ τῶν Ἀντιλλῶν νήσων δηλ. ἡ Κούβα, ἡ Αἰτή, ἡ Ἰαμαϊκὴ ἢ Ζαμαΐκα καὶ τὸ Πόρτο - Ρίκο (Ἔγχο. Χάρτ. VI).

Κούβα. Εἶναι ἡ πρώτη εἰς μέγεθος ἐκ τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν ἔχουσα ἑκτασιν 114.500 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 6.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 56). Ἐκ τούτων τὸ 1/4 εἶναι Νέγροι καὶ Μιγάδες (Νέγων καὶ Λευκῶν) οἱ δὲ ὑπόλοιποι Λευκοί.

Τὰ ἐδάφη εἶναι εὐφορα, μεγάλαι ὁμως ἐκτάσεις καλυπτόμεναι ἀπὸ

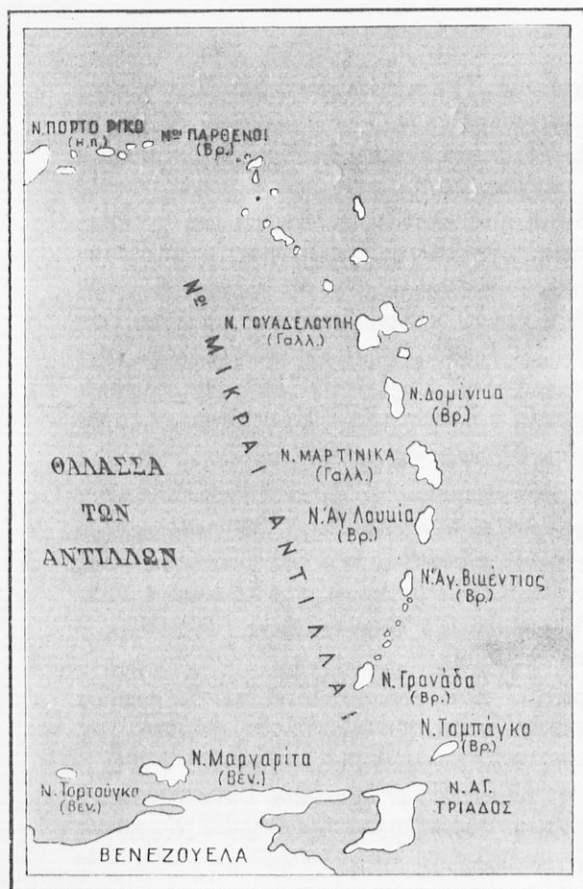
δάση δὲν ἔχουν ἀκόμη ἐκχερσωθῇ. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ἡ τοῦ σακχαροκαλάμου, ἥτις ἀπασχολεῖ τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως. Ἡ Κούβα ἔρχεται δευτέρα εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν σακχάρους. Καλλιεργεῖται ἐκλεκτὸς καπνὸς καὶ ὑπάρχει ἀκμάζουσα βιομηχανία κατασκευῆς ποῦρων καὶ σιγαρέττων (τὰ ποῦρα τῆς Ἀβάνας, πρωτεύουσας τῆς Κούβας, εἶναι ὀνομαστά). Καλλιεργοῦνται ἐπίσης, καθὼς καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας νήσους τῶν Ἀντιλλῶν, ὄρυζα, ἀραχίδες, καφέ, κακάο, βανανέαι, ἀνανάδες, διάφοροι ὀπῶραι καὶ λαχανικά. Ἡ Κούβα ἐξάγει κυρίως σάκχαριν, ποῦρα καὶ σιγαρέττα, ὀπώρας διαφόρους καὶ ξυλείαν. Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Καθολικισμός. Πρωτεύουσα, ἡ Ἀβάνα (1.150.000 κ.) καὶ τὸ πολίτευμα Δημοκρατία.

Ἀϊτή. Κατέχει αὕτη τὸ $\frac{1}{3}$ περίπου τῆς νήσου Ἀϊτῆς καὶ εἶναι ὡς πρὸς τὸ πολίτευμα Δημοκρατία. Ἐχει ἑκτασιν 27.750 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 3.305.000 κ. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Νέγροι 60%, (30% εἶναι Μιγάδες καὶ 10% Λευκοί). **Γλῶσσα** ἡ Γαλλικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Καθολικισμός. Τὸ Πόρτ-ω-Πρένς (200.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα, ἐξαιρετος λιμὴν.

Δομινικανὴ Δημοκρατία. Αὕτη καταλαμβάνει τὰ $\frac{2}{3}$ περίπου τῆς νήσου Ἀϊτῆς ἔχουσα ἑκτασιν 48.735 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 2.900.000 κ. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Μιγάδες (70%). Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Καθολικισμός. Τὸ Τουγίλλο (ἡ Τρουχίλλο) ὀνομαζομένη πρὶν Σάν - Ντομίνγκο (275.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ἰαμαϊκὴ ἢ (Ζαμαϊκά). Αὕτη εἶναι Βρεταννικὴ ἀποικία. Εἶναι ἡ τρίτη εἰς ἑκτασιν νῆσος τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν με ἐπιφάνειαν 11.424 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 1.550.000 κ., οἱ ὅποιοι εἶναι κατὰ 77% Νέγροι. Παράγει τὰ αὐτὰ με τὰς ἄλλας Ἀντίλλας προϊόντα καὶ φημίζεται διὰ τὸ ροῦμι της, ποτὸν οἶνοπνευματῶδες, παραγόμενον ἀπὸ τὴν μελάσσαν, ἥτις μένει ὡς ὑπόλειμμα κατὰ τὴν παραγωγὴν σακχάρους ἀπὸ σακχαροκαλάμου. Πρωτεύουσά της εἶναι ἡ Κίνγκστον (160.000 κ.).

Πόρτο - Ρίκο. Εἶναι ἡ μικροτέρα ἐκ τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν, κατοικεῖται ὅμως πυκνῶς (232 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.) Ἡ ἑκτασίς της εἶναι 8900 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 2.263.000 κ. Ἀνήκει εἰς τὰς Ἦν.

Χαρτ. 64. Μικραὶ Ἀντίλλαι.

τανινικαὶ ἀποικίαι, εὐρίσκονται πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὅρενόκου καὶ ἔχουν ἑκτασιν 5.128 τετρ. χιλιομ. πληθυσμὸν δὲ 720.000 κ.

Αἱ νῆσοι **Γουαδελούπα** καὶ **Μαρτινίκα** (ἑκτασιν 2.882 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸς 470.000 κ.) ἀνήκουσαι εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ θεωρούμεναι παρὰ ταύτης ὡς μητροπολιτικὸν ἔδαφός της.

Βορειότερον ὅλων καὶ πλησίον τοῦ Πόρτο - Ρίκο εὐρίσκονται αἱ **Παρθένοι** νῆσοι, ἀνήκουσαι ἄλλαι εἰς τὰς Ἑνωμ. Πολιτείας καὶ ἄλλαι εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον. Εἰς τοῦτο ἀνήκουν καὶ αἱ ὑπόλοιποι μικραὶ Ἀντίλλαι πλὴν τινων, αἱ ὅποῖαι ἀνήκουν εἰς τὴν Ὀλλανδίαν.

Πολιτείας, τῶν ὁποίων θεωρεῖται ὡς μητροπολιτικὸν ἔδαφος καὶ οἱ κατόικοί της ὡς Ἀμερικανοὶ πολῖται. Οὗτοι εἶναι κατὰ πλειονότητα Νέγροι καὶ Μιγάδες καὶ ὁμιλοῦν Ἰσπανικά, ἐπίσημος ὅμως γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀγγλική. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Σάν - Χουάν (225.000 κ.).

Μικραὶ Ἀντίλλαι

Αὗται εἶναι μικραὶ νῆσοι ἐκτεινόμεναι τοξοειδῶς (Χαρτ. 64) ἀπὸ τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὅρενόκου, ποταμοῦ τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Σπουδαιότεραι τούτων εἶναι :

Ἡ νῆσος τῆς Ἀγ. Τριάδος (Τρινιτάντ) καὶ ἡ νῆσος Τομπάκο.

Εἶναι ἀμφότεραι Βρε-

III. Ν Ο Τ Ι Ο Σ Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΙ ΤΩΝ ΑΝΔΕΩΝ

Γενικά. Δημοκρατίαι τῶν Ἀνδεων λέγονται αἱ Δημοκρατίαι τῆς Ν. Ἀμερικῆς, αἱ διασχιζόμεναι ὑπὸ τῆς ἐπιμήκους καὶ ὑψηλῆς ὀροσειρᾶς τῶν Κορδιλλιέρων τῶν Ἀνδεων. Εἶναι αὗται : Ἡ εἰς τὰ ΒΔ τῆς Ν. Ἀμερικῆς Δημοκρατία τῆς Βενεζουέλας καὶ αἱ πρὸς τὰ δυτικὰ παράλια κατὰ σειρὰν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, Δημοκρατίαι τῆς Κολομβίας, τοῦ Ἰσημερινοῦ, τοῦ Περού, τῆς Βολιβίας καὶ τῆς Χιλῆς.

Αἱ Κορδιλλίραι τῶν Ἀνδεων ἀποτελοῦν προέκτασιν τῶν Βραχωδῶν ὀρέων καὶ τῶν ὀρέων τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς (*Ἐγχε. Χαρτ. III*). Προχωροῦν κατὰ μῆκος τῆς δυτικῆς, πρὸς τὸν Εἰρηνικόν, ἄκτῆς, ἀφοῦ ἀφήσουν μίαν διακλάδωσιν πρὸς τὰ ΒΑ. Ἡ διακλάδωσις αὕτη διασχίζει τὴν Βενεζουέλαν, φθάνουσα μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ (*Σιέρρα Μερίντα 5150 μ.*). Σχηματισθεῖσαι αἱ Ἀνδεις συγχρόνως μὲ τὰ Βραχώδη ὄρη, τὰ Ἰμαλάια, τὸν Καύκασον, τὰς Ἀλπεις τῆς Εὐρώπης κ.λ.π., εἶναι σχετικῶς πρόσφατα ὄρη, μὴ διαβρωθέντα εἰσέτι ἐπαρκῶς, καὶ διὰ τοῦτο ὑψηλά. Τὸ μεγαλύτερον ὕψος των εἰς τὴν κορυφὴν των Ἀκονκάγκουα, εὐρισκομένην εἰς τὰ σύνορα Ἀργεντινῆς καὶ Χιλῆς, φθάνει τὰ 7.034 μ., ὑπάρχουν δὲ πολλαὶ κορυφαὶ των ὕψους ἄνω τῶν 5500. Εἰς τὴν ὀροσειρὰν ὑπάρχουν, ὅπως καὶ εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀμερικὴν, πολλὰ ὑψηλὰ ἡφαίστεια, ἄλλα μὲν ἐσβεσμένα, ἄλλα δὲ ἐνεργά. Τὰ ὑψηλότερα τούτων εἶναι εἰς τὴν Δημοκρατίαν τοῦ Ἰσημερινοῦ, τὸ γνωστὸν ἀπὸ τὰς πολυλὰς του ἐκρήξεις ἐνεργὸν ἡφαίστειον **Κοτοπάξι** (*5880 μ.*) καὶ τὸ ἐσβεσμένον τοιοῦτον **Χιμποράζο** (*6310 μ.*).

Εἰς τὴν Βενεζουέλαν εἶναι ὀρεῖνὰ τὰ βόρειά της, τὰ ὅποια διασχίζονται ἀπὸ τὰς Ἀνδεις καὶ τὰ ΝΑ, ὅπου ἐκτείνεται τὸ ὀροπέδιον τῆς **Γουϊάνας**. Μεταξὺ τούτων ἐκτείνεται τὸ λεκανοπέδιον τοῦ ποταμοῦ Ὀρενόκου. Εἶναι μία ἀπέραντος πεδινὴ ἔκτασις, διαρροεμένη ἀπὸ τὸν Ὀρενόκον καὶ τοὺς παραποτάμους του. Ὅπου πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαί, ἐκεῖ ἡ ἔκτασις καλύπτεται ἀπὸ πυκνὰ δάση. Ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι, ἐκεῖ εἶναι ἐκτάσεις μὲ ὑψηλὸν χόρτον καὶ δένδρα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, σαβάναι δηλαδή, αἱ ὅποια ἐδῶ λέγονται **Λιάνος**. Ὁ Ὀρενόκος εἶναι ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους ποταμοὺς τῆς Γῆς· πηγάζει ἀπὸ τὰς Ἀνδεις καὶ χύνεται εἰς τὸν Ἀτλαντικόν, ὅπου σχηματίζει μέγα Δέλτα.

Τὸ ἔδαφος τῶν ὑπολοίπων Δημοκρατιῶν τῶν Ἀνδεων εἶναι, ὁρεινὸν μὲν πρὸς τὰ δυτικὰ καὶ τὸ κέντρον του, διότι διασχίζεται ἀπὸ τὴν ὄρεσιρὰν τῶν Ἀνδεων, πεδινὸν δὲ πρὸς τὰ ἀνατολικά του, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν προέκτασιν τῶν ποταμίων λεκανῶν τοῦ Ὁρενόκου καὶ τοῦ Ἀμαζονίου. Μικρὰ πεδινὰ ἐκτάσεις ὑπάρχουν καὶ εἰς τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν παράλια, εἰς πολλὰ ὅμως μέρη τῶν παραλίων αὐτῶν αἱ Ἀνδεις φθάνουν μέχρι τῆς ἀκτῆς.

Ὅλαι αἱ Δημοκρατίαι τῶν Ἀνδεων, ἐξαιρουμένου τοῦ κεντρικοῦ καὶ νοτίου τμήματος τῆς Χιλῆς, εὐρίσκονται εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην. Ἐπρεπε διὰ τοῦτο νὰ ἔχουν κλίμα ὑγρὸν καὶ θερμὸν. Ἐν τούτοις αὐτὸ δὲν συμβαίνει ἐξ αἰτίας τῶν Ἀνδεων, αἱ ὅποια τὰς διασχίζουν. Εἰς τὰ μέχρι ὕψους 1000 μ. μέρη τῶν Ἀνδεων τὸ κλίμα εἶναι πράγματι θερμὸν καὶ ὑγρὸν, τὰ ἔλη δὲ τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὰ χαμηλὰ μέρη των τὸ καθιστοῦν ἐτι πλέον ἀνθυγιεινόν. Διὰ τοῦτο τὰ κάτω τῶν 1000 μ. μέρη ἀποφεύγονται ἀπὸ τοὺς Λευκοὺς. Καλύπτονται ἄλλωστε τὰ μέρη αὐτὰ ἀπὸ πυκνὰ δάση ἢ ἀπὸ σαβάνας καὶ κατοικοῦνται ἀραιότατα καὶ κυρίως ἀπὸ Ἰθαγενεῖς (Ἰνδιάνους). Οἱ περισσότεροι κάτοικοι ζοῦν εἰς τὰ μέρη τὰ εὐρισκόμενα εἰς ὕψος μεταξὺ τῶν 1000 μ. καὶ τῶν 3500 μ., διότι ἐκεῖ τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατον.

Ἐξαίρεσιν ἀπὸ τὰ κάτω τῶν 1000 μ. μέρη ἀποτελεῖ μόνον μία παραλιακὴ (πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν) λωρὶς ἐδάφους. Αὕτη, ἀρχομένη ἀπὸ τὰς πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἀκτὰς, φθάνει εἰς ἀπόστασιν 50—150 χιλιομ. πρὸς τὸ ἐσωτερικόν. Ἐχει μῆκος περὶ τὰ 1300 χιλ. ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον καὶ ἀρχίζουσα ἀπὸ τοῦ παραλλήλου 8° N. πλάτους, δηλ. ἀπὸ τὸ **Περού**, προχωρεῖ ἐντὸς τῆς Β. Χιλῆς, τῆς ὁποίας καταλαμβάνει τὰ 3/4. Εἰς τὴν στενὴν καὶ ἐπιμήκη παραλιακὴν αὐτὴν ζώνην τοῦ ἐδάφους, τὸ **κλίμα** εἶναι ψυχρὸν καὶ ξηρὸν, παρὰ τὸ μικρὸν γεωγραφικὸν πλάτος τῆς ζώνης αὐτῆς. Αἱ βροχαὶ εἰς αὐτὴν εἶναι σπάνιαι καὶ πολλάκις παρέρχονται ἔτη πολλὰ χωρὶς νὰ πέσῃ οὔτε σταγὼν βροχῆς. Σχηματίζεται διὰ τοῦτο εἰς αὐτὴν ἡ κατὰξηρος ἔρημος **Ἀτακάμα**. Μεγάλῃ ἐκτασὶς αὐτῆς εὐρίσκεται εἰς τὴν Χιλὴν, ἔχουσα μεγάλη ὀρυχεῖα **νίτρου**, τοῦ λεγομένου **νίτρου τῆς Χιλῆς**, τὸ ὅποιον χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν γεωργίαν ὡς λίπασμα. Τὸ ξηρὸν καὶ ψυχρὸν κλίμα τῆς ζώνης αὐτῆς ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι διὰ τῶν παραλίων διέρχεται τὸ ψυχρὸν ρεῦμα **Ὀυμπολντ**. Τοῦτο κάμνει ψυχρὰ τὰ παράλια καὶ δὲν ἐπιτρέπει νὰ πνεύσουν ἐξ αὐτῶν πρὸς τὴν ξηρὰν θαλάσσιοι ἄνεμοι χλιαροὶ καὶ πλήρεις ὑδρατμῶν. Ἐνεκα τοῦ

ρευματος τούτου πνέουν από τὸν Εἰρηνικὸν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ξηρᾶς, ἄνεμοι ψυχροὶ καὶ ξηροί, οἱ ὁποῖοι ἐπιφέρουν πτώσιν τῆς θερμοκρασίας καὶ κάμνουν τὸ κλίμα ξηρὸν καὶ τὰς βροχὰς σπανιωτάτας.

Οἱ **κάτοικοι** ὅλων τῶν Δημοκρατιῶν τῶν Ἑνδεων εἶναι κατὰ πλειονότητα ἰθαγενεῖς (Ἰνδιάνοι) ἢ Μιγάδες. Οἱ Λευκοί, ἀπόγονοι κυρίως τῶν πρώτων Ἰσπανῶν κατακτητῶν, εἶναι ὀλίγοι καὶ ἀκόμη ὀλιγώτεροι εἶναι οἱ Νέγροι. **Γλῶσσα** ἐπίσημος εἰς ὅλας τὰς Δημοκρατίας εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Καθολικισμός. Αἱ Δημοκρατίαι αὗται τῆς Ν. Ἀμερικῆς κατοικοῦνται ἀραιότατα. Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ κυμαίνεται ἀπὸ 3 μέχρι 14 κατ. κατὰ τετρ. χιλιομ., μολονότι τὰ ἐδάφη τῶν χωρῶν αὐτῶν, ὡς ἡφαιστειογενῆ, εἶναι εὐφορώτατα καὶ τὸ ὑπέδαφος πλουσιώτατον εἰς ὀρυκτά. Ὑπάρχουν **μεταλλεύματα** παντὸς εἶδους, δὲν ἐλλεῖπει δὲ οὐδὲ ὁ ἄργυρος, ὁ χρυσὸς καὶ οἱ πολύτιμοι λίθοι. Ἡ Βολιβία παράγει τὰ 15% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου κασσιτέρου. Ἡ Χιλὴ ἔρχεται δευτέρα εἰς τὸν κόσμον (μετὰ τὰς Ἑν. Πολιτείας) ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν χαλκοῦ καὶ πρώτη εἰς τὴν παραγωγὴν νίτρου. Πλὴν τούτων ὑπάρχουν ἄνθρακες καὶ ἄφθονον πετρέλαιον εἰς τὰς Δημοκρατίας αὐτάς, περισσώτερον δὲ εἰς τὴν Βενεζουέλαν, ἡ ὁποία ἔρχεται τρίτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν πετρελαίου.

Παρά τὰ ἀνωτέρω, τὴν ὑπαρξίν δηλ. πρώτων ὑλῶν, ἄνθρακος καὶ πετρελαίων, ἡ **βιομηχανία**, ἐξαιρουμένης κάπως τῆς Χιλῆς, ἔχει ἐλαχίστην ἀνάπτυξιν καὶ οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν **γεωργίαν** καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Καλλιεργοῦνται σακχαροκάλαμον, καφές, κακάο, βανανέαι, καπνός, ὕρτζα, βάμβαξ, (τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ὡς φυτὰ ἰθαγενῆ τῆς Βενεζουέλας), ἀραβόσιτος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, σῖτος, ὄσπρια, γλυκοπατάτες, ἐσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα. Εἰς τὸ Περού καὶ εἰς τὴν Χιλὴν εὐδοκιμοῦν καὶ καλλιεργοῦνται καὶ ἡ ἄμπελος καὶ ἡ ἐλαία.

Ἡ κτηνοτροφία εἶναι καὶ αὕτη πολὺ ἀνεπτυγμένη. Διατρέφονται κυρίως βοοειδῆ καὶ πρόβατα, ὀλιγώτερον δὲ αἰγες. Εἰς τὰ ὄρενά τοῦ Περού καὶ τῆς Βολιβίας ἐκτρέφονται καὶ δύο εἶδη προβατοειδῶν, τὰ **λάμα**, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται καὶ ὡς ὑποζύγια καὶ τὰ **ἀλπάκας**.

Λόγω τῆς ἀφθονίας τῶν δασῶν, εἶναι ἄφθονος καὶ ἡ ξυλεία εἰς ὅλας τὰς Δημοκρατίας τῶν Ἑνδεων. Μεταξὺ τῶν δασικῶν προϊόντων εἶναι καὶ τὸ καουτσούκ (ἀπὸ τὰς φυομένας εἰς τὰ δάση ἐβέας), ὁ φλοιὸς τῆς κιγρόνης (ἀπὸ τὸν ὁποῖον παράγεται ἡ κινίνη), ἡ βανίλλη κ.λ.π.

Γενικῶς ὅλοι αἱ Δημοκρατίαι τῶν Ἑνδεων εἶναι χῶροι πλούσιαι, παρὰ τοῦτο ὁμῶς κατοικοῦνται ἀραιῶς.

Βενεζουέλα. Ἐχει ἔκτασιν 912.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 6.600.000 κ. (πυκνότης πληθ. 7 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 65% εἶναι Μιγάδες (Λευκῶν καὶ Ἰνδιάνων). Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Καρακάς** (1.200.000 κ.) εὐρισκόμενον εἰς ὕψος 1000 μ. ἐπὶ τῶν Ἑνδεων. Τὸ **Μαρακάϊμπο** εἶναι ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις (360.000 κ.) καὶ εὐρίσκεται πλησίον πλουσίων πετρελαιοπηγῶν.

Κολομβία. Ἐχει ἔκτασιν 1.138.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 14.500.000 κ. (πυκνότης 12). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 68% εἶναι Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Μπογκότα** (1.200.000 κ.) εὐρισκομένη ἐπὶ τῶν Ἑνδεων καὶ εἰς ὕψος 2653. μ.

Ἰσημερινός. Ἐχει ἔκτασιν 271.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 4.400.000 κ. (πυκνότης 15). Ἐκ τῶν κατοίκων 40% εἶναι Μιγάδες καὶ 40% Ἰνδιάνοι. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Κίτο** (270.000 κ.) κείμενον εἰς ὕψος 2850 μ.

Περού. Ἐχει ἔκτασιν 1.250.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 10.500.000 κ. (πυκνότης 8). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 49% εἶναι Ἰνδιάνοι, τὰ 38% Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Λίμα** κειμένη εἰς τὴν παράκτιον ξηρὰν περιοχὴν (1.200.000 κ.).

Βολιβία. Ἐχει ἔκτασιν 1.100.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 3.200.000 κ. (πυκνότης 3). Οὐδαμοῦ βρέχεται ὑπὸ θαλάσσης. Οἱ κάτοικοι εἶναι κυρίως Ἰνδιάνοι καὶ Μιγάδες. Ἡ **Σουκρε** (50.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Ἡ **Λά - Πάς** (340.000 κ.) εἶναι ἡ μεγαλύτερα πόλις καὶ εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν Ἑνδεων εἰς ὕψος 3.700 μ. Εἰς τὴν Βολιβίαν εὐρίσκεται καὶ ἡ λίμνη **Τιτικάκα**, ἡ μόνη σημαντικὴ λίμνη τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Κεῖται εἰς ὕψος 3812 μ. καὶ εἶναι ἡ ὑψηλοτέρα λίμνη τοῦ κόσμου. Ἀνήκει ἐν μέρει εἰς τὴν Βολιβίαν καὶ ἐν μέρει εἰς τὸ Περού. Ἡ λίμνη αὕτη θεωρεῖται ὡς ἡ κοιτὶς μιᾶς φυλῆς Ἰθαγενῶν (Ἰνδιάνων), τῶν **Ἰνκας**, οἱ ὅποιοι εἶχον ἰδρύσει μεγάλην Αὐτοκρατορίαν, ἐκτεινομένην εἰς τὴν Βολιβίαν, τὸ Περού καὶ τὴν Χιλὴν ὅτε οἱ Ἰσπανοὶ

κατέλαβον τὴν Ν. Ἀμερικὴν. Οἱ Ἰσπανοὶ εὗρον τοὺς Ἴνκας νὰ ἔχουν ἄρκετὰ ἀνεπτυγμένον πολιτισμόν. Ἦσαν γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι καὶ εἶχον μεγίστην ἐπιδεξιότητα εἰς τὴν κατεργασίαν τοῦ χρυσοῦ, τοῦ ἀργύρου καὶ τοῦ χαλκοῦ, καθὼς καὶ εἰς τὴν κεραμευτικὴν. Εἶχον γεφύρας, ὕδραγωγεῖα, ναοὺς, ἀρδευτικὰ ἔργα, καλοὺς δρόμους καὶ ἀξιόλογα μνημεῖα καὶ πόλεις. Πάντα ταῦτα κατεστράφησαν ἀπὸ τοὺς Ἰσπανούς.

Χιλὴ. Ἔχει ἑκτασιν 742.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμόν 7.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 10). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 60% εἶναι Μιγάδες, τὰ 35% Λευκοὶ καὶ τὰ 5% Ἰνδιάνοι. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Σαντιάγο** (1.348.000 κ. μετὰ τὰ περίχωρα). Τὸ **Βαλπαραιζο** (270.000 κ.) εἶναι ὁ σημαντικώτερος λιμὴν τῆς χώρας. Ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τῆς Ν. Ἀμερικῆς μόνον τὰ παράλια τῆς Χιλῆς παρουσιάζουν σημαντικὸν θαλάσσιον διαμελισμόν, μετὰ πλῆθος νησίδων καὶ κολπίσκων παρομοίων πρὸς τὰ Νορβηγικὰ φιόρδ.

Εἰς τὴν Χιλὴν ἀνήκει καὶ τὸ δυτικὸν τμήμα τῆς νήσου **Γῆς τοῦ Πυρός** καὶ μερικαὶ νῆσοι τοῦ Εἰρηνικοῦ, ἄρκετὰ μακρὰν τῆς Χιλῆς εὐρισκόμεναι. Σημαντικώτερα ἐκ τούτων εἶναι ἡ νῆσος τοῦ **Πάσχα** (ὀνομαζομένη οὕτω, διότι ἀνεκαλύφθη κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα) κειμένη εἰς ἀπόστασιν 3200 χιλ. δυτικῶς τοῦ Βαλπαραιζο. Εἶναι ὀνομαστή, διότι ἀνευρέθησαν εἰς αὐτὴν παλαιότερα ἀγάλματα, κατασκευασθέντα ἀπὸ προϊστορικοὺς ἀνθρώπους (εἰς μίαν ἀπὸ τὰς μικρὰς αὐτὰς νήσους ἔζησεν ἐπὶ 4 ἔτη εἷς πειρατὴς καὶ ἡ ἐκεῖ ζωὴ του ἔδωκεν ἀφορμὴν διὰ τὴν συγγραφὴν τοῦ γνωστοῦ εἰς ὅλους βιβλίου « ὁ Ροβινσὼν Κροῦσος »).

ΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΟΥ ΛΑ - ΠΛΑΤΑ

Λέγονται χώραι τοῦ **Λα - Πλάτα** αἱ τρεῖς Δημοκρατίαι τῆς Ν. Ἀμερικῆς, αἱ διαρρεόμεναι ἀπὸ τὸ ποτάμιον σύστημα **Παραγουά-Οὐρουγουά-Παρανά**, ποταμῶν, τῶν ὁποίων τὰ ὕδατα τελικῶς καταλήγουν εἰς τὸν πλατύν, τὸν προσομοιάζοντα μετὰ ποταμόκολπον, ποταμὸν **Λα-Πλάτα**. Αἱ τρεῖς Δημοκρατίαι αὗται εἶναι ἡ **Παραγουά**, ἡ **Οὐρουγουά** καὶ ἡ **Ἀργεντινὴ**.

Παραγουάη

Ἡ **Παραγουάη**, ἡ ὁποία δὲν ἔχει διέξοδον πρὸς τὴν θάλασσαν, ὀφείλει τὸ ὄνομά της εἰς τὸν ποταμὸν Παραγουάην, ὁ ὁποῖος τὴν διαρρέει χωρίζων αὐτὴν εἰς δύο τμήματα : ἓν πρὸς τὰ ἀνατολικά καὶ ἓν πρὸς τὰ δυτικά τοῦ ποταμοῦ. Ὁ Παραγουάης πηγάζει ἀπὸ τὸ Βραζιλιανὸν ὁροπέδιον **Μάτο - Γκρόσσο**, (τὸ ὁποῖον θὰ ἀνεύρωμεν εἰς τὴν Βραζιλίαν), καὶ συμβάλλει μὲ τὸν πηγάζοντα ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Βραζιλίας ποταμὸν Παρανά, εὐθὺς μόλις ἐξέλθῃ τῆς χώρας ταύτης. Εἰς τὸ δυτικῶς τοῦ ποταμοῦ εὐρισκόμενον τμήμα τῆς Παραγουάης αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἔδαφος στεππῶδες. Κατοικεῖται ἀραιῶς τὸ τμήμα τοῦτο τῆς Παραγουάης, ὀνομάζεται δὲ **Μέγα Χάκο**. Οἱ κάτοικοι τοῦ ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ διατρέφονται μεγάλαι ἀγέλαι βοῶν καὶ ποίμνια προβάτων.

Τὸ ἀνατολικῶς τοῦ ποταμοῦ τμήμα δέχεται ἀρκετὰς βροχὰς καὶ εἶναι λοφῶδες μὲ εὐφόρους κοιλάδας. Κατοικεῖται τοῦτο πυκνότερον καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραβόσιτος καὶ μαρινόα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, βάμβαξ, καπνός, ὕρτζα, σακχαροκάλαμον, ὀπωροφόρα δένδρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐσπεριδοειδῆ καὶ βανανέαι. Καλλιεργεῖται ἐπίσης καὶ ἓν ἀειθαλὲς δενδρύλλιον ὕψους 2—3 μ., τὰ φύλλα τοῦ ὁποίου ξηραίνόμενα καὶ τριβόμενα μεταβάλλονται εἰς κόνιν, τὸ λεγόμενον *τέιον Ματέ* ἢ *τσάι* τῆς Παραγουάης. Τὸ ἀφέψημα τούτου ἐκτιμᾶται πολὺ εἰς ὅλην τὴν Ν. Ἀμερικήν.

Ὅρυκτὰ ὑπάρχουν πολλὰ, μένουν ὅμως ἀνεκμετάλλευτα ἐλλείψει συγκοινωνιῶν καὶ ἡ **βιομηχανία** ἔχει ἐλαχίστην ἀνάπτυξιν. Ἐξάγονται κυρίως κρέατα διατετηρημένα καὶ εἰς κονσέρβας καὶ τέιον ματέ, μὲ τὴν παρασκευὴν τῶν ὁποίων ἀπασχολεῖται κυρίως ἡ βιομηχανία τῆς χώρας, βάμβαξ, βανάναι καὶ ἐσπεριδοειδῆ.

Ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 1.700.000 κ. καὶ ἡ ἑκτασίς εἰς 407.000 τετρ. χιλιομ. (πυκνότης πληθ. 4). Οἱ κάτοικοι εἶναι κατὰ τὰ 97% Ἰνδιάνοι καὶ Μιγάδες. **Γλώσσα**, ἡ Ἰσπανικὴ καὶ θρησκεία, ὁ Καθολικισμός. Ἡ Ἀσυνσιόν ἢ Ἀσυνθιόν (210.000 κ.) κειμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Παραγουάη καὶ ἐν τῷ μέσῳ πορτοκαλεῶν, εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ούρουγουάη

Κειμένη αυτή μεταξύ τῆς Βραζιλίας, τῆς Ἀργεντινῆς καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ εἶναι ἡ μικροτέρα ἐκ τῶν Δημοκρατιῶν τῆς Ν. Ἀμερικῆς, ἔχουσα ἑκτασιν 187.000 τετρ. χίλιον. καὶ πληθυσμὸν 2.800.000 κ. (πυκνότης πληθ. 15) ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 85% εἶναι Λευκοὶ (Ἰσπανικῆς ἢ Ἰταλικῆς καταγωγῆς) καὶ τὰ 12% Μιγάδες. Μέγα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας συγκεντρῶνται εἰς τὴν πρωτεύουσαν **Μοντεβιδεο** (800.000 κ.), ἡ ὁποία, εὐρισκομένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ **Λά - Πλάτα**, εἶναι εἷς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων λιμένων τοῦ κόσμου.

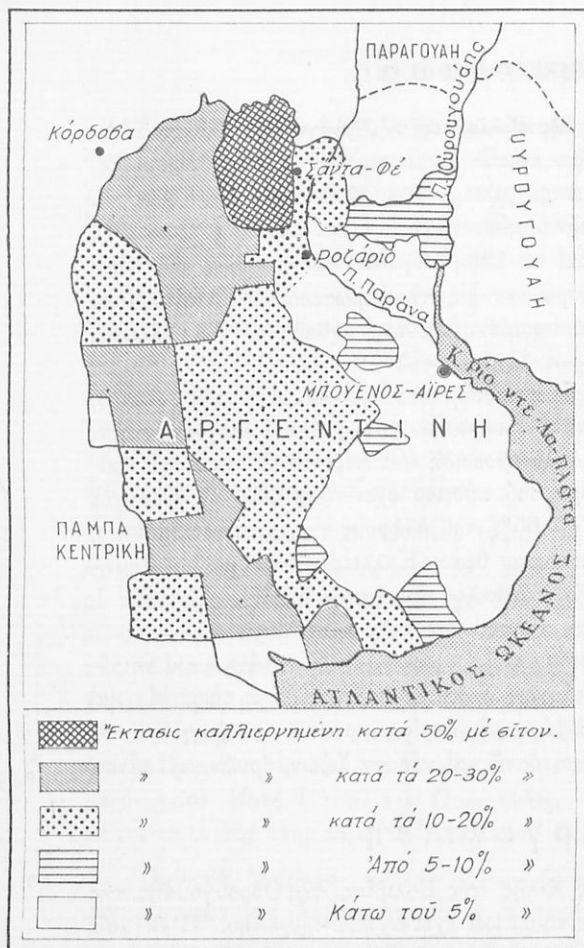
Ἡ Ούρουγουάη εἶναι χώρα πεδινή, μὲ κλίμα εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, ἡ κυριώτερα δὲ ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων αὐτῆς εἶναι ἡ **κτηνοτροφία**. Διατρέφονται περὶ τὰ 8 ἑκατομ. βοοειδῆ καὶ περὶ τὰ 27 ἑκατομ. πρόβατα, οὐδεμία δὲ ἄλλη χώρα τοῦ κόσμου ἔχει τόσα ζῶα, ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς. Τὰ 65% τοῦ ἐδάφους τῆς εἶναι λειβάδια, ἡ δὲ γεωργία κατέχει δευτερεύουσιν θέσιν. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, καπνός, λίνον, ἐλαῖαι, ἄμπελοι καὶ ἐσπεριδοειδῆ.

Ὑπάρχει εἰς τὴν χώραν χρυσὸς καὶ πολύτιμοι λίθοι.

Ἀνεπτυγμένη εἶναι ἡ βιομηχανία κατεψυγμένων κρεάτων καὶ τοιούτων εἰς κονσέρβας καὶ ἀλιπάστων, ἡ καπνοβιομηχανία, ἡ οἶνοποιτα καὶ ἡ βιομηχανία δερμάτων. Ἐξάγονται κυρίως κρέατα κατεψυγμένα καὶ εἰς κονσέρβας, ἔριον, δέρματα, ὀστᾶ καὶ κέρατα ζῶων, ὄρυζα, καὶ οἶνοι.

Ἀργεντινὴ

Ἐκτείνεται μεταξύ τῆς Χιλῆς, τῆς Βολιβίας, τῆς Ούρουγουάης, τῆς Παραγουάης καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ ἔχει σχῆμα τριγώνου. Ἡ ἑκτασίς τῆς εἶναι 2.780.000 τετρ. χίλιον. καὶ ὁ πληθυσμὸς 21.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 8). Τὸ δυτικὸν τμήμα, διασχιζόμενον ἀπὸ τὰς Ἄνδεις, εἶναι ὄρεινόν καὶ πολλὰ κορυφαὶ τῶν Ἄνδεων ἔχουν εἰς τὴν Ἀργεντινὴν ὕψος ἄνω τῶν 5.000 μ. Εἰς τὰ πρὸς τὴν Χιλὴν σύνορα εὐρίσκεται καὶ ἡ ὑψηλότερα κορυφὴ τῶν Ἄνδεων, ἡ **Ἀκονκάγκουα** (7034 μ.). Ἀνατολικῶς τῶν Ἄνδεων, αἱ ὁποῖαι ἐδῶ δὲν ἔχουν μέγα πλάτος, ἀρχίζουν μεγάλα πεδιάδες τῆς Ἀργεντινῆς. Εἰς τὰ βόρεια αἱ πεδιάδες αὐταὶ δέχονται ὀλίγας βροχὰς καὶ συνεχίζεται εἰς αὐτάς τὸ « Μέγα Χάκο », τὸ ὁποῖον εἶδομεν εἰς τὴν Παραγουάην. Ὅσον ὅμως προχωρεῖ κανεῖς

Χαρτ. 65. Ἀργεντινὴ : Κατανόμῃ καλλιεργείας σίτου.

κυριώτεροι ἀπασχολήσεις τῶν κατοίκων. Μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ τοιαύτη τῶν σιτηρῶν, γινομένη κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Πάμπας, ὅπου τὰ ὑπάρχοντα **μαυροχρώματα** (ἀπὸ τὴν ξηραينوμένην καὶ σηπομένην κατ' ἔτος ὑψηλὴν χλόην,) εἶναι καταλλήλота διὰ τὴν καλλιέργειάν των. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης ἀραβόσιτος, βρώμη, λίνον, σακχαροκάλαμον, τέιον ματὲ (Χαρτ. 66). Ἡ κτηνοτροφία μὲ βοοειδῆ καὶ πρόβατα (44.000.000 βοοειδῆ καὶ

πρὸς Ν. αἱ βροχαὶ γίνονται περισσότεραι, ἢ χλόη πυκνότερα σχηματίζουσα τὴν καλουμένην **Ἀργεντινὴν Πάμπας**, (προσομοίαν μὲ τὰς σαβάνας, χωρὶς ὅμως οὐδὲ ἐν δένδρον). Εἶναι αἱ **Πάμπας** αὐταὶ ἐκτάσεις κατ' ἐξοχὴν κατάλληλοι διὰ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν καλλιέργειαν σιτηρῶν. Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Ἀργεντινῆς δέχεται ἐλαχίστας βροχὰς τόσον, ὥστε τὸ ἔδαφος νὰ γίνεταί πρὸς τὰ δυτικὰ καὶ ἰδίως τὰ ΒΔ. τῆς χώρας τελείως ἐρημικόν. Ὀλίγαι βροχαὶ πίπτουν καὶ εἰς τὴν **Παταγονίαν**, εἰς τὰ νότια δηλαδὴ τῆς Ἀργεντινῆς, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἔδαφος εἶναι στεπεπῶδες ἢ τελείως ἐρημικόν.

Ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι αἱ

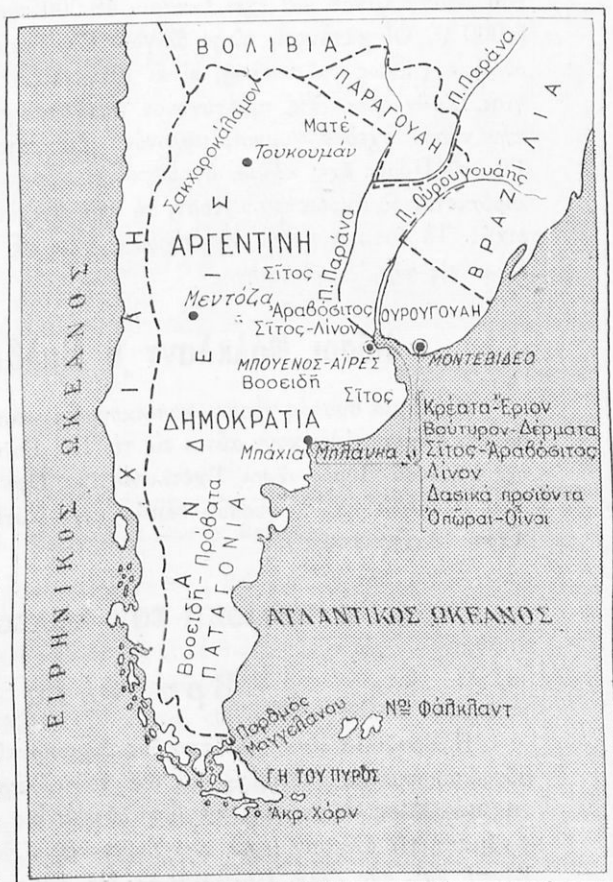
48.000.000 πρόβατα) έχει και αυτή εις τὰς Πάμπας μεγίστην ἀνάπτυξιν. Γίνεται ἐξαγωγή κρεάτων, ἐρίων, δερμάτων καὶ γαλακτοκομικῶν προϊόντων.

Ὅρυκτά υπάρχουν ἀρκετά, ὅχι ὅμως καὶ ἄνθρακες, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ ἀνεπτυγμένη βιομηχανία. Καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἄλλωστε ὀρυκτῶν δὲν γίνεται ἀρκετὴ ἐκμετάλλευσις, ἐλλείπει συγκοινωνιῶν.

Ἡ **Βιομηχανία** περιορίζεται εἰς τὴν παρασκευὴν κατεψυγμένων κρεάτων καὶ κονσερβῶν, ἀλιπάστων, βουτύρου καὶ τυροῦ, δερμάτων καὶ σακχάρως.

Οἱ **κάτοικοι** τῆς Ἀργεντινῆς εἶναι κατὰ 90% Λευκοί, Ἰσπανικῆς κυρίως καταγωγῆς καὶ τὰ ὑπόλοιπα 10% Μιγάδες. Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Καθολικισμός.

Τὸ **Μπουένος-Ἀίρες** (4.600.000 κ.) μία ἐκ τῶν μεγαλυτέρων πόλεων καὶ λιμένων τοῦ κόσμου, εὐρισκομένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Λά-Πλάτα, εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Ἄλλαι πόλεις εἶναι : Ἡ **Κόρδοβα** (500.000 κ.), ἡ **Ροζάριο** (750.000 κ.) σημαντικὸς λιμὴν εἰς τὸν ποταμὸν Παρανά. Ἡ **Λά-Πλάτα** (300.000 κ.) κ.λ.π.

Χαρτ. 66. Γεωργία, κτηνοτροφία Ἀργεντινῆς.

Γῆ τοῦ Πυρὸς

Εἰς τὸ νοτιώτατον ἄκρον τῆς Ν. Ἀμερικῆς εὐρίσκεται συστάς νήσων, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀκατοικήτων, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀργεντινὴν καὶ τὴν Χιλὴν. Μεγαλυτέρα ἐκ τούτων εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Μαγγελάνου ἀνακαλυφθεῖσα νῆσος, ἡ λεγομένη **Γῆ τοῦ Πυρὸς** (διότι οἱ Ἰθαγενεῖς κάτοικοι τῆς νήσου ἤναπτον πολλὰς πυράς, εὐθὺς ὡς ἔβλεπον πλοῖον). Χωρίζεται αὕτη ἀπὸ τὴν Ν. Ἀμερικὴν διὰ τοῦ **πορθμοῦ τοῦ Μαγγελάνου** καὶ ἔχει ἑκτασιν 48.000 τετρ. χίλιον. καὶ πληθυσμὸν 5.000 κ. Οἱ κάτοικοι, πλὴν ὀλίγων Εὐρωπαϊῶν ἐπιτιδομένων εἰς τὴν ἀλιείαν (ιδίως φαλαινῶν), εἶναι ἰθαγενεῖς Ἰνδιάνοι, λεγόμενοι **Φουέγιοι**. Ζοῦν οὗτοι εἰς πρωτόγονον κατάστασιν καὶ περιπλανῶνται ἀνὰ τὴν νῆσον σχεδὸν γυμνοί, μολονότι ἐπικρατεῖ δριμύ ψυχρος, διότι ἡ Γῆ τοῦ Πυρὸς ἔχει κλίμα ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν. Εἰς τὸ νότιον ἄκρον τῆς εὐρίσκεται τὸ ἀκρωτήριον **Χόρν**, τὸ νοτιώτερον ἀκρωτήριον τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς νήσου ἀνήκει εἰς τὴν Χιλὴν, τὸ δὲ ἀνατολικὸν εἰς τὴν Ἀργεντινὴν.

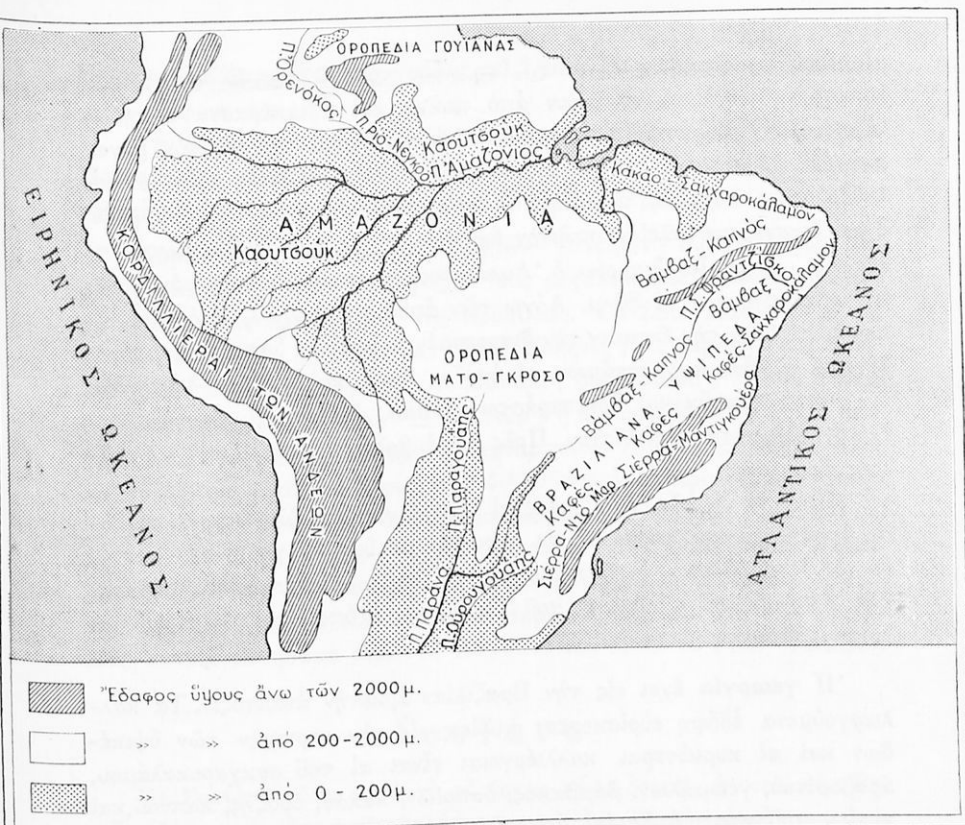
Νῆσοι Φάλλκλαντ ἢ Μαλβίνοι νῆσοι

Εἶναι μία συστάς νήσων κατοικουμένων ἀπὸ 2000 κ. ἀσχολουμένων μὲ τὴν ἀλιείαν. Ἀνήκουν αὗται εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον, ὅπως καὶ αἱ ΝΑ. τῆς Γῆς τοῦ Πυρὸς νῆσοι **Σχέτλανδ**, Ν. **Ὀρκάδες** ἢ **Ὀρκευ**, ἡ νῆσος **Νέα Γεωργία** καὶ ἡ συστάς τῶν νήσων **Νοτίων Σάντουϊτς** (Ἐγγρ. Χαρτ. Ἀνταρκτικῆς).

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ AMAZONIOY

Βραζιλία

Ἡ **Βραζιλία** εἶναι Ὁμόσπονδος Δημοκρατία, ἀποτελουμένη ἀπὸ 22 αὐτοδιοικουμένης πολιτείας καὶ διὰ τοῦτο λέγεται καὶ **Ἡν. Πολιτεῖαι τῆς Βραζιλίας**. Εἶναι ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα εἰς ἑκτασιν κράτη τῆς Γῆς (πέμπτη εἰς ἑκτασιν μετὰ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσην, τὸν Καναδᾶ, τὴν Κίναν καὶ τὰς Ἡν. Πολιτείας). Ἡ ἑκτασις τῆς εἶναι 8.514.000 τετρ. χιλιομετρ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 68.000.000 κ. κατὰ πλεονότητα

Χαρτ. 67. Μορφολογία εδάφους Βραζιλίας.

(62 %) Λευκοί. Υπάρχουν και αρκετοί (22 %) Μιγάδες και Νέγροι (14 %). Οι Ίθαγενείς (Ίνδιανοί) είναι ελάχιστοι, μόλις φθάνοντας τα 2% του πληθυσμού. Οι περισσότεροι Ίνδιανοί ζουν εις τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας και ιδίως εις τὰ ἀνεξερευνήτα εἰσέτι δάσχη τῆς Ἀμαζονίας και τοῦ ὀροπεδίου Μάτο - Γκρόσσο, εὐρίσκονται δὲ εις ἡμιαγρίαν κατάστασιν.

Τὸ σημαντικώτερον και πυκνότερον κατοικούμενον τμήμα τῆς Βραζιλίας εἶναι τὰ πρὸς Α., πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν δηλ. εὐρισκόμενα ὑψίπεδα, τὸ ὕψος τῶν ὁποίων εἶναι 300—900 μ. Τὰ ὑψίπεδα ταῦτα διασχίζονται ἀπὸ μερικά ἀρκετὰ ὑψηλὰ ὄρη. Πρὸς Δ. τῶν ὑψιπέδων ἐκτείνεται τὸ μέγα ὀροπέδιον Μάτο - Γκρόσσο και ΒΔ. τούτου

μία άπέραντος πεδινή έκτασις ίση πρὸς τὸ 1/2 τῆς Εὐρώπης, καλυπτομένη κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ πυκνὰ καὶ ἀδιαπέραστα δάση, ἡ **Ἀμαζονία** (Χαρτ. 67). Ὁφείλει αὕτη τὸ ὄνομά της εἰς τὸν μέγαν ποταμὸν Ἀμαζόνιον, ὅστις τὴν διαρρέει. Ὁ **Ἀμαζόνιος** εἶναι ὁ πολυϋδρότερος ποταμὸς τῆς Γῆς, τὰ ὕδατά του δὲ ἔχουν ἥσυχον ροήν, διότι διασχίζουν τελείως πεδινήν έκτασιν. Εἰς μῆκος 3400 χιλιομ. τὸ ἔδαφος, τὸ ὁποῖον διαρρέει ὁ Ἀμαζόνιος, παρουσιάζει διαφορὰν ὕψους μὴ ὑπερβαίνουσιν τὰ 80 μ. Λόγῳ τῶν ἀφθόνων βροχῶν, αἱ ὁποῖαι πίπτουν εἰς ὅλην τὴν έκτασιν τὴν διαρροεμένην ἀπὸ τὸν Ἀμαζόνιον, οὗτος δέχεται πληθὺς παραποτάμων, οἱ ὁποῖοι, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος, διέρχονται διὰ μέσου πυκνῶν καὶ ἀδιαπεράστων δασῶν, ἀκόμη καὶ σήμερον ἀνεξερευνήτων κατὰ τὸ πλεῖστον. Πρὸς τὰς ἐκβολὰς του χωρίζεται εἰς πολλοὺς βραχίονας.

Πρὸς τὰ Ν. τῆς Ἀμαζονίας αἱ βροχαὶ γίνονται ὀλιγώτεραι, τὰ δάση ἀραιοῦνται καὶ φθάνομεν εἰς περιοχὴν μὲ ὑψηλὴν χλόην καὶ συστάδας δένδρων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, περιοχὴν δηλ. προσομοίαν πρὸς τὰς σαβάνας τῆς Ἀφρικῆς καὶ τὰ Λιάνος τοῦ Ὁρενόκου, ἡ ὁποία εἰς τὴν Βραζιλίαν λέγεται **Κάμπος**.

Ἡ γεωργία ἔχει εἰς τὴν Βραζιλίαν ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. Τὰ καλλιεργούμενα ἐδάφη εὐρίσκονται κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὑψιπέδων καὶ αἱ κυριώτεραι καλλιέργειαι εἶναι αἱ τοῦ σακχαροκαλάμου, ἀραβοσίτου, γεωμήλων, βάμβακος, ὀσπρίων, κακάο, ὀρύζης, καπνοῦ καὶ κυρίως τοῦ καφέ, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὰ 40% τῶν ἐξαγωγῶν τῆς Βραζιλίας. Ἀλλὰ καὶ **κτηνοτροφίαν** ἔχει ἀνεπτυγμένην ἡ Βραζιλία καὶ δάση ἀφθονα. Ὑπολογίζονται εἰς 62 ἑκατομ. τὰ διατρεφόμενα βοοειδῆ, εἰς 36 ἑκατομ. τὰ πρόβατα καὶ εἰς 20 ἑκατομ. χοῖροι. Ἡ ξυλεία, τὸ καουτσούκ, τὸ τέιον ματέ, ἡ κινίνη, τὰ κάρυα τῆς Βραζιλίας, τὰ Ἰνδοκάρυα κ.λ.π., παρέχονται ἀφθόνως ἀπὸ τὰ δάση της. Διὰ τοῦτο, πλὴν τοῦ καφέ, ἐξάγει ἡ Βραζιλία βάμβακα, σάκχαριν, κρέατα, δέρματα καὶ διάφορα δασικὰ προϊόντα.

Ὁ **ὀρυκτὸς πλοῦτος** εἶναι ἐπίσης σημαντικός. Ὑπάρχει σίδηρος, χρυσός, ἀδάμαντες καὶ περὶ τὰ 20 ἄλλα μεταλλεύματα, καθὼς καὶ ἄνθρακες. Ἡ **βιομηχανία**, ἂν καὶ διαρκῶς ἀναπτύσσεται, εὐρίσκεται εἰσέτι μακρὰν τῶν δυνατοτήτων τῆς χώρας, διότι δὲν ἔχει ἀναπτύξει ἀκόμη παρὰ μικρὸν ποσοστὸν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν της πηγῶν.

Σήμερον καλλιεργεῖται π.χ. μόλις τὸ 1/5 τοῦ δυναμένου νὰ καλλιεργηθῇ ἐδάφους τῆς.

Τὴν Βραζιλίαν τὴν ἀνεκάλυψαν οἱ Πορτογάλοι καὶ ὑπῆρξεν ἀποικία Πορτογαλικὴ μέχρι τοῦ 1822. Διὰ τοῦτο ὀμιλεῖται εἰς αὐτὴν ἡ Πορτογαλικὴ γλῶσσα καὶ **θηρησκεία** εἶναι ὁ Καθολικισμός.

Κυριώτεραι πόλεις εἶναι : τὸ **Ρίον - Ίανέιρον** (3.000.000 κ.) μία σύγχρονος βιομηχανικὴ πόλις, ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους λιμένας τοῦ κόσμου, καὶ τέως πρωτεύουσα τῆς Βραζιλίας. Τὸ **Σάο - Πάολο** ("Ἅγιος Παῦλος 3.300.000 κ. ἐξ ὧν καὶ 7.000 Ἑλληνες) εἰς περιοχὴν παράγουσαν πολλὴν καφέν· ἔχει ἐπίνειον τὸ **Σάντος** (300.000 κ.) ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγεται πολὺς καφές. **Σάν - Σαλβαντόρ** (ἡ **Μπάχια** 500.000 κ.), ὁ δευτερός λιμὴν τῆς χώρας. **Ρεσιφ** (ἡ **Περγανμπούκο** 700.000 κ.) σημαντικὸς καὶ αὐτὸς λιμὴν. **Μπέλο-Ὀριζόντε** (500.000 κ.) εἰς περιοχὴν ὅπου ὑπάρχει χρυσός, ἀδάμαντες καὶ διάφορα μεταλλεύματα. **Μιναὸς** (110.000 κ.) λιμὴν ἐπὶ τοῦ Ἀμαζονίου εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀμαζονίας. **Μπραζιλία** (120.000), μία τελείως νέα πόλις, κτισθεῖσα κατὰ τὴν τελευταίαν, πρὸ τοῦ 1960, τετραετίαν. Εἶναι ἡ σημερινὴ πρωτεύουσα τῆς Βραζιλίας, ἀντικαταστήσασα ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1960 τὸ **Ρίον-Ίανέιρον**.

Γουϊάνα

Ἡ **Γουϊάνα** εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον χώρα ὀρεινὴ, ἀνατολ. τῆς Βενεζουέλας κατὰ μῆκος τῆς θαλάσσης, μὲ κλίμα θερμὸν, ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν, καλύπτεται δὲ ἀπὸ μεγάλα δάση. Κατέχεται ἀπὸ τοὺς Γάλλους, τοὺς Ὀλλανδοὺς καὶ τὸ Ἦν. Βασίλειον.

Γαλλικὴ Γουϊάνα. Ἐχει ἔκτασιν 91.000 τετρ. χιλιομ. εἰς τὸ Α. ἄκρον τῆς Γουϊάνας καὶ πληθυσμὸν 28.000. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Καυένη** (15.000 κ.). Ἐκεῖ ἦσαν τὰ κάτεργα (κατηργηθέντα ἤδη), εἰς τὰ ὅποια ἀπεστελλόντο οἱ βαρupoινῖται ἀπὸ τὴν Γαλίαν.

Ὀλλανδικὴ Γουϊάνα (ἡ **Σούριναμ**). Ἐχει ἔκτασιν 143.000 τετρ. χιλιομ. εἰς τὸ κεντρικὸν τμήμα τῆς Γουϊάνας καὶ πληθ. 240.000 κ. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Παραμαρίμπο** (100.000 κ.).

Βρετ. Γουϊάνα. Ἐχει ἔκτασιν 215.000 τετρ. χιλιομ. εἰς τὸ Δ. ἄκρον τῆς Γουϊάνας καὶ πληθ. 485.000 κ. Πρωτεύουσα ἡ **Τζωρτζτάουν** (120.000 κ.).

Ἡ Ἀμερικὴ εἶναι ἡ δευτέρα (μετὰ τὴν Ἀσίαν) ὡς πρὸς τὴν ἑκτασὶν ἡπείρος (42 ἑκατ. τετρ. χιλιομ.). Ἐκτείνεται μετὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ ἀνῆκει ὁλόκληρος εἰς τὸ Δ. ἡμισφαίριον. Χωρίζεται εἰς δύο μεγάλα τμήματα, τὴν Β. καὶ τὴν Ν. Ἀμερικὴν, συνδεόμενα μετὰ τοῦτων, διὰ σχετικῶς στενῆς λωρίδος γῆς, ἡ ὁποία λέγεται **Κεντρικὴ Ἀμερικὴ**. Τὸ στενότερον μέρος τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς, πλάτους 47 χιλιομ., εἶναι ὁ **Ἰσθμὸς τοῦ Παναμᾶ**. Εἰς τοῦτο ἔχει διανοιχθῆ ἡ **διώρυξ τοῦ Παναμᾶ**, ἡ ὁποία συνδέει τὸν Ἀτλαντικὸν μὲ τὸν Εἰρηνικόν. Ἡ Ἀμερικὴ ἀνεκαλύφθη ἀπὸ τὸν Χριστόφορον Κολόμβον τὸ 1492 μ.Χ., φαίνεται ὅμως ὅτι πολὺ πρὸ τοῦ Κολόμβου εἶχον μεταβῆ μέχρις αὐτῆς οἱ Νορβηγοὶ θαλασσοπόροι Βίκινγκς.

Μορφολογία ἐδάφους. Ἡ Β. καὶ ἡ Κεντρικὴ Ἀμερικὴ ἔχουν ἀρκετὸν θαλάσσιον διαμελισμόν. Εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν σχηματίζονται πολλὰ μικρὰ καὶ μεγάλα νῆσοι, κόλποι καὶ χερσόνησοι. Ἡ μεγαλύτερα τῶν νήσων αὐτῶν εἶναι ἡ **Γροινλανδία**, ὁ μεγαλύτερος κόλπος ὁ **Οὐδσωνος** καὶ αἱ σπουδαιότεραι τῶν χερσονήσων ἡ τῆς **Ἀλάσκας**, ἡ τοῦ **Λαβραδὸρ**, ἀπέναντι τῆς ὁποίας πρὸς Α. εὐρίσκεται ἡ νῆσος **Νέα Γῆ** καὶ ἡ χερσόνησος τῆς **Σκωτίας**. Εἰς τὰ Ν. τῆς Β. Ἀμερικῆς σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῆς **Φλωρίδος** καὶ ὁ κόλπος τοῦ **Μεξικοῦ**, εἰς δὲ τὰ δυτικὰ τῆς ἡ χερσόνησος τῆς **Καλιφορνίας**. Ἡ χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἀσίαν διὰ τοῦ ἀβαθοῦς πορθμοῦ τοῦ **Μπέρινγκ** (Βεριγγείου). Τὸ βορειότερον ἄκρον τῆς Β. Ἀμερικῆς εἶναι τὸ ἄκρωτήριον **Μπάρροου**. Εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀμερικὴν ἡ μεγαλύτερα χερσόνησος εἶναι ἡ χερσόνησος **Γιουτακὰν** (Μεξικόν). Ὁ κόλπος τοῦ Μεξικοῦ καὶ ἡ **Καραϊβικὴ Θάλασσα** ἢ **Θάλασσα τῶν Ἀντιλλῶν** ἀπομονοῦνται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν διὰ τῶν πρὸς ἀνατολὰς τῶν ἑκτεινομένων, τοξοειδῶς ἀπὸ τῆς χερσονήσου τῆς Φλωρίδος μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Ὀρενόκου, νήσων. Αἱ νῆσοι αὗται εἶναι αἱ **Μπαχάμαι** καὶ αἱ **Μικρὰ καὶ Μεγάλαι Ἀντίλλαι**. Βορειότερον ἀπὸ τὰς Μπαχάμας εὐρίσκονται αἱ νῆσοι **Βερμούδαι**.

Ἡ Ν. Ἀμερικὴ παρουσιάζει ἐλάχιστον θαλάσσιον διαμελισμόν καὶ κατὰ τοῦτο προσομοιάζει μὲ τὴν Ἀφρικὴν. Μόνον εἰς τὰ νότια παράλια τῆς Χιλῆς ἡ θάλασσα εἰσχωροῦσα ἐντὸς τῆς ξηρᾶς σχηματίζει πλῆθος

μικρῶν κολπίσκων, παρομοίων πρὸς τὰ Νορβηγικὰ φιόρδ, καὶ πλῆθος νήσων. Εἰς τὸ νοτιώτερον ἄκρον τῆς Ν. Ἀμερικῆς εὐρίσκεται ἡ νῆσος **Γῆ τοῦ Πυρός**, χωριζομένη ἀπὸ ταύτης διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ **Μαγγε-λάνου**. Εἰς τὸ ΝΑ. ἄκρον τῆς νήσου ταύτης εὐρίσκεται τὸ ἀκρωτήριο **Χόρν**, τὸ νοτιώτερον ἄκρον τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου. Ἡ ἀπόστασις τοῦτου ἀπὸ τοῦ βορειοτέρου ἀκρωτηρίου Μπάρρου, καθορίζουσα τὸ μῆκος τῆς ἡπείρου, εἶναι 18.000 χιλιομ. Πρὸς Α. τῆς Γῆς τοῦ Πυρός εὐρίσκονται αἱ νῆσοι **Μαλβίνοι ἢ Φάλκλαντ** καὶ ΝΑ αἱ νῆσοι **Ν. Σάν-τουίτς**, αἱ Ὑρκάδες καὶ ἡ νῆσος **Ν. Γεωργία**.

Κάθετος διαμελισμός. Ὁλόκληρος ἡ Δ., ἡ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν δηλ., Ἀμερικὴ, εἶναι χώρα ὀρεινὴ, διασχιζομένη ἀπὸ ὑψηλὰς ὀροσειρὰς, σχηματισθείσας συγχρόνως μὲ τὰς Ἀλπεις. Πλὴν τῆς **Παρακτίου ὀροσειρᾶς**, τῶν **Καταρρακτωδῶν** (Κασκέληντ) καὶ τῆς **Σιέρρα - Νεβάδα**, ἡ Β. Ἀμερικὴ διασχίζεται κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος ὑπὸ τῆς ἐπιμήκουσ **σειρᾶς** τῶν **Βραχωδῶν ὀρέων**. Αὕτη ἀρχίζουσα ἀπὸ τὴν Ἀλάσκαν, ὅπου ἔχει καὶ τὸ μεγαλύτερον ὕψος τῆς (εἰς τὸ ὄρος Μάκ - Κίνλεϋ, 6237 μ.) συνεχίζεται καὶ ἐντὸς τοῦ Μεξικοῦ μὲ τὴν **Σιέρρα - Μάντρε** (5452) καὶ διὰ τῶν ὀρέων τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς, μὲ τὰς **Κορδιλλιέρας** τῶν Ἀνδεῶν. Αὗται διασχίζουν τὰ δυτικὰ τῆς Ν. Ἀμερικῆς ἀπὸ Β. πρὸς Ν. ἀφίνουσαι καὶ μίαν διακλάδωσιν πρὸς τὰ ΒΑ. (Βενεζουέλαν). Εἶναι ὑψηλότεραι τῶν Βραχωδῶν ὀρέων, ἡ δὲ ὑψηλότερα τῶν κορυφῇ, ἡ Ἀκονκάγκουα, φθάνει τὰ 7034 μ. Εἰς τὰς ὀροσειρὰς τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Ν. Ἀμερικῆς ὑπάρχουν πολλὰ ἡφαίστεια ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα καὶ οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοὶ καὶ ὄχι σπανίως καταστρεπτικοὶ εἰς ὅλον τὸ δυτικόν, τὸ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν δηλ., τμήμα τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου. Ἀποτελεῖ τοῦτο μετὰ τῶν ἀνατολικῶν καὶ νοτιοανατολικῶν τῆς Ἀσίας τὴν λεγομένην «**ζώνην πυρὸς τοῦ Εἰρηνικοῦ**» λόγῳ τῶν πολλῶν ἡφαιστειῶν, τὰ ὅποια εὐρίσκονται ἐκεῖ.

Εἰς τὰ ἀνατολικά τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου ὑπάρχουν ὄρη, ἀλλὰ χαμηλά, διότι σχηματισθέντα παλαιότερον ἔχουν ἀρκοῦντως διαβρωθῆ. Τὰ ὄρη ταῦτα δὲν εἶναι συνεχῇ διακόπτονται ἀπὸ πεδιάδας ἢ ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Εἶναι ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον τὰ ὀροπέδια τοῦ **Λαβραδὸρ**, τὰ **Ἀππαλάχια ἢ Ἀλεγάνια** ὄρη, τὰ ὀροπέδια τῆς **Γουϊάνας**, τὰ **Βρα-ζιλιανὰ ὑψίπεδα** καὶ τὸ ὀροπέδιον τοῦ **Μάτο - Γκρόσσο**. Διακόπτονται ταῦτα ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ, τὰς ποταμίους λεκάνας τοῦ Ὁρε-νόκου καὶ τὴν τοῦ Ἀμαζονίου, ἡ ἔκτασις τῆς ὁποίας εἶναι σχεδὸν τὸ

1/2 τῆς Εὐρώπης. Αἱ μεγάλαι αὗται πεδιναὶ ἐκτάσεις, καθὼς καὶ ἡ μεταξὺ τῶν Βραχωδῶν καὶ τῶν Ἀππαλαχίων ἐκτεινομένη μεγάλη πεδιάς, κάμνουν τὴν Ἀμερικὴν νὰ ἔχῃ μέσον ὕψος μικρότερον τῆς Ἀφρικῆς ἂν καὶ ἔχει ὑψηλότερα ταύτης ὄρη (μέσον ὕψος Β. Ἀμερικῆς 550 καὶ νοτίου 600 μ.).

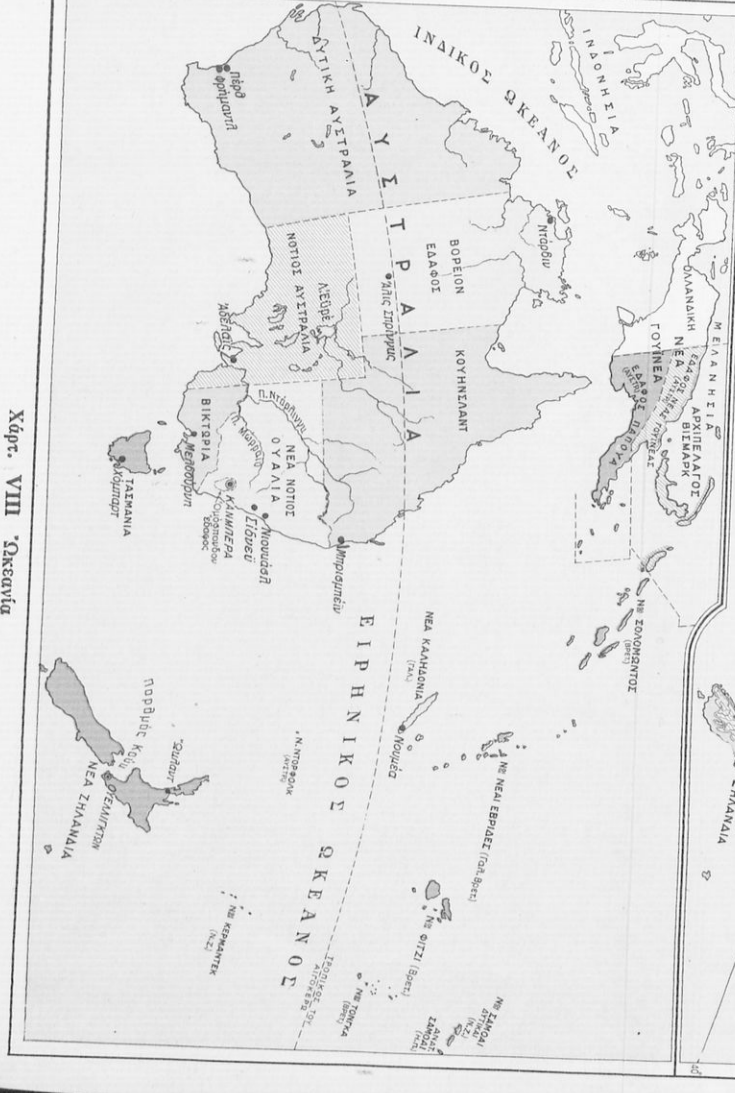
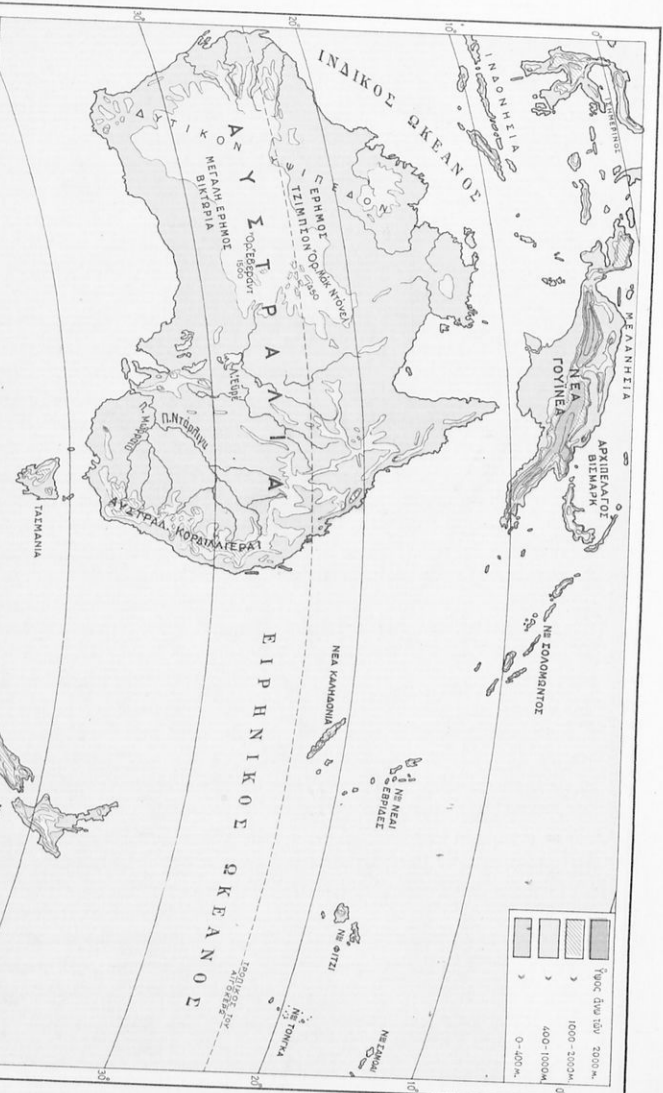
Κλίμα. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Β. Ἀμερικῆς εὐρίσκεται εἰς τὴν Εὐκρατον ζώνην. Ἐν τούτοις ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸν χειμῶνα εἶναι χαμηλὴ, ὅσον δὲν δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους. Τοῦτο, διότι ἡ μεγάλη πεδινὴ ἐκτασίς, ἡ ἐκτεινομένη ἀπὸ τοῦ Β. Παγωμένου Ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ, ἀφίνει ἐλευθέρους τοὺς ἀπὸ βορρᾶ πνέοντας ἀνέμους, οἱ ὅποιοι προκαλοῦν μεγάλην πτώσιν τῆς θερμοκρασίας.

Τὰ θέρη εἶναι θερμά, διότι κατ' αὐτὰ πνέουν, πάλιν ἀνεμποδίστως, ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ, θερμοὶ ἀνεμοί. Τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν βορειότερα (μέχρι τῆς Ν. Γῆς) παράλια τῆς Β. Ἀμερικῆς εἶναι πολὺ ψυχρότερα τῶν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἀντιστοίχων παραλίων. Τοῦτο, διότι διὰ τῶν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παραλίων διέρχεται τὸ ψυχρὸν ρεῦμα Λαβραδόρ, ἐνῷ διὰ τῶν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν διέρχεται τὸ θερμὸν ρεῦμα Κούρο—Σίβο. Νοτιώτερον ὅμως τῆς Νέας Γῆς, αἱ θερμοκρασίαι τῶν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ τῶν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν παραλίων ἐξισοῦνται· ἄλλωστε νοτιώτερον τῆς Νέας Γῆς διέρχεται διὰ τῶν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παραλίων τὸ θερμὸν Ρεῦμα τοῦ Κόλπου, προερχόμενον ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ.

Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ εἰς τὴν Παράκτιον ὁροσειρὰν καὶ τὰ Καταρρακτώδη ὄρη. Ὅσον ὅμως προχωροῦμεν πρὸς ἀνατολάς, δηλ. πρὸς τὰ ὄροπέδια, αὗται γίνονται ὀλιγώτεραι καὶ ὑπάρχουν περιοχαί, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι κάτω τῶν 0,25 μ. ἐτησίως. Ἐκεῖ ὑπάρχουν ἔρημοι.

Πολλαὶ εἶναι αἱ βροχαὶ καὶ εἰς τὰ παράλια πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν. Ὅσον ὅμως ἀπομακρυνόμεθα πρὸς δυσμὰς, πρὸς τὰς ἀπεράντους δηλαδὴ πεδινὰς ἐκτάσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ, γίνονται αἱ βροχαὶ ὀλιγώτεραι. Γενικῶς αὗται εἶναι περισσότεραι ἀνατολικῶς καὶ ὀλιγώτεραι δυτικῶς τοῦ Μεσημβρινοῦ τῶν 100°.

Εἰς τὴν Κεντρικὴν καὶ τὴν Ν. Ἀμερικὴν, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος των εὐρίσκονται εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην, τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν. Ἐξαίρεσιν ἀποτελοῦν τὰ βόρεια τοῦ Μεξικοῦ

καὶ τὰ νότια τῆς Ν. Ἀμερικῆς, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὴν Εὐκρατον ζώνην. Ἐπίσης καὶ ἡ παραλιακὴ, ἐρημικὴ ζώνη, τοῦ Περού καὶ τῆς Χιλῆς, ἔχει κλίμα ψυχρὸν καὶ ξηρὸν (παρὰ τὸ μικρὸν γεωγραφικὸν πλάτος) λόγῳ τοῦ ἐκεῖθεν διερχομένου ψυχροῦ Ρεύματος Οὐμπολντ. Αἱ ὀλιγώτεραι βροχαὶ πίπτουν: Εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὀροπεδίων τῆς Β. Ἀμερικῆς, ὅπου ἡ ἔρημος Μοχαίβ καὶ διάφοροι ἄλλαι ἐρημικαὶ ἐκτάσεις, εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὀροπεδίων τοῦ Μεξικοῦ, εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἐρήμου Ἀτακάμα καὶ τέλος εἰς τὰ δυτικὰ τῆς Ἀργεντινῆς καὶ τὴν Παταγονίαν. Αἱ περισσότεραι βροχαὶ πίπτουν πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ.

Βλάστησις. Ὅπου πίπτουν καθ' ὅλον τὸ ἔτος πολλαὶ βροχαί, ὑπάρχουν πολλὰ καὶ μεγάλα δάση. Οὕτω δάση ὑπάρχουν εἰς τὴν Παρακτιον ὀροσειράν, τὰ Καταρακτώδη καὶ τὰ Ἀππαλάχια ὄρη. Ἀρκετὰ μεγάλα δάση ἀπὸ κωνοφόρα, τὰ ὁποῖα ἀντέχουν εἰς τὸ ψυχρὸς, ἀνευρίσκονται καὶ εἰς τὸν Καναδᾶν. Ἀλλὰ τὰ μεγαλύτερα καὶ πυκνότερα δάση ἀνευρίσκονται πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ἀμαζονίαν. Ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι, ἐκεῖ τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ ὑψηλὴν χλόην. Τοῦτο συμβαίνει εἰς τὴν περιοχὴν τῶν λειμῶνων τῆς Β. Ἀμερικῆς, τὸ Λιάνος τοῦ Ὁρενόκου, τὸ Κάμπος τῆς Βραζιλίας καὶ τὰς Πάμπας τῆς Ἀργεντινῆς. Ὅπου αἱ βροχαὶ γίνονται ἀκόμη ὀλιγώτεραι ἐκεῖ τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ χαμηλὴν χλόην καὶ θάμνους, ἀντέχοντας εἰς τὴν ξηρασίαν, εἶναι δηλ. στεππῶδες ἢ ἡμιερημικόν. Τοιαῦτα εἶναι αἱ πρὸς τὰ Βραχώδη ὄρη ἐκτάσεις τῆς μεγάλης πεδιάδος εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν, ἀρκετὰ ἐκτάσεις τοῦ Μεξικοῦ, τὸ Μέγα Χάκο τῆς Παραγουάης, τὰ δυτικὰ τῆς Ἀργεντινῆς καὶ ἡ Παταγονία.

Ποταμοί. Λίμναι. Ἡ Ἀμερικανικὴ ἡπειρος παρουσιάζει μίαν κλίσιν τοῦ ἐδάφους τῆς πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν. Τοῦτο συντελεῖ, ὥστε οἱ περισσότεροι καὶ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς νὰ χύνωνται εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Τὸ μέγιστον μέρος τῶν ὑδάτων τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου ἀποχετεύεται μὲ 4 μεγάλα ποτάμια συστήματα. Ταῦτα εἶναι τοῦ Μισσισιππὶ, τοῦ Ὁρενόκου, τοῦ Ἀμαζονίου καὶ τοῦ Παρανὰ μετὰ τῶν παραποτάμων των. Οἱ ποταμοὶ αὗτοί, καθὼς καὶ οἱ: Ἀγ. Λαυρέντιος καὶ ὁ Ρίο - Γκράντε - ντέλ - Νόρτε χύνονται εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Εἰς τὸν Εἰρηνικόν χύνονται ὀλίγοι ποταμοί, σπουδαιότεροι δὲ ἐξ αὐτῶν εἶναι ὁ Κολούμπια καὶ ὁ Κολοράντο, οἱ ὁποῖοι ἔχουν διανοίξει βαθυτάτας χαράδρας διὰ μέσου τῶν Βραχωδῶν ὀρέων.

Ἀπὸ τοὺς εἰς τὰ Β. τῆς Ἀμερικῆς εὐρισκομένους ποταμοὺς σπουδαιότεροι εἶναι ὁ **Μακένζι**, χυνόμενος εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανὸν καὶ ὁ **Γιοῦκον**, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Μπέρινγκ. Κατὰ μέγα μέρος τοῦ ἔτους οἱ ποταμοὶ οὗτοι εἶναι παγωμένοι.

Αἱ μεγαλύτεραι λίμναι εἶναι εἰς τὰ βόρεια αἱ : τῶν **Ἀρκτῶν**, τῶν **Σκλάβων**, **Ἀταμπάσκα**, **Οὐίννιπεγκ** καὶ ἡ **Μεγάλη ἄλμυρὰ λίμνη**. Νοτιώτερον αἱ : **Ἀνωτέρα** (ἡ Σουπήριον), **Μίτσιγκαν**, **Ἡρι**, **Χιούρον** καὶ **Ὀντάριο**. Αἱ λίμναι αὗται εὐρίσκονται ὅλαι εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν. Τέλος ἡ λίμνη **Τιτικάρτα**, ἡ μόνη σημαντικὴ λίμνη τῆς Ν. Ἀμερικῆς καὶ ὑψηλότερα λίμνη τῆς Γῆς, εὐρισκομένη εἰς ὕψος 3812 μ.

Οἰκονομικὴ Γεωγραφία. Ἡ Ἀμερικανικὴ ἥπειρος εἶναι ἀπὸ τὰς πλουσιωτέρας ἡπείρους. Ἐχει ἐδάφη εὐφορα, εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατόν νὰ καλλιεργηθοῦν φυτὰ τόσον τῶν θερμῶν, ὅσον καὶ τῶν εὐκράτων ἢ τῶν ψυχρῶν κλιμάτων. Διὰ τοῦτο ἔχει ἄφθονα ὅλα τὰ γεωργικὰ προϊόντα. Αἱ ἐκτεταμέναι χλοεραὶ ἐκτάσεις τῆς εὐνοοῦν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας. Κατὰ ἑκατομμύρια ἐκτρέφονται οἱ βόες καὶ τὰ πρόβατα εἰς τὴν «περιοχὴν τῶν λειμώνων» τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, τὰς στεππώδεις ἐκτάσεις τοῦ Μεξικοῦ καὶ τῆς Ἀργεντινῆς, τὰ Λιάνος, τὰ Κάμπος καὶ τὰ Πάμπας.

Τὰ δάση εἶναι ἄφθονα, παρέχοντα ξυλείαν καὶ διάφορα δασικὰ προϊόντα. Καὶ ὑπάρχουν ἀκόμη ἀφθόνως : Πετρέλαιον, ἄνθρακες καὶ μεταλλεύματα παντὸς εἶδους, ἀπὸ τοῦ σιδήρου μέχρι τοῦ χρυσοῦ, τῶν πολυτίμων λίθων καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ πολυτίμου σήμερον οὐρανοῦ. Διὰ τοῦτο ἐδημιουργήθησαν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐκεῖ, ὅπου τὸ κλίμα (εὐκρατον) καὶ ἡ πολιτικὴ ὁμαλότης καὶ ἐσωτερικὴ ἡσυχία τὸ ἐπέτρεψαν, ἰσχυρὰ κράτη μὲ ἀκμαζούσας βιομηχανίας, ὅπως ὁ Καναδᾶς καὶ κυρίως αἱ Ἡνωμ. Πολιτεῖαι, τὸ ἰσχυρότερον κράτος τοῦ κόσμου. Καὶ τοῦτο παρὰ τὸ ὅτι τὰ κράτη αὐτὰ εἶναι νέα. (Οἱ κάτοικοι των εἶναι Εὐρωπαῖοι, οἱ ὁποῖοι μετόφησαν ἐκεῖ, εἴτε διότι δὲν ἠδύναντο νὰ ζήσουν εἰς τὰς πατρίδας των εἴτε διότι ἐξεδιώχθησαν ἀπὸ αὐτὰς διὰ λόγους πολιτικούς ἢ θρησκευτικούς).

Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀμερικῆς ἀνέρχεται εἰς 365 ἑκατομ. μὲ μέσῃ πυκνότητά 9 κατ. κατὰ τετρ. χιλιομ. Εἶναι δηλαδὴ ἡ Ἀμερικὴ παρὰ τὸν πλοῦτον τῆς, ἥπειρος ἀραιῶς κατοικουμένη. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμερικῆς εἶναι κατὰ πλειονότητα εἰς μὲν τὴν Βόρειον Λευκοί, εἰς δὲ

τὴν Νότιον Ἰνδιάνοι ἢ Μιγάδες κυρίως ἀπὸ Λευκοὺς καὶ Ἰνδιάνους. Πλὴν τούτων ζοῦν εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ Νέγροι, μεταφερθέντες ἐκεῖ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, διὰ τὰ ἐργάζωνται εἰς τὰς φυτείας τῶν θερμῶν καὶ ὑγρῶν περιοχῶν, ὅπου οἱ Λευκοὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐργασθῶν. Νέγροι κυρίως ἀνευρίσκονται καὶ εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας (περὶ τὰ 15 ἑκατομ., ἰδίως εἰς τὰς Πολιτείας τοῦ Νότου) καὶ τὰς Ἀντίλλας. Τὸ σύνολον τῶν Ἰθαγενῶν Ἰνδιάνων, οἱ ὅποιοι ἔζων εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὅτε τὸ πρῶτον ἀνεκάλυψε αὐτὴν ὁ Κολόμβος, ὑπολογίζεται εἰς 10-20 ἑκατομ. Οἱ πλέον πολιτισμένοι ἐκ τούτων ἔζων εἰς τὸ Μεξικὸν (οἱ Ἀζτέκοι τῶν ὀροπεδίων τοῦ Μεξικοῦ καὶ οἱ Μάγια τῆς χερσονήσου Γιουκατάν καὶ εἰς τὸ Περού καὶ τὴν Βολιβίαν οἱ Ἰνκας). Εἰς τὴν βορείως τοῦ ποταμοῦ Ρίο—Γκράντε—ντέλ—Νόρτε Ἀμερικὴν (δηλ. τὴν Β. Ἀμερικὴν), τὴν ἀποικισθεῖσαν κυρίως ἀπὸ Ἀγγλοσάξωνας, οἱ Ἰνδιάνοι, διωχθέντες, σχεδὸν ἐξολοθρεύθησαν. Οἱ σήμερον ἀπομένοντες ἐκ τούτων ὑπολογίζονται εἰς 350.000 περίπου. Διὰ τοῦτο οἱ κάτοικοι τοῦ τμήματος αὐτοῦ τῆς Ἀμερικῆς εἶναι κατὰ μεγίστην πλειονότητα Λευκοί, προελθόντες ἐξ Εὐρώπης καὶ ἰδίως Ἀγγλοσάξωνες. Διὰ τοῦτο τὸ τμήμα αὐτὸ τῆς Ἀμερικῆς λέγεται καὶ Ἀγγλοσαξωνικὴ Ἀμερική.

Γλῶσσαν ἐπίσημον ἔχουν τὴν Ἀγγλικὴν καὶ ὡς πρὸς τὸ **θρήσκευμα** εἶναι Διαμαρτυρόμενοι ἢ Καθολικοί.

Ἡ νοτίως τοῦ ποταμοῦ Ρίο—Γκράντε Ἀμερική, δηλ. ἡ Κεντρικὴ καὶ Ν. Ἀμερική, ἀπωκίσθησαν ὑπὸ Ἰσπανῶν καὶ Πορτογάλων, δηλ. ὑπὸ Λατινικῶν λαῶν. Διὰ τοῦτο τὸ τμήμα τοῦτο τῆς Ἀμερικῆς λέγεται **Λατινικὴ Ἀμερική**. Ἐπίσημος εἰς αὐτὸ γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ, (πλὴν τῆς Βραζιλίας ὅπου ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Πορτογαλικὴ) καὶ θρησκεία ὁ Καθολικισμός. Εἰς μερικὰς ἐπίσης ἐκ τῶν νήσων (τὰς νήσους Μπαχάμας καὶ μερικὰς ἐκ τῶν Ἀντιλλῶν) ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀγγλικὴ ἢ ἡ Γαλλικὴ. Εἰς τὴν Λατινικὴν Ἀμερικὴν, πλὴν τινῶν εἰς τὰς νήσους Ἀντίλλας, οἱ Ἰνδιάνοι δὲν κατεδιώχθησαν καὶ δὲν ἐξώλοισαν ἀπὸ τοὺς Λευκοὺς ἀποίκους. Εἰς αὐτὴν οἱ Ἰνδιάνοι καὶ οἱ θρεύθησαν ἀπὸ τὸς Λευκοὺς ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τοῦ πληθυσμοῦ, Μιγάδες ἀπὸ Ἰνδιάνους καὶ Λευκοὺς ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τοῦ πληθυσμοῦ, ἐκτὸς τῆς Κόστα—Ρίκα, Κούβας, Οὐρουγουάης, Ἀργεντινῆς καὶ Βραζιλίας (βλέπε κατωτέρω πίνακας) ὅπου ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί, καὶ τῆς Αἰτῆς καὶ Ἰαμαϊκῆς ὅπου εἶναι Νέγροι. (Βλ. κατωτέρω πίνακας.

ΠΙΝΑΞ Αος

Εμφανών τὰ διάφορα κράτη τῆς Ἀμερικῆς μετὸν πληθυσμὸν των, τὴν ἑκτασίαν των, τὰς πρωτεύουσας των καὶ τὸν πληθυσμὸν τῶν πρωτευουσῶν των.

Κ ρ α τ η	Ἑκτασις	Πληθυσμὸς	Ποκν.	Πρωτεύουσαι	Πληθυσμὸς
Α) ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ					
Καναδάς	9.960.170	18.000.000	2	Ὁττάβα	281.000
Σαιν-Πιερ καὶ Μικελὸν (Γαλλ. ἀποικία)	240	8.000			
Γροιλανδία (ὑπερπ. μητροπολιτικὸς Δανίας)	2.175.000	26.000			
Ἡν. Πολιτ. Ἀμερικῆς (μετὰ τῆς Ἀλάσκας καὶ νήσων Χαβάϊ)	9.363.000	180.000.000	21	Ὁάσιγκτων (Τζούνο)	1.287.000
Ἀλάσκα (Ἡν. Πολ. Ἀμερ.)	(1.518.000)	(210.000)		(Χονολουλού)	7.000
Νῆσοι Χαβάϊ	16.600)	(600.000)			360.000
Νῆσοι Βερμούδων (ἀπ. Ἡν. Βασιλείου)	53	41.000	774	Χάμιλτον	3.000
Β) ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ					
Μεξικὸν	1.969.000	34.500.000	17	Πόλις Μεξικὸν	2.234.000
Γουατεμάλα	108.890	3.800.000	35	Γουατεμάλα	284.000
Σαλβαδόρ	21.000	2.500.000	120	Σαν-Σαλβαδόρ	300.000
Ὀνδούρα	112.000	1.900.000	12	Τεγκουσιγκάλα	170.000
Βρετ. Ὀνδούρα (ἀπ. Ἡν. Βασιλείου)	23.000	100.000	4	Μπελίζ	22.000
Νικαράγουα	148.000	1.420.000	9	Μανάγουα	150.000
Κόστα - Ρίκα	51.000	1.450.000	22	Σαν - Χοσέ	140.000
Παναμάς	74.470	1.060.000	14	Πόλις Παναμά	270.000
Ζώνη Παναμά (Ἡν. Πολ.)	1.432	530.000	37	Μπαλμπά	20.000
Νῆσοι Μπαχάμα (ἀποικ. Ἡν. Βασιλείου)	11.400	100.000	9	Νασάου	20.000
Κούβα	114.500	6.500.000	57	Ἀβάνα	1.150.000
Ἀντή	27.750	4.000.000	143	Πόρτ-ω-Πρένς	200.000
Δομινικανὴ Δημοκρατία	48.735	2.900.000	60	Τρουχίλλο	275.000
Ἰντινὴ (ἀπ. Ἡν. Βασιλείου)	11.524	1.550.000	140	Καρακας	150.000

Πόρτο-Ρίκο ('Ην. Πολ.)	8.900	2.269.000	232	Πουάντ-α-Πιέρ	41.500
Γουαδελούπη (άπ. Γαλλ.)	1.780	230.000	129	Φόρτ-ντε-Φράνς	66.000
Μαρτινίκη (άπ. Γαλλ.)	1.102	240.000	218	Ουΐλεμσταν	41.000
'Αντίλλαι 'Ολλανδικαί	961	186.000	197		
Νήσοι Τριάδος καί Τομπάκο (άπ. 'Ην. Βασι- λείου)	5.128	720.000	140	Πόρτ-οφ-Σπαίν	93.000
Παρθένου νήσοι ('Ην. Πολ.)	1.024	128.000	125	Σαφλόντ- 'Αμαλί	11.500
Διάφοροι έλληνι μικραί νήσοι ('Ην. Βασιλείου)	2.139	308.000	144		
Νήσοι Μπραμπάντος (άπ. 'Ην. Βασιλείου)	431	229.000	531	Μπρινγκέτσου	69.000
Γ) NOT. ΑΜΕΡΙΚΗ					
Βενεζουέλα	912.000	6.600.000	7	Καρακάς	1.200.000
Κολομβία	1.318.000	14.500.000	12	Μπογκότα	1.200.000
'Ισημερινός	271.000	4.400.000	15	Κίτο	270.000
Περού	1.250.000	10.000.000	8	Λίμα	1.200.000
Βολιβία	1.100.000	3.200.000	3	Λα-Πάξ	340.000
Χιλή	742.000	7.500.000	10	Σαντιάγο	1.348.000
Παραγουάη	407.000	1.700.000	4	'Ασουνσιόν	210.000
Ουρουγουάη	187.000	2.800.000	15	Μοντεβιδεο	800.000
'Αργεντινή	2.780.000	21.000.000	8	Μπουένος - Άϊρες	4.600.000
Βραζιλία	8.514.000	68.000.000	7	Μπραζιλία	120.000
Γαλλ. Γουιάνα (άπ.)	91.000	28.000	3	Κεϊνέη	15.000
'Ολλανδ. Γουιάνα ή Σούριναμ (άπ. 'Ολλανδ.)	143.000	240.000	2	Παραμαρίμπο	100.000
Βρετ. Γουιάνα (άπ.)	215.000	485.000	2	Τζορτζτάουν	120.000
Νήσοι Γ' ή τού Πυρός ('Αργεντ. Χιλή)	48.000	5.000			
Νήσοι Φίτζιαντ ή Μαλβίδια (άπ. 'Ην. Βασίλ.)	11.961	2.300			
Νήσοι Σιγγάπαν (άπ. 'Ην. Βασιλείου)	4.590	1.000			
Νήσοι Νοτ. 'Ορχάδες ή 'Ορκνεϊ (άπ. 'Ην. Βασιλείου)	612	200		Σπάνλεϋ	1.320
Νήσος Νέα Γεωργία (άπ. 'Ην. Βασιλείου)	540	150			
Νήσοι Νοτ. Σάντουιτς (άπ. 'Ην. Βασιλείου)	920	150			

ΠΙΝΑΞ Βος
Εμφάνισον τὰ σπουδαιότερα ὄρη, ποταμούς, λίμνας καὶ νήσους τῆς Ἀμερικῆς.

Ὅρη	Ύψος	Ποταμοὶ	Λίμναι	Νῆσοι
Βραχίωδι ὄρη ἤτοι : Μάκ Κόνλεϋ (Ἰνδιάνοι) Βραχίωδι Καναδᾶ Βραχίωδι Ἰν. Πολιτειῶν	6237 5860 4410	Μακένζι Νέλσον Νιαγάρας Ἀγ. Λαυρέντιος	Ἀρκτον Σκιάβελον Ἀτλαντάνοι Οὐίνωπερα	Βανκούβερ Ἰτῆ Βικτωρίας Ἰτῆ Μπάρφιν Γρουανδία (ἡ μεγαλυ- τέρα νῆσος τῆς Ἰτῆς). Νέα Ἰτῆ
Καταρακτωδὴ	4400	Κολούμπια	Ἀνωτέρα (Σουπῆριορ ἡ μεγαλυτέρα μετ' ὧν καὶ ὕδωρ τῆς Ἰτῆς). Μπενγκαν Χιούρον Ἡρι Ὀντάριο Μεγάλη λίμνη	Πρίνκεπτος Ἰδουάδου Ἀντικόστι Σαιν-Πιερ Μικελόν
Σιέρα-Νεβάνδα Ἀππαλάχια Σιέρα - Μάντρε Κορδυλιέρα Ἀνδεων (Ἀκουάγκουα) (Κοπιλάκι) (Τσιμπορόθι)	4541 2044 5452 7034 7034 5880 6310	Κολοράδο Μισισσιππῆς Μισσυρι Ἀρκansas Ὀχάιο	Ἰνδιάνοι (ἡ ὑψηλότερα λίμνη τῆς Ἰτῆς)	Βερμυόντι Μπρεζάμιν Μεγάλοι Ἀντίλοι Μικροὶ Ἀντίλοι Ἰτῆ τοῦ Πυρός Φάκλιντ ἡ Μαλβίναι Σχετλανδ Ν. Ὀρκάδες ἡ Ὀρκνεϋ Νέα Γεωργία Ν. Σάντουιτς
Σιέρα-Μαντεγκουέρα	2990	Οὐδέτων (Χάντσον) Ρίο-Γκράντε-ντε-Νόρτε Ὀρενόκος Παραγουάης Οὐραγουάης Παρανῶ Ρίο-Λα-Πλάτα Ἀμαζόνιος		

ΠΙΝΑΞ Γος

Εμφαίνων την αναλογίαν κατά φυλὰς τῶν κατοίκων τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

Κράτη	Κάτοικοι τοῖς %			
	Μιγάδες τοῖς %	Ἰνδιάνοι τοῖς %	Λευκοὶ τοῖς %	Νέγροι τοῖς %
Μεξικὸν	61	29	9	1
Γουατεμάλα	30	60	8	1
Σαλβαδόρ	52	40	8	0
Ὀνδούρα	75	15	9	1
Βρετ. Ὀνδούρα	34	10	8	48
Νικαράουα	77	4	10	9
Κόστα Ρίκα	16	1	80	3
Παναμᾶς	60	12	18	10
Κούβα	15	0	71	13
Ἀϊτή	30	0	10	60
Δομινικανὴ Δημοκρατία	70	11	13	6
Ἰαμαϊκὴ	12	1	10	77
Πόρτο Ρίκο	55	0	10	35
Βενεζουέλα	65	10	15	10
Κολομβία	68	8	20	4
Ἰσημερινὸς	40	40	15	5
Περὺ	38	49	10	3
Βολιβία	34	52	13	1
Χιλὴ	60	5	35	0
Παραγουάη	32	65	3	0
Ούρουγουάη	12	3	85	0
Ἀργεντινὴ	10	0	90	0
Βραζιλία	22	2	62	14

Δ. Ω Κ Ε Α Ν Ι Α

Πλήθος νήσων, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐγκατεσπαρμέναι εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν, ἀνατολικῶς καὶ νοτιοανατολικῶς τῆς Ἀσίας, ἀποτελοῦν μίαν ἡπειρον, τὴν μικροτέραν τῶν ἡπείρων, ἣ ὁποία λέγεται **Ὠκεανία**. Ἐχει ἔκτασιν 9 ἑκατομ. τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 17.000.000 κ.

Περιλαμβάνει : Τὴν Δημοκρατίαν τῆς **Αὐστραλίας**. Εἰς αὐτὴν ἀνήκει ἡ καθαυτὴ **Αὐστραλία**, ἡ νοτίως καὶ πλησίον ταύτης κειμένη ἀρκετὰ μεγάλη νῆσος **Τασμανία**, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς μεγάλης νήσου **Γουϊνέας** καὶ τινες ἄλλαι μικραὶ νῆσοι (*Ἑγχρ. Χαρτ. VIII*).

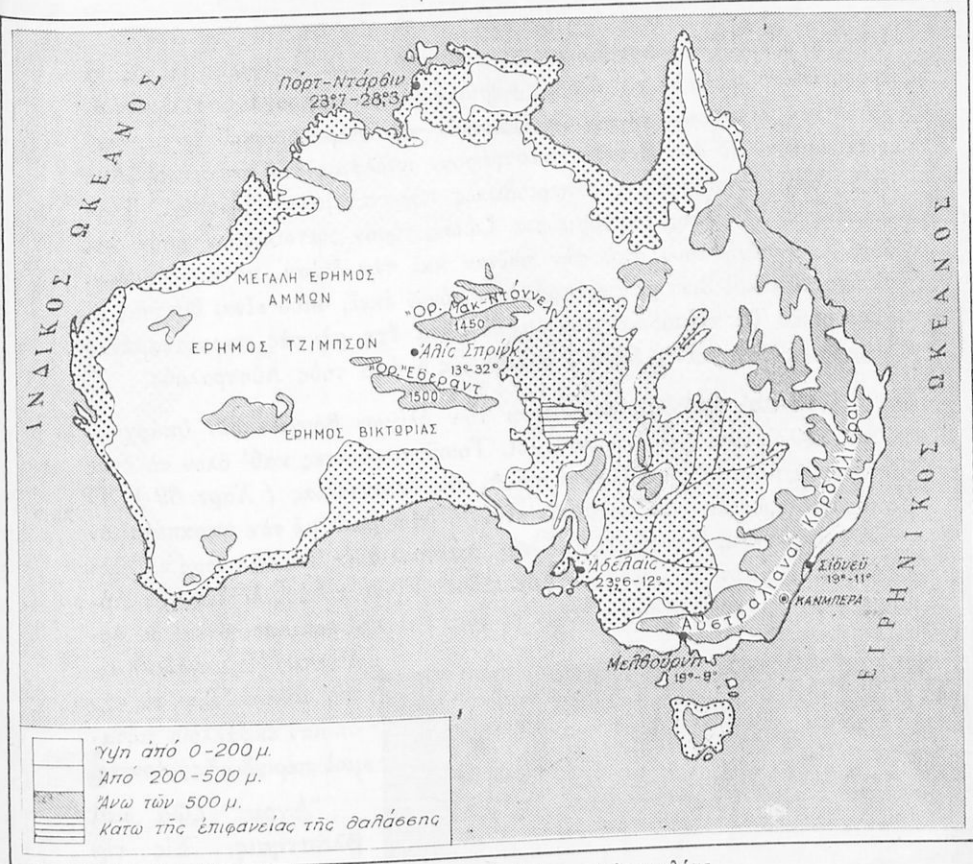
Τὴν Δημοκρατίαν τῆς **Νέας Ζηλανδίας**. Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο ἀρκετὰ μεγάλας νήσους κειμένας πλησίον ἀλλήλων καὶ τινὰς ἄλλας μικροτέρας νήσους καὶ

Τὴν **Μελανησίαν**, τὴν **Πολυνησίαν** καὶ τὴν **Μικρονησίαν**. Αὗται ἀποτελοῦνται ἀπὸ πλήθος μικρῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται ἐγκατεσπαρμέναι εἰς τὸν Εἰρηνικόν, βορείως καὶ βορειοανατολικῶς τῆς Αὐστραλίας καὶ τῆς Ν. Ζηλανδίας.

Αὐστραλία

Ἡ **Αὐστραλία** εἶναι Ὁμόσπονδος Δημοκρατία, ἀνήκουσα εἰς τὴν Βρετ. Κοινοπολιτείαν. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν καθαυτὴν Αὐστραλίαν, τὴν Τασμανίαν, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Ν. Γουϊνέας καὶ τινὰς ἄλλας μικρὰς νήσους (ὅπως τὴν νῆσον **Νόρφολκ**, τὰς νήσους τοῦ **Ναυαρχείου** καὶ τὰς βορειότερας ἐκ τῶν νήσων τοῦ **Σολομῶντος**). Ἡ Αὐστραλία ἀνεκαλύφθη τὸ 1606 ἀπὸ τὸν Ὀλλανδὸν **Τορρές**, ἡ δὲ Τασμανία τὸ 1642 ἀπὸ τὸν ἐπίσης Ὀλλανδὸν **Τάσμαν**. Ἀνήκουν ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸ Ν. ἡμισφαίριον καὶ διὰ τοῦτο ὅλα τὰ μέρη των ἔχουν θέρος, ὅταν ἡμεῖς ἔχωμεν χειμῶνα καὶ ἀντιστρόφως.

Τὴν Αὐστραλίαν δυνάμεθα νὰ τὴν χωρίσωμεν εἰς τρεῖς φυσικὰς περιοχάς, ἥτοι : Τὸ **Δ. ὕψιπτον**. Τοῦτο ἀποτελεῖται ἀπὸ μεγάλας ἐρήμους ἐκτάσεις, ἥτοι τὴν **Μεγάλην Ἐρημον Βικτωρίαν**, τὴν **Μεγάλην Ἐρημον τῶν ἄμμων** καὶ τὴν **Ἐρημον Τζίμπσον** (*Χαρτ. 68*). Πρὸς τὰ

Χαρτ. 68. Μορφολογία εδάφους Αυστραλίας.

ανατολικά τοῦ ὑψιπέδου εὐρίσκονται τὰ ὄρη **Μάκ - Ντόνελ** (1450 μ.) καὶ **Ἑβεραντ** (2250 μ.). Τὸ Ἀνατολικὸν μέρος τῆς Αὐστραλίας, δηλ. τὰς **Αὐστραλιανὰς Κορδιλλιέρας** (2250 μ.). Τὸ Κεντρικὸν βαθύπεδον. Ἐκτείνεται τοῦτο μεταξύ τῶν ὡς ἄνω δύο τμημάτων καὶ εἶναι τὸ χαμηλότερον μέρος τῆς Αὐστραλίας. Μερικὰ μέρη του, π.χ. τὸ περὶ τὴν λίμνην **Ἑϋρ**, εὐρίσκονται χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

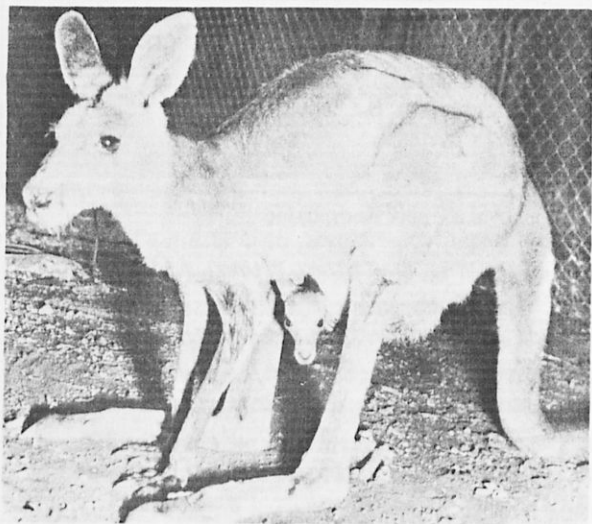
Κλίμα. Ἡ Αὐστραλία εἶναι ἀπὸ τὰς θερμότερας χώρας τῆς Γῆς καὶ αἱ θερμοκρασίαι τῶν 45° ἕως 48° Κ. ὑπὸ σκιὰν εἶναι τι τὸ σύνηθες

κατὰ τὸ θέρος. Ἀρκεταὶ βροχαὶ πίπτουν μόνον εἰς τὰ βόρεια καὶ εἰς τὰ ἀνατολικά της. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς περιοχάς, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί, αὗται δὲν κατανέμονται κανονικῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, παρατεινόμεναι δὲ ἀνομβρίαι καταστρέφουν πολλάκις τὰς ἐσοδείας. Ἀνὰ 8—11 ἔτη παρουσιάζονται περιοδικῶς παρατεταμέναι ξηρασίαι. Τότε ξηραίνεται ἡ χλόη, ἑκατομμύρια ζώων, τόσον κατοικιδίων ὅσον καὶ ἀγρίων, ἀποθνήσκουν ἀπὸ τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν, καταστρέφονται αἱ ἐσοδεῖαι καὶ διατηρεῖται πράσινον μόνον ἐκεῖ, ὅπου εἶναι δυνατὰ αἱ ἀρδεύσεις. Τὰ περιοδικῶς ἐρχόμενα αὐτὰ ἔτη μὲ τὰς παρατεταμένας ἀνομβρίας λέγονται « ἔ τ η κ α τ ἄ ρ α ς » ἀπὸ τοὺς Αὐστραλοὺς.

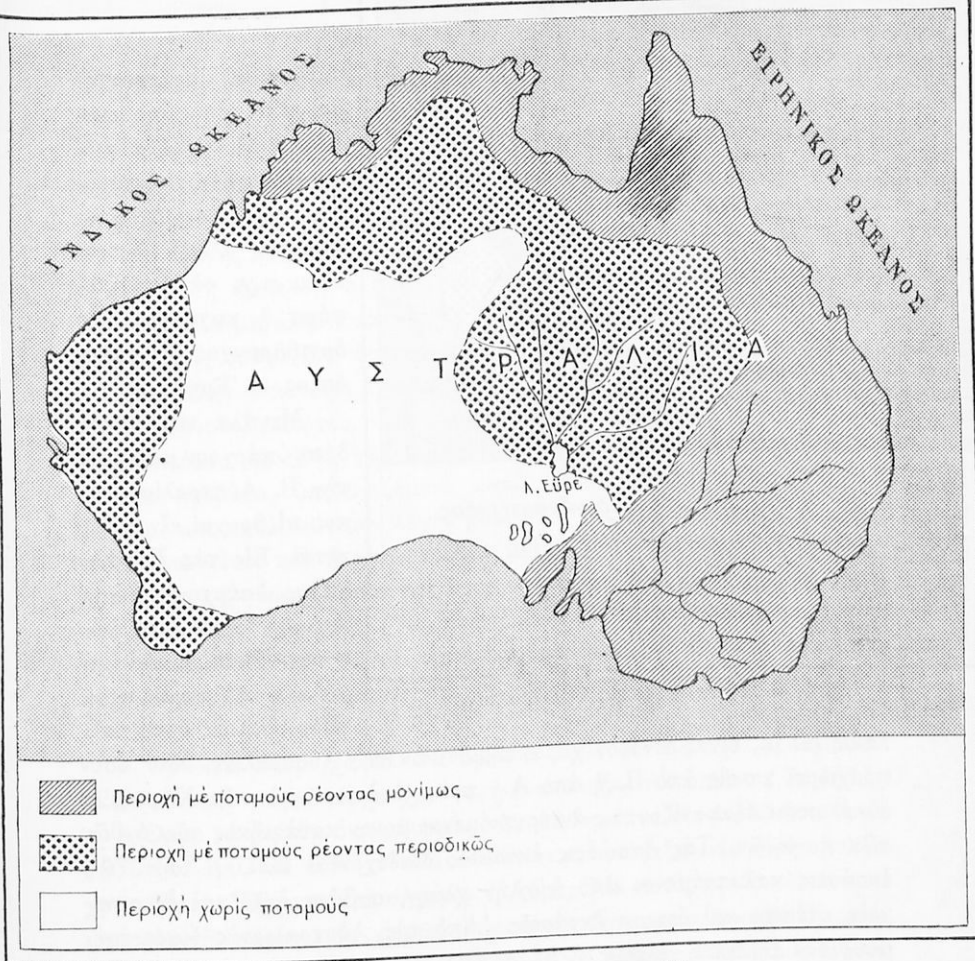
Ποταμοὶ καὶ λίμναι. Λόγῳ τῶν ὀλίγων βροχῶν δὲν ὑπάρχουν οὔτε πολλοὶ οὔτε μεγάλοι ποταμοί. Τοιοῦτοι ρέοντες καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑπάρχουν μόνον εἰς τὰ Β. καὶ τὰ Α. τῆς Αὐστραλίας (Χαρτ. 69). Ὁ σπουδαιότερος ἐκ τῶν ποταμῶν εἶναι ὁ Μώρραιϋ μὲ τὸν παραπόταμόν του Ντάρλινγκ. Πηγάζουν ἀπὸ τὰς Αὐστραλιανὰς Κορδιλιέρας καὶ ἐκβάλλουν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἀδελαΐδος. Εἶναι πολύτιμοι διὰ τὴν Αὐστραλίαν οἱ ποταμοὶ οὗτοι, διότι τὰ ὕδατά των χρησιμοποιοῦνται δι' ἀρ-

δεύσεις. Ἡ μοναδικὴ λίμνη εἶναι ἡ Ἑϋρ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκβάλλουν ποταμοὶ περιοδικῶς ρέοντες.

Ἄγρια ζῶα καὶ βλάστησις. Εἰς τὴν Αὐστραλίαν ἀνευρίσκομεν, διατηρούμενα μέχρι σήμερον, μερικὰ ζῶα καὶ φυτὰ (π.χ. δενδροπτέρυδας), τὰ ὁποῖα ἔζων εἰς παλαιότερας γεωλογικὰς ἐποχάς. Διετηρήθησαν τὰ ζῶα ταῦτα εἰς τὴν Αὐστραλίαν, διότι αὕτη ἀποιοπεῖσα τῆς Ἀσίας ἀπεμονώθη ἀπὸ παλαιωτάτων ἐπο-

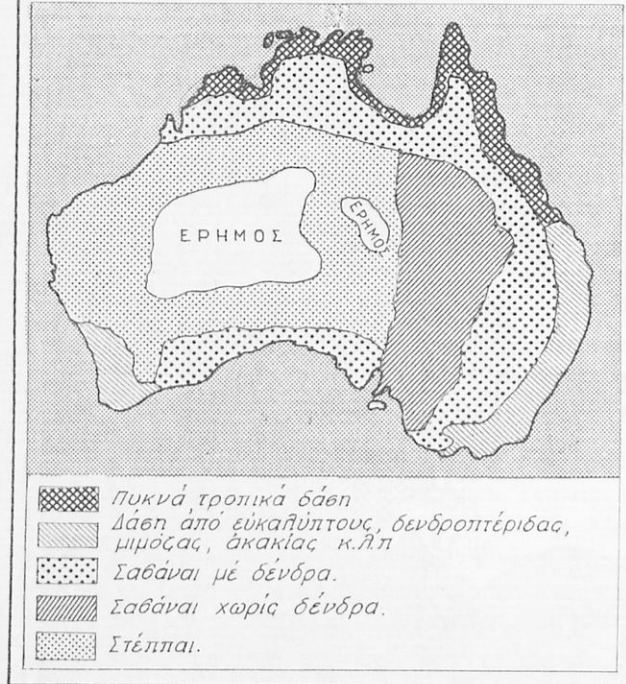

Καγκουρώ, ἀπὸ τὰ ἀτελέστερα τῶν θηλαστικῶν, συναντῶμεν μόνον εἰς τὴν Αὐστραλίαν.

Χαρτ. 69. Ποταμοί και λίμναι Αυστραλίας.

χῶν, δὲν ἀνεπτύχθησαν δὲ εἰς αὐτὴν τελειότερα θηλαστικά, ἰδίως σαρκοφάγα, ὥστε νὰ τὰ ἐξολοθρεύσουν, ὅπως συνέβη εἰς τὰς ἄλλας ἡπείρους, δεδομένου μάλιστα ὅτι εἶναι τὰ ζῷα ταῦτα ἀνίσχυρα καὶ ἀτελῶς ὥπλισμένα ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῶν. Πράγματι, ἂν ἐξαιρέση κανεὶς ἓν εἶδος ἀφῶνου (μὴ δυναμένου δηλ. νὰ ὑλακτίσῃ) ἀγρίου κυνός, τοῦ λεγομένου **Ντίνγκο** καὶ μερικῶν τρωκτικῶν, κανὲν ἄλλο ζῷον ἀπὸ τὰ ἀνώτερα θηλαστικά δὲν ἀνευρέθη εἰς τὴν Αὐστραλίαν κατὰ τὴν ἀνακάλυψίν της. Ὅλα τὰ ζῶντα σήμερον εἰς τὴν Αὐστραλίαν κατοικίδια

Χαρτ. 70. Βλάστησις εἰς Αὐστραλίαν.

λάκις 80 μ., εἶναι δένδρον χαρακτηριστικὸν τῆς Αὐστραλίας. Καθ' ὅσον προχωρεῖ κανεὶς ἀπὸ Β. ἢ ἀπὸ Α. πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Χώρας, αἱ εὐκάλυπτοι ἐξαφανίζονται, ἀνευρισκόμεναι μόνον κατὰ μῆκος τῶν ὀχθῶν τῶν ποταμῶν. Τὰς δασώδεις ἐκτάσεις διαδέχονται ἐκεῖ (Χαρτ. 70) ἐκτάσεις καλυπτόμεναι ἀπὸ ὑψηλὴν χλόην, σαβάνα δηλ. καὶ ἐν συνεχείᾳ στέππη καὶ ἔρημοι ἐκτάσεις. Ἀπὸ τὰς Αὐστραλιανὰς ὅμως ἐρήμους δὲν ἐλλείπει τελείως ἡ βλάστησις, διότι ὑπάρχουν εἰς αὐτάς ξηρόφιλα τινα φυτὰ καὶ ἀκανθοφόροι θάμνοι ἀντέχοντες εἰς τὴν ξηρασίαν. Ἡ ὑψηλὴ χλόη τῶν σαβανῶν, ξηρανομένη κατὰ τὸ θέρος, αὐτανὰ φλέγεται ἐνίοτε λόγῳ τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας, ἡ πυρκαϊὰ μεταδίδεται καὶ εἰς τὰ συνεχόμενα δάση καὶ καίονται πολλάκις μεγάλοι δασικαὶ ἐκτάσεις.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Κατὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Αὐστραλίας οὐδὲν φυτὸν καλλιεργούμενον εἰς αὐτὴν ἀνευρέθη. Οὐδὲν ἐπίσης ἀνευρέθη οἰκιακὸν ζῶον (εἰς τὴν Ἀμερικὴν οἱ Ἰνδιάνοι εἶχον ἀρκετὰ καλ-

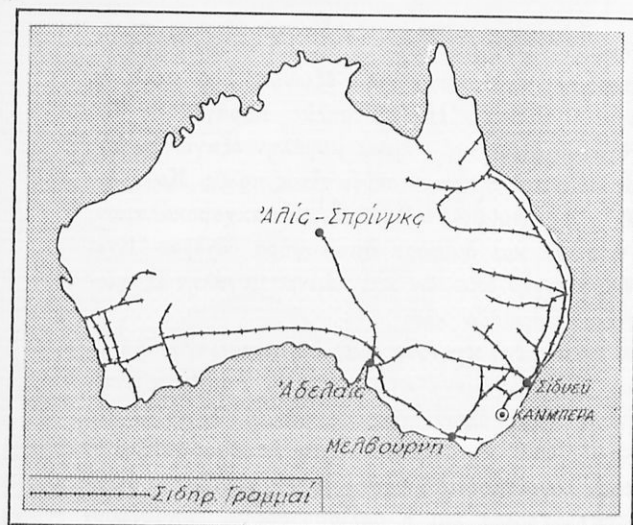
θηλαστικὰ μετεφέρθησαν ἐκεῖ ὑπὸ ἀποίκων. Εἰς τὴν Αὐστραλίαν διετηρήθησαν ζῶα παράδοξα, μὴ ἀνευρισκόμενα σήμερον ἀλλοῦ. Ταῦτα εἶναι π.χ. τὰ μαρσιποφόρα ἢ καγκουρώ, ὁ ὀρνιθόρυγχος ὁ παράδοξος, ὁ Ἑμοῦ κλπ.

Μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση ὑπάρχουν μόνον εἰς τὴν Β. Αὐστραλίαν, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί. Εἰς τὰς Κορδιλιέρας ὑπάρχουν δάση, κυρίως ἀπὸ εὐκάλυπτους, ἀκακίας καὶ μιμόζας. Αἱ εὐκάλυπτοι, φθάνουσαι εἰς ὕψος πολ-

λιεργούμενα φυτά και οικιακά ζώα). "Όλα τὰ εἰς αὐτὴν καλλιεργούμενα φυτά καὶ τὰ διατρεφόμενα ζῶα εἰσῆχθησαν ἔξωθεν. Ἐπὶ κεφαλῆς τῶν καλλιεργειῶν ἔρχεται ὁ σῖτος. Ἡ Αὐστραλία παράγει τὰ 4% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου σίτου καὶ κάμνει μεγάλην ἐξαγωγὴν αὐτοῦ, διότι κατοικεῖται ἀραιῶς καὶ τῆς περισσεύει σῖτος πολὺς. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης καὶ τὰ ἄλλα δημητριακά, ὁ βάμβαξ, τὸ σακχαροκάλαμον, ὁ καπνός, ἡ ἄμπελος, ἡ ἐλαία καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα. Ἐχει ἡ Αὐστραλία μεγάλην παραγωγὴν ὀπωρῶν καὶ κάμνει μεγάλην ἐξαγωγὴν μήλων, σταφυλῶν, ἐσπεριδοειδῶν κλπ. ».

Μεγάλην ἀνάπτυξιν ἔχει καὶ ἡ κτηνοτροφία, ἀντιπροσωπεύουσα τὸ $\frac{1}{4}$ τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτου. Τὰ ἐξαγόμενα κτηνοτροφικὰ προϊόντα ἀντιπροσωπεύουν τὰ 60% τῆς ἀξίας ὅλων τῶν ἐξαγωγῶν. Ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα, ὑπολογιζόμενα κατὰ μέσον ὅρον ἐτησίως εἰς 120 ἑκατομ. καὶ κατὰ δεῦτερον λόγον βοοειδῆ (περὶ τὰ 15 ἑκατομ.). Ἀνεπτυγμένοι εἶναι καὶ ἡ πτηνοτροφία καὶ ἡ μελισσοτροφία. Ὑποφέρουν ὅμως τόσον ἡ γεωργία ὅσον καὶ ἡ κτηνοτροφία ἀπὸ τὰς ἀνομβρίας, ἰδίως τὰς περιοδικὰς τοιαύτας, (βλ. ἀνωτέρω) ὅποτε προξενοῦνται μεγάλαι καταστροφαί. Καταβάλλεται σήμερον προσπάθεια νὰ ἀποφευχθοῦν αἱ ἐκ τῶν ἀνομβριῶν καταστροφαὶ διὰ τῆς δημιουργίας τεχνητῶν λιμνῶν.

Ὀρυκτά. Βιομηχανία. Τὰ ὀρυκτά ἀφθονοῦν εἰς τὴν Αὐστραλίαν. Εἰς πολλὰ μέρη τῆς ὑπάρχει χρυσός, ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ὁποῦ (τὸ 1851) συνετέλεσε νὰ ἀνέλθῃ ὁ πληθυσμὸς τῆς Αὐστραλίας εἰς 1.145.000 κ. τὸ 1851 ἀπὸ 400.000 πρὶν τοῦ 1850, διότι προσέτρεξαν εἰς αὐτὴν πολλοὶ χρυσοθῆραι. Ἐρχεται καὶ σήμερον ἡ Αὐστραλία τετάρτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν χρυσοῦ (μετὰ τὴν Νοτιοαφρικανικὴν Ἐνωσιν, τὸν Καναδὸν καὶ τὰς Ἡν. Πολιτείας). Ἐχει ἐπίσης πολυτίμους λίθους, ἄργυρον, μόλυβδον, σίδηρον, κασσίτερον καὶ πλεῖστα ἄλλα μέταλλα καὶ ἄνθρακας. Ἐχει οὕτω ἡ Αὐστραλία ἀφθόνους τὰς πρώτας ὕλας ἀπὸ τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὸ ὑπέδαφός της. Διὰ τοῦτο ἔχει καὶ βιομηχανίαν ἀνεπτυγμένην. Ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ ἀντιπροσωπεύει τὰ 37% τοῦ Ἐθνικοῦ πλοῦτου της. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἔρχονται αἱ βιομηχανίαι, αἱ χρησιμοποιοῦσαι πρώτας ὕλας προερχομένας ἀπὸ τὴν κτηνοτροφίαν, π.χ. αἱ βιομηχανίαι παραγωγῆς κατεψυγμένων κρεάτων, ἐκχειλίσματος κρέατος, κονσερβῶν, βουτύρου καὶ τυροῦ, ἡ βυρσοδεψία καὶ ἡ ἐριουργία. Τὸ Αὐστραλιανὸν ἔριον, προερχόμενον ἀπὸ πρόβατα

Χαρτ. 71. Σιδηροδρομικαί γραμμαί Αυστραλίας.

τῆς φυλῆς (ράτσας) **μερινός**, θεωρεῖται τὸ καλύτερον ἔριον, ἡ δὲ Αὐστράλια ἔρχεται πρώτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ἐρίου. Ἀκολουθοῦν ἡ ἀλευροβιομηχανία, ἡ βαμβάκουργία, οἰνοποιΐα, ζυθοποιΐα, αἱ βιομηχανίαι παραγωγῆς σακχάρους, καπνοῦ, χημικῶν προϊόντων καὶ ἡ μεταλλουργία.

Ἡ **συγκοινωνία** ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν εἰς τὰ Ν. καὶ ἰδίως εἰς τὰ Α. τῆς χώρας, ὅπου διευκολύνεται ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς Μώρραϋ καὶ Ντάρλινγκ, πλωτοὺς εἰς ἀρκετὸν μῆκος των (Χαρτ. 71).

Ἐξάγει ἡ Αὐστράλια κυρίως ἔρια, σῖτον, μεταλλεύματα, χρυσόν, κρέατα, γαλακτοκομικὰ προϊόντα, δέρματα καὶ ὀπώρας.

Πληθυσμὸς καὶ κάτοικοι. Οἱ αὐτόχθονες κάτοικοι τῆς Αὐστράλιας ἀποτελοῦν τὴν κατωτέραν ζῶσαν ἐπὶ τῆς Γῆς ἀνθρωπίνην φυλὴν, ἡ ὁποία μάλιστα διατηρεῖται καθαρὰ, δὲν ἔχει δηλ. ὑποστῇ ἐπιμιξίαν. Εἶναι τὰ κατώτερα ἀνθρώπινα δείγματα, τὰ συναντώμενα σήμερον. Ἐχουν χρῶμα τοῦ δέρματος μέλαν (πρὸς τὸ τῆς σοκολάτας), πλατεῖς ρώθωνας, προεξέχοντα ὑπερόφρυα τόξα, ἀδυνάτους πόδας καὶ πυκνὸν τρίχωμα εἰς ὅλον των τὸ σῶμα. Ὅσοι ἐκ τούτων δὲν ἔχουν ἔλθει εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς Λευκοὺς, ὥστε νὰ ἐκπολιτισθοῦν ὀλίγον, περιφέρονται γυμνοί, ζοῦν εἰς σπήλαια ἢ εἰς πρωτογόνους καλύβας ἀπὸ κλάδους δένδρων. Τρῶγουν ὅ,τι εὑρουν, ἀκόμη καὶ σκώληκας, κάμπας καὶ ἔντομα καὶ ἀποζοῦν κυρίως ἀπὸ τὸ κυνήγιον, ἔχοντες ὡς μόνον ὅπλα των τόξα καὶ βέλη. Ἀπομένουν σήμερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἰθαγενεῖς τῆς Αὐστράλιας περὶ τὰς 50.000 καὶ διαρκῶς ὁ ἀριθμὸς των ἐλαττοῦται.

Μολονότι τὸ χρώμα τοῦ δέρματός των εἶναι μέλαν, δὲν ἔχουν τὰ ἄλλα χαρακτηριστικά τῶν ἀνθρώπων τῆς Μαύρης φυλῆς (βλ. Ἀφρικὴν) καὶ διὰ τοῦτο παρὰ πολλῶν κατατάσσονται εἰς χωριστὴν φυλὴν.

Οἱ πρῶτοι Λευκοὶ κάτοικοι τῆς Αὐστραλίας ἦσαν 700 κατάδικοι, ἀποσταλέντες ἐκεῖ ἐκ τῆς Ἀγγλίας τὸ 1788. Ἡ ἀποστολὴ καταδίκων εἰς Αὐστραλίαν ἐσυνεχίσθη ἐπὶ ἀρκετὰ ἔτη καὶ οὕτω οἱ πρῶτοι ἄποικοί τῆς ἦσαν κατάδικοι. Ἦρχισαν ὅμως σὺν τῷ χρόνῳ μεταβαίνοντες καὶ ἄποικοι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἦσαν κατάδικοι. Ἡ μεγάλη αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Αὐστραλίας ἤρχισε κυρίως ἀπὸ τοῦ 1851, ἀφ' ὅτου δηλ. ἀνεκαλύφθη εἰς τὴν Αὐστραλίαν χρυσός. Τὸ σύνολον τῶν κατοίκων τῆς Ὀμοσπονδου Δημοκρατίας τῆς Αὐστραλίας ἀνέρχεται εἰς 10.200.000 κ. Ἐξ αὐτοῦ φαίνεται ὅτι ἔχει μικρὰν πυκνότητά πληθυσμοῦ (1,2 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.) καὶ εἶναι ὅλη ἡ Ὠκεανία ἡ ἀραιότερον κατοικουμένη ἥπειρος· διὰ τοῦτο λέγεται καὶ « κενὴ ἥπειρος ». Τὰ 98% τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί, προερχόμενοι ἐκ τῆς Εὐρώπης, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ἄρκετοὶ Ἕλληνες (ὕπολογίζονται περὶ τὰς 25.000). Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Ἰθαγενεῖς καὶ Ἀσιᾶται. Σήμερον ἀπαγορεύεται ἡ μετανάστευσις ἐγχρώμων εἰς τὴν Αὐστραλίαν.

Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις. Ἡ Αὐστραλία ἀποτελεῖται ἀπὸ 7 αὐτοδιοικουμένης πολιτείας καὶ ἓν Ὀμόσπονδον ἔδαφος, εὐρισκόμενον ἐντὸς τῆς Πολιτείας « *Νέα Νότ. Οὐαλλία* ». Πρωτεύουσα τούτου καὶ ὁλοκλήρου τῆς Ὀμοσπονδου Δημοκρατίας εἶναι ἡ **Κανμπέρα** (44.000 κ.). Τὸ **Σίδνεϋ** (2.050.000 κ.) (Χαρτ. 72) εἶναι ἡ μεγαλύτερα πόλις τῆς Αὐστραλίας. Ἐχει θαυμάσιον λιμένα, καλὸν κλίμα καὶ πλουσίαν ἐνδοχώραν. Ὀλίγον βορειότερον τοῦ Σίδνεϋ εὐρίσκεται τὸ **Νιουκάστλ** (200.000 κ.) βιομηχανικὸν κέντρον καὶ λιμὴν ἐξαγωγῆς γαιανθράκων, διότι εὐρίσκεται πλησίον ἀνθρακούχου περιοχῆς. **Μελβούρνη** (1.800.000), ἐμπορικὸν κέντρον καὶ μέγας ἐξαγωγικὸς λιμὴν ἐρίου, κρεάτων καὶ γεωργικῶν προϊόντων. **Ἀδελαΐς** (560.000 κ.) βιομηχανικὴ πόλις καὶ λιμὴν. **Περθ** (400.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας « *Δυτ. Αὐστραλία* ». **Μπρισμπαϊν** (560.000 κ.) λιμὴν ποτάμιος εἰς ἀπόστασιν 40 χιλιομ. ἀπὸ τῆς ἀκτῆς. **Ντάρβιν** (18.000 κ.).

Μίαν ἀπὸ τὰς 7 πολιτείας τῆς Αὐστραλίας ἀποτελεῖ ἡ νῆσος **Τασμανία**. Πρωτεύουσα αὐτῆς ἡ **Χόμπαρτ** (110.000 κ.).

Ἡ **Τασμανία** εἶναι νῆσος ὁρεινὴ μὲ ἀρκετὰ δάση, παράγει πολλὰς

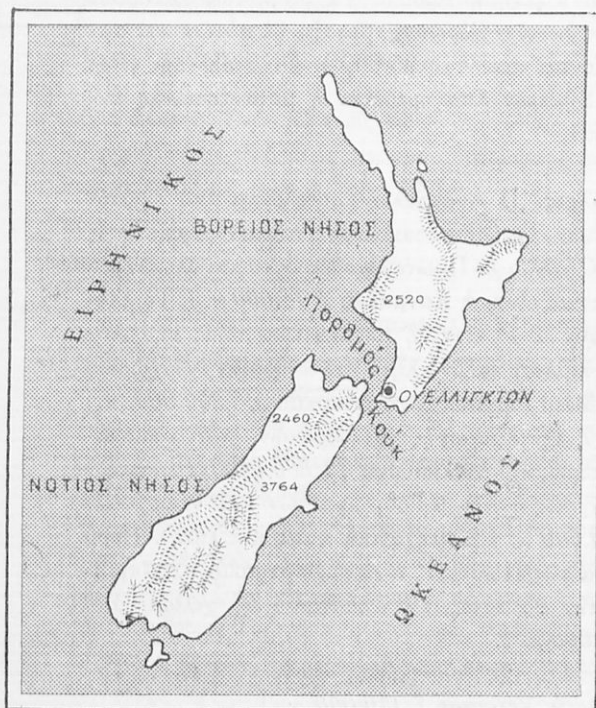
οπώρας καὶ γεώμηλα, ἔχει δὲ καὶ ἀρκετὴν κτηνοτροφίαν, ἰδίως προβάτων. Κατοικεῖται ἀπὸ 350.000 κ. (ἑκτασίς 68.000 τετρ. χιλιομ.) ὅλοι δὲ οἱ κάτοικοι εἶναι Εὐρωπαῖοι, Βρεταννικῆς κατὰ τὸ πλεῖστον καταγωγῆς. Οἱ αὐτόχθονες κάτοικοι ἐξωλοθρεύθησαν ἀπὸ τὰς ἀσθενείας καὶ τὸ ἀλκοόλ, τὸ ὅποῖον εἰσήγαγον ἐκεῖ οἱ Εὐρωπαῖοι, ἣ ἐφονεύθησαν παρὰ τούτων. Ὁ τελευταῖος αὐτόχθων Τασμανὸς ἀπέθανε τὸ 1876.

Νέα Ζηλανδία

Ἡ **Νέα Ζηλανδία** εἶναι ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, ἀνήκουσα εἰς τὴν Βρετ. Κοινοπολιτείαν. Ἔχει ἑκτασιν 268.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 2.400.000 (πυκνότης πληθ. 9) ἀποτελούμενον κατὰ 96% ἀπὸ Εὐρωπαίους ἀποίκους (κυρίως Βρεταννοὺς). Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι αὐτό-

χθονες **Μαόρι**, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ἀλλὰ μὲ τὰ Μογγολικὰ χαρακτηριστικὰ μόλις διακρινόμενα. Εἶναι οἱ Μαόρι μία φυλὴ σωματικῶς ὡραία, ὑπερήφανος καὶ ἀγαπῶσα τὴν ἐλευθερίαν. Ἀντέστη γενναίως εἰς τοὺς Βρεταννοὺς ἀποίκους πρὶν καταβληθῇ ὑπ' αὐτῶν, πολλοὶ δὲ Μαόρι ἐφονεύθησαν.

Ἡ **Νέα Ζηλανδία** ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μεγάλας καὶ ὀρεινὰς νήσους, χωριζομένας διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ **Κοκ** καὶ τινὰς ἄλλας μικροτέρας (νῆσοι **Κερμαντέκ** Δυτ. Σαμόα, Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων τοῦ

Χαρτ. 72. Νέα Ζηλανδία.

Κούκ, χαρτ. 72). Τὰ ὄρη της εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλὰ (3764 μ.) καὶ ὑπάρχουν ἀρκετὰ ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα ἡφαίστεια, θερμαὶ πηγαὶ καὶ θερμοπίδακες· οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνότατοι. Αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί, τὰ δάση πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ αἱ ἀκταὶ βαθύτατα διαμελισμένα. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν **κτηνοτροφίαν** κυρίως καὶ δευτερευόντως μὲ τὴν γεωργίαν. Τὰ ἐκτρεφόμενα πρόβατα ὑπολογίζονται εἰς 40 ἑκατ. καὶ τὰ βοοειδῆ εἰς 6 ἑκατομ., μεγάλοι δὲ ἐκτάσεις εἶναι λειβάδια. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, ἄμπελοι καὶ ὀπωροφόρα δένδρα. Ὑπάρχει ἀνεπτυγμένη **βιομηχανία** κατεψυγμένων κρεάτων καὶ τοιούτων εἰς κονσέρβας, γάλακτος εἰς κυτία καὶ γενικῶς γαλακτοκομικῶν προϊόντων καὶ κατεργασίας δερμάτων. Γίνονται ἐξαγωγαὶ μεγάλων ποσοτήτων κρέατος, γαλακτοκομικῶν προϊόντων καὶ ἐρίου. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Οὐέλινγκτον** (140.000 κ.).

Μελανησία

Ἡ **Μελανησία** ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ τὰς νήσους **Νέαν Γουϊνέαν**, τὰς νήσους τοῦ **Ἀρχιπελάγους Βίσμαρκ**, τὰς νήσους τοῦ **Σολομώντος**, τὰς **Νέας Ἑβρίδας** καὶ τὴν **Νέαν Χαληδονίαν** (Χαρτ. 73). Εἶναι ὅλαι αἱ ἀνωτέρω νῆσοι τὰ ὑπολείμματα προϋπαρξάσης ἐκεῖ ἡπείρου καὶ ὅχι νῆσοι κοραλλιογενεῖς ἢ ἡφαιστειογενεῖς ὅπως εἶναι αἱ τῆς Πολυνησίας καὶ τῆς Μικρονησίας. Ἐπειδὴ ὅλαι αἱ ὡς ἂν νῆσοι εὐρίσκονται εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην, περιβάλλονται δὲ καὶ ὑπὸ θαλάσσης, ἔχουν κλῖμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν μὲ πολλὰς βροχάς, τελείως ἀνθυγιεινὸν διὰ τοὺς Εὐρωπαίους, οἱ ὅποιοι, διὰ τὸ νὰ χαρακτηρίσουν τὸ κλῖμα των, τὰς ὀνομάζουν « αἱ νῆσοι ποῦ φονεύουν ».

Τὸ κλῖμα εὐνοεῖ τὴν βλάστησιν καὶ αἱ νῆσοι αὗται καλύπτονται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ πυκνὰ δάση. Κατοικοῦνται ἀπὸ ἀνθρώπους τῆς Μαύρης φυλῆς (ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Μελανησία), ἐκ τῶν ὁποίων οἱ κατοικοῦντες ἰδίως τὸ ἐσωτερικὸν τῶν νήσων εἶναι ἀπολίτιστοι, ἡμιάγριοι, ἐπιιδόμενοι ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς τὴν ἀνθρωποφαγίαν. Οἱ κατοικοῦντες τὴν **Νέαν Γουϊνέαν** λέγονται **Παποῦαι**, οἱ δὲ κατοικοῦντες τὴν **Ν. Χαληδονίαν** **Κανάκοι**. Ὑπολογίζονται οἱ κάτοικοι ὅλων τῶν ὡς ἂν νήσων περὶ τοὺς 1.500.000 καὶ ἡ ἑκτασις περὶ τὰς 950.000 τετρ. χίλιον.

Νέα Γουϊνέα. Εἶναι ἡ μεγαλύτερα νῆσος τῆς Μελανησίας, ἔχουσα ἑκτασιν 803.000 τετρ. χίλιον. Εἶναι ἡ δευτέρα εἰς μέγεθος, μετὰ τὴν **Γροιν-**

πληθυσμοῦ 1.900.000 κ. (ἐκ τῶν ὁποίων 1.300.000 εἶναι Ἰθαγενεῖς Παποῦαι), ἀνήκουν εἰς τὴν Αὐστραλίαν, ἐνῶ αἱ ὑπόλοιποι, πλὴν τῶν Αὐστραλιανῶν, νῆσοι τοῦ Σολομῶντος, ἔχουσαι περὶ τὰς 340.000 κ. ἀνήκουν εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον.

Αἱ **Νέαι Ἑβρίδες** εἶναι περὶ τὰς 40 νῆσοι ἔχουσαι περὶ τὰς 54.000 κ. Αὐταὶ εἶναι ὑπὸ συγκυριαρχίαν τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Ἡν. Βασιλείου.

Ἡ **Νέα Καληδονία** ἔχουσα πληθυσμὸν 63.000 κ., ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι Ἰθαγενεῖς, λεγόμενοι Κανάκοι, ἀνήκει εἰς τὴν Γαλλίαν.

Μικρονησία

Βορείως καὶ ΒΑ τῆς Μελανησίας καὶ πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ εὐρίσκονται πλεόν τῶν 1000 νησίδες, κατὰ τὸ πλεῖστον κοραλλιογενεῖς ἀποτελοῦσαι τὴν **Μικρονησίαν**. Αὐταὶ εἶναι ἐκ Δ. πρὸς Α. (Χαρτ. 73): Τὰ Ἀρχιπελάγη **Παλάος, Καρολίνας, Μαριάνναι** (μεγαλυτέρα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ νήσος Γκουάμ), **Μάρσαλ**. Τὰ Ἀρχιπελάγη τῶν νήσων τούτων, ἔχοντα περὶ τοὺς 60.000 κ., ἀνήκουν εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας. Ἐκτὸς τούτων εἶναι καὶ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων **Τζίλμπερτ** καὶ **Έλλις**, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον καὶ ἔχουν 28.000 κ.

Πολυνησία

Ἡ **Πολυνησία** ἀποτελεῖται ἀπὸ πλῆθος ἡφαιστειογενῶν ἢ κοραλλιογενῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται ἐγκατεσπαρμέναι εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν καὶ εἰς μεγάλην ἀπόστασιν Α. καὶ ΝΑ. τῆς Μελανησίας (Χαρτ. 73). Αἱ νῆσοι τῆς Πολυνησίας εἶναι ἐκ Δ. πρὸς Α. :

Τὰ Ἀρχιπελάγη τῶν νήσων **Φίτζι, Βάλλι, Τόγκα, Ἐνώσεως καὶ Φοίνικος**. Ἀνήκουν τὰ Ἀρχιπελάγη αὐτὰ εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον, ἐκ τούτων δὲ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων **Τόγκα** εἶναι βασίλειον (ὑπὸ βασιλίσσαν) τελοῦν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Ἡν. Βασιλείου. Τὸ σύνολον τῶν κατοίκων ὅλων αὐτῶν τῶν νήσων, πολλοὶ ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι τελειῶς ἀκατοίκητοι, φθάνει τὰς 450.000.

Αἱ νῆσοι **Σαμόαι**, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ δυτικαὶ ἀνήκουν εἰς τὴν

Νέαν Ζηλανδία (85.000 κ.) αἱ δὲ ἀνατολικαὶ εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας (20.000 κ.).

Τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων Κούκ, ἀνήκον εἰς τὴν Νέαν Ζηλανδία (περὶ τὰς 10.000 κ.).

Ἡ Γαλλικὴ Ὠκεανία, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων : Ταϊτῆς ἢ Ἑταιρίας, τῶν ὁποίων σπουδαιότερα εἶναι ἡ νῆσος Ταϊτὴ (24.000 κ.), Τουμπουαΐ (περὶ τὰς 3.500 κ.) Τουαμοτοῦ (4500 κ.) καὶ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων τῆς Μαρκεσίας ἢ Μαρκίζων νήσων (2.800 κ.).

Ἡ νῆσος Πιτκαῖρν (150 κ.) ἀνήκουσα εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον.

Αἱ νῆσοι Χαβαΐ ἢ Σάντουϊτς (βλέπε Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς) καὶ

Ἡ Νῆσος τοῦ Πάσχα, ἡ ἀνατολικωτέρα τῶν νήσων τῆς Πολυνησίας, ἀνήκουσα εἰς τὴν Χιλήν (βλ. Χιλήν). "Ὅλαι αἱ ὡς ἄνω νῆσοι, εὐρισκόμεναι εἰς τὴν Διασκεκαυμένην ζώνην, ἔχουν κλίμα ὑγρὸν καὶ θερμὸν. Παράγουν βανάνας, ἰνδοκάρυα, λαχανικά, ἀνανάδες, καφέν, σακχαροκάλαμον καὶ πολλὰ ὀπωρικά, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἐσπεριδοειδῆ. Οἱ κάτοικοι τῆς Πολυνησίας καὶ τῆς Μικρονησίας δὲν ἀνήκουν εἰς τὴν Μαύρην φυλὴν, ὅπως οἱ τοιοῦτοι τῆς Μελανησίας (Παποῦαι, Κανάκοι) ἀλλὰ εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ἔχουν ὅμως πολὺ ἐξησθημένα τὰ μογγολικὰ χαρακτηριστικὰ καὶ σχεδὸν λευκὸν τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος.

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ

Ἡ Ὠκεανία εἶναι ἡ μικροτέρα ἐκ τῶν ἡπείρων. Οἱ κάτοικοι τῆς Ὁμοσπονδου Δημοκρατίας τῆς Αὐστραλίας καὶ τῆς Δημοκρατίας τῆς Ν. Ζηλανδίας εἶναι σχεδὸν ἐν τῇ ὁλότῃ των Λευκοί, μεταβάντες ἐκεῖ ὡς ἄποικοι ἐκ τῆς Εὐρώπης.

Οἱ Ἰθαγενεῖς τῆς Αὐστραλίας εἶναι ἐλάχιστοι (περὶ τοὺς 50.000). Ἄν καὶ τὸ χρῶμα τοῦ δέρματός των εἶναι μέλαν, δὲν ὁμοιάζουσι μὲ τοὺς Νέγρους τῆς Ἀφρικῆς καὶ παρά τιναν κατατάσσονται εἰς χωριστὴν φυλὴν. Μαῦροι εἶναι καὶ οἱ Ἰθαγενεῖς κάτοικοι τῆς Μελανησίας καὶ τῆς Πολυνησίας, οἱ ὁποῖοι λέγονται Παποῦαι καὶ Κανάκοι καὶ ἀποτελοῦν τὸ σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ τῶν νήσων τούτων. Οἱ κάτοικοι τῶν νήσων τῆς

Μικρονησίας ανήκουν εις την Κιτρίνην φυλήν, ἀλλ' ἔχουν τελείως ἐξησθε-
νημένα τὰ μογγολικά χαρακτηριστικά καὶ τὸ δέρμα των εἶναι σχεδὸν
λευκόν. Οἱ κατοικοῦντες τὴν Νέαν Ζηλανδίαν λέγονται **Μαόρι**. Οἱ εἰς
τὰς νήσους αὐτὰς ζῶντες Λευκοὶ, ὡς ἄποικοι, εἶναι πολὺ ὀλίγοι, διότι
δὲν ἀντέχουν εἰς τὸ θερμὸν καὶ ὑγρὸν κλίμα τῶν νήσων τούτων.

Αἱ νῆσοι τῆς Μελανησίας εἶναι τὰ υπολείμματα ὑπαρξάσης ἐκεῖ εἰς
παλαιότητας ἐποχᾶς ἡπείρου. Ἐκ τούτων ἡ Νέα Γουινέα εἶναι ἡ δευτέρα
εἰς μέγεθος (μετὰ τὴν Γροινλανδίαν) νῆσος τῆς Γῆς. Αἱ νῆσοι τῆς Μι-
κρονησίας καὶ τῆς Πολυνησίας εἶναι ἡφαιστειογενεῖς ἢ κοραλλιογενεῖς
καὶ γενικῶς μικραὶ. Ἐξαίρουμένης τῆς Αὐστραλίας (πλὴν τοῦ Β καὶ
τοῦ Α. τμήματός της), εἰς ὅλας τὰς νήσους τῆς Ὠκεανίας τὸ κλίμα εἴ-
ναι θερμὸν (εὐρίσκονται αἱ περισσότεραι ἐπὶ τῇ πλησίον τοῦ Ἰσημε-
ρινοῦ) καὶ ὑγρὸν καὶ διὰ τοῦτο καλύπτονται ἀπὸ μεγάλα καὶ πυκνὰ
δάση. Ταῦτα εἰς τὴν Ν. Γουινέαν εἶναι καὶ σήμερον ἀκόμη κατὰ τὸ
πλεῖστον ἀνεξερεύνητα.

Π Ι Ν Α Ξ

Ἐμφαίνων τὰ διάφορα ἀνεξάρτητα καὶ μὴ κράτη τῆς Ὠκεανίας μετὰ τὴν ἑκτασί-
ν των, τὸν πληθυσμὸν των καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ των.

Κ ρ ά τ η	Πληθυσμὸς	Ἐκτασις	Πυκνότης πληθ.
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ			
Αὐστραλία	10.200.000	7.704.159	1,2
Ν. Ζηλανδία	2.400.000	268.231	9
ΕΔΑΦΗ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑΝ			
Αὐστραλίας			
Νῆσοι Κόκος	650	13	50
Ν. Νόρφολκ	1.000	35	29
ΒΔ. Γουινέα ἢ Παπούα	480.000	234.498	2
Γαλλίας			
Νέα Καληδονία	63.000	18.653	3
Διάφοροι νῆσοι ἤτοι, Νῆσοι Ταϊτῆς ἢ Ἑταιρίας, Μαρκησίας ἢ Μαρκίζας Τουαμότου & ἄλλαι μικρότεροι	69.000	3.998	17
Ἡνωμ. Βασιλείου			
Νῆσοι Σολομώντος (Βρετ.)	113.000	29.785	3
Νῆσοι Φίτζι	390.000	18.234	19

Κ ρ ά τ η	Πληθυσμός	Έκτασις	Πυκνότης πληθ.
Νῆσοι Τζάμπερτ	28.000	956	29
Ν. Πιτκαίρν	150	5	30
Νῆσοι Τόνγκα	54.000	697	77
Ν. Ζηλανδίας			
Νῆσοι Κούκ	16.000	259	62
Νίβα	5.000	259	19
Τοκελάου	2.000	10	200
Ἡν. Πολ. Ἀμερικής			
Ἀμερικανικαὶ Σαμόαι	20.000	197	112
Γκουάμ	36.000	534	67
Χαβάν	600.000	16.600	36
ΕΔΑΦΗ ΥΠΟ ΚΗΔΕΜΟΝΙΑΝ			
Αὐστραλίας			
Νέα Γουίνεα (τὸ Ν. καὶ τὸ ΝΑ. τμήμα της, αἱ νῆσοι τοῦ Ἀρχιπελάγους Βίς- μαρκ, μέρος τῶν νήσων Σολομώντος)	1.900.000	520.870	4
Ἡν. Πολ. Ἀμερικής			
Νῆσοι Καρολίνοι, Μαριάναι, Μάρσαλ	60.000	1.779	36
Ν. Ζηλανδίας			
Δ. Σαμόαι	85.000	2.927	33
Συγκυριαρχία Γαλλ.—Ἡνωμ. Βασι- λείου			
Νέαι Ἑβρίδες	54.000	14.763	2

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΙΣ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

(εἰς στρογγυλοὺς ἀριθμοὺς κατὰ τὸ 1956)

	Έκτασις (τετ. χιλ.)	Πληθυσμός	Πυκνότης πληθ.
1) ΑΣΙΑ	44.000.000	1.680.000.000	38
2) ΑΜΕΡΙΚΗ	42.000.000	365.000.000	9
3) ΑΦΡΙΚΗ	30.000.000	249.000.000	8
4) ΩΚΕΑΝΙΑ	9.000.000	17.000.000	2
5) ΕΥΡΩΠΗ	10.440.000	600.080.000	58
ΣΥΝΟΛΟΝ	135.000.000	2.911.080.000	22

Ε. ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗ

Ἀνταρκτική λέγεται ἡ περὶ τὸν Ν. Πόλον περιοχὴ μέχρι τοῦ 66ου παραλλήλου. Εἶναι ξηρὰ περιβάλλουσα ἀσυμμέτρως τὸν Ν. Πόλον (*Ἐγχε. Χαρ. IX*). Ἡ ἔκτασίς της ὑπολογίζεται εἰς 13—14 ἑκατομμ. τετρ. χιλιομ. χωρὶς τοῦτο νὰ εἶναι βέβαιον, διότι σκεπάζεται ὅλη ἡ ἔκτασις ἀπὸ παχὺ στρῶμα πάγου, ὃ ὁποῖος προεκτείνεται κατὰ πολλὰ χιλιόμετρα καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, τὴν περιβάλλουσαν τὴν ξηράν. Ἀποτελεῖ τὴν ἑκτὴν ἡπειρον τῆς Γῆς. Ἡ Ἀνταρκτικὴ περιβάλλεται ἀπὸ ὅλας τὰς πλευράς της ὑπὸ τῶν νοτίων τμημάτων τοῦ Ἰνδικοῦ, Εἰρηνικοῦ καὶ Ἀτλαντικοῦ Ὤκεανοῦ, ἀπὸ θάλασσαν δηλαδὴ ἥτις λέγεται καὶ **Νότιος Παγωμένος Ὤκεανός**. Τὸ στρῶμα τοῦ πάγου ἀκολουθεῖ τὰς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους καὶ εἶναι ζήτημα ἂν ἀπὸ ὅλην τὴν ἔκτασιν αὐτὴν μόλις 260.000 τετρ. χιλιομ. ἐλευθεροῦνται τῶν πάγων, καὶ ταῦτα μικρὸν μόνον χρονικὸν διάστημα κατ' ἔτος. Ὅλη ἡ ἄλλη ἔκτασις καλύπτεται διαρκῶς ἀπὸ πάγους, οἱ ὁποῖοι προχωροῦν καὶ ἐντὸς τῆς θαλάσσης. Ἀπὸ τούτους ἀποκόπτονται πολλάκις μεγάλα τεμάχια, τὰ λεγόμενα **παγόβουνα**, τὰ ὁποῖα παρασύρονται πρὸς βορρᾶν ὑπὸ τῶν θαλασσίων ρευμάτων καὶ γίνονται θανάσιμοι παγίδες διὰ τὰ πλοῖα, τὰ πλέοντα εἰς τὰ νοτιώτερα μέρη τῶν νοτίων θαλασσῶν.

Καίτοι ἡ Ἀνταρκτικὴ μένει κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεξερευνήτος καὶ ἄγνωστος, φαίνεται ὅτι εἶναι ἐν ὁροπέδιον μέσου ὕψους 2.000 μ., τὸ ὁποῖον ἔχει ἀρκετὰ ὑψηλὰ ὄρη (ἄνω τῶν 4500 μ. ὕψους). Εἰς δύο μέρη τῆς Ἀνταρκτικῆς ἡ θάλασσα προχωρεῖ ἀρκετὰ βαθέως ἐντὸς τῆς ξηρᾶς καὶ σχηματίζει δύο μεγάλους κόλπους ἢ θαλάσσας, τὴν θάλασσαν τοῦ **Ουέντελ** καὶ τὴν θάλασσαν τοῦ **Ρὸς**. Εἰς τὴν δευτέραν οἱ πάγοι προχωροῦν βαθέως ἐντὸς αὐτῆς, σχηματίζοντες εἰς τὸ ἄκρον της ἐν τεράστιον φράγμα πάγων, τὸ **φράγμα πάγων τοῦ Ρὸς**, τὸ ὕψος τοῦ ὁποίου ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, φθάνει τὰ 84 μ. καὶ ὑψοῦται καθέτως ὡς τοῖχος ἀνυπερβλήτος, ἐμποδίζων τὴν περαιτέρω πορείαν. Εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν εὐρίσκεται ἡ νῆσος **Ρὸς** καὶ ἐπὶ ταύτης τὸ ἐνεργὸν ἡφαίστειον **Ἐρεβος** (3999 μ.) καὶ τὸ ἐσβεσμένον **Τρόμος** (3278 μ.).

Εἰς τὰ διάφορα τμήματα τῆς Ἀνταρκτικῆς ἔχουν δοθῇ διάφορα ὀνόματα, εἴτε τῶν ἐξερευνητῶν, οἱ ὁποῖοι πρῶτοι τὰ ἀνεκάλυψαν, εἴτε διαφόρων βασιλέων ἢ προσωπικοτήτων. Οὕτω ἔχομεν τὴν **Γῆν Γκράχαμ**,

τὴν Γῆν Ἐλσγουόρθ, τὴν Θάλασσαν τοῦ Ρός, τοῦ Οὐέντελ, τὴν Γῆν τῆς Βικτωρίας, τῆς Ἀδελίας, τῆς Βασιλείσης Μῶδ κλπ. (Ἔγχο. Χαρτ. IX). Οὐσιαστικῶς ἡ Ἀνταρκτικὴ εἰς οὐδέναν ἀνήκει καὶ μέχρι πρό τινων ἐτῶν οὐδεὶς ἐνδιεφέρετο σοβαρῶς δι' αὐτήν, διότι εἶναι ἀκατοίκητος καὶ οὐδὲν ἐνδιαφέρον παρουσίαζεν ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως· καλύπτεται ἄλλωστε διαρκῶς ἀπὸ παχὺ στρῶμα πάγου. Αἱ σημεριναὶ ὅμως κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης, αἱ ὁποῖαι καθιστοῦν δυνατὴν τὴν τῆξιν τοῦ καλύπτοντος τὴν Ἀνταρκτικὴν πάγου καὶ κυρίως ἡ στρατηγικὴ τῆς σημασίας, ἐπειδὴ εὐρίσκεται πολὺ πλησίον τῆς Ἀμερικῆς, συνετέλεσαν, ὥστε νὰ αὐξηθῇ τὸ δι' αὐτὴν ἐνδιαφέρον καὶ νὰ τὴν διεκδικοῦν ὅλοι οἱ Ἰσχυροὶ τῆς Γῆς. Σήμερον ἡ Ἀνταρκτικὴ ἔχει ὑποδιαιρεθῇ εἰς τομεῖς, ἀναλόγως τῆς ἐθνικότητος τῶν ἐξερευνητῶν οἱ ὅποιοι ἀνεκάλυψαν καὶ μετέβησαν πρῶτοι εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς. Ἐχομεν οὕτω τὸν Νορβηγικὸν τομέα, τὸν Αὐστραλιανόν, τὸν Γαλλικόν, τῆς Νέας Ζηλανδίας, τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, διεκδικοῦν δὲ ἐδάφη καὶ αἱ πλησίον τῆς Ἀνταρκτικῆς Χιλὴ καὶ Ἀργεντινὴ. Ἡ Σοβ. Ἐνῶσις ὕψωσεν ἐσχάτως τὴν Σημαίαν τῆς εἰς περιοχὴν τῆς

Ἐν τμήμα τῆς Ἀνταρκτικῆς καὶ ἡ γύρω του παγωμένη θάλασσα με παγοθραυστικὰ πλοῖα διασχίζοντα αὐτήν, κατὰ τὸ « διεθνὲς γεωφυσικὸν ἔτος » 1957 - 58.

Πιγκουίνοι εις τὴν Ἀνταρκτικήν.

Ἀνταρκτικῆς, τὴν ὁποίαν ἡ Μεγάλη Βρεταννία θεωρεῖ ἀνήκουσαν εἰς αὐτὴν (Ἔγκλ. Χαρτ. IX).

Ἀνακάλυψις τῆς Ἀνταρκτικῆς. Κατάκτησις τοῦ Ν. Πόλου.

Ὁ ἄνθρωπος ἐστράφη πρῶτον πρὸς βορρᾶν, δηλ. τὴν Ἀρκτικήν καὶ πολὺ ἀργότερον πρὸς νότον, διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀνταρκτικῆς καὶ τὴν κατάκτησιν τοῦ Ν. Πόλου. Ὁ πρῶτος, ὁ ὁποῖος ἀντίκρουσε τὴν Γῆν τῆς Ἀνταρκτικῆς, ἦτο ὁ **Μπίσκοε** (Ἀγγλος), ὁ ὁποῖος ἔφθασε πλησίον τῶν ΒΔ. ἀκτῶν τῆς καὶ τὰς ὠνόμασε Γῆν Ἐντερμπυ (1832).

Τὸ 1838 Ἀμερικανικὴ ἀποστολὴ ὑπὸ τὸν **Ουῦλκες** παρέπλευσε τὰς ΒΑ. ἀκτὰς τῆς. Τὸ 1840 ὁ Γάλλος Ντ' **Υρβίλ** ἀνεκάλυψε τὴν Γῆν τῆς Ἀδελίας. Τὸ 1841 ὁ Ἀγγλος Ρὸς ἀνεκάλυψε τὴν Γῆν τῆς Βικτωρίας, τὴν θάλασσαν **Ρὸς**, τὸ ἐνεργὸν ἡφαίστειον Ἐρεβος καὶ τὸ ἐσβεσμένον τοιοῦτον Τρόμος. Νορβηγικὴ ἀποστολή, ὑπὸ τὸν **Αμοῦνδσεν**, ἔφθασε μὲ τὸ πλοῖον « Φράμ » εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Ρὸς τὸ 1911. Ἐκεῖθεν ὁ Ἀμοῦνδσεν μὲ 4 συντρόφους του ἐξεκίνησαν τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου τοῦ 1911 διὰ τὸν Ν. Πόλον, εἰς τὸν ὁποῖον ἔφθασε (κατακτῆσας πρῶτος τὸν Ν. Πόλον) τὴν 14ην Δεκεμβρίου. Ὁ Ἀγγλος **Σκῶτ** μὲ 4 συντρόφους του ἔφθασε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν Ν. Πόλον δεύτερος τὴν 18ην Ἰανουαρίου τοῦ 1912 (κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἀπωλέσθη μετὰ τῶν συντρόφων του). Ὁ πλοίαρχος **Μπέρντ** (Ἡν. Πολιτεῖα) ἐγκαταστήσας μόνιμον βάσιν εἰς τὴν λεγομένην **Μικρὰν Ἀμερικὴν** τῆς Ἀνταρκτικῆς, ἐπέταξεν ἐκεῖθεν μὲ ἀεροπλάνον καὶ ὑπερέπτη τοῦ Ν. Πόλου τὴν 29ην Νοεμβρίου τοῦ 1928.

Πολλὰ ἄλλα ἀποστολαὶ μετέβησαν μετὰ τὸ 1928 εἰς Ἀνταρκτικήν καὶ μὲ τὴν βοήθειαν ἰδίως ἀεροπλάνων ἐχαρτογράφησαν μεγάλας ἐκτάσεις τῆς. Ἡ σημαντικωτέρα καὶ μὲ περισσότερα ἀποτελέσματα ἀπο-

στολή ήτο ή τών 'Ην. Πολιτειών υπό τόν ναύαρχον Μπέρντ (εἶχε γίνει ἐν τῷ μεταξύ ἀπό πλοίαρχος ναύαρχος, ἀπέθανε δέ τόν Μάρτιον τοῦ 1957), ή ὁποία ἀπετελεῖτο ἀπό 12 πλοῖα (μεταξύ τῶν ὁποίων καί ἐν ἀεροπλανοφόρον) καί 4000 ἄνδρας (1947). 'Η ἀποστολή αὐτή ἐξηρεύνησε μεγάλας περιοχάς, τὰς ἐχαρτογράφησεν, ἀνεκάλυψε δέ πολλά νέα ὄρη. 'Η μεγαλύτερα ὅμως προσπάθεια διά τήν ἐξερεύνησιν τῆς 'Ανταρκτικῆς κατεβλήθη ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ λεγομένου « **Διεθνούς Γεωφυσικοῦ Ἔτους** » ('Ιούλιος 1957 μέχρι τέλους Δ/βρίου 1958) ἀπό τῶν ἀρχῶν τοῦ ὁποίου ἤρχισεν ἐξερεύνησις τῆς 'Ανταρκτικῆς μέ τήν συμμετοχήν ἐξερευνητικῶν ἀποστολῶν 25 κρατῶν. Μεταξὺ τῶν ἀποστολῶν τούτων ήτο καί μία Βρεταννική καί τῆς Ν. Ζηλανδίας, εἰς τήν ὁποίαν συμμετεῖχε καί ὁ κατακτητής τοῦ Ἑβερσετ Νεοζηλανδός **Χίλλαρν**. Οὗτος μαζί μέ 4 ἄλλους Νεοζηλανδούς, ἐκκινήσας ἀπό τήν βᾶσιν Σκώτ, εὕρισκομένην εἰς τήν Γῆν τῆς Βικτωρίας, ἐφθασε τρίτος, μετὰ τοὺς Ἀμούνδσεν καί Σκώτ, εἰς τόν Ν. Πόλον τήν 3ην 'Ιανουαρίου τοῦ 1958. Ἐν συνεχείᾳ τήν 21ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐφθασε εἰς τόν Ν. Πόλον καί ὁ εἰς τήν αὐτὴν ἀποστολὴν ἀνήκων Ἀγγλος **Φούκς** μετὰ τῶν 11 συντρόφων του.

'Η ζωὴ εἰς τήν 'Ανταρκτικήν. Ἐκ τῶν φυτῶν ἀνευρέθησαν κατὰ τὸ θέρος εἰς τήν 'Ανταρκτικήν, εἰς τινα τμήματά της, τὰ ὁποῖα ἀπαλλάσσονται τελείως τῶν πάγων ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα, βρύα καί λειχῆνες (Τούνδρα). Ἐκ τῶν ζώων οὐδὲν χερσαῖον τοιοῦτον ὑπάρχει εἰς τήν 'Ανταρκτικήν. Ὑπάρχουν ὅμως ἄφθονα θαλάσσια ζῶα, π.χ. φῶκαι, φάλαιναι, διάφορα εἶδη θαλασσίων πτηνῶν καί ἰδίως ἀφθονότατα τὰ διάφορα εἶδη τῶν **πιγκουίνων**. Οὗτοι ἔχουν προσαρμοσθῇ τελείως εἰς τήν θαλασσίαν ζωὴν καί συναντῶνται κατὰ χιλιάδας εἰς μερικὰς περιοχάς τῆς 'Ανταρκτικῆς.

ΑΡΚΤΙΚΗ

'Αρκτική ὀνομάζεται ὁλόκληρος ή περὶ τὸν Βόρειον Πόλον περιοχή μέχρι τοῦ 66ου παραλλήλου. Εἶναι θάλασσα (14.352.000 τετρ. χιλιομ.) περιβαλλομένη ὑπὸ τῆς Εὐρασίας, πῆς 'Αμερικῆς καί τῶν εἰς τὰ Β. τῆς 'Αμερικανικῆς ἡπείρου νήσων. Λέγεται **Βόρειος Παγωμένος Ὠκεανός**. Ἐπὶ ἀνήκουσα εἰς τήν Ἀρκτικήν εἶναι : Τὰ βορειότερα τμήματα τῆς Εὐρασίας καί τῆς Ἀμερικῆς, αἱ εἰς τὰ βόρεια τοῦ Καναδᾶ

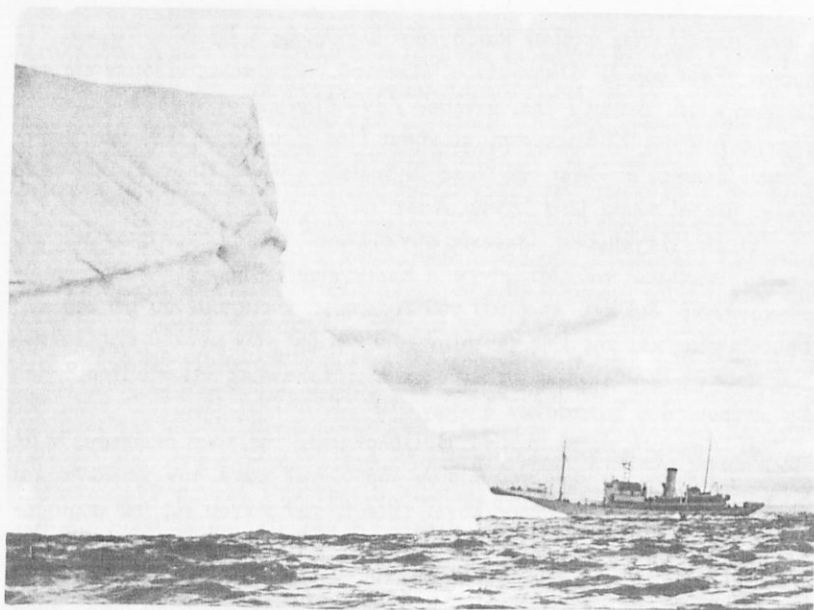
νησοι, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ σχεδὸν ὁλόκληρος ἡ Γροινλανδία, καὶ τέ-
λος αἱ νῆσοι τοῦ Β. Παγωμένου Ὠκεανοῦ, τὰς ὁποίας εἶδομεν εἰς τὴν
Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν (δηλ. ἡ νῆσος Ζὰν - Μάγιεν, αἱ νῆσοι τῆς Σπιτς-
βέργης ἡ νῆσοι Σβάλμπραντ, αἱ νῆσοι Νέα Ζέμβλα, ἡ Γῆ τοῦ Φραγ-
κίσκου Ἰωσήφ, αἱ νῆσοι τῆς Νέας Σιβηρίας, ἡ νῆσος Βράγγελ καὶ τινες
ἄλλαι μικραὶ νῆσοι) (*Ἐγγρ. Χαρτ. IX*).

Ὁ Β. Παγωμένος Ὠκεανὸς συγκοινωνεῖ μὲ τὸν Εἰρηνικὸν διὰ τοῦ
στενοῦ πορθμοῦ τοῦ Μπέρινγκ (Βεριγγεῖου). Μὲ τὸν Ἀτλαντικὸν
συγκοινωνεῖ διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Νταίηβις, εὐρισκομένου μεταξύ τῆς
Γροινλανδίας καὶ τῆς Γῆς τοῦ Μπάφφιν καὶ διὰ τῶν μεταξύ τῆς Ἰσλαν-
δίας καὶ τῆς Γροινλανδίας ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Ἰσλανδίας καὶ τῆς Νορβηγίας
ἀφ' ἑτέρου, δύο θαλασσίων διόδων.

Ἡ Ἀρκτική, εἰς τὰ περὶ τὸν Β. Πόλον μέρη της, εἶναι σκεπασμένη μὲ
στρῶμα πάγου, τὰ ὅρια τοῦ ὁποίου εὐρύνονται κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ
περιορίζονται κατὰ τὸ θέρος λόγω τήξεως τοῦ πάγου εἰς τὰ περισσό-
τερον ἀπέχοντα τοῦ Β. Πόλου τμήματά του. Σήμερον μὲ τὴν ἀνάπτυξιν
τῆς ἀεροπορίας ἡ Ἀρκτική ἔγινε τελείως γνωστὴ εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἡ
εἰς αὐτὴν μετάβασις σήμερον εἶναι εὐκόλος. Ἐχρειάσθησαν ὅμως κατὰ
τὸ παρελθόν, ὅτε τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας δὲν ἦσαν ὅσον σήμερον ἀνε-
πτυγμένα, μέγιστα προσπάθειαι διὰ νὰ φθάσῃ ὁ ἄνθρωπος μέχρι τοῦ
Β. Πόλου.

Ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι πρῶτοι ἐπροχώρησαν πρὸς Β. εἶναι : Ὁ
Κάμποτ (Ἀγγλος) . Ἐφθάσε τὸ 1517 μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου
τοῦ Οὐδσωνος, τὸν ὁποῖον ἀνεκάλυψε τὸ 1610 ὁ **Οὐδσων** (Ἀγγλος) .
Ὁ **Νταίηβις** (Ἀγγλος) ἔφθασε τὸ 1587 μέχρι τοῦ Πορθμοῦ, τοῦ σχημα-
τιζομένου μεταξύ τῆς Γροινλανδίας καὶ τῆς Γῆς τοῦ Μπάφφιν καὶ
λαβόντος τὸ ὄνομα τοῦ ἐξερευνητοῦ τούτου. Ὁ **Μπάρεντς** (Ὁλλαν-
δός) ἔφθασε τὸ 1594 μέχρι τοῦ παραλλήλου τῶν 78° Β. πλάτους (εἰς
τὸν αὐτὸν δὲ παραλλήλον ἔφθασε τὸ 1616 καὶ ὁ Μπάφφιν, Ἀγγλος) .
Ὁ **Μπέρινγκ** (Δανός) ἔφθασε τὸ 1728 μέχρι τοῦ ὁμωνύμου πορθμοῦ
καὶ ὁ **Παίρρυ** (Ἀγγλος) , φθάσας μέχρι τοῦ παραλλήλου τῶν 82° καὶ
45' βορ. πλάτους τὸ 1827.

Ἀπὸ τοῦ 1850 ἐπολλαπλασιάσθησαν αἱ προσπάθειαι νὰ προχωρήσῃ
ὁ ἄνθρωπος ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον πρὸς βορρᾶν, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ
κυρίως ὅπως κατακτηθῇ ὁ Β. Πόλος τῆς Γῆς. Μεταξὺ αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι
ἐπεχείρησαν νὰ φθάσουν εἰς τὸν Β. Πόλον, ἀναφέρομεν τὸν **Πῆρυ** (Ἦν.

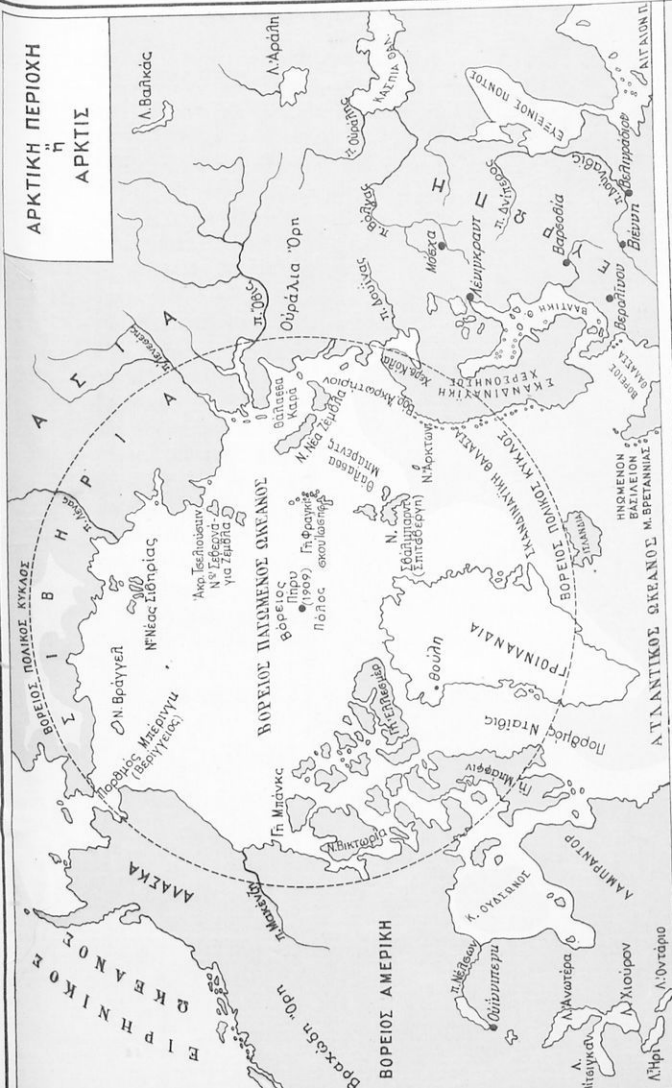
Ἐν παγόβουνον εἰς τὸν βόρειον Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν.

Πολιτεῖαι), ὅστις τὸ 1898 ἔφθασε μέχρι τοῦ παραλλήλου τῶν 83° καὶ 50' καὶ συνεχίζων τὴν προσπάθειάν του ἀργότερον κατώρθωσε, τὴν 6ην Ἀπριλίου τοῦ 1909, νὰ φθάσῃ πρῶτος αὐτός, εἰς τὸν Β. Πόλον. Πολλοὶ ἄλλοι, ὅπως ὁ Νορβηγὸς Ἀμοῦνδσεν, ὁ Δανὸς Ρασμουσεν κλπ. ἐπιχείρησαν, χωρὶς νὰ τὸ ἐπιτύχουν, νὰ φθάσουν μέχρι τοῦ Β. Πόλου, μέχρις ὅτου ὁ Μπέρντ (Ἦν. Πολιτεῖαι), ἀναχωρήσας ἐκ τῆς Σπιτζβέργης δι' ἀεροπλάνου, ἔφθασε καὶ ὑπερέπτη τοῦ Β. Πόλου, ἐπιστρέψας εἰς Σπιτζβέργην χωρὶς διακοπὴν. Ἐκτοτε πλεῖστοι (μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Ἰταλὸς Νόμπιλε καὶ ὁ ἐκ τῶν Ἦν. Πολιτειῶν Οὐίλκις δι' ἀεροπλάνου, καὶ οἱ Γερμανοὶ Σβέρντουρπ καὶ Ἐκκενερ δι' ἀεροπλάνου) ὑπερέπτησαν τοῦ Β. Πόλου. Σήμερον μὲ τὰς προόδους τῆς ἀεροπορίας ἡ εἰς αὐτὸν μετάβασις εἶναι εὐχερὴς.

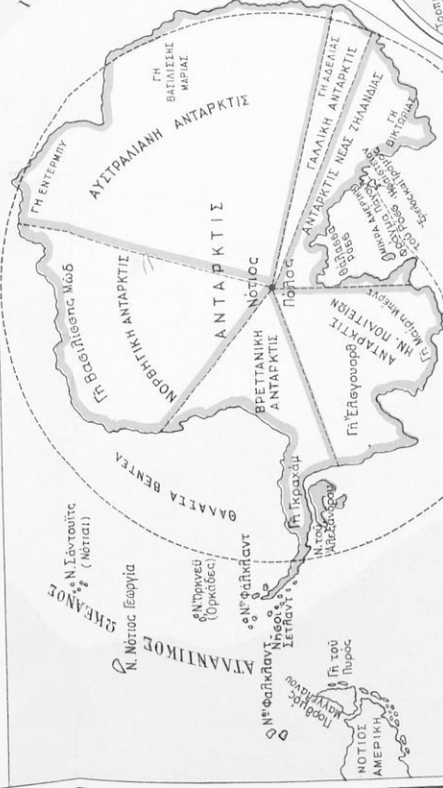
Ἡ Ἀρκτική περιοχὴ εἶναι χωρὶς οἰκονομικὴν σημασίαν. Αἱ εἰς αὐτὴν ἀνήκουσαι νῆσοι, καλυπτόμεναι σχεδὸν καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑπὸ χιόνων, εἶναι σχεδὸν ἐν τῇ ὁλότητί των (ἐξαιρουμένων τῶν νήσων τῆς Σπιτζβέργης καὶ τῆς νήσου Ζάν—Μάγιεν) ἀκατοίκητοι. Εἰς τὰ ἡπειρωτικὰ τμήματα τῆς Ἀρκτικῆς παρουσιάζεται κατὰ τοὺς 2—3 μῆνας τοῦ

ΑΡΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

ή
ΑΡΚΤΙΣ

ΙΝΔΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ

ΩΚΕΑΝΟΣ

ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ

ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

ή
ΑΝΤΑΡΚΤΙΣ

έτους, έτε ή Γῆ έλευθεροῦται τῶν πάγων, ποιά τις βλάστησις από βρύα και λειχήνας (Τούνδρα), με τούς όποιους διατρέφονται οί λευκοί λαγωοί και οί Τάρανδοι, τά μοναδικά εκεί ζῶντα φυτοφάγα ζῶα. Πλήν τούτων υπάρχουν οί πολικοί κύνες, χρησιμοποιούμενοι ως ζῶα έλξεως έλκύθρων, λευκαί αλώπεκες, άρκτοι, άφθονα πτηνά και θαλάσσια ζῶα, μεταξύ τῶν όποιων και φάλαινα, θαλάσσιοι έλέφαντες και φῶκαι. Οί εις τās περιοχάς αυτάς ζῶντες (Έσκιμῶοι, Σαμογιένται, Λάπωνες κλπ.) αποζοῦν κυρίως εκ τῆς άλιείας.

Άλλ' αν δεν έχη σημασίαν ή Άρκτική από οικονομικῆς απόψεως, απέκτησεν εσχάτως σημασίαν, διότι με τήν υπεράνω αυτῆς διέλευσιν τῶν αεροπλάνων συντομεύεται κατά πολὺ ή απόστασις από τῆς Εύρασίας πρὸς τήν Άμερικήν.

Μεγίστης σημασίας είναι τὸ κατόρθωμα τοῦ άτομικοῦ υποβρυχίου (κινουμένου με άτομικὴν ενέργειαν) τῶν 'Ην. Πολιτειῶν τῆς Άμερικῆς « Ναυτίλου », τὸ όποῖον πρῶτον κατόρθωσε νά διέλθῃ υπό τούς πάγους τοῦ Βορ. Παγωμένου ή Άρκτικοῦ Ωκεανοῦ. Ὁ « Ναυτίλος » κατεδύθη υπό τούς πάγους, αφοῦ διήλθε διά τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ, και διανύσας κάτωθι τούτων απόστασιν 1830 μιλίων εντὸς 96 ὥρων, ανήλθεν εις τήν επιφάνειαν πέρα τοῦ βορείου τμήματος τῆς Γροινλανδίας ὅπου ή θάλασσα ἦτο απηλλαγμένη πάγων (Έγγρ. Χαρτ. IX). Συνέδεσεν οὕτω ὁ « Ναυτίλος » τὸν Εἰρηνικὸν με τὸν Άτλαντικὸν Ωκεανὸν δι' ὁδοῦ υποθαλασσίας. Τὸ κατόρθωμα τοῦτο έχει σημασίαν και από ἐμπορικῆς απόψεως, διότι ἐνῶ σήμερον ή απόστασις από Λονδίνου εις Τόκιο, διά μέσου τῆς διώρυγος τοῦ Παναμᾶ είναι 11.200 μίλια,

διά τῆς ὁδοῦ υπό τούς πάγους τοῦ Άρκτικοῦ Ωκεανοῦ

είναι μόνον 6700 μίλια.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.		Σελ.
A. ΑΣΙΑ. Γενικά.....	5	1. Βιρμανία (ή Μπούρμα) ..	67
ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ	5	2. Ταϊλάνδη (ή Σιάμ)	67
I. Ν.Δ. ή ΠΡΟΣΩ ΑΣΙΑ		3. Καμπότζη	68
'Ασιατική Τουρκία	7	4. Λάος	69
'Ιστορία τῆς Μ. 'Ασίας ..	17	5. Βόρ. Βιετνάμ καὶ Ν.Βιετνάμ	69
Κύπρος	18	6. Μαλαισία	70
Συρία	22	7. Σιγκαπούρη	70
Λίβανος	26	'Ινδονησία	70
'Ισραήλ	28	Φιλιππῖναι	73
'Ιορδανία	33	IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ	
ΧΕΡΣΟΝ. ΑΡΑΒΙΑΣ	34	Κίνα	75
1. Σαουδική 'Αραβία.....	37	Χόνγκ—Κόνγκ	81
2. 'Υεμένη	37	Μακάο	81
3. Σουλτανάτα 'Ομάν καὶ Μα- σκάτ	38	Φορμόζα	81
4. 'Εμιράτα ἢ Σεῦχάτα Κατάρ- Μπαχρέϊν—Κουβέϊτ (ἢ Κοβέϊτ)	38	Νῆσοι Ρίου—Κίου.....	82
5. 'Αποικία καὶ προτεκτοράτων τοῦ "Αντεν.....	38	'Ιαπωνία	82
'Ιράκ	39	ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΚΟΡΕΑΣ	88
II. ΝΟΤΙΟΣ ΑΣΙΑ		1. Δημοκρατία Νοτ. Κορέας	88
Α. 'Οροπέδιον τοῦ 'Ιράν ..	43	2. Λαϊκὴ Δημοκρατία Β.Κορέας	88
'Ιράν	46	V. ΒΟΡΕΙΟΣ, ΔΥΤΙΚΗ ΚΑΙ	
'Αφγανιστάν	48	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ	89
Β. Αἱ 'Ινδαὶ καὶ τὰ κράτη αὐτῆς	49	'Εξωτερικὴ Μογγολία	89
Πακιστάν καὶ Δημ. τῶν 'Ιν- διῶν. Γενικά	49	'Ασιατικὴ Ρωσία	89
1. Πακιστάν	56	VI. ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΙΣ ΤΗΣ Α- ΣΙΑΣ	96
2. Δημοκρατία 'Ινδιῶν	57	VII. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ Α- ΣΙΑΣ	98
Κασμίρ	60	Πίνακες	104
Νεπάλ	61	Β. ΑΦΡΙΚΗ. Γενικά.....	109
Μπουτάν	61	1. ΒΟΡ. ΑΦΡΙΚΗ	111
Κεϋλάνη	62	Αἴγυπτος	111
III. Ν.Α. ΑΣΙΑ ἢ ΙΝΔΟΚΙΝΑ		Λιβύη	119
Γενικά	63	Τυνησία	121

Ἀλγερία	124	Βρετ. Ἀνατολ. Ἀφρική (Οὐγκάντα. Κένυα. Ταγ- κανίκα)	163
Μαρόκον	127	Μοζαμβίκη (Πορτογαλ.) ...	165
Ἰσπανικὸν Μαρόκον	130		
Ταγγέρη	130		
Μεγάλη ἔρημος Σαχάρα	130		
II. ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ.			
Γενικά	135	Βρεταν. Ν. Ἀφρική (Ἐνω- σις Ροδεσίας καὶ Νυασ- σαλάνδης. Μπετσουανα- λάνδη. Μπασουτολάνδη	166
Ἰσπανικὴ Δυτ. Ἀφρική	139	Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις καὶ ΝΔ. Ἀφρική	166
Μαυριτανία	139		
Σενεγάλη	140		
Σουδανικὴ Δημοκρατία	141		
Δημοκρατία Νίγηρος	142		
Γαμβία	142		
Πορτογαλικὴ Γουϊνέα	143		
Δημοκρατία Γουϊνέας	143		
Σιέρρα Λεόνε	144		
Λιβερία	145		
Ἀκτὴ Ἐλεφαντόδοντος	145		
Γκάνα	146		
Τόγκο	147		
Δαχομένη	147		
Ἄνω Βόλτα	147		
Νιγηρία	148		
III. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ἢ ΙΣΗΜΕΡΙ- ΝΗ ΑΦΡΙΚΗ			
Δημοκρατία Τσάδ	151		
Κεντραφρικανικὴ Δημοκρατία	152		
Δημοκρατία Κογκό	152		
Γκαμπόν	153		
Καμερόν	154		
Τὸ τέως Βελγικὸν Κογκό ...	154		
Ἰσπανικὴ Γουϊνέα	157		
Ρουάντα - Οὐρουντι	157		
Καμπίντα καὶ Ἀγκόλα	157		
IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ			
Ὁμοσπονδία Αἰθιοπίας — Ἐ- ρυθραίας	159		
Σουδάν	160		
Σομαλία	162		
V. ΝΟΤ. ΚΑΙ ΝΔ. ΑΦΡΙΚΗ			
Βρεταν. Ν. Ἀφρική (Ἐνω- σις Ροδεσίας καὶ Νυασ- σαλάνδης. Μπετσουανα- λάνδη. Μπασουτολάνδη			
Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις καὶ ΝΔ. Ἀφρική			
VI. ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ			
Νῆσοι Γαλλ. τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ, Μαδαγασκάρη. Ρεουνιόν. Κομόροι ...			
Βρετανικαὶ (Μαυρίκιους. Σεϋχέλοι)			
Νῆσοι τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠ- κεανοῦ : Πορτογαλικά. Ἀ- ζόροι. Μαδέρα. Ἀγ. Θωμᾶ Πρίνσιπε. Πρασίνου Ἀ- κρωτηρίου. Ἰσπανικά (Κανάριοι - Φερ- νάνδο Πό)			
Βρετανικαὶ (Ἀγ. Ἐλένης. Ἀναλήψεως)			
Ἀνασκόπησις Ἀφρικῆς			
Πίνακες			
Γ. ΑΜΕΡΙΚΗ. Γενικά			
I. ΒΟΡΕΙΟΣ ἢ ΑΓΓΛΟΣΑΞΩ- ΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ			
Καναδᾶς			
Νῆσοι Σαιν-Πιερ καὶ Μικελόν			
Γροινλανδία			
Ἡν. Πολιτ. τῆς Ἀμερικῆς ..			
Χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας καὶ Ἀλεούτιαι Νῆσοι ...			

II. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	
Γενικά	215
Μεξικόν	216
Γουατεμάλα. Σαλβαδόρ. 'Ον- δούρα. Βρετ. 'Ονδούρα. Νι- καράουα. Κόστα-Ρίκα. Πα- ναμάς. Ζώνη και διώρυξ Παναμά	219
ΝΗΣΟΙ ΜΠΑΧΑΜΑΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΛΑΙ	221
(Μπαχάμαι. Κούβα. 'Αϊτή. Δομινικανή Δημοκρατία. 'Ιαμαϊκή. Πόρτο-Ρίκο) ..	223
Μικραί 'Αντίλλαι ('Αγ. Τριά- δος. Τομπάκο. Γουαδελού- πα. Μαρτινίκα. Παρθένοι Νήσοι)	224
III. ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ . . .	225
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΙ ΤΩΝ ΑΝ- ΔΕΩΝ. Γενικά	225
Βενεζουέλα. Κολομβία. 'Ιση- μερινός. Περού. Βολιβία.	228
Χιλή	229

ΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΟΥ ΛΑ-ΠΛΑ- ΤΑ	229
Παραγουάη	230
Ούρουγουάη	231
'Αργεντινή	231
Γῆ τοῦ Πυρός	234
Νῆσοι Φάκλαντ ἢ Μαλβίνοι	234
Βραζιλία	234
Γουϊάνα	237
'Ανασκόπησις 'Αμερικῆς	238
Πίνακες	244
Δ. ΩΚΕΑΝΙΑ	248
Αυστραλία	248
Νέα Ζηλανδία	256
Μελανησία	257
Μικρονησία	259
Πολυνησία	259
'Ανασκόπησις	260
Ε. ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗ	263
'Αρκτική	266

Π η γ α ι

χρησιμοποιηθείσαι διὰ τὴν συγγραφὴν τῆς Γεωγραφίας τῶν Ἠπειρῶν.

- 1) Στατιστικὴ ἐπετηρὶς τοῦ Ο.Η.Ε. τῶν ἐτῶν 1956 & 1957
- 2) Παγκόσμιος Γεωγραφία P. Vidal de la Blache & L. Gallois
- 3) » » Ernest Granger
- 4) » » Albin Michel
- 5) » » Ἀτλας Larousse
- 6) » » Ἀτλας ἐπιμελεία Π. Γαβρεσσέα
- 7) Le mond (Geographie Physique et politique claires, Paris)
- 8) Nouveau Larousse universel
- 9) Oxford junior engylopaedia
- 10) Pocket Almanac 1957
- 11) Suez, Panama et les routes maritimes mondiales, Paris, Colin
- 12) Etats—Unis, Canada, Paris, Emile—Paul
- 13) Tableau des Etats—unis, Paris, Colin
- 14) Au Sahara Gabus J.
- 15) Au Royaume des Incas Huber S.
- 16) L' Australie Boomerang:
- 17) L' Afrique du nord (P.O.M.)
- 18) Les Pays Tropicaux
- 19) L' Asie Sovietique. Mementos Publies Par L' I.N.S.E.
- 20) L' Australie » » » »
- 21) Le Canada » » » »
- 22) L' Egypte » » » »
- 23) La Palestin » » » »
- 24) L' Union Sub—Africain que Sais-Je
- 25) La Republique Argentine »
- 26) L' Amerique central »
- 27) La Haute - Asie »
- 28) Les expeditions polaires »
- 29) Les Grandes explorations depuis Colomb jusqu' aux voyages planetaires
- 30) Haute Asie - Iran Puerre George «Orbis», Paris.

Βοηθήματα διὰ τοὺς μαθητὰς

Παναγιωτοπούλου Ι. Πολιτεῖες τῆς Ἀνατολῆς
Κοντογιάννη Κ. Ταξιδεύοντας στὶς νότιες θάλασσες
Βενέζη Ἡλία Ἀμερικανικὴ Γῆ
» » Ὠκεανὸς
Φωτιάδης Δ. Ἡ ἀκτὴ τῶν Σκλάβων (στὴ Μαύρῃ Ἠπειρῷ)
Καζαντζάκη Ν. Ἰαπωνία—Κίνα
» Αἴγυπτος—Σινᾶ
Ἰγγλέση Ν. Οἱ μεγάλοι ἐξερευνηταὶ
Βασιλειάδου Ν. Εἰκόνες ἀπὸ τὸ Φανάρι
Θεοδοσοπούλου Γ. Ἅγιοι Τόποι
Χάρη Π. Πολιτεῖες καὶ θάλασσες
Μπαστιᾶ Κ. Στεριές καὶ θάλασσες
Χατζῆ Γ. Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸ Βελγικὸν Κογκὸ

ΕΛΛΑΣ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

0020557423

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΣΤ', 1968 (ΙΧ) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 70.000 - ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ 1640/18-7-68 & 1702/31-7-68

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑ Ο.Ε. - ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ 4 - ΑΘΗΝΑΙ 110

